

Bibliothèque numérique

medic@

**Thurneisser zum Thurn, Leonhard.
Historia, sive descriptio plantarum
omnium, tam domesticarum quam
exoticarum ...**

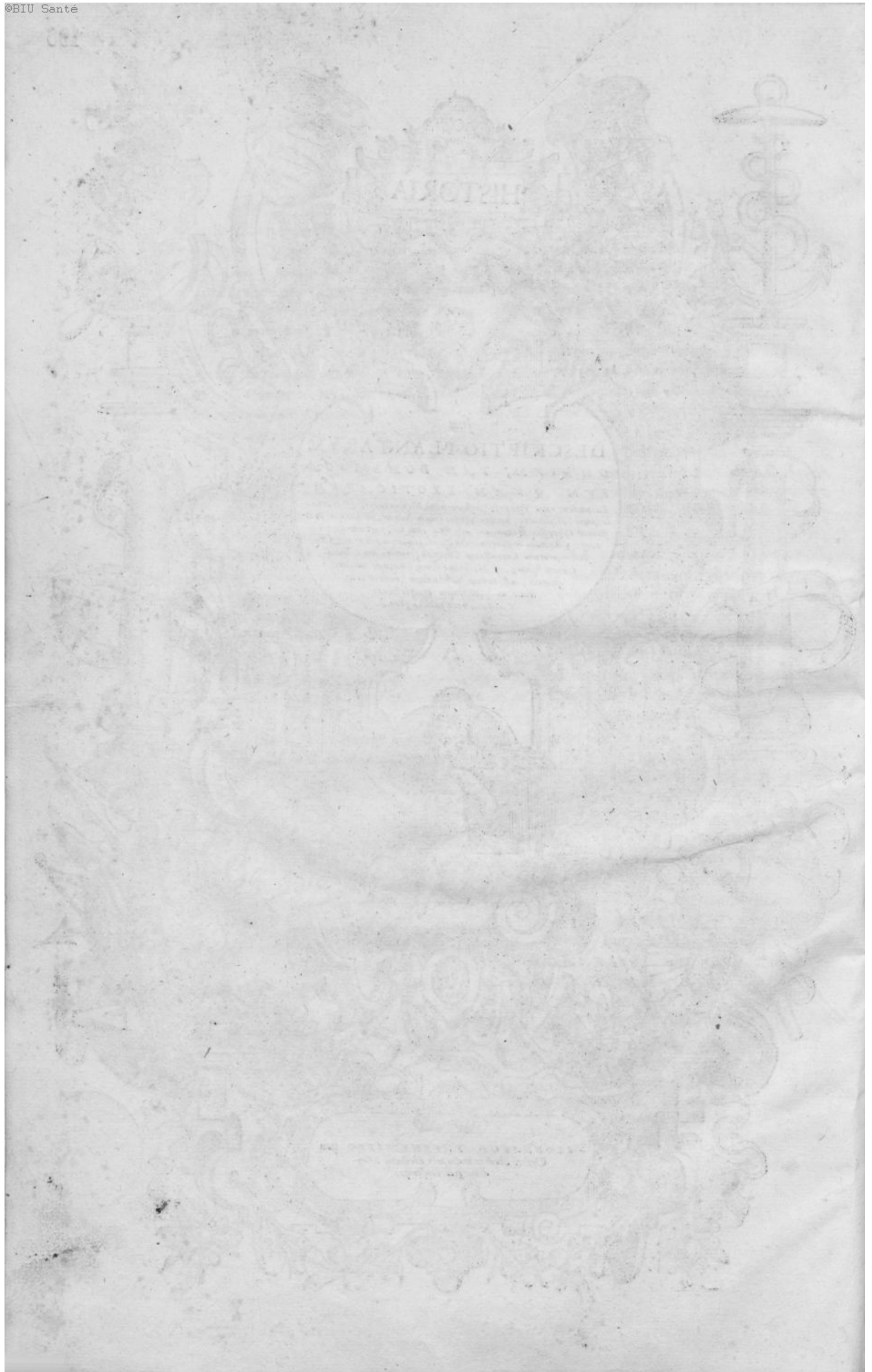
Berlin : Excudebat M. Hentzske, 1578.

Cote : Bibliothèque de pharmacie RES 196

(c) Bibliothèque interuniversitaire de médecine (Paris)
Adresse permanente : http://www.bium.univ-paris5.fr/hist/med/medica/cote?pharma_res000196

PRIVILEGIUM.

MAXIMILIANVS II. DIVINA FAVENTE CLEM
*entia Romanorum Imperator Electus, semper Augustus: Germaniæ, Vngariæ,
 Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatia, Sclauonia &c. Rex, Archidux Austriæ, Dux
 Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniole VVirtèbergæ &c. Comes Tyrolis &c.
 Testamur his literis publicè, ac significamus Vniuersis & Singulis. Cum nobis
 Leonhardus Thurneisserus Basiliensis, Vir apprimè ingeniosus, & noster ac Sa-
 cri Romani Imperij Fidelis dilectus, humiliter exposuisset: Se longo studio, la-
 boribus immensis, necnon sumptibus & opibus quoq; proprijs impensis, in gratiam Vtilitatis publicæ Bo-
 tanologicum nouum, Partim ex Monumentis Paracelsi, partim Experientiæ suæ ipsius documentis con-
 gestum, & ordine ac methodo certa in Corpus redactum, atq; adeo sermone simul & Germanico & La-
 tino conscriptum, typis in publicum emittere constituisse: Nosq; ideo suppliciter imploratos rogasset: Vt
 sibi ad eam rem, Potestatis nostræ Cæsariæ auxilia & tutelam clementer impertiri dignaremur: Petitio-
 ni itaq; huic æquæ ac honestæ haud grauatim amnuentes, ei hanc gratiam & libertatem sumus largiti: atq;
 his quoq; Literis Authoritate Imperatoria scientes largimur. Vt scilicet, Leonhardo Thurneissero Bo-
 tanologicum illud typis publicare liceat: neq; id Alij cuiquam præterea, intra decennium ab hinc proximū,
 priuatim siue publicè recudere, siue ita recusum importare, distrabere, aut venale circumferre Vlo modo
 fas sit. Quapropter omnibus & singulis Imperij, Regnorum, Ducatum, & Ditionum nostrarum hære-
 ditariarum Subditis ac Fidelibus nostris, cuiuscumq; Dignitatis & conditionis hi fuerint, ac imprimis Ty-
 pographis & Bibliopolis, comminatione nostræ indignationis, pænæ, atq; adeo etiam mulctæ, nimirum mar-
 carum decem auri puri (parte dimidia nostro atq; Imperij Fisco, dimidia Authori strictè soluendæ) inter-
 dicimus ac vetamus: Ne quisquam Alius, Librum commemoratum intra decennium definitum recudat:
 siue ita recusum circumferat, venum proponat, aut vendat: siue hæc ab alijs fieri permittat: quatenus
 quilibet sibi a pænâ & mulctâ periculum esse nolit. Ad huc vt Thurneissero, Libros ab Alijs recusos, vbi-
 cumq; in hos inciderit, in suam potestatem transferendi, cumq; his pro arbitrio agendi ius habeat, serio san-
 cimus. Veruntamen eundem, lege huius Privilegij nostri amittendi, vt Exemplaria tria Cancellariæ no-
 stræ Imperialis Taxatori transmittat, volumus deninctum. In cuius rei fidem Diplomati huic Sigillum
 nostrum Imperiale appensum fuit. Datum in vrbe nostra Imperiali Ratisbona III. Idus Iulij, Anno
 Dominicæ Incarnationis MD. LXXVI. ac Regnorum nostrorum, Romani quidem XIII. Vnga-
 rici vero XIII. & Bohemici XXVIII.*

Maximilian

V. Io. Bap. VVeber.

Ad Mandatum Sacr.
 Cæs. M: Propr.
 A. Ernstenberger,

) (2

Stephanus

STEPHANVS

DEI Gratia REX POLONIAE, magnus DVX Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kyouiae, Voliniae, Podlachiae, Liouoniae, nec non PRINCEPS Transyluaniae. Significamus hisce nostris literis, quorum interest vniuersis & singulis. Cum esset nobis relatum à Generoso Ioanne Ostrorogo, Regni nostri Pocillatore syncerè nobis dilecto: decreuisse Leonardum Thurnesium, excellentem Philosophum & Astrologum Germanum, Illustrissimi Principis Marchionis Brandenburgensis, Sacri Rom. Imperij Electoris Medicum ordinariū, publici emolumenti causa, magno cum sumptu ac labore suo, lingua Latina & Germanica, typis in lucē emittere nouum quoddam Opus herbarium, in aliquot volumina digestum, longaq; obseruatione, peregrinatione, meditatione, ac lectione conscriptum: eundemq; à nobis supplici libello petiisse: ne, vbi id suum opus in Ditiones nostras importatum esset, ab vlllo nostro Typographo, decimo à prima eius editione anno, Ipso, Posterisq; eius inscijs ac nolētibus, recuderetur: neue ab aliquo vbiuis locorum, iisdem nolentibus, intra hoc temporis spacium, recusum, in Prouincijs nostris venderetur: Quapropter nos, æquam esse petitionem eius videntes, simul & illud, quæ & quanta commoda, ex literatorum Virorū Lucubrationibus ac Scriptis, ad genus humanum perueniant, perpendentes: cupientes etiam has Gētes & Regiones (ad quarum Regimen diuina prouidentia vocati euectiq; sumus) omni commodorum genere, absq; fraude cuiusquam, abundare, & quā nobis grati sint doctorum Viroꝝ labores declarare, faciliè id huic Thurnesio gratificati sumus, idq; hoc diplomate nostro testari volumus, ac iam testamur. Quo circa, Dignitarijs, Officialibus, Magistratibus, ac alijs quibusuis Personis tam publicis quā priuatis, præcipuè verò Typographis & Bibliopolis subditis nostris, his quidem mandamus: ne hunc ipsum Thurnesij, cum plantarum imaginibus Librum herbarium, intra decennium à prima editione illius, Ipso Posterisq; eius inscijs & inuitis, typis excudere: aut si intra hoc tempus, Authore inuito ac suis, alicubi recusus foret, venum proponere audeant, vel etiam diuendant: sub pœna quinquaginta marcarum auri puri, omniumq; Exemplariū amissione, dimidia parte nobis, altera verò ipsi Authori Posterisq; illius danda: Illis verò, vt hoc, quo Thurnesij damnis occurrimus, mandatum nostrum fideliter obseruent: atq; ab omnibus, si qui contra aliquid tentauerint, cum debita exequutione ac pœnæ nominatæ exactiōe obseruari curent: nec aliter pro debito officij sui, gratiaq; nostra Regia facere audeant. In cuius rei fidem, Sigillum nostrum huic diplomati, manu nostra subscripto, appensum est. Datum Bydgoſtiae die vigesima septima Mensis Ianuarij. Anno Domini Milleſimo quingentesimo septuagesimo septimo. Regni verò nostri anno primo.

Stephanus Rex.

FRANCISCVS MEDICES

DEI Gratia Etruria Magnus Dux II. Florentiae, & Senarum Dux Tertius, Portus ferrarij in Ilua Insula, Castilionis piscariae, & Igily Insulae Dominus & c. Artes liberales, praesertim Rem medicam, suis vigilijs et ingenio exornantes, commoditatq; publicæ consulentes, non solum doctissimorum Hominum laudibus extollendos: sed etiam Principum benignitate & fauore amplectendos censemus. Cum itaq; Leonardus Thurnesius de Turri, Artium & Medicinæ Doctor insignis, nouum Herbarium Germanicum, omnibus ferè Herbarum generibus refertum, sua industria ac labore mirificè confectum, in lucem prodire, et nostro etiam Priuilegio suffultum imprimi petierit: Nos propterea eius precibus annuentes, harum serie literarum, cuiusq; Impressori, Bibliopola, Negociatori, ceterisq; Florentiam hanc, & Senensem, Ditiones nostras frequentantibus, interdicimus: ne proximo ab hac ipsa Die decennio, praedictum Herbarium, in Latinum seu Italum sermonem versum imprimere, aut imprimi facere, vel impressum venundare citra eiusdem Leonardii consensu, & voluntatem audeat, aut vlllo pacto praesumat: Quinquaginta aureorū in quolibet Volumen, & Voluminis amissionis pœna, si quis aduersus hæc fecerit, ipso facto infligenda. Cuius altera pars ipsi Leonhardo, altera Aerario nostro acquiratur: Quibuscuq; cōtrarijs non obstantibus, quorū infidè diploma hoc fieri iussimus, nostra manu, ac soliti plumbei Sigilli appensione munitum. Datum Florentiae, in nostro Ducali Palatio, Die vigesima sexta Nouemb: Anno Dominicae, & salutiferæ Incarnationis, millesimo quingentesimo septuagesimo quinto, Nostri Magni Ducatus Etruriae, aliorūq; nostrorū Ducatū secundo.

Francis: Med: Mag: Dux Etruriae.

Ad Maud: expressum ferent: magni Ducis.

Paulus Vinta.

IN EFFIGIEM EXERCITATISSIMI ET INGENIOSISSIMI

VARI D. LEONHARDI THURNESII, ILLUSTRISSIMI ELECTO-
ris Brandenburgici Archicamerarii.

Si faciem cupias & membra decora videre
Thurnesij, hac eadem picta tabella refert.
Doctus Apelle fuit, calo depingere Doctus,
Cuius in hanc artem tam fuit apta manus.
Illius hic saltem potuit proferre figuram,
Qui queat ingenium pingere nullus erit.
Est etenim Varijs Virtutum dotibus armatus,
Artibus insignes praebat in orbe viros,
Innumeras terras adijt inuicibus annis,
Saepe inuicti militis arma tulit.
Inq; tota studuit mysteria maxima rerum
Nosse, quibus multis gloria magna venit.
Huius tu monumenta legas atq; ordine laefres,
Et cupis ingenij cortis esse sui.

Ὅστις Δορνεσίου θελεῖς καλὸν εἶδ' ὀράει·
τρεφὼν παῖς ταύτῃ εἰκοναί μῖμα πόν.
ἀτρεκέως αὐτὴ κείνῃ δ'α καταγράσει εἰκὼν
εὐμορφὴ καὶ μορφὴν ἄλιθον, ἠδὲ μελῶν
αὐτὰρ μηδεμίᾳ γραφίσι· ἄνδρος γῆν ὅπι πᾶσαν
κυσάλιμα, δύναται τὸν νεὸν ἐκγραφεῖν.
ἄγλαον ἐν κἀλλῷ σοφίας γ' ἀνδρὸς καταγνώσας
βαλόμενοι, ταύτῃ τῷ ἀναγνώπῃ βίβλον.

M. P. V. S.

M. F. S. VV.

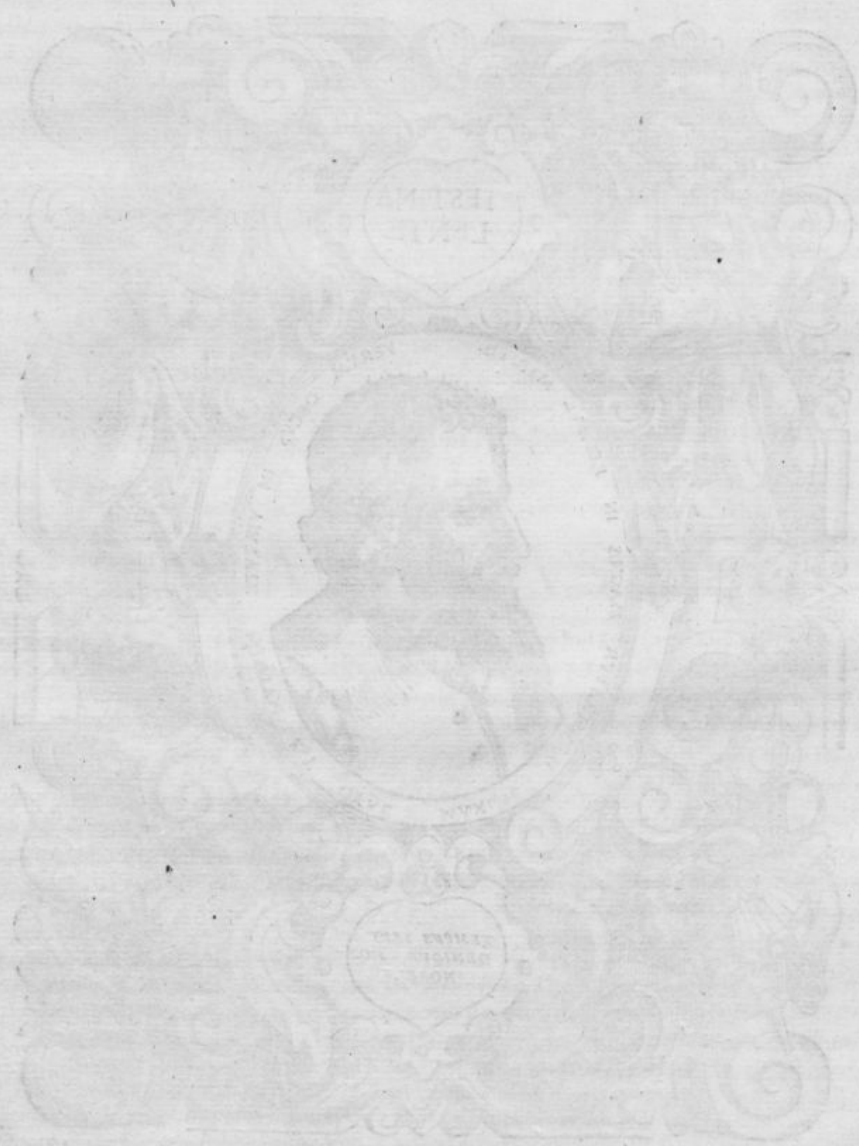
X 3

Illustrissimo

IN ENIGMATA ET REPERTISSIMI F. INGENIOSISSIMI

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

PL. P. V. 2

ILLVSTRISSIMO ATQVE
 POTENTISSIMO PRINCIPI AC DOMINO,
 DOMINO STEPHANO, DEI GRATIA REGI POLONIÆ,
 Magno Duci Lithuaniz, Ruffiz, Pruffiz, Mafouiz, Samogitiz, Kyouiz, Voliniz,
 Podlachiz, Liuonizque: necnon Principi Tranlylvaniz &c.
 Domino suo longè clementiffimo.

S.

Corpus humanum, quò nihil est omnium operum Diu'norum, non solum dotibus rationis & intellectus, actusq; iustitiz, verum etiam ipsius substantiz & partium compositione concinna, admirabilius aut ornatius, Rex Illustrissime atque Inuictissime, Cabalista, Magi, Philosophi, atq; Physici Antiquiores reliqui, diuersimodè in plures partes diuisere. Atq; vt doctrinaz suaz sententiam (quaz quibusdam videretur obscurior) prestarent apertiore, particularem eius quamlibet, vel à functionis suaz potentia, vel habitudine siue *prosdia* *sei*, ad res quasdam alias (quam scilicet in illas, vel sympathia & naturaz familiaritate quid salubre efficiendo, aut Antipathia & repugnantia temperiem naturalem destruendo exercebant) nominibus proprijs sigillatim indigitarunt: atq; adeo (vt ita loquar) Signatura notatam, Posterioris cognoscendam proposuerunt. Ex his enim Sapientes Aegyptiorum quidem (Homines Dignitate Sacerdotali, & mysteriorum Diuinorum notitia eximia, nec non Virium cælestium quoq; ac simularum Elementarium ac humanarum cognitione vera insignes) cum experientiaz diuturnaz documentis, Sapientiam præclaram acquisiuisent, id ipsum in caput, manus, pectus, & crura sunt partiti. Alijs diuisio, in collum, ventremque, & membra inferiora & superiora placuit: eamque ipsam Viri multi prestantes (vt Hippocrates, Aristoteles, Ruffus, & multi alij) sunt secuti, atque ad hanc Scriptorum suorum seriem accommodarunt. Diocles Carystius vero, in Epistola ad Antigonus Regem, distributionem illam digerit, in caput, thoracem, ventrem, & vesicam. At Galenus (cumq; hoc Neoterici quidam) ventrem à reliquo corpore separauit. Veruntamen fuere quoq; Alij (quorum magna est turba) qui caput, collum, Ventrem medium & infimum cum lumbis, & membra cætera (vt manus & pedes) partes esse à se sigillatim distinctas iudicarent. Ac poterat de hoc ipso, quemadmodum & de eo, quomodo Medici quidam Noui, membra inuicem segregauerint, hisq; non solum nomina propria imposuerint, verum etiam facultates earundem (vt robur aut imbecillitatem, naturaz cognitionem aut dissidium mutuum, atq; temperamentum quoq;) sigillatim definiuerint, Liber peculiaris conscribi.

Enumeratio sua
 circa Scripto-
 rum antiquiorum
 de parte Medi-
 cinæ Physiolo-
 gicæ, Aetiologi-
 cæ, et Therapeuti-
 cæ.

Simili ferè ratione, de morborum, in membris commemoratis particulisq; horum existentium, cum Causis primarijs, tum generibus (vt alijs vel Similibus vel Instrumentarijs, alijs Acutis vel Chronicis, alijs Curabilibus, vel Incurabilibus, & similibus; quibus recensendis nec spacij nec temporis satis datur) ex doctrina Virorum, ingenij acumine, arte, & scientia excellentissimorum, tantum Librorum editum fuit: vt in hac Operis parte, ne nomina quidem Authorum, aut saltem Monumentorum ipsorum titulos (cum eorum commemoratio, potius Volumen peculiare requirat) liceat complecti.

Post hæc, de speciebus quoq; Humorum (ex quibus excessu quodam aut defectu, vel potius in temperie, corruptis & læsis, morbi in membris, particulisq; earum, originem & initium ducerent) deq; morbis ipsis, qui ex Humore quolibet, tam simplici & solo, eoq; priuatione aliqua ab habitu suo naturali abducto & vitiato, quam composito, siue vni, duobus, aut tribus alienis & contrarijs mixto gignerentur, dogmata plurima & varia condidere, cum Quidam Authorum modo nominatorum, tum Galenus, Erasistratus, Zeno, Alcmæon, Pythagoras, Alexander Trallianus, ac pleriq; Alij.

Sic de Rebus naturalibus, contra naturam, & non naturalibus, Scriptis editis dissertere, Apolonius Memphites, & Xenophon Cous, cum Alijs pluribus; Ac priorum quidem, quæ corpori humano materiam & formam præbeant, in constitutionem eius ingrediantur, ibiq; crescant, augeantur, Spiritum vitalem foueant & conseruent, septem: mediarum, quæ naturæ humanæ ex diametro repugnant, noceant, & morbos inducant, tres: posteriorum vero, quæ si rectè adhibeantur, corporis valetudinem & incolumitatem tueantur, spiritusq; vitales ac vires omnes roborent, sin illegitimè aut sinistère accommodentur, sanitatem affligant, spiritus destruant, & vigorem vitæ intercipient, sex recensuere; Simulq; quomodo Res illæ omnes, situ locorum, natura temporum, Impressionem virium cælestium, & Elementorum (vt pore ventorum siue aeris, terræ, & Aquarum) operationibus, in Sexu tam Virili quam Fæmineo & Puerili (quod accipiendum est de discrimine ætatis, conditione, & habitudine vitæ, atq; potentia *επιφυρτικη* in Homine quolibet) variant & mutantur, monuere,

X *

Quarum

Quarū quidem Rerum omnium origo, cum ex Elementis horumq; temperamento promanet: ab elementis vero Humores (quorū Aliqui quatuor, Alij tres, Alij plures numerarunt) ortus & incrementa sua capiunt; atq; ab his, corporis humani membris siue externis siue internis, atq; eorundem actionibus naturalibus, non solum debilitas, verum etiam virtutum omnium naturalium defectus existat: tandemq; mors ipsa, quæ rebus terrestribus omnibus finem affert, veruntamen à Deo solo (in hoc quoq; omnipotentiam suam declarare volente) Essentiæ Spirituali & animalī, utpote corruptionis experti, à materia terrestri & corruptibili separandæ est destinata, sequatur: atq; ita necessariò Spiritus (siue vita) à societate corporis diuellatur: His itaq; causis impellentibus, euenit: Vt tot Viri præstantes, vsu Subtilitatum siue Virtutum essentialium, quæ non solum in radicibus, herbis, floribus, fructibus, & Seminibus, verum etiã Feris, Volucris, Piscibus, Vermibus, horumq; animalium partibus, immo in Metallis, mineris, lapidibus, lignis, & Creaturis reliquis (quascunque scilicet in Regionibus elementorum, utpote terra, Aqua, & Aëre foueri, notitia certa constat) reconduuntur, morbis illis resistere: & his adminiculis ægritudines tantaq; vitæ producere, tam obnixè tantaq; virium omnium contentione laborarint. A horum ex numero, Salomon (Regum ille sapientissimus) Chiron, Apollo, Theophrastus Senior, Dioscorides, Serapio, & Alij, in Herbis; Aaron, Euax, & Albertus in Volucris, Lignis, & Lapidibus; Mercurius ille ter Maximus, & Mesue, cum Alijs pluribus, in Metallis, Mineris, & Gummi terrestribus, Rebusque alijs, laboribus haud leuibus virtutes occultas, quæ in Creaturis illis Essentialiter & Spiritualiter delitescunt, & simul efficacia aliqua naturali, contra Affectus membris corporis humani sanitatiq; officientes (Morbosue) valent, sunt scrutati. Post hos Alij, cum obseruatione & experientia multiplici deprehendissent: Vim illā superiorem corporum cœlestium, Stellis Fixis & Erraticis, in locis peculiaribus & conuenientibus Dignitates essentielles tenentibus, iuxta seriem partium Zodiaci, perpetuò mutationes insignes importare: exq; motibus cœlestibus (cum Planetarum, quemadmodum & Stellarum reliquarum, quilibet, proximè post Deum, imperium peculiare, veruntamen naturæ suæ conditioni conueniens, in corpore humano habere) morbos & eorum causas necnon exitus dignosci: atq; positu siderum diligenter obseruato, & Curatione adhuc accommodata, plurimum profici: Ex obseruationum huiusmodi inuentis, non sine labore singulari, Artem confecere. Ac inter hos quidem post Chaldaeos, Ptolemæus (utpote in ordine haud postremus) Doctrina verorum motuum, Eclipsium, & Causis Effectuum methodicè explicatis, de Diebus Criticis, Plato de Motu, Hippocrates de mutatione aëris, quemadmodum de temporibus euacuationum Auicenna & Auerrhoes, de Vomitu Polybius & Valeriola, de Venere & Coitu Aetius & Paulus, singuli satis copiosè docuerunt. Præter hæc vero iidem, & cū his Alij plures, Vtilitatis publicæ gratia, notitiam rerum quoq; aliarum in lucem asserere (id ipsum tamen vjjs diuersis) contenderunt. Horum etenim Aliqui, præcipuè vero Salomon (cuius Libris pro dolor ex parte carimus) Aesculapius, & Philosophorum Antiquiorum aliquot Alij, quorum Experimenta Vtustate intereire, cumq; his Theophrastus etiam Paracelsus (qui paulo ante hoc sæculum in viuis esse desijt, & licet vltimum inter reliquos sit locum sortitus, primis tamen merito annumeratur) Plantarum virtutes & efficacias iudicarunt, à Visu, à comparatione, Sympathia, Antipathia, atq; Argumentis naturæ alijs. E diuerso eisdem Theophrastus Senior, Dioscorides, & Galenus, cum Sectatoribus suis, ex gustu, Olfactu, pinguedine, & macredine: Alij (vt Hali Abenragel, Oribasius, & Marsilius Ficinus) apud sui sæculi Homines, partim ex diligentia priuatæ documentis qualibuscunque, partim ex auditu (id est partim ex Aliorum relatu, partim persuasione non vero oculata fide, & vsu deniq; vulgari, neque tamen experimentorum sufficientium veritate) statuere.

COLLATIO
& Expofitio
Methodi qua
Opus hoc Hiero-
nimum delectat
est.

EGO VERO, ex opinionibus ante commemoratis omnibus, delectu vtilissimarum factò, in Botanologico hoc nouo, Methodum diuersam tradere sum conatus. Principio etenim hæc ipsa, membri particulæq; eius habitum, partium alicui Plantæ (siue radici, siue cauli, siue herbæ, siue floribus, siue seminibus, siue fructibus) similitudine & familiaritate quadam alludentem notat: ac vim efficaciam ex Signatura (à Deo, utpote Architecto omnium solertissimo, nulli rei irritò affirmata) definit: eaq; ex re, tam Antipathia & repugnantia, quam (ne quid omnino desideretur) Sympathia & conformitatis naturalis cum morbo, *γνωρίσματα* & indicia infallibilia præbet.

Qualitatem no-
titia certior &
solidior petitur
ex Destillatione
quam odore aut
gustu.

Secundo loco, non solum temperamenti primarum qualitatum (vt calidi, humidi, & frigidi) proportio, quæ Prisci ex sensuum Indicijs (utpote gustu) spectarunt, diligentissimè obseruatur: verum etiam qualitates secundæ (vt dulcedo, acredo, amarities, & acor) simulq; partes Essentiæ nobiliores (quarum altera Oleum, altera Essentiã, altera Magisterium, & sigillatim altera Subtilitatem aliam, camq; à prioribus diuersam suppeditat) non tam in Plantis quam Rebus quoq; Alijs omnibus (quas hic mentione generali solummodo *παύσιμος* attingimus: cum de Animalibus, Metallis, Lapidibus, & Corporibus alijs, Opus peculiare adornemus) definiuntur. Idq; ipsum, opera Experimenti longè certissimè, Destillationis nimirum: qua rerum omnium naturalium Subtilitates nobilissimæ, à corpore impuro segregantur, & non quidem ad numerum quatuor Elementorum (utpote Ignis, Aëris, Aquæ, & Terræ) sed ad Principia tria, Sal, Sulphur, & Mercurium (non quod siue Elementa, siue qualitates, siue Complexiones illas quatuor Philosophorum negem: sed quod in Destillatione, cuius beneficio,

utpote

utpote Indicis certissimi, naturam Plantarum istarum explorati, compositionis partes non quatuor sed tres tantum inueniri) reducuntur: Ac præterea cum opinione Veterum (ne ipsa hic antiquetur aut aboleatur, sed potius illustretur) conferuntur.

Tertio, cum res quælibet tempus suum peculiare habeat; atq; non tam indolis & naturæ priuatae, siue temperamenti proprii potentia, quam huius aspirantis opera, effectum certum præstare valeat: simul itaq; Influentiarum, Impressionum, & situum in Planetis & Stellis reliquis, necnon & temporum (quæ omnia vsu & experientia continentur) obseruandorum Ars, non quidem ex superstitionis vanæ opinionibus, sed ex permissioe clementissima voluntatis diuinæ solummodo, conditur.

Ad hæc, cum diuersitas & multitudo appellationum, notitiam Plantarum ex parte obscurauerit, ut ea tandem fiat expeditior, Rationes quædam ceu coniecturæ siue ἀτιμήματα (non vero ἀξιώματα, ad quæ amplectenda quenquam cogere velimus) pro ingenij nostri tenuitate bono animo interponuntur: Atq; adeo in Plantarum generibus, sigillatim species tres (nimirum ea, quæ in suo genere calore & viribus primas obtinet, loco viri; quæ vero ab excellentia illa virium, caloris, & siccitatis longius abest, loco Pueri siue Sobolis; quæ deniq; qualitate & viribus inter has media est loco Faminæ) constituantur. Corpus vero humanum tali ferè modo diuidimus. Partes vitales interiores, (vt cerebrū, cor, epas, fel, pulmones, stomachum, renes, lienem, & Vesicam) partes facimus distinctas: & per has, totam corporis humani molem, in membra principalia nouem partimur: horumq; cuiuslibet (quod spiritus ex anima, & ex his duobus corpus, contra Medicorum plurimorum aliorum Decreta, oriatur) particulas cohærentes tam internas quam medias & externas adiungimus. Quia distributione fit, ut Opus hoc integrum (qua Plantarum cum domesticarum tum peregrinarum, earumq; iam incisarum atq; excussioni destinatarum, præter recens ex Aethiopia, America, & Regionibus Alijs allatas, mille nongentæ viginti & vna describentur) in Libros decem diducatur. Atq; hic primus quidem, quem Maiestati Vestræ Regiæ (utpote Principi laudatissimo, iustitiæq; Patrono & amatori summo, necnon scientiarum plurimarum cognitione imbuto) obseruantia humilima dedicatum cupio, solummodo Εισαγωγή; quædam & Introductio est, ad intellectum Librorum sequentium nouem: neq; separatim membrum corporis humani vnicum aliquod, sed (cum Plantæ ipsæ nullam particularum seorsim signent) in genere omnia simul spectat. Reliquorum vero quilibet, vni membrorum commemoratorum, & particulis eius vel minimis & vilissimis in sanguine, Humiditatibus, venis, Omentis, neruis, musculis, ossibus, cartilaginibus, medulla, fibris, ligamentis, tunicis, vnguibus, cute, pilis, & summatim in partibus omnibus, quæcunq; à Deo & natura, corpori humano sunt collatæ, atq; vniuersæ & singulæ in parte aliqua Plantæ Signantur, deputatur. Simul vero in Plantis singulis, Methodi & Viæ Destillationis, siue Extractionis Subtilitatum ex iisdem & partibus harum, docentur: atq; cum his picturæ Instrumentorum ad negocium istud facientium proponuntur. Similiter herbæ omnes, iuxta Signaturas partium Membri illius principalis, seriatim describuntur: & in qualibet Planta (siue herba, siue frutex, siue Arbor fuerit) Constellationibus, temporibusq; earum, necnon Planetis ac Signis quæ in Planta quavis & partibus eius dominantur diligentissimè notatis, Tandem etiã morbi partibus accidere soliti, & Curæ earum, ex fundamentis tribus veris (utpote Experimentis naturalibus ijsq; Paracelsicis, argumentis efficacis exploratæ Medicorum veterum, & Impressionis Influentialis testimonijs Magorum insignium tam prisca quam huius sæculi) quã maximè probabiliter exponuntur.

CVM AVTEM nullis non ab hinc sæculis consuetudine diuturna fuerit receptum, ut Libri Dedicatio noui Principibus potentissimis & nobilissimis (utpote Reçtoribus vicarijs Dei in hac vita mortali, quos omnium maximè Mysteria maxima nosse, & his donari præ alijs decet) consecrentur: Secundo vero Hominum illorum tam Illustrium autoritate (qui scilicet velut Sol & Luna inter reliqua sidera, potentia, sapientia, & magnanimitate in Populis præfulgent) Libri eiusmodi, qui aliàs Obrectationibus, calumnijs, & insectationibus (vt est ingenium mundi) patent, à Contemptorum contumelijs eò magis vindicentur: Ac tertio Authores ipsi, ista dedicatione Librorum, animi sui promptitudinem & subiectionem obseruantissimam Principibus declarent: Causis itaq; cum his tum alijs impulsus, Opus hoc nouum, Maiestati Vestræ Regiæ offerre, Eamq; huic Mecænatem & Patronum deligere non dubitauit. Quapropter vt Maiestas Vestra Regia, Munusculum hoc literarium, ob tenuitatem suam ne aspernetur, sed voluntate illa promptissima à qua promanauit clementer spectata, id ipsum animo & vultu læto suscipere, & (vt quoq; me ipsum, Hominem tenuis conditionis, cui spei plurimum in Clementia vestra Regia positum est) sibi commendatum habere dignetur, suppliciter oro.

Deus omnipotens Maiestatem Vestram Regiam, & Coniugem Illustrissimam, cum Consiliarijs, Regno, & Subditis, sanitate stabili, imperio felici & tranquillo, atq; omni corporis & animæ *εὐτυχία* in hac & futura vita florentem conseruet. Berolini, X. Calend. Martij, Anno c12, 15, LXXXVIII.

Regiæ Vestræ Maiestatis,

Subiectissimus &
Obsequentissimus

Leonhardus Thurneisserus sum Thurn

Electoris Brandeburgici Medicus Ordinarius.

AD LECTOREM,

Hinc cuiusq; libet lectura eoluere Librum,
 Hoc te iure suo Iustitia ipsa rogat:
 Verbis ac rebus indicandis sobrius, æquus,
 Candidus, & prudens, nec rudis esse velis.
 Sicubi enim occurrunt verba horrida, barbara, dura,
 Et quæ Grammaticæ non probet ordo Scholæ:
 Seu splendore carens cultusq; oratio friget:
 Nec pulchrè æquali currit vbiq; gradu:
 Seu non sat dextrè quædam translata videntur,
 Aut strictè verbis reddita verba suis.
 Ne temere hac vili commotus imagine causæ,
 Nondum exploratum despice iniquus Opus.
 Namq; hic in verbis quod sparsim menda notatur:
 Doctorum quædam dissona suntq; Scholis.
 Illud Chalcographus facit haud sat prouidus, ast hoc
 Author consilio liberiore docet.
 In reliquo Interpres si quid titubauerit, atq;
 (Quod tamen huic semper cura cauere fuit)
 Quid contra officium legesq; admiserit ipsas,
 Quas ferè Doctorum quiq; tenere iubent.
 Factum hoc est, dura dum conditione laborem
 Cogitur inuitus precipitare grauem.
 Hæc ergo venia non dedignatus amica,
 Res spectata, & quales sint didicisse stude.
 Sig. tuæ hinc aliquid doctrinæ acceperit arti,
 Primum Grata vni debita reddet Deo:
 Post hæc Dornesio, vt cæptis imponere finem
 Possit, longæuos sepe precare dies.
 At si Stultitiæ cæcis Affectibus æctus,
 Cuncta hæc vix vlla parte probanda putas:
 Saltem à tam claro studij conamine, lingue
 Dicacis morsus abstinuisse velis.
 Quæ si præstiteris facilis, Dea dicta vicissim
 Omnibus est votis æqua futura tuis.

Salomon Teichman.

Nota.

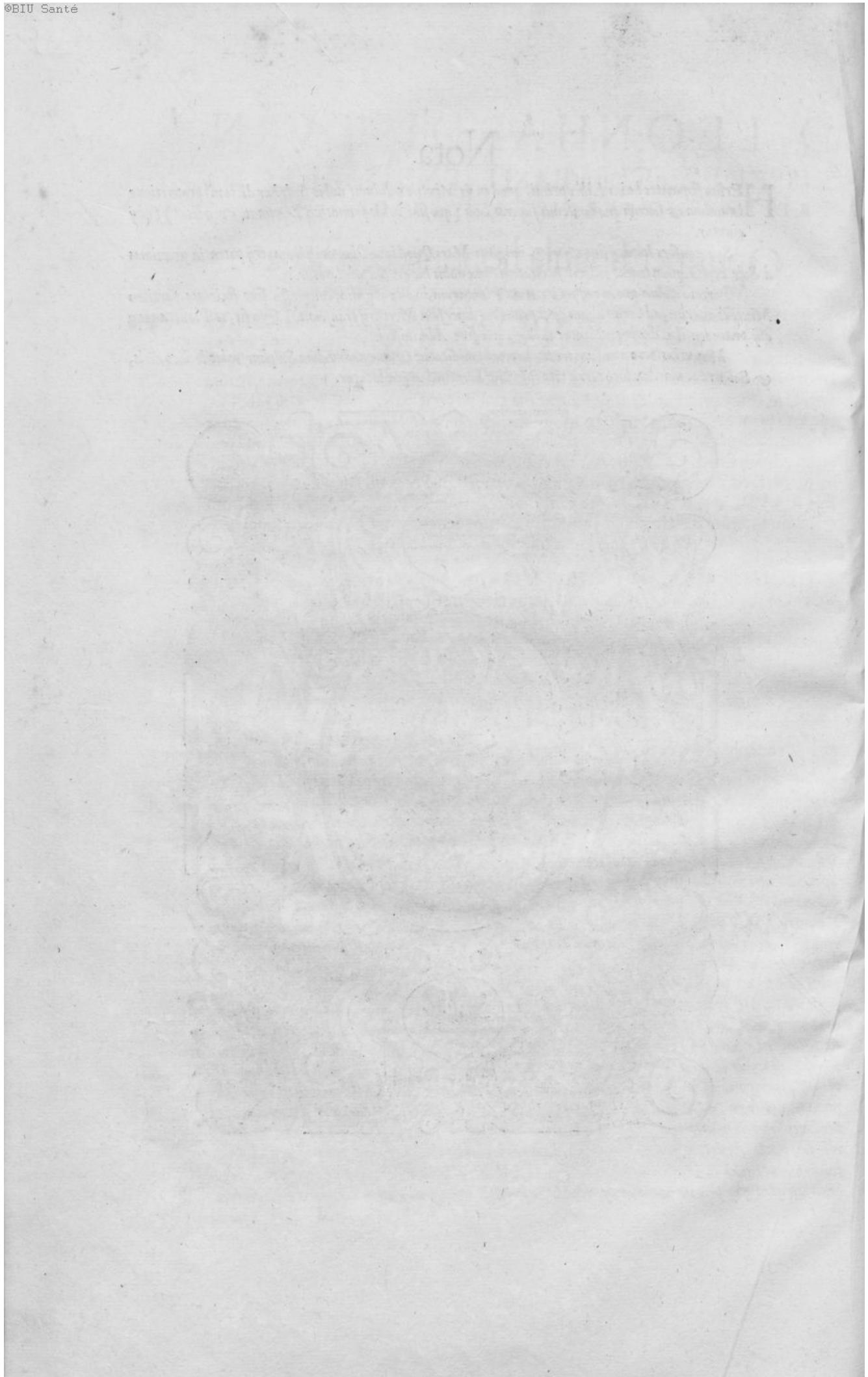
Herbas sequentes huius Libri primi, quod in ijs Mixtile calidum (nobis Sulphur dictum) proportione humidum & siccum quadantenus superet, Soli (qui sibi in his primatum Dominatus vendicat) subijciuntur.

Soli confors Imperij sue *Συμμετρία* iungitur Mars. Quod is in Plantis istis, imperij potentia proximas à Sole ut plurimum teneat: id est siccitatem (quæ nobis hic est Sal) moderetur.

Partes residuæ, pro ingenio & natura Plantarum, in alia atq; alia, congressu siue societate partium Mixtilis alterius, ad Crasin aliam & à prioribus diuersam Mercurij transeunt. Quo fit, ut Planetæ quoq; alij, præcedentibus duobus addantur *Συμμέτρως* siue Administri.

Mercurius vero apud nos tuetur partes humiditatis: & quemadmodum Sulphur volatile loco aëris, & Sal acre ac mordax loco terræ: ita ipse vice Elementi Aquæ locatur.

D. LEONHARDI TVRN
 EISSERI *Zum Thurn*/BASILIENSIS, ELECTO
 RIS BRANDEBVRGICI MEDICI ORDINARIJ,

Opus, per singula hominis membra
 DIGESTVM.

DE RADICVM, LIGNORVM, HERBARVM, FLO
 RVVM, FRVCTVVM ET SEMINVM: NOMENCLATVRIS, GENERIBVS, OCCVLT
 habitudinis cum corpore humano (quæ Signatura est) & naturis cœlestibus (quæ Constel
 latio) Sympathia quadam seu consensu: qualitatibus, temperatura, patria, forma, natura
 virtute & efficacia: adiuncta simul artificiosa nobilissimæ partium essentia, & subtilissi
 morum primæ & purioris materia spirituum segregatione. Vnde pro ratione signaturæ
 illorum, facilima & optima, Deo auxiliante, omnium ægritudinum, morborum & sym
 ptomatū in mēbris humani corporis, tam externis quam internis, curandi methodus insti
 tuti potest. Ex doctrina partim Nobilis illius & celebri fama noti PHILIPPI THE O
 PHRASTI PARACELSI, partim aliorum præstantissimorum & peritissimorum
 cum veterum tum recentium artificum, partim denique ex ipsius Autoris longi
 vsus & experientia multiplicitis iudicio & scientia.

DE HERBIS QVIBVSDAM QVÆ TOTVM HVMANVM
 corpus occulte signant, *είσορευωγν* seu introductio quædam: ad faciliorem intel
 lectum huius totius operis herbarij instituta.

LEONHARDI TVRNEISSERI *Zum Thurn*
 LIBER PRIMVS.

Caput Primum.

MNIVM platarum,
 vtpote herbarum, fruti
 cum & arborum, quæ di
 uina maiestatis prouidē
 tia, in salutem & utili
 tatem, totius humani ge
 neris reliquorumque ani

cognita produntur) cum nullo litigabimus.

Principio ergo sexus illius triplicis alius Ma
 sculinus est, qui virtutis & facultatis vigore, ef
 ficacieq; robore primas tenet: alius Fæmininus, vi
 ribus, potestateg; priore inferior, in secundis consi
 stit: alius eiusmodi, vt reliqua longo interuallo se
 quatur, naturamque ijs remissioremioremiore
 obtineat. Semper ita
 que mas femina præ
 stator est, femina ve
 ro posteriore illo, cui
 Sobolis appellatio ces
 sit, quia natura minus
 valet, ac robore langu
 dius est. Vnde in qua
 libet plata, femina me
 dium quasi inter reli
 quas species obtinet,
 ita, vt mari viribus æ
 qualis non sit, sobole au
 tem superior & robu
 stior. Nequaquam autem ideo maris & femine
 appella

Omnium gene
 rum tres distins
 ti focus.
 Sexus herbarū.
 Mas potentiss
 mus.
 Fœmina medio
 ris.
 Soboles, languis
 dilissima.

mantium, cōditæ sunt:
 Earum inquam (saluo
 & libero omnium, que
 nos præcesserunt, scri
 ptorū iudicio) tres, pro
 prijsimè loquendo, in
 quolibet genere, veræ
 & distinctæ species se
 xusue existūt, nec plu
 res aut pauciores inue
 niuntur. An vero ge
 nerū quodlibet in plu
 res sui sexus species
 subdividatur, de eo in
 hypotthesi ista (qua priuata tantum experientia

RATIO ORDINIS.

Certissima & infallibilis, divina, ele
 mentaris naturalisq; substantia cog
 nitio, perspicue manifesteq; ostendit, res &
 nimerseus cuiuscunq; vel forma vel ma
 teria, vel nominis fuerint, esse & ma
 sculinas & fæmininas: & insuper alia
 quoq; parte harum tenente medium tale quippiam, quod vel, neq;
 masculinum neq; fæmininum existat, vel masculinum & fæmini
 num quiddam obtineat simul, atq; superiorum duorum discrimen
 constituat, siue ea principio immediate a Deo creata, siue divina
 administrante prouidentia, virtute elementorum genita, naturæ
 operatione producta fuerint. Quapropter in presenti opere nostro
 omnia plantarum genera, vel ex conuenientia et similitudine for
 ma, vel natura qualitatū, vel ex naturalibus illarum effectroni
 bus, non iuxta doctrinam veteris præscriptum, sed certam experi
 entia regulam, ad tres potissimum sexus species referimus, nimi
 rum maris, fæminæ, & sobolis: quorum vltimum est neq; mas neq;
 fœmina reuera habeatur, tamen quiddam ex natura maris & fæ
 minæ (quanquam imperfecte) mixtum comprehendit.

Author nullius
 scriptorum sens
 tentiam excepit
 dit: prodi scilicet
 modo priuata
 fuz cuiusdā ex
 perientie iudicij
 unde qualitate,
 conformitate &
 natura plantarū.

Herbe non g
 gnant.

Diligens iustitia
et ad observatio
temporis in col
lectione planta
rum
Pro situ posituq
Plantarum &
figura variatur
incrementa &
decrementa viti
um in herbis.

Sexus masculo.

Mari species ma
scula aptissima.
Quidam nullo
certo rationum
phyficaru argu
mento, mari foe
minæ et foemini
masculi vsum
suaserunt.

Herbaru & pla
tarum temp
tura & proprie
tas homini com
paratur.
Vt vtrum in fi
gnis masculis.

☉ ♀ ♂

Sexus foemini
nus.
Multebri foem
specie foemel
be congrua.

Mulierum in fi
gnis foeminis.

☉ ♀ ♂
Pucro analog
ntati vspancha
specie qualitas.

Pucoru in me
dijis colligantur.

☉ ☿ ☿

Signum alicu
dici.

appellatio herbis tributa est, quasi instar reliquo
rum animantium coeantes, sui sexus fetus edant:
sic nec infirmisimum sexus sobolis appellationem
meretur ideo, quia è reliquis duobus generatione
proderit. Sed eo nomine mas appellatur species
herbæ altera, quod ratione suarum naturalium vi
rium, temperameti, po
testatis & proprieta
tis, sexui virili quam
maximè cognata sit:
idq; contra peruersam
opinionem eorum, qui
tradunt marè femineæ,
& feminam mari (non
secus ac in opere gene
rationis) præstantiorè
opem conferre.

Eadem ratione &
femina appellatur spe
cierum vna, quod vti
bus feminarum pote
stas eius optimè qua
dret. Sic puer, quia na
turales facultates lan
guidissimas, hisque qualitatem plantæ respenden
tem obtinet (sicut reliquarum altera maris altera
femineæ) plantæ quoque languidissimæ nomen &
vires accommodatissimas habebit.

Nec dissimili conditione (vt rem breuibus ab
soluam) herbæ fructus, & semina, temperamentis,
qualitatibus & proprietatibus specificè distin
guuntur & dirimuntur à se inuicem: sicut mas à

femina, et soboles ab vtrisque, quibus cum solis com
paratio hic instituitur. Quapropter præter admo
nitiones iam dictas, per totam operis seriè hoc quo
que sedulo obseruandum venit, vt in radicibus fo
diendis, herbis, seminibus & fructibus colligendis
& reponendis, haud vulgaris diligentie cura & at
tentiõ adhibeatur. Nam

SIGNATURA.

Cuiuscunq; plantarum vel radix, vel caulis, vel folia,
vel flores, vel semen vel fructus nihil peculiari & ex
pressa nota, membrum vel locum aliquem in homine si
gnantis, habuerit: Ea immediate & sine controuersia, to
tam fabricationem & structuram humani corporis vni
uersam, cum omnibus suis membris partibus & functio
nibus signat. Tales vero sunt illa præcipue, quarum erecta & pro
cera est species, vniço prædita scapo, cuius summitas eleganter can
dicante florum verticillo sine umbella exornatur. Id quod ita acci
piendum est. Albicani illa florem coma, qui partium cerebri hu
mani masculi est, habitum figurat: capitulum siue calyx, vnde flos
& stamina emergunt, dispositionem epatis significat: folia maiora
pulmones: minoræ, lienem: radix stomachum, vtpote ex qua tota
planta nutrimentum capit: radice particula extrema extenuata
capillamentorum instar, intestina: fibra in folijs Venas, nervos &
tendones. Eadem ratione sicut rami, surculiq; in quibus folia ger
minant, membra exteriora designant, brachia. Vide licet, manus, pe
desiq; ita caulis siue caudex totum corporis truncum: medulla cau
lis, quæ qualitatem eius omnia fructuum & seminum genera re
ferunt, cordis substantiam: interiores membranule medullam ve
stientes, panniculum illum pinguem, cui omenti nomen tribuitur:
genicula siue nodi caulis, osium iuncturas & connexiones: cor
tex siue tegumentum exterius, cutem: lanuginosa caulis, ramulo
rum & foliorum hirsuties, capillos: medium inter corticem &
medullam quod est, pars lignosa scilicet, ossa: semen vasa feminaria
cum renibus: succus siue humor albescenti vestiam: lanescens vero
vel viridis, faciem illum ira & furoris, humorem sellis.

vt hæc fiant ad situs
posituq; Planetarū &
signorū celestium, qui
bus morbi, contra quos
(iuxta conditionem ta
mè cuiuslibet sexus ho
minum) plantæ adhi
bendæ sunt, proprie sub
iacent, summopere ne
cessarium existit. Vi
rili ergo sexui opem la
tura, tum parètur, cum
Sol vel Luna masculū
signum, vtpote sagitta
rium aut aquarium ob
tinet: sin hoc tam fieri
non potest, fiat saltem
cum leonem. Ita feminis profutura in signo femi
nei sexus, nimirum virgine, aut si id non potest,
vel in Tauro vel cancri acquirantur. Sic in pue
rorum vsum, quoq; signum hominis, geminorum
scilicet obseruetur: vel saltem, si occasio tempusq;
non ferat, scorpionis vel piscium: siue deniq; horum
signorum (modo persone cuiusq; sexus conueniat)
cum suo gradu ascendens quodcumq;

Caput Secundum.

DE IMPERATORIA, Meisterwurts VVLGO DICTA.
GENVS, PATRIA, NOMEN.

Larobmar.

לרובמר
αίμαρ & ε
κρόπας.

Impendio ama
rus.
Mofchabath
Tharam.

αίμαρ & ε
κρόπας.
מֹשְׁכַבָּת
מֹשְׁכַבָּת

☿
Seratrix homi
num.
Ostritium.
Ostritium.
Ostritium.

Vetusitas a viri
bus vel forma
herbas denomi
nauit.

Ratio appella
tionis Imperato
riæ.

NON temere, sed multis & graui
bus de causis nouum hoc nostrum
opus à plantæ huius descriptione
excordi placuit: cum in ea singu
laris quedam lateat facultas, om
nes ferè morbos & symptomata membrorum com
muniū totius humani corporis efficaciter auer
tendi & præcauendi non solum iuuante Deo: ve
rum etiam irrepentes iam, imo etiã radicibus actis
inueteratos tollendi & sanandi, nec non corpus
& gyritudinibus labefactatum instaurandi, membris
vigorem iam pene intermortuum restituendi, vi
resque spirituum cum vitalium tum naturalium
amissas & elisas penitus, de integro quasi nouas
inferendi & infundendi. Vnde etiam proculdu

bio radici plantæ huius nomen Imperatoria à lati
nis tributum fuit, nimirum significaturis vim eius
nobilissimã, efficaciq; potentissimam. Iudeis aut
לרובמר Larobmar, quod grecis ferè est, αίμαρ &
εκρόπας latine impendio amarus, dicta est: pris
cis vero Chaldeorū scriptis מֹשְׁכַבָּת מֹשְׁכַבָּת
Tharam (nomine ex vtraque lingua composito)
quod grecè est αίμαρ & εκρόπας, latine seruatrix
siue assertrix hominum. Ex quibus herbæ huius
virtus (à qua vetustas plantarum appellationes vt
plurimum mutuata est) deprehendi & addisci fa
cili negotio potest. Hæc latinis etiam Ostritium,
siue Ostreritium, siue Ostrutium appellatur: fortas
se à dictione os & latino tritus, quod grecè οστρί
tis est vel terreo: quasi dicas oris tritio, vel oris terra
tio:

vio: quod ijs vsu venire solet, qui acris & vventis quodammodo facultatis hoc simplex degustant. Dicitur etiam Magistrantia, item Laserpitium. Quidam Smyrnum esse volunt, cuius Dioscorides lib. 3. cap. 72. Theophrastus lib. 9. cap. 1. Plin. lib. 27. cap. 13. meminerunt: de quo postea: Itali latinum Imperatoria retinent, Gallis Otruche visitatum, Bohemis wesse-dobr. Possent haec nomina & aliarum fortasse linguarum idiomate non admodum inepte exprimi: ut Hispanico Rayfmaestro, Britannico Meister à roote, Polonico Miarzkorzen, prisco vero Henetorum Zoic d Ziegil, id est amarulenta Angelica. Planta ipsa nostro saeculo vndiq. locorum Europae prouenit, hominum quidem cultura & industria in hortis, natura autem & per se in montanis, cum Helueticis quae Hirtzelina vocantur incolis, tum Stiricis et Dalmaticis. Est & ora quaedam Arabia, cui à nobili vbertate soli Felicis cognomen datum, inter Abyssi-

sinorum regionem & Insulam Madagasser, alias D. Georgij dictam, sita, meridiem versus: haec praeter arbores thuris, myrrhae, castae, & palmarum & aliorum id genus aromatum feraces, hanc quoque radicem suppeditat: caule & folijs praepinguibus germinatam, non sine magno Sacra teniorum vsu

Abylsinorum regio, Madagasser insula. D. Georgij terra. Thuris, Castae, myrrhae prouentus vbi

Sacra tenici.

SIGNATURA GENERALIS.

Quaquam trium sequentium plantarum, si & aliarum in suo genere, nulla facultas est, partes & membra certa hominis designandi in specie, sed totum saltem corpus in genere, ut dictum est: tamen de ijs in vniuersum necari aut remoueri nequit, quatenus quadam natura maius quadrant & congruunt illis, quae crassiorum sunt partium quoniam qua tenuium. Vt ergo Imperatoria haec, simul & Panax, radice, caule, folijs, crassa est & pinguis essentia eorum & suis partibus etiam corporis crassioribus & robustioribus optime conuenit: si sunt caro, cartilago, & muscoli, cum coherentibus eorum organis, quibus plurimum inest terrestris materia.

commodum: quippe qui thus collecturi cum sunt, contra venenatos morsus rubri cuiusdam generis serpentium illic degentium, ea se praemunire certo experimento consueuerunt: id homine gentis illius familiariter mihi aliquando referente & commemorante. Inuenitur & in Affrica radix haec, inter Tunetum scilicet & montes limitibus delecta Carthaginis vicinos: macrior ea quidem reliquis, sed viribus & saporis vehementia non dissimilis. Fert eam & hortus eius loci, insigni & rara amantate commendatus, arci Regiae, cui Bardo nomen, coniunctus. Sed ex his omnibus locis, abundantia eius excellit Europa maxime, ut dictum est.

VVesse-dobr.

Rubrorum Serpentium genus.

Rayfmaestro. Meister à roote. Miarzkorzen.

Tunetum. Carthago. Imperatoriae multis in locis prouentus scilicet montans Helueticis Stiricis Dalmaticis. Arabia. Hortus amarus prope Bardum regiam.

SPECIES, CONSTELLATIO ET QUALITAS IMPERATORIAE.

appendicibus, vndiq. ex cortice in cinericeo nigricante prodeuntibus praedita, obliquo & flexuoso meatu serpit. Partis subtercutaneae (sive carnem sive cartilaginem nomines) color est candidus, virore quodam pertenui dilutus, humor vero flauibilis emulus, cui ex abundantis caloris coctione acrior insita amarities (acerrimi quasi & salissimi cuiusdam humidi) corpori toti permixtus est, non aliter atq. sanguis cum humore radicali carnis substantiam vndiq. replet. Quantitas vbiq. non est eadem, variat enim non solum pro conditione aetatis (cum Alfiosa non sit) sed etiam pro vbertate soli, loci item positu & situ, ex quo radios solares, aërem, humores & alias, cum caelestes tum elementares & naturales dotes bibere, captare atq. haurire queat: quorum beneficio nutritur (aliorum terra nascentium exemplo) crescit, speciem, sapor, viresq. & efficaciam adipiscitur & possidet. Maiorum tamen in summitate crassitudo vulgaris, pollicis humani fere aequat, longitudo pollicum quatuor. Ineunte vere sub prima Maij exordia purpurascens quasdam Cymas seu turiones fundit, qui successu temporis diffusi, bilari foliorum venustate vestiuntur: quorum terna colore herbaceo

Caro.

De fuceo et humore coctum. Quantitas varia.

Quantitas vulgaris. Tempus prouentus. Folia. Forma radicis.

Fibrae.

RADIX (vtpote primum germinantis plantae principium) forma inequalis, geniculata atque rugosa prouenit, multisq. fibrarum adnatis seu

III

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

Temperamentū & mixtio caufi efficiens, faporis & odoris.

Vel ex viridi nigricate singulis pediculis nituntur & triplici laciniarum altiore diuifura, eaq; rursus per ambitum serrata, finduntur. Ex prima illa & densiore foliorum congerie, sub finem mensis Iuly, caulis quidā robustus, teres, geniculatus & equali statura conspicuus, atq; densa medulla prægans, emicat, qui circa mensis Augusti extrema cum alarū stolonibus in longitudinem striatis, folijsq; minoribus præditis, partibus omnibus integer absoluitur. Altitudo eius interdum hominis staturam æquat, interdū vix dimidia parte eam assequitur. In summo caulis fastigio eleganter candicans florum

Soli, tres Marti, sex vero Lunæ proprias gerit. Ex qua temperamenti & mixtionum inæqualitate, vt saporum, ita odorum quoque & proprietatum in singulis plantæ partibus dissimilitudo, necessario sequitur.

SIGNATURA,

EX fundamento illo physico: Quod efficacia cuiuslibet ad id ad id est rei sensibus perceptibilis (sive ea vltimo id est materia & formam, sive eorum id est priuationem, aut vltimo, a reliquis separatam quidem & immaterialem, id est ad id, sed tamen forma & materia quasi congenitam & immixtam, principium originis sua habuerit) in tribus potissimum causis consistat, vltimum est nobis plantæ, in tres quasdam principales partes accommodatas ad numerum & proprietates totidem humani corporis membrorum, diuidere: ne rerum inutilium inanum & superuacuearum doctrinam mundo obrudere videamur, cum alias moles operis crescat. Primum itaq; radix cum sibi agnatis vicem cordis obrinet: caulis cum folijs epatus: floribus cum semine cerebri. Sicut enim horum membrorum quodlibet non solum peculiarem facultatem obtinet, cerebrum quidem & vltimum id est imperantem, epatus vero vltimum id est subferuentem, cor vero vltimum id est vltimum simul: Verumetiam formam diuersam, temperamentum inæquale, naturam vero & proprietatem dissimilem habet: Ita etiam singulis plantarum partibus sua peculiaris qualitas & efficacia propria in tota operis serie non frustra tribuitur, pro influenza celestis, elementaris naturalis, mixtionis conditione & habitu. Quod in secutura cuiuslibet plantæ descriptione considerandum, leflori benenolo in memoriā reuocare hoc loco volumus.

Saporis enim, odorisq; atque aliarum facultatum excellētiam, confert radici specierū mixtionis nobilissima: defectum vero & debilitatem caulis & folijs, temperamēti ignobilitas: longe autem ab his discedens & exoticum quiddā respiciens semini, sua cum reliquis duabus proportio vel collatio.

EXEMPLVM.

VT autem descriptio nostra (velut in primo operis aditu dictum) cum veterum sententia concilietur, sequitur ex dictis: Quoniam Sol & Mars calida & sicca natura præditi nonem partes radici communicant, Luna autē frigida & humida tres tantum, Ideo Lunam reliquis duobus tantum caloris & siccitatis adimere, quantum frigiditatis & humiditatis contulit. Nisi enim hoc fieret radix quartum caliditatis & siccitatis gradum necessario obtineret. Possidet ergo radix & siccitatis & caliditatis partes nonem, sex quidem caliditatis, tres vero siccitatis. Ternæ vero partes nostrates vnam receptæ Eruditorum, id est gradum (quorum hi quatuor tantum numerant) constituunt. Vnde patet radicem, nostro more loquendo, sex partes Sulphuris, tres Salis, totidem Mercurij obtinere, nec vanam esse Doctorum sententiam, qui affirmant, Imperatoriam esse calidam & siccam in tertio gradu: ter enim tria nouem efficiunt: ternarius vero partium superfluous, Lunæ, ex omnibus terræ nascētibus aliquid sibi vendicanti, non qualitati, legatur & adyicitur. Quam sententiam nostram ita nudè & simpliciter hic propono, vt manifestum fiat omnibus, quomodo illa recens constituta rerum principia, Sulphur, Sal & Mercurius, non solum cum quatuor elementis, igne, aëre, aqua & terra: sed etiam qualitibus Elementorum, Calido, humido, sicco & frigido: Imò, vt rem propius attingam, cum quatuor corporis humani humoribus, cholera, phlegmate, melancholia & sanguine,

Conciliatio seu comparatio gradum veteris doctrinæ & principiorum Theophrasticorum.

Ostritium vnde dicitur. Semen. Seminis qualitas.

Constellatio, videlicet. Duodecim re- quales naturalis et essentialis virtutis partes. Sulphur. Sal. Mercurius. } a } Scle. } Marte. } Luna.

Ex singulis plantis Luna sibi partem vendicat. Turneiferus perspicuitatis & docendi caufi hæc inserit, cum alii doctrinæ de principijs Sulphuris, Salis, & Mercurij sine declaratione proponant.

Constitutio caulis, foliorum, medullæ.

cum acrimonia odoratorum, muscarium nitet, ei quod anethi aut feniculi est, non multum dissimilis: color florū, sicut & caulis inferiore parte, tandem in rubentē ex candido purpurauē transit: tres facit, vt suspicari quis audeat nomen plantæ Ostritium fortasse ex græco ὄστρεον, quod latine purpureus est, sumpsisse originem. Floribus sub mediū Augusti decidentibus semen eius, tenue & ex lato mucronatum, odore acri aromaticūque quid redolente, colore in cinericio nigricante, formatur, & sub finem mensis demetendum sensim, vel etiam celerius, nisi loca à radijs solaribus prorsus remota & frigida fuerint, ad maturitatem tendit. Integra huius plantæ radix cum sua cute seu cortice, vel etiam humor ab eadem extractus (cum omnes eius vires nostro more in duodecim partes diuidantur) sex partibus Soli, cui Sulphur & calorem vrentē acceptum refert, tribus Marti, à quo Salem & penetrantis mordacitatis acridinem hausit, totidem partibus Lunæ, quam Mercurij id est humidi elementalis autorem habet, subiacet & addicta est. Sic caulis medulla interior cum folijs (quæ plus humiditatis quam facultatis obtinent) sex partibus Lunæ, tribus Marti, totidem Soli assimilatur. Flores autem & semen maturitatis perfectionem iam adeptum, cum virium copia cauli et folijs præstet, eadem autem radici cedat, pinguedine vero & caulem & radicem simul eumcat, medium quoque horum omnium obtinet, ideoque tres partes

LEONHARDI TVRNEISSERI LIBER I.

V

gumz, occulte concordent & conueniant.

Ex causis recitatis cum formæ & habitus partium singularum, tum virium, operatione corporum caelestium elementarium & naturalium in nascentia impressorū, colligitur argumento haud in certo: Radicis huius fissioni non mensi Augusti horam aliquam, ut alij docuerunt, sed tertiæ & ultimæ decadis Iulie diem, vel vicefinum primum, vel secundum, vel tertium, id est (ut phrasin graecorum retineamus) vel δεκάτην vel ἐνάτην vel ἑξήτην φθίνοντες deligi oportere: cum videlicet Sol decimū gradū Leonis præteruect, undecimo gradu secundum terminum signi in eodem Dominantis attingit: & radici vis sua integra ad huc in pristino vigore persistit, nondum vel ad foliorum procreationem vel caulis formationē diffusa. Ad de, hora dictarum dierum cuiuscunq; ea ipsa, qua Leo decimo suo gradu Horizontem loci transcendit: & Luna eiusdem signi gradum vel decimum sextum, vel vicefinum, vel sextum et vicefinum, in mansione decima, aut in Arietis vel primo, vel tertio, septimo & vicefimo etc. mansione prima, aut in Cancri suæ ipsius domus vel quarto, vel octauo, vel sexto, & decimo gradu, in mansione septima cursum suum peragit.

His itaq; temporibus radix effossa postea sicca reponatur loco eiusmodi, qui aeri et radijs Solaribus non sit expositus, ab humidis vero exhalationibus vacuus. Eligantur uero quarū ætas, nec mollis et tenera, nec decrepita sit nimium, sed media, quæ scilicet trium annorū numerum non excedat: quod non tam ex magnitudine, quam primis è radice pullulantib; Cymarū gemminibus agnosci et animaduerti facile poterit.

IUDICIUM DE QUALITATE.

QUIBUS modis, quo fundamento, quibus sive demonstrationibus veteres illam in plantis, mineralibus, metallis, lapidibus alijsq; rebus mixtionem qualitatum inaequalem inuestigauerint, probauerint atq; demonstrarint, multū quidem disputacionem constitutibus disceptatum est, certi autem adhuc nihil prædicunt. Videtur autem pleriq; ex sensuum exteriorum, iustus videlicet atque saporis experientia & iudicio, cuilibet rei qualitatem certam statuisse, et ex ea temperamentum definisse. Ut Galenus, cum inquit speresse calidum et siccum in quarto gradu, id est caliditate & siccitate excedere, apprehendit hoc ex seruienti & vrente eius in lingua mordacitate: de quo etiam prior ipso Dioscorides lib. 2. cap. 76. Theophrastus graecū lib. 9. cap. 21. & post hoc Plin. lib. 12. cap. 17. retulere.

Sed & hoc in plantæ fissionē obseruetur, ne quis dictorū Planetarum, quorum precipuum hic est Dominium, quanquam certis metis circumscriptum, alium quendam Planetam maligno aspectu sibi oppositam habeat, vel loco ominoso constituterit. Quo enim à malignis aspectibus & configurationibus liberiores fuerint, eo fortius & efficacius radix, siue in morborum curationibus siue alijs vsibus vim suam exeret atq; expromet.

Nec dissimili attentione caulis, medullæ foliorumq; collectio insitui desiderat: eligatur enim oportet Cancri cum vicefimo gradu ascensio, cum domicilium Lunæ existat: & destinetur mensis Octobris exordio, cum iam flores dissipati euanuerent, Semenzq; maturum decidit, Luna vero in Cancri gradu vicefimo, mansione octaua decurrit: nec Sol vicinitate sua Martem adurit, vel etiam ambo ab aliorum Planetarum aspectu malefico non impediuntur.

Si quando vero Sol cum Marte radiatione triquetra vel hexagona iunctus fuerit: aut Mars in signo aliquo masculino terminum suum & quintum gradum Arietis, Sagitarij aut Leonis, sextum vel gradū Cancri vel Aquarij permeauerit, vel in primis decem gradibus configurabitur, tum floribus

& seminibus (quæ caulis iuncta præbet) demetendis, tempus commodissimum statuatur, à 6. Augusti vsq; ad 10. Quo tempore sidus Reguli, quod cor Leonis appellatur, paulatim emergere incipit antequam Sol Virginis astrū

attigerit. Nec incommodum etiam huic rei tempus est, cum Luna in primo gradu Leonis, mansione octaua, vel etiam decimo gradu Cancri, mansione septima versatur, Sole mediū cæli obtinente.

ΕΝΕΡΓΙΑ. SIVE VIRTUS ACTVOSA, ATQVE VSVS IMPERATORIAE in corpore masculino, animalis, Substantialis atq; Elementaliss iuxta Paracelsi partitionem.

QUI in Arabia thuri colligendo operam nant, illi ut supra dictum est, vim venenatam Serpentum hac radice eludere atq; retundere solent. Hoc praesidium illis nec saporis nec odoris prætentatio, sed in omnibus rebus certissimus & infallibilis index, monstrauit experientia.

Nos vero cum illis affirmamus, hanc radicem non solum venenis Serpentum, aut aliorum ani-

maliū iocundior, verum etiam metallorum, plantarum & cuiuscunq; deniq; generis sint, siue cibus siue illituris siue exhalationibus resistere efficacissimè. Causa vero eiusmodi efficacie & facultatis inde est, quod radice non solum virtute constellationis siue influentiæ caelestis impressione (quæ à Deo primo motore dependet) sed etiam causarum naturalium concursu, nobilissima trium principiorū

A 3 mixtio

Planctus huius libri

Tempus radice fodienda

Tempus colligendi caulis medullam et tota

Siccatio qualis

Tempus demetendū

Actus radice fodienda

Artis Paracelsice experientia verum argumentum & iudicium suppeditat.

Metal. Anima Plana

VI

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

mixtio contigit: ex Sale vero trium, ex Mercurio totidē. Inde ergo ei in calefaciēdo, roboranlo & conseruando præcipua vis & facultas: inde viribus naturalibus morborum iniuria prostratis roborandis, humori radicali in musculis, neruis & membranis confortando, spiritibus vero cum vi-

Qualitas con-
stituta ex par-
tibus. Sul. 6
Sals. 3
Mer. 3

Natura Calefa-
Robora-
Conserua-

Membranz.

Essentia.

Apoplexie
ergo Phalax-
tikos.

Confortatio me-
moriz.
Stupor.

Sedes anime in
Sanguine.

Noxa frigiditas.

INDICIVM DE EFFICACIA.
Quæmadmodum ante in hac ipsa pagina, loco citatulo notato, & opinionem veterum de medicamentorum simplicium qualitatibus indicauimus: ita hic differitur, quali impressione & influxu superiores planetarum spiritus, in rebus dictis deideant, quorum partium eorum natura & inclinatio in dominum plantarum, siue altarum verum seruant, & propendat. Unde plantis in rebus naturalibus fortior operatio & virtus potentior accedit. Facimus autem de ea indicium, non ex gustu, & odore, alijsq; externis qualitatibus, sed ex oculari & aperta demonstratione, qua certa materia distillatione & separatione persicitur, opera organorum, qua licet A. E. C. D. præta oculis subici carauimus.

ESSENTIA RADICIS.

Materie purioris et subtilioris, quæ ex herba, caule, semine & radicibus comparari potest, partes præcipue tres sunt, videlicet Essentia, Sal et Oleosa substantia: ex quibus Essentia, virtuti animali & partibus vitalibus, quæ sensus & rationis sunt organa, sanguiniq; in quo (veterum Ethnicorum opinione) Animæ sedes & habitaculū effe- creditū fuit, appropriatur & addicitur. Eius ergo guttule sex Luna decre- scente, tempore matutino sumptæ, causas vertigi-

venis et musculis essentia familiaris est et propria. nis, Apoplexie, & Letbargi tollunt. Sole in Ariete constituto (quod sit a die Martij decima vsq; ad

RATIO COMPARANDI
essentiam.
Essentia optime ita paratur, si herba iusto tempore collecta in partes coniecta, & in stillæ bene vitratum optimè rectum iniecta, & in propriam aquam iam tertium a radice recenti separatam (est autem ea qua per balneum Maria segregata fuit) ad trium laterum digitorum altitudine immersa, viginti quatuor horis maceretur. Hoc peracto optime recta coquatur, non tamen diutius, quam ad tertiam vel quintam ebullitionem. A coctione sinatur frigidescere, & humor omnis exprimitur, donec nihil in radice reliquum sit. Post hæc liquor ille per organa D, E, F, percoletur, ne quid sciatum residat: depuratus hæc modo in cucurbitam immittatur Alembico superimposito, & partium subtiliorum materia in Balneo Maria lento igne extrahatur, donec nihil virtuum produat. Tunc cum sufficit. Tandem tertium depuretur.

Aprilis 12.) Singulo vespere guttæ 12. haustæ, mirificè memoriā confortant. In aqua autem cinamomi sumpta, mēbris à stupore, dormitatione, affectibus sensu priuantibus, sanguiniq; noxam inferentibus, et spiritus elidenti- bus Symptomatis, vindi- cādis est vtilissima. Sanat deniq; omnes morbos, à nimia frigiditate præternaturaliq; et abundāte humiditate orientes.

OLEVM RADICIS

Duritiem neru-
rum enallre.
Torturam ori-
cemen lare.
Neruiorum tu-
mores.
Contra humo-
rum frigiditatem

Partibus
Organicis, sanguinis carnisq; expertibus, vt neruis, ligamentis, tendonibus, & cognatis, vt cōdiis vertebrisq; cartilaginibus, & Ossibus, appropriatur.

sentie eiu dem, sumpta. Emollit duritiem neruorum & tendonum, eorumq; debilitati resistit: & Phalaxtikos est τῶρα τῶν κωνῶν id est torture oris. Neruis luxatis & frigidorum humorum affluxu obsessis guttæ olei viginti, singulis diebus mane & vesperi, in aqua, ex semine planta huus pro-

Conuulsio.
Opisthotonos
Emprotiotonos
Tetanos.
Paralytis.

Pars ergo hæc subtilioris materie altera, Oleū, neruis ligamentis, tendonibus et omnibus partibus exanguib; motu vero organis, & spirituum nature participantibus, familiare remediū est. Efficientes conuulsionis in neruis et musculis siue tetanos, siue em- prototonos, siue opisthotonos, & Paralytis sit, causas expugnant, olei granum nouem, ventre ieiuno atq; animo à curis vacuo in drachma semis ef-

OLEVM IMPERATORIE.
Ex radice Imperatoria oleum elicetur, idq; in parua quantitate, nec manu laboris & industrie opera. Methodus vero seu ratio elicendi commo- distima hæc est. Radix vino sublimato, quam haberi potest fortissimo, molliter aspergatur & bene assitetur. Postea mensurus spacio ita quiesce- re sinatur, loco radij Solaribus non exposito. Quo facto compar- rentur dua ferrea lamina, crassitudine digitorum duorum, longi- tudine vero & latitudine pedis humani, aquoq; leuore in altera superficiebus sabrefacta: Ha medico carbonum tone califant, donec digitorum tactum vix ferant, nec intencior eorum calor est, qui agnoscitur ex strepitu atq; stridore: si aqua affusa fuerit. Inter hæc ergo laminae radix interposita, robusto torculo, littera G, notato quau fortissime confringatur & quassetur. Hinc oleū in vasculum i. effuset.

ducta, adhibite, sunt auxilio. Tartarum & viscosas iuncturarum & articularum adcre- scentias, resolu t & dis- sentit: ideoq; contra podagram vsus efficacis- simi habetur: Sanat Ischiam. Mixtum oleo olinarum & laurino, inq; vnguenti formam redactum, vtile & salubre membris luxatis est inuentum.

SAL

SAL RADICIS

Membranis } Sanguinis motus expertibus, carnis possidentibus ut Et id genus alij partibus ut

} Ventriculo, omento, intestinis, Fibris medullae

} Ossiū et spinæ dorsi

appropria-tur.

Tertia subtilioris materiae pars est Sal, membranis motu carentibus earumque fibris exanguibus & carnosissimis ut Stomacho, intestinis, tunicis & reliquis cognatis partibus destinatur. Vis est ei membra frigore intermorta calescere, cras-

SAL IMPERATORIAE.

Sal ex hac radice producitur, si ante exiccata Casti bene cooperto & lutato includitur, & in fornace lateritia tres noctes & dies optime stultatur, donec in cineres albicantes redigatur. Quo facto denno aqua illius vino albo super infuso distillatur, non quidem per balneum, sed instrumenta A. B. Aqua retinum a sacibus depurata & postea pluribus vicibus exacte emundata, atq; in fictili vitro incrustato, donec summa albescant, excollata, inspissatur, & album em, sic Sal depurctur, iniecitur, & denno coquitur, donec Sal candens absq; omni humiditate granosum oculis appareat.

suum spacium singulo vespere post cenam, in coleari cum aqua picarum, caponum, vel cuiusvis sumpta, aperiunt & refocillant pulmones, maciem & extenuationem corporis, quae Phlogos dicitur, remouent. Quae praeterea occulta & arcana virtus huic oleo, essentiae & sali misit, ad splenem emolliendum, omnes crassorum humorum superfluitates exonerandam, epatis obstructionem aperiendam, sanguinem et humores subtiliandum

Pulmonum, peric. Path. R. R. modum.

Emolliet splem Sal extractice.

Epatis obstructionem aperit, ut cum sp. arc.

Membra frigore intermorta.

Ab obstructionibus in his corpus purgat, ut vices vniuersas roborat.

summa omnes Spiritus animales & vitales, viresque & sensus roborandum agnoscunt illi, qui duodecim guttulas ex aqua radice, vel, si ea non placet, Tamarisci, siue Helenij, siue Saluiae per nouem dies hauserint: & fatebuntur hanc plantam non frustra τὰ ρίζαν ἀποδεδωκεν fuisse cognominatam.

NATURA, PROPRIETAS, ET VSVS IMPERATORIAE DOctrina Paracelsica, corporalis, materialis, & complexionalis, extra corpus masculinum.

Sumantur pulueris tenuioris ex medulla caulibus confusa, vniciae tres, ex herba & caule vniciae duae, olei ex tota planta, vniciae tres. His addantur Sacchari optimi et mundissimi vniciae novem. Inde Trochisci fiant siue sty-

lente partes affecte, Luna crescente, quotidie ter lauentur, vel quod magis confert, balneum paratur.

Puluis ex herba medulla, & caulis.

Anima moritur, ut venie, naturam.

Similis horum vsus, animalium ἰσθλασθω, ut pote

arancorum, canum, rubetarum, vespertilionum, formicarumque icetibus, siue mosibum, atq; per urinam infelionibus, magnifice opem praestat, praecipue autem si haustus guttarum olei ex integra planta nouem, singulis diebus ventre ieiuno accedat. Oleum ex floribus & semine-

artificiose extractum, omnes reliquarum partium virtutes enumeratas continet, sed dimidia tantum efficacia: Peculiarem tamen habet omnes partium Vlcerationes & carnis putredines san-

Oleum ex floribus & semine.

Peculiariter Nouum fructus dormitatio.

Vlcerationes carnis, putredines.

SYCCVS BONITATIS

eximia. Mense Augusto, cum Sol primo decem gradus Virginis emensus est, canis (sicut & pediculi cum folijs) loco medullae, crassum & viscosum humorem thurug, odore praeditum continet, ideoque Doctores plurimi, hanc plantam Tanae Herculis, succum vero Alicis (quamquam hac in parte decepti) esse, non temere arbitrati sunt. Huius itaq; herba ante ortum Solis si demetatur, & caule pediculisq; seorsim, humor viscosus & pituitosus exemptus, in vitrum frustum litera A. hic annotatum, includatur: Vitrum vero immersum supra receptaculum B. litera conscriptum, optime agglutinatum, statim ad intensissimum radiorum solarium usum, ibi tum exudar humor quidam tenuis, qui vniuersis & incarnationibus infectis, siue hominibus siue bestijs salutem reddit, Vespere post occasum Solis in lacte exhibitus, modo aperi post eius sumptionem etiam sudare iubetur. Exhibito vero alla, & sudoris pronocatio, tertio quoque die nouies iterari debet.

periculum facientibus innotescet. Nervos tendones, & articulos stupore affectos, motu priuatos, & ex frigore contractos, decoctum foliorum & medullae in integrum restituit: Si eo ca-

andam, A iij nandi,

VIII

DE HUMANO CORPORE IN GENERE

Memo. } Con-
 Cordis } sistentia
 Somnium ga-
 vedo, iticubus,
 syncope,
 Erysipelas,
 Soda

nan, si mollibus penicillis siue turundis illita, in
 cauitates sinuum immittatur, vel unguentis &
 emplastris, aliarum pinguedinum oleorumue ad-
 hibeatur. Illitum vero temporum regioni dolo-
 rificam illam capitis, quæ Soda dicitur, affectio-
 nem sedat: Cernici vero & posterioribus capitis
 ventriculis inunctum, in memoriam tenacem in ado-

lescentibus præstat. Arterijs eodem modo adhibi-
 tum, nec non venis temporum, et regioni circa os
 ventriculi, cor roborat, somniorum grauedine: &
 inquietudines, ut incubu $\epsilon\phi\iota\lambda\alpha\tau\omega$, aliosq; affectus
 syncopales tollit: Erysipelata, aliasq; hinc inde cu-
 tem depascentes scabies, oleum hoc sanat, cutem
 abstergit, mundamq; & leuem reddit.

NEPTIA, EFFICACITAS ET VSVS IMPERATORIE, VETERI
 Philosophica doctrina, Animalis, Substantialis, &
 Elementalis, intra corpus.

Hæc herba vet-
 ribus quoq; no-
 ta.
 Vbi veteres ha-
 bitauerunt magna
 fuit hæc herbe co-
 piam

Quamquam hac tempestate multi in ea opinio-
 ne sint, quod veteribus hæc radix fuerit incog-
 nita, existimo tamen, cum eam in his ipsis locis
 vbi vixerunt, Ægypto nimirum, Syria, et Arabia,
 viderim, eos quoq; illius in suis scriptis mentio-
 nem fecisse, vel nomine nobis incognito, eius hi-
 storiam descripsisse. Certum enim est, eam non
 nunc primum a parente natura in his locis produ-
 ctam. Verum utcumq; se res habeat, quidam scri-
 ptorum recentium, qui huic radici caliditatem &
 siccitatem in tertium vsq; gradum tribuerunt, hoc
 literis prodere: succum radicis, herbe et seminis,
 intoxicatis, pestis contagijs, aerisq; halitibus vene-

natis quibuscumq; apoplexia, vesicæ & renum cal-
 culo, omnibusq; morbis frigidis, optimum esse anti-
 dotum. Additum etiam est, eundem crassos &
 viscosos frigidarum fluxionum humores consumi-
 re, urinam, sudores atq; alium ciere & subducere,
 ideoq; hydropi, ictericie flauæ, vesicæ calculo, om-
 nibusq; febrium speciebus præsentissimè mederi:
 Decoctum vero ex herba, radice, & caule potum,
 fætum mortuum & secundinam expellere, sangui-
 nem in grumos concretum, lacq; coagulatum re-
 soluere & educere, matricem expurgare, in vi-
 ris venerem stimulare, caputq; ab humoribus vi-
 tiosis exonerare.

Natura in hac
 vltima mundi se-
 nescit nihil aoui
 generat.
 Apoplexia.
 Siderata.
 Calculus renum
 Morbis frigidis.

Veneris iuuamè
 tantu.

NATURA, PROPRIETAS ET VSVS IMPERATORIE,
 doctrina Philosophiæ veteri, corporalis, materialis, &
 complexionalis; extra corpus.

Pulmonum les-
 fio siue obstruc-
 tio.
 Ischia.
 Pubedo vlcero-
 sa.
 Febris quartane
 remedium.
 Stomachi diges-
 tionem & excre-
 tionem iuuare.
 Ictus venena-
 tos sanans. Cos-
 tuofortans.

Pulmones ex contusione, iactu, plaga, casuue
 lesos, cumq; his Ischiam, podagram, & putredines
 vlcerosas, decoctum ex herba & radice fertur cu-
 rare: Pulverem autem radicis contusa, mensura
 cochlearis dimidij in vino albo calefacto hora ante
 paroxysmum sumptum, febrem quartanam tollere

& curare, fama est. Creditur & decoctum ex-
 tra corpus stomacho adhibitum & applicatum, di-
 gestinam eius & excretionem iuuare: omnes ve-
 nenasos ictus & morsus animalium, atq; vlcerosas
 putredines sanare, odore cor confortare, & spiri-
 tibus reflectis leticiam inducere.

NATURALIS POTENTIA ET INCLINATIO, VSVSQVE
 Imperatoriæ, doctrina Magiæ, cum veteris tum recentis, spiritalis, cœlestis
 miraculosa, ex reliquis omnibus fluens atq; genita,
 tam intra quam extra corpus.

Veteres & re-
 centes supersti-
 tiosi.

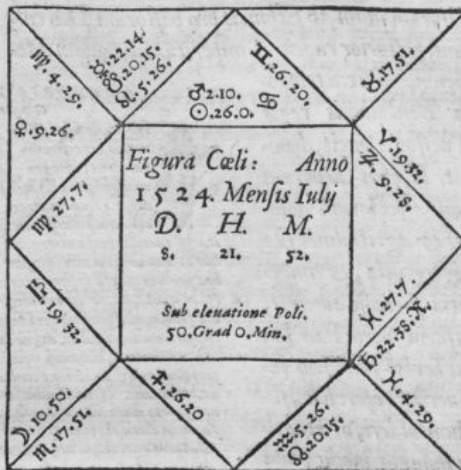
Varias & miraculosas facultates præfici
 Arabum, Chaldeorum, Iudeorum & Ethnico-
 rum sapientes, immo quidam nostro seculo, quo-
 rum adhuc pleriq; in viuis sunt, plantis, fructibus,
 & semini, præcipuè vero radici tribuerunt.

odium, quod inter duos homines sexus mascu-
 li exarserit, mitigare, placabilitatemq; atque
 amicitiam reducere si appendatur, quoties Iupiter
 à maligno aspectu liber, in domo undecima inuen-
 tus fuerit, haud vulgari fide creditur. Idq; ipse e-
 uentus anno supra millesimum, quingentesimum,
 tricesimo octauo in tribus viris præpotētibus sub ele-
 uatione poli graduum 42. minutorum quadraginta,
 comprobauit: quorum amicitia felici quidè exordio
 redintegrata

Græcæ & ami-
 cæ conciliati-
 uum.
 Accidit hoc du-
 ebus præcen-
 tibus, Anno 17.
 sed effectus par-
 in temporis iuit.

redintegrati, sed paruo tempore facta tectaq, cruentum admclum finem sortita est.

Tempus autem radices effossæ (quod obseruare decet, vel similis opportunitatis aliud captare) euentur dictum longè præcessit. Anno enim supra millekmum quingentesimum, vicesimo quarto, die mensis Iulij octaua, ea fossa est, à viris illis nec vitæ genere, nec natalibus, nec ingenio contemnendis, tumq, cælum, huic ipsum, quem oculis subijci curauimus, Planetarum signorumque ad inuicem positum, ordinemq, habuit. Ideoque plurimi Viri excellentes eruditione, & artis Astronomicæ peritia eximij, ex illo positu, vt Saturni in sexto, & domicilio Iouis, Martis cum Sole in decimo, atque amborum in cancro, alijsq, quatuordecim seu configurationibus, quæ tum acciderunt, non temerè prædixerunt: fore, vt hominum istorum amicitia, fœ-

Multi præfites vinis, quæ mihi feceris constantia futura effect, prædicere. Nostordmus. S. Munsterus. V. Colonenfis. P. P. Vergerius.

perq, eo fissuræ illius labra iterum consolidentur, vermes ex toto reliquò corpore expelli, fama est,

nec fidem ego huic detraho. Nam et ipse aliquando alia quadam radice eius rei periculum feci, in tribus vel quatuor equis, ipsiq, euentu, verum esse quod dicitur, deprehendi.

In iuxta tertium vero modum si euellatur (fero non adhibito) inq, fasciculos collecta supra mensam suspèdatur, dicitur vim omnè veneni in cibis recòditi lethiferam attrahere, atq, ita ab eius periculo, & commestione hominè vindicare & asserere.

NATURA PLANTÆ.

PHILIPPVS PARACELSVS docuit, hac planta col- ludo gestata, vel saltem in odorem adhibita, irrepentem puadania, paralyfin & hydropem, non solum expugnari, verum etiam ne oriantur, prohiberi: si fodiatat loco, Capricorni dominio subiecto, qualis Græcia, Saxoniam, India, Albania & Musconia est: tempore vero, quo Saturnus in eo signo, & (si fieri poterit) domo obtrahat, Luna autem in Leone constituta fuerit. Id quod in Saxoniam, Anno supra millemum, quingentesimum, quadagesimo quarto, decima sexta Augusti, à viro quodam excellenti, certo experimento exploratum & cognitum est: imò & præter dictam efficaciam alia quoque in eadem radice deprehensa, inter quas præcipua hac est, quod puluere inde cõfecto, paralyticus restitutus fuit.

lici quidem successu redintegraretur, sed paruo tempore constans, ingentis inuidiæ atque odij incendio terminaretur. At iuxta secundum modum si fodiatat radice, & in tennes orbiculos, sursum, ad formam nummi disse-

ctetur, orbiculorū vero aliquis, Luna in gradu decimo sexto Scorpionis & mansione vicesima tertia constituta, bestiæ verminosæ, intra cutem & cranium, in summo frontis vertice, inseratur, su-

Animalium verminosorum curatio.

Miraculosum venenosum alexipharmacum.

Caput Tertium.

DE IMPERATORIA FOEMINA, ALIAS PANAX HERACLEONIS dicta.

GENVS, PATRIA, NOMEN.

QVANTVM contentionum & dissidiorum quidam Eruditi de planta ista commouerint, vix credit quispiam audiens: multo minus hoc in loco, vbi prolixitas molestissima futura erat, commemorando persequatur. Alij enim pro Cari, alij pro Ligustici specie agnouerunt, alij deniq, (vt in breuia rem conferam) eam ex herbarum numero exemerunt, salū tantum inde extrahendo vtilem rati.

Quidam tamen, haud vulgari variarum linguarum notitia instructi, quibuscum in regionibus longo ab hinc intervallo ea de re collocutus sum,

illi (inquam) herbam istam à monte Ætolie altissimo, cui Panætolon nomen, cuiusque Plinius lib. 4. cap. 2. meminit, nominis originem trahere arbitrati sunt: Alij eam à regiuncula thurifera Arabiæ, & Virgilij carmine secundo Æneidos nota, Panchæa nimirum, deducunt: idq, ideo, quod ea vicinia copioso huius radices proventu, eque ac mons ille Ætolie, celebris sit & fructuosa. Tertia coniectura siue sententia est amplissimi Viri, Dn. Pauli Psintzingeri, Regis Catholici Hispaniæ Cancellarij. Is aliquando hac de re mecum disse-

Panætolon. Plin. lib. 4. ca. 2.

Virg. Æneid. 2. Panchæa.

D. Paulus Psintzingerus.

Satyrum

Panagh. Sateyrum illum, ab Ethnicis pro pastorum Deo cultum, posterior rudem et imperitum quendam Medicum, qui circa tempo-

Pan Deus pastorum. Deucalion.

Acefas medicas impentus.

Antiquiores fudax.

Vnde dicitur Centaurum. Quiquet. h. in Nepenthe & Meatha. Balsamita.

Lucian. lib. 7. Lucetius.

צרישכח. Tsohisieb.

Ioca. Patra. Parthia. Hircina. Lybia. Macedonia. Aifna.

Adras. Fluuij. Pailgas.

Hippona, hodie Bona.

Saturum illum, ab Ethnicis pro pastorum Deo cultum, posterior rudem et imperitum quendam Medicum, qui circa tempo-
ra Deucalionis regis Thessalæ vixit, denotat. Is cum corporum malè affectorum dolores & egritudines sua negligentia, & imperitia fortasse auxerit, easdem vero Pan huius herbe beneficio sopiuerit, referebat, factum videri, vt etas illa nomina medicorum constata atq. simul iuncta, herbe illi benefice tribuerit: indicatura scilicet Pana Acefiam medicando vicisse. Addebat autem idem Vir præstantissimus, Hemistichion illud,
Pan curat oues, ouiumq. Magistros.
Si ergo libera sit talis nominum origines inuestigandi ratio, hoc nostrum Panax, etiam ab illo Deo Pane, & dictione Aces (quæ linguis quarundam gentium corrupta, acerbum significat) Panaces quasi Panis acerbitas non incommode denominatur. Sed vt cumq. ista se habeant, in prisco quodam volumine Iudaico metio fit ralicis et herbe cuiusdam, nomine צרישכח Tsohisieb, id est Balsamine, cuius historia, species, odor atq. virtus omnino huic nostre congruit, nisi quod foliorum magnitudo non est eadem: vnicui tamen hoc, simplicium indagatores quod perturbetur, non habent. Nam non solum Paracelsus testatur, Verum etiam ipse experientia deprehendi, frequentissimè accidere, vt herbe, leta & bilari omnium partium fertilitate, viuuntq. copia proueniunt, si cælium propitium & benignum, ingenium vero soli & aquarum, quibus rigatur familiare & correspondens habuerint: sin minus serò, & tristi aspectu prædite consurgant, & crescenti facultate adempta flaccescentes, à natua forma & magnitudine degenerent, sibiq. vix similes appareant.

Porro (vt ad nominis explicationem redeamus) Balsami vocabulum idioma lingue Hebræ-

ca, nomine צרישכח Panagh exprimit: vnde fieri potest, vt nomē מצאח vel מצאחא à Iuleis ad Grecos defluerit. Nec ma-

le congruit opinio ista, cum pleriq. à dictionibus מצאח & מצאחא herbe huic balsamine, et maxime salutifera, nomē contigisse censeant. Cui itaq. Balsamo tribuatur facultas omnis generis morbos curandi præsentissima, non absurdum est, antiquiorum Iudaicam gentem nomen illius, quod verum & genuinū tunc in Syria habuit, huic quoque plantæ accom-

modasse & communem fecisse: non quod cum Balsamo illo nobili esset eadem, sed virium similitudinem aliquam haberet: simili ferè ratione, quæ nos Cetaurio à viribus, Quinquifolio à forma, Nepephis & menthis ab odore, atq. Balsamitis in Marchia nostra, germanicas appellationes tribuimus. Nec est cur de hoc quis amplius dubitet, præcipuè cum ipse Virgilius plantam istam ab odoris & saporis inuiditate sionnopere commendet, atque illud etiam reliquis coniecturis & argumentis accedat, quod ex huius ralice incisa, non secus atq. ex balsami arbusculis vulneratis, succus saluberrimus exceptus, colligitur, & afferuatur.

Ex ista ergo sufficienti signorum excessione atque doxiazia diligentiore, certum iam est & manifestū, hanc plantam pro altera specie Imperatorie, quam forma, habituq. (excepta foliorū & caulis quantitate, quæ superat) emulatur, recipiendam, atq. habendam. Solum natale ei non vnum est. Inuenitur enim in Asia in Parthorum Hircanorumq. regionibus, montanis ad Aces fluuium, qui teste Herodiano lib. 3. dictus terras perlabitur, situs. Fertur & in Lybia & Macedonia non parua copia prouenire. In Africa vero, inter montes & fluuios Adras & Pailgas, versus Orientem, urbem Hipponam prope, quæ nunc Bona est, supra templum quoddam vetustum, in quo

CORPORIS FOEMINEI SIGNATURA.

Quæ ratione capite secundo generalior, crassiorum & magis terrestrium partium corpora totius masculi, signatura, integro planta (quæ radice, caule & semine exadificata est) habitu atq. imagine cognoscenda proponitur: Eadem etiam, hac nostra præsentis Panace partes corporis femine totius, vt carne, sensu, motuq. prædita, ita & cartilaginosa motus siue experte siue participet, & præter has motus organa musculi, siue exteriores siue interiores, atque fibra per hos sparsa desinantur atq. notantur: Cum omnia corpora, & mascula, & de quibus hic sermo sit, femine, illaq. semperfecta sobolis, quæ nondum vel in matrem vel in partum transierit, non solum antea, moribus, atque ingenio: Verum etiam qualitatibus, temperamento, naturaq. ipsa longe a se inuicem distent atque discernantur: Quilibet peculiare quiddam, nec cum alijs commune, obtineant. Quæ signaturæ ratio etiam accipienda est: Quod omnes partes materia ex planta hac depurata, vires atq. operationem suam in dicta corporis femine membra, familiaribus, facilius, atq. salubrius exercent atq. exerant, quam teneriores & subtiliores alterius. Quod a tribus illis aternis, atq. incorruptilibus patentis, nimirum sapientia diuina essentia, prima illa rerum materia physica, & demum celestium qualitatium in hac inferiora influxu, partibus illis impartitur & inditur: sicut sequenti capite libri huius, de plantis totum corpus signaturibus, prolixius & apertius inuante Deo, commemorabitur.

RATIO SIMILITVDINIS.

Quod Balsamo, liquori omnium nobilissimo, succum hunc siue Opoponax confero, nemo mihi vitio verteret: cum verum Opobalsamum non eam, quam oleum, naturam, sed magis terrestrem, & aquosam obtineat. Quod inde probatur, quia nec lentorem habet, nec aqua supernatât, sicut alia oleosa pinguedinet. Cum enim Sulphurea sit substantia, in aqua resoluitur. Quod vero resoluitur, supernatâre non potest, sed fundis perit: quicquid autem fundis perit, oleosum non est. Ideoq. id, quod ex ramulis excoquitur, Xylbalsamum scilicet bonitate cedit, quia pinguis: postremo vero carpobalsamum minus crudum, lentius vero & odoratius, atq. efficacius, quam quod ex ramulis Sulneratis stillant, existit. Stillatum autem illud, et, quod ex fructu productū, carpobalsamum dicitur, præstat. Causa est, quod primum, ex ligni lachryma plus pinguedinis obtinet.

quo D. Augustinum olim docuisse prædicant, eadem, sed minuscula, & tristi marcore tenuis, atq; strigosa visitur. In Europa vero eam Tartaria cir. a mare Caspium & Carpathus mons gignit, nec non Apulia & Apenninus copiosè producit.

Nullius tamen locorum enumeratorum, vel herba vel eius succus, talem efficaciam & vires prodit, qualem illa, quam Affrica & Ægyptus suppeditat, licet forma & habitu cum reliquis conueniat, sola corticis crassitie excepta.

Sacellum in quo D. Augustinus docuit. Europa. Tartaria, Mare Caspium, Carpathus, Apulia, Apenninus.

FORMA, CONSTELLATIO, ET QUALITAS PANACIS HERACLII.

ex geniculis vero prodeuntia magnitudine reliquis cedunt, yis autem, quæ mas gerere supra dictum est conueniunt, odore quoque ab yisdem nihil discrepant: quemadmodum nec radicum sãpores, alterius acerbus, alterius vero amarus, longè inter se distant. Flores anethi & fœniculi similes, nisi quod singuli quinis folijs, colore subluteo nitent. Semen quoq; fœniculi simile, angulis per longitudinem impressis striatum, melonum instar, planum tamen potius quam teres.

Flores autem illos sub finem mensis Iulij, qui Ægyptijs est ἐπηφι, planta producit, specie cum anethi, fœniculi et cumini ferè eadem, nisi quod (ut antea dictum) eorum foliola sublutea & tenuia admodum proueniunt, odore acuto, uehementi & penetrante: quibus dissipatis, quædam quasi capitula in longum striata succedunt, quæ paulo post in summo dehiscentia, semen illud planum, bifidum, & uehementer odoratum, velut ex ualuulis seu siliquis quibusdam, protrudunt: quod sub initium mensis Septembris perfectum, atque maturum, nisi ab hominibus legatur, mox decidere ac dispergi incipit.

PLANTA hæc radicem habet mediocri longitudine, superiore parte rugosam, firmam, multas fibrarum adnatis dispersam crassitudine digitali, odore uehementi, & fortiter nares feriente: ea, membrana primum tenui & ex albo nigricante, post hæc cortice duro, crasso & subluteo uestitur: caro interior candidat, succo plurimo perfusa, & per latum si findatur, stellarem quandam, velut rapbanus, radiorum discursum ostendens: per medietatem, à summo usque ad imum, candidus quidam neruulus ceu medulla, trajcitur. Ex radice caulis lanuginosus, intus cõcauus, sed medulla plenè emergit: ex cuius tronco, quæ radici proximè adhæret, hæc foliorum congeries robustis pediculis pullulat: folia sunt, eleganti uirore nitentia, crassa, mediocriter ampla, leuia, toto ambitu serrata, & quinque laciniolis, lupulorum instar, crenata:

Ad qualitatem radicis quod attinet, subiacet ea Soli partibus sex, Marti duabus, Lune quatuor. Vnde sequitur eam ex partibus Sulphuris sex, duabus Solis, quatuor Mercurij, nature operatione concretam atque compositam esse: Præclara sane, & nobilis mixturæ substantia.

Prima autem decade Iulij, cum Sol Leonem nondum affecutus, adhuc in cancro cursum suum peragat, Luna uero in primo, duodecimo, vel uicesimo sexto gradu Virginis, mansione uidecima, duodecima vel decimatertia, decurrit, fodi desiderat.

Caulis cum agnatis, sex partibus Lune, & (quoniam hæc præter humiditatè, eximiam quoque acrimoniam possident) quatuor Marti, duabus Soli subditus est, & proprius. Eï demetendo,

GUMMI ARTIFICIALE.

SVB finem mensis Iulij, Imperatoria siue Panacis radix, tempore nocturno, ne radiorum Solarium calor humiditatem eius hauriat, euellit: & secundum longitudinem concisa, in siccile vitro incrustatum, A litera hic notatum, conijcitur. quod immersum in fornacem descensoriam B immittitur, eiq; vitro C humori stillanti excipiendo, subditur. Inde lento igne, qui in superna fornacis arca B, circa uasculum A, accensus est, nobilis ille liquor elicitur, & postea aliorum organorum ope sublimate vitro nobilissima a crassa & terrestri materia, distillatione seceratur.

Qualitas radicis et eius partium. 6. 7. partes. 2. 4. Sulph. 6. Sal 2. Merc. 4.

Prima Decas. 25. D. in 1. 12. 26. pp. Caulis.

Qua ratione artificiale gummi siue liquor non solum ex Panace sed & Imperatoria produci queat. Folia.

Qualitas caulis cum adnatis. 6. 4. partes. 2. 7.

XII

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

Tempus.
8.9.10. Maij.
O. in 8.
D. in 10. Iij.
E. in 5. 25.
F. in 7. III.

do, octauam, nonam, decimamue diem, dum Sol
albac in signo Tauri moratur, neq; foliorum aut

maie Septembris, tota emerfit, Lima vero in ter-
tia facie, id est decem gradibus posterioribus Vir-

Similitudo à par-
tu multo ii præ-
gnantis.
Secundina.
D. 5. 17. 29. 41.
E. 14. 15. man-
tio.
F. Prouida natura
causa & Lectia.

caulis germinationi de-
bitæ in locis æstiuis qd
de:essit, eligere conue-
nit: hac tamen cautio-
ne adhibita, vt Luna,
in quinto, decimo septi-
mo, vel vicesimo nono
gradu Libræ, mansione
decimatertia, quarta,
vel quinta, decurrat.

COLLECTIO OPOPONACIS.
R V G Æ atque plicatura radice huius, cum sine
mensu Maij depercut, & propter quotidiana succi
incrementa explicata atq; diducta, rimulas tandem
agunt, atq; dehiscentes, instar probæ matris, partui
futuro se accingunt: sitq; id tum fere, cum canda
Scorpionis (die vel duodecima, vel decimaquarta,
vel decimasexta oriri solita) in conspectum nostrum prodit. Si itaq;
interior illa radice membranula, qua per rimas emicat, & tena-
cissima existens, magnâ cum secundina in utero materno similitu-
dinem habet, per certos homines incidatur, tertia prius vndiq; re-
motâ: ibi tum liquor ille mobilis & subtilissimus, in soliola, qua ante
subterri oportet, extillat atq; profusus natura scilicet velus commi-
seratione quadam seculi huius, assiduisimâ, humano generi alexi-
pharmacum contra Venena presentissimum monstrare, in hoc seculo
sue, annitente atq; cupiente. Qui ergo hoc modo, extillauit liquor, in
postea, partim calor e solari partim congenita sua proprietate, di-
peritur, lentescit, inspissatur, atq; tandem in massam durissimam
redigitur. Inde arti chymica nobilem quandam (vt chymico Verbo
Stras) oleitatem elicit, opera organorum, literis, A, B, C, D, notato-
rum, cuius temperamentum & natura, ex Sulphuris, Salis, Mer-
curij partibus quaternis conucreta est, ideoq; facultatem calfacien-
tem, mollementem & extenuantem, habet.

Qualitas florum
& partium con-
iunctarum.
O. 5.
E. 4.
D. 3.

Flores, & quæcumq;
ad eos pertinent, vt fo-
liola cum seminibus,
quinq; partibus Solis:
quatuor Martis, tri-

Spica virginis,
24. 26. 28. Se-
ptembris.

bus Lune, imperium respiciunt. Colliguntur illi,
cum Spica Virginis, vicesimaquarta, sexta, septi-

ginis, cõsistuta est: Ve-
nus denique terminum
suum, id est octauum
gradum Tauri, quin-
tū Libræ, vel septimū
Scorpionis, perueniat.

Tota itaq; planta ra-
tione mixtionis suæ fa-
cultatem obtinet cale-
faciendi, molliendi &
aperiendi, ex qua huma-
na industria Oleū quod-
dam, & (quoniam humi-
ditate abundat) alia
præterea substantia,
que chymico vocabulo Magisterium dicitur, atque
tandem etiam Sal, segregatur & extrahitur.

È NEPTIA, EFFICACIA ATQVE VSVS PANACIS HERACLII,
doctrina Paracelsi, animalis, substantialis & elemental, in partibus
corporis fœminici interioribus.

SEMEN.

Memoria.
Hemicrania.
Melancholia.
Phrenetia.
Nota.

QVÆ supra de mare, vel vires vel facultates,
commemoratae sunt; eas singulas quoque summe
hic tribui atq; accommodari, lectores attenti cogi-
tent: quantunuis in corpus fœmineum pari perfec-
tione & potentia nequaquam agant, sed dimidia
tantam efficacia in illud se exerant.

mi:ificè cerebrum & memoriam confortat: He-
micraniam discutit, melancholicos affectus emen-
dat. Paracelsus prædicat, se diuino auxilio, phre-
neticum, & ex toto surdum atq; attonitum, eo re-
stituisse. Idem oleum partium glandulosarum pu-
tredines prohibet, eas expurgat, emollit, atq; calore
imbuit: lac mulieribus auget: fœtui non solum
nutrimentum commodum præstat, sed & eundem
confortat, atque vapores quoslibet prauos & mali-
tiosos, eius incremento infestos, profligat atq; ex-
pellit. Dosis autem huius olei sit, guttarum trigin-
ta, in muliere tricenaria, viginti in vicensaria, de-
cem in iuuenula: vsus vero ex mulso optimo. Cum
enim medicamentum sit admodum forte, non sine
consilio doctorum Medicorum, & sobria præme-
ditatione, offerendum videtur.

Partium glandu-
losarum pu-
tredo.

Lactis augmen-
tum.
Magisterium.
C. r.
Splen.
Renes.
Epar.
Pulmones.
Cordis confort-
tatum m.
Cardiaca.

Viribus autem illis omnibus, hic præterea ac-
cedit Magisterium seminis, quod partibus vi-
talibus ex sanguine & carne concretis, cordi scilicet,
renibus, spleni, & cognatis, epati, atq; pulmonibus
deputatur, ideoq; eximia virtutis, cordi con-
fortando, remedium suppeditat: præcipue autem
per triginta dies tricenarum guttarum numero,
nullis rebus alijs admixtis, sumptum, cardiacam
sanat: renes ex frigore male affectos atq; vlceratos
restituit: splenem expurgat, guttarum sexaginta
numero per nouem dies vesperi haustum, ita vt re-
liquo noctis tempore nihil potulenti præterea su-
matur: non solum duritiem splenis, verum etiam
obstructiones epatis & pulmonum, emollit atq; re-
cludit, ideoq; corpus ab hydropo, tussi, & respiratio-
nis difficultatibus protegit atq; tuetur.

Vltimum ex semine productum, Sal videlicet,
membranis sanguinis & carnis, vsusq; necessary
quid habentibus, tendonibus, ligamentis, peritoneo,
vasibus seminarijs & cognatis, secundina, et me-
tibus vrinarijs, qui vrinam in desiccam deuehunt,
destinatur & familiare tribuitur. Ideoq; tendo-
nes, nervos & ligamenta obstructione aut frigore
affecta, adhibitum restituit: locos muliebres, semi-
ni retinendo, fœtuiq; perficiendo præparat, expurgat,
& familiari calore imbuit: fœtum mo:uum eiusq;
inuolucrum, cum aceto sumptū, præsentis auxilii
ejcit:

Renum vice-
r. tio.
Splenis purga-
tio.
Sal.
Tendones.
Ligamenta.
Peritoneum.
Vasa feminaria.
Secundina.
Meatus vrinarij
Nouus humor,
calore motu di-
stuit.
Obstructionem
apone.
Humorem emol-
lit.
Oleum.
Cerebrum.
Tendones.

Matricis purga-
tio.
Glandulosa cor-
pora.
Ventre mamilla-
res vitæ.

Magisterium sequitur Oleum seminis, quod
partibus organicis sanguine & carne destitutis, vt
cerebro, sibi exanguis glandulosis corporibus, et
cognatis, venis mamillaribus atq; vteri, fœtui ali-
mentū deferentibus, proprium constituitur. Ideoq;

LEONHARDI TVRNEISSERI LIBER I

ejicit: matricem roborat: os eiusdem lubricum & vase seminarijs & vteribus educto, hocq; modo do partum facilem prestat.

Matricis lubricitium.

NATURA, PROPRIETAS, ET VSVS PANACIS HERACLII, doctrina Paracelsica Corporalis, Materialis & Complexionalis, in membris corporis faeminei exterioribus.

Oleum, quod ex liquore plantae huius stillatio artificiose elicitur, emplastris attrahentibus, conest, praesentissime auxiliatur. Ex eiusdem drachmis duabus, olei de cera, Therebintini albi, ana drachma semis, fimo canino adiecto, unguentum conficitur, quod ictibus atq; morfibus animalium iocis, nec non plagis et vulneribus cuiuscunque armorum generis opitulatur, malitiamq; veneni omnem, ex profundo in superficiem extrahit atq; euocat.

ma semis, fimo canino adiecto, unguentum conficitur, quod ictibus atq; morfibus animalium iocis, nec non plagis et vulneribus cuiuscunque armorum generis opitulatur, malitiamq; veneni omnem, ex profundo in superficiem extrahit atq; euocat.

Oleum miraculosum cuius beneficio, iuuante Deo, hithales, καρκινωμα, Τετα, phagedaena aliq; vicia magna trium mensium spacio posunt sanari.

OLEVM FISTVLARE.

OLEI ex Opopanace sumuntur Unciae Sex. Huic miscetur Mercurius & Sulphur sublimatum, nec non Cerussa, singulorum Uncia Una. Hac post dies tripinta in cucurbita D. recandita, per Alembicum tripertitem leniter destillantur. Oleum ex Alembico A profusum, fersum (sicut & ex B. & ex C.) excipitur. Quod ex C. exstillat loco primo, quod ex B. medio, quod ex A. ultimo ad fistulam putrentes vsu efficaci admodum adhibetur, ita ut vel trium mensium spacio, sanationem curam perficiat.

Oleum, quod ex liquore plantae huius stillatio artificiose elicitur, emplastris attrahentibus, contra vlcera venenata, carbunculos siue avthexas, aliasq; phlegmonas lethiferas adhibendis, opem excellentem addit. Linteolum illo humectatum, atq; pudendo muliebri immissum, strangulationi & praefocationi matricis, q; quodammodo epilepsiae cognata

fundo in superficiem extrahit atq; euocat.

ΕΝΕΡΓΙΑ, ΕΦΦΙCΑCΙΑ ΑΤQVE VSVS PANACIS HERACLII, doctrina Philosophiae veteris, Animalis, Substantialis & Elementaris, in partibus corporis humani interioribus.

Semen in pulverem redactum, & mulieri parturienti exhibitum, partum mirifice promouet; medulla caulis, lactis vbertatem praestat, corpus laxat & aperit: spiritus flatulentos, in membrorum cavitatibus conclusos, ex aceto & oleo communi sumpta propellit: ideoq; in spasmi affectionibus vsu non inefficaci adhibetur. Lachryma vero huius, pondere drachmae ex mulso pota, traditur febrem, eiusq; horrores profligare, rupturas et

luxationes membrorum interiorum sanare, tussi mederi, σπασμους, pruritus atq; dolores vesicae, ex scabie, vlcratione alijsq; affectibus ortos, sedare et pellere: ex ovo vero, aut cum pilulis sumpta, menstrua prouocare: suffitu vero per fauces recepto, columellam prolapsam lenare, anginam siue faucium inflammationem tumentem curare, si exteriora earundem (ut virtus vtraq; vniatur) unguento Dialthea simul unguantur.

ωκυτωσιον Lac generans. Febris. Rupturas sanant. σπασμους ves. Pruritus. Scabies. Corpus aperiens. Spasmus. Menstrua prouocans. Fauces aperiens. Faucium tumor.

NATURA, PROPRIETAS, ET VSVS PANACIS HERACLII doctrina Philosophiae veteris, corporalis, materialis, & complexionalis; in partibus corporis humani exterioribus.

Folia & caulis, in vino si decoquantur, & decocto illo calente adhuc, corpus saepius lauetur, affectionem arthriticam ex causa frigida, per membra vagantem profligari, vetus quidem liber Herbraicus perhibet. Particula succi siue lachrymae emplastri forma illita, vel etiam (quod magis commodum videtur) aqua calente dissoluta, & linteolis instillata, ventri inferiori si obuolua-

tur, vuluae ascensionem prohibet: femoribus adhibita, Ischiam pellit: dolores podagrae, loco affecto iuncta mitigat: refrigerantibus mixta phlegmonas omnis generis malignas, maxime autem carbunculum, emollit atq; attenuat: angulis oculorum illita, visum roborat: pici vero admixta, virulentos canum atq; aliorum animalium rabiosorum morsus, sine noxa & molestia, sanat.

Affectio arthritica. Vuluae ascensionem prohibens. Podagra. Phlegmone maligna, carbunculus. Visum confortans. Virulentis canum & animalium rabiosorum morsus.

NATVRALIS INCLINATIO VSVSQVE PANACIS HERACLII, doctrina Magiae, cum veterum recentis, spiritalis, caelestis & miraculosa, ex praecedentibus effluens & genita, in partibus corporis humani, siue exterioribus, siue interioribus.

Qui maleficis, hominum diabolicorum (quales veneficae, striges, incantatores atq; λυκανθηστροποι

habentur) fascino, in coitu vel impotentes torpent, vel immensum dolorem percipiunt, Hi opopanacis

Veneficae striges. Incantatores, λυκανθηστροποι.

B

XIIII

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

Morbi impendens. *περὶ ὀφθαλμῶν*

Singultus.

Putredines, aquositates & viscositates grossae produunt.

Ructus ventriculi nidolulenti.

panacis suffitu Luna crescente facto, liberantur: veruntamen & linteolis, quae resina hac in aqua ruta calente dissoluta fuerint, humectata, mēbrū genitale obuoluere atq; fonere oportet. Porro, ipsa experientia probatū est, si intentis oculis lacrymam hanc aspexerint, qui singultu seu ventriculi conuulsione laborant, continuo malum sopiri: neq; pro uano ea res habenda. Nā, ut in sequentibus dicitur, et genus quoddam carduorum est, qui solo intuitu, ardores & regurgitationes ventriculi nidolulenti compefcunt & comprimunt: quod remedium, pluribus viris

Principibus, atq; alijs humilioris conditionis hominibus monstrauit, effectumq; eius ubiq; similem deprehendi. Traditur à plerisq; hoc etiam: quemlibet conditionem morbi impendentis, exactè posse praecognoscere, si sanguini, qui ex vena mediana incisa profluxit, lacryma, in pollinem trita aspergatur. Tum enim sanguinem quaelibet affectiones suas, ut putredines, aquositates, & viscositates grossas et similes apertè prodere affirmant: vnde Medicus industrius & attentus, morbi instantis qualitatem aestimare, metiri, & praesagire facillè potest.

Contra incantationum maleficia, G V M M I Opopanacis disfractum, & a ligni corticis, particulis, terra, atq; sordibus adhaerentibus quibusus segregatū, in aceto calente & iam ante destillato resoluatur. Quo facto acetum per filtrū depuratur, & dum quo ad eius fieri potest, purissimum et nitidissimum appareat, hinc in cucurbitam Alembico caco rectā infusum, super cinere vel sabulo calidore pedescentim dgeri, & donec rursus coaguletur, quiescere sinatur. Coagulato farina triticea & salis ana drachma vna immiscetur & cum aqua rosacea, vbi sub domino Saturni facies Aquarii tertia fuerit ascendens, Conzuentum conficiatur. Hoc partibus genitalibus inunctum, incantationum maleficii Veneri inuisiles, restitueret, necq; dolores et impotentia adimere traditur.

Contra incantationum maleficia, G V M M I Opopanacis disfractum, & a ligni corticis, particulis, terra, atq; sordibus adhaerentibus quibusus segregatū, in aceto calente & iam ante destillato resoluatur. Quo facto acetum per filtrū depuratur, & dum quo ad eius fieri potest, purissimum et nitidissimum appareat, hinc in cucurbitam Alembico caco rectā infusum, super cinere vel sabulo calidore pedescentim dgeri, & donec rursus coaguletur, quiescere sinatur. Coagulato farina triticea & salis ana drachma vna immiscetur & cum aqua rosacea, vbi sub domino Saturni facies Aquarii tertia fuerit ascendens, Conzuentum conficiatur. Hoc partibus genitalibus inunctum, incantationum maleficii Veneri inuisiles, restitueret, necq; dolores et impotentia adimere traditur.

Caput Quartum.

DE TERTIA SPECIE IMPERATORIAE, QVAE PVERO COMPARATA SPHONDYLION DICITVR.

GENVS, PATRIA, NOMEN,

Tertia species. Acanthis. Melamphyllon. Pederos. Topiaria. Smyrnion. Brancha Vrsina. Olusatum. Pastinaca Syluestris. Apium agreste. Gnelon.

TERTIA, & quidem viribus languidior Imperatoriae species, est haec, quam exhibemus, planta: quae non sine errore, tot nominibus dotata est, dum praecipuè alijs Acanthis, alijs Melamphyllon, Pederos, & (quia fortasse amplitudine sua umbrosa est, & siccultura ducatur sepius vicem praestat) Topiaria appellatur: quibus et aliae, ut Brancha Vrsina à formā, Olus atrum à virore nigricante, Pastinaca syluestris, Apium agreste, nec non Grielon, à radice candida & quae reliquae sunt eius generis, denominationes, simili ratione accesserunt. Quidam autem propter florum candorem atq; in orbem confertorum seriem, quae verticilla siue umbellas Sambuci emulatur, σφονδύλιον, id est, verticillarem, à Dioscoride lib. 3. cap. 74 eam cognominatam fuisse existimant. Sed haec opinio, sicut et sequentes, nullis rationum fundamentis solidis nititur. Nam hac ratione, etiam Foeniculo, Anetho, Dauco. Cretico nec non Leuisfico, & tandem omnibus herbis umbelliferae

ris, nomen hoc competeret. Sic quoq; illud à vero alienum est, quod Smyrnion Theophrasti veteris, lib. 9. capit. descriptum, vel etiam Acanthis esse putetur. Etsi enim Itali propter formae similitudinem quandam ita appellent: tamen Acanthis non solum natura & proprietate, verum etiam forma ab hac nostra diuersus, alia quaedam planta existit, cuius historiam in sequentibus haudquaquam praeterituri, sed diligentius persecuturi sumus. Neq; me fugit, quosdam Acanthis ab Acanthone monte Aetoliae, cuius Plinius lib. 4. cap. 2. meminit, quod in eo copiose proneniat, denominasse, non secus atq; alij (quae sententia solidior) eandem ab Helicone monte Beotiae, Thebis vicino, et Musis atq; Apollini sacro, teste Strabone lib. 9. quod frequens in eo viseretur, Helio siue Heligo appellare non dubitarunt, Sed nec posterior haec, nec superior coniectatio, veram appellationis rationem suppeditat. Hoc enim modo vna & eadem planta, à locis natalibus plurima et quidem diuersa nomina acceptura erat, & futurum, ut (quod probè dolor dudum nimis factum

SIGNATURA IN GENERE. SICVT supra in secundo & tertio capite, partes corporis totius & masculi & feminini, crassiores & maxime terrestres, plantarum descriptionum forma atq; habitu in radice, caule, & folijs corpulentiore aliquanto, crassiore atq; robustiore signauimus. ita etiam hanc plantam, propter suam quandam imperfectionem, & coloru ab humiditate abundantate superati inopiam, corpori puerili, nec virum nec feminam integre exprimentis, & tamen ex ambobus his, licet imperfecte, concretis, omnibus membris eius, partibus & membranis asig-natum & conferimus.

Ακανθών μοις Aetholae

Ἑλικων mons Eeotiae. Thebae. Musae. Apollio. Heligi.

Spondylion.

Hebis tot nomina posita, ut non amplius agnoscaatur.

factum, propter nominum diuersitatem, plantarū non tantum appellationes genuinae, Sed & notitia & cognitio tota confunderetur atq; intercederet: Etsi non negem, illis in habitus sui qualitate, à ainerfis cæli moribus, locorum situ, soli ingenio, et reliquorum elementorum impressione plurimum immutari solitis, etiam cognomina accedere, vel à patria patronymica simul apponi: sicut de vino fit, cum vel Athesinum, vel Vngaricum vel Hispanicum dicimus, sic tamen vt appellatio prima seu genuina præcedat, adiectitia sequatur. Ne autem cui de appellatione litem intendere videar (à quo animus alienum me habere principio testatus sum) mihi verisimile admodum videtur: Maiores nostros, qui contemplatione profunda, ingenio expedito, diligentiaq; pertinaci nihil prætermittentes, in plantarū natura et viribus inuestigandis versati sunt, plantæ huic à virtute sua et efficacia q̄ illi primum à Deo, Natura, et cælestium qualitatum influxu, contra virus lethiferū perniciosissimi Serpentis spondyles, cuius Aristoteles & Plinius lib. 27. capit. 13. meminere, collata est, nomen Spon-

dylum imposuisse. Etsi vero Plinius lib. 12. capit. 27. spondyli cuiusdā meminert, tamē id nostrum esse nequit, quod Plinianum foliorum pinguedine & amplitudine longè superet. Dioscorides herbæ cuiusdā meminit, cui inter reliquas nomen serpentaria accomodat: quæ sententia ad nostram proprius accedit. In hoc tamen negotio scopum proximè tetigit Galenus lib. 8: præsertim cum eā vetustissimi à virtute sua $\alpha\pi\sigma\tau\eta\kappa\eta$ hanachasch kets, quod latine serpentum finis Germanicè Schlangenendē significat, & Chaldei similiter $\chi\iota\upsilon\epsilon\iota\alpha\mu\theta\alpha$ Chiueiamotha, quod grecis $\epsilon\phi\iota\beta\alpha\upsilon\alpha\tau\omicron\varsigma$ latinis mors Serpentum Germanicè Schlangen totū est, cognominarint. Eadem planta quibusdam dicitur latino quidē nomine Brancha vrsina, Germanico vero $V\epsilon\tau\epsilon\kappa\tau\omega$: Vadalis Iadkurzin, id est venenorū radix, Bohemis Germanicæ lingue nomē secutis Neduendij Paznoth. Atq; ita appellationibus fingendis nec modus nec numerus statuitur: alijs in super eam verum Achantum, alijs contra $\alpha\chi\alpha\upsilon\theta\omicron\tau\omicron\iota\alpha$ dicendam, & pro vero Pæderote habendam, aperte affirmantibus & docentibus.

Herbis tot nomina milt, vt non amplius agnoscantur.
Serpentaria.
Galenus dicit e indicat.
Hæc à patria dicitur.
 $\alpha\pi\sigma\tau\eta\kappa\eta$
hanachasch kets
 $\chi\iota\upsilon\epsilon\iota\alpha\mu\theta\alpha$
Chiueiamotha.
 $\epsilon\phi\iota\beta\alpha\upsilon\alpha\tau\omicron\varsigma$
latinis mors Serpentum
Brancha vrsina.
Iadkurzin.
Radix venenoria.
Neduendij Paznoth.
Thuraciffens non de appellatione legit, sed simpliciter tuam dicitur pro pōit.
Spondyle.
Aristoteles.
Plinius.

FORMA, CONSTELLATIO, QUALITAS.

PLANTÆ huic nostræ similitudine ad Imperatoriam proximè accedit: excepto odore qui iucundior, virtute quæ imbellicior, radice vero quæ candidior est et grandior: folijs deniq; quæ ex caule robustiore concavo, strijs rubentibus conspicuo, geniculato, inq; alas diffuso prodeuntia, magis ex viridi nigricant, & incisurarum habitu medi-

um inter lupulorum & vitis siue fici obtinent. Radix humore quodam lento & tenaci perfusa, odoremq; iucundum spirans, robusta est, oblonga & ex tenui luteo a besens. Ineunte Aprile, ymas

NATURA.
LVNA crescente, diebus ante plenilunium plus minus tribus, tempore Vesperino, Brancha vrsina radix enulsa pone imperatoria simferatur & plantetur, tum quanta copulatio sine amicitia hæc dua planta afficiantur inuicem, idq; radicem odore, habitu atq; strijs manifeste prodant, cognoscant q; quos occultarum naturæ virtutum inuestigatio delectat: quod in alijs et similibus rebus naturalibus animadvertere, res est fractus & stilitatis non parua.

quasdam tenues, et purpurascentes, priorum specierum more, fundit: quæ successu temporis sese explicantes in caulem eiusdem coloris consurgūt, et folijs in viridi nigricantibus vestiantur. Ex caulis illius geniculati & robusti fastigio, sub initium mensis Iunij, umbella multis pediculis radiata floribusq; versus extrema maioribus media minoribus stipata, sese promit. Floribus vero sub finem Augusti dissipatis, Semen latum, bifidum & conchyliorum effigiem referens, odore vehementi, sed tamen non ingrato, succedit. Ad qualitates quod attinet, vendicat sibi in radice dominium, partibus quatuor Sol, duabus Mars, sex vero Luna: unde sequitur, eius constitutionem siue temperamentum, ex partibus Sulphuris quatuor, duabus Salis, sex Mercurij naturæ operatione coisse & confluisse. Caulis, pediculi,

Mag. 12. in II
Sulph. 4. Sal. 2. Merc. 6.
Oleum. Extrañ. Sal.
Calcfacit. Discutit. Aperit.
ἰφθαῖμας
Sulph. 4. Sal. 2. Merc. 6. } Partes.
Sulph. 4. Sal. 2. Merc. 6. } Partes.

pediculis, folia, & quicquid his affine fuerit, maiori parte ex falsa & terrestri materia constant, ideo

Ita etiam, ex hac tertia, quae Sobolis siue pro-

og tres partibus Soli, quing. Marti, quatuor vero Lune familiaria sunt & propria. In floribus, capitulis, Semine et coherentibus, quoniam pinguiscula existunt, Solaris naturae partes quing, Martiae quatuor, Lunaribus vero tres percipiuntur & sentiuntur. Quibus de causis plura haec naturam obtinet cum tenui humectatione calefacientem, discutientem, atq. expellentem. Tempus radiceis fodiende, dies est mensis Maij duodecimus ferè: quo nimirum Sol gradum Geminorum, tertium, quartum vel quintum permeat: Luna vero per decimum octauum, vicesimum, & vicesimum secundum eiusdem signi gradum, in mansione quinta, contendit. Caulis, cum folijs, medulla, atq. coherentibus, Venere cum Ioue ratione sextili in domo quinta iuncta, metitur. Semen vero colligitur

mensis Octobri, cum videlicet Mercurius in finibus, id est sua ipsa domo, in gradu Geminorum septimo constitutus fuerit. Quemadmodum itaq. ex specie plantae mascula ob nobiliorem temperamenti naturam caloris perfectionem, Essentia, Oleum atq. Sal elicitur, Ex femella vero, quia plus humiditatis quam caloris, Salis vero materiam quandam crassiusculam & terrestrem continet, unde & frigidior, horridior, effectusq. imbecillior deprehenditur, Magisterium, Oleum atq. Sal produ-

men vero colligitur mensis Octobri, cum videlicet Mercurius in finibus, id est sua ipsa domo, in gradu Geminorum septimo constitutus fuerit. Quemadmodum itaq. ex specie plantae mascula ob nobiliorem temperamenti naturam caloris perfectionem, Essentia, Oleum atq. Sal elicitur, Ex femella vero, quia plus humiditatis quam caloris, Salis vero materiam quandam crassiusculam & terrestrem continet, unde & frigidior, horridior, effectusq. imbecillior deprehenditur, Magisterium, Oleum atq. Sal produ-

ΕΝΕΡΓΙΑ. EFFICACIA ATQVE VSVS BRANCHÆ VRSINÆ, tertiae Imperatoriae speciei, doctrina Paracelsica, animalis, substantialis atq. elementaris, in partibus corporis puerilis interioribus.

Virtutis & efficaciae in planta hac proportio, ad commemoratarum est tripla: ideoq. natu mino-

rius abest, et superflua humoris indigesti a quo sitate referta, viribus languissima est, Extractum liquoris siue aquae, Oleum, atq. Sal produciuntur & acquiruntur. Nam Extractum, neq. partium tenuitate neq. virium efficaciam tantum pollet, quantum Magisterium: sicut nec Magisterium subtilitate, virtuositate (vt ita dicam) et facultate, Essentiae aequari vsu experimur. Olea vero et Salis nomine appellatae Substantiae non eo modo se habent: Sed quoniam prius pinguisculum Oleum dicitur, posterius vero, quoniam materia est, ex aquosa substantia coagulata & concreta, Sal: ideo amborum ea tantum est differentia, quod quo corpora virtuosiora fuerint, eo Sal candidius atq. acrius redditur, Oleum vero pinguius & subtilius euadit: Vtraq. vero tam Oleum quam Sal, virtute

magis sunt potentiora atq. actuosiora. Essentiae vero Magisteria esse nequeunt, siue eam imbecilla siue fortia vel fortiora dicatur: sicut nec Extracta, vel Magisteria vel Essentiae esse queunt. Sed quibet siue Essentia siue Magisterium, siue Extractum, priuata et propria facultatis suae, tam possessionem quam appellationem retinet. Atq. hinc est, quod ex compositis imbecillioribus parum quidem Essentiae, parum Magisterij, parum deniq. Extracti produciuntur, Sed viribus et potentia nihilominus aequalere sentitur.

ribus, quibus non tam facultates naturales, quam corporis quantitas & ingenium numeris suis absoluta

MODI DESTILLATIONVM.

Quemadmodum in homine, cuius anima a DEO condita, corpus vero ex carne & sanguine concretum est, dotes cum sensuum tam ingenij Variant, anima & spiritibus exceptis, corpusq. sine hi manum quasi & brutum torpet: Ita quatuor res naturales, essentia & subtilitatum suarum praesentia destituta, inestitaces & casta deprehenduntur. Nam quid aurum, in cuiusmodi illud corda humani ingenij profuerit, si quoniam suam essentiam, quam loco anima habet, auferat: Cuius porro Saphyrum, in cuiusmodi nitore oculos recreant, si Tinctura sua, qua illi loco spiritus est, artificiosa segregatione priuata fuerit? Quid deniq. plantarum nobilissima quae, si tenerimus & nobilissima virium suarum partibus caruerint: An non, si viribus suis spiritibus destituantur, citius forme & materia quid retineant: tamen prius conditionibus restituta, pro recrementis inanibus & facibus inutilibus habenda erunt? Porro & animales, spirituales atq. in quibus plantarum vires variant: non secus atq. hominum & animalium (cuius, in suo sexu & specie) natura atq. affectus, in diuersa feruntur & propendunt: pisces quidem pedibus destituti ad natandum, aues bipedes ad volandum, quadrupes in campo dependunt: Unde magna quoq. in temperamento diuersitas sequitur & promanat. Quae cum ita sint, inuisibiles & interioriores plantarum singularium vires, animalibus comparatum, earum, segregandarum genera siue modos statuissemus duodecim. Quia itaq. trium praescriptarum subtilitates in copia exigua crassum & terrestre quid possident, ideo primo ex loco A. descendit (vt in imagine, aurum recta deorsum spirare videtur) a corpore suo segregantur, postea vero ex loco E. ascendit in locum C. eleuata, subtiliantur.

Definitio Magisterij.

Magisterium, quorum hic mentio fit, compositio, pro partium ex tribus primis principijs, Sulphure, Sale & Mercurio, cuiuslibet speciei, unde extractio fieri debet, collatarum quantitate, varia est & multiformis. Non aliter enim atq. radices, folia & semina, nec non flores, fructus & nuclej, non solum forma sed & qualitate, id est, virtutibus peculiaribus & operationibus inter se distant: Ita teneriores partium subtilitates ex usum separata, non vnam & eandem inter se conditionem & qualitatem obtinent. Ex his enim quaedam, quia inter Essentiam & Tincturam, velut insani seu soboles inter marem & summam, medium quiddam tenent, ideo Magisteria (id est, quae neq. Tinctura neq. Essentia participes, sed diuersa quid ab his existens est, ex virtute corporis unde produciuntur, summa & nobilissima censent) appellata suere. Horum alia constipant, alia laxant. Haec autem praesentia, quia plantarum spiritus crassiores & magis terrestres fluctuant, alium inflant, statusq. & Ventos excitant.

5. Partes. 4. Extractum. Oleum. Sal. 5. Partes. 4. Differentia subtilitatis partium. Ex quacumque re Essentia producitur, ex ea Magisterium extrahi nequit. Nam virtus quae Magisterium supportare debet, in Essentia remanet: Idem fit de alijs subtilitatibus. 3. Calor. 4. Dignitas. 5. Radix. 3. 4. 5. 20. 22. Caulis. 5. Dom. Demca.

October. 7. II.

Soboles nata minoribus composit.

soluta desunt, in casibus ante enumeratis ysdem, comodissime vsurpabitur. Præter facultates autem vulgares & quas hæctenus recensuimus, reliquarum exemplo proprias et peculiare possidet, q̄ valetudini hominum curandæ, haud vulgari vtilitate & efficacia adhiberi comodè possunt. Velut, Oleum Seminis atq; Radicis, quod partibus ignobiliorib; et imperfectioribus destinatur, quarû substantia humiditate copiosiore, quam sanguine coctione bene elaborato perfunditur, qualis est, cutis operimentû extremum, et idè epus siue cuticula vocitatum: cuti item ipsi, et post hanc panniculo carni proximo, & membrana carnosa Arabibus dicitur, & fibris per eû sparsis, nec non Diaphragmati siue septo transuerso, atq; id genus mēbris alijs.

Huic itaq; oleo artificiose segregato, in cerebro verminoso ea inest facultas, vt si clauso ore in lingua foueatur, vsq; dum vapor illius per sensus organa in cerebrum euolet, & vermes interficiat, & virus eorum saniei euidam simile educat: quod in hoc malo affectus experiri, cuiq; est liberum. In aqua ex radice destillata, numero guttarum viginti & ventre ieiuno haustum, Urinam retentam aut suppressam exigit. Puel- lulis vero, quibus post annos pubertatis, id est ætatis decimum quartum, menses nondû fluere incipiunt: illis antequam balneû ingrediatur olei guttæ sexdecim, in aqua ex floribus destillata, cochlearis mensura, exhiberi debent: primo Lunæ diuiduæ & à coniunctione crescentis quadrante, qui fere in

diem à nouilunio septimû incidit. Hoc enim pacto oscula illa venarû, q̄ acetabula latinis dicuntur, reclusa, venenatum et excrementitiû sanguinis mēstrui humorem exonerant atq; effundunt. Quod ad præcauenda plurima eaq; grauissima morborum symptomata momenti plurimû afferre solet. Extractum plantæ totius destinatur partibus corporis, visui vel obuijs vel reconditis, tenui membrana obductis, tensilibus atq; mobilibus: vt genitalibus, intestino recto, labijs, palpebris, meningibus & similibus. Per quinq; dies, tempore matutino cochlearis mensura haustum, 9. guttis olei vitrioli admixtis, eparsplenem, atq; pulmonis arterias reficit (atq; aperit. Capitis purgatione si quis desideret, hanc aquâ alijs medicamentis, quæ temperamento

Qualibet herba præter vntu es alteri sui focus communes peculiare: etiam possidet.

Epur. Splen. ap. n. Pul. erimons

Capitis purgatio.

Vermes in capite interficiens.

Urinam suppressam expellens.

Vt puellulis menses fluant.

Humores phlegmaticos expurgans.

ELIXIER.

Radix excicata, atq; Luna & Venere in Tauro constituta, ad cicerum quantitatem concisa, in Vasculum litera B. notatum iniicitur, oleo eiusdem vsq; ad repletionem Vasculi super infuso. Hinc in tubum A. ignis exiguus immittatur, & spatio dierum viginti nouem, donec Luna per totum Zodiacum circumacta, ad idem signiferi punctum, vnde exierat, redeat, quiescere sinatur. Hoc factò, reclusis epistomis duobus Oleum emittatur, & igne minuto, vsq; dum radix marcescat, elicitur. Radice illa remota, recentem incitò, iniecitæ Oleum ante exceptum super infundito, idq; nouem vicibus facito. Atq; hoc est Elixier, siue Vita seruatrix, & menses prouocant.

EXTRACTVM ET SAL.

Extractum, cuius modo facta est mentio, hoc fere modo producitur. Radicis in tenues particulas concisa libra triginta, aqua ex tota planta separata superfunditur, donec digitorum duorum laterû altitudine super eas excreseat. Hac bene operata, per tres horas decoquantur simul: decocta mensuram patrefieri sinuntur. Post liquor omnis exprimitur, expressus per Vasculum T. colatur quam purissime. Colatum vsq; ad sexagesimam partem residendum incoquitur. Inde humorum dimidium per balneum elictio, illud est extractum admodum subtile. Reliquum quod est, vndiq; testum optime digeratur, diuersum aqua eius propria ter resoluat, & digerendo rursus in spissa, tum deniq; sal prodibit.

ipsius optimè quadrent, admixtam adhibeat: ea enim vim purgatoriam ad cerebrum deducit, & operationem facilem præstat. Vitri Antimonij, hyacinthi citrini colorè referentis, grana quatuordecim in puluerem redacta, quatuor uncijs aque huius, per horas vigintiquatuor immergatur. Inde, clarum & sincerum quod est, leniter effundendo, ne quid pulueris humori effluenti adhaereat, desuper auferatur. Eiusmodi aqua, diebus septenis tempore matutino, & ventre ieiuno sumpta, corpore à sumptione calidis tegumentis vndique tecto, purgatione affert omnium nobilissimam: quæ et phlegmatis humores glutinosos educat, totumq; corpus à viscositatibus superfluis exoneret.

Humores phlegmaticos expurgans.

NATVRA, PROPRIETAS, ET VSVS BRANCHÆ VRSINÆ, doctrina Paracelsica, corporalis, materialis & complexionalis, in partibus corporis puerilis exterioribus.

Sal radicis atq; Herbæ partibus destinatur, præcipuè imponitur: tumoribus quidem adhibetur, plus crassi humoris & substantiæ terrestris q̄ sanguinis possidentib;: quales sunt adeps, caro glandulosa, vesica, peritonæum, & harum similes.

quouis tempore et pro cuiuslibet indigentia, callis vero siue pœoris ossium, non nisi Luna decrescente, post Solis occasum, & quidem calens superligatur. Aqua vero propria, vel vitrioli (ea, quæ in distillatione ante Oleum effluxit) resolutum, animalium Venenatorum

Aceto dissolutum contra tumores quosuis, verrucas, varices, & callos siue supercrescentias ossiû.

Tumores, varices, Calli, Verrucæ, Animalium venenatorum etus.

XVIII

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

natorum iclus, præcipue autem ~~negatō~~, serpentum corona & cornibus insignium, sanat. Quod non minus perficitur, si plaga phlegmate vitrioli pri-

um elota, postea instillatione Salis resoluti irrigata & tandem molliter deligata fuerit.

Ε Ν Ε Ρ Π Ι Α . EFFICACIA ATQVE VSVS BRANCHÆ VRSINÆ,
doctrina Philosophiæ veteris animalis, substantialis, atq; elementalís,
in membris corporis humani interioribus.

Menses retentos & vniam prouocans.

Afcensio matricis. Vrinæ difficultates. Humores pituitosos educens.

Epatici. Ichterici. Asthma.

Semen ex vino haustum menses in mulieribus retentos, atq; vniam prouocare dicitur. Idem effectus quoq; radici Sale macerate, præcipue vero in stranguriæ difficultatibus, tribuitur. Quidam affirmant, Semen cum radice, humores pituitosos per aluum ejicere: radicis vero cum herba ex vino, aqua, vel cereuisia, decoctum, epaticos inuare, icte-

ritiã profligare atq; ex sanguine expurgare: asthmaticis siue respirandi difficultate laborantibus arteriam asperã contortam laxare, respiratione prorogare, a phthisi præseruare: matricem deniq; inquiete fluctuantem atq; ad superiora ascendentem comperescere, suoq; loco sistere.

NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS BRANCHÆ VRSINÆ, doctrina Philosophiæ veteris, Corporalis, Materialis, & Complexionalis
in membris corporis humani exterioribus.

Capillus ut crispus fiat. Vlcera vsq; ad ossa seipentia. Tumor scirriformis.

Tumor Epatici. Splenis. Vteri. Pudendi muliebris.

Apostema aurium solucens & sanem educens. Lethargus.

Succo vnguentis malacticis adhibitus, efficacia eximia deprehendi dicitur. Radix decocta et imposita omnibus tumoribus scirriformis, præcipue vero epaticis, splenis, vteri, atq; pudendi muliebris, attenuandis commendatur: Succum ex floribus expressum atq; auribus infusum, affirmant earum apostemata

soluere, sanieq; educta sanare: capiti vero a lotionem illitum capillitium crispum præstare. Semen cum ruta ad Emplastri formam redactum vlcerebus cancriformis et ad ossa vsq; penetrantibus, fistulisq; utilis habetur. Carbonibus vero diuisis iniectionis sumo per nares receptus, lethargicos siue veterinosos excitare traditur.

NATVRA LIS INCLINATIO ATQVE VSVS BRANCHÆ VRSINÆ, doctrina Magiæ cum veteris tum recentis, spiritalis, cœlestis & miraculosa, ex prioribus exoriens atq; effluens: in membris humani corporis interioribus & exterioribus.

Liberis amore erga parentes concilians. primus gradus ignis.

Quod si radix hæc liberis alligetur, Ioue in domo quinta, Luna vero in gradu Geminarum 12. 18. 22. mansione quinta, constitutis, neq; vel Soli vel alij Planetæ cupiam maligno aspectu configuratis, tum animos eorum ad benevolentiam & obedientiam parentibus debitam, flectere et incitare creditur. Herba cum radice, caule & floribus, Sole radiatione sextili Lunæ configurato, demissa & gestata animalibus venenatis fugandis commendatur.

constituito, in vas bene tectum atq; vitro incrustatum si condatur, vasculog; in sabulū primo ignei caloris gradu imbutū collocato, vstulari tam diu sinatur, donec humore consumpto marcescat, quod spacio dierum 30. fieri solet: Hoc factō, aceto mūdo elota, denuo in vasculū per dies triginta suspensa seruetur, ita vt tota operatio sexaginta dierum numero finiatur, Hinc illi ea vis & facultas accedit, vt ex quolibet cibo, cui interposita fuerit venenum in eo reconditum extrahat: neq; minus id præstet in plagis aut vlnerebus, venenata qualitate imbutis, quæ inde ad sanitatem facile reducuntur.

Anulus mirifica efficacia.

Cum Saturnus, in domo sua propria, Aquario mirum, consistens, Luna vero Capricorni gradū quartū quintū sextumue peragrat, ductu hæc factenda est, atq; antequam ascensio vltra tertium gradum exierit, annulus inde formandus, ita vt & concava superficies & cortex integra seruentur: qui digito annulari (cui singulari cum corde est cognatio) & vestigio aptetur. Hoc factō, spiritus cordis serenati mentis tristitiam omnem excutient, lætitiãq; & hilaritatem inducent. Eodem modo traditur & phrenesiu siue mentis alienationem, ex nimia ira, indignatione & sollicitudine ortam, soluere, nec non ab impenti panore stupentes, restituere, & cardiacam siue cordis (vt recentiores vocant) tremorem compescere.

Animalia venenata fugans.

Experientia cognitum est hoc etiam, Radix plantæ huius in puncto plenilunij, Sole in Leone, decade tertia (tum enim maximæ eius virtus viget)

posita fuerit venenum in eo reconditum extrahat: neq; minus id præstet in plagis aut vlnerebus, venenata qualitate imbutis, quæ inde ad sanitatem facile reducuntur.

CAVTELA.

Mirabilis extrahendi veneni ratio.

Cum in radice huius fossione, tum herbe & Seminis trium plantarum, quas hæctenus descripsimus, collectione, diligenter cauendum est: ne positus aut aspectus Planetarum aduersi & maligni adsint. Si enim hora collectionis herbarum istarum alterius, vel Saturnum & Venerem in Sa-

gitario, domoq; quarta morari, vel Solem & Martem in Scorpione, domo secunda, Iouem vero & Lunam in domo quinta & in Piscibus versari, vel deniq; Mercurium in Libra decurrere contingeret, & dictorum signorum aliquod tum foret ascendens: tum futurum erat, vt qui istam herbam

intra

intra corp^o adhibuerint, ij tabi obnoxij reddantur. Vnde non mirum est, herbas officinarum, à Me-

dicis tempus collectionis ignorantibus, interdum non sine ægrotantium periculis, vsurpari.

Caput Quintum.

DE ANGELICA MARE MINORE, QVÆ GERMANIS

Druftwurzel dicitur.

GENVS, PATRIA, NOMEN,

Plantæ præsentis *Βουβώρυγα* recentiores (quia antiquitus ignota fuisse quibusdam visa est) tria genera describunt, idq. verè: primo quidem domesticum siue sativum, secundo vero agreste, quod nos hic primum statuimus, tertio & ultimo, locis humidis & palustribus proveniens. Sed tamen in eo errarunt, quod plantam primi generis (quæ reuera femina est) fortasse, quia sativa est & notior reliquis, viribus præstare iudicarunt, &gressi secundo virtutis & efficacis loco reli-
 Et: quæ sententia non leniter impingit, sed ferè toto (quod dicitur) caelo aberrat. Nomen vero Angelica, quod huic plantæ tribuitur, à dictione Chaldaica *אַנגֶלֶח* Angelach, quod græcè est *ἄγγελος*, latinis Angelus, germanicè Engel, fluxisse videri potest. Physiici enim Hebræorum libri herbæ cuiusdam mentionem faciunt, cui nomen *אבירגרא* Abirgerah, quod græcis est *ἄγγελος ῥίζωμα*, latinis Angeli radix, germanis Engelwurzel, tributum fuit. Vnde vero sint nomina Germanica pluribus frequentata, Druftwurzel, id est pectoris radix, Heiliggeist wurzel id est Spiritus sancti radix, hæc tamen docuit nemo. Veruntamen quoniam spiritus non solum Genium siue Dæmona significat, sed & halitum, Ideo corruptis tantum literis aliquot, inde deduci

potuerunt. Cum enim (ut apertius loquamur) respiratio, siue etiã spiritus vitalis, cordi in pectore sito insideat, non absurdum est, cum nomen *Griftwurzel*, tum alterũ *Druftwurzel* à spirando, Angelica vero ab Angelis, quæ quog. in spirituum numero sunt, origine suam accepisse. Paracelsus à nomine cubicularis, quod græcis est *θαλαμικὸς* id est ad lectũ conjugalem spectans, hanc plantam Cubiculã appellavit: quod scilicet coem-

Veteribus hanc herbam incognitam fuisse. Tres Angelicæ species. Spiritus. Vita. Magna inflammator mitior. Angeli spiritus sunt. Paracelsus, Cubicula. *θαλαμικὸς*

SIGNATVR GENERALIS.

Sicut partium crassiorum, & magis terrestrium, carnis sc. cartilaginum musculorum & similitum signatura, tum qua in corpore masculo est, capite secundo, tum qua in summo capite tertio supra proposita sunt. ita hoc loco sequentes tres Angelica species, quia virtute & efficacis nobiliores, odore iucundiores, folijs teneriores existunt, & in summa omnibus suis subtilitatibus à terrestri substantia longius recedentes, operationem siue vires suas subtiliorem atq. ita animalcm obtinent, ideo & partibus vitalibus, nervis, cerebro, meningibus, medulla earumq. cognatis & organis, assignantur & destinantur.

di potentiam & libidinem in viro, quemadmodum sequens in muliere, extimulet atq. roborat. Itali & Bohemi latinum Angelica retinent: quos Galli parvo discrimine sequē-

tes Angelicæ dicunt, Poloni et cum his Sclavi *Dziegyl* appellant, Britannis non incomodè *Halygastaroote* exprimeretur. Hec itaq. nostra Angelica, non secus atq. altera mitior siue domestica in plurimarũ regionum hortis colitur, sed tanè locis quam maxime siluestribus nasci gaudet. Suppeditant eam montana Seir in Asia supra Carmelum magna copia, huic accedit Atlas minor mons Africa, qua fotes fluvioli Duus in regno Fes emergunt. In Europa vero vberè eius prouentu secundi habentur, mons Aquilinus supra Landecum, montana itè Schirgantina oppido Imbstensi imminet, nec non tractus Grimstensis, et deniq. montes Bohemice.

אַנגֶלֶח Angelach. Aug. lique. Driegl. Halygastaroote. Patria. *אַבירגרא* Abirgerah. Engelwurzel. Heiliggeistwurzel. Africa. Atlas. Duus riuus.

FORMA, CONSTELLATIO, ET QUALITAS

ANGELICÆ MINORIS.

Radix plantæ huic est robusta, crassa et longiꝰ cula: non tenuibꝰ fibrarum capillamentis, Sed grã dioribus adnatis, q̄ et odore et sapore vrente, parè tẽ non solũ emulantur, verũ etiã superant, diffusa. Circa May mensis medium humore concipit sublu-
 teum, lentum, & gustu fermentem, qui & in caule dissecto, veruntamen tenuior inuenitur: Quæ res Eruditorũ plerosq. (inter quos Serapion est capit. 252.) commouit, ut nomẽ Panax huic Plantæ accomodarent, succũ vero Alfosir nominarent. Vere autè appetente, cymas ex purpura rubentes emittit, ex quarũ medio caulis robustus, geniculatus et

sub rubens exurgit. Is tandẽ ex singulis articulis quos instar arũdimis distinctos gerit, concauos alarum sinus promit, vnde noua coliculorum proles egreditur, q̄ folijs Branche vsine et mollioribꝰ et tenerioribꝰ, paulo post vestiuntur: q̄ folia ficulneis nõ dissimilia sunt, nisi quod à plitudine & crassitie minore viore & incisuris altioribus præstant. Caulis vero ille, crassus, procerus et concauus euadit, neq. primo statim anno (quod plerq. plãtæ faciunt) semina parit. Sed vires primum suas colligit radix, sibiq. fundamenta quam optima præstruit: postea, si soli ingenium celiq. mores nature sue

Forma radicis. Radix calida & admodum feruens. Forma foliorum. Succus radicis. A. K. fir. Forma caulis. Angelica turdusculè femina parit.

Sal. 10. } Partes.
 Me. 3. }
 7. } Partes.
 3. }
 2. }
 6. } Partes.
 4. }
 2. }

in 28. gr. S.
 in S.
 in III

Calfacit.
 Discutit.
 Expellit.

tera Soli, altera Lunæ operam comodat, idem eam

PRÆPARATIO Arcani.

A
B
C

Ex prima florum sèbile, an tequam ea ex caliculis suis prodeat, præstantissimum contra paralytism Arcanum conficitur. Quod si enim caliculi sine capsula illa, Saturno in gradu Capricorni sine Aquarj sexto ascendentè, disiculo ante ortum Solis, dum adhuc roscido humore rigua sunt, forpice præcisa, nec manibus attrita, Vasculo vitrato C, excipiatur. Et è vestigio, ne quis vapor, inde exhalet, Alembico tæco A. cum cooperculo B. superagglutinato, per dies triginta in Balneo seruentur, ibi tum meligo quadam siue liquor mellis sinis se prodat, qui postea cum decima parte Caphura reconditus, & per Alembicum destillatus, humorem perlegentem & colore aureo fundit, cuius gutta duodecim, tempore matutino, ore prius eloto, in linguâ recipi debent.

ex partibus Sulphuris nonem, vna Salis, duabus vero Mercurij cōcretam & mixtā. Caulis & membrorum coherentium virtus imbecillior est: ideoq; Soli acceptas refert, partes septem, Mercurio tres, Lunæ duas. Semen vero Soli proprias gerit sex, Mercurio quatuor, duas Lunæ. Quibus de causis plantæ totius in corpore humano facultas, calfaciens, discutiens, & expellens esse deprehenditur. Radici fodiendæ eligendus est mensis Maius,

congruentes senserit, tandem etiam Semina per caulem effundit: idq; anno tertio, raro secundo, nunquam primo. Ea in summo caulis fastigio, velut Anethi, Leuistici, vel etiam Panacis, Umbella, scilicet eleganti ampla & sublutea, ex qua iucundum & aromaticum fragrantia & Branchæ Ursinæ effigiem exprimentia generantur, consistunt. Dominium in radice sibi vendicat Sol partibus octo, Mercurius duabus, Luna totidem. Ex quo sequitur, cum Mercurius Planeta $\mu\phi\sigma\lambda\omicron\sigma$ seu $\omega\lambda\upsilon\tau\omicron\mu\sigma$ id est varius & versatilis, ex parte al-

cum videlicet Luna in Leone et mansione vndecima, Mercurius vero in Domo vndecima consistit. Herba vero demetendæ Iulius, cum Sol in 28. gradu Leonis, Luna in eodem signo, & Mercurius in Virgine situm habuerint: Semini deniq; carpando mensis Septembris dies, 10. 11. 12. quibus Luna in Leone mansionem nonam moratur. Quæ ars Chymica ex planta producit, ea sunt (vt vocabula $\tau\epsilon\chi\eta\iota\kappa\alpha$ retineamus) Arcanum, Oleitas & Sal in quantitate quidem parua, sed tamen acre & mordax.

È NEPTÍA, EFFICACIA, ATQVE VSVS ANGELICÆ MINORIS doctrina Paracellica, Animalis, Substantialis atq; Elementalís, in membris corporis masculi interioribus.

Angelica Idio-
 tis optimè n. 14.
 Paracellicus.
 Lepra curata.
 Alopecia.
 Elephantiasis.

Homnibus plebeys, vt rusticis & nautis, radicis huius vis atq; efficacia quam in corpora ægra exercet, notior ferè est, quam ijs ipsi, qui eruditione & variarum rerum scientia alijs præcellere videntur. Vnde magnificis laudem encomijs à plurimis non temere celebrata, immo & pro theriaca habita fuit. Arcanum eius ob facultatem incidendam & digerentem, Epati præcipue, Spleni, venisq; corporis totius deputatur. Etsi enim medicamenta reliqua omnia nos fugiant vel deficient, hic tamen remedium siue alexipharmacum probatissimum sese offert, si ex vnica hac radice et lacte Virginis, ana guttæ decē vicibus singulis, nouem dies totidemq; noctes exhibeantur: corpus vero ab exhibitione sudando optimè expurgetur,

atq; inde abstergatur & desiccetur. In curanda Lepra quantum valcat, Specimen dedi (Paracelsus inquit) non in vno tantum homine, nec in vna saltem dicti morbi specie, sed & in Alopecia & Elephantiasis: idq; admiratione Medicorum, laude vero artis & professionis meæ non minori, quam salute (quod multi homines testabuntur) egrotantium. Quid vero (idem refert) Mediolani anno 1510. cum post bellum & famem diuturnam seuisissima pestis contagio incideret, herba huius subtilitatis medendo præstiterim, de eo in medio sunt hominū multorum et honestorū testimonia. Oleum radices ob calorē exacte et optimè temperatū, humiditatē vero optima proportione ad æquatam, cerebro et stomacho, omnib; q; neruis, q; partib; his duabus

Lac Virginis dicitur certarum aliquot specierum subtilitas.

LEONHARDI TVRNEISSERI LIBER I.

duabus feruntur, proprium dicatur. Cum Oleo vitrioli ex vino haustum, affectionem καλαρίη siue intestinorum tormina sanat: Stomachum & intestina expurgat: flatus ibidem conclusos expellit. Duodecim vero guttarum numero vna vice vesperti adhibitur, cerebrum vaporibus repletum euacuat, visum clarificat, aurium timitus comprimit, & deniq; vertiginem in anterioribus capitibus infestantem, abigit. Sal radices propter naturam expellentem, & acrimoniam mordentem pulmoni et renibus, cum etis q; qui per eos feruntur, meatibus,

familiares habetur. In Essentia ex sulphure producta resolutum, et tempore vespertino numero guttarum nouem ex vino potum, pulmones atq; latera ab omni inflammationum & apostematu incidentium iniuria, libera & secunda praestat. Idem a Paracelso Anthron, id est peculiaris Salis species siue ex herbis et platis, siue mineris prouenerit, dicitur: Sanguinem mirifice expurgat, praecipue vero cerebrum, Si in Oleo foeniculi dissolutum guttarum viginti numero, vesperti & Luna decrescente sumatur, vsu per interualla saepe repetito.

Pulmonis, lateris, Intestinum, Stomachum, Intestina expurgans, Flatus expellit, Vapores, carceret vel. Iuen. viliam confortans, Aunum sibilus.

NATURA, PROPRIETAS, ATQVE VSUS ANGELICAE MINORIS, doctrina Paracelsica, Corporalis, Materialis, & Complexionalis in membris corporis virilis exterioribus.

Radices minutim concise librae decem vino generoso & forti, donec visci modo lentescat, decoquantur: decoctum per saccum colatorium exprimat: liquori expresso, saponis optimi sextarijs vini sublimati quatuor resoluti, misceantur librae due, totidem Olei cominuis, & recentis adiectis. Ex hoc Contra-Eli siue conuulsi, & manibus pedibusq; capiti, post balneum sudoriferum, toto corpore optime si inungantur, balneum vero cum inunctione illa tertio quoq; die repetatur, Tum deniq; nervi obstructione affecti restituuntur, atq; aeger ad pristinam virium sanitatem reducitur. Quod non in vno solum ho-

mine, sed pluribus ad lacum Aronium siue Constantiense, nec non in comitatu Tyrolensi, vestphalia, & deniq; in hac ipsa vrbe Berlino, insigni fructu ad me saepius exploratum est & cognitum: Quin tamen a gyro & particula Olei ex radice simul sorbenda exhibeatur, non omitendum. Porro, in illius aeneo quatuor arteriarum intercipienda & comescenda, q; plantae huius praesentia, Chirurgo solentes nequaquam fugit: Sicut neq; illud, quod inter herbas vulnerarias praecipue eminet, ad potionibus vulnerarijs, unguentis et praesertim oleo ad epulstra vulnerum, sarcotica, colletica, malactica, et epulotica accommodatissima reperitur.

Lacus constantiensis, Tyrolis, Vestphalia, Berolium.

ἀνεύροια. Nervorum coactione.

VNGVENTVM.

Saponem, de quo hic dicitur, parare qui volunt, cum cutello assulato secant, vel (quod melius,) ad tenuissima scoba lionaria similitudinem radant. Hinc vinum sublimatum, pondere supra Saponis quintuplo in stillis vitrato optime calefit, donec quodammodo (non tamen integre) effervere incipiat: tum rarisata Saponaria micta, atq; hinc inde vsq; dum liquefacta disfluxerint, agitata, liquori de radice expresso, misceantur. Cuius peractis, omnia simul ad consumptionem partiu media coquantur. cocta demum cum oleo olivarium bulliant, donec unguentum in usum adhibendum fiat. Diligenter autem hoc loco attendendum est, si samina hac medicina applicanda fuerit, Et in vini sublimati, antequam Sapo inijciatur, libras ternas, drachmas Capnura tres resoluta fuerint.

Potiones vulnerariae, Em [Sarcotica, Colletica, Malactica, Epulotica]

ΕΝΕΡΓΙΑ, ΕΦΦΙCΑCΙΑ, ΑΤQVE VSUS ANGELICAE MINORIS doctrina Philosophiae veteris, Animalis, Substantialis & Elementaliss, in membris corporis humani interioribus.

Medici hanc radicem, quam calidam & siccam in tertio gradu statuunt, in venenorum antidotis maximopere commendant. Traditur ab ysdem, aceto macerata, & in olfactum adhibita, pestis praepulatum grassantis contagia arcere: succus vero dentium cavitatibus immixtus, omnes eorum affectiones dolorificas sedare: auribus instillatus, earum

parotidas profligare & discutere: contra πνεύμα id est vngues et nervosas oculorum circa corneam exuperantias, magnis laudibus vehitur. Radicis decoctum mane potum, pulmones laxat, & tusses veteres emendat. Contra pestem, si ea cum frigore inuadat, in vino dari iubetur, sin cum aestu, in aceto vel imponi, vel intra corpus sumi.

ὀπείγνια. Oculorum vngues.

Pulmones aperiens, Pests.

Dentium dolor. Aunum Ventofitas abef. us.

NATURA, PROPRIETAS ET VSUS ANGELICAE MINORIS, doctrina Philosophiae veteris, corporalis, materialis, & complexionalis; in partibus corporis humani exterioribus.

Vulneribus, vlceribus putridis, morsibus, icliibus, & aspersioibus animalium venenatis, succus plantae totius vel instillatus, vel unguentis & emplastris adhibendis immixtus, ἀλεξήριος salu-

bre habetur. In membris frigore emortuis, vitatis solutio si adsit, eam sanare traditur: Sin minus, carnem tamen & nervos recreare, atq; tumores ex frigore profectos discutere.

anima sictus, hum vccus, at. ru [mictus, aspart]

Membra frigore emortua.

NATV.

NATURALIS POTENTIA, INCLINATIO ET VSVS ANGELICA minoris, doctrina Magiæ cum veteris tum recentis, spiritalis, cœlestis, & miraculosa, ex prioribus exorians atq; effluens: in membris corporis humani interioribus & exterioribus.

דמיון
Dimiō.
B in 95
95 Ascendens.
Cancerum linās.

Ex radice modo fossa & viridi ad huc, דמיון Dimiō, id est ἀπεικόνισμα siue imaginūcula ad cancri effigiem sculpta, Saturno in signo eiusdem nominis tum ascendente posito, Vlcerebus corro- fuus, quæ chirurgis ob similitudinem καρκινώματα dicuntur, si solummodo imponatur, ea absq; omni oleorum & emplastorum auxilio sanat. Veruntamen locus affectus, singulo die bis, diluculo nimirum et vespere, ægri ipsius vrina mundiusculè elui, et à sorditie expurgari, tandem q; imaginūcula imposta obligari debet. Que vero Saturno domum suam, quæ in Capricorno est, tenente atq; Ariete ascendente, fossa fuerit, Ex ea è vestigio in particulas tenues concisa, succus expri-

B in 1
V Ascendens.

Contra peñem et aciem venæatum.

Arsenicum alia vena obtundit.

Mercurius coagulatus.

Contra morbum Gallicum.

B in V
Ascendens.

mitur, & quam optime tectus ad partis decime consumptionem digeritur: digestus, Arsenico sublimato subtilissimo miscetur, & in massas redigitur. Hæ in orbiculos siue trochiscos taleri amplitudine formatæ, & Ambra aspersa, lana xylyna linteisq; zendelinis, siue tenui quodam serico obduktæ, ex collo si gestentur, præsentaneum non solum contagijs pestilentibus, sed & omnis generis exhalationibus venenatis, ἀλεξίφάρμακον siue Amuletum habentur. Quod ratione virium naturæ occultarum fidem meretur, cum Arsenicum virulenta sua qualitate, venenorum reliquorum vires obtundere & elidere constet. Sic de eodem succo compertum est, eum cum Mercurio coagulato & in tenuem pollinem trito (velut de Arsenico antea factum) præparatum & appensum, simili efficacia morbo Gallico (qui ferè nil aliud quam virulenta ex halitu infectio est, et quemadmodum pestis ex imaginatione & odore attrahitur, ita hic contactu ab alijs ad alios transit) omnes aditus atq; occasiones in corpore humano, præcidere atq; præcludere. Veruntamen hoc discrimen constituitur: vt, quemadmodum in præparatione προίαπτοῦ prioris Saturnus, ita in posterioris Mars in Ariete, & cum eo Capricornus oriatur siue ascendat. Ipsa

deniq; radix, si fodiatur hora virtuti suæ fauente et congrua, facultates et operationes raræ atq; eximie bonitatis plurimas, vel in partibus corporis externis gestata, præstat. Notū enim est, cuiuscunq; membri signum δεοποιῶν in fossione eius fuerit Ascendens, huius ægritudinum et iniuriarū, diuino permitte auxilio, illa est προφιλάντιον proximum &

MERCURIUS VITÆ.

Quomodo de iugia, que natura impressione & cœlestium qualitatum influxu in hanc plantam insita est, paulo ante dictum fuit: eo præter subtilitates enumeratas quoz Mercurius Vita aperta qualitate corpus humanum instaurans & reborans propinquit, hæc que sequitur via parandus. Radix fodiatur Sole, Luna & Venere in prima domo cali, quam non in eodem signo, iuncta. Sole vero Ione & Mercurio dictū positum obtinentibus Semen legatur. Herba metatur, Sole cum Venere, & Mercurio in domo prima, qua Vita est, signo autem siue eorū siue diuerso, versante: quomni tamen tempore præstat, Planetas illos, siue domum Solis, Leonem videlicet, siue solum & exaltationem Mercurij, qua in Virgine est, siue deniq; domos Iouis in Sagittario aut Piscibus obsidere atq; occupare. Radix ista itaq; cum herba et seminibus, in quorū locum & flores ad se se possunt, non minutim sed grandiuscule et tesseratim concisa, in aquali teniter maceratur, & oneribus impositis deorauata seponitur. Mensē vero Vno cum dimidio elapsō, primo ad instar vini ardentis materia tota desillatur, postea in Vas appellatum miella, ex loco A, per meatum C. in alium B. & vice versa, ex B. per C. in A, circulando aortur, viz, dum ex centum, decem tantum partes residuant. Residuum est ille Mercurius Vita, confortatiuum languentium, & Vita φιλάντιον.

optimū. Etenim q; grauius fortune aduersæ calamitatib; anxij, animo franguntur, & tristitia meroreq; extabescunt, his in momento Leonis ascendens fossa appenditur. At quibus multū phlegmatis frigidi in pulmones decūbit, his cū ascensione Arietis adhibetur. Coitus vero potentia siue successus quos deficit, illis Tauri ascendens

tempus eligitur. Qui effectus omnes, sine dubio ab actionibus naturæ per odorem receptum (quem, utpote sibi beneficium, morbus occulta propensione amplectitur) vim suam exercentis, proficiscitur & dimanat. Massa itaq; ex hac radice gestata, caput & omnes partes eius, siue motus participes siue expertes, confortat: meatus atq; vias per quas superfluitates eius excernuntur, aperit. Odo- rata vero abundantiam humiditatum in ventriculis cerebri maleficam, ex euaporationibus Stomachi crudis enatam, exiccat: vermes non solum in concavitate cerebri, sed et aurium et dentium, ac quod magis admirationem parit, fœda illa capitis et vestium animalia pediculos, interficit atq; enecat: halitum oris cōmendat: sanguinem non solum calore familiari imbuit et recreat, sed etiā expurgat atq; subtiliat: memoriā vero in tantū acuit et roborat, vt plurimi eius vsu et experiētia edocti, memoriā senio vel alijs iniurijs deperditā, inde reuocatam, plurimāq; iā obliuione obliterated, fortuito et spōte ceu monēte aliquo in mentē rediisse, aperte testati fuerint. humores acres ουγώλου certi oculorū morbi, calore suo corrigit, et ophthalmiā sicut meatū pulmonis obstructos aperit, ideoq; à tussi, spirandi difficultate, pectorisq; gustiā, quæ dicitur liberat et præferuat:

calculos renū & vesicæ frangit: veteras tumoribus præpeditos & obstructos recludit & laxat.

Caput Sextum.

DE ANGELICA MAGNA FEMINA, QUÆ ALIAS SILPHIVM DICITVR.

GENVS, PATRIA, NOMEN,

HERBAM istam Eruditorum pleriq; Angelicam Maiorem siue mitiorem cognominarunt, ratione fortasse quantitatis, quam possidet, ampliore moti. Nam inter omnes ferè plantas, quæ in herbarum numero censentur, hæc magnitudine non solum eminent, verum etiam caule in tantum crassescit, & roboratur, vt crassitie & proceritate, multos etiam frutices arborecentes euincat & superet. Etenim aliquando ipse, in Cenobio hoc nostro Berlinensi, ex radice huius generis tenella, Praga Bohemice allata, sex annorum cultura caulem eduxi, qui altitudine supra hominis esset dimidia, crassitudinem vero pollicum duorum æquaret. Vnde cognomen magnitudinis huic plantæ non temerè

tributum fuisse, intelligi potest. Hinc veterum quidam, καλλὴ siue caulem appellarunt, fortasse à caulis concavi magnitudine, vel ad differentiam succi ex eadem producti: fuer enim qui succum ferorsim describerent, & lacteum siue Laserpitium nominarent: vt Hipocrates, qui solummodo radicē σιλφίου nominat. Alij ἰσχυρῶν, alij σιλφίου nuncuparunt: Sicut videre est apud Plinium lib. 19. cap. 3. Item lib. 22. cap. 23. Vnde vero sit illa appellationum varietas, vt in alijs herbis, ita & hic incertum est & incognitū: nisi nomen Silphium, ab insula eius nominis, quæ Syrtibus & sinui maris Affrici vado-

CORPORIS FOEMINEI SIGNATVRA.
 IN capite secundo, & superiore trium præcedentium plantarum historia, de corporum humani partibus crassioribus, exterioribus & massis terrestribus, deq; earum cum plantarum virtutibus & subtilitatibus cognatione & similitudine dictum est. Nunc vero ad aliam trium Angelicæ specierum, quarum substantia spirita et anima plus vegetatur, descriptionem discessi, vt de partibus & membris corporum humani masculi tenerioribus et subtilioribus capite quinto disserimus: Ita hoc sequenti docemus, partes corporum foemine tenuiores, seu sunt nerui, cerebrum atq; Sterus cum sibi agnatis, Venis scilicet nutrimentum facti deferentibus, lac generantibus, Sanguinem, menstruum excernentibus & similibus, plantæ huius subtilitatibus, in quos singulari copulatione propendunt, signari.

si & reciproci, cuiusq; Herodotus lib. 4 meminit, tractum videatur. Veletiam, quoniam caulibus, folia & semina, formam Apij excepto colore luteo representantia, ex grandioribus siliquarum siue folliculorum (qui græcis λῆλοι & κερῆται, Hebræis מִסֵּה מִסֵּה Mots dicuntur) vitriculis prodeunt: ideo à siliquis, Silphion, vt sit q. siliquarum germinem, originem suam acceperit. Maspeton vero dictum fuerit à dictionibus mas & peto, q. maris petito: quia radix ista venerem in mulieribus efficacissimè stimulat, & coitus appetentiam vehementer irritat: cuius reipsa periculum facere, quos hæc delectant, poterunt. Quanquam autem nomen Maspeton à Plinio relatum, non latina sed græca esse origine sciam: tamen vt cumq; etiam se res habeat, planta hæc virtutis nomine & differ-

rentiæ gratia, à nobis Maspeton, Hebræis vero גֵּבַרְשָׁאִלִּיד gebarschaalid est viri postulatio seu prouocatio vocabitur. Quibus de causis præter appellationes dictas, succus ille, qui ab Hipocrate (vt antea dictū) colore lacteo, quem etiam reuera obtinet describitur, fortasse ab augendo semine, insuper quoq; Sperma appellatus fuit. Prouent plantæ huius omnibus ferè locis communis est. Quantitate tamen & vbertate minorem producit Æthiopia, quam Armenia, licet robore & efficacia nequaquam cedat. In Europa vero ita innotuit, vt etiam ab Agricolis in hortis seratur.

FORMA, CONSTELLATIO ET QUALITAS ANGELICÆ MAGNÆ.

RADIX plantæ huius, ob corporis reliqui grauitatem & magnitudinem, quæ apud me in Cenobij Berlinensis aditu ad vndecim palmorum altitudinem excreuisse dicta est, priore est robustior, et ne ventorum impetu euelli possit, mul-

tis aduatorum appendicibus, quæ externi corticis nigredine & carnis internæ candore, parentis faciem exprimunt, per terram diffunditur. Caulem producit exemplo Angelicæ, anno à satione tertio, lignosum, robustum, instar arundinis geniculatum,

Angelica planta grandisculi.

λῆλοι κερῆται. Moti. Maspeton. Venerem stimu. lit.

καλλος.

גֵּבַרְשָׁאִלִּיד gh:baichahal.

Sperma.

Æthiopia. Armenia.

NOTA.
 Quicquid emersit animalis & substantialis masculi autæ tributa fuit, illud (quæ tu ad qualitates occultas affinet) & hoc loco subintelligendum et ad corpus foemineum accommodandum.

Nobile extra-
ctum ad Epilep-
siam.

Oleum.
Anthos.
Sal.

Attenuat.
Aperit.
Consumit

tum, intus manem & lanuginosum: qui mense
Oktobri paulatim flaccescens, tandem Nouembri ple-
runq; tot^o contabescit et interit. Vestigia eius noua
foliolorum purpurascentiū Soboles excipit, atq; ex
radicis capite protuberat: vt scilicet homo de fida
naturæ parentis prudentia hoc modo edoctus,
perpetuam huius herbe fore copiam, ne dubitet.
Folia maiora, serrata sicut formamq; lupulorum,
mollitiem Achanti & subluteam Chelidoniae Ma-
ioris referunt: superiorū incisuræ, quam inferiorū
perpetuo profundiores, atq; amplitudo minor exi-
stit. Sub finem mensis May, ex caulis iam enati
geniculis singulis, sinuosa quedam vtricolorum
involucra sine folliculi striati protuberant: in qui-
bus nouella alarum, pediculorum & foliorum ger-
mina sensim nascuntur, & assiduus incrementis
aucta, tandem extra tunicas involucris sui (non se-
cus atq; fetus per os vteri) erumpunt atq; in lucem
emergunt. Semen Anethi similitudinem præfert,
veruntamen florum, ex quibus prodit, foliola sub-
lutea sunt, que diffluentia, Semen Lenistici non
dissimile, ex singulis umbelle pediculis dependens
relinquit. In radicē imperium suum exercent, Sol
partibus septem, Mercurius tribus, duabus Luna:
vnde mixtio eius ex partibus Sulphuris septem, et
quoniam Luna et Mercurius humidum et frigidum
suū coniungunt, Mercurius quatuor, Salis vero vna
constabit. Caulis cū adnatis & sibi affinis, quin-
que partibus Soli, quatuor Mercurio, tribus Lunæ
subiacet. Semen deniq; Soli familiare est partibus
sex, Mercurio tribus, Lunæ totidem. Ex qua

7. } Partes.
5. }
2. }
Sulph. 7. }
Mer. 4. } Partes.
Sol. 1. }
5. }
4. } Partes.
3. }
2. }
3. } Partes.
3. }
7. }

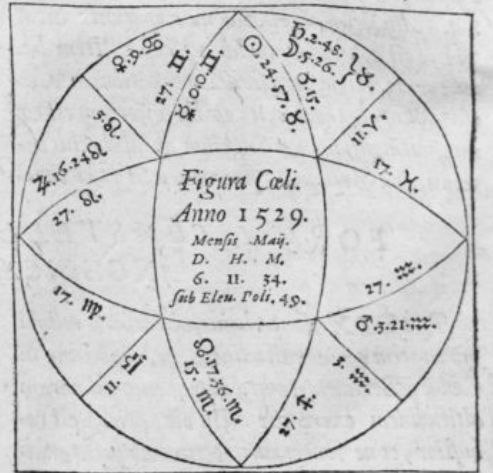
temperamenti constitutione apparet, his partibus
vni aperiendi, attenuandi & consumendi, ac-
cessisse. Ideoq; que inde separantur substantia, eæ
sunt, Oleum, Anthos sine virtus extracta, & Salis
quantitas minuscula. Flores secunda die Augusti
nec non quarta & octaua carpuntur, dum videli-
cet Sol & Luna in si-

Contra Epilepsiam.
Tempore modo commemo-
rato, quo radi-
ci vires Semi-
naria decesse-
re, atq; vt Se-
minis procreantem inuolantur,
natura dū in caulem e-
schuntur, Tum (inquam) Her-
ba colligenda est, & minutim
conciſa optime, tecta, in aqua
propria per dies duodecim ma-
ceranda. Quo peracto Vasi ſul-
gari, ne quæſpirituum euapo-
ret, deſtillatum in
organo appoſito A. B. Vig. ad di-
midij humoris euaneſcentiã,
circulatur, atq; inſe Epilepti-
ci in paroxyſmo exhibetur.

gno Leonis verſantur,
Mercurius vero in quin-
to gradu Libræ conſi-
ſtit. Herba & caulis,
antequam efflorefcant
colliguntur, die menſis
Iunij ſecunda, quarta,
ſextaue: quibus Sol in
facie vltima, nẽpe gra-
du Geminorum, vel 6.
vel 8. vel 9. et 20. Mer-
curius in Tauro, Luna

deniq; in Cancro, cuius ſum ſuū peragunt. Radix ve-
ro fodienda eſt, cū iam herba mediocriter ex-
creuit, nec dum ſeminum principia emergūt, quod
pleriq; in locis circa quartum, ſextum, et octauum
diem May fieri ſolet: Sole ſc: in Tauro, Mercurio
vero in ſua ipſius domo, prima Geminorum
facie, conſtitutis. Eiuſmodi poſſionem Anno ſu-
pra milleſimum quingentimum, viceſimo nono,
octauo Iduum May, Hora vndecima, minuto tri-
ceſimo quarto, cū Vir quidam diuini ingenij
inſtituiſſet, poteſtates & effectus in ea mirifi-
cos deprehendit. Cuius momenti thema (vt qui-
tū Planetarum & Signorū poſitus in cælo fuerint
appareat) velut ſupra in Imperatoria mare: ita hic
in Angelica ſcema, euidentioris doctrine gratia
proponere voluim⁹, ſimiliter et in tertia ſexus ſpe-
cie, que Infantis ſeu ſobolis eſt, paulo poſt facturi.

ΕΝ ΕΡΤΙΑ

E NEPTIA. EFFICACIA, ATQVE VSVS ANGELICÆ MAGNÆ doctrina Paracelsica, Animalis, Substantialis atq; Elementalī, in membris corporis fœmīnei interioribus.

Quam in margine ad plantæ præsentis imaginem admonitionem adiecit, Angelicam scilicet hanc sativam suæ magnam, quam nos fœminā statuimus, virtutem & efficaciam præcedentis, id est maris, in corpore humano exequare partibus novem, Eam hic denuo repetimus. Veruntamen ut prior species viris, ita hæc fœminis familiaris esse & benefica subintelligatur. Virtutibus autem illis commemoratis Extractum etiam quoddam ex radice, quod Anthos siue Vis animalis dicitur accedit, & cordi atq; arterijs omnibusq; earum partibus appropriatur. Hoc in senitia pestis popularim grassantis cum aceto Sambucino, siue corallorum tinctura, quotidie tribus vicibus, mane scilicet, meridie, & vesperi, decem guttarum numero & quidem ore optime eloto, sumptum, hominem ab infectionis contagio, & veneni inflammatione tuetur. & qui venena frigida, ut cicutam, cerusam & Mercurium sublimatum biberint, ijs simili modo, sed tamen cum oleo Sulphuris correcto, exhibitum, subuenit & medetur. Hinc Oleum

radicis, Stomacho, intestinis, & cognatis horum partibus, ut vesicæ & intestino recto proprium destinatur. Cum aqua mulsa propinatum, omnes humorum visciditates putrentes & membris impactas educit: nec non pituitam vitream extergit & eicit, decem guttarum numero, in oleo Vitrioli exhibitum: calculos renum & vesicæ frangit: Venterum frigidis affectionibus languentem & suda illuie obsessum, excalescit, expurgat & fecunditatem fœminæ confert. Sal ex radice & tota planta productum, cerebro, membranis eius & partibus cognatis tribuitur. Oleo Solis dissolutū, si quatuordecim guttarum numero hauriat, quem pestis, vel ex aëre corrupto, vel formidine concepta, inuasit, is exitum ægritudinis ipse sibi prædicet. Si enim sudauerit, conualescet. sin minus, eum liberari raro contingit. In aceto autem rosaceo dissolutum, & vesperi, Luna decrescente, viginti granorum pondere potum, epatis inflammationem restinguit: obstructions in oculo & auditus organum remouet, visumq; roborat.

Viscositates pituitæ memoriæ adnatæ Pituita vitrea. Calculus renum & vesicæ. Infectio inflammatione. Meritis fluxivæ. Venæ. Cerebri. Epatis inflammatione. obf. cilio organo. & oculo.

NATURA, PROPRIETAS ET VSVS ANGELICÆ MAGNÆ doctrina Paracelsica, Corporalis, Materialis, & Complexionalis, in membris corporis fœmīnei exterioribus.

Oleago ex tota hac planta destillata, siue sola, siue (quod melius) oleo Caphuræ mixta, omnibus ferè vlcibus antiquis & rheumaticis, non sine magna admiratione præfenter adhibetur. Succus ex Semine, herba & radice expressus, atq; aq; ex glacie longis frigidioribus inueterate mixtus, intolerabiles podagryæ dolores mitigat. Radix in puluerem redacta, & per novem dies vino Cretico optimo nec adulterato macerata, tandemq; membris, utpote brachijs, pedibus, coxendicibus, in quæ frigide fluxiones desidentes, ingentes dolores inferunt, calidè applicata, non solum dolores sedat, sed & sangui-

ni, nervis & venis calorem restituit genuinum, & malum omnino profugit. Quemadmodum ignis naturalis membrorum ambustorum feruorem extirpat: ita aqua ex planta hac destillata, omnes adustiones ab igne, oleo & aqua feruente factas, si continuo impo-

Plantam hanc, ex loco suo natali, Anno supra millesimum, quingentesimum, sexagesimo nono, quarto Iduum septembris, hora pomeridiana integre excisa est: quo tempore Saturnus in decimo decimo, Libra gradū duodecimo, minuto tricesimo primo, Martis vero in gradu Cancrī vicefimo octavo, minuto quadragesimo, in opposito Iouis (qui in decimo prima, Capricorni gradu tertio, minuto quinto, cursum suum peregit) positum habere: & Sagittarij dentis, gradus octauus, minutum vero vicefimum ascendit. Postea adhuc vires minutim concisa, succus inde expressus & sepositus fuit. Residuum vasis optime obstructo inclusum, & in cineres exustum, quibus succus ante expressus, & duarum librarum pondere inuentus, eij superinfusus: huic addita sunt alumina vtri, Vitri ex Antimonio sufficienter calcinato & Sinaroadi virore fuso, Sulphuris sublimati, ana vnciæ duodecim. Hac omnia per organum A. B. quod formæcæ alucolus in hoc factus est, sublimatur, destillata, & in vasculo D. tertium excepta, Domino cuidam Præpotenti, qui in vicefimum sextum annum vscum podagræ continenter confectus fuerat, pannis calidis impostis, præfenti suere remedio.

bus, ex fluxionibus frigidis ortis, medetur.

Vlcera antiqua & rheumatica. Oleo caphuræ. Sanguine calidior. Venas. Calor non temperare refertur. Quod si enim hoc se haberet, in regionibus frigidissimis ignis nullus arduus erat. Sed ignis ignis extinguitur. Quod ex calore radiorum solariū patet. Frigide membrorum affectiones. Cordis confortandum. Tussis. oppilationes.

CONTRA PODAGRAM.

Plantam hanc, ex loco suo natali, Anno supra millesimum, quingentesimum, sexagesimo nono, quarto Iduum septembris, hora pomeridiana integre excisa est: quo tempore Saturnus in decimo decimo, Libra gradū duodecimo, minuto tricesimo primo, Martis vero in gradu Cancrī vicefimo octavo, minuto quadragesimo, in opposito Iouis (qui in decimo prima, Capricorni gradu tertio, minuto quinto, cursum suum peregit) positum habere: & Sagittarij dentis, gradus octauus, minutum vero vicefimum ascendit. Postea adhuc vires minutim concisa, succus inde expressus & sepositus fuit. Residuum vasis optime obstructo inclusum, & in cineres exustum, quibus succus ante expressus, & duarum librarum pondere inuentus, eij superinfusus: huic addita sunt alumina vtri, Vitri ex Antimonio sufficienter calcinato & Sinaroadi virore fuso, Sulphuris sublimati, ana vnciæ duodecim. Hac omnia per organum A. B. quod formæcæ alucolus in hoc factus est, sublimatur, destillata, & in vasculo D. tertium excepta, Domino cuidam Præpotenti, qui in vicefimum sextum annum vscum podagræ continenter confectus fuerat, pannis calidis impostis, præfenti suere remedio.

XXVI

DE HVMAÑO CORPORE IN GENERE

ENERGIA, EFFICACIA, ATQVE VSVS ANGELICÆ MAGNÆ doctrina Philosophiæ veteris, animalis, substantialis, atq; elementalís, in partibus corporis humani interioribus.

Multæ et variæ huic plantæ virtutes tribuuntur. In hoc autem præcipue artis medicæ quæ conveniunt, quod eam aduersus venena vno ore omnes vnicè commendant. Tribuunt vero ei caliditatem & siccitatem in tertio gradu, atq; inde Cerebro humano, quod qualitatem frigidam & humidam ob-

Venena. Regurgitatio Stomachi ardo. rila. Cor confictans.

Qualitas.

Dolores pectoris. Pleuronia. Pleurisi. Stranguria. Difuria.

intestinatorum torminibus, decoctum eius ex vino potum, saluiferum habent: nec minus ad regurgitationes Stomachi ardo: iferas compefcendas, et cor confortandum, valere putatur: Acetum vero,

CONTRA TORMINA.

D. Balthasar Conradinus, haud vulgari solertia Medicus, atq; exacta Medicus, tam Galenicæ, quam Paracelsicæ cognitione instructus, Pulverem ex radice & Damulæ immaturæ, ex alio materna excisâ atq; a torrefactione tritu, Colicæ atq; ileo affectu, ex aqua forâ Angelicâ propinavit, nec parvâ huic laudem retulit.

in quo radix macerata fuerit, tempore pestilenti odoratum, atq; simul partibus venendis, aîs, vel alijs partibus illitum, ab aère contagioso vindicare, sanguinemq; ab infectione afferere, traditur.

tinet, comodissimam esse statuunt: Hinc & omnibus morbis frigidis interioribus, ut doloribus pectoris, pleumonîæ, pleurisi, strangurîæ, disuriæ &

NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS ANGELICÆ magnæ, doctrina Philosophica, corporalis, materialis & complexionalis, in membris corporis humani exterioribus

Morsibus, ictibus & quibuscunq; animalium venenatorum iniurijs, nec non vulneribus & ulceribus antiquis sanandis, Radix ista, resinis, piei, ceræ, oleo, adipi, pinguedini et similibus, pro conditione & qualitate mali affligentis mixta, adhibetur. Mem-

Morsus anima huve ictus nouato Crum Vlcera rheumatisca.

dem decocti iapplicatio vehementer vitius habetur.

Oleum ad Vulnera Venenata.

Flaves Angelicæ, in oleo communi (magis vero conferret proprium) donec viscum sapiant frisi, percolentur. Celatura olei, vetustate colorem eleganter lucem contrahit, & Venchis istum, morsum, & Vulnerum quibuscunq; auxiliatur, solummodo vel superuilla, vel linamentu insillata & imposta.

affectionibus motu priuata, & torpentia, decoctum plantæ huius panis calidis applicatum restituit. Pleribus cuniculosis, rheumaticis, & quibuscunq; vitatis in corpore solutio nibus manantibus, eius-

bra ex frigore & doloribus podagricis, siue alijs

NATURALIS INCLINATIO ATQVE VSVS ANGELICÆ magnæ, doctrina Magiæ cum veteristum recentis, spiritalis, coelestis, miraculosa, ex reliquis prioribus effluens atq; exoriens, in membris corporis humani interioribus & exterioribus.

Sole in decimo quinto gradu Virginis, id est tertiæ faciei extremitatibus constituto, quod circa vicesimum sextum Augusti in anno communi fieri consuevit, Caulis geniculum à radice tertium, præcidatur: Post, reliqua duo ferro longiusculo terebrentur, donec totus caulis arundinis cavitatem accipiat. Per hunc canalem arundineum, potu frequenter recepto, omnes colli tumores, Angina, raucedi-

Exetice conciliatorum. Gemini. Vel Sagittarius ascendens. Incantatorum per se nulla potentia. Quicquid homo in medeado ten auct. id ita teate, ut simul fiat. Deu facultatē & potestatem mechs in dultit: nec vili vestit: numine diuino, efficitur am tribuat.

nes, & columellæ prolapsiones, sanantur. Mercario vero in gradu Geminorū septimo decurrante, atq; ab aliorum Plantarū aspectu maligno libero, Radix si fodiat, contra omnes cerebri morbos, præcipue vero morbum caducū, collo appensa gestatur.

FORMA ODORVM.

Sole primum Leonis punctum ingrediente, herba collecta torretur, atq; in puluerem teritur. Inde cum aqua mulla massula formantur, qua appensa cor recocant, & marem tristitiam, ex humore melancholico distulunt. Quod si tempore dicto, Gemini sine Sagittarium ascenderet, tuon massula illa, si absq; superstitione ut medium a Deo ordinatum, & surpata fuerint, omni generis Beneficiorum, incantationum, & fascinoꝝ conatibus & molitionibus in homines vel bestias, eludendis, & voto suo priuandis, amuletum efficax prestabunt.

Oleum ex semine, simili tempore collecto, venis temporum, arterijs & naribus illitum, lethargos reuocat & restituit.

Caput septimum.

DE ANGELICA MAIORE, QVÆ SOBOLI COMPARATA ALIAS LATINE LEVISTICVM, GERMANICE Laubstüchel DICITVR. GENVS, PATRIA, NOMEN,

HERBA

HERba hæc vulgaris & Germanice optime nota, quã a iqui Snyrnion aliqui Thalassinum, aliqui λιβυσίνον, πικανθία Dioscoridis lib. 3. cap. 64. alij vero Libyisticum, alij Hippofelinum Gal. lib. 8. esse censent, vbiq; ferè Laubstüffel / Liebstückel / Leutstückel / & in officinis Leuisticum appellatur. Vnde vero appellaciones hæ Germanicæ extiterint, nihil certi quod affirmetur, succurrit. Quod si hæc (vt aliqui opinantur) Libyisticum fuerit tum fortè à Libone rege ingeniosissimo & Physices peritissimo, q; cam in perpetua sui memoriam (sicut regionem ipsam quam bello perdomuit) à nomine suo denominavit, appellati onem accepisse videri potest. Nam cum Lybia siue לִיבְיָא Lubim vocabulum sit Hebraicū, & idem quod pluuiarū expers significet, à regione Libya nomen hausisse nequaquam potest. Imo cum hæc ipsa planta non nisi humidis gaudeat, Ægyptus vero et Libya pluuiis destituantur, ideo in regionibus his (Nili littoralibus & sinu Persico exceptis) nisi ex quisi ta diligentia educetur, rarissima est inuentu. Nomen autem Laubstüffel Germanis illis priscis forte Liebstückel / siue Liebreisel vel etiam Liebrecker aut Liebreckerl fuisse videtur, et longa vetustate corruptū (quod de nominibus pluribus alijs factū

SIGNATYRA GENERALIS.

Sicut in precedentibus, secundo & quinto capite, de signatura partiu crassiorum corporis masculi, postea de similitum corporis fœminæ in tertio & sexto, commemoratum, atq; eidem & in quarto ob plantarum conformitatem, qualitatū cognationem, & habitum ad corpus infantile & semiperfectum similitudinem, factum fuit. Ita & in presenti de signatura partium magis spirituum, & vitæ nervorum, tendonum, arteriarum, & Venarum a nobis differunt: idq; ideo, quod hæc subtiliores, teneriores atq; magis mobiles existentes, corpori infantili semiperfecto siue (vt ita dicam) non dum nec viro nec fœmine maturo, sunt aptata, & perfectioni acquirenda a natura collata: ab omnibus vero lacerta, omento & musculus, nec non a cute segregata, offibus tamen obtendantur atq; obtineantur.

in hanc appellationem tandem transiisse. Herbam enim quæ Liebstückel siue Liebreisel dicta fuerit, extitisse, à Iudeo Caramanico accepi. Ea vero an hoc nostrum Leuisticum sit, est incertum. Veruntamen cum natura nomini respondeat, nobis sane Xeis zur lieb, Hebræis גַּרְהֶלֶב Garahelohel, græcis πῆδες ἐραστῆ ἐπιπαγαγών, Latinis Amorem pronocans dicitur: præsertim cum & nomen Leuisticū aliqua ex parte tale quid promittat. Leni enim Hebræis adinnētū significat: vt Leniatha, rei alicui plus satis addictus, quales sunt qui amore furioso capti tenentur. Quam per dictionem Leuiat hanc etiā Draco, Sathanas item nec non Balene ingētes alicubi notentur. Posset etiam germanis Liebrecker siue Liebreckerl, Græcis σματιζογον appellari. Nam adhuc quibusdam in locis Brabantini Lauctse, quod ego recreamentum interpretor, dicunt: Bohemi Libzeck appellat, Poloni Lubzeck, Vādali et Sclavi Liebstock, Arabes Salis, Itali Leuistico, Galli Leuesche, Liuesche, et Achelarge. Post hos vero eū Paracelsus ob facultatem in operibus ligneis preciosis à carie vindicandis, à dictionibus μαγαθρον & θριψ (quarum prior, teste Plinio lib. 20. cap. 10. fœniculum, posterior eodem referente lib. 16. cap. 41. Vermiculum lignarium, qui ligna erodit significat) Marathripia id est Wurmfeuchel denominavit.

Smyrnium. Thalassinum. λιβυσίνον. πικανθία. Libyiticum. Hippofelinum. Laubstüffel. Liebstückel. Leutstückel. Leuisticum. Xeis zur lieb. גַּרְהֶלֶב. Garahelohel. πῆδες ἐραστῆ ἐπιπαγαγών. Ludo Rex. Leuiathus. σματιζογον. Lubia. Lauesc. Lubzeck. Lubzeck. Liebstock. Salis. Leuistico. Leuesche. Achelarge. Paracellus. Marathripia. Radix Leuistica. In modum patens & vniuersa. Flores. Foliorum habitus. Semen graucolens & acre. Contaminata minimum Leuistica & Angelica. Causis origo. Causis edet proventus. Foliorum color ex illo videtur. Radix Leuistica. Causis adfirmat.

FORMA, CONSTELLATIO, ET QUALITAS,

Quamprimum vere appetente dies crescere, & niuib; calore Solari liquatis, terra à frigore solui & aperiri incipit: ibi tum radix ista acris, succosa subrobusta, candida, et iniuriarum cæli quarumuis patientissima, nec non restibili fecunditate viuax, folia eleganter purpurascencia fundit: q; primo folijs Angelicæ nõ dissimilia, post vbi adoleuerint viridiora et longiora, sed tam angustiora, pinnatiora (vt ita dicam) et incisuris profundius diuisa euadunt. Inter teneram illam foliorum segetem, sub finem mensis Aprilis, caulis robustus, arundineus, geniculatus, & concavus exurgit: qui vt continuo & in altitudinē & crassitudinem, cū adnascentijs & folijs eorundem, more suo diffunditur, tum & folia, velut ille proceritate et crassitudine, ita hæc colore subluteo, donec ex viridi manifestè flavescant, magis magisq; augetur. Mense Iulio, ex summo caulis fastigio, umbellæ elegantes & in orbem confertæ emergunt, q; postea pro conditione

loci cuiusq; foliolis exilibus atq; è tenui candore luteis efflorescunt. His dispersis capitula oblonga atq; striata succedunt, vnde semē gignitur graueolens & acre, Seminū Angelicæ magnæ tā simile, vt parum admodum discriminis (nisi quod modice grandius apparet) visui humanis percipere possit. Radix ergo subacris, & gustu adstringens, cætera vero viribus languidior cum sit, ideo qualitatē eius suo regit Imperio, Sol partibus sex, Mercurio quatuor, Luna duabus. Causis, et herba cum sibi adnatis Soli acceptas referunt partes quinq; Mercurio sex, Lunæ vnam: quapropter, quoniam Mercurius Soli tribus partibus coniungitur, ideo herbe q; radici plus virū accessit. Semen, quippe quod virtutis copia præualeat, qualitatis Solaris obtinet partes octo, Mercurialis tres, Lunaribus vnam: vnde compositionē eius partibus Sulphuris octo, et quoniam Soli præter calorem tot partibus etiā siccitatem, inducenti, Mercurius dimidia naturæ suæ parte o-

Partes 6 } 4 } Partes 2 } 5 } Partes 6 } 1 } Partes 8 } 3 } Partes 1 } Partes 2 } Partes 2 }

Mercurius occi-
dent. his sicca-
tem auferit.

mp
Grā.
Frigidum & sic-
cum inficit.

Grā.
X
in 24
26
28

Mania.

Natura Lunae
varia
Facultas plantae
tibus
Aperiens
Expellens
Instaurans.

in 24
26
28

in mp
caliditatem &
siccat. tem impo-
nit.
Oleum
Sal.
Liquor.

peram locat) Salis duabus, Mercury totidem con-

stare apparet. Quae cū
ita sint, plāte toti⁹ fa-
cultas in corpore huma-
no, aperiens, expellens
et instaurās statuetur.
Tempus carpēdi sem-
inis in 6. et 8. Septem-
bris ferē incidit, cum
eo tempore Sol adhuc
in Virgine commore-

tur, & omnium maximē in eo signo facultate cale-

Ε Ν Ε Ρ Γ Ι Α, Ε Φ Φ Ι C Α C Ι Α, Α Τ Q V E V S V S Α Ν Γ Ε Λ Ι C Α Ε Μ Α Ι Ο Ρ Ι Σ,
doctrina Paracelsica, Animalis, Substantialis & Elementalī, in
membris corporis puerilis interioribus.

Simplicia Imber-
cillia corpori-
bus imbecillio-
ridia & maxi-
mē vitia.
Lactis vberitate
nutricibus eti-
am.

Proportionem habet haec planta ad vires dua-
rum priorū, Angelicæ nimirum Minoris & Mag-
nae, fere subquintuplā:
ideoq; & robore spiri-
tuū infirmioribus, vir-
tute naturā imperfe-
tioribus, & corpore
augmentum capeffen-
tibus adhuc, atq; etiam
omnibus, qui eiusmodi naturam aliquam obtinent
(licet ætate grandiores fuerint) plus quam robustis
competere indicatur. Oleum seminis, vesicæ fel-
lis, arterijs epatis & spenis, ut pote indigesta ama-
ritie et viscoso humido persusus, nec non pupillæ in
oculis, & testiculis cerebri destinatur: Ideoq; per
dies triginta quolibet die ter, diluculo, meridie &
vesperi, singula vero vice decem guttarum nume-
ro, cum tribus guttis olei de cera, in haustu aque

Scorbutus,
Gubarbot
Sanguis coagu-
latus.
Rupturæ inter-
ioris.

Oleum de ce-
ra.

faciente & siccante plantas imbuat. In herbe
& caulis collectione Mercurius occidentalis si fu-
erit, tum quia in eiusmodi positu plusculum sicca-

Modus distillationum.

In precedente
Sphæry sine
brancha vrsi-
ne historia, ca-
pite huius li-
bri quarto de
scripta, indicatum est: distil-
lationes non arbitrarie, nec
cuiuslibet rei communes aut vbi-
q; esse easdem: sed pro condi-
tione Virium spirituum, siue
mixtione elementorū, & qua-
litatum domini, quo tempera-
menti sui potestate, in rebus,
ex quibus nobilior materia
aliquid extrahendum est, pra-
dita sunt, earum in corpore
quolibet: modos esse peculiares
& methodos distinctas. Et ergo
lecti rem de Vulgaribus el-
lis distillationum vijs duode-
cim, commodius edocere posse-
mus, ideo eas ad similitudinē
spiritus Vitalis in totidem a-
nimalibus optime notis, distin-
guere et conferre libuit. Qua-
propter quemadmodum Tau-
rus, de quo antea dictum, ani-
mal est rube, terrestris & im-
mortalis est rube, terrestris & im-

ari, hactenus, suum reba deorsum emittit: ita a crasso & ter-
restribus plantarum corporibus, materia subtilior, primo deorsum
educta seorsatur: postea seorsum sine per ascensum vel ascen-
sum (pro ut rei tulerit) subtilitatur & defacatur. Vt vero Equus
membrorum vtilitate, robore, & spiritu animoso Taurum super-
rat, atq; tota natura sua homini magis familiarior, gestibus gra-
tior existit: ita haec tres planta partium suarum subtilitatibus ef-
ficaciores, nobiliores et tenuiores, quā illa quas ante descripsimus,
deprehenduntur. Quae cum ita sint, illa in modo praesentis primum
nec sursum nec deorsum linea perpendiculari, sed declinā & len-
ter depressa, quali equus spiritum emittere conficitur, nimirum
ex loco A in B. & ex loco B in C. eliciuntur: & consequenter ex
C per alia organa, pars illa quam tenuiores enadere volumus sur-
sum, quam vero crassorem, deorsum lenatur, atq; ita attenuata
ad subtilitatem expectam rediunt.

Et ex integra hac planta sunt, oleū Sal atq; liquor.

Et ex integra hac planta sunt, oleū Sal atq; liquor.

ex florib⁹ distillat & sumptū, lēteritiā profligat. In
lacte autē Caprimo calido nouē guttarū numero ve-

EXTRACTIO OLEI

Olei ex semine plāta huius eliciendi, a natura eius
modus & ratio est peculiaris. Nam pulueris ex
semine minutim trito & molito libris singulu,
vini albi tertiarj duo in Vasculum quoddam affun-
duntur. Hinc Alembico vitreo, & Vesica bubula quā
aqua frigidissima explet, obductos (quo inter Alembi-
cium A & Vesicam B continuū sit frigus) superimposito, & ole-
um & aqua continūa collione in receptaculum simul eliciuntur:
quo per alio, oleum per funtibus ab aqua segregatur, atq; lenta
ignis calidioris vicibus in balneo Mariae restitatur.

speri haustu, nutricibus
lac copiosū, mundū, et
sanū praestat. Vnguen-
tū ex seminis raphani
cōtusi partib. trib⁹, olei
Sulphuris parte vna, o-
lei praesētis trib⁹ Luna
decrescēte maxillis si inungatur, et corpore inde in
babeū sudoviferū immisso, vapor excitat⁹ ore aper-
to donet optimē incalescat, recipiatur: Scorbutum,
siue (vt Plin. appellasse videtur) Schelotyrben cu-
rat, q; morb⁹ nautis occidentalibus in Noruegiam,
Succia et Islandiam nauigantib⁹ familiaris, in Frā-
cia et Italia ferē est incognit⁹, sed ijs quos occupa-
uerit, molestus admodū et noxius. Oleum ipsum ex
cereuisia calente potum, sanguini coagulato, rup-
turis

LEONHARDI TVRNEISSERI LIBER I.

XXIX

turis interioribus, à casu, contusione aut percussione factis, remedio præsentaneo auxiliatur: collectiones in carne nodosæ, siue à sanguine grumoso siue pure, vlcera, strumarum, glandularum & apostematū profectas, emendat & sanat.

Liquor siue Succus plantæ totius, venis, nervis, tendonibus, & ligamentis omnibus addicitur: Unde mane & vesperi si sumatur, affectionibus spasmicis et intestinarum torminibus medetur: Aquæ florum tilie permixtus, & infantibus exhibitus, contra conuulsionem eorundem, quæ species epilepsie est, & in locis quibusdã Germaniæ Kinderweyche dicitur, optimum est remediū. Calens hau-

Liquor siue succus.

Herba, radix, & flores, dum adhuc virent, concisa, & insilioli optime contexto ad ignem (ita tamen ne efferveant) leuiter lixata, in saccum solidum & firmum R. conduntur. Hoc a Sidua duorum pissillorum ligneorum retorsione Strinj. Versato, succus ex materia iniecta exprimitur, postea vel melius digerendum, vel ita expressus (pro vi & suo postulataverit) reponendus.

stus, lumbricos teretes alui interficit, & educit: ligna quibus fuerit illitus à vermibus vitari prohibet, id quod & oleum præstat, si cum Sandaracæ Arabum, siue vt officinæ vocant, vernice coctū fuerit. Sal plantæ huius, vesicæ, renibus, Stomacho & intestinis appropriatur: Ideoq; sabulum siue arenulas ex calculo vesicæ & renū collectas, resoluit & eijcit: in vesicæ quidem calculo

si Umbilici, in renum vero lumborum, quæ supra os sacrum est, renio, oleo inungatur, & sal deniq; ipsum aceto rosaceo dissolutū hauriatur, corpore de hinc

ad sudorem prouocandum, calidis tegumentis optimè tecto.

Lignorum i carne præferatio. Sanguis grumofus. Vlcera. Strumæ. Glandule. Apostemata.

Affectiones spasmicæ, intestinarum tormina.

Conuulsiō istum siue mater puerorum, Kinderweyche. Lumbrici teretici.

NATURA, PROPRIETAS ET VSUS ANGELICÆ

maioris, doctrina Paracelsica, corporalis, materialis & complexionalis, in membris corporis puerilis exterioribus.

Plantæ totius ex aqua decoctum, per filtrum defecatū, et cum melle in succum siue liquamen redactum, membris frigore lesis & spasmicis affectionibus obsessis, vtile remedium est: si horarum duarum spacio ante, in balneo aquæ ex planta ipsa ablutis, calidum inungatur. Aqua ex floribus destillata, cum albumine oui & modico Capburæ mixta, & denuo destillata, omnes naeuos & maculas cutis præcipuè vero faciei detergit, si vesperi per triginta dies illinendo adhibeatur: Lichenas

& Herpetas miliaris decoctum aquæ, Luna crescente adhibitur, tollit. Vnguentum è floribus, antequam è capitulis suis emerferint cum Oleo Therebinthino in marmore tritis, in sanandis vulneribus & ictibus virulentis, mirifica est efficacia: prius autem feruorem vulnerum à globulis tormentarijs incussorum, si Halinitrum additū fuerit, mitigat & sedat. Acetū quod horis vigintiquatuor in arūidine è caule Leuistici, seruātū fuerit si bibatur, angina laborantibus subuenit.

Membra { Frigora affecta. Spasmo obiecta.

ictus faculorū virulentū. Feruor in vulneribus tormentarijs sedatium. Macule cutis & faciei.

Lichenas. Herpetas, miliaris. Angina.

ΕΝΕΡΓΙΑ. EFFICACIA ATQVE VSUS ANGELICÆ MAIORIS

doctrina Philosophiæ veteri animalis, substantialis, & elementalibus, in membris corporis humani interioribus.

Veteres herbe isti caliditatem et siccitatem intertium ferè gradum pertingentem tribuerunt, ideoq; radicem eius in cibos receptam, puerperam à partu optimè expurgare, & nouo conceptui habitalem reddere, tradidere. Eadem cum semine in puluerem trita & pota, melancholiæ euacuandæ

commendatur. Aqua ex herba destillata mane & vesperi hausta, laterum doloribus & apostematibus utilis habetur. Nec minus ad faucium inflammationem, quam Anginam appellant, raudines, dolores capitis, & Hemicraniam conducere putatur.

Lat. { Dolorum res apostematata.

Puerperarum purgatum. Sanguinem melancholicum vitium educens. Angina. Rauceo. Cephalgia.

NATURA, PROPRIETAS, ET VSUS ANGELICÆ MAIORIS

doctrina Philosophiæ veteris, corporalis, materialis & complexionalis in membris corporis humani exterioribus.

Aqua pannis imbuta et imposita, carbunculum, Erysipelata siue ignem sacrum, atq; similes inflammationes in pedibus, restinguere traditur. Succus ex radice & semine pari modo adhibitus, morsibus animalium venenatis subuenit: Fistulas oris et veredorū, præcipuè vero oppido humiditas & fluxuosas, & has quoq; q̄ ab insigni siccitate fissuras agunt,

sanat. Unde duplici qualitate eius natura constare discitur: quæ res à sola fassione & repositione, de qua Veteres nihil literis prodidere, pendere videtur. Præter vsus autem commemoratos, herba hæc & in vulnerarijs locū sibi vendicauit, atq; ad ictus, plagas et similes casus, emplastris et vnguentis vtiliter additur, siue sola illigata adhibetur:

Carbunculus. Erysipelas siue ignis sacer, Pseudomphalia. Morsus animalium venenatorum. Fistule oris & veredorum. Herba Chirurgica ad ictus & plagas ex percussione sanandos.

NATURALIS INCLINATIO, ET VSVS ANGELICÆ maioris, doctrina Magiæ cum veteris tum recentis, spiritalis, cœlestis & miraculosa, ex prioribus exoriens & effluens, in membris corporis humani interioribus & exterioribus.

E. K. Z. H.

Partum difficiliem expedit.

Tot hoc loco artium (si Dijs placet) bonarum, immo prestigiosarum potius antiquæ superstitionis vanitatum ferè dixerim, incertum quo autore, profant: ut eas peculiari libro quis persequat, atq; ex his solis nomen Germanicum Liebstüffel deducere possit. Sed harum tres quatuorue solummodo, quæ nullam cuiquam peccandi ansam præbeant, excerpturi, & suis de causis (quas hic commemorari minimè necessarium videtur) ea de re pluribus verba facturi nequaquam sumus. Anno supra millesimū quadringentesimum, tertio & octuagesimo, qui mihi (Paracelsus ait) natalis fuit, die ab meo in hanc lucem or- tu fere quinquagesimo nono Calendarum Octobris, Hora diei sexta, radice hanc cum ipsa planta, in cuius muscary pediculis non solum semen maturum, verum etiam pars florum restiterat, Vir quidam & ingenio & eruditione excellenti effodit, eaq; in casibus haud paucis, præcipue vero in reducendis animis melancholia affectis, siue implacabili odio inuicem exacerbatis virorum & mulierum, miracula plurima designauit. Cuius rei causa fuit, quod eo tempore in gradu Virginis decimo Venus, primo & vicesimo Mercurius, vicesimo octauo Mars, in domo

duodecima situm habuere. Porro à Fœmina quadam Illustri (idem Theophrastus refert) haudquaquam superstitiosa, sed multorum inuentorum artificiosorum gnara, audiui: quoties mulieribus in partu hæsitantibus, partem ex puluere plantæ huius integrè commolite, in haustu vini Maluatici propinasset, continuo eas liberatas fuisse. Veruntamen infantū hoc auxilio in lucem editorum (quorum plus minus nouendecim enumerabat) tres menses superuixisse nullum. Quæ res inde fortasse profecta est, quod Saturnus eo tempore in Scorpione prope caudā Draconis in domo prima extitit. Mihi autē (idem autor refert)

EXPLICATIO VSVS,

Quemadmodum capite sexto, Virum specie herba fœminea adiutum diximus, & vice versa, mulieri specie mascula opem la- tam paulo post commemorabitur: Ita hac planta presenti, licet pnero deputata sit, Virum tamen & Fœminam, homines auctori- tati in his regionibus præcipua, anno supra millesimum, quingentesimum, septuagesimo tertio, quo operis huius editionem medita- bar, non ex patria animi, varijs tentationum fluctibus agitati, anxia vindicta esse docemus. Non ergo antea professu con- traria a nobis proponi, quæ suspicetur. Nam an Virum ex huius, fœminam ex istius, sobolem ex alterius specierum auxilio solum- modo pendere oporteat, de eo regula nulla stabili aut perpetua constituitur, & seruetur. Quod si enim hominu temperamentum qualitati plantæ, natura vero Symptomatu conditioni & natura temporu, membri deniq; affectu cognatio astrorum domino respondeat, tum sexum permutare (ita ut Viri fœmina, fœmina mas, pnero vero priorum species amba, vel prioribus pneri cedant) haudquaquam est Getitum. Tum etenim Viri qui frigidior, siue speciei Fœmineæ, Mulieri quæ plus iusto calidior mascula (pro rei tamen natura, spiritus Vitalis, humidus radicalis, sanguinis, & in summa totius corporu substantia, imbecillitate vel robore, excessu vel defectu) per Arcana intendere vel remittere, atq; augere vel minuire licet.

anno supra millesimum quingentesimum, duodecimo, particula radice illius, tempore modo nomina- to fossæ, dono data cum esset, eadem multos haud vulgaris fortis homines, qui cordis palmo, & in- fantes aliquot, qui Stomachi inflatione laborarent, parte superiore in potum recipi iussâ, inferiore vero in aqua non exhibita, liberaui. Cuius rei causa est, quod Leo in domo decima, Sol autem & Iuppiter (utpote Domini dictarum ægritudinum) in domo prima, in Libra (domo Veneris) cuius tū gradus septimus ascendit, constituti fuere.

CAVTELA.

Mira huius her- bæ proprietates. Ascendens. in 6. dom. in 7. in 11. dom.

Cauendum est studiosè ne herbe tres præscri- ptæ cum suis radicibus, floribus & Semine, colligantur, decerpantur, aut effodiantur, Sagittario ascendente, vel etiam Sole & Mercurio in sexta, Luna in septima, Ioue in nona, præcipue vero Sa-

turno & Marte in vndecima domorum cœlestium positis. Quod si enim hoc fiat, futurū est ut vsu- tes, spasmo, arthritide & epilepsia correpti, ad annum aliquem Climactericum vsq; valetudi- dine aduersa tententur.

Caput octauum.

DE SVBRVCTICE, FER VLA MARE, QVÆ ALIAS LIBANOTIS, GERMANICE Weyrauchswurg & Fremder Rosmarinn appellatur.

GENVS, PATRIA, NOMEN,

Quo

VO Ordine de prioribus duobus plantarum generibus, Imperatoria nimirum & Angelica differunt, eo etiam nunc ad tertium, quod Ferule est, accedimus, et speciem eius cui Dioscorides lib. 3. cap. 29. nomen Libanotis tribuit, ob naturam calidiusculam & qualitatem optime temperatam mari preferentes, quamvis quantitate (sicut et in precedentibus factum) inter reliquas minima sit, tamen cum herbas proportionem non magnitudinis sed efficaciam estimemus, priore loco constituimus. Dicta autem est quibusdam & Rosmarinus, ab odore fortassis potius, quam virtute & efficacia. Nam nec facultate nec habitu, & multo minus odore (quibus Rosmarinus & thuris lachryma non parum dissident) similitudinem aliquam cum Rosmarino habet: unde hoc solum relinquatur, eam non a similitudine sed bonitate tantum odoris (quemadmodum alijs plantis contigit) ita denominatam fuisse. Verè autem Libanotin hanc cognominari, odor ipse tam radicis quam seminis maturi, non minore fide, quam Plinius lib. 19. cap. 12. testatur, manifestè demonstrat.

Sed nomen ipsum an à monte Syriae לבנון Lebanon, qui centum quinquaginta stadiorum longitudine inter Sidonam & Symiram situs, amena Cedrorum feracitate aliquando celebris habitus fuit profectum, & à Iudæis ad Dioscoriden devolutum sit, siue à לבונה Lebonah id est thure, odoris ratione, descenderit, haud multum refert. Eandem

Ferula,
לבנון
Lebanon
Libanus mons
1 ro. ta dicrum
longitudie ex
Plicencia in Sy-
riam vsq; porri-
gitur.

SIGNATVRA GENERALIS.

Qua ratione secundo huius primi libri capite dictum est: res illas Imperatoria species, carnes, musculos et cartilagineas corporis humani signare: in quinto vero sexus Angelica totidem, quia subtiliores existant, ad nervos, tendones, membranas & partes motus particeps, non solum cerebri & medullæ, sed etiam corporis totius cum agnatis spectare. Ea & in hoc presenti, tres species erula sequentes, quia partium tenuitate precedentibus præstant, partibus corporis totius, ut robustissimis itaque, iniuriarum patientissimis, nimirum ossibus, dentibus, unguibus item digitorum in manibus pedibus, corna quadam substantia præditis, nec non inuncturis & geniculis singulorum membrorum, et harum similibus, solidiore scilicet structura exadificatis, signatura sua respondere, atq; cognatione quadam cum his teneri, docemus.

vero culla quæ Germani Hirschwurk nuncupant statuere, quod plerique ex Theophrasto asserere conantur, à vero logè recedit. Veruntamen, cum hæc planta non solum forma & habitu, sed & virtute atq; efficacia ferulam veterum emu-

לבונה
Lebonah.
Libanotis Di-
oscoridis primo
loco statuitur.
Herbe à nobis
non proportio-
ne et habitu sed
virtute estimantur.

letur, Ideo, ut tandem opinionibus & erroribus in constituendis speciebus & appellationibus herbarum finis aliquis imponatur, eam in Ferularum genere reponere placuit: nomine eius Germanico Weprauchswurk nihilominus retento, quamvis aliqui latinum à vento Libonoto, quem Eudwest zu Sud Germani nominant, descendere, affirmare non dubitarint. Herba ista non ubiq; locorum provenit: in Lusitania tamen circa Toletum, in Syria vero circa Seleucia, et deniq; in Montanis Armeniæ minoris ultra urbem Samosatam reperitur.

Odorum Thuris & Rosmarini magna differe-
ntia.

Weprauchswurk
Libonotus.
Eudwest zu sud

Patria.
Lusitania,
Toletum.
Syria.
Seleucia.
Armenia.
Samosata.

FORMA, CONSTELLATIO, ET QUALITAS.

RADIX herbe huius equalis est, oblonga, parte sui exteriori ex cinericeo nigricans, interiore vero carnem thus redolentem possidens, palmi longitudine, & raphani instar, fibrarum adnatis destituta. Ex hac principio folia emergunt capillacea, siue graminis effigie oblonga & angusta: quæ Stellæ in modum è capite radicis per humum expansa, tandem in plures processus abeunt. Quo factò caulis equaliter procerus, angulosus siue striatus, medulla copiosa refertus, & in

stolones siue ramulos multos diffusus, medius inter hæc consurgit. Ex hoc vero, herba quedam tenera & eleganter viridis, feniculigata (nisi quod robustior, latior & crassior est) emula, & quoniam in regionibus calidis vivit, eiusdem in crescendo celeritatem affectans, iucunda fructificatione plerumq; sub fine Aprilis, in conspectum hominum emergit, mensè Maio trium pedum altitudine ferè, & latitudine satis ampla effertur. Mensè Junio, umbellæ candidantes, & varijs capitulis (quorum

Ceter huius herbe proventus.

Natura Tincturarum.

Tinctura, quarum hic fit mentio, sunt pars materia puriora efficacior, ex metallis, lapideis, mineris, radicibus, herbis, floribus, semine & fructibus, maiori solertia quam labore, artificiose extracta. Est autem earum natura & proprietas qua Chamaleontis, Nam quemadmodum hoc animal, incessu ingreditur tardo & lento: ita gutta huius materia, præterquam quod parva existunt, pigra quoq; stillatione se miscem sequuntur: atq; id quod ex destillatione est exceptum, omni pinguedinis experti, colorem solummodo gemma cuiusdam mentitur, siue liquoris pellucidi faciem exprimit, non secus atq; animal hoc corpore macro, attenuato, & flaccido spectatur. Præterea si Chamaleon, in qua natura & ingenij sui ductu impellitur, ea spiritum admodum pertinaci, infracti, & constanti gerit, si vel, quin voti compos fiat, a re incepta non desistat, vel certe mortem in molitione eius obeat: ita natura Tincturarum stabilis est atq; penetrans, imò morbi qualitatem inimicam non solum in carne, sanguine & nervis, sed & in ossibus indagat & persequitur. Quo modo deniq; Chamaleon solo acre alitur, & rerum variarum colores quoscunq; induit, Ea & Tinctura ab aliorum elementorum mixtione libera, ærem puritate, subtilitate & perspicuitate emulantur, ac rerum, ex quibus extrahuntur, colorem & splendorem nobilissimum, ab ipsa materia impurioris accessione sed substantia tenuissima & purissima adsuscipiunt, ita ut multorum annorum spacio nihil facium in fundum receptaculi sui deponant, sed perpetua & aequali claritate, perspicuitate, puritate, & subtilitate consistant, atq; si recte condita fuerint, perenni virtute vigeant.

Sapor gummo-
sus siue resinoso.
לבונה
שן
Lebaneseho-
resih.
Αιθαροπι-
ουρα
C. 2 } Partes
C. 1 }
C. 5 } Partes
C. 1 }
C. 7 } Partes
C. 2 }
Sul. vii.
Mer. iiii. } Par.
Sal. 4.

Virtus plante
Calefaciens.
Siccans.
Conseruans.
Tinctura.
Oleago.
Sal.
Tempus colle-
ctionis.
in 8
Iulius.
in 8
Augustus.
in 8
Sener biforme

que dam aperta, que dam coniuuentia, que dam
flore liberata existunt) confert, sese proferunt:
& non solum in caule grandiore, sed & adnatis,
racematim conglobota visuntur. Floribus horum
sub finem mensis Iulij deperuntibus, semen suc-
cedit, densa congerie confertum, & altera parte
angulosa, altera vero rotunda quasi biforme, lin-

guam, si mandatur, gustu quidem aspero aut hor-
rido, sed tamen resinoso afficiens: vnde fere,
vt mihi quidem videtur, nomen *Αιθαροπιουρα*
originem traxisse possit. Qualitatem ra-
dicis dominio suo obtinet Sol partibus nouem, Ve-
nus duabus, Luna vna. In caulem vero impe-
rio suo agit partibus quinq; Sol, sex Venus, Luna
vna. In semine qualitatis Solaris septem, Vene-
re tres, Lunaribus due consistunt: ideoq; cum Ven-
& Luna frigido & humido multo ipsam plantam
imbuant, atq; ita vis Solaris in calore naturali di-
minuatur, semen hoc (quod partium planta om-
nium nobilissima est) ex partibus Sulphuris sex
cum dimidia, Mercurij sesquiquatuor, Salis dua-
bus, compositionem accipit. Hinc itaq; plante to-
tius virtus & facultas naturalis est, cum medio-
cristicitate calefacere, & cum frigidi & humidi
aliquid accedat (que duo cor aestuans & epar in-
flammatum restringunt, & spiritus praterca om-
nes roborant) simul seruare. Produuntur autem
inde, Tinctura, Oleago, & Sal. Radix mense A-
prili fodienda est, cum ex frigoris iniuria nullam
corruptionem sentiat: Sole nimirum, Venere &
Luna in Tauro versantibus. Herba & caulis
medio mense Iulio metuntur, cum videlicet Sol in
Leone, Luna vero in Tauro positu habuerit. Flo-
ri carpendo tempus mensis Augusti, quo Venus
cum Luna in Libra decurrit, deligitur.

ΕΝΕΡΓΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS LIBANOTIDIS
doctrina Paracelsica, Animalis, Substantialis & Elemental, in
membris corporis virilis interioribus.

Hemorrhoida
fluxus nimius.
Cracida intesti-
na.
Duodenum.
Volum.
Ictuum.
Iliaca palato.

Tinctura ex tota Planta producta, post
ossa, omnium maxime partibus intestinorum su-
perioribus, vt gracilibus, duodeno, ieiuno & vol-
uulo, propria habetur:

Ideoq; Liaca passione
sive conuululo ex in-
testinorū obstructione,
phlegmone, et inflati-
one affectis, remedio presentaneo succurrit, si tem-
pore paroxysmi, numero guttarum duodecim, &

quidem sine alia um rerū additamento, adhibeat.
Totidem guttulis sumpta, nimio hæmorrhoidum
fluxu debilitatis, sanguinē profluentē supprimit,
sede atq; umbilico oleo
simul inunctis. Cum
oleo vero per dies tri-
ginta, quotidie ana par-
te drachmæ decima ex
sua ipsius aqua sumpta, apostemata pulmonum, la-
terum & intestinorū quelibet, emollit atq; aperit.

DEFINITIO TINCTURÆ.

Tinctura, quarum preparatio in opere huius recessu varia &
diuersa proponitur, essentiarum modo. Virtutes sunt compositorum
suorum prima & nobilissima, in hoc solo ab essentijs disidentes,
quod materiam, ex quibus extrahuntur, colores adferant, atq;
inde nomen accipiunt.

Pulmo. } abecf
Lacer. } fias.
Intestli.

NATURA, PROPRIETAS ET VSVS LIBANOTIDIS
doctrina Paracelsica, Corporalis, Materialis, & Complexionalis, in mem-
bris corporis masculi exterioribus.

Intestium coc-
cum
Colica siue crasi-
fim.
Rectum siue to-
gdon.
Colica passio
siue vntis inte-
ricis tormina.
Concoctionem
Stomachi & ver-
terticem Sta-
machi iuuans.
Cephalalgia ex
vaporibus ma-
lignis.

Oleum seminis & plantæ totius, parti in-
testinorum inferiori, nimirum, intestino cæco, co-
lo siue crasso, nec non recto siue longalo, appropri-
atur: Ideoq; ventri, intestino recto, et spinae dorsī,
ad ignem inunctum, dolores passionis Colicæ,
sive ventris intimi tormina, a suppressione excre-

mentorum ventriculi orta, mitigat & tollit. A
cibo regioni ventriculi illitum, motu ambulationis
sive laboris vehementiori sequente concoctionem
adiuuat, orificium item ventriculi constringit, &
deniq; dolores capitis, qui ex malignitate vaporum
ascendentium excitantur, prohibet. Salutare
praterca

LEONHARDI TVRNEISSERI LIBER I.

XXXII

præterea omnibus animalium morfib⁹ venenatis est remedium: Sed cum celerius iusto vulnera ad cicatricem perducat, profunda parte semisana manente, rebus sanationis celeritatem inbibentibus, prius misceri, & tū primum adhiberi atq; applicari debet. Sal plantæ huius, ossibus solida duritie carentibus, vt cranio, costis, vertebri, spinæ dorsi, patellæ genuum et similibus destinatur: Idcoq; vlcibus phagedenicis, quæ acredine corrosiua ossa quoq; inuadunt, in Tinctura resolutum, atq; apertu

ram siue os eorum aliquamdiu conseruantibus cum oleo mixtū, imponi iubetur. In phialam vero vitream optime reconditum, & trium mensium spacio, in fimo equino hebdomodatim eundem redinte grado, in humorem aqueum transmutari si sinatur, visum clarificat, guttæ vnius numero Lima crescente in singulos oculorum angulos instillatum, loco nec absterfo nec perfricato (cum mordacitas falsedinis paulo post euanescat) sed sponte dedolere misso.

Antidotum ad morsus Serpentiū. Prudentia in vlcibus sanandis adhibenda.

Visum acuem.

Vlcera ad ossa vlc; corollionis serpenta.

ΕΝΕΡΓΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS LIBANOTIDIS.

doctrina Philosophiæ veteris animalis, substantialis, & elementalī, in membris corporis humani interioribus.

Veteres (inter quos præcipue Dioscorides) Libanotidi huic plurimū caloris, & siccitatis longè plus quā reuera possidet, attribuentes, literis prodidere: Radicem aridam cum vino sumptam, venenis serpentū morfib⁹ opitulari: contra tormina (q̄ torminū species omisissum) vtiliter adhiberi, &

modo dicto si vsurpetur, vrinā quoq; et menses ducere. Semen vero crebro vsu haustum, morbum Comitalem & antiqua pectoris vitia sanare, atq; Auriginem siue Ictericam flauam, cum pipere si adhibeatur, discutere tradunt.

Menses & vrinam ducens. Veterum error de qualitate Libanotidis. Ad morbum Comitalem & vitia pectoris attingit. Contra tormina serpentum. Ad tormina. Ictericam flauam.

NATVRA, PROPRIETAS ET VSVS LIBANOTIDIS

doctrina Philosophiæ veteris, corporalis, materialis & complexionalis, in membris corporis humani exterioribus.

Radix exiccata, in puluerē trita & melle admixto vlcibus imposita, ea emollire atq; expurgare perhibetur: id quod etiā farina ohyræ & glandes tritæ præstare consueverūt. Succ⁹ ex herba et radice expressus, atq; oculis cū melle illitus, visum acumere docetur. Puluis radice ad hæmorrhoidas supprimendas sedi applicatur: eodē modo et inflama-

tioni intestini recti estinguenda, et mariscis in eodē sanādis, vtilis habetur. Schirrosas quoq; strium rū collectiones ad suppurationē hoc auxilio deduci, et apertas purgari tradūt. Succ⁹ deniq; calens (ego oleū poti⁹ calidū probauerim) mēbris illitus, omnes morbos à causa frigida ortos profligare, nervosq; obstructiōe affectos in integrū restituere putatur.

Inflammationem intestini recti estinguens. Mariscis. Vlcera maturis & purgans. Striū matum colicæ hōne. Suppurans et coacant. Visum acuem. Hæmorrhoidas sitiens.

NATURALIS INCLINATIO ATQVE VSVS LIBANOTIDIS

doctrina Magiæ cum veteri tum recenti, spiritalis, cœlestis, & miraculosa, ex prioribus omnibus effluens & exoriens, in membris corporis humani interioribus & exterioribus.

Planta hæc tempore nouilunij (vt vulgo con-

gioni inter pudenda atq; vmbilicum illigata fuerit, omnes humorum phlegmaticorum superfluitates

moritura, in terrā re-curua spectat. Eius rei causa est, quod humor in ea contentus, omnis in radicem decumbit, vnde ea tū succosa admodum et in tumorem quendā turgescens spectatur. Hoc itaq; tempore radix si fodiatur, & herba primum ac-

Emplastrum ad Venena.

Radix tempore nouilunij (vt coram dicitur) fossa, postea arefacta, & per radulam foraminulentam A molita, libra tres, aqua qua in destillatione Thebæcintina albicans secretur tertiaris sex, per horas viginti quatuor, vase optime recto, decoquantur. Decoctum, vt crassum quicquid inest exeat, percoletur, & donec liquoris mellis similitudinem recipiat digeratur. Digesto adijciantur resina clarificata, Mastice eodem modo preparata, & Camphora dissoluta, ana Suncia dua, seui ceruini Suncia decem, adipi Melini siue Daxi sex, cera quatuordecim. Hac omnia in vase orichalcino exquisita coctione in vnguentum redigantur. Illud omnem virulentam malignitatem non solum ex vlcneribus & Scleribus, sed & corporū cauitatibus interioribus, si calidum imponatur, prolecat atq; educit.

pite recisa, vestigio vero recisuræ aluta inde obligato, ad flatum vel Africi ab occasu brumali, vel Zephyri ab occasu æquinoctiali spirantis, atq; vbi radij solares nō accedant, desiccet, Tum vbi re-

modo dicto & fossa & excitata fuerit, ea si solum modo in ore foneatur, omnes humiditates noxias à cerebro ad se allicit, ita vt trium horarum spacio hoc modo retenta, humiditatibus viscosis tota intumescat:

Nervi obstructi onc affecti. Mirifica huius Plantæ natura. Humores attraheus. Leucophlegma curande ratio.

Apophlegmasimus. Facultas aëris in nascencia.

XXXIII

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

Apoplexie *πρωφουλάνια*
πρωφουλάνια
 Tristitiam discras.
 tumeat: ideoq; inter *πρωφουλάνια* apoplexie vsq; eius minime est negligendus. Si vero in pectore & circa os Stomachi, diebus ante et post plenilunium

trib^o gestata fuerit, mentis grauitatē inquietā tūne, & masticia, q̄ cum ex abundanti maligno sanguine, tū frigore oriri solet, discentit atq; emendat.

Caput nonum.

DE SVBFRVTICE, FERVLA FOEMINA, QVÆ ALIAS THASPIA ET HYPOPION APPELLATVR.

GENVS, PATRIA, NOMEN,

Tessifia
 Veterum de appellatione herbae huius testimonium a. Teplus Insula. Mare mediterraneum siue dicitur. Scammonia succus siue liquor purgationibus feruens.
תסיפיה
תסיפיה
 Hypopion.
תסיפיה
 Sibah.
γρησας
 Cornes membrana.
 Thapsia i Thapsia.
 Fides in opinionibus est libera.
 Hypopion.
 Thapsia.
 Pancreon.
 Thapsia species.
 Ferula foemina.

PLANTA haec praefens (vt non solum Dioscorides lib. 4. cap. 151. sed et Plinius lib. 13. cap. 22. testatur) a Thapso Insula maris Sicilici et decem stadijs a Syracusis distante, quod in ea primum animaduersa sit, nomen accepisse putatur. Quod vero Scammonion quoq; dicitur, forte a Scammonia ob facultatem penetrantē atq; expurgantē, fuerit pfectū. Sed appellatio Hypopion vnde sit, affirmare difficile est, nisi a dictione grecis *πρωφουλάνια* siue *πρωφουλάνια* (quarū penultima an per se scribi debeat nihil moror, ingenijs sagaciorib^o hoc relinquēs) qbus affect^o siue vitū oculorū, cornae et humori corum accidere solitū significatur, eā deducere q̄s velit: qua ratione & Parac. hanc plantā visui, et organis neruisq; ei inter alias partes didicasse videtur. Tertium vero ab his nomē Pan. ranō, a dictione *πάρων*, quo medicamentū quoddā nobile, vsusq; contra varios affectus probatissimi significatur, & quali Paracelsus in Laudano suo (de quo plurimi plurimum falso se iactauerunt) vsus est, idq; non inter extrema medicamētū huius ingrediētia habuit, originem traxisse potest. Neq; vero multū a vero recesserim^o si plantā hanc nostram (quantūcūq; etiam laetenus neglecta sit) eiusmodi loco habeamus: cum et Cicero, L. Metellum Praetorē simile Pan. hestū habuisse, eoz; multos familiarium ex morbis grauisimīs seruasse testetur. Piperiū sane ab acrimōia et caliditate radicis extiterit, quanq̄ in effectu et virtute, q̄ sensu odoris atq; gustus, robustior existat: quod cū Aui-cēna sine dubio cognouerit, eā lib. 2. cap. 710. haud

frustra Tessifia appellauit. Porro habit^o atq; descriptionis ratione nobilis haec planta Hebr. **תסיפיה** Taabsibah, id est Altersbeger vocata fuerit, nomine sc. ex duabus dictionibus coactō: nā **תסיפיה** cū graeco *μύραμα* idē est, et significat sollicite aliquid abire, altera vero **תסיפיה** idē est quod *γρησας*, latinis senectus. Ab hoc itaq; cōposito an vulgatū Thapsia descendit, et aliorū nominū exemplo ab Hebr. eis vt pote gente omnium antiquissima, ad alios populos trāserit, de eo (cū in eiusmodi reb^o fides libera sit) cui libet integrū est iudicare. Verū tamē, vel antiquo nomine Thapsia, quol ab alijs acceptum possidet retento, nobis differentiae causa in posterū, Germanice Altersbeger, graecē vero *γρησασια* dicitur.

SIGNATYRA GENERALIS.

Quo modo praecedenti capite ostēdo, de signatura partium corporis masculi solidiorum & duriorum quibus reliqua corporis moles sustinetur & fulcitur, osium nimirum, costarum, dentium, crani, vertebrarum & articularum commemoratum est, illa quoq; hic easdem partes signamus, sed tamen haec signatura ad corpus summeu ac comedanda esse vt cogitetur, lectorem attentum monere volumus.

πάρων Pan. ranō, a dictione *πάρων*, quo medicamentū quoddā nobile, vsusq; contra varios affectus probatissimi significatur, & quali Paracelsus in Laudano suo (de quo plurimi plurimum falso se iactauerunt) vsus est, idq; non inter extrema medicamētū huius ingrediētia habuit, originem traxisse potest. Neq; vero multū a vero recesserim^o si plantā hanc nostram (quantūcūq; etiam laetenus neglecta sit) eiusmodi loco habeamus: cum et Cicero, L. Metellum Praetorē simile Pan. hestū habuisse, eoz; multos familiarium ex morbis grauisimīs seruasse testetur. Piperiū sane ab acrimōia et caliditate radicis extiterit, quanq̄ in effectu et virtute, q̄ sensu odoris atq; gustus, robustior existat: quod cū Aui-cēna sine dubio cognouerit, eā lib. 2. cap. 710. haud

Est ergo haec species Ferule altera, q̄ manifesta odoris, caloris, atq; saporis qualitate imbecillior, sed tēperamētū sui nobilitate in aelu longē efficacior depressa, Femelle locū occupat, magni in re medica vsq; atq; bonitatis excellētis. Praeter appellationes enumeratas quibusdā Trinaeria dicitur, Itale & Gal. latinū Thapsia in vsu est, Hispan. Otō iherua. Patria autē plantae hui^o fructū cose, nō angustis solum Thapsi Insulae Siciliae uel limitib^o cōcluditur, sed (vt plurimi viri eruditione excellentes scriptū reliquere) et in Apuliā, montes Gargani, nec nō Britannia extenditur: imo et in Insula zeila atq; Thermopylarū augustij puenit. Insuper, quod magis mireretur aliquis, in montibus Carinthiae supra Clagenfurtū, et anno 70. in regione Geldrēsi, quo cū Ioanne Epif. Monasteriensi Ces. Maximiliani Filiā Nouomagū deducente, concesserā, prope oppidum et arcem ducalem Disteldorpium crescentē inuenit.

FORMA, CONSTELLATIO
 QVEM habitum, quamq; formam haec planta gerat, Dioscorides lib. 4. cap. 151, Quam autem vim & efficaciam obtineat, prior Dioscoride Theophrastus lib. 9. cap. 22. & Galenus libro 6, Quomodo deniq; in Italia per Neronem innotuerit, Plin. lib. 13. cap. 22. scriptis suis explicauerunt.

ET QUALITAS THASPIAE.
 Principio ad formam eius quod attinet, Radix cortice duriusculo, crasso & subnigro vestitur, nec frequentibus venis diffusa, sed tribus ferē tantum fibris per interualla capillata, crassiuscula, & longitudine ad proportionem caulis, (qui grandis admodum euadit) non contemendā spectatur: a quo

Ferula.
 Dioscorides lib. 4. cap. 151.
 Theophr. lib. 9. cap. 22.
 Gal. lib. 6.
 Nero Imp. pigri mentis mulicōnibus vsus.
 Habitus radicis.

quo

quo habitu suo Nicaaro I rina. ria, quasi t. i. ybris, appellata videtur: nisi à Sicilia, q̄ ob formam triquetram ita nominata fuit, nomen sit mutuata. Carne constat molli, fungosa, rara, candida, & sapore acri lingua vellicante. Caulem ex se promit non vnum, sed sepius tres, sepius quinque, interdum etiam sex siue octo, exili foliorum coma intenso virore faniculi emula atq; ex adnatis suis emergente stipatos atq; elegantem confertos. Flores summo cauliū grandiorum fastigio, effigie Anethi sed colore lutco, & conferto agmine conglobati insidentes, alibi locorum mense Maio, alibi Iunio, alibi (vbi scilicet maior est frigiditas) sub exitum Iulij emergunt, atq; vbi effloruerint, paulo post dissipantur. Horum in locum semen latum & cimicum effigiem referens succedit: quod postea dum tardiusculè maturefcit, plerumq; vel tempestatum iniuria decutitur, vel in pediculis, antequam maturitatem integre assequatur, putrescit: quod veteres, quo minus de virtutibus eius com-

memorationem aliquam instituerint, proculdubio mouisse videtur. Dominium radicis, q̄ reliquis plantæ huius partibus præstat, Sol partibus octo sibi vendicat, Venus duabus, Luna totidem: ideoq;

Modus Destillandi.
Proposuius hactenus quatuor & septimo capite, modos distillationum duos, alterum quidem rectè deorsum tendentem, alterum vero in decliue vergentem secundum lineam leniter depressam. Nunc tertium, directe in latum seu transversum procedentem, quo videlicet piscis in aqua nataus spiritum euectat, commemoramus. Hoc ergo modo trium præscriptarum herbarum subtilitates primo ex loco A in B, & ex loco B in C rediiscntèeducta, postea vel per ascensum vel descensum, pro vt res tale rit, vel destillantur, vel alio modo subtiliantur, rectificantur, atq; vsui apta redduntur.

bus quatuor, tribus Venus, Luna vero quinque. Ex qua temperamenti constitutione, tota hæc planta naturam discutientem, extrahentem atq; euacuantem accepisse apparet. Quæ inde arte producuntur,

qualitas eius, ratione mixtionis et concursus elementorum, Sulphuris partibus octo, Salis vna, Mercurij tribus constabit. Caulis, folia, flores & quicquid his affine fuerit, natura Solaris partes septem possident, Veneræ duas, Lunaribus tres. In semen ad instam maturitatem perductum, et in loco à natura sibi constituto educatum, imperium exercet Sol partibus quatuor, tribus Venus, Luna vero quinque. Ex qua temperamenti constitutione, tota hæc planta naturam discutientem, extrahentem atq; euacuantem accepisse apparet. Quæ inde arte producuntur,

ea sunt, liquor siue succus Hazar dictus, Sal & Thurbit. Ad tempus plantæ colligendæ quod attinet, cū non vbiq; locorum (vt dictum est) eodem tempore absoluitur, ideo diligenter hoc loco obseruandum est: Si subtilitates eius tumoribus, oedematis & vitij horum similibus extrahendo, educendo atq; exonerando debellandis, adhibendæ fuerint, tum Luna à coitu cornibus ad ortum versus crescente, colligendæ. Sin

vice versa tumoribus de industria excitatis, humoribus flatuosis colligendis, atq; ab hæcibus et suppurationibus, vsus eius consideretur, tū Luna ab oppositione cornibus occasum spectantibus decrescente demetendam. Quæ naturæ in planta hac varietatē singulari diligentia animaduerti, sumopere est necessarium. Quod si vero in vsu viriles expectatur, tū (velut in historia Angelicæ, cap. 6. in tabella de podagra dictū) quoniam natu-

Qualitas radice
8 } Partes
2 }
2 }

St. Ip. 8 } Partes
Sol. 1 }
Mer. 1 }

7 } Partes
2 }
3 }

Trinoria vnde
4 }
5 }
5 }

Virtus plantæ
Calfacens.
Extrahens.
Purgans.
Caulis.
Plantæ pro
duca
Hazar.
Thurbit.
Sal.
עזר

Herba
Tempus plantæ
colligendæ di
uicium.

Flores.

Luna crescent.

Plantæ diversorum
locorum di
uicij tempori
bus flent.
Luna decrescent.

Semen.
Tarda seminis
maturitas.
Plantarum pos
itis in locione
diligenter obser
uentur.

naturā et Viro et femine familiarem possidet, pro
 fitu Planetæ eidem dominantis, proq; sexus & par-
 tis affectu conditione, certo modo atq; ordine, &
 colligatur & applicetur oportet. *Vi*, contra tym-
 panitidem Viro carpitur, Sole in Capricorno con-
 stituto, Mulieri Venere in Libra commorante,
 vtriusq; vero simul, Luna Sagittarium peragrante.
 Quod si partibus genitalibus adhibenda fuerit, Vi-
 ro quidem Sole in Ariete sito, Mulieri Venere in

Scorpione collocata, vtriusq; vero Luna Aquarium
 obtinente, legitur. Causa huius diuersitatis est,
 quod Planetæ in eiusmodi signis constituti, vetu-
 stissimorum Artificum testimonio, dictorum mem-
 brorum dominium tenent. Quod itaq; hoc loco in
 hac planta obseruari iussim, illud quoq; de morbis
 omnibus alijs, Planetarum locis, & partibus affe-
 ctis, diligenti cautione teneatur.

☉ in ♄
 ☽ in ♄
 ☽ in ♄
 ☽ in ♄
 ☽ in ♄

**ΕΝΕΡΓΙΑ, EFFICACIA ATQVE VSVS THAPSIÆ, DOCTRI-
 na Paracellica animalis, substantialis, atq; elementalis, in membris
 corporis fœminei interioribus.**

Arcanum Hazar membris plus quidem spi-
 rituali quam corporali naturæ participantibus, sed
 ex parte comprehensibilibus, ex parte non compre-
 hensibilibus, utpote potentie vegetatiuæ, sanguini,
 & humido radicali proprium habetur. Ideoq; per
 dies sexaginta, quolibet vespere à Cena, triginta
 guttarum numero & ore optimè eloto, ex aqua
 quæ oleum in destillatione Sulphuris colore albo
 precedit, si bibatur, pulmones & asperam arteriam
 à viscositatibus & phlegmate partibus his im-
 pacto (quod malum peripneumonia dicitur) exo-
 luit, ea efficacia, ut etiam phthisicos inde conualu-
 isse sepe contigerit. Triginta vero guttarum
 numero, guttis quindecim Olei Vitrioli dextrè &
 sincerè preparati mixtum, & per dies tredecim
 dū Luna decrescit, mane ex haustu lactis Caprini
 & ventre ieiuno sumptum, Epilepsia siue morbo
 comitiali laborantibus subuenit. Partu instante
 si fœtum in exitu moram longiorem trahere, aut
 inuolucrum eius (quod latini secundinam vocant)
 retineri contingat, numero guttarum duodecim,

cum oleo communi mensura cholæaris exhibitum,
 parienti non solum vires suppeditat, sed & labo-
 re redintegrato factum expellit: vel, si is iam exie-
 rit, secundinam resolutam extrudit.

Thurbith, quod ex planta hac duplici
 via, nimirum & pulueris & massæ forma produ-
 ci potest, ventriculo, intestinis, vesiculæ fellis, &
 partibus harum cognatis dicitur. Ideoq; speci-
 es vtriusq; aurigini et alijs biliosis infestationibus, atq;
 melancholicis (ut ita dicam) ponticitatibus, per
 superiora quidem euacuandis in aceto simplici cali-
 do, per inferiora vero in cereuisia recenti siue lacte
 caprino gelido, vtiliter exhibetur. Sal plantæ
 totius, epati, spleni, renibus & membris horum af-
 finibus tribuitur: Inde calculos renum & vesicæ
 pellit: vrinam promouet, & tartarum siue visco-
 sitates induratas resoluit: humbricos interficit, e-
 ducit, & sanguinem expurgat: matricem calefa-
 cit, euacuat & loco priore sistit: vsu crebro sum-
 ptum sudorem prouocat, vnde in curatione morbi
 Gallici minimè negligendum videtur.

Arcanum Hazar.
 Contra aurigini-
 nem, Melancholias
 ponticitates.
 Pulmones &
 arteriam aspe-
 ram euacuans.
 Sal.
 Ad calculum
 vesicæ et renum.
 Vrinam.
 Tartarum.
 Lumbricos.
 Sanguinem im-
 purum.
 Matricem.
 Sudorem.
 Epilepsia reme-
 dium.
 Partum promo-
 uens.

**NATURA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS THAPSIÆ,
 doctrina Paracellica corporalis, materialis & complexionalis, in membris
 corporis fœminei exterioribus.**

Succus Hazar, pro ut radix fossa fuerit, ita
 tumores vel profligat vel excitat, & canthari di-
 bus tritis mixtus cutem potenter vesicat, & loco
 cauterij vsurpari potest. In aqua siue phlegmate
 vitrioli viginti guttarum numero per tres dies
 haustus, sanguinem concretum in corpore siue ex-
 terno vel interno resoluit: si regio in q̄ sanguis
 grumosus subsedit, decocto herbæ, florum & se-
 minis lauetur, vel pannis decocto imbutis & in-
 positus foueatur. Tumoribus ex loco incomodiore
 ad tutiorem (ut ex facie in dorsum aut brachia,
 ex genibus in suras) diuertendis atq; reuellendis,
 facilem et aptum se præstat: quod in administra-

tionibus Chirurgicis vsu habet non contemnen-
 dum. Cicatrices ex vulneribus, iectibus, & plagis
 indecoras, maculas item faciei siue etiam cutis in
 reliquo corpore, decoctum aque tollit: longè vero
 efficacius id præstat succus plantæ totius, qui, pin-
 guedine excepta, olei cuiusdam non absimilis spe-
 ctatur. Flores oleum fundunt in parua quantita-
 te turbidum & crassiusculum: semen copiosius &
 nitidius, reliqua plantæ portio, nullum. Ex floribus
 & semine paratum quod est, facultatibus comme-
 moratis omnibus pollet, in partibus corporis hu-
 mani tam externis quam internis: florum quidem
 parte efficacie tertia, seminis vero dimidia.

Tumores exci-
 tans & proflu-
 gens.
 Vesicatum.
 Ad sanguinem
 gumellum.
 Cicatrices, ma-
 culas cutis & las-
 cicæ delens.
 Olei virtus.
 Floribus
 &
 semine
 Ad diuersione
 atq; reuisione
 tumorum.

ΑΝΕΡΓΙΑ

LEONHARDI TVRNEISSERI LIBER I.

XXXVII

ΕΝΕΡΓΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS THAPSIÆ, DOCTRINA Philosophiæ veteris animalis, substantialis, & elementalis, in membris corporis humani interioribus.

Radix hæc cum cortice pondere obolorum quatuor ex vino, succus duorum aut trium ex aqua mulsâ, cum semine Anethi pondere duplicato sumpta, phlegma viscosum in suspiriosis & bilem, tam per superiora quam inferiora eijcere atque expur-

gare traduntur: Succus vero & decoctum radicis omnes oppilationes & obstructions membrorum interiorum, vt pulmonum, epatis, splenis & intestinorum remouere.

Potio affinatiorum & biliosorum. Contra obstructions epatis, pulmonis, splenis.

NATVRA, PROPRIETAS ET VSVS THAPSIÆ, doctrina Philosophiæ veteris, corporalis, materialis & complexionalis, in membris corporis humani exterioribus.

Succus in partes depiles illitus, crines elicere traditur. Idem cum thure & cera ana pondere drachmæ inunctus, ad maculas liuentes & lentiginas, cum in facie tum reliquo corpore, vtilis habetur: veruntamen ne locus inunctus ledatur, illitura tempestiuè est remouenda. Mellis mixtus idem præstat. Cum sulphure vero furfures, lepram, &

psoram sanare, nec non callos siue strumas cuiuscumq; generis discutere perhibetur. Contra impetiginas, herpetas miliaris, & scabiem cum melle illinitur. In vnguentum redactus, membrum non solum virile, sed & partes corporis quasuis alias ad tumorem perducit.

Crines producens. Macule lentiginosæ cutis & faciei. Contra Furfures, Lepram, Strumas, Callos, Herpetas miliaris, Cauterium.

NATVRALIS INCLINATIO, ATQVE VSVS THAPSIÆ, doctrina Magiæ cum veteris tum recentis, spiritalis, cœlestis, & miraculosa, ex prioribus omnibus effluens & exoriens, in membris corporis humani interioribus & exterioribus.

Succus plantæ totius cum albumine oui & vino albo mixtus, si puellule recens natæ priusquam ea aquam cõtigerit, per totum corpus illinatur, atque per horam ita relictus, post mundiusculè abluatur, Traditur nænos, quos ex vtero materno infans detulit, abstergere: membra autem eius inde quidem in tumorem quendã turgescere & quodammodo inflari, sed per totam reliquam vitam nullis abscessibus aut tumoribus tentari, quin & cute euadere vsq; adeo tenui & candida, vt etiam fibras & venulas subiectas manifestè spectandas præbeant. Radix, gradu Sagittarij quarto, se-

xto, octauoue & decimo ascendente, Luna vero in Ariete & domo quarta, Ioue in tertia, Sole in quinta constitutis, homini atra bile diuexato supra os stomachi si appendatur, melancholia discussa letitiam inducet. Quæ vero Saturno cum Ioue in domo prima posito, & Luna in oppositione domum occupante septimam, Cancro vero ascendente fossa & appensa fuerit, contra tumores & oedemata amuletum habetur salubre. Quod si tempore fossionis Luna domum primam obtinuerit, Scorpio vero ascenderit, tum in locos muliebres immissa, fluxum menstruum continuo prouocabit.

in V et 4. d. in 5 } dom. in 3 } dom. Næni siue vltis Quisat. Medicamen mirabile cuius vis in multos annos perdurat. Cuius qui fiat Candida mollis & tenuis. Ad melancholiam 14 grad. 16 } Alc. 18 } Alc. Ad tumores Oedemata. H } 1. dom. 2 } 7. dom. 3 } Ascend. Ad prouocanda menstrua. 4 } 1. dom. 5 } Ascend.

Caput decimum.

DE SVBRVCTICE FERVLA, QVÆ SOBOLI COMPARATA ALIAS NARTHEX DICITVR.

GENVS, PATRIA, NOMEN,

FÆC est illa (vt potissima Eru-ditorum turba existimat) Ferula frutex, quam Hebræi מַקְלֵשֶׁבֶת: Makkelheshéb, Chaldæi פֶּרְקָרָה: Parekdal, Græci Νάρθηκα apellauere, post hos vero quidam (fortasse quia folia

obtinet equaliter erecta & porri similia quam fruticis) appellatione ἀσφῶδες, quæ tamen diuersi generis herbæ est, celebrarunt. In Hispania Canabria dicitur, in Italia Ferola, in Gallia nomen latinum vsitatum retinetur. Frutex hic (vt Theophrastus lib. 6. cap. 2. commemorat) extra

Nomen Ferula. מקלשבת; פרקרה; Νάρθηκα; Ασφῶδες. Canabria. Ferula. D locos

XXXVIII

DE HUMANO CORPORE IN GENERE

Patria.
Giangagara vil-
la
Monasterium
Vifion Christi
præter hominē
nulli animalium
fas ingredi.

Morion.

Aethiopia.

Vifion Christi
monasterium.
Africa.
Garamantarum
regio.
Apulia.

locos natales difficulter prouenit, & licet diligen-
ti cura in locis frigidioribus & à radijs solaribus
remotioribus colatur,
non tamē eam quam in
regionibus calidis habi-
tus et qualitatis perfe-
ctionē sortitur, sed hu-
milis vt plurimum &
strigosus persistit. Quanquam vero plures Viri
eruditione insignes, eum in Insula Morion (que
vna est ex Fortunatis) ad arboris altitudinē ado-
lescere tradiderint: in Æthiopia tamen circa mon-
asterium Vifion Christi proceritate atq; vbertate
præcellit, & quidem statura humana duplo cel-
sior exurgit: ibique loci mulorum gregibus (qui
in regione ista, præcipuē vero in villa dicti Cæ-
noby quingentis ab eodem stadys nomine Gian-

SIGNATYRA GENERALIS.

QVAM capite octavo & nono osium corporis
masculi & feminei mentionem fecimus, eam quo-
que earundem partium hoc loco repetimus: ita ta-
men, vt signaturam istam ad corpus puerile (cum
nec membrorum eius eadem sit durities nec planta
robur simile) accommodatam & relaxatam velimus.

gangara, frequentes aluntur) in pabula miscetur.
Nam nec Asinis nec vlli animalium viuentium,

Cænobiū illud ingredi
vel propius accedere
cum liceat, Ideo quic-
quid pecorū ad Cænobiū
spectat, illud omne
dicto loco nutritur, et

præcipuē Asini hac herba pascentur: vt hoc modo
Plinius lib. 24. cap. 1. non frustra scripserit, Feru-
las Asinis in pabulo gratissimas, cæteris vero iu-
mentis præsentaneo veneno. Reperitur in Affrica
in Garamantarum vicinia, frequentius vero &
vulgarius in Apulia: in Germania Hominum sal-
tem rei Herbarie studiosorum diligentia plerisq;
in hortis plantatur.

FORMA, CONSTELLATIO, QUALITAS.

Caulis.

Genicula vagi-
nalis obducta.

Herba.

Flores.

Semen.

Qualitas
Radiceis,
○ viij.
♀ iij. } part.
♂ ij.

Germen radiceis
spongiosæ teretis
similitudine.

ex caulib⁹ brassicæ frigore hyemali defunctis pro-
dire visitur, emergit: in vetustiore quidem quan-
titate maiore, iuuenicula vero minore, & quidem
præter magnitudinem, spongiosæ sue fungii Ceruini,
quem Germani Dirschbrunst nominant, simili-
tudine, tactuque inter durum & molle medium
obtinente: id deniq; antequam caulis altior exur-
gat resecat. Caulis geniculatus, siue nodis qui-
busdam per interualla interstinctus, durus, ligno-
sus, concavus, & medulla candicante infarctus
spectatur: genicula vero eius singula tenui quo-
dam reticulo seu vaginula arundinum exemplo
obducuntur, eque sui & corticis lignosi sinu interio-
re, folijs cum mollitie insigniori eleganter virenti-
bus, & fœniculi (nisi quod latiora & crassiora
sunt) similibus, circumquaque conseruntur. Um-
bellas verticillo densiore radiatas & floribus sub-
luteis (excepta eorundem cum capitulis quantita-
te maiore) ad Anethi propius aspirantes, non so-
lum ipse medius & grandior, sed etiam stolonum
aliqui producant: idq; in locis quibusdam calidio-
ribus & humidioribus inuenite Maio, in frigidio-
ribus vero & siccioribus sub exitum Iunij. Flores
defluentes semen fuscum & latum, Fœniculiq; aut
Anethi magnitudinem excedens comitatur. Plan-
ta integræ ex cælesti trium Planetarum, Solis ni-
mirum, Luna & Veneris in hæc inferiora im-
pressionem atque influxum, media quædam virium
inter duas priores efficacia collata esse deprehens-
ditur. Radix enim imperium Solis sustinet parti-
bus septem cum dimidia, Veneris tribus, Luna
sesqui-

RADIX ex qua planta hæc fruticosa pro-
greditur, crassa est, oblonga, recta, & ferè gran-
dioribus Fœniculi siue Pastinacæ similis, colore in-
ter luteum & candidum media, graue olens quo-
dammodo, acris, & raro fibrarum exilium capilla-
mento hirsuta: intus succo abundat, reliqua soli-
diuscula existit: cortex durus & tenuis in rugas
tenuis contractus spectatur. Ex hac itaque mense
Aprili ferè, primo oblongum cymatum in conum
fastigatorum germen, quale videlicet apud nos

sesquiduabus: unde ex partibus sulphuris sesqui octo, salis duabus, Mercurij sesquiteribus composita tam et coagmentatam pronunciamus. Herba vero & caulis Soli acceptas referunt partes sesquifex, Veneri quatuor, Luna duas cum dimidia. Floribus et semini à Sole accesserunt partes sesquiseptem, à Veneri sesquiquatuor, à Luna duæ. His ergo de causis plantæ huius totius qualitas et natura est, calefacere, penetrare, & euacuare. Radix si affectionibus à causa humida adhibenda fuerit, Veneri in occasu Libram occupante, Luna

VIRTUTIS NATURALIS CONFORTATIVVM.

SPONGIA ista antequam caulis alior iusto exurgat, vel vires eius in folia diffuant, tempore matutino ante ortum Solis demessa, minutim concisa, & in Vasculo frictio collo optime, obrurato triduum servata, substantiam quandam humidam & aqueam fundit. Hinc Vasculo, Alembicus Arcum epistomion sustinens optime superlatur, rastro vero Alembici Gutrum minusculum, quod capacitate & magnitudine ipsi Alembico respondeat, committitur, osculo vero epistomij receptorium grandiusculum agglutinatur. Huius facti contenta lento igne destillantur. Quotiescumq; autem gutta decem in receptorium minusculum extillauerint, toties epistomio laxato spiritus sine vapores in receptorium grandiusculum emitti, atq; os epistomij & vestigio occuldi debet. Spiritus emitti in humorem quandam tenuem soluntur, qui triginta guttarum numero sumptus, & viros & feminas ad costum tam efficaciter incitat, ut reliqua in hoc genere medicamentis potètia longe vincat, neq; ei aequale aliud reperitur.

vero in gradu Cancri secundo, sexto, octauone & vicesimo, in mansione octaua situm obtinente, euellatur oportet. Herba, ad affectus corporis calidos & humidos si desideretur, Veneri in ortu gradum Arietis nonum, tertium, septimum et decimum peragrante, Luna vero eiusdem signi gradus in mansione vicesima octaua obeunte, colligi conueniet. Flores & semina Sole & Luna in Libra versantibus carpantur. Producta ex planta integra sunt, Oleum, Succus & Sal.

Sulp. 7. et femi. Sal 2. Merc. 2. et femi. in 13 } 17 } gr. ori. Floribz et caulis, 5 & femi. 2 & femi. 4. partes. 28. 13 } 17 } man. flo. Florum & seminis. 6 & femi. 2 & femi. 2. partes. Qualitas radice, Calfaciens, Penetrans, euacuans. Occident. 22 } 26 } 28 } gr. 49. octaua mansio. in 2. Producta Oleum. Succus. Sal.

ΕΝΕΡΓΙΑ ΕΦΙΧΑΚΙΑ, ΑΤΩΕ VSVS NARTHICIS, DOCTRINA Paracelsica, animalis, substantialis, atque elemental, in membris corporis puerilis interioribus.

Olea ex floribus & semine, si modo qua decet solertia subtiliata & rectificata fuerint, viribus & efficacia inuicem ferè æquantur: nisi quod seminis (cum maturitate perfectius sit) decima parte plus sulphuris, è diuerso autem florum (quia immaturius è materia crudiufcula & multo humore abundante proficiscitur) plus Mercurij possidet: Ideoq; florum quod est, oleo seminis paruo frigoris & humiditatis momento concedit. Primum itaq; seminis videlicet, stomacho, cerebro & pulmonibus destinatur: Alterum, florum nimirum, nervulis, tendonibus, & cartilaginibus proprium habetur. Vtrumq; quoad eius fieri potest purissimè subtiliatum & defecatum, ac cum oleo vitrioli tenuissimo æquali pondere, & tinctura corallorum

rubeorum iusta proportione his duobus superaddenda, diluculo meridie & vespere, qualibet vice triginta guttarum numero, in aqua ex vngula Alcis destillata exhibitum, adolescentulos annum decimum octauum nondum egressos, à morbo caduco sæpius vindicauit. Sal plantæ totius, cordi, epati, atque omni humori sanguineo dicatur. In aqua Sambuci siue Acetosæ resolutum, omnes defectiones animæ syncopicas, & quosuis æstus cordis malignos curat: sanguinem mirificè expurgat, atq; epar induratum emollit, si in essentia Thymi dissolutum bibatur. In aqua vero ex herba ipsa destillata cum olei ex semine guttis tribus exhibitum, calculos frangit & educit.

Ole. Floribus un. ex Semine. Aqua ex vngula Alcis. Morbus comitialis puerorum. Aqua Sibus. Acetosæ. Deliquium animæ Syncope. Aestus cordis. Ad sanguinem impurum, et epatis duritiam. Contra calculos. Oleum vitrioli. Tinctura corallorum.

NATURA, PROPRIETAS, ET VSVS NARTHICIS, DOCTRINA Paracelsica corporalis, materialis & complexionalis, in membris, corporis infantilis exterioribus.

Succus sincerus nec alijs rebus mixtus, cuti, musculis & alijs partibus carnosis appropriatur. Vfus ei frequentior est, in malis putridis, sed frigidis & manantibus: phagedænis item, fistulis, & omnibus alijs exulcerationibus patentibus, nec non glandis ex lue Venerea inflammationibus: priuatim vero ad pustulas digitorum intercapedines infestantes, quas Germani Griepeln appellant,

pterygia et reduuias siue paronychia, tam manuum quam pedum, ad bubones quoque pestilentiales patientes & sanationem ægrè admittentes, sinusque vlcerosos venenata qualitate imbutos vel tetra illuie inquinatos, efficacissimus habetur. Gangrenas cohibet, si pannus eo imbutus & amplitudine loco affecto respondens imponatur: ita, ut pars eius sicciore vlcus, succida vero carnem circumuicentem,

Mala } putrida. } frigida. } manantia. } Phagedænas. } Fistulas. } Gistis inflamm. } Pterygia. } Reduuias. } Paronychia. } Bubones pestil. } Sinus. } Gangrenas.

DE HUMANO CORPORE IN GENERE

centem, quatenus inflammatione affecta est, con-
tingat. Succus radicis & herbae cum micis panis
obracei optime sub-
Ad {ictus ani
Valvula
venenata.
Vicia fetida.
Mater puru-
rum.
Conuulsio.
Cutis fornicans
Celturum.

Etus atq; in emplastrū
adhibitus, vubnera an-
tiqua fetida ad sana-
tionem perducit. Pue-
ris quos vehementior
conuulsio vel resolutos vel contractos reddidit,
vbi primum decocto herbae florum & radicis ab-
luti fuerint, oleum circa nervos & tendones si in-

ingatur, eos sanitati restituit: idē cum succo em-
plastris & vnguentis mixtion, morsus & ictus a-
nimalium venenatos,
vubnera item telorum
intoxicatorū punctim
vel caesim facta, sanat.
Sal in lixiuio ex sar-
mentis vitium resolu-
tum, & dorso puerorum a balneo affricatum, cu-
tem fornicantem (quod malum Germani *Beiß-
würmlein* siue *Müßer* vocitant) curat.

SAGAPENVS.

PARS caulis vniui interior, modo quo radix Panacii Hera-
clii, certa anni tempore vulnerata, vasculo subiecto, liquorem stil-
lat glutinosum, graueolentem & amarum: qui vbi defecatus fu-
erit, primum candicat, postea colore subrubro assumpto instar
gummis induritur, & pro Sagapeno (quod tamen diuersum ab illo
ex Media & Armenia importatur) in vsum medicum adhibetur.

ΕΝΕΡΓΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS NARTHICIS, DO-
ctrina Philosophiae veteri, animalis, substantialis, atque elementalī,
in membris corporis humani interioribus.

Cōtra {Hemor-
rhagiam
Dysen-
teriam.
Tormi-
na.
Cōtra {Hemo-
ptotiam.
Strigila-
tionē.
Diar-
rhoeam.
Audi {Venti-
culi
Dige-
stio-
nis.
Spongia flatus,
Schwamm-
men.
Venterem ciens.

Semen granorum decem numero (ego vero olei
ex semine guttas sex probauerim) & cum hoc me-
dulla caulis, haemorrhagiam & fluxum dysenteri-
cum sistere perhibetur: ex vino vero, torminibus
praesentaneo esse auxilio. In eodem medulla caul-
is, quae Sambuci non dissimilis est, si sumatur,
spūto sanguinis, strangulationi et diarrhoeae vti-
lis habetur. Umbellulas & caulem, antequam ad-
ulta consenscant, Spinachiae modo si coquantur,

Ventriculum iuuare & digestionem promouere
tradunt: sed ex esu eorum nimio capitis grauita-
tem induci. Spongiosus gmatum conus, cuius mo-
do facta est mentio, quique plerisq; a distensione
membri virilis Spongia flatus, germanicē *Diast-
schwammen* dicitur, viros & feminas in Vene-
rem stimulare creditur, si ad ignem cum pipere
& sale assatus, in cibos sumatur.

NATURA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS NARTHICIS
doctrina Philosophiae veteri, corporalis, materialis, & complexionalis
in membris corporis humani exterioribus.

Contra hamor-
rhagum natium.
Sudoriferum.
Ad viliam clari-
ficandum.

Tuberosum illud radicis germen in puluerem
reductum, naribus ad fluxum sanguinis inspergi-
tur. Semen cum oleo (mibi autē oleum seminis po-

tius sumendum videtur) spine dorsi in loco calido
inunctum, ad sudorē pronocandum commēdatur:
Succum oculis adhibitu, visum roborare volunt.

NATURALIS INCLINATIO ET VSVS NARTHICIS, DO-
ctrina Magiae veteris & recentis, spiritalis, caelestis, & miraculosa, ex prioribus
omnibus exoriens, effluens & genita, in membris corporis
humani interioribus & exterioribus.

Spongiole à trunco plantae extuberantes, si
maturitate completa, Lunaq; in mansione decima,
gradu Leonis vndecimo, decimoquinto siue etiam
decimonono, Venere vero in Libra positum obtine-
nente decerptae, & ternae in pannum lineum collig-
atae, Contingibus facultate coeundi incantatio-
num maleficio priuatis appendantur, siue (quod
melius) cum sale & pipere (velut antea dictū est)
esui dentur, illos a fascino exoluant: In vniuersum,
cum radice gestatae, Masculis vires in
Venerem & augent & extimulant. Semen cum
radice tesseratim concisa, in Cameras muro recent-
ti structas siue calce incrustatas, carbonibus mie-

Etum & suffitum, non solum eas ab exhalatione
calcis maligna liberat, sed & animalia venenosa,
si quae illic habitauerint, expellit. Succus ex radi-
ce in puncto plenilunij fossae, cum sulphuris ter
sublimati pondere aequali, & albuminibus ouo-
rum tribus quatuorue destillatus atq; inde illitus,
faciem nitidissimam atq; venustissimam praestat,
lentiginēs quoque, naeuos, aliasq; maculas tollit.
Quod si Marte in domo prima in Aquario, & vel
Ioue vel Venere in oppositione, id est, in domo se-
ptima in Leone cursum per agentibus radice fodiat-
tur, atq; exiccata sub diluculum Sole nondum orto
in vinum ponatur, Vesperis vero Sole iam digresso
substan-

Substantia vini limpidior bibatur, Ferunt occulto quodam miraculo vires naturæ excitatas, rerum imagines admirandas per somniū spectandas menti humanæ offerre. Quod à vero non prorsus alienum videtur habendum. Nam cum homo ex spiritu anima & carne cute crassiore concludatur, ibi calore radicis naturali potentia vitalis acuitur,

nihil sunt, secundum quietem objici, haud fortuito contingat. Hanc vero famam ipsum comprobasse euentum, testimonio est D. Cornelius Felminger, Medicus multo artis vsu, atque Homo antiqua virtute & fide præstans. Is enim fossionem eiusmodi anno supra millesimum, quingentesimum, vicesimonono, die Iunij vndecima factam, & in radice virtutem cum dictam, tum insuper quoque alias deprehensas affirmat: cælonq̄ eum, qui apictus est, positum astrorum habuisse.

Ad mirifica secundum quiete viâ et imigra. D. Cornelius Felminger.

virtutis subtilitate spiritus vitalis resoluitur, natura penetrante sanguis tenuior atq̄ etiam purior redditur, vt ita homini effigies rerum, quæ per se

CAVTELA.

Diligenter attendendum est, ne vel in collectione herba, vel fossione radicis, vel detractione feminis istarū trium, quas iam descripsimus plantarum, siue Saturnus in Scorpione, siue Mars in Sagittario in domo octaua morari inueniantur. Quod si enim primum horum contingat, venenata qualitate vtentes inficient, sin secundum, tum corpora quibus adhibita fuerint, in morbos longinquos partium tam externarum quam internarum inducent. Eiusq̄ modi erratorum duorum exempla totidem, anno supra millesimum quingentesimum tertio & quinquagesimo Lugduni in Gallia publice spectata fuere.

in m.s. dom. in s. do.

Perculosa imo prudentie cura.

Lugdunum.

Caput vndecimum.

DE PIMPINELLA ROBUSTIORE MARE, QUÆ ALIIS PETRAPIVM ET SAXIFRAGA HIRCINA APPELLATVR.

GENVS, PATRIA, NOMEN.

DE origine & derivatione nominis huius, à Botanographis vario disputationum cōsuetu in vtramque partem disceptatur. Quæ nos intacta nec censura aliqua priuata perstricta authoribus suis relinquentes, quod quilibet horum opinionis suæ sententiam scriptis publicatis sufficere explicarit, nostram solummodo coniecturam quandam pro ingenij tenuitate simpliciter pponemus. Videtur itaque herba ista præsens, ob radicem gustu acrius feruente & qualitate calidiuscula præditam, citra omnem controuersiam, Latinis Pipernella, Germanis Pfefferwurts, rectè denominari: peregrinum vero Bibenella, à dictio-

nibus partim Chaldaicis partim Hebraicis חבנסיפא Discrepantes de appellatione huius herbe lententur. חבנסיפא: cum ad easdē (velut apud S. Munsterum est videre) alludat, & à grecis πέπερα καυλίς non omnino absurde componi. Quod si enim dictiones ille coniungantur, constituitur appellatione Ebenpilepel siue pidepel, quam Germanica Steinspfeffer, atque inde græca ex coniunctione duarum λιθόπέπερα exponit. Vt vero nomen illud initio ex Hebraico, atq̄ ab hoc postea græcum deducendum existinem,

appellatione huius herbe lententur. חבנסיפא: πέπερα καυλίς. Steinspfeffer. λιθόπέπερα.

SIGNATVRA GENERALIS.
PLANTA hac per se & sola medullam osium totius corporis masculi signat: cui cum figuram aliquam conuenienter sicut reperire posse videremur, (quippe quæ omnis osseo regimento obducitur & munitur) eam effigie hac præsentem Lectori interea duximus proponendam & signandam.

moueor hoc ipso: quod prisce Iudaice genti, herbā quādā חבנסיפא Eben selab, quod latinis est Lapidis lapis, nobis Steinsstein in vsu precioso magno fuisse, eique à virtute (simili ferè dicendi) forma, qua dicitur, Christus est mors mortis, cur?

Ratio compositionis & denominationis. חבנסיפא: Eben selab. Steinsstein. Pipernella. Pfefferwurts. Exemplum de Chusta.

D 3 quia

XLII

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

Saxifraga Hirci-
na.
Daucus Dios-
coridis.

Pastinaca Galli-
ca.
Bibernella.
Paracelsus.
λιβη.
βείκω.

ἀνθρ.
Lithonicandra.
Phi bne la.
Mos loquendi
apud Chaldeos,
Hebræos, Ara-
bes, Romanos.
Duces Romani
P. Scipio Afric-
anus, L. Scipio
Africanus, Cn.
Martius Corio-
lanus.
Christus verus
victor.
Mathiaslah
Eootecot.
Patria.
Carinthia.

חַבְבֵּר
חַבְבֵּר
Chailtono phi
binela.
Croatia.
Rhetia.
Helvetia.
Valefia.
VVestphalia.
Silesia.
Bohemia.
Schyta.
Numidia.
גִּבְבוֹר
גִּבְבוֹר
Gibbor eben-
lah.
κρ
κρ
Gi
Gi
Stane & Bibernell

quia mortem vicit) nomen comperio tributum.
Nam cum planta hæc nostra, ex sententia excel-
lentissimorum Medicorum, præstantissimum sit
aduersus calculos auxilium, ita vt eos potenter &
frangat & eiciat, fieri potuisse credibile est, vt
eam Iudei patrio loquendi more tali nomine cele-
brarint: nec cum descriptio respondeat, ea de re Vi-
detur dubitandum. Verisimile autem est non so-
lum apud nos Germanos sed etiam alias Gentes,
appellationem Pimpinella, ex dictionibus Pidepel-
selah, atq; adeo Ebenfelah extitisse. Tres enim fu-
isse & Syris eiusmodi generis plantas cõstat, quas
illi fortasse Hebræos imitati, quatuor syllabis pa-
trij idiomatis Phi Bi
Ne La nominarunt,
modo qui in sequenti-
bus explicabitur di-
stinctas. Primi gene-
ris ergo Syris חַבְבֵּר
חַבְבֵּר Chailtono phi
binela appellata fue-
rit, Hebræis גִּבְבוֹר
גִּבְבוֹר gibbor ebenfelah,
id est Sarcoter Steins-
stein, Græcis κρ
κρ Gibbor eben-
lah, Germanis Starck Bibernell. Hanc alij non
prorsus præter rem, quoniam virosum quiddam

ferè vt hirci redolet, Saxifragam hircinam appel-
larunt: alij ne non satis innotesceret, Daucum
Dioscoridis esse (sed insigni errore) iudicarunt:
alijs Pastinacã Gallicam (cum tamen Galli quem-
admodum & Itali appellationẽ Pimpinella vsur-
pent) nominare visum est: alijs vt plurimum, ob
grauolentiam (vt puto) fortasse à testiculis Cas-
toris animalis fædo odore nares offendentibus,
verecundia gratia pro Germanico Diberfchellen/
Bibernella dicere placet: Paracelsus, vt vires eius
contra calculos vesicæ & renum (de quo & Plin-
ius lib. 20. cap. 21. refert) in sexu masculino, com-
mendatiores redderet, à dictionibus λιβη, βείκω,
κρ
κρ, ei compositum
λιθωνικάνδρα accõmo-
dauit. Proventus eius
pluribus admodum lo-
cis est familiaris, ma-
xime vero incultis &
petrosis, velut Apie-
bus, Carinthia, Croa-
tia, Rhetia, Heluetio-
rum Valefiorumq; Vi-
cinia: nec non VVest-
phalia ppe Badelbor-
num, Silesia ppe Hirschbergã, montib; item Bo-
hemia, Schytia in Asia, atq; Numidia in Affrica.

EBENSELAH. Steinsstein.
EX Vocabulo Ebenfelah Steinsstein dñbrum non est, corruptio-
ne sine mutilatione quadam, nomen Bibernella originem accepisse:
eiusmodi enim locutionis forma non solum olim Chaldaei, Hebræi
& Arabibus fuisse recepta, sed etiamnum posterioribus hu scen-
tis in vsu habentur: scilicet vt victoribus nomina hostium super-
torum imponantur. Sic Romani Ducibus militaribus strenna Vir-
tute victoriam reportantibus nomina gentium demictarum accom-
modarunt, P. Scipioni nomen Africani ab Affrica, L. Scipioni Asia-
rici ab Asia, Cn. Martio Coriolani ab expugnata Urbe Coriolo,
adijcentes: idq; vt virtutem & spiritum illorum generosi honori-
fica hac commendatione acuerent, alios vero ad similem fortitu-
dinem inuisarent. Sic Christo Saluatori nostro, Siphote vero mortis
Victori, nomen Mathusalah, id est, Mori mortis merito applicatur.
Qua cum ita sint, non erit cur de appellatione hac insolentiore E-
benfelah Steinsstein, sine Steinszig (q. dicitur lapis lapidem con-
terens) quis debeat mirari.

FORMA, CONSTELLATIO, QUALITAS.

Fo Forma radice.

F: Forma herbe & caulis.

acris inque vsus plurimos expetit, furculosa, ob-
longa, & equabili fere crassitie vtrinq; constans,
ex fissuris sue rimis rupium vt plurimum emer-
git, atq; alibi palmorum duorum, alibi trium lon-
gitudinem acquirit, cute prædita subcinerea,
carne vero ex candido flauescente & exanguis,
queq; ora tentantium sapore acris lentoq; mordeat,
& nares odore horrido & graueolentie quodam-
modo offendant. Herba sicut & caulis macra est,
sed virore intenso nitet, ac præter formam quo-
dammodo triquetram serrata, punctulisq; purpu-
rascentibus conspicua, per ambitum ab vtroq; cau-
liculorum suorum latere incisuras profundiores
ostentat: fastigia pediculorum foliolum vicium
exornat, seriem reliquorum, quæ bina inuicem op-
posita spectantur, claudens. Caulis, cum planta lo-
cis plerumque alatur aridis, stolonibus surgit ma-
crisculis, atq; mani concavitate distortus & ex-
anguis euadit: tempus ei exortus solitum est sub
exitum mensis Maij, longitudo quantitatem duo-
rum palmorum (nisi loco humiditatibus affluentibus ri-

RADIX plantæ huius partium tenuitate

LEONHARDI TVRNEISSERI LIBER I.

bus riguo viuat) raro excedens. Flores emicant
 menſe Iunio, qui candicantes, atq; umbella denſio-
 re conferti, ſpecie Cui-
 mini pratensis imitan-
 tur. His deſluentibus
 ſuccedit ſemen, quod
 matureſcens ad Am-
 nios (uſi quod macri-
 nus eſt atq; archius con-
 denſatum) habitū pro-
 pius accedit. Notū er-
 go cum iam ſit, totam
 illam plantarum effi-
 caciā, non ſolum à ter-
 ra, verum etiam à qua-
 dam qualitatū cœle-
 ſtium impreſſione (qua
 corpus ex elemētorum
 inter ſe temperie con-
 cretum vegetatur) ex-
 iſtere et proficiſci, Sta-
 tuimus inde: qualita-
 tem radicis imperium
 Solis ſuſcipere parti-
 bus ſeſquiſeptē, Mar-
 tis quatuor, Luna ſeſ-
 quiduabus: compoſiti-
 onē vero & xogov tam
 eius, ut pote partiū plā-
 tæ nobiliſſimæ, quam
 ſubtilitatum inde ex-
 tractarū, partibus Sul-
 phuris ſex cum dimi-
 dia, quatuor Salis cor-
 roſiui, & ſeſquidua-
 bus Mercurij conſta-
 re: hincque ei naturam
 ineſſe, calefaciendi,
 ſoluendi & expellen-
 di. Cauli & herbæ cum

tum acceptum referunt, Soli partibus ſex, Marti
 tribus cum dimidia, Luna ſeſquidibus. Quæ ex
 ex radice, herba, &

E L I X I R .

CVM hoc loco mentio fiat Extracti Elixir, co-
 nabimur non ſolum quid id ſit, ſed & quomodo &
 unde producat, explicare. Teneatur itaq; tres eſſe
 Elixierum ſpecies. Prima eſt metallarum: qua li-
 cet ſub eandem ſpeciei appellationem cadant, ta-
 men in alias tres ſubdiuiduntur: Sub prima conti-
 nentur Metallaria proprie ſic dicta, ex auro, argento, ferro & ſimis
 libus metallis extracta, Sub ſecunda nobis Mineralia dicta ex Sul-
 phure, Arſenico, Magnetide, quam Germani Calcē nominant,
 eiusq; generis alijs, Sub tertia Salſa (ſi ita dicam) ſine ſuccote-
 rea, ex Sale, Chalcantio, Halmiro & ſimilibus: qua omnia à nobis
 ſapius in alios quoque & ſui ſuere preparata, neque pluribus hoc
 loco videtur attingenda. Secundam primam diuſionem ſpeciem con-
 ſtituunt Gemmae, qua itidem in tres alias diſtribuntur: nam ſaci-
 enda & ſuccino, margaritis, corallis & ſimilibus (qua quidem di-
 uerſa origine generantur ſed lapides tamen diuertiim communem
 habent) peculiaris eſt ratio: peculiaris eſt Smaragdus, Amethyſtus
 & Cryſtallus: peculiaris eſt marmore, lapide liquabili tertij generis
 quem Quary nominant, & topus: hac etiam Silem in medicina
 ſum ſortimur, & à nobis aliquando quoq; ex diuſis lapidibus
 ſolita ſunt parari: quorum deſcriptionem, cum ea alibi ſi propoſi-
 ta, neq; huius loci eſſe videatur, ſuſius perſequi non libet. In tertia
 itaque prima diuſionis ſpecie, qua plantarum eſt, Elixierum ex
 plantarum partibus, ſi pote radicibus, herbis, floribus, ſeminibus,
 fructibus, lignis, reſinis & ſimilibus eductorum, condito quoq; Sa-
 ria eſt & diuerſa. Sed nos in preſente explicatione noſtra id ſo-
 lummodo, quod ex planta huius radicibus, floribus, & ſemine ac-
 quiritur, ſpectamus. Huius itaque generis Extractū, ab Eſſentijs,
 Oleis, Tincturis & ſimilibus, de quibus iam eodem modo di-
 ctum eſt, ea meſt diuerſitas: Quod, quoniam compoſiti ſui colorem
 amittunt nec Tinctura, quoniam vero pinguedini expertia mer-
 gentur nec Oleum, quoniam denique limpiditate, perſpicuitate &
 claritate deſtituntur, nec Eſſentia eſſe poſſunt: ſed inter eſſen-
 tiam & oleum, atque adeo, propter ſpiciſitudinem & turbulenti-
 am, unde coloris aliquid accedit, etiam inter Tincturam & eſſen-
 tiam medium quiddam obtinent, ac habitu potius liquorem quen-
 dam quam aliquid aliud reſeruant, hincq; ſibi nomen Elixir
 vendicant: ſed non ea ratione qui ſuum Extracta reliqua, ſi pote
 vel à forma, vel ſubſtantia & materia merentur, ſed potius à Vir-
 tute & efficacia. Hac enim facultate & natura prædita ſunt, ut
 ſpiritum Vita eſſentialem, & ex prima elementum non temperie pro-
 fluentem, ſibi ingenta qualitatū efficacia potentia penetrant, per-
 purgent, inſtaurent, conferuent, teneantur ac cuſtodiant. Ex hac
 vero planta modo qui ſequitur parantur. Radix tempore conue-
 niente ſoſſa, in aqua fortiore & radice ſimili tertia vice ſegregata
 maceratur, atq; inde probe ac accurate recondita oneribusq; impo-
 ſitis deganata, putreſci ſinitur, donec flores ſummuſ Vigorū
 gradum attingerint: qui tunc temporis etiam decerpi, aqua & ſimi-
 li ſpecie floribus ſimiliter macerandi, ſed in peculiari Vaſculo,
 reponuntur. Poſt hac & ſemen ubi maturitate abſolutum fuerit
 conuſum, aqua ſimili ſemini maceratur. Floribus dierum tri-
 ginta ſpacio macerati, ſingula conuſum per oreannū A B (cu-
 ius pſtina folio ſexto loco de ſale Imperatoria ſubjicitur) deſtil-
 lantur, phlegma cum oleo, donec faces omni humore exhausta re-
 ſideant, eliciendo. Segregatum quod eſt in instrumenta præſentia
 reſunditur, & ex loco A in B, vice vero verſa ex B in A leni igne
 per dies ſex, vel & ſequedum partibus quinquaginta a nouem digerens
 do conſumptis ſexageſima ſolummodo remaneat, circulat. Reſi-
 dum illud exceptum reponitur, & à nobis penetrans Vita confer-
 ua, ſine Elixir appellatur.

Flores.
 ① vii. } part.
 ② iiii. }
 ③ ii. }
 Producta.
 Elixir. Oleago.
 Sal corroſiuum.
 Explicatio de
 Extractis Elis
 xier.
 Semen
 Tres Elixierum
 ſpecies.
 Prima habet ſub
 ſe alias tres
 Metallaria.
 Mineralia.
 Salſa.
 Radix ſoſſio.
 12 }
 11 } luli.
 14 }
 ① in ②
 in manſ.
 9.
 Plante nature
 ſue præſentate
 non ſolum ex
 terra ſed etiam à
 cœlo hauriunt.
 Secundæ quoq;
 tres ſunt.
 Gemmae eaq; e
 1. Succino, m.
 2. corallis &c.
 3. è Smaragdis,
 Amethyſtis, &
 Chryſtallis.
 3. è Marmore,
 lapide liquab.
 topis.
 Tertie plantaria.
 Elixer quomodo
 ab alijs extractis
 diſtat.
 Herbe collectio.
 ① August.
 ② }
 ③ }
 ④ }
 26.
 ① in 27. g. ②
 25.
 ① vii. } part.
 ② iiii. }
 ③ ii. }
 ④ }
 10.
 ① in 11. manſ.
 Origo & cauſa
 nominis vnde.
 Preparatio co-
 tracti Elixier.
 Sulph. ①. et ſem.
 Sal 4.
 Merc. 1. et ſem.
 Seminis collect.
 15. Octob.
 ① in ③
 ② in 17. manſ.
 ③ in ④
 Natura
 Callacere.
 Soluere.
 Expellere.
 ① iiii. }
 ② iiii. } part.
 ③ iiii. }

ſemine artiſicioſa ſe-
 gregatione educuntur,
 ea ſunt, Oleitas, Eli-
 xir, & Sal acri quali-
 tate erodens. Radicis
 ſoſſio vulgo inſtituitur,
 duodecimo, deci-
 motertio, & decimo-
 quarto die Iuly, Sole
 nimirū in Leone, Lu-
 na vero in manſione
 nona ſitum obtinente,
 floribus denique non-
 dum enatis, herbaque
 omnibus numeris habi-
 tus ſui necdum abſolu-
 ta. Herba metitur cir-
 ca ſextum, ſeptimum,
 et octauū diem Augu-
 ſti, Sole videlicet, Vi-
 ceſimum ſextum, vice-
 ſimum ſeptimū, & vi-
 ceſimum octauum gra-
 dum Leonis peragran-
 te, Luna vero in man-
 ſione decima, ſive vi-
 decima decurrende: &
 quidem tempore ma-
 tutino dum adhuc ro-
 ſido humore madet.
 Semen contra calculos
 uſum efficaciffimum
 præſtat, ſi circa deci-
 mum quintum diem O-
 ctobris carpatur: Sole
 ſcilicet in Scorpione,
 Luna in manſione de-

cima ſeptima, Marte deniq; in Libra (cum hi lum-
 bos, renes, veſicæ & membra genitalia imperio
 ſuo teneant) curſum per agentibus.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS SAXIFRAGÆ HIRCI-
 næ, doctrina Paracelſica, animalis, ſubſtantialis, atque elementalıs, in
 membrıs corporis virilis interioribus.

Extractum Elixir renibus præcipue & mea-
 tibus vniuersis dicatur. Oleum peritonæo & ve-
 ſicæ, Sal vaſis ſeminaris, lumbis & membro vi-

ri. Extractum Elixir reſoluit & comminuit non
 ſolum calculos veſicæ & renum, ſed & ferè om-
 nes viſcoſitatum tartaricarum ſubtiles in corpo-

E L I X I R
 proprium
 Renibus.
 Vreteribus.
 O L E U M
 Peritonæo.
 Veſicæ.
 S A L
 Vaſis ſemin.
 Lumb.
 Membr. viril.

XLVIII

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

Aque Tartarice
Zepifices.
Tupifices.
Francolurdeas.
Tartarus in
Remibus
Vefica
Stomacho
Intestinis
Sanguine
Medullis
Experimentum
facilitas in radi
ce & herba.

Tarta- Cōsul-
rus el- Obfr.
ciens } Putrel.
Aque Tartar-
ice noxæ
Speigelberges.
Saronenses.
Zoilenses.
Sepulchenses.
Minus noxæ
Islandicæ.
Scoticæ.
Norwegicæ.
Stetinenses.
Thomæ Carli-
næ in Bohemia,
montium ite Pi-
ren. & vallis Bu-
tenfis.
Tartarum in ho-
mine educens
Athenenses.
Fluvius Elno
fræ.
Appellatio Saxi-
fragæ à re ipsa
sumpta.
Quid sit tartari
genus.
Tartarus in
xij. & p. q. u.

λaxifragæ.
Bubones pesti-
lentes
Antidotum ad
pocula venen-
ta.
Auxilium ad
manus & pedes
mâtu p. natos
ex d. rco herb.
Aceto ro. lico.
Cora
Adipe Daxi.
Caponum.
Medulla bubula
Adipe Canino.
Oleo ex pino.
Pinguetudine ex
osibus oleo ex
sulphure
Contra
Obfr. } spitis.
D. rco. } splen.
Inflatio } p. n.
nem } mon.
Vi. huius medi-
camenti explo-
rata in
Stiria } Par.
Austria } a
Carintia } Th.
Rhetia }
Ad
Hepetes ferrugi-
nos.
Sphyliiden.
Vitium } Sulp.
corru. } Sale.
pno. in } Merc.
ex int. } Excef.
pete } Defe.
ob }
Sanatio quomo-
do fiat

re aduascntias, quæ ex humoribus diuersorum
ciborum & potus, mutuan in super conferete ope-
ram hominis temperamento, & conspirante natu-
ra loci habitati, neq. vim suam inde abstinente ca-
lore naturali, coagulantur atque indurantur: qua-
rum debinc aliæ intestinis insidentes obstructio-
nes afferunt, aliæ in musculos delatæ conuulsionem
efficiunt, aliæ sanguinem occupantes putrefactio-

nis causa existunt: m-
de ceu ex fonte quodã
varie humano corpori
egritudines pmanant:
Ideoq. nomen Saxifra-
ga, huic plãtæ ab anti-
quis Philosophis haud
temerè & præter rem
tributum apparet. Nō
ergo minus Extractū
hoc arenulas calculi cō-
minutas resoluit et ex-
pellit, quam (si rectè
vsurpetur) ab omni humorum concrecentium ge-
neratione corpus præseruat. Quod in aquis Tartari
naturam possidentibus, qualis in Comitatu Ze-
pusiensi prope pagum Rauschbrunnen, nec non

in thermis Topflizenfibus Bohemice, atque fonte
Francofurtensi ad Viadrum extra Monasterium
Cartusianum reperiuntur, experientia manifeste
demonstrat. Quod si enim radix cum herba & se-
mine, in dictarum aliquam imponatur, res iniectas
(aliis tartaro obduci solitas) vllam vel cutem vel
duritiem recipere vetat. Sal plantæ, singulo men-
se bis, tribus videlicet diebus ante nouilunium &

AQVE TARTAROSÆ.

QVOD hoc loco aquarum tartaro & bitumine prædicarum
facta est mentio, ne cui ab instituto nostro videatur alienum. Nam
aquarum huiusmodi aliqua, venenata Tartari qualitate non solum
salutem sed etiam mortem ipsam inferunt. Tales sunt Spiegelbergenses in Westphalia, Saronenses & Zoil-
enses in Ungaria, Sepulchenses in Westphalia, Saronenses & Zoil-
hannus, & templum D. Martino sacrum: quanquam posterioribus
tribus non eadem sit qualitas malignitas, sicut & Islandicæ,
Scoticæ, Norwegicæ, thermis item Carolinis in Bohemia, monti-
bus Pireneis, & Valle Rutenfensi, præter hæc Stetinensibus in Po-
merania: quibus omnibus ea incit natura, ut telanibus fontium li-
brum lapideum crassiores quotannis inducant. Aliqua vero acer-
riquam quandam tartari subtilitatem possident, ita ut tartarum
in corpore humano generatum resoluant atq. educant: in co nūme-
ro est fons thermiarum Athenensium in Hispania, qui septem ab Ur-
be Granata miliaribus distans, se inde in suum Elrio fræ exo-
nerat, ob subtilitatem tenuitatem sanitati plurimum conducenti.

totidem post plenilunium, qualibet vero
vice pondere scrupuli
(quorum tria drach-
mam constituunt) in a-
qua plantæ ipsius men-
sura trium ligularum,
si sumatur, idque pri-
mum tempore matuti-
no & ventre iciano,
secundum vesperi sub
tempus decubitus, cor-
pus ab omnibus tumo-
ribus & pustulis interioribus, quæ contagio & æ-
ris pestilentis infectioe grassantur, tuetur, atque
etiam à cibi aut potus intoxicati noxa immune
præstat.

NATURA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS SAXIFRAGÆ
Hircinæ, doctrina Paracelsica, corporalis, materialis, & complexio-
nalis, in membris corporis virilis exterioribus.

Succo ex planta integrè contusa expresso, &
aceto rosaceo æquali pondere vsq. ad consumptionem
partis mediæ in fictili cocto, dehinc vero (ne
quid impuri aut fecium inhercat) colato, misculis-
se ceræ partes tres, adipis Daxi quinq., caponum
duas, medulle bubule tres, adipis canini totidem,
olei ex pino duas, pinguedinis ex osibus equorum
antiquis excoctæ sex, olei ex sulphure vnam: hisq.
omnibus simul coctura in unguentū redactis, cor-
pus vbi probè incaluerit à balneo innoxisse, ner-
uos manuum atq. pedum ex nimio vini tartarosi
sive sulphurei vsu, contractione affectos motuque
prinatos, ad sanitatem pristinam reducit. Id quod
ab ipso Paracelso, in Stiria, Austria, Carintia,
Caruola, & Rhetia, atq. etiam tandem à me non
minus diuersis in locis plurimis hominibus curan-
dis, euentu felici est exploratum. Ratio sanatio-
nis huius est hæc, Quod tartarus sive viscositates
grossæ nervos & tendones obsidentes, atque inter-
iuncturas articularū sese insinuantes, vi unguenti
discusse, euaporatione per poros sive meatus cutis

exiguntur. Cæterum si pulmones, epas, sive lies-
nem obstructione, duritie callosa vel tumore affi-
ci contingat, regionè partis affectæ vicinam, un-
guento dicto calente conuenit inungi: In pulmo-
num quidem vitis pectus, à iugulo in vtrumq. la-
tus ad medium costarum vsq. excurrendo: In epas
tatis vero latus medium, versus anteriora ab axillis
vsq. ad os stomachi in imo ventre desinendo, ver-
sus posteriora vsq. ad spinam dorsi: In splenis de-
niq. anteriori, latus medium ab imo ventre vsq. ad
coxendices, & à regione stomachi vsq. ad umbili-
cum, posterius media vertebra dorsi vsq. ad os sa-
crum. Salubre admodū hoc est in casibus eiusmodi
auxilium, & plurimis magno præsidio fuit. Nec
dissimilis efficacitæ remedium præstat, in vlcera-
tionibus corporis cum erosione conueniens, utpote
herpetis, quos ab habitu ferrugini simili ferrugi-
neos appellare libet, Hispana scabie et eius generis
alijs, quas intemperies quedã humorū, salis nini-
rum, sulphuris et Mercurij, ex vitioso vel excessu
vel defectu corruptorū, atq. in naturam corrosiuā
transcum-

transmitti p̄genuit: Idē si loco affecto principio phlegmate vitrioli eloto, in emplastro adhibeatur.

ΕΝΕΡΓΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS SAXIFRAGÆ HIRCINÆ, doctrina Philosophiæ veteris, animalis, substantialis, atque elementalis in membris corporis humani interioribus.

Quidam Medicorum hinc plantæ qualitatem calidam & siccam tertij ordinis attribuunt, eamq̄ in pestilentia populatim grassantis contagij venenis vnicē aduersari, & corpora ab lue vindicare, si tantum in ore teneatur, tradunt: Eisdem vsū etiam seminis saccharo obducti esse volunt. Ex radice & saccharo rosato Electuarium confici-

unt, idē ad phthisim singulo mane pondere duarum drachmarum exhibent, atque inde aquæ ex Pimpinella destillatæ, quæ etate annum non superet, viciis quatuor propinant: Radicis deniq̄ herbæ & seminis decoctum ex vino, ad calculos, stranguriam, & tormina sæpe magnificè opem tulisse testantur.

Qualitas radice secundum sectatores Galeni. πρὸ Φυλάκῃ πρὸς in p̄fic. Ad Calculos. Stranguriam. Tormina. Electuarium ad phthisim.

NATVRA, PROPRIETAS ATQVE VSVS SAXIFRAGÆ HIRCINÆ, doctrina Philosophiæ veteris, corporalis, materialis & complexionalis, in membris corporis humani exterioribus.

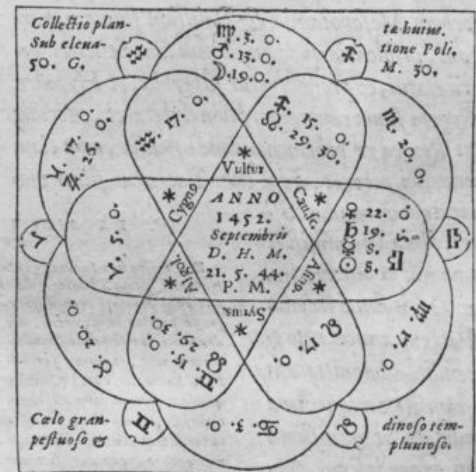
Succus ex radice & herbâ expressus, atq̄ vultu neribus capitis periculosis instillatus, vel linamentis immixtus, ea securè sanare perhibetur. Sed hic etiam oleo aliquem velim tribui locum. Aqua de-

stillata vultu neribus lauando adhibita, ea expurgat, adque sanationem preparat. Ad rupta radix imponitur conuassata, ad stranguriam vmbilico illigatur.

Ad Vultu neribus capitis. L. T. Z. T. magis prebatur oleum. Purgatio vultu nerum. Ad Rupta. Stranguriam.

NATVRA INCLINATIO ATQVE VSVS SAXIFRAGÆ HIRCINÆ, doctrina Magiæ cum veteris tum recentis, spiritalis, cælestis & miraculosa, ex prioribus omnis effluens atq̄ exoriens, in partibus corporis humani interioribus & exterioribus.

Cum Mars atq̄ Venus renibus præsent, Saturnus vero & Luna vesicæ, certum est, radici Planetarum horum aliquo in Libra (cui signo renes, vesica & lumbi subiacent) situm obtinente, effossæ, præcipuam ad omnes viscositatum in membris diētis adnascens efficaciam inesse, si ex vino, in quo maceratam oportet, bibatur. Quod hominibus delicatioribus, qui compositiones officinarum respiciunt, medicamen fuerit non omnino ingratum aut iniusum. Virtute vero & qualitate illa prænobili radicē imbuit, siderū in Libra (signo duas qualitates primas calidum nimirum & humidum possidente, naturaq̄ subtili & aëria sed tamen mascula prædito) positus ad inuicem siue constellationis natura & tempus. Venus etenim humiditate sua frigiditatem & siccitatem Saturni obtundit: è diuerso Luna frigiditate & humiditate congenera, caliditatem & siccitatem Martis emendat: fiuntq̄ hæc tum nimirum, cum Planetæ signum illud tenuerint in occidente. Non temere ergo ait Paracelsus: cognitum sibi esse tempus, quo radix fossa si solummodo ex collo suspensa gestetur, omnem tartarum (hoc vocabulo omnem calculum innuit) siue in carne, siue sanguine, siue medulla, siue neruis hæreat, resolu & dissipari. Eiusdem ge-

neris radices, quoq̄ (vt Paracelsus asseuerat) Anno supra millesimum quadringentesimum quinquagesimo secundo, die Septembris vicesima prima sunt effossæ, atq̄ haud vulgari vtilitate in vsū medicum venere: cum eo tempore Saturnus, Venus, atque Sol et post hos quoq̄ Mercurius in Libra, Luna vero cum Marte in Capricorno versaretur, & Planetæ reliqui (vt figura appositâ ostendit) domos atque signa conuenientia permearent. Ne vero solummodo præterita sed etiam futura sermo noster

Renib. præfident. Vesicæ. Renibus Vesicæ. Lumbis. Discussorium tartari. Compositiones officinarum multas ingratæ & aduocæ. Vnde fit illa vas diētis virtus. Humida. Calida. Frigida. Humida. Frigidus. Siccus. Frigida. Humida. Calidus. Siccus. Aliud radice solte tempus. in Anno 1452. 21. Se. in B. Ad tartarum in Sanguine. Carne. Medulla. Renibus.

Nobilissima radices fodiende occasio futura Anno 1598. 20. Septemb. B in C politis D

noſter attingat, ſciendum eſt Anno 1598. 20. die Septembris ad foſſionem radices conſtellationis ſelectiſſimæ occaſionem offerri. Tamenim non ſolum Saturnus & Venus, verum etiam Sol atque

Luna in ſigno Libræ inueniuntur, & reliqui Planeta cum tota aſtrorum multitudine in hanc rem felici poſitu conſpirabunt.

Caput duodecimum.

DE BIBENELLA ALEXIMORO, SIVE BIBENELLA VERA FEMINA, QVÆ ALIIS PIMPINELLA ET PAMPINVLA APPELLATVR.

GENVS, PATRIA, NOMEN.

Lo molutho phibincla. לוערנבעלען. Λιβονπέλα & Αμπινά. Οβινελα. Steinpfeffer. Vntdölich machender Bibenell fuit nuncupata. Pachorus fuga ſibi conſulit. Origo appellationis. Surinæ victoria de M. Craſſo inter Carras & fluuium Baliffum. Hydropici moroſi. Hyrodes Rex Parth. ſum. Mala admoldi pro re fideliter adminiſtrata graſia. Animus liberaſis Pachon. Phaartes conſilium int de patre venenoſo ſolendo. Iofaphatus Iudæus & Medicus. Varietas ſententiarum de Siculo inter Hiſtoricos & Theoloſogos. Forum halſæ Goliath. Coma Abſolutis. Iofephus. Ezechiel. Genh. מנה. Mina. Leuit. cap. 27. Num. 3. Pondus Gemaſricum in pendendo Adaman te Eratgewidit. Iudgorum quond in cultu Dei maior quæ nunc religioſa pietas, atq. ardet. Rex impius, reſprehentionem auſatur, nec fore poteſt. Cauſa cõmunis multorum magnorum morborum. Sitis vehemẽtis. Hyrodis et ſymptomata ſecuta. Prodigii loco id apud veteres habitum eſt: ſed noſtro tempore quidam ſi vel integrum cadum coculiffe ochauſerint potius inſani efficiuntur quã Hydropici.

ALTERA huius generis ſpecies Sris. לוערנבעלען. Lo moluthophibimela, Hebræis & Chaldeis לוערנבעלען Labadependi depel, græcis Λιβονπέλα & Αμπινά Οβινελα, id eſt, (vt Germani dicunt) Steinpfeffer ſive Vntdölich machender Bibenell fuit nuncupata. Cauſa nominis ſtatuitur illa, quam nunc explicando perſequemur. Anno condita Vrbs Romæ 699. Mundi vero iuxta quorundam ſupputationẽ 3911. Cum Surina dux exercitus Parthici, poſt inſignem & memorabilem de Craſſo conſule exercituque eius victoriam, inter Carras urbem Meſopotamiæ & Baliffum fluuium partam, inſolentia quadam ob rem tam feliciter geſtã elatus, eo prouehetur ſuperbiæ, vt Hyroden Regem ſuum contemnere non dubitaret, Accidit vt Rex ea re vehementiſſimẽ offenſus, eum clam interfici iuberet. Hoc cum Pachorus filius maior nati animaduertiſſet, ob cædem miniſtri tam fidi et benemeriti, ac Ducis ſimul ſtrenui Patrem amice reprehendit. Admonitionem iſtam Rex iniquiſſimẽ tulit, ita vt grauiſſima ira excaſcens, veluti furore percitõ ſeuiet, atque iſta ſpirituum exeuſtantium agitatione vehemẽti incenſus, in ſitum inextinguibilem incidere, qua inſinitã omnis generis catapotiorũ copiam, & præcipuẽ quadam die trecentos & triginta ſiclos, id eſt (ſecundum quorundam calculum)

ſex libras & uncias duodecim, aquæ decoctæ exhauiſit: vnde primum vehementiſſima diarrhæa, hanc vero diutius affligentem epatis cum obſturtione durities, et ſumma facultatis digeſtiuæ imbecillitas, tandemq. aquæ intercutis affectio eſt ſecuta. Huius ergo morbi cauſa vni Pachoro impuſtanda cum videretur, vitæ eiſdem inſidias ſtruerẽ cæpit. Verum Pachorus de hoc admonitus, arreptis in viaticum opibus haud contemnendis, fuga in Ægyptũ euasit. Interea cum vis morbi paulatim inualeſceret, Rexq. dolorum impatientia moroſior effectus, tandem etiã Filij alterius (Phaartis) præſentiam haud obſcurẽ videretur auerſari, dum ad ſe ventitantem (forte non tam ægritudinis moleſtia quam conſideratione proteruitatis & malitiæ Pachori iam exulis) contracta fronte & vultu truculento intueretur, Veritus itaque Phaartes, ne & ſibi vis aliqua à patre efferato pareretur, Iofaphatum Medicum regium & gente

DE SICLO NOTATIVN. CVLA.

DE priſo hoc Iudaica gentis pondere, non abſque errore, tam Hiſtorici quam Theologi diuerſas diſputationum opiniones ſcripſerunt ad poſteritatem tranſmiſerunt. Quidam enim affirmarunt ſiclum fuiſſe pondus vnius vnciæ, aliq. ſiclici ſive didrachmi, aliq. tetradrachmi ſive ſemuncia conſtituiſſe voluerunt. Quod ſi itaq. Siclus vnciam pendit, ſequitur ferrum haſta Goliatha præfixum (de quo lib. 1. Samuelis, cap. 17. dicitur) octodecim libras atq. vncias quatuor, capillitium vero Abſolonis (de quo ſib. 2. Samuelis cap. 14. dicitur) quotannis libras ſex & quadrante pendit. Iofephus vero putat ſiclum continere quatuor drachmas Atticas, id eſt (vt Romano more loquamur) ſemunciam. Sed omnium optime ad noſtri ponderis quantitatem quadrat quod Ezechiel propheta cap. 44. viginti gera ſiclum, ſexaginta vero ſiclos aſſem ſive מנה Maneh id eſt, minam conſtituere affirmat. Sedecim enim vncia cum librã efficiant, octo vero marcã ſive ſemiſſem, Mina ergo pondus fuerit libra, ſicli (cuius etiam Leuitici cap. 27. & Nume. 3. mentio fit) ſiclicus ſive dua drachma, gera vero quadrans tribus nummulis conſtans. Et credibile eſt, minam hominum auaritia vncia auãtã, non quantitate ſed latiore tantum partium diuifione, ita ſcilicet vt ex ſexaginta ſiclis, ſexaginta quatuor efficiantur: ſicut in Britannica auri, Gallica, Belgica, aliq. aliarum gentium adhuc eſt uſitatum, & deniq. ex pondere quo Adamanium granitus exploratur, ſatu manifeſte liquet.

Iudeũ conuenit, eunq. magnis gratiæ et beneficiõ pollicitationib. permulſum, Patri vt loco medicaminis conſueti venenum aliquod lethiferũ propinaret, ſollicitauit. At Medicus cum liberali & honeſto eſſet animo præditus, ſanguineque & gẽte Iudæus (quæ tum temporis legem diuinam obſeruatione religioſa colebat) Deum vindicem metuit, quominus in necem et proditionem Regis Domini ſui, operam ſuam præſtaret. Sed tamen, quoniam animo & cogitatione intueretur

tueretur pericula et grauiſſima ſuppliciorum tormenta, quæ obnegatum obſequium à Phaarte regno paterno nō multo poſt potituro (quod rege vi morbi ſuperato certo futurum diuinabat) in iugulum & ceruices ſuas certiſſima redundatura videbantur, in colloquium cum Phaarte descendere non recuſauit: in quo cum de veneno Regi exhibendo ſententijs diſcrepantibus diſceptaretur, tandem Iofaphatus Herbam Gezarroſch, quæ ſpecies Cicutæ eſt, & huic noſtræ quam ſimilima, obtulit: indicās per hanc aptiſſimam patere ad perpetrandum facinus viam. Regi enim medicamenta ſuſpecta habere ſolito, venenum aliquod vix poſſe obtrudi. At cum vir-

tutibus herbarum plurimū tribueret, vt pote è Syria oriundus, Syrupum ex herba iſta paratum, eum ſine dubio admiſſurum. Hac ſententia conſultatio eſt finita. Sed Medico fide præſtanti animus cum eſſet à tanto in Dominum ſcelere (idq̄ merito) alienus, Herbam Pimpinellam afferrī iuſſam Phaarti oſtendit: qui cam, vt Homo Barbarus & rudis, venenatam illam herbam eſſe exiſtimabat. Succum itaq̄ inde expreſſum atq̄ dilutum Regi Domino ſuo exhibuit, ſpe ſanitatē ei reſtituende, ſtudio vero ſumulato Phaarti obſequium præſtandi, gratiamq̄ eius (ſi Regem mori contingeret) vt pote mortem pharmaco tributuri, promerendi. Potionem exhibitam Rex cum hauſiſſet, placidè obdormiens, vehementiſſime cepit ſudare, ita vt lectulus ceu data opera perfuſus, tot⁹ ma-

deret. A ſomno experrectus morbū aliquantulum remiſiſſe ſenſit. Denuo ergo Syrupum talem ſibi afferrī poſtulauit, atq̄ ita repetitis vſibus præter omnem cœni hominum aliorum expectatōnē tum ſuam ipſius ſpem (non ſecus atque Iaſon ille Pheræus vomica incurabilis ſanationem ex cuspide hoſtili inopinatō ſenſit) Medici non tam ſolici-

ta induſtria atque arte, quam animo fide & virtute præſtanti, nec non quotidiana aquæ intercutis per ſudorem excretionē, paucorū dierum ſpacio valetudini priſtinæ eſt reſtitutus. At Medicus cum iam indignationem Phaartis metueret, regi rem totam exponit. Is Phaarti loco pænæ herbam Gezarroſch exhiberi inſiſit: vnde ille tri-duo elapſo perijt. Atque ita Filius iſte perfidus di-gnas ſcelere ſuo pœnas luit, Medicus vero non ſolum ampliſſimis præmijs eſt locupletatus, verum etiam rationem curandæ Hydropiſ (quæ ei incurabilis viſa fuerat) adinuenit. Ab eo itaq̄ enētū herba iſta, à Rege, vt pote beneficio eius ex certiſſi-

ma morte in vitam aſſerto, nomen (vt græci reddunt) Ἀθανάσιου ἔλα accepit, atq̄ iſthic locorum celebris admodum cœpit haberi, ſicut adhuc in Meſopotamia, Syria & Aegypto habetur. Caterum hæc planta quibuſdam etiam Pimpinula dicitur: alijs Petraſindula, Bohemis Bedruyk, Vandalis & Sclauis Iähbrige, Italis & Gallis Pimpinella, Germanis Dibernell ſive Dibenell, Paracelſo deniq̄, ad differentiam reliquarum ſpecierum, à dictionibus Ἰνδus & λιθιδιον, Ἰνλιθιδιον. Experientia enim didicerat, eam contra dolorificam calculi affectionem, quam Græci λιθιδιον vel potius λιθίαſιν appellant (teſte vel Plinio lib. vndecimo, cap. trigefimo ſeptimo) præcipuè ſexui fæmineo auxiliari. Naſci-

tur autem plurimis in locis Germaniæ, Italiæ, Galliæ, & Hiſpaniæ, montibus & aridis camporum planitiebus gaudens: quales ferè ſunt circa Tripolim & Damafcum, nec non in regionibus Septentrionalibus, vt pote Suecia, Norwegia, & Tartaria, vbi viribus efficacior in magna copia ſpectatur. Quæ vero in Luſitania & India prouenit, eam credibile eſt à Campana longe ſuperari.

GHEZARROSCH.

HERBA iſta eſt ſpecies quadam vera & venenata cicutæ. Reperitur ad Euphraten flumem, nec non in aditu Arabia ad littus lacus Aſphaltitis in Valle Choar, per quem à ſummiſſis illis deſeri Sodonorum regni Veſtigij, Mechem verſus Mahomerbi ſepulchro nobilem tenditur: de quo poſtea ſuo loco pluribus dicitur.

SIGNATVRA GENERALIS.

QVA imaginacula iam ante medulla in Viro deſignata eſt, eadem quoq̄ hic (cum in oſibus ſexus vtriuſque nulla euidenti diſcrepantia exiſtat) medullam interiorem quæ in toto corpore fæmineo contrahitur, ſignamus.

Phaartes mortē quam alij parauit ipſe iur. Herba Gezarroſch.

Hyrodes à red-dita ſaniſte nomen herbe cōſoluit.

Cicutæ Gezarroſch vbi creſcat? Eſphrates Arabia. Lacus Aſphalt. Vallis Choar. Sodomæ, Mecha. Pimpinula. Petraſindula. Iähbrige. Bedruyk. Pimpinella. Dibenell. Ἰνλιθιδιον.

Inopinata regis modo deſcripti in priſtinum reſtitutio.

Patria. Tripolis. Damafcus. Suecia. Noruegia. Tartaria. Luſitania. India. Campania. Iafon Pheræus.

FORMA, CONSTELLATIO, ET QUALITAS.

HERBÆ huius nullibi non optime notæ, excimia eſt bonitas atq̄ vſus excellens. Radice nititur longiuſcula, equali, candida, acri & graueolente. Ea circa medium Aprilem tenero foliorum purpurafcentium germine pubeſcens, caulem emittit, concauum, & inaequalem: qui aliàs ad

quatuor, aliàs ad quinq̄ vel etiam ſex palmorum altitudinē conſurgens, ramulos ſive ſtolones ſpargit, folijs in rotunditatem vergentibus, perq̄ ambitum ſerratis, & virore eleganti nitentibus, ex aduerſo vtrinque conſertos. E ſummo caulis illius faſtigio, ſub finem menſis Iulij vmbella emergit hilari

Forma radicis. Forma caulis.

Luna pater
Mercurij
Sulp. vii
Sal v } par.
Mercurij }
3 } partes.
4 }
5 }
Bibella herba
vulneraria
Natura eius
Caefacere.
Expellere.
Subtiliare.
Seminis nat.

6 } part.
4 }
2 }
Producta
Eloer.
Sal mordacia.
credine.
Oleum
14 } Augusti
15 } solisio in
18 } fit. rad.
15 }
17 }
19 }
in 12. man.

in 12. man.
Sanctas incolu-
mitas consistit
non in solo hu-
morum corporis
ad inuicem tem-
peramento
Herbe collect.
22 } d. Iunij
23 }
24 }
in 12. man.

Vis influxuum
caelestium
vi. } par.
v. }
ii. }
Sals dulc.
Sulp. subt.
auter
S. lp. imp.
Sals am.
in 12. man.
Natura 7 &
Hydropis cura.
Seminis collect.
7 } Octobris
9 }
10 }
in 12. man.
15 }
in 12. man.

bilari candore insignis & odore vehementi pre-
stans: qui tamen denique, maxime vero semine
(quod petroselinii nisi quod grandius est & rotun-
dus, repræsentat) maturefcente ei deperit atq; eua-
nescit. Ad qualitatem quod attinet, Notum iam
est, vel ex iam alibi etiam relatis, vitæ humanæ
conseruationem non solum proprio & priuato hu-
morum & qualitatum in corpore temperamento,
sed etiam virtute quadam naturæ externa, quæ
ex corporum caelestium in hæc inferiora influxu
dependet, contineri. Ex quo fundamento sequitur,
omnia corpora terrestria, non tam elementorum
beneficio vel (quod minus concedendum est) solo
ingenitæ virtutis adminiculo, quam qualitatum cæ-
lestium impressione vigere, atq; ex harum trium
partium concursu facultatem & efficaciam hau-
rere. Radici ergo plantæ huius vim suam inserit
Sol partibus quinque cum dimidia, Mars quinque,
Luna vna semis. Cum itaq; ei, Sol quidem calore
suo partem sulphuris tenuissimi, & siccitate par-
tem salis clarificatione dulcati: Mars vero siccit-

tate sua sal amarissimum et crassiorum partium
calore autem sulphur feculentius & obscurius
Luna deniq; humiditate & frigiditate sua Mer-
curium versatilem (idque radiorum defluentium
ministerio) impertiant, corporis eiusdem composi-
tio sulphuris partibus sesquifex, salis quinque, Mer-
curij sesquidubus, necessario constabit. Caulis
cum mēbris agnatis ex Sole possidet partes tres,
è Marte quatuor, è Luna quinque: ob quam mixtio-
nem vsu admodum salubri vulneribus adhibetur,
& naturam possidet calfacientem, expellentem et
subtiliantem. Floribus & semini media inest qua-
litas, & salis præ reliquis copia maior, quod con-
cursu dulcis & amari acednem & vim corrosi-
uam acquirit. Vnde harum plantæ partium & sub-
tilitatum inde productarum natura est, resoluere,
penetrare, & expellere. Sol in ijs sibi vendicat
partes sex, Mars quatuor, Luna duas. Producta
ex integra planta sunt, quæ in præcedente, nimi-
rum, Oleum, Elixir, & Sal subacri mordacitate
erodens. Radix foditur circa quartum, sextum
octauumue & decimum diem Augusti, Marte vi-
delicet gradum Virginis decimum quintum, deci-
mum septimum vel decimum nonum (tum enim
ventri inferiori præest) peragente, Sole in eodem
signo constituto, Luna deniq; mansionem duode-
cimam obtinente. Nec minus ad bonitatem eius fa-
cit, si Saturnus, utpote significator Hydropis, in
signo Geminorum (qui ventri præest) tum tem-
poris versetur. Herbam mense Iunio, circa diem
secundum, tertium, quartumue & vicesimum. So-
le scilicet in gradu Cancris undecimo, duodecimo,
& decimotertio, cursum suum peragente, demeti
conuenit. Id si etiam fieret Ioue illud signum per-
meante (hæc enim duo sidera singulari quadam
familiaritate & conuenientia epati et morbis eius
alludunt) ad Hydropem non parum conferret. Se-
men in hunc vsum carpitur, antequam maturitate
in pediculis arefcat, die nimirum mensis Octobris
quinta, septima vel nona, Sole in tertia decade
quæ in Libra est, Luna in mansionem decimaquinta,
& Venere in Libra domo sua situm habente.

ΕΝΕΡΓΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS PIMPINELLÆ VERÆ,
doctrina Paracelsica, animalis, substantialis, atque elementalıs, in
partibus corporis foemineı interioribus.

Olei visus
aduersus
Calculum.
Tartarum.
Viscosi hum.
Hydropem.

Sal visceribus, utpote Stomacho, intestinis, &
vesicæ dicatur: Elixir, epati, felli, & spleni: O-
leum humori radicali, sanguini et reliquis corpo-
ris humoribus omnibus. Oleum, ut præcedentis

plantæ ita huius, in resoluendis crassis humorum
viscositatibus (sed parte tantum virium tertia)
vsu insignem præstat: ideoq; ad Hydropem (sive
ea Anasarca sive Ascites sive Tympanites existat)
nec non

LEONHARDI TVRNEISSERI LIBER I.

XLIX

nec non Hydrophoides, si rite extractum prudenti consilio exhibeatur, auxilio efficaci adhibetur: Cerebrum quoque a catbarris & phlegmate tam Vitreo quam salso exonerat, meatus eiusdem obstruetos recludit, et ventriculos euacuat. Extractum Elixir epatis imbecillitatem emendat, & duritiam eius emollit, si per dies sexaginta quotidie tribus vicibus, una vero vice pondere drachmæ, in aqua ex Callitricbo herba destillata trium ligularum mensura hauriatur. Sal stomacho & intestinis omnibus amicum admodum est & salubre. Illo enim rite parato si quis tertio quoque mense (ne id stomachus assuetus pro alimento familiari arripiat) loco salis vulgaris per triduum vescatur, hocque toto vitæ tempore præstet, Is ab hydrope, phthysi & apoplexia atatem sine dubio magna ex

parte deget securus. Subtilitates istæ omnes simul, corpora ab aëre pestifero contagij grassantis efficaciter præferuant. In aëre Vicia, (id est, Vbi Ventriculus viribus anisibis aut languentibus cibis ingestos concoquere & officio fungi nequit) si per dies nonem quotidie pondere drachmæ semis, cum olei vitrioli sive chalchanti dulcis guttis decem, tertia quoque vice in haustu vini Cretici sumantur, non solum digestionem instaurant, sed & etiam calculos vesicæ & renum comminuant, atque vna cum menstruis obstructione retentis educit, euentu eiusmodi, vt ab effectibus prioribus duobus toto illo anno nihil periculi occurrat, posterior vero ordinem à natura præscriptum statis mensum singulorum temporibus, retineat.

Hydrophoides Wasserfallen.
Vfus omnium simul sumptorum, contra Pestem, Aëre Vicia, calculos, obstruēt. ment. Catharos.
Vfus Elixiris aduerfus epatis imbecillitatem & duritiam.
Medicamenta vfu continuo eadem exhibita ventriculus tandem afflictus inefficacia reddit, ac pro alimento familiari arripit.
περὸ φυλάκτου ad Hydrope. Phthysin. Apoplexiam.

NATURA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS PIMPINELLÆ veræ, doctrina Paracelsica, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis foeminei exterioribus.

Oleum, locis muliebribus inunctum, tumores & vlcerationes, quæ partus difficiles & graues in euitendo labores, quandoque ob fetus magnitudinem sequuntur, sanat. Extractum Elixir, in pannis manus latitudine calidum si applicetur, ex vna quidem parte ossi ilium ad spinam dorsi, altera vero genitalibus, dolores & tormina partum comitantia sedat: matricis quoque præfocationem

sive (vt quidam improprie appellant, cum locum non mutet) ascensionem cohibet, & dolores mitigat. Sal sanguinem omnem expurgat, arterias epatis & pulmonum aperit, atque a febre Hæctica tuetur, si in aqua Scariolæ selectiore resolutum circa regionem epatis (id est, tempore nocturno maxime, si sitis immodica puerperas vexet) epithematis modo adhibeatur.

Ad vlcerationes partum vtericium post partum.
Matrix locum non mutat.
Ad dolores post partum.
Ad sang. impurum.
Epar. } obstru. pulm. } cta
Aqua Scariolæ.
Matricis præfocatio.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ EFFICACIA, ATQVE VSVS PIMPINELLÆ VERÆ, doctrina Philosophiæ veteris, animalis, substantialis, atque elementalis, in membris corporis humani interioribus.

Herba hæc quibusdam caliditatem & siccitatem plus quam secundi ordinis possidere statuitur: Aqua simplici destillatione inde segregata, contra aërem noxium & contagia pestifera commendatur. Decoctum herbæ, radicis, & seminis ex vino, traditur venenis omnis generis aduersari, & flatibus, intestina, stomachumque argentes discutere, dolores quoque matricis lenire, menses ducere, &

calculos vesicæ atque renum potenter expellere. Aqua stillatitia si quotidie bis mane scilicet et vespere, qualibet vero vice septem cochlearium mensura sumatur, corpus obstructionibus affectum aperire, & menses promouere perhibetur. Radix non solum Saccaro obducitur, verum etiam exemplo Calami aromatici aut Gingiberis in vsum conditur.

Veterum de qualitate herbe huius iudicium.
Peltis remedii.
Ad flatus.
Menses rectos.
Calcul. vesicæ.
los renum.
Obstructiones.
Dolores matricis.

NATURA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS PIMPINELLÆ veræ, doctrina Philosophiæ veteris, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis humani exterioribus.

Planta hæc nuda cuti applicata in sinu si gestetur, lac copiosum præbere creditur. Aqua stillatitia cum Caphura mixta, & manibus atque faciei lotionem adhibita, mulierculis venustate & forma

eleganti placere studentibus, cutem nitidam & aspectu iucundam præstat, naeuos quoque sive maculas extergit.

Ad vberitatem lactis.
Ad venustatem vultus, et naeuos.

E NATV.

**L DE HVMANO CORPORE IN GENERE
NATVRALIS INCLINATIO ATQVE VSVS PIMPINELLÆ
veræ, doctrina Magiæ veteris & recentis, spiritalis, cælestis, & miraculosa, ex
reliquis omnibus exoriens, atque effluens, in membris cor-
poris humani interioribus & exterioribus.**

Obiectio.

Non deerunt forsan hoc loco aliqui, qui sibi multum sapere visi, mirari non dubitent: Quâ fieri possit, ut radice ista affectio aquæ intercutis sanetur: cum natura eius sit, humores viscosos ca-

deforme reddi necesse est: Hæc calore suo naturali, epar humorû frigidorû inundatione oppressum calefacit, atq. humorem radicalem vitio contracto ad putredinem vergentem renouat & instaurat.

Responsio.

Non deerunt forsan hoc loco aliqui, qui sibi multum sapere visi, mirari non dubitent: Quâ fieri possit, ut radice ista affectio aquæ intercutis sanetur: cum natura eius sit, humores viscosos calore exiccatos atq. condensatos resolueret, rationi vero magis consentaneû videatur, cõstipantibus et siccantibus potentior em esse ad morbû hunc curandum virtutē quam resoluentibus. Eiusmodi obiectiois argumento nos tali ἀντιλογία occurrimus. In radice ista nō solum inesse vim discussoriam, sed & alias quoq. virtutes utpote attenuantem atq. expellentē (quibus omnium maximē excellit) in ea recondi. Quas si cognoscere studuerint, facile sibi persuaderi patientur, Pimpinellā, diuino accedente auxilio, effectus eiusmodi præstare. Nam cum species Hydropis (sive Tympanitis sit, sive Anasarca, sive Ascites) ex digestionē imbecillā atq. adeo corruptā, epatisq. duritiæ & obstru-
tionibus, quas error & vitium nutritionis comitatur, originem trahant, Radix ista ob partium tenuitatem penetrantem, non solum stomachum, verum etiam epar in integrum restituere atque ad sanitatē pristinam reducere potest. Immo, cum ægritudine tali affectis, nutrimentum omne in humorem frigidum & phlegmaticum transmutetur, & loco sanguinis sinceri per omnes corporis partes distribuatur, vnde corpus intumescere &

PRÆPARATIO MEDICINALIS.

RADICEM ad speciem aliquā Hydropis adhibendam, commodissimum fuerit, ante quam herba supra palmi altitudinē excreuerit, & quidem dum Saturnus in Cancro versatur, summo diluculo ante ortum Solis fossile. In primis autē attentione accurata est animaduertendum: Si hic morbus in muliere curandus veniat, vi aequali proportione pari vna dimidia ex Pimpinella mare, altera ex femina hoc capite descripta, nulla tamen earum facta permutatione elisatur: Sin in viro, pari dimidia ex Pimpinella femina adhibeatur: atq. ita extractum Elixir ex planta mascula mulieri, ex femina viro propinetur. Cum enim Pimpinella femina frigidiuscula sit, virum natura aliqui calidiorē ab inflammationibus epatu tuctur: Pimpinella vero mas, cum & calore & siccitate præpollat, calorem naturalem in muliere (qua qualitate frigida & humida viro superior est) instaurat, & digestionem humorum promouet. Sed si medicina faciendā sit in partibus corporis externis, suam cuiuslibet sexus speciem subtilitatem (viro nimirum maris, Mulieri femina) applicare conducet. Hæc via haud vulgaris sortis Homines tam viros quam mulieres ab Hydrope liberant, Nequaquam igitur vel cum ordine natura vel prima instituti nostri hypothese pugnat, pro conditione rei, viro speciem herbae femineam, Mulieri masculam, sive vtriusq. sobolem, puero vitam exhibere: de quo etiam cap. 6. & 7. iam ante nominimus. Sed si præparationem nostram persequamur, Radices in visum diluam destinatas, primo à sordibus, nulla tamen hunc ratione adhibita, mundiuscule purgatas oportet. Inde per radulam trita, in Vasculo e ligno quereuo recenti subrefactis B, sale purissimo conduntur, ita ut ramentu ad duorum digitorum transversum altitudinem iniectū, Sal ad dimidiū excreuerit insternatur, idq. alternatis struam ordinibus, donec Vasculum implatur. Tum demum sale postremum superinperso, operculum quereuum amplitudine & rotunditate conueniens imponitur: quo saxo grauioribus A onerato, Vasculum in locum frigidum sepantur, ibiq. per dies triginta afferuatur. Conditura ista instar potius cuiusdam tandem effervefcit, hoc factū a spiritus saculentis inundata, destillatione per balneū omni humore spolatur. Aqua excepta in visum reponitur. Hinc ergo Hydropis curanda si sit, radices Pimpinellæ recentiores in orbiculos ad nummi similitudinē dissectas in cucurbitam immittimus, aqua modo dicta pari pondere affusa. Cucurbita, ubi optime obturata in arena calida per horas duodecim quieuerit, contenta donec arefcant (sine vstione tamen) exquisitè destillamus, destillatione in aqua eadem tertium repetendo, & tertiam vicibus radices recentes substituendo. Superstes ille ex tertia segregatione humor, contra Hydroperem per dies nouem & quidem Luna decrefcente, sexta quaz hora partim pondere drachma bibitur impermixtim, partim panniculus instillatus cruribus tumentibus, Ventri & genitalibus in viro, pectus sive regionē supra verenda in muliere, regioni deniq. epatu & lienu in vtriusq. calidus applicatur.

Etenim materia que iam putrefactione occupari incipiens, primo in viscositatem tenacem, tandemq. in tartarum abit, ista instauratōne à symptomaticis non solum presentibus vindicatur, verum etiam ab imminētibus defenditur, morbiq. causa vniuersa remouetur. Præterea, cum in hoc affectu adsint fastidiū & nausea cibi, vnde primum substantia carnis extenuata contabescit, hincque succedens vel Tympanites in locum deperditū ventositatem copiosam, vel Anasarca viscositates multas, vel deniq. Ascites aque plurimum inducit, Hæc ventriculo & intestinis purgatis, appetitum prostratum restituit, nutritionem instaurat, humiditates ventosas & tenacem tartari viscositatē per sudorem et vrimam copiosam excernit: qua excrementorum purgatione etiam epati plurimum prodest, eiq. vigorem pristinum reddit, ita ut laxitate spongiosa in equabilem mollitiem restrictū, eiq. pallido colorem rubicundum contrahens, chylum à ventriculo per venas mesaraicas (in hoc à natura fabricatas) integris viribus excipiat, & digestionē secunda peracta, loco humoris illius vitiosi sanguinem sincerum & sanum in posterum pro-
paget.

Quomodo radice ista curatio nem Hydropis molitur & peragat.

LEONHARDI TVRNEISSERI LIBER I.

LI

paget. Hac ergo ratione, diuino indulgente auxilio sanatio Hydropis perficitur, si subtilitates plantae huius, (intrinsecus quidem Elixir & Sal, extrinsecus vero oleum) cum balneo ex herba, radice & semine in usum adhibeantur. Porro si radix cruda solummodo appendatur, herba vero arefacta illigetur, humorem ea loco subiecto detrahit,

ita ut ariditate deposita quodammodo humescat: unde aduersus Hydropem non immerito commendatur. Si vero minutim cōcisa adipe maialino, donec colorem nigrum acquirat, frigatur, inde vero adeps ille percoletur, unguentum praebet ad vulnere humecta omnium praestantissimum, et ad fluxum ἀνεύροματῶν cobibendum praesentaneum.

Ratio applicationis. Ad vulnera manantia. Attractio humiditatum. Fluxus ἀνεύροματῶν.

Caput decimum tertium.

DE BIBENELLA NIGRA SOBOLE, QUAE ALIAS BIPENNULA ET SOLBASTRELLA APPELLATUR.

GENVS, PATRIA, NOMEN,

PERTIA haec Pimpinellae species Syris dicitur. SCHachdorpbibinela, Hebraeis שחחורבן Schachorebenpidepel, Graecis μελαμφιβέλα, Latinis Bibenella nigra, Germanis Schwarz Bibenell, idē tam ob corticis externi nigredinē, quam herbae virōrem nigricantem, & colorem seminis ex fusco in cinereum vergentem. Quibusdā pro Cauicali Dioscoridis habetur: alijs Daucus Sylvestris, cap. 15. describendi, esse creditur: Officinis appellatur Pimpinella hirsuta: Paracelsus διώνουμ fuit, qui eam a Vermiculis quidem noctu lucentibus, forte quod hi circa radicem plerumq. nidificēt λαμπροπέπερ,

SIGNATVRA GENERALIS. QVAM in fenanda medulla, Viri quidem capite vndecimo, Mulieru vero duodecimo, osium effigiem adduximus. Illam quoz, hoc loco ad signaturam eiusdem in corpore puerili tenera pinguedinis, reducimus atque accommodamus.

ad dictionibus vero πούς, λιθῶν & νεύρω, quod haec, vel veterum plurimorum testimonio, calculum vesicae & renum, quem ἰθίασιν vocant, in pueris potenter educat, παλιθονέκλω nuncupauit. Vndiq. ferē terrarum prouenit, praecipuē tamen solitudines, & loca inculta, sabulosa atq. aprica amat: copiosissimam vero prouducunt cum alijs herbis apprime salubribus cāpi Tolani Marchiae Brandenburgēsis, inter

ἰθίασιν Schachdorpbibinela. שחחורבן Schachorebenpidepel. Μελαμφιβέλα. Bibenella nigra. Παλιθονέκλω. Patria. Campus Tolanus ad sylvam Garlebiensem in Maschia. Caucaus. Daucus syluestris, i. pimpinella hirsuta. Παρακλις. Λαμπροπέπερ. Stemonium Pfeffer. Tunetum. Mare mortuum in Palestina.

Burgsdorsum pagum & arcem Netzlingam in sylua Garlebiensi siti: ita ut breui tēporis spacio, huiusmodi generis plantis integrum planstrum quis complere facile possit: nec minori frequentia circa Tunetū in Affrica (cum ea loca arenis abundant) & mare Mortuum in Palestina spectatur.

FORMA, CONSTELLATIO, QUALITAS.

PLANTA haec, quam aliquis ob quantitatem quidem, Pimpinellam maiorem, ob folia vero & caulem Apij formam imitantem non immerito Pimpinellam crispam dixerit, radicem habet satis robustam, saepe digiti crassitudinem aequantem, cute nigricante obductam, intus candidam, succiplenam, ac si prematur humorem acrem & flauum fiudentem. Caule assurgit hirsuto, intus inani, nodoso & firmo. Folia incisuris profundioribus ad medium vsq. secantur, atq. virore intenso nitentia, per pediculos singula singulis seriatim sibi inuicē opponuntur: odor eis naribus haud vtiq. gratus. Flores in umbellam candidantem instar Cumini conglobati, alicubi mense Iulio emergunt. His tandem succedit semen a vulgari Petroselini non sane multum abluens: Vnde, qui banc plantā Petroselinum Macedonicum esse exci-

stimarunt, quanquam id ab hac diuersum sit, magis venia digni, nec acerbius insectandi aut in crimen vocandi videntur. De qualitatibus, ostendit accurata mysteriorum natura cognitio (a qua nulum Medici nomen & officium profitentem decet esse alienum) Radicem istam ex virium caelestium beneficio, praecipua quadam temperamenti bonitate praeditā, & compositam a Sole partibus quatuor cum dimidia, a Marte totidem, a Luna tribus: atque ita ratione qualitatis constare partibus Sulphuris quatuor cum dimidia, totidem Salis, ac tribus deniq. Mercurij. Cum ergo siccitatis & caloris insint partes nouem, humiditatis tres, iuxta Regule Veteris sententiam, ea in secundo ordine calefacientium, primo vero siccantium reponetur. Duas enim sibi partes vendicat calor, vnam siccitas, reliquum humiditas & frigiditas Lunae, quae

Pimpinella Maior, Crispa. Qualitas radices. iiiiij } par. iiii } par. iij } par. Forma caulis. Sulph. iiiiij. Sal iiiiij. Mercur. iij. Flores. Semen. Errantes nō quo pro lapsi sunt in humanitate relinquere conuenit, sed vnde declinant eō recta via redire. A ha graduum Philosophiae veteris & recentis collatio.

Pimpinella.
 4 } part.
 5 }
 3 }

Qualitas plante
 totius
 Sanans.
 Concruans.
 Inflaurans.

Producta
 Oleum.
 Elixir.
 Sal.

Tempus fodi-
 endæ radices
 Septembris
 III Ascend.
 in ☽

Herbæ collectio
 Maius
 17 }
 19 }
 21 }
 16. manf.
 Seminis colle-
 ctio

D. Sept. 17 }
 19 }
 21 }
 10. gr. 20 }
 22 }
 24 }
 26 }
 28 }
 30 }

Qualitas caulis
 4. i Quant.
 1. et 1 Qua.
 4. part.

nos Mercurium appellamus, occupavit: vnde qua-
 tuor partium gradus efficiuntur. Neq; vero quis
 hoc loco autumet, Cum

Mars atq; Sol natura
 constant calida, ideo
 gradus caloris & siccitatis ab iisdem augeri atq;
 intendi. In tali enim mixtione animaduertendum
 est, quantū Mercurius, quē Luna immiscet, frigi-
 ditate & humiditate sua de calido & sicco sub-
 ducat. Quod præter admonitionem supra præmis-
 sam, vt simplex doctrinæ nostræ sententia illu-
 straretur, hoc loco denuo (quanquam alio modo)
 visum est Lectori subiiciendum. Caulis, herba, fo-
 lia, & pediculi cum stolonibus, à Sole possident

ne olei sine alterius humoris, id per rostrum in receptaculum C
 derivatur. Atq; hac est ratio & modus, spiritum atq; vim anima-
 lem, ab his & similibus plantis segregandi ac educendi.

partes quatuor cum vna quarta, à Marte tres cum
 quartis tribus, à Luna quatuor. Flores & se-
 mina cum plus acrimoniæ habeant, soli acceptas

MODVS DESTIL-
 LANDI.

PRÆCE-
 dētī capite se-
 ptimo, fol. 28.
 modū destilla-
 tionū, quod spi-
 ritus sine sub-
 tilitate: herba, iisdem descri-
 pta, compendū & vtiā in de-
 cline ferantur, cum naturā
 equi contulimus. Hoc vero lo-
 co, cum subtilitates triū her-
 barū præscriptarum, naturali
 quadā ingenij proprietate &
 propensione in acclive efferi
 soleant, atq; ob essentiam ma-
 teria nonnihil terrestris tra-
 hentem, motu lentiore spacioꝝ
 longiore & altiore duci desi-
 derent: ideo organa destilla-
 tionū earum sententia, ima-
 gine Cameli sine Drodemeda-
 rij placuit adumbrare. Effi-
 ea res hoc fere modo accipien-
 da, Partium subtilitas ex Ven-
 tre organi inferiore, quasi al-
 no Cameli litera A notata,
 per collum incuruum atq; ad
 similitudinem literæ S flexio-
 sum, & que ad Alembicum B
 elenatur: in quem quicquid
 guttularum collectum est, si-
 derinatur. Atq; hac est ratio & modus, spiritum atq; vim anima-
 lem, ab his & similibus plantis segregandi ac educendi.

referunt partes quatuor,
 Marti quinq;, Lu-
 næ tres. Atque ita inte-
 gre plantæ cum ex na-
 turali cōpositionis suæ
 constitutione, tum Vi-
 rium cœlestium affla-
 tu, facultatē inesse, sa-
 nantem, conseruantem
 & instaurantem, effe-
 ctu ipso atque vsu ex-
 perimur. Producta ex
 eadem sunt, Oleum, E-
 lixir, & Sal mordaci-
 tate penetratē amaru-
 lentum. Radix foditur
 mense Septembris, Scor-
 pione Ascendente, &
 Luna in Libra consti-
 tuta. Herbā nouellam
 demeti cōuenit sub ex-
 itum Maij: Sole scilicet
 in Geminis, & Lu-
 na in gradu Scorpionis, tertio, quinto septimoue,
 in mansione decima commorante. Semen carpitur
 circa diem mensis Septembris decimum septimum,
 decimum nonum, & vicesimum primum, Sole pri-
 mos decem gradus Libræ, Luna vero gradum
 Scorpionis vel vicesimum octauū, vel vicesimum
 nonum, vel tricesimum permeante, et quidem dum
 adhuc rore matutino madens, nullo alio cœli plus
 uij humore rigatur.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS SOLBASTRELLÆ,
 doctrina Paracelsica, animalis, substantialis, atque elementalī, in
 membrīs corporis puerilis interioribus.

Sal pinguedini
 Elix. medulle
 Oleum tendonibus
 familiare.
 Vfus omnium
 Stimul
 Contra podagrā.

Sal plantæ huius pinguedini familiare deputa-
 tur, Elixier medulle, Oleum tendonibus atque
 neruis. Omnibus his subtilitatibus, communis est
 cum prioribus (quan-
 quam secunda tantum
 parte efficacie) in dis-
 soluendis atque eycien-
 dis calculis & tartaro
 facultas. Priuatim ve-
 ro Elixir, præsentane-
 um est aduersus vene-

na antidotum, si intoxicato æstum percipienti in
 aceto, sin frigus in vino bibendum exhibeatur. O-
 leum atq; Elixir, pari mensura cum tricesima par-

CONFORTATIVVM CORDIS.

SAL diligentissime depuratum, atq; in Extracto
 Elixier subtilissimo eiusdem ponderis resolutum,
 oleoꝝ ponderis ad Straz subtripli & croco subtri-
 plicari admixtum, in cucurbitulam Alembico ca-
 co, id est rostro carente, sine (si rem exquisitius
 tractare volumus) in organum A, orificio B firmis-
 me obturato, si condatur: Cucurbitula debinc in arena calida per
 dies sexaginta naturalis fouetur, Tum materia contenta (modo
 calor ignis quem secundi gradus nec intensiorem aut remissiorem
 esse conuenit respondeat) in lapidem concreuit. Is in aqua vita
 fortissima dissolutus, & per filtrum, ne quid factum imbareat, cola-

te olei vitrioli si permi-
 sceantur, sale (quanti-
 tate his omnib; analo-
 go) vt resoluatur, inie-
 cto, liquorem reddunt:
 qui pondere semuncie
 ex vino rubro & ge-
 nerofo vsu. frequenti
 post

LEONHARDI TVRNEISSERI LIBER I.

LIII

post cenā sumptus, po- dagram demum profligat, & nodos digitorum in manibus ac pedibus soluit. Ramicem quoq. puerorum Elixier curat, si pondere duarum drachmarum dies triginta, singulo vero die bis ex aqua Perfoliat. e propine-

* tu, hinc, digestionem dierum triginta sine (si opus sit) sexaginta in soliditatem priorem redactur, colorem Hyacinthi contrahit, duritie Caphura: & certum inter precipua ingredientia Laudani Theophrastici locum obtinet, confortativum cordis precipua bonitatis & excellentia: Dosis est, trium, quinque, septemve granorum.

tur, et ligatura rite ad- ministrata, motus omnis vehementior, Vocisq. contentio vitetur. Simili usu cum oleo adhibitum, seminaria calculi debellat, atque ne repulset in posterum, vetat.

Laudanus Theophrasti, Ramicem puerorum, Seminaria calculi.

NATURA, PROPRIETAS, ET VSVS SOLBASTRELLÆ, DOctrina Paracelsica corporalis, materialis & complexionalis, in membris corporis puerilis exterioribus.

Oleum, nervos & ligamenta vel ex frigore rigentia, siue luxatione distorta locoq. mota, emollit, reducit, & in integrum restituit. Sal, quævis Ulcera patentia atque corrosione depascētia, sanat et expurgat: Vermium quoq. in iisdem & carnis putride generationē prohibet, fetoremq. emendat. Elixier mēbris fractis applicatum, ea ab inflammationibus et alijs Symptomatis malignis tuetur, ac dolores mitigat: Vulneribus atque icribus mundificandi causa adhibitum,

succedente dehinc inunctione ex oleo, tormina sedat, atque eadem ab affluxu æveveioquat tue- tur. Idem cum oleo, apostemata venenata & qualitate pestilentiali imbuta sanat, vimq. & potētiam veneni hebetat. Regioni splenis calidum si applicetur, duritiem eius emollit, & dolores lateris sinistri tollit. Epithematis modo adhibitum, regioni quidem cordis, ardores febriles compefcit, capiti vero Cephalalgia medetur, & catharos educit.

Olei usus Ad rigentes nec d'aloat, uos distortos. Sal ad VI. verminalia ce. iactida. ra putrida. Elixier ad Inflammationē, Dolore: q. infractis. Vulnera fordid. A. veveioquat. D. postemata perfluentialia. Duritie splenis. Cautiona. Cephalalgiam. Catharos.

CONTRA ISCHIAM.

SAL I, oleo, atq. Elixier herbe huius precipua inest in propulsanda ischia sui atq. efficacia: primo quide potui dato, secundo vero cum tertio inunctione circa coxendices applicato. Vsu eorum atq. adeo cura Luna decrescēte suscipi desiderat: ac Sal quidem per dies triginta hora antemeridiana pondere drachma semis est habiendum, Hora vero Pomeridiana coxendices ad ignem calidiusculum nulla accedente humectatione siue balneo inungenda, Vsu tali indices repetito, nec qua ad moderatam vitium conuenientiam normam spectant, negligēti aut omisso.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS SOLBASTRELLÆ, DOctrina Philosophiæ veteris, animalis, substantialis, atque elementalis, in membris corporis humani interioribus.

Quidam Medici hanc plantam in secundo calfacientium & siccantium ordine statuunt: Ac doceant: Castoreū pondere uncia semis ex quatuor uncis aquæ plantæ huius stillatitiæ potum, cōuulsionem nervorum & tendonū curare: Decoctum plantæ, ex vino quidem si bibatur, pulmones purgare, Venenum ex sanguine expellere, & tussim sedare, Cum semine vero Sinapios & aceto si mi-

scetur, humores maleficos per sudorem vacuare: Succum epotum, febres curare: aquam eius stillatitiæ cum croco sumptam, doloribus mitigatis somnum inducere, cor debilitatum & languēs confortare, omniaque grauamina eius & affectus melancholicos depellere: Radicem deniq. (quod etiam ex nomine liquet) calculos vesicæ educere, si vel cruda vel cocta deuoretur.

Veterū de qualitate huius herbe iudicium & Vsu ad Podagram. Pulm. obstruct. Sang. infect. Tussim. Humor. malign. Febres. Viglias. Cordis lang. D. Hieronymus Cardanus. P. Paulus Verg. Tarantum in valle Oenent. Melancholiam. Calculos.

CONFORTATIVVM DIGESTIONIS.

D. Hieronymus Cardanus Vir excellēti eruditione insignis, cum aliquando comite P. Paulo Vergerio tum dignitate Cardinalitia spectabili, Taranti in Valle Oenenti apud me diuertisset, assuecra- bat: Experientia sibi cognitum, Si Vinum in quo radix ista per tri- duum macerata sit, Luna in Sappitario constituta, & ventre ieiu- no bibatur, digestionem magnifice inuari, nec quicquā hoc auxilio praestantius reperiri posse videri, Hunc sermonem excipiens Car- dinalis Vergerius, Quid igitur (inquit) subtilitates eius praestatu- ras putas? Respondit Cardanus, Hercle plurimum, praestitum si circa mensis Nouembrii medium, Sole Sagittarium peragrante, fodatur, eiq. modo surpetur.

NATURA, PROPRIETAS ATQVE VSVS SOLBASTRELLÆ, doctina Philosophiæ veteris, corporalis, materialis & complexio- nalis, in membris corporis humani exterioribus.

Pueris, catharris si diuexentur, radix appensa succurrit. Cum herba vero concisa, & supra Umbilicum & tergum circa os Ilium illigata, calcu-

los quibus laborant, exigit. Succus eius ex albumine oui illitus, lichenas eorundem malignos profigat, & asperitate deterfa sanat.

Ad puerorum Catharos. Calculos. Impetigines.

LYIII

DE HVMANO CORPORE IN GENERE NATVRALIS INCLINATIO, ATQVE VSVS SOLBASTRELÆ, doctrina Magiæ veteris & recentis, spiritalis, cœlestis, & miraculosa, ex prioribus omnibus effluens atque exoriens, in membris corporis humani interioribus & exterioribus.

Ad digestum roborandam.

Ad humores glutinosos solvendo. Sanationem vultum maturandam. Veneficia, & contagia arcenda. Herpetas et morbum Gallicum curandum. Odor radices animalibus gratas. Correctivum vehementius purgantium. Planete retrogradatione operationem medicamentum inhibet & a detrahit volunt.

Radix tempore supra indicato fossa, in q̄ orbiculos concisa serico si insuatur, & hora decubitus loco fasciæ pectoralis stomacho superligetur, ventriculum roborat, digestionem promouet, & humores viscosos incidit & resoluit. Ex collo gestata siue vestibus insuta, creditur vlcera, vulnere & plagas sanationi ac maturationi reddere idonea, nec non incantationum in rem Veneveam veneficia, atq; aëris pestilentis contagia arcere, ac herpetas militares & morbum Gallicum curare. Odore eius omnia animalia delectantur, id quod in equis, canibus, felibus, & alijs bestijs ipse sæpius animaduerti. Scorpione vero Ascendente fossa, medicamentis violentius purgantibus (qualia sunt colonthis, Veratrum, Esula, Tormentilla & similia)

si permisceatur, ea non solum innoxia reddit, sed etiam absque molestia vim suam exercere facit: quod etiam de Subtilitatibus intelligatur.

CAVTELA.

Planetarum, quibus morbus Extractis herbe huius profligandus subiacet, vno siue pluribus retrogradis, non solum opera applicationis perditur, verum etiam malum ipsum exacerbatur. Plantam itaq; tam presenti quam alias quouis tempore præstat, quantum fieri potest, Planetis potius in antecedentia tendentibus, nec infra Horizontem nostrum depressis, quam Retrogradis et sub terra latentibus, effodi.

Caput decimumquartum.

DE DAUICO GERMANICO MARE, GERMANIS VVLGO Eisenach SIVE Ertach NVNCVPATO.

GENVS, PATRIA, NOMEN.

Dioscorides tria Dauicorum genera constituit.

Inuentis recentibus que vetusta rem laterunt, fides denegatur.

Daucus inter Sacrifragas relictus.

NOMEN.

Gezar.

גזר דמע

Gezar Deme-

hah.

Ma-hetre Chimon.

Δυσλιθ

Calculrupa.

Planta hæc veteribus incognita.

Κλυθερακιμιον.

Natales.

Marchia, Pomerania, Megalburgensium regio &c.

Eisenach siue Ertach.

DRANSIMVS iam ad historiam Dauici, quem Dioscorides triplicem statuit, & plurimi eruditione excellentes Viri, cum variarum linguarum cognitione instructi, significatione appellationum exoticarum solerti cogitatione pensitarent, non temere (vt pote) in numero Saxifragarum dignati sunt. Etenim herba, ista vel hoc etiam seculo in Affrica, lingua Gentis Gezar appellatur: & fuit talis quedam Antiquioribus in vsu, alibi nomine גזר דמע Ghezzer demehah, quod Græcis est Δυσλιθ. Latinis Calculirupa, alibi Maibetze chammon, id est, (vt quidam Iudei literatiores in Lusitania arbitrantur exponendum) Alhocymimum seu κληθερακιμιον, celebrata. Ceterum reperitur ea in Germania nostra, præcipue vero in Marchia, Pomerania, Megalburgensium vicinia, nec non Lusatia et Polonia: vbi ab incolis Eisenach vel (idiomate Germaniæ superioris) Ertach vocitatur, herba sane

non vtiq; vulgaris aut vbique obuia, sed præcipue vsus & bonitatis excellentis, de quo à nullo Eruditorum hæctenus quicquam literis proditum est. Deplorandum autem est eo hac tempestate rem deductam, vt quæ Homines non vtiq; de generes, immensis laboribus suis & vigilijs assidujs cognita atq; è tenebris eruta, publicæ vtilitatis gratia in medium atque adeo in lucem proferunt, Ea omnia (vel quia Antiquorum scriptis exposita non sunt, vel à captu ingenij iam videntium obtusiore atq; ignobiliore, non secus atq; à spongia aqua, possunt imbibi aut percipi) aut vanis præstigijs conficta, aut artibus Diabolicis inuenta & extracta indicentur. Veruntamen quanquam Veterum testimonia non excludam aut improbem, tamen cum herba ista illis fuerit incognita, non immerito fides dabitur, inuentorum quid suorum (aperta præcipue veritate sibi ipsi fidem facientium) expromenti atq; manifestanti. Prouenit itaq; (vt iam cœpimus dicere) solio maxime syluestri, &

SIGNATVRA GENERALIS.

PRESENTI imaginacula humorem omnem radicalem sine primogenium in corpore virili, cum is Spiritus & calor totiusq; vitæ fomentum & pabulum existens, per totam nervorum, musculorum, atq; membranarum corporis substantiam diffundatur, placuit signasse.

LEONHARDI TVRNEISSERI LIBER I.

LV

stri, & (vt Plin. lib. 25. cap. 9. testatur) pingui, nec non vliginoso, sed tamen alnis arboribus consito: illic enim ex harum radicibus et stirpibus an-

nosioribus germinare consuevit. Frequens deniq; etiam visitur circa sinum Persicum & ostia Euphratis iuxta urbem Rhagiam, atq; in Moscouia. Sinus Persicus, siue ostia Euphratis. Vrbs Rhagia Moscouia.

FORMA, CONSTELLATIO, QUALITAS.

Planta hæc radice constat diuarcata, oblonga, gracili, fusca, acri & odorem mastiches spirante: quæ a stirpibus Alnorum vetulis, in locis muscosis & palustribus sitis, initio tenello eoque purpurascente germine protuberans, mense Maio, in conspectum nostrum emergit. Nouella autem illa germinis extuberantis soboles, faciem potius graninis cuiusdam tenuis & exilis, quã herbe foliata representat. Hanc densa coma syluescentem, caulis dehinc purpurascens, atq; instar filorû catenariorû sæpe sex, sæpe septè angulis conspicuus, geniculatus, adnascëtys plurib; destitutus & inanis, sui è medio eiusdem sub exitum mensis nominati exortu dispefcit, hincq; in altum enitens, interdum cubitorum sesquidnorum altitudinem acquirit. Ramuli siue adnata, herba tenui eaq; eleganter viridi conseruntur: foliola ea sunt

exilia, sed longiuscula & incisuris profundioribus diuisa, magis tenuia tamen quam Millefolij, minus quam Fœniculi, inter quæ medium quendã habitum effingunt. Floret hæc planta, quemadmodum Anethum, mense Iulio: semina edit in eunte autumno, intorta, breuia, formaq; striarû caulem referentia, nec non odore iucundo, ac bonitate efficaciacq; præcipua commendata. In radice imperium sibi vendicat Sol partibus tribus cum totidem quartis, Mars quatuor cum quadrante, Luna itidem quatuor: atq; ita Luna frigidi & humidisui potentia, reliquis duobus (qui viribus inuicem ferè æquantur) plurimum detrahente, Sulphuris partes tantum sex, tres Salis, & totidem Mercurij, in ea deprehenduntur: atq; inde virtutem obtinet conseruantem, sanantem, et roborantem. Herba, quæ humoris copia radicem superat, à Sole obtinet partes tres, à Marte duas, à Luna septem, quam ob causam, neq; odore neque virtute est insignis. Seminis inter reliquas partes prima est bonitas. Nam cum in eo è Sole insint partes sesquifex, è Marte totidem, è Luna vna, atq; ita priores duæ, æquatis caloris viribus Lunæ frigidum obtundant, siccitate autem quoq; humidum eiusdem emendent: hincq; vice versa Luna, vt humido siccum, ita frigido calidum vrens amborum temperet, ideo subtilitates eius quemadmodum & rad-

Flora.
Qualitas radicis.
Sulph. 6.
Sal 3. part.
Merc 3.
Conseruat, sanat, roborat.
Qualitas herbar.
Sulph. 6.
Sal 3. part.
Merc 3.
Conseruat, sanat.

Qualitas feminis.
Sulph. 6.
Sal 3. part.
Merc 3.
Conseruat, sanat.

Temperatura vrium & qualitatium in herbis vnde. Subtilitates feminis & radicis.
Oleum, Balsamum, Sal.
Tempus germinationis.

INFLVENTIÆ CÆLESTIS VIS.

PLANTAM istam, quemadmodum alia multa, qualitatium celestium influxu, hand parum affici, Anno 1572. primum animaduerti. Nam cum in silua Zoffena, ad ditionem Nobilis Familie Predouensium pertimente, & varijs admodum herbis, quib; raris, nec non succis mineralibus sacunda, integrum saccum harum radicum fodi curassem, ex denis libris oleum ponderè vnciarum duarum cum dimidia, destillatione elicui. Sed cum eiusdem mēsis, quo fœsio facta erat, die Vicefima obaua, comite Petro Manfredo Hispano, & Medico vsu atque arte excellenti, eodem reuersus, maiorem quam ante copiam, per homines in eam rem conductos collegissem, in ijs cum destillarem nihil quicquam oleitatu deprehendi. De qua re sequenti tempore obseruatione attenta disquirens, cognoui, à momento defectus Luminarium enascentis, omnem vntuositatem, qua nobis est virtus essentialis siue animalis, radice decedere, sed post dies triginta recolligi, ac tandem elapsis diebus nonaginta integrè sibi restitui.

cis, vt pote Oleum, Balsamum, & Sal, maximo emolumentò in vsu medicos adhiberi possunt: atq; adeo planta ipsa, quod forte obscuri nominis aut veteribus incognita sit, nequaquam, vt nullius vntus, negligenda videtur. Radix foditur mense Iunio, antequam flores emergant: Sole se-

P Manfredus Hisp. Medicus. Causis. Mna humoris in radice crescit & decrefcntis natura. Radices fodiendæ tempus.

in Cancro, & Marte cum Luna in eodem signo existente: plus autem ad efficaciam eius faceret, si signum illud tempore fossionis foret Ascendens. Herbam sub exitum Maij, dum scilicet adhuc tenera est, refecasse profuerit. Tum enim temporis

Herba. Herba quando colligenda.

E 4 germina

LVI

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

germina eius nouella, bonitate maximè vigent: nec parum ad hanc rem conduceret, si id fieret eo tempore, quo Luna iam ferè pleno lumine fulgere incipit. Semen colligitur mense Septembri, ante-

quam Sol Libram ingrediatur, & Luna in Cancro, Marte vero in signo calido, vt Leone sine Ariete, cursum suum peragente.

Semina quando carpenda
 ☉ in ♌
 ☽ in ♍
 ☿ in ♎

ΕΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS DAUCI GERMANICI, doctrina Paracelsica animalis, substantialis, atque elementalis, in membris corporis virilis interioribus.

Balsami vsus qui bus partibus compctat.
 Ad ve. s. calida. Frigid. nena. da.
 Ad acut. pestilent.
 Ad Venet. em. exeat.
 Balsamum quibus morbis sub. ueciat.

Ad vitiosam epa. tis digestionem.
 Ad purgatione. humorum.
 S. A. L. radices, herbe, florum.
 Vius salis in quarum partium morbis.
 Ad terpigiac.

Vis animalis Balsamum, oleum quoddam tenuium partium referens, nisi quod pinguedine & vinctuositate non vniq; respondet, intrinsecus quidem epati, spleni & renibus: forinsecus autem musculus, & omnibus membranis carnosis familiaritate, numero guttarum duodecim si sumatur, idq; tempore vespertino à cæna per dies triginta frequentado, epatis digestionem vitiosam tandem potenter emendat. Non solum enim omnem, que

numero instillatur, atque arterijs & venis temporum, pari quantitate illinendo adhibetur. Præclarum etiam est aduersus venena antidotum, si ad calida quidem in aqua Lactuce, ad frigida vero in aqua Absinthij, prouocato simul sudore, numero guttarum triginta hauriatur. Aëris præterea infecti noxas arcet, & Viro (si frequenter & liberalius eo vtatur) vires in Venere suppeditat. Vsu assiduo sumptum, humorem radicalem inquinantia euacuat, humoresq; superuacuos & acres,

in eo continetur, materiam terrestrem consumit, verum etiam obstructions eiusdem (quemadmodum etiam lienis) remouet, & auertit: præterea renes reficit, expurgat, ab imminete periculo putredinis seruat, atque apostemata & tumores eorū profligat. Eodem modo exhibitum, àνευρίσματος siue serosi humoris ad articulos recens vulneratos decumbētis fluxum coer-

BALSAMVM.

HOC loco intermittere non possum, quin primata cuiusdam mea in hac planta experientia inuentum, plurimum vt spero haud parum profuturum, commemorando expromam. Radicum huius generis aridarum & minutim concisarum librii quantor, addantur nucum myristicarum & uicia totidē,

Lachryma Ammoniaca obo, Mastiches dua. Hac in Aceti rosacei fortis & probi mensura quatuor, siue sextarijs sex, spacio diei naturalis macerata, in Cucurbitam collo incuruo sine retortam condantur, eaq; Alembico tecta & cupella (in quam arena imicta sit, ita vt inter summam cupella oras & cucurbita alium, spaciū trium laterum pollicum intercedat) imposita, igne lento destillentur: singularem quandam solertis attentionis industriā & prouida dexteritatis (operosa enim est huius destillationis administratio) indiditum adhibendo. Hoc salto, phlegma candidum, atq; oleago carulea, qua à Viribus merito Balsamum nuncupatur, in receptaculum exudant, postea per separatorium diligenter segreganda, singula (tam phlegmate quam Balsamo) suo loco in vsu Medicos seruantur. Præstantissimum est huius remedijs vsus atque saluberrimus, in omnibus vlncribus, tumoribus, & vlceribus malerni, priuatim vero fistulis, carcinomatibus, & similibus tractando affligentibus malis.

Ad affluxum àνευρίσματος

Ad tumores Experimentum Tharsiferi.

Ad maniacos, phreneticos, & furiosos.

et similiter vice potionis vulnerariæ adscisci debet. Qui ex morbo diuturno siue pestilente in maniam aut phrenesin prolapsi sunt, aut surditate laborant, his circa linguam, nares, aures & Venas temporum decet iungi, & vicesima quaq; hora, ex iure Gallinario, numero guttarū duodecim exhiberi.

pondere drachmæ semis: licet etiam resolutum in vino bibere. Contra tumores, mihi ipsi in pluribus hominibus efficacia eius, experimento haud fallaci, cognita est. Nam humores affligentes intra nouem dies ex omni sanguine exigit, vsuq; & motum membrorum ab ipsdē impeditum restituit, & grauedines adimit: Sed toto illo tempore,

OLEVM. Quibus partibus quadret.

Ad calculos.

Oleum quod colore candido, & modo destillationis (siue addit amētis) simplici, à balsamo est diuersū, cerebro, ligamentis, semini virili, & humori radicali consecratur. Ex semine simpliciter destillatum si sit, inter auxilia cōtra Apoplexiam, haud postremum locum obtinet, cum guttarum trium

OLEVM EX SEMINE.

OLEVM ex semine maturitate perfetto, & dehinc minutim trito, per organum prima solij septimi tabella appictū, superinfusa primam aqua fontana limpida (magis vero conduceret aqua eius stillatitia) educitur. Quoniam autē primo & phlegma & oleū promiscue efflunt, ideo postea oleum quod supernatat, ab aqua fundam occupante, & in effluxu procedente, per separatorium A segregatur.

Oleum quibus partibus medicatur. Ad apoplexiam

cibos qui assumuntur, eo conditos oportet, neque sal quoddam aliud adhiberi. Cum oleo & aqua stillatitia Dauci huius, assidue si quis eo vescatur, eum non solum à generatione calculi tuetur, verum etiam ab iam generati copia vrgente liberum reddit.

NATV.

LEONHARDI TVRNEISSERI LIBER I.

LVII

NATVRA, PROPRIETAS ET VSVS DAVCI GERMANICI, doctrina Paracelfica, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis virilis exterioribus.

Succus ex herba, & radice expressus, ac cum Vernice, cera, medulla bubula, & aceto rosaceo pari pondere, donec spiffescat, & formā vnguenti recipiat coctus, ambustus si imponatur, feruorem omnem (sive ab igne, sive aqua, sive metallis acciderit) extinguit. Semen in sua ipsius aqua coctum, dehinc exemplo Sinapios tritum, capiti si applicetur, phreneticos & maniacos iuuat. Herba dum vires conquassata & imposta, Gangrenas expugnat. Quod si medulla in cruribus à frigore externo perditam sit, sive ex alijs symptomatis frigidis

stupore afficiatur, ibi radix, herba, & semen in lasete ad formam pulciculæ cocta, vtiliter imponuntur. In vulneribus quoque & quibusvis vnitatis solutionibus, planta hæc magnifice opem affert, præsertim autem, si aqua eius stillatitia, malum perluatur & mundificetur. Semen vino Cretico maceratum, & circa coxendices & umbilicum calens applicatum, calculos promouet, & urinam suppressam expedit. Herba, radix, & semen, præcipue autem Balsamum, Oleum & Sal, morfibus animalium venenatis salubriter vsurpantur.

Vnguentum ad ambusta.
Ad vulnera.
Epithema ad phreneticos & maniacos.
Ad calculos & urinam retentam.
Ad Gangrenas.
Ad medullam osium.
Fris. Torpentis.
Gor. Perdita.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS DAVCI GERMANICI, doctrina Philosophiæ veteris, animalis, substantialis, atque elemental, in membris corporis humani interioribus.

Quamquam apud Veteres (vt modo dictum est) quid de hac planta memoriæ prodiderint, non inueniatur: eam tamen agnitam, D. Caspar Mellinger, Medicus eruditione & multo rerum vsu excellens, non sine insigni vtilitate ægotatum, & laude artis suæ, ad vsus medicos traduxit: ideoque experimenta eius, huic loco putauimus inserenda. Is itaque hanc plantam solo aspectu iudicio, sed sine euidentiore argumenti alicuius ratione, pro specie Pimpinelle habuit, & (fortasse quia locis prouenit aquosis) Pimpinellam aquaticam dicendam puta-

uit. Radici vero in contagijs pestilentibus, vsus egregium tribuit, idque non temere: nam eo nomine, etiam in hac Marchiæ ora, nec non in Pomerania & Megalpurgensium vicinia, adhuc magnifice commedatur. Quod cerebrum egregie expurgat, in puluerem redactam cum Anetho, Radice dulci, nucis myristica, cinamomo & semilibus, vertiginosis miscuit. Vulneribus quoque venenatis opiferam statuit, si potio inde confecta telo venenato vulneratis exhibeatur, in præparationem herba, semine, & radice accersitis.

D. Caspar Mellinger Medicus, que in hac planta medicando deprehendit. Ad pelitem.
Ad vertiginem.
Alliacmon. Ious. Pharybus. Pimpinella aquatica cur.
Ad vulnera venenata.

COLLATIO.
S I planta ista non palustribus sed saxosis promerit locis, non omnino præter rem secret, sine ratione forma siue virium, si Petrofelino Macedonico (de quo tantum hoc saculo asceptatur, sed nihil certi & solidi adhuc proditur) componeretur. Reperitur enim etiã hoc nostro tempore in palustribus ad sinuos Alacmona, Ious, & Pharybus, circa radices montium Olympi & Heliconis, magna copia.

NATVRA, PROPRIETAS ATQVE VSVS DAVCI GERMANICI, doctrina Philosophiæ veteris, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis humani exterioribus.

Succus cæpæ illitus, gladios vulneribus lethales facit. Huius malitiæ vnguentum, ex planta ista confectum, medetur. Ius piscium sale coctorum (vt in Germania inferiore fieri consuevit) cum radice ista probe si coquat, & dehinc percolatum, conuenienti Lunæ positu illinatur, omnes abscessus tumentes, nodos, oedemata, aliãque in corpore tubercula profligat. Quod in hac ipsa Vrbe, in Othone quodam Nobili Predonensium familia oriundo (cui in capite Nata, vel potius quædam quoddam, magnitudine in glandis grandioris ex-

creuerat) & alijs, experientia ipsa confirmauit: quamquam optimus Vir anno secundo post, in ætate apoplecticum incurrit, à me biennio ante (quod multi Nobiles Virtute & gloria præstantes testabuntur) ipsi prædictum. Causam autem symptomatis illius deducebam inde, quod humor illius excrescentiæ, Medicantis opera à superficie ad interiora esset reuocatus, atque ita error & peccatum in sanatione admissum Medici imperitia, qui doctriinæ Astrorum ignarus, temporis rationem habere neglexerat. Non solum enim curam institutam

Succus cæpæ illitus. Ad vulnera venenata.
Ad abscessus, Nodos, Tubercula.
Exemplum curati Stetcomatis in Othone Viro Nobili & Predonensium familia.
Symptoma frustrationem fecit. Thurnes. prædictis, vide. Medicos in curandis morbis Astrologie ignorant, nec temporis rationem habentes, necesse est ægotantium periculum heptisimè curare.
& com

LVIII

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

et continuatam oportebat, Luna corubus occasum spectantibus decrecente (et nequaquam crescente) verum etiam radicem, tempore huic negotio competenti, fossam fuisse.

NATVRALIS INCLINATIO, ATQVE VSVS DAUCI GERMANICI, doctrina Magiæ veteris & recentis, spiritalis, cælestis, & miraculosa, ex reliquis prioribus omnibus effluens atque exoriens, in membris corporis humani interioribus & exterioribus.

Massula ad Cephalalgiam. Ad ambuita quando planta hæc refrigerado condat. Ad Cerebrum purgandum. Somnum conciliandum. Melanch. discut. Ad fluxiones frigidas quando faciat calcificationem.

Alia dissimilitudo. Ad Venerem exotandam. Ad memoriam confortandam. Dissimilis vniuersæ eiusdem herbe facultas ex diuersa collectione. Ad Venerem extinguendam.

Balsamum, cum Fœniculo & semine Papaue-
ris satui in massam redactum si odoretur, incre-
dibile est quantum in mitigando affectu capitis il-
lo dolorifico, qui Soda dicitur, efficaciam obtineat.

Eodem modo non solum
cerebrum efficaciter ex-
purgat, sed et somnum
inducit, nebulasq; men-
tis ab atra bile obsusas
serenat & discutit.

Massula ex vicia eius
de semis, & baccarum
Iuniperi sesquiduabus,
semine Rutæ dimidia
simul tritis et subactis,

tempore contagij grassantis in ore si teneatur, æ-
ris infecti noxas auerit, & sanguinem à maligni-
tate contagij tuetur. Ex collo vero si gestetur,
quosuis halitus æris venenatos depellit, et memo-
riam confortat. Porro tam radici plantæ huius,

quam oleo vtriq; inde extracto, duplex inest natu-
ra. Si enim fodiaturn Saturno ascendente, Sole vero
in Capricorno siue Piscib⁹ versante, eam feruore
ambustorum mitigare sum expertus. Sin Marte

ascendente, Sole vero
in Leone siue Cancro
decurrente fodiaturn,
vsum habere ad fluxu-
um frigidorū iniurias,
& affectus à frigore
& humiditatib⁹ super-
fluis proficiscentes, cō-
pescēdos. Similis viri-
um varietas eidē quoq;
inest, cum in accenden-
da tum extinguenda coitus potentia. Quod si enim
fodiaturn Venerē & Marte in signo calido et sicco
iunctis, solo gestatu desiderium auget. Si vero ijs-
dem in signo frigido & humido oppositis, contra-
rium gestantibus, vtriusq; sexus, præstat.

OLEVM EX RADICE.

OLEI ex herba & radice parandi ratio, ab ea
qua de oleo ex semine proposita est, diuersum
quid obtinet. Radix enim cum herba & caule in
talcas tritalet dissecatur: qua per medium
secundum longitudinem diuisa, in Vas duplex (cu-
ius fundus siue Venter sit angustus, ut vero ampli-
& capax) eriguntur. Hinc Vasculo operculū (quod in medio sum-
mitatu fastigio ad pisi magnitudinem pertusum, epistomion venti-
latorium D, Vaporibus, sibi opus sit, emittendu destinari sustineat)
diligentissime superlatur. Spacia inter Vas exterius & interius
Vacua, arena interiecta explentur. Hinc corpus ipsum ad ignem
lenium admouetur. & oleago quam fieri potest placidissime edu-
cta, in receptorium fastigio organi acuminatori subditum excipi-
tur, postea rectificanda & desecanda.

Caput decimumquintum.

DE DAUCO CRETICO FÆMINA, QVÆ ALIAS
DAUCION DICTVR.

GENVS, PATRIA, NOMEN.

Petronius Dio-
dorus scriptor
rei herbarie qua-
tuor facit Dauci
genera.
Daucus Fæmi-
na, secunda spe-
cies quæ sit.
Geberwurs siue
Berwurs.
Seseli Creticum,
siue Tordylion.
Pastinaca sylue-
stris.
Fœniculum por-
cinum.

PETRONIVS Diodotus Me-
dicus & βολύγορα peritus (ut
Plinius lib. 25. cap. 9. commemo-
rat) quatuor Dauci genera distin-
cta constituit. Quam diuisione vn-
de ille deduxerit, & quomodo genera singula in

Creta, Macedonia, A-
chaia, alijsq; locis, qua-
tenus peregrinando ea
lustravit, inuenta de-
scripserit, hoc in loco
(cum ea res ab alijs tra-
ctata sit) consulto præ-

terimus, simpliciter tradentes, Herbam istam à
nobis Fæminam constitui, & pro secunda Dauci

specie haberi. Quod vero descriptione eius à nobis
illa ipsa, q̄ Germanis Geberwurs siue Berwurs,
Latinis Seseli Creticū vel Tordylion dicitur, vel
etiam Pastinaca Syluestris, aut Fœniculum porci-
num intelligatur, tantum à mente et sententia no-
stra abest, quantum eandem Pencedanum siue Si-

ler montanum esse af-
firmamus. Immo addu-
cimur et exhibemus hic
potius Daucum illum
Creticum verum, cuius
historiam Theophrast⁹
Græcus lib. 9. cap. 15.

& Theophrastus Paracelsus lib. 3. cap. 53. nec non
Dioscorides lib. 3. cap. 69. Plinius deniq; loco modo
dicto

SIGNATVRA GENERALIS.

QVIA imaginucula capite præcedenti humorem
radicalem Vita fundamentum existentē, in corpo-
re virili signauimus, eam quon, hoc loco ad humidi-
eiusdem (quod in corporis summe musculus, ner-
uus, Venis, & membrum omnibus alijs continetur, spi-
ritus Vegetans & fouens) signaturam accommo-
damus.

lib. ca.
Theoph. 9. 15.
Parac. 3. 53.
Diosc. 3. 69.
Plin. 25. 9.

dicto exponunt: illum ipsum inquam, quem præterea incole Mauritanie atq; Affricæ Ciezar, Hispani Daucro Cretico, Galli Corote Sunages, Græci Δάυκ, Paracelsus deniq; Daucum Sylvestrem appellat. An vero eadem sit cum illa, cuius Gale-nus lib. 6. & 8. meminit, de eo ex forma & viri-bus per me cuilibet licitum est iudicare. Apud Sy-rios, Sclauos, & Vandalos (quarum gentium lin-gue satis sunt antiquæ) quoque appellationes suas

obtinet, quorum illi Daucuschas hi Chizac eam nuncupant: Arabibus Duc dicitur. Reperitur in locis præter eos, quos authores dicti nominant, etiam alijs, utpote Alpibus Carnicis, Rheticis et Helueticis. Prouenit etiã in montibus Pireneis, Thermopylarum angustijs in Græcia, nec non in sylua Othonis, & ea q; Nigra dicitur, in Germania: à me deniq; ipso etiã circa Burckhusiũ, in saltu quem Vilhart vulgo vocitant, est inuẽta.

Appellatio heræ huius apud Mauritanos, Hispanos, Gallos, Græcos, Paracellum, Syrios, Sclauos, Vandalos, Daucuschas Chizac, Natiles, Alpes { Carn. Rhet. Heluet. Pirenei montes, Thermopylarũ angustia: Syl. f. Othonis, ua f. Nigra, Burckhusium, Vilhart saltus.

FORMA, CONSTELLATIO, QVALITAS.

AD formam quod attinet, radicem habet hæc planta oblongam, æqualem, raro fibrarum capillamento vestitam, crassitudine vt plurimum digiti, & longitudine dodrantis: caudãq; præter hæc subtili & in acutum desinente, cortice tenui, colore

ex albo flauescẽte, odore incundo & suauis, gustu denique acris & feruẽte insignem: quæ res Ruellio et Marcello cum alijs multis opinionem illorum sequẽtib; causam forte præbuerit, vt eam speciem

Pastinacæ syluestris esse existimarent. Herba nec cum primum è radice emergit, formam pinnatam refert, nec vbi omnibus partibus habitus sui absoluta adoleuit, Fœniculi emulatur: non enim capil-

lacea, sed folia vera gerit. Nam licet longiuscula sint & angusta, densãq; congerie succrescant, longitudo tamen & exilitatem capillamentorum Fœniculi non æquant, sed & latitudo eorũ maior est, & extremitates acuminatæ breuiore, ideoq; robustiores & duriores existunt. Caulis, multis ramulorum adnatis more Fœniculi aut Anethi siluescit, atque (pro conditione soli) aliàs cubitalis, aliàs sesquicubitalis enadit. Ex hoc sub finẽ mensis Iulij (si locis apricis & saxosis viuat) umbella emicat, numerosis pediculis confertim radiata, & floribus Coriandri (teste etiam Dioscoride) odorem argutum & blandum spirans. Semen mensẽ Septembri maturefcit hirsutum & candicans existens, linguamq; mansum vellicat, & nares odore gnato delectat. Imperium virium suarum in radicem exercet, Sol partibus octo & vna quarta. Soli accedit Venus partibus duabus et trib; quartis: imperio virtutis Lunæ vna tantum pars relinquitur. Temperamentum itaq; radicis constitutum apparet, ex partibus Sulphuris septem, tribus Salis, & duabus Mercurij. Herba & caulis facultatis Solaris obtinet partes quinque, Venere tres, Lunarum quatuor. Semen cum natura præditum sit admodum calida & sicca, deprehenditur à Sole regi et vegetari partibus sex, à Venere quin-

Caulis.

Umbella.

Semen.

Qualitas radicis.

☉ 8. 1 Quir. ☽ 2. 3 Quir. ☿ 1. part.

Sulph. 7. Sal. 3. Merc. 2. Radix.

Qualitas herbor:

☉ 5. ☽ 3. ☿ 4. Qualitas feminis

☉ 6. ☽ 5. ☿ 1. part.

Facultas plantæ totius

Calfac. exiccans, aper. expell. Radix quando fodienda.

☉ in III ☽ in V ☿ in VII

Præsentaneum in calculo auxili- lium. Ruellio et Marcello cur hæc planta pro Pastinacæ syluestri habita lit.

Herba. Herba quando colligenda.

☉ in II

SULPHVR SIVE OLEITAS.

EX plantis quas hætenus descripsimus, Sulphur omnium subtilissimum & tenuissimum, id est oleitatem qualitatis igneæ, siue nobilissima materia essentiam, fundit semẽ Danci Cretici. Etenim si oleum istud debita fide & diligentia, in vase mundo, nec vllis antea visibus adhibito desilletur, qualitatem acquirit subtilitatis tam penetrantis, vt si pars osus sacri superior eo perungatur, in quadratè hora non solum symptomatum omnium, qua calculus rennum excitat, leuatio sentiat, verum etiam vrina à calculorum fractorum copia, turbida prorsus & limosa quoddammodo exeat. Vnde non inuria Oleum lapidis appellatur.

Ariete, & Venere in Libra constitutis, circa diem mensis Augusti, quartum, sextum, octauumue & decimum. Herba (vt plus caloris acquirat, quo si- bi coniunctam Mercurij qualitatem abundantem euincat)

LX

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

Trigono igneo. **V. S. ♃**
 ♄. in III.
 Semen quando
 carpendum.
 Luna quando
 maxime frigida
 & humida: in
 ter ☉ & ♀
 solict.
 Producta:
 Balsamū, Olea,
 go, Sal.

euincat) sub exitum Maij metitur, Sole scilicet in
 Geminis, Luna uero in Trigono igneo, utpote siue
 Ariete, siue Leone, siue Sagittario, Venere deniq;
 (præsertim si sexui fæmineo in vsū cedere debeat)
 in signo fæmineo, veluti Virgine existente. Semen
 carpi desiderat mense Octobri, circa diem sextum
 vel octauum, Sole in Libra existente, & tempore

(quia per se siccum est, acre, & calidum) inter ple-
 nilonium & cornicularem Lunæ decrescens ap-
 paritionem (quia tum frigidus & humido nascen-
 tia imbuit) intercedente diligenter obseruato, Ve-
 nere denique loco commodo & ab aspectibus mali-
 gnis libero cōsistente. Producta ex hac planta cum
 prioris eadē sunt, Balsamū scilicet, Oleago, et Sal.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS DAVCI CRETICI,
 doctrina Paracelsica, animalis, substantialis, atque elementalī, in
 membris corporis fæminei interioribus.

Olei vsus in qua
 eam partium
 morbis.
 Ad Stomacac.
 Ad lactis vber-
 tatem.
 Ad mentis sup-
 pressos.
 Pleuritis inco-
 cta siue cruda.
 Ad matricē re-
 frigeratam, &
 debilem.
 Ad passionem
 hiam.
 Ad alborum
 profusum.

Oleum radices, venis mamillaribus cum re-
 liquis, ligamentis, membranis vterum partibus re-
 liquis necessitatibus, atq; adeo vterum ipsi destinatur.
 Nutricibus ægrè lactantibus, lac ad miraculum
 vsq; copiosum, atque præcipue bonitatis præstat.
 Cervici vteri iniectum, oscula venarum acetabu-
 larium obstructa aperit, et superuacuum sangui-
 nis menstrui humorem educit. In os pudendi mu-
 liebris à balneo iniunctum, matricem in partu vel
 frigore læsam, vel largiore sanguinis profluxu
 debilitatam, nec non albis mensibus inquinatam,

malignitate profecta, Lupias, & qui similes sunt,
 purulētos abscessus sanat. Contra Stomacacem ma-
 gnificè auxiliatur, si per dies nouem tempore ma-
 tutino, maxillis (prius vino calente elotis) illina-
 tur, nulla tum temporis aqua adhibita. Nec vul-
 garis efficacie vsum obtinet, aduersus Pleuriti-
 das incoctas, quæ vel (vt Galenus docet) mortem
 celerem inferunt, vel diutius affligunt, si sexta
 quaq; hora pondere drachmæ exhibeatur. Eodem
 pondere si detur mulieribus, in illis siue circa v-
 trem superiores torminibus, flatus cōcitas ex-

Ad partum ex-
 peditum &
 secundas expel-
 lend.
 Ad vincula ma-
 tricis laxata, vel
 luxata.
 Salis vsus.

quātum in expert^o vix
 crediderit, mirificè re-
 calfacit et purgat. Ma-
 trici si instilletur, Vin-
 cula siue retinacula e-
 ius, quæ vehementi ni-
 xus in partu labore,
 vel etiam fætus accre-
 scētis iniuria distensa,
 laxiora reddita sunt, si-
 ue à coxis amota, ad soliditatem priorem restrin-
 git: eamq; ob causam Eruditorum aliqui, plantæ
 huic nomen Germanicum **Derwurs** siue **Geber-**
wurrs videntur accommodasse. Balsamum ra-
 dicis huius, musculis, et partibus corporis, cum ex-
 terioribus tum interioribus, vulneribus, aposte-
 matis, atq; alijs vnitatis solutionibus affectis dica-
 tur. Vlcera interna quæuis, ab humorum salforum

MODVS DESTILLANDI.

QVEM AD MODVM subtilitates plantarū
 præscriptarum trinum, propter naturam fortiorē,
 teniorem, & penetrantē, in sublime sed am-
 bige flexuosa educi, atq; à corpore suo separari de-
 siderant. Ita fere & trinum præsentium quidē sur-
 sum, sed tamen spacio contrahitōre & angustiore
 eliciuntur. Quia itaq; eadem & qualitate natura
 sua attenuante ac resolvente, cum Struthocamelo
 illo videlicet quæ seu ferrinoro (quæ Hebræi Laanab,
 Græci τριωνύχιδος vocitant) similitudinem habet,
 Ideo modum destillationu earum, imagine eiusdem
 libuit adumbrare.

trudit: in partu vero,
 ex aqua gladiū drach-
 mis nouem, fætum atq;
 secundam expellit. Sal
 plantæ totius, intesti-
 nis, vesicæ, & renibus
 destinatur. Cum balsa-
 mo & oleo permixtū,
 quam præclarum obs-
 tructionib^o remouen-

Nomen **Der-**
wurrs vnde.
 Balsami vsus:
 Ad calculos.

Ad Stomacacem.
 Ad vlcera & a-
 postemata.

dis, & epati roborando sit auxilium, vel vnus ego
 in pluribus experiendo cognoui. In aqua herbæ et
 radices stillatitia resolutum, & quotidie ter, pon-
 dere drachmæ semis, idq; per mensem vnum sum-
 ptum, calculos renū & vesicæ cōmmit, & educit.
 Ex albicante vero Sinapios ori lauando adhibitū,
 Stomacacem profligat, maxillis pristinum rubo-
 rem restituendo, & dentes vacillantes firmando.

NATVRA, PROPRIETAS, ET VSVS DAVCI CRETICI, DO-
 ctrina Paracelsica, corporalis, materialis & complexionalis, in mem-
 bris corporis fæminei exterioribus.

Ad frigoris no-
 xas.
 Ad nomas.

Ad vlcera hu-
 mida, & frigida.
 Ad abortum.

Oleago è radice cum herba et semine vino sub-
 limato maceratis, partibus si inungatur vel è fri-
 gore mortuis, aut ex eadem causa torpentibus, siue
 motu priuatis, nec non vlcerationibus ab copioso
 re humorum frigidorum affluxu excitatis, yf dem
 medetur: Cumque natura eius sit, rerum acredine

mordaci corrodentium, vim hebetare & infri-
 gere, ad Nomas siue vlcera depascētia (à causa fri-
 gida orta) adhibetur, vsu admodum efficaci & sa-
 lubri. Parti inter mammas & muliebria mediæ
 per triduum illita, Fæminis ex animi commotio-
 ne vehementiori, aut pauore subito, abortum me-
 tuentibus,

tuentibus, fetum atque inuolucra eius, quo pinus euellantur, firmat. Balsamum ad omnia pudendi muliebris vitia, absq; noxa & periculo vsurpa-

tur. Sal frequentius si hauriatur, conceptus monstrosos, qualis fere Mola est, efficaciter amolitur.

Contra conceptus monstrosos.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS DAVCI CRETICI,

doctrina Philosophiæ veteris, animalis, substantialis, atque elementalís, in membris corporis humani interioribus.

Daucum Creticum, tradunt Philosophi, naturam possidere subtiliantem, aperientem, & penetrantem: decoctum seminis potum calculos expellere, menses ducere, tormina ventris discutere, se-

cundinam atq; adeo fetum mortuum eijcere, Venenis quoq; & ictibus phalangiorum aduersari: Radicem deniq; decoctam virilitatem torpentem, in labores nocturnos instaurare & instruere.

Vs; Dauci Cretici secundum Philosophos intra corpus. Ad Calculos. Menses. Tormina. Fet. mort. Venena. Ventrem.

NATVRA, PROPRIETAS ATQVE VSVS DAVCI CRETICI,

doctrina Philosophiæ veteris, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis humani exterioribus.

Herba cum radice conquassata & tepida imposita, traditur tubercula, nodos & callos discutere, tumoribusq; magnopere opitulari. Cũ radice & semine probe contrita, & vbi in lebetere ereo fricta fuerit, calida si imponatur, ad pavos aliasq; vitiosas excrecentias dissoluendas, plurimũ commen-

datur: Venti epithematis modo applicata, matricem (vt vocant) ascendentem cohibet. Quod auxiliũ haud vulgaris conditionis Fœmina, sæpe admodum vsurpauit, & perpetuam (excepto vno casu, quo mortua est) eamq; presentem ex ea leuationem percepit.

Ad tubercula, nodos, callos & tumores. Ad ascens. matricis. Ad pavos et vitiosas excrecentias.

NATVRA LIS INCLINATIO, ATQVE VSVS DAVCI CRETICI,

doctrina Magiæ veteris & recentis, spiritalis, cœlestis, & miraculosa, ex prioribus omnibus exoriens & effluens, in membris corporis humani interioribus & exterioribus.

Radix fossa, Luna cornibus ad occasum quidem versis crescente, atque in signo calido (vtpote Leone, Ariete, siue Sagittario) existente, si

contrita imponatur, fistucas, spinas, glandes tormentarias, et sagittas vulneribus extrahit, plagamq; sanitati celeriter restituit: Ortum vero spectantibus decrecente, et in signo aqueo & maligno (vtpote Cancro, Scorpione, Aquario) berente, Tum in tali casu eadẽ nõ solum inefficax nihil proficit (infixis in

Luna crescens in S. ♌. V. Extractum in vulneribus auxiliũ quãdo præstet radix.

plaga resistens) verum etiam plaga ipsa in putredinem prolabitur, purulenta illius diutius infestatur, & sanationem (nisi exacta diligentie accedat solertia) agrè admittit. Acetum factum ex radice, Sole & Luna in Sagittario decurrente fossa (quod vt plurimũ ferè circa diem mensis secundum

ACETVM EX RADICE.

ACETI ex radice ista parandi ratio hac ferè est, initio acetum rosaceum, quod bonis saporis & odoris commendat, nec etate annum superans in Vappam degenerauerit, per Alembicum destillatur, ita vt de quadraginta mensuris (cum nobilissima aceti portio postremo extillet) antequam humor expetitus excipiat, quatuor menses fecernantur. Hinc radices (quas mundiusculè elotas & secundum longitudinem dissectas oportet) in Citrum A, ampla capacitate Ventrosũ iniecit, rostro Alembici subiunguntur, & acetum ex prima destillatione residuum, vt in casilem destillet, calore ignis virgetur, ferè vsque ad mensurarum quatuor residuum, quas in receptaculo suo (quod sitionem & amaritiam quandam ingratiã sapiant) relinqui, nec destillatione ulterius traduci decet. Post hæc Citrum amonetur, & (mucilaginis de aceto veteri optimo aliquantulum indito) radijs solaribus obturatum exponitur. Tunc demum humor eo contentus in acetositatem pernobilem transit, & si folia rosarum immittantur colore rubicundum, sin Viola elepanser purpurascens, sin demia Chelidonia flavescentem acquirit.

lardo perlitis vel Veneno insectis) incussorũ, extinguere: si Vulnera, superficie ambusta deterfa, eo colluantur, ipsumque acetum potui detur. Idẽ quoq; efficitur, et dolor mitigatur insuper, si radix eiusmodi tẽpore fossa, mundiusculè lota, & minutim rasã, aceto maceretur, hinc oleo cõmuni vel (quod præ-

Vs; radice quãdo vulneribus perniciosus. Luna decrecens in S. III. IIII.

stat) proprio perlita, in inum vulneris demergatur, vel (si ad oppositam superficiem vsq; perforatum sit) per illud traiecta, spacio horarum trium ibidem relinquatur.

CAVTELLA.

Plantas præscriptas tres (vt dictum) nequamquam

Ad fevorem vulnerum tormentariorum. in 7.

LXII

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

Qui postus in
folione vitandi

quam Luna crescente, et multo minus in signo fri-
gido, humido & malefico constituta, Vel etiam

Saturno in dodecatemorio Scorpionis positum se-
um obtinente, decet effodi.

Caput decimum sextum,

DE DAUCO MAGNO SOBOLE, QVI ALIIS DBETHVCV,
ALIIS DAVCVS ITALICVS APPELLATVR.

GENVS, PATRIA, NOMEN.

Tertium Dauci
genus.
NOMEN.
Dbethucu,
Daucus Hor-
tensis vnde
Δαυκαί

ÆC est, mea quidem sententia,
tertium Dauci genus, quod Af-
fricanis & Syris Dbethucu, Pa-
racelso Daucus hortensis vel sati-
uus, Dioscoridi Δαυκαί, forte à
loco eiusmodi nominis in Bœotia, & fonte Dirce
ibidem oriente (quorum etiam Virgilius meminit)

plex, an nomen Daucus ab Hebraico Dochan, vel
etiam dictionibus Græcis δαυκας & δαυκαί, exti-
terit, audeat suspicari: præsertim cum (præter-
quam quod vel plurimi Excellentes eruditione Vi-
ri res longè absurdiores definiere) in promptu sint
verba Dioscoridis, qui inquit, Alterius generis se-
men Cuminum, alterius Milium æmulari, in super

appellatur: & quibus-

dam ex Galeno lib. 6.

Staphylinum, quibus-

dam vero Fœniculum

montanum, sed (vt ma-

gna Eruditorum pars existimat) falso, nuncupan-

dū videtur. Hebræis: עורחין Hatsochan, (quod

Latinus est milium capræ, Græcis δαυκαί, &

Germanis Geiſshiers) appellatur: Vnde non vti-

que abs re fuerit aut absurdum, si homo quis sim-

SIGNATVRA GENERALIS.

TENER ille, quem radicalem nominant humor, cum si-
milibus vitæ hominis fœuentibus, qua figura signaturæ in
corpore tam virili quam fœminico, proditus est, eadem quo-
que nunc in puerili, oculis considerandus profertur.

quoque candidum esse
& odoratum. Prouen-
tus plantæ huius pluri-
mis locis est frequens,
maxime autē pinguib

gaudet. Sed inter alia loca, natalibus eius magis
insignia sunt, iuga montium Carpathi & Senen-
sium, nec non Alpes Helueticæ in ditione Ziri-
censium, & qui in ijsdē celebris est mons Pilatus.

PATRIA
& Natales,
Staphylinum,
Fœniculum mô-
tanum.

עורחין
Hatsochan.
δαυκαί
Geiſshiers.
Coniectura de
origine nominis
Daucus.

FORMA, CONSTELLATIO, QV ALITAS, DAUCI MAGNI.

Collatio Dauci
Magni cum
Fœniculo.

Tempus exortus
Rockdali vrbs
Anglæ.

TERTIVM itaq; hoc, atq; adeo maximum

Daucorum genus, folia habet ferè Fœniculi, à cit-
ius similitudine tantum abest, quantum Spica à
Lauandula, Petroselinum à Chærefolio, Pæonia
denigmas à Fœmina abludit: in quib; se. omnibus
eadem formæ facies, sed proportio & magnitudo
diuersa spectatur. Ideoq; quibus forma probe fue-
rit perspecta, duas illas species haud diffi. ulter
scient dydicare. Nam & folia huius quam Fœni-
culi sunt robustiora, crassiora, & duriora, colorq;
non intenso virore nitet, sed in flauū elanguescit:
imo & radix magnitudine, siue crassitudinem siue
longitudinem spectes, superat. Semen quoq; gran-
disculum euadit, nec oblongum sed in formam ro-
tundam declinat, præterq; hæc angulosum et striā-
tum existit: quam obrem à Vetustioribus, non
præter rationem, Milium Capræ fuerit nuncupa-
tū. Sed vt dimissa collatione formā persequamur,
Planta hæc nostra, cum vt plurimum nascatur in
editissimis montium iugis, circa prima Maj mens-
sis initia (quo etiam tempore à me in Anglia An-
no 1548. Ultra urbem Rockdali, in monte Beck
est reperta) initio coliculo vaginato exemplo Fœ-
niculi

niculi emergit : hinc luxuriosa celeritate in altum sese erigens, ut radicem agit oblongam, tenuem, & lignosam, Ita & caulem striatum, intortum, inanem, & lanuginosum promit. Folia densa silua conferta, robusta sunt, & colorem herbaceum, sed flavescente dilutum, & spectantibus ostentant. Sub finem mensis Iunij, Umbelle emicant, quarum superiores e singulis pediculis (quibus abundant) capitula quedam virentia, et exemplo melonū striata produciunt. Hec de hinc hijcentia, flores candidos et staminibus purpurascensibus fundunt, inq̄ orbem collecta, verticilla Fœniculi siue Anisi (nisi quod agmine densiore conglomerantur, & propter stamina colore purpureo extuberantia, in acutum, quemadmodū Millefolij vergūt) emulantur. Vestigia florū defluētium (quod ferè circa finem mensis

Iulij fieri consuevit) semina excipiunt, singula singulis mutuo opposita, & conferta serie conglobata. Horum quanquam forma sit eadem, in duas tamen quasi familias seu species (vt ipse expertus didici) abeunt. Partis enim (siue species) alterius, antequam maturitatem assequantur, decidunt, & oleum vel paucum, vel etiam nullum (quod imperfecta sint) fundunt, nec acedinem aliquam memorabilem in gustu præ se ferunt. Alterius vero, colore constant cinericeo, sapore gustantibus acris, atq̄ odore (qui radice etiam est herbe & florum) iucundo & grato. In radice Sol sibi vendicat partes quatuor cum tribus quartis, Venus duas cum vna quarta, Luna quinque. In herba imperio Solari cedunt partes quatuor, Veneri tres cum vna quarta, Lunæ quatuor cum quartis tribus. Semen

quod inter reliquas plætæ partes nobilissimum est, Soli acceptas refert partes sex cum tribus quartis, Veneri tres cum vna quarta, Lunæ duas: atq̄ ita (cum Luna vim Veneris inibeat, Venus vero Solis) compositio & temperamentum eius, quinque partibus Sulphuris, tribus Salis, & quatuor Mercurij constat: quibus in vnum coeuntibus, in planta hac resultat, facultas & natura, Nutriens, Roborans atq̄ Sanans. Radix fodienda est circa

Radix. Qualitas feminis
⊙ 6 1/2
♀ 3 1/2
♃ 2 partes.
Caulis.
Herba. Sulph. 5. Sal. 3. Merc. 4 part. Umbilic. Facultas plante, nutriens, roborans, sanans. CONSTEL. LATIO. Radix quando fodienda. Florc.

DAVCI SPECIES PEREGRINA.

CVM Anno 1559. Taranti habitans, die mensis Maij 13. per Vallem Buzensem trans excessos montes, quos iugum Diaboli incolæ Vocant, proficisceret, fodinas quasdam metallicas inspecturus, in genu quoddam Davci incidi incognitum. Aliud postea oblatum est, Anno 1568. in Hispania, in montibus ultra Urbem Granatam & Loxam oppidum hilari amunitate spectabile sit. Priori radix erat robusta, longitudine (& fere etiam crassitudine) brachij humani, odorata, cute nigricante sed crassa amilla, & carne prædita eleoanter candicante ac molluscula. qua si premeretur, humorem albicantem, vntuosum, densum, & huius odore excellenti redolentē fundebat: sin vero vultaretur, sapore dulci instar Pastinacæ, sese eius facile præbebat. Herba folijs (sed non radice) præscripta admodum respondebat. Quanquam magnitudo esset maior, & odor ex Coriandri & Anethi videretur mixtus. Alterius cum radice tum herba quantitate erat minor, odor tamen thuris annulus, quem etiam caulis conquassatus spirabat: folia breuia vrant, sed hu, qua iam descripsimus latiora. In huius autem generis radice, herba, & floribus (semen tum aberat,) dubium non est præclaras facultatum vires reconditas, qua tamen ratione subtilitatum huius nostra, in vno non vinctant. Quod autem odore vehementi nare: fertunt, forte à natura soli, aeris, & aliarū causarum physicarum beneficio dimanat.

diem mensis Iulij, decimum quartū, decimum sextum et vicesimum, Sole scilicet in Leone, & Veneri in Libra versante. Plurimum etiam ad bonitatem eius momenti afferret, si tempore fossionis, Venus Domina Libram Ascendentem teneret, Luna vero, à maligno reliquorum Planetarū cōiuitu libera, in domo decima commoraretur.

⊙ in 8.
♀ in 22 asc.
Iugum Diaboli
Eustachijoch.
Granata, & Loxa
vrbes Hispaniæ.
⊙ in dom. 10.

Herba metitur sub finem mensis Maj, Sole in Geminis, & Luna in gradu Libræ vicesimo primo, vicesimo tertio, vel vicesimo quinto, in mansione decima quinta, Veneri deniq̄ in Tauro versantibus. Semen carpendum est mense Septembri, Sole in Virgine, & Veneri in Libra in Occidente, Luna vero (vt plus caloris imbibat) inter cornicularem incrementi sui apparitionem & plenam orbis illuminationem cōstituta. Subtilitatum, quæ arte ex hac planta produciuntur, numerus & genus idem est, quod modo in Mare et Fœmina (fiunt enim inde Balsamum, Oleago, & Sal) sed virtus qualitatis dissimilis. Nec enim Balsamum hoc viribus, nec Oleum potentia, nec Sal acedine tantum valet, quantum subtilitates ex Fœmina eductæ, sicut nec illius præstant, quod Maris.

Herba quando colligenda. Demen. Ⓞ in II. ♃ in 22 gr. 28. 21. 25. ma. 1. 1. ♀ in 8. Demen quando carpendum. Septemb. Ⓞ in III. ♀ in 22 occas. Demen duæ species. Inter ☉, ☽, ♀, R, U, D, V, C, I, A. Balsamum, Oleago, Sal, non tantum vim habuit cum prionibus, singulorum enim leuorum per gradus variant. QUALITAS radice. Ⓞ + 1/2. ♀ 2 1/2. ♃ 5 part. Herbe qualitas. Ⓞ 4. ♀ 3 1/2. ♃ 4 1/2.

ΕΝΕΠΤΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS DAVCI MAGNI, DOCTRINA Paracelsica, animalis, substantialis, atque elementalisis, in membris corporis puerilis interioribus.

Balsamum ex radice, herba, & semine, cordi, epati, & cerebro (vt pote partibus vitalibus) et capiti cum agnatis, in corpore puerili proprium tribuitur. Pueris conuulsionem patientibus, si cum oleo ex Picea (quod solum violentius operetur)

exhibeatur, numero guttarum trium, vsu horæ vnius spacio ter repetito, auxilium admodum salubre præstat. Ex lacte decocto ipsdem, vbi permixtus sine tinctis alui laborant (quod malū huic ætati admodum est familiare) numero guttarum nouem

BALSAMI vsus in quibus partibus et morbis. Ad conuulsionem puerorum. Ad imbecillos alui purcorum.

LXIII

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

Ad tussim, præcordiorum angustias, obstructions arteriarum, apostemata, calculos & vrinam. Ad remorantes menies puelliarum.

Ad Stomachum purgandum.

SALIS vsus vbi.

Ad sanguinis inflammationes et febres ardentes.

Camelopardalis, ὄλιγοτερον λος. Modus destillationis quare comparatus Camelopardalis. In febribus ardentibus simul & refrigerantia & calefacientia iuuant.

OLEI vsus vbi. Ad sanguinem purgandum.

si detur, vermes interficit, & absque periculo educit. In cochleari vini Cretici propinatum mensura

drachmæ semis, idque quotidie ter, Puellulis, quibus post annos puertatis (vel ob venarum exilitatē, vel constrictiōnem à causa frigida, atq; adeo obstructions) naturalis sanguinis menstrui fluxus

ultra tempus debitum superimitur (vnde capiti, faciei, auditui, grauedines et varia symptomata alia, vt pallor, suffusio & tumor vultus, ventris, & crurum oboriuntur) opitulatur, viresque nature potenter roborat: ita vt symptomatum causis sublatis, dolor omnis cesset, vapores maligni à partibus inferiorib; præcipue vero stomacho, ad superiora ascēdentes retrahantur, et inflationum tumor omnis discutatur.

Oleum radices & plantæ totius, renibus, pulmōni, & membranis

exanguibus in corpore puerili dicatur. Ideoque in lacte caprino cocto si sumatur, tussi et præcordiorum angustijs medetur.

Arterias obstructas aperit, apostemata soluit, renes expurgat, calculos ducit, et vrinam promouet. In vino vero generoso & forti nec sulphurato, cum oleo Vitrioli si bibatur, Stomachum ab humoribus

viscosis exonerat. Sal plantæ, spleni, venis, & partibus affinitate his inueniētis, appropriatur. Vnde in aqua rosea si soluat, inflammationib; et fevioribus sanguinis exestuantis resistit, et febribus aduersatur: quod arguit, auxilijs non solū infrigidantib;, verum etiā calefacientibus, ardores illos malignos compesci. Præterea non solum arterias, sed etiam venas, atque adeo sanguinem flatuosa humorum superfuitate perfusum & corruptum, expurgat & instaurat.

BALSAMVM.

EX radice Butzenallense, cuius modo in tabella præcedenti facta est mēto, Balsamum venustum admodum & salubre paratur. Si enim radix minuzim concisa, & in succum micēta (eodem diligenter obligato) pralo robustiore, quale hic litera A appictum est, fortiter comprimatur, humorē ex se mittit, canādam, lentum, crassum, & vntuosum, sed odore grato naves afficientem. Is postea per balneum placide destillatus, colorem citrinum induit, & limpēditate pellucida conspicuum, facultatem obtinet, penetrantem, incarnantem, & sanantem.

MODVS DESTILLANDI.

IN præcedentibus indicatum est, Destillationes non solum in genere simplicium, verum etiā rerum aliarum fere omnium, ad ingenium, qualitatem, & naturam speciei cuiuslibet esse atemperandas & institutas. Cum ergo herbu tribus præscriptis, anima siue sulphur insit admodum tenue, ideo subtilitates inde extrahēda meatu multo longiori, quam qua crassiorum sunt partium, sursum eleuantur. Huiusmodi exemplum seu imaginem potius, adducimus animal illud ὄλιγοτερον λος, quod Hebræis: Ἰνδus & Latini Camelopardalis, & Ethiopibus & Indis Nabin siue Nabil, vel etiam Nabin appellatur. Idq; non solum ideo, quod quemadmodum Camelopardalis, halitum suum per arteriā admodum longā in sublimē euectitat, ita spiritus harum plantarum spacio ampliore sursum extrahantur atq; subtiliscunt: Verum etiam, quod quemadmodum animal hoc, secus atq; alia bruta omnia, in incessu pedes vniuersos simul eleuare consuevit, nec vtriusq; alternatim mouendo permutare: ita subtilitatibus plantarum istarū ea natura insita sit: Vt, vbi corpori humano adhibita fuerint, primo vnum latius tenuitate sua penetrante perreptent, morbum insidentē profigatur, eōq; restituto postea & in alterum vires & potentiam suam exerant atq; expromat. Destillatio itaq; prædicta vbi peragenda est, primū planta in ventre B conditur, & spiritus inde in organum A eleuantur.

NATURA, PROPRIETAS, ET VSUS DACVI MAGNI, doctrina Paracelsica, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis puerilis exterioribus.

Ad fluxiones capitis fræctes. Ad fluxiones oculorum. Ad scabiem septem puero. vni die magrey.

Herba in lixiuio è cinere fagineo probè si coquantur, eaq; pueri Luna decrefcente lauentur, fluxiones capitis fetentes curat. Scabiem quoque ipsedem serpentem, vnde macrescunt profigat, & humorum acedimem emendat, si cum radice & floribus (quantitate manipulorum duodecim) minus tim concisa, & ex vino & aqua æquali mensura

dilutis, Sulphure trito pondere vnius vncie iniecto, decocta, similiter adhibeatur. Oleum radices temporibus si illinatur, fluxiones oculorum sanat. Sal dentibus si affricetur, sequente collutione diligentiore, putrefactioni gingiue et vlcerationibus medetur. Balsamo mixtum atq; oleo, sinus atq; fistulas putridis humoribus manantes, sanat.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSUS DACVI MAGNI, doctrina Philosophiæ veteris, animalis, substantialis, atque elementalis, in membris corporis humani interioribus.

Ad tussim.

Ad calculos.

Quidam ex Veteribus Eruditi, qualitatem plantæ huius siccitate & calore, in tertium vsque gradum pertingere tradiderunt. Decoctum herbe & radices potum, calculis renum pellendis commen-

datur: & ad tussim (cum arterias pulmonum aperiat, & viscositates ipsedem impactas incidat, expellat & calorem insuper familiarem impertiat) vtilissimum habetur. Ad tormina mitiganda (species

cies torminis non expressa, mihi Iliaca intelligenda videtur) corpori calidū applicari iubetur. Planta ipsa in sacculo cocta, & epithematis modo, dum

adhuc calet, ossi ilium applicata, Ischia siue coxendicum morbo medetur.

NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS DAVCI MAGNI, doctrina Philosophiæ veteris, corporalis, materialis & complexionalis, in membris corporis humani exterioribus.

Magnam esse plantæ huius in sanando præstantiam, nō solum antiqui illi Artifices memoriæ prodidēre, sed & Rustici atq; ipsa animalia bruta norunt: vnde & quibusdam in locis, Germanico nomine Wundstreichel appellatur. Celeriter enim vulnera coalescere facit: sed, nisi inhibeatur, minus solide. Ideo ἐκπονηκός id est pus mouentibus, & χαλαστικός est iungenda, præsertim vbi vulnus altè descendit. Quod si sola adhibeatur, labra qui-

dem & summas oras consolidat, sed imo sinu non curato, vlcera cuniculosa & cauernosa tandem fieri facit. Præcipuum quoq; vsum obtinet, in herpetis, & scabie, alysq; in superficie cutis externa feditatibus, siue vniuentis quis misceat, siue solam succo expresso vsurpet: Cutem itaq; abstergit, sed ita vt eandem scabram & duram relinquat, ideoq; Mulierculis, quæ candore & mollitie manuum piacere student, non satis vsus eius competit.

Herba hæc à sanandi efficacia vniuersitatis dicta est. Dammum vultu nimis colescentium. Herba hæc vulneribus sanandis non sola adhibenda. Ad Hæpetas, et scabiem.

NATURALIS INCLINATIO, ATQVE VSVS DAVCI MAGNI, doctrina Magiæ veteris & recentis, spiritalis, celestis, & miraculosa, ex prioribus omnibus exoriens & effluens, in membris corporis humani interioribus & exterioribus.

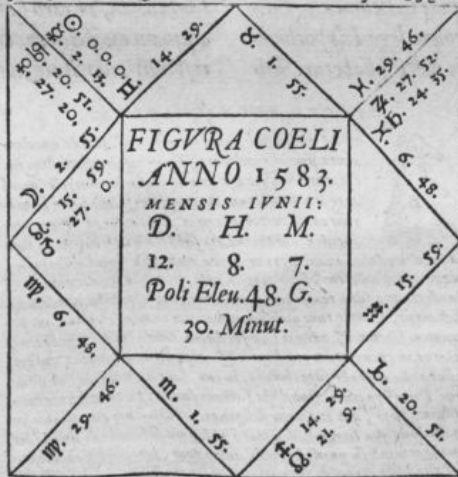
Herba si colligatur Sole primum gradum Arietis siue Cancrī (in Ascendente positorum) ingrediente, Lunaq; in eodem signo versante, tum ex

coniuurationum ritu, quod quidam rerum æstimatores imperiti putant: quo si telum, quo plaga facta est, iungatur, & vulnus tempore matutino

Amuletum seu περλαίον ad consulsionē Stomachi puertorum.

CONSTELLATIO OPPORTUNITATIS PECVLIARIS.

QVOD si quis hanc radicem ad res miraculosas efficiendas desideret, positionem eius instituat anno futuro 1583, die mensis Iunii duodecima, Hora fere octaua antimeridiana: siue alio simili tempore, quo Leo ascendat, Sol autem & Mercurius in domo vndecima, Luna denique cum Venere in duodecima commoretur. In momentum vero illud, sub elevatione poli grad. 45. minut. 30. hic qui adstat, incidet siderum & stellarum ad iuuicē situs & figura.

Urina ipsius vulnerati eluatur, hincq; nullo emplastro addito deligetur, sanatio absque omni molestia & dolore perficitur. Quod vero eadem si varijs ceremonijs & gestibus adhibitis, Sole signum Virginis ingresso fodiatur, gestatu corpus icibus & vulnerib; impenetrabile faciat (vt Vir quidā doctrina & ingenio præstans, cuius nomen honoris gratia subiceo, professus est) fidem habeat qui volet, mihi certe id fieri posse, non fit verisimile.

Thurciffens nihil quicquam tribuit efficacie. Ceremonijs aut ritibus, qui in folsione huius vel alterius radidis adhibentur.

te in Ariete, eoq; Ascendente constituto, fit ex ea cum Therebintina & oleo πλόχισμα siue (vt ita dicam) vnguentum armarium, idq; absque omni incantationum &

CAVTELA. Saturnus Soli, Lunæ, & Veneri aduersus sit, omnes positus corrumpit, & actiones impedit.

πλόχισμα siue vnguentum armarium, Wassenfall.

Σ ρ α { ρ

Cum Luna in Scorpione constitutus, vires herbarum prescriptarum trium inficit et inquinat. Nec dissimilem aut benigniorem se prestat, ubi cum Marte & Mercurio fuerit coniunctus.

Caput decimumseptimum.

DE FOENICULO MARE, QVOD ALIAS HIPPO-MARATHRON VOCATVR.

GENVS, PATRIA, NOMEN,

GENVS.
Prima Foeniculi species.
Hippomarathron.
NOMEN
ירבוז
Iarbutz.
Othomarathron.
Feniculum equinum.
Xosfendel.
Foeniculi alij duo tantum generata factum.
Iarbus apud Hebr. vnde ירבוז הכסם
Iarib & Sam.
Paracelsus. Olus Febris.
Seter fraut.
PATRIA.

BLANTA haec inter genera Foeniculi, natalibus quidem sylvestris sed efficacia potentissima, priscis illis Hebraeis dicitur Iarbus sive ירבוז Iarbutz, Serapioni Othomarathron, quibusdam ex Graeco Feniculum equinum sive Xosfendel, & erraticum sive sylvestre: ac traditur alicubi ex quorundam sententia diuim esse generum, mas nimirum & femina: quod nos (cum praeter tria praesentia, nullum aliud

SIGNATVRA GENERALIS.
IMAGINE hac praesentis Venas totius corporis masculi, & qua in hi continentur, sanguinem scilicet & virtutem vitalem, vegetabilem & naturalem, signamus.

bertraut, et multas variasque virtutes tribuit. Nasquitur autem vt plurimum Syluis de-

Myseneum.
Feniculum ex veteribus commendauerunt Petrius & Mycon.

Vel qualitate vel efficacia simile inuenerimus) quaecumq; sit, hoc loco missum facimus. Apud Plinium lib. 20. cap. 23. praeter nomen receptum, quod ibi refertur, etiam Myseneum appellatur, hoc superadiecto: nihil hac planta aduersus venena efficacius habitum: idque ex testimonijs Petricij &

Myconis, sibi hoc vsu longo cognitum scriptis editis professorum. Nec dubito Hippomarathron hoc nostrum, esse illud ipsum, quod Dioscorides lib. 3. cap. 82. descripsit, cuius apud Hebraeos nomen Iarbus a dictionibus ירבוז הכסם Iarib & Sam primum extitisse, & compositione earundem Iaribsam (quod est Vincetoxicum sive vincetoxicon) denominatam. Paracelsus ei nomen Olus febris sive Seter fraut, et multas variasque virtutes tribuit. Nasquitur autem vt plurimum Syluis de-

FORMA, CONSTELLATIO, QUALITAS HIPPOMARATHRI.

Qualitas.
Hippomarathri cur loco maris habetur.
FORMA.
Radius.

SPECIES haec Foeniculi agrestis, radice, herba, & semine inter reliquas maxima est, calidissima, & efficacissima: ideoque lege Hypobesis assumpta, a nobis loco Maris merito habetur. Radix recta est, oblonga,

morabilem acquirat: natura denique praedita est tam calida, vt raro (exemplo aliarum herbarum) aliquam ex frigore corruptionem sentiat, verum restibili viuacitate in multos annos perduret, &

Radice color, odor.
Longitudo.

& equalis: colore superficiei conuexa in cinereum potius quam candicante aut flauum inclinat: odor inest vehemens & penetrans, sed non ita vt tertiae speciei naribus gratus aut incundus: duritie, plus quam aliae, constat lignosa: longitudine interdum sesquicubitalis euadit: gracilis tamen

singulo Vere herba & flore nouo germinet. Etatem autem illius, forma herbae & seminis arguit. Quo enim fuerit annosior, hoc magis & herba viribus augetur, & semen pinguis oleosiusq; (vt ita dicam) euadit. Herba procul quidem spectantibus (cum visus ex longinquo proportionem solummodo & formam

Herba.

& extenuata perpetuo persistit, ita vt ad proportionem longitudinis nullam aliquam crassitiem me-

visorum percipere, sed non vt in propinquo recte diiudicare valeat) speciem quandam Foeniculi obiectat:

SICCVS FOENICVLORYM.

Si radix sub fine mensis Maij, lapide quodam acuto sive ossis cultrato, & ad ipsam medullam incidatur: Vulnerata dehinc Vasculum Vitreum (quod arte ita formatum oportet, vt solummodo humorem extillantem recipiat, sordes Vera & terram incidentem excludat) substituitur: eoque subito tam radix denudata, quam Vitrum, terra reuicta simul operiantur, atque sibi ad diem & sive mensis Iulij, decimum, vndecimum, vel duodecimum (quo tempore Sol Leonem attingit) relicta, tandem effodiantur, Humor tum quidam in Vitrum exudasse visitur, qui per pannum lineum & rarum (vt sordides omnis male segregetur) colatus, in cucurbitam conditur: & Alembico turbinato (cui tria insunt rostra) probe superlutato, in cupellam arenariam impositus, igne lento vrgetur. Quod ubi factum fuerit, ex capite quidem A effluit liquor, qui exceptus diligenter assernatur: ex reliquis vero duobus (qua ltera B denotat) phlegma solummodo quoddam, qualitate in vsu quidem horrida admodum, fortis & vehemens: sed quod ubi disperdit in massam fuerit coactum, ad varios affectus, primum vero aduersus Venena serpentum, vtiliter adhibetur.

tribus Mercurij: hincq̄ facultas quaedam qualita-
tis existit, discutit, expellens et mouens. Semini
& cum hoc subtilitatibus inde extractis, nobilis
admodum qualitatum mixtio contigit. Soli enim
acceptas referunt partes octo, Marti duas, Luna
totidem. CÆTERVM cum herba huius ge-
neris omnes tres (vt in tabella præcedenti com-
moratum est) spiritui cum vitali tum virtuti na-
turali, & quicquid facultatum sanguis continet,
qualitatis suæ cōuenientia & Signatura alludant.
Ideo et collectio earum, ad positum Planetæ rebus
vitam impertientis & conseruantis, Solis nimirū,
dum is in domo propria, siue in alio quopiā signo
benefico versatur, diuini desiderat. Radix itaq̄ fo-
dienda est die mēsis Iulij, duodecima, decimaquar-
ta, & decima sexta: cum tum temporis, vim suam
acerrimam partim in folia, partim in flores dif-
fundat: atque ita viribus mediocriter imminutis,
vsi sit aptior et mitior, quam omnibus simul vni-
tis, ideoq̄ violentius vim suam exercentibus. Om-
nium vero maximè eò faceret, si tum temporis
Mars in domo Veneris, & Luna in Virgine exis-
teret. Herba omnium maxime viget, dum flores
emergentes sustinet. Metenda itaq̄ est circa diem
mensis Augusti, sextum, octauum & decimum,
Sole scilicet vltimos decem Leonis gradus pera-
grante, & Marte in eodem signo, Luna vero in
Gemini commorante. Semen carpendum est men-
se Septembri, antequam exhausto nimium humo-
re areseat, Sole nimirum in Libra, Marte in Can-
cro, & Luna in horum signorum aliquo versante.
PRODVCTA ex hac plāta sunt, Antidotum,
Oleum, & Sal in parua quantitate, sed subacre &
mordacitate sua erodens.

Natura. Discu-
tor, expellens,
& mouens.
Semen.
⊙ 8.
⊙ 2.
⊙ 2. part.
CONSTEL-
LATIO.
Plantæ huius ge-
neris omnes tres
quando colli-
gende.

Tempus radice
fodiendæ Iulij
d. 12. 14. 16.

⊙ in domo ♀.
⊙ in III.

Herba quando
metēda. August.
d. 6. 8. 10.
Caulis.

⊙ in 3. S. dec.
⊙ in S.
⊙ in II.
Umbella.
Flores.

Semina
Semen quando
carpendum.
M. September.

⊙ in III.
⊙ in VI.
⊙ in III.

QUALITAS.

Radix.

⊙ 9.

⊙ 1.

⊙ 2. part.

Herba et caulis.

⊙ 8.

⊙ 1.

⊙ 3. part.

Sulph. 8.

Sal. 1.

Merc. 3. part.

PRODVCT.

Antidotum.

Oleum & Sal.

ieclat: verum folia sine capillamenta eius latitudi-
nis quid habent, duritiemq̄ & crassitudinem quam
illius maiorem. Caulis teres est & inanis, lineo-
lasq̄ quasdam ceu strias in superficie ostentans,
mense Iulio Umbella pediculis, & eleganter can-
dicante efflorescit. Flores foliolis densius stipan-
tur quam prioris. Semina denique grandiuscula
sunt: et quodammodo orbiculata, bina binis obuer-
sa visuntur. IN RADICE Sol sibi vendicat
partes nouem, Mars vnam, Luna duas. In herba
& caule imperio Solari cedunt partes octo, Marti
vna, Luna tres. Temperamentum itaq̄ eorum con-
stituitur ex partibus Sulphuris octo, vna Salis, &

ἘΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS HIPPOMARATHRI,
doctrina Paracelsica, animalis, substantialis atque elementalibus,
in membris corporis virilis interioribus.

Quamquam herbae, radici, & semini calor inten-
sior insideat, beneficio tamen humiditatis acceden-
tis, in extinguendo calore præternaturali, & ma-
ligna qualitate membra interiora peruolante, au-
xilium præstant admodum familiare & salubre.
Non itaq̄ absq̄ euidenti ratione, Oleum inde ex-
tractum epati (vtpote fonti & officinæ omnis hu-
moris sanguinei) destinatur. Nam in aqua ex ra-
dice, herba & floribus stillatitiæ ligulis tribus, per
dies nouem, quotidie vero ter, pondere drachmæ si-
sumatur, ardores febrium putridarum (ubi scilicet
humoribus inflammatione incalescentibus, vel ex

intermittentibus Tertianis, vel ex continuis Sy-
nochus quorū, aut Causon, & id genus aliæ affli-
gunt) extinguit. Quantam vero & in profliganda
Angina salubris efficaciam prodiderit, si cum
oleo Chalchanti æqualiter diluatur, et dehinc pon-
dere drachmæ aceto rosaceo rubente temperatum,
aliquandiu in ore foneatur hincq̄ deglutiat, de
eo mihi, vel qui Anno 1566. in Vngaria aduer-
sus Turcas militarunt, ex ordine tam eq̄. stri-
quam plebeio plurimi Viri honesti, testimonium
perhibebunt. Antidotum arterijs & cordi de-
stinatur. Si enim in aqua radice stillatitiæ, siue

Ad anginam.

OLEVM.

Ad ardores fe-
briles.

Expediitio belli-
ca aduersus Tur-
cas Ann. 1566.

ANTIDO-
TVM.

Vilus Antidot.

LXVIII

DE HUMANO CORPORE IN GENERE

Ad venena ca-
lida qualitate
prædita.
Ad tussim ex
fluxione calida.

Ad oculos lip-
picos.

Ad
Asthma.
Spiandiangu-
stiam.
Obstrucl. pulm.
Vaguet ocul.
Ad os stomachi
duro & re-
uassor.

SAL.
Vius salis.

(quod præstat) essentia, per spaciū borarum se-
decim, totidem equaliter alternatis & repetitis
vicibus, pondere siliquarum sesquiquing exhibea-
tur, Venenis natura calida (præsertim Arsenici)
præditis, potenter aduersatur. Oculis quoq; lippi-
entibus & fluxionibus
eorundem omnib⁹ me-
detur, si quolibet men-
se ter, & quidem ven-
tre ieiunio sumatur. Os
deniq; Stomachi, quod
ob debilitatē non clau-
ditur (vnde vapores li-
bere in caput eleuati,
varias noxas & gra-
uamina afferunt) idem
Antidotum astringit,
et vt ad officium redi-
ens, claudi assuescat, ef-
ficat: si à cibo sumpto,
pondere siliquarum sesquiquing, ex vino mensura
cochlearis, frequenter sumatur. Sal, Venis, & ar-
terijs pulmonum, respirationi atq; spiritibus ani-

PREPARATIO ANTIDOTI.

ANTIDOTO conficiendo, assumito mense
Iunio Radici, herba & storum libras decem: om-
niaq; minutim concisa, totidem libræ aceri Vinacei
albi maceranda, Vasculo probe obturato reponere,
& ad finem mensis Octobris, quo scilicet tempore,
Semen maturitatem assequitur. Hu per altum eligi-
to semina pondere ad maceratorum quadruplo, & ubi confusa in
puluerem redeperit, vino albo (pondere & proportione ad duo illa
etidem quadruplo) mersa, per diem naturalem seruato, inde cum
primo tum postremo macerata, per organum B C (Secundo huius
libri capite prima suly septimi tabella appitum) lenta refrigeratione
iunctim destillato. Tunc & phlegma & oleum promiscue ef-
fluent: quibus segregatis, Oleum quidem per Alembicum in arena
placide subtilitatis: phlegma vero, radicibus, herba, & seminibus re-
centibus alijs, sed arida, infundit: eaq; in Vitro A, annulo plumbeo
B immixto, primum destillato, Vitrum dehinc Balneo Maria commisit-
tito. Qua re ter iterata, offeret se tibi tandem Antidotum Fancu-
li excipiendum: auxiliium sane ad Venena selectissimum, & con-
fortatiuum cordis præstantissimum, Arcanum denique, nulli precio
aquisparandum, spiritibusq; Vitalibus & Virtutibus naturalibus cum
conseruandis tum reborandis, amicum admodum & salubre.

malibus dicatur. Ex aqua Therebinthinae sum-
ptum, pondere drachmæ semis, tussim à fluxionibus
calidis profectam curat: ex altera parte mate-
riam in pectus decumbentem exiccando, ex altera
locos inde exulceratos sanando, viscositatemque
Tartari impactam re-
soluendo & cyciendo.
Plurimum itē asthma-
ticis, suspensiosis, & ob-
structione pulmonum
affectis prodest. Pte-
rygia deniq; oculorum,
seu nervosas circa cor-
neam tunicam exupe-
rantias, absque peri-
culo detrahit: si in pul-
uerem tenuem reda-
ctum, Luna decrescen-
te oculis inspergatur.
Sed cum tenui quadam
mordacitate præditum sit, superficiem oculi in-
de prurientem, non decet perfricare aut comprime-
re.

NATURA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS HIPPOMARATHRI, doctrina Paracelsica, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis virilis exterioribus.

Ad mortus &
vulnera venena-
ta.
Ad dolorem
Erysipelatum.
Ad oculos cali-
dites iocendos.
Ad anginam &
tumores faucium.
Ad Maniacos
& Melancho-
licos reuocandos.

Oleo, succo, Sali & Antidoto, vsus est ad mem-
bra ab animalibus ioculis demorsa, & vulnera
ictusq; telis venenatis illatos. Dolorem etiam Eri-
sipelatum exquisitorum mordicantem et pungen-
tem mitigant: id quod & puluis radicis aride præ-
stat. Radix ad gingiuas putrentes, Anginam, &

faucium tumores, vtiliter bibitur. Oleum angulis
oculorum inditum, quantitate guttulæ vnius mi-
nutæ (idque decubituris) visum acuit, serenat, &
oculis gratiam conciliat. Temporibus illitum, Ma-
niacos & Melancholicos, siue atra bile agitados, et
mente alienatos reuocat, atq; in integrū restituit.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS HIPPOMARATHRI, doctrina Philosophiæ veteris, animalis, substantialis atque elementalıs, in membris corporis humani interioribus.

Veteris de quali-
tate & virtutibus
Hippomarathri
sententia.
Ad flatu exi-
gendos.
Ad catharos
exiccandos.
Ad erectionem
virge virilis.
Experimentum
D. Cardani.
Cautela.
Ad
Obstrucl. pest.
Respirat. facil.
Venæ.

Planta hæc, ab Antiquis in tertio ordine cale-
facientium & primo siccantium censetur. Semen,
ex illorum sententia, flatus & ventos mouet, eosq;
extrudit: capiti itaq; non inutiliter videtur adhi-
beri. In sistendis vero fluxionibus capitis, & ex-
iccando cerebro humido, plurimum valere D. Car-
danus (vt aliquando mihi commemorauit) vsu de-
prehendit. Obseruandum tamen est, vt eo ob oculis

tam exiccandi facultatē, prudenter & cautē vta-
mur, ne cerebrum natina sua humiditate exbau-
riatur. Succus, cum croco ex vino sublimato à
balneo potus, flatus in membris interioribus exci-
tat, & membrum virile arrigit. Pectori quoque
ab obstructionibus vindicando, respirationi faci-
litandæ, venenis denique profligandis laudatissi-
mum habetur.

NATURA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS HIPPOMARATHRI, doctrina Philosophiæ veteris, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis humani exterioribus.

Ad oculos he-
betes.

Decoctum comæ ex aqua oculis instillatum, a-
ciem eorum obtusam egregiè iuuare affirmant.
Radix

Radix cum melle trita, maculas rubentes in facie (forte à quadam epatis intemperie profectas) abstergere perhibetur. Succus expressus, & auribus

instillatus, vermiculis in ysdem necandis commendatur. Decoctum herbæ & radice ex aqua, ad xca. λλω Umbilico calidum imponi iubetur.

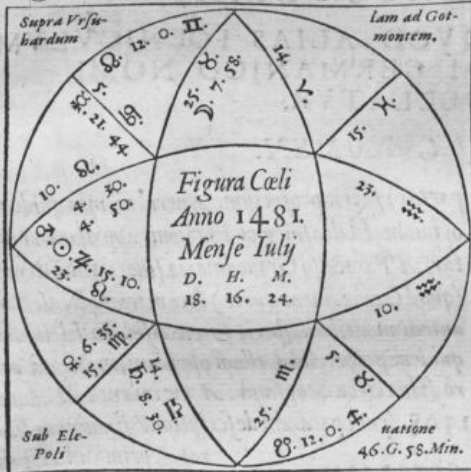
Ad maculas in facie. Ad aures vermiculas. Ad καλω λικην.

NATURALIS INCLINATIO, ATQVE VSVS HIPPOMARATHI, doctrina Magiæ veteris & recentis, spiritalis, cœlestis, & miraculosa, ex prioribus omnibus exoriens & effluens, in membris corporis humani interioribus & exterioribus.

Si ipso tempore ingressus Solis in primū Leonis gradum (quod nostro tempore plerunq̄ circa

bardi in Heluetia. Quo tempore, cum cælum eum, quem figura apposita oculis subijcit, Planetarum

Περὶ αὐτῶν ad cordis palmi.

SIGILLVM SOLIS. CVM hoc loco mentionem fecerimus Sigilli Solis, haud inique facturi videmur, si de modo eiusdem parati (si enim intelligant & Cyfici quidam, ac canillatores contumeliosi, qui eiusmodi imaginibus venientes, supersticiosos praestigiarū sectatores nominare non dubitant) pauca verba faciamus. Est itaq̄, ille, & ex disciplina artis nostræ instituitur, & talis fieri. Primo eligitur aurū purum sine obryzum, quodq̄ in examine exquisita puritatis notat ostēderit, vel saltē (si tale nō sit in propiū) ter per Stibium fustum: quantitate ea, quæ ad institutū sufficit: id in primo Solis in primū Leonis gradum ingressu liquidum, dum adhuc candet (aqua refrigeratoria omīssa) quassando complanatur, vel malleo in lamina

& signorum positum habuisset, in eadem habere virtutes deprehendit. Pulvis radice aride, vino forti maceratus si destilletur, primo aquam, postea oleum exudat. Hæc partibus equalibus temperata, vsq̄ frequēti sumpta, his, quibus pulmones putredine contabescunt, auxiliū præstat admodū salubre. Herba, radix & flores concisa, melle decoquuntur: hinc liquor melleus ex fecibus expressus decolatur, atque deferre

SIGILLVM SOLIS.

Ad pulmones putredine contabescentes.

diem mensis Julij: decimum, undecimum vel duodecimum accidit) radix cum herba, villo necdum humore rosido uel pluvio humida, fodiatur: & orbiculatim concisa, in typum præsculptum, Sigilloque Solis (quale more artis cœlatur) in signem intrusa, tremorem cordis patientibus primo inuasionis tēpore appendatur, malum continuo cessat. Simul tamē etiam ipsa radix simili tēpore fofsa, per dies triginta ægro in potum est adhibēda. ALbinus Cortesius Medicus Lusitanus, ex Insula Reali oriundus, plantā istam effodit, Anno 1481. Die mēsis Julij 8. prope Vrsulam oppidum, ad radices montis Got-

redigitur, donec amplitudinem sigillo faciendo expetitam acquirat. Hoc facto lamina inter duos malleos signatorios (quos ante simili tempore exculplos oportet) interposita, Vehementi collisu, & effigiem eorum hic appitam recipiat, cuditur. Atq̄, hæc est tota series & methodus integræ, omnium illarum incantationum, contrationum, & praestigiarum superstitionum rituumq̄, magicorum, quorum nos Invidi quidam & mendaces omnium artium physicarum Contemptores, barbara & crassa quadam inscitia, ignorantia, atq̄, luore, suis sese ipsum (si quidam inquit) dentibus conficiente, contra omnem pietatem & honestatem insimulant & accusant. Ne vero idem Calumniatores & Obreptatores nostri ignorent, quarum rerum imagine, typi & characteres, & quo sine in hoc sigillo calentur, exculpantur, cudentur aut imprimantur, Tenendum est: imagine altera representari Solem, altera sidus Leonis: non quod corpus illud rotundum & ex igne caelesti incombustibili conflatum, huius vel alterius siue hominis siue bruti faciem gerat: siue etiam signum alterū caeleste quod Sol (dum Zodiacum perlustrat) certo anni tempore ingreditur & peragrat, Talem siue simulachrum Leonis reuera habeat. Sed characteres hiantantum sunt indices & significatores ingressus Solis in signa. Cum enim ingressus eius omnibus annis Variet, & iuxta horas diei naturalis viginti quatuor, hoc anno in hanc, altero in illam, & sic cō-

sequenter omnibus annis in aliam atq̄, aliam incidant, Ideo tempus & character signi, id quod ingressus factus est, huic assignatur: idq̄, eo sine, & si sigilli rite institui possit. Sigillum enim si conficiatur Sole infra Horizontem depresso, nulla efficaciac potētia pollet eodem supra Horizontem euecto: & vice versa, si paretur Sole supra Horizontē commorante, inefficax est, Sole infra eundem demerso. Præterea character etiā index est situs & conditionis loci, in quo sigillum ad tempus ingressus conficitur. Quia enim ingressus Solis (si dictum est) non ubiq̄, locorum in vno momentum incidit: Ideo quod Tolci in Hispania sub elevatione poli gr. 39. min. 55. factum est, Hamburgi ad Albi (ubi polus ad gr. 54. min. 24. altitudinem eleuatur) nihil quicquam præstat. Quæ vero loca vnum & eundem habent meridianum, siue situm sub *

missus, coctura in Electuarium redigitur: quod mane & vespersi si sumatur, phthisicis succurrit. Pari modo etiam pulmonibus, epati, & spleni, ex abscessibus siue venenis miruriam aliquā passis, opitulatur. Radix per se, & potu & gestatu vires cordis vitales & naturales roborat, sin-copaque et animæ deliquio affectos iuuat. Hætenus Cortesius. Pulvis herbæ, radice & seminis arefacti acetorofacco si irrigetur: & duobus panniculis sericis insutus, cum Luna decre-

Electuarium ex planta phthisicis opiterum.

Ad pulmones, epat, & splenē, ex apostemate siue veneno nauito læta.

Ad animæ deliquia. ALBINI CORTESII ex folsione radice in medicido experimenta.

LXX

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

decrefcit, à decubitu ro

vsque ad tempus exor-

Ad oculos lipp

tus Solis in capite fo-

Ad catharos.

Obstru. cerebri.

Memo. debil.

Vifum obr. fim.

Audit. diltul.

portibus & catharris

maleficis liberat, ob-

Ad venena.

structiones eiusdem foluit, memoriam confortat,

visum serenat, & auditum obtusum acuit. Eadem

* eodem parallelo communem, ea quos, cõmuni sigillorum eiusmodi efficacia fruuntur. Exempli gratia: Sigillum quod conficitur Coburgi, efficaciam suam quos, prodit Hainfy in Normandia. Similis sigillorum ratio etiam erit in Valle Ioachimica Misnia & locis adiacentibus. Quia cum ita sint, tum characteres huiusmodi tum imagines, per se nullis viribus prædita sunt, sed solummodo virtutem in sigillo reconditam, tempus, & locum atq; tractum efficacia eius definitum significant.

radix, si tempore disti,

fossa ex collo gestetur,

oculos lippientes et ca-

ligantes restituere atq;

clarificare perhibetur: mēbra deniq; tā interio-

ra quā exteriora, simili modo si adhibeatur vel etiā odoretur, à veneno, pcpue vero à peste, vindicare.

Caput decimum octauum.

DE FOENICVLO FOEMINA, QVOD ALIAS FOENICVLVM MONTANVM, VEL ETIAM GERMANICO NOMINE Berwurß APPELLATVR.

GENVS, PATRIA, NOMEN.

GENVS. Fœniculi montanum cur secunda species constituitur. Auenhoes. Halcafmeg. Hazienis. Paracellus. Grauedinaria. NOMEN. PATRIA. Historia fluuio. Eur. pe mcho. ta à Thurnill. ro anno 1568.

LANTA hæc non solum ratione formæ, verum etiam (quib; antecede. te inferior est) virium & efficacia, nec non naturæ, alterum est Fœniculi genus, et Fœminæ locum sibi vendit. Quibusdam ad Daucum Creticum (cuius historia iam exposita est) relata fuit, ab alijs non omnino absurdè (cum hyluestribus &

partus) fuerit profectum. Auerrhoi, mea quidem opinione, Halcafmeg et Hazienis appellata videtur. A Paracelfo Grauedinaria siue fœnicultraut (quod Grauedinem curet) dici meruit. Nascitur autem montibus asperis & excelsis. In Heluetia quidem prope Abbacellam oppidum, in Nigra vero Sylua circa Scopium. A me inuenta est Anno 1568. (cum pararem descriptionē fluminum Eu-

Ertwurß.

Fontes Alb's. Theled ghez. Radix partui.

montosis pueniat) Fœniculum mōtanum appellata. Quod vero Germanis Berwurß dicta est, forte respectu virium, ab nomine eius Hebraico תהלת הגזר Theled ghezar (quod Græcis est ματιγγόζα Latimis radix

SIGNATVRA GENERALIS.

QV A imagnicula in præcedenti Fœniculi hyluestria descriptione, virtus sanguinis naturalis, vitalis & spiritalis in omnibus Venis corporis virilis, adumbrata est: eadem etiam easdem Venes in corpore femineo, Lectori proponimus considerandam & intelligendam.

rope) primo ad Egrā fluuū inter vrbe eiusdē nominis et VValtsachsum, postea quoq; prope Hirschbergam, & in faucibus siue angustijs montium (quæ Diaboli Vocantur) ad fontes Albis in Bohemia.

FORMA, CONSTELLATIO, QVALITAS FOENICVLI MONTANI.

FORMA.

Radix.

RADIX plantæ huius est oblonga, diuvaricata vt plurimum, surculosa, ex albo flauescens, tangenti quam prioris mollior, graueolens, efficacia & virtutibus in vsu valida, qualitateque calida præstans: qua et inter medias frigoris hyemalis asperitates illæsa persistere visitur, viuioque spiritu sæpe in annum tricesimum vsque ætatem producere, ita vt vetustate ligni instar tota induretur. Coma foliolorum, mollitie quidem prio-

rem superat, sed forma tamen capillacea quodammodo imitatur. Caulis, humiliore quam plantæ sequentis statura assurgit, magisq; ex viridi flauet & crassescit, verum geniculis paucioribus nodatur: atq; ita inter præcedētis et sequentis, mediū quendam habitum effingit. Umbella eius, quæ Circutæ nō dissimilis est, quibusdam in locis extubemat sub exitū mensis Maj: & cum capitulis suis tardè admodum efflorescat, fit vt semen

Umbella.

Hoba.

Caulis.

OLEVM FOENICVLI.

OLEI ex femine, caule, herba & radice Fœniculorum simpliciter & vulgariter destillandi modus, tali quadam ratione perficitur. Partes illæ Vel (si vircant adhuc) minutim concisæ, Vel (si arida sunt) contusa, in ahenum capacius, cuius latitudo quidem sit pedum duorū, profunditas vero trium, injiciuntur. Aheno dehinc cooperculum aeneum tres pedes altum, quod, in summitate foramen Alembico grandiori recipiendo accommodum obtinet, latera illius extremo orarum suarum ambitu exactè includat, imponitur: Alembicum vero operculo commissis Vesica circumdatur, aqua (vt perpetuum subsit frigus) interfusæ. Tandem destillandus, minutim concisus Vel contusus, aqua fontana limpidâ, donec super eadem altitudine quinque iatorum pollicum excreseat, infunditur: & igni, vt contenta seruescentia bulliant, excitatur. Quibus peractis, cum oleum cum aqua promiscue extillant: quæ postea per separatorium segregata, per organa Vulgaria A B subtiliantur, & depurantur.

quis statura assurgit, magisq; ex viridi flauet & crassescit, verum geniculis paucioribus nodatur: atq; ita inter præcedētis et sequentis, mediū quendam habitum effingit. Umbella eius, quæ Circutæ nō dissimilis est, quibusdam in locis extubemat sub exitū mensis Maj: & cum capitulis suis tardè admodum efflorescat, fit vt semen

CUM

cum herba, ante ingressum Veneris in Virginem mense Autumno, raro ad maturitatem aspiret. Semen illud ex rotundo in oblongum vergit, sequentibus odore quidem graue, sapore vero acre & subamarulentum præbet: oleumq; insuper copiosum continet, quod tanta tenuitate præditum est, ut etiam rimas & commissuras quasq; angustissi-

ΕΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS FOENICVLI MONTANI, doctrina Paracelsica, animalis, substantialis atque elementalıs, in membris corporis humani interioribus.

Paracelsus, herbam radicem & semen, inter auxilia Catharris vehementibus laudata, præcipuum locum tenere asseuerat: eamque ob causam plantam ipsam nomē Grauedinaria siue *τορνεο* (ut lib. 19. cap. 36. significatur) ferre voluit. Radix secundum longitudinem fissa, in abeno (ut qualitatem virulentæ siue acedinis, quanquam Medicis adhuc vulgo incognitam, exuat) ad tricesimam vsq; ebullitionem lixatur. Hinc in tabulam miondam imposita siccatur: siccata Saccaro decoquitur, donec mediocriter mollescat. Sic itaq; reposita, ventre ieiuno & tempore matutino particulatim si sumatur, caput à catharris malignis immuue seruat. Sal radicis, cerebro, membranis & meatibus eius omnibus dicatur. Intrinsecus sumptum, non solum pituitam crassam & lentam cerebri dissoluit, verum etiam eandem in posterum generari prohibet. Omnes item grauedines & dolores capi-

mas, quæ alias neq; aquæ neque vino, neq; vlli pinguedini transitum præbent, penetret & perrumpat. **RADIX**, qualitatis suæ impertit Sol partes octo cum vna quarta, Mars vnam cum duabus, Luna duas cum vna. Constat ergo compositio eius partibus Sulphuris octo cum dimidia, Salis vna atq; itidem dimidia, Mercurij duabus: ideoq; naturam possidet, expellentem, aperientem & discutientem. Herba & caulis, influentiæ cælestis beneficio, ex Sole obtinere partes septem cum vna quarta, à Marte vnam cum duabus, à Luna tres cum vna. In subtilitatibus ex semine educis, qualitas Solaris deprehenditur partibus septem cum quarta vna, Martialis duabus cum tribus, Lunaribus partibus duabus. **RADIX** foditur Sole & Marte in Leone, & Luna si non ibidem, saltem in signo vicino (ut pote Cancro vel Virgine) existente. Herba & flores, vbi probè maturuerint sunt metendi, & quidem Leone siue Ariete ascendente: Sole vero & Marte, ab Planetarum reliquorum maleficijs immunibus & remotis: Luna denique in signo calido et sicco versante. Semen itidem vbi bene maturuit carpitur, circa diem mensis Septembris, vicesimum sextum, vicesimum octauum & tricesimum: Ariete nimirum siue Cancro ascendente, & Luna in Libra decurrente. **PRODVCTA** ex hac planta sunt, Antidotum, Oleum, & Sal acre atque calidum.

QUALITAS. Radic. ☉ 8½. ☿ 1½. ♃ 2½ part. Sulph. viiiij. Sal. ij. Merc. ij. Herba et caulis. ☉ 7½. ☿ 1½. ♃ 3½ part. Subtilitates leminis. ☉ 7½. ☿ 2½. ♃ 2 part. CONSTEL. LATIO. Radix quando foeditur, ☉ & ♀ in ♌. ☿ in ♍ vel ♎. Herba & flores quando metedi, ☿ ascendens. Semen quando capendum. Septemb. d. 26. 28. & 30. Semen. ☿ ascendens. ♃ in ♍. PRODV. CTA. Antidotum. Oleum. Sal.

tis (siue vnam tantum eius partem affligant, ut in Hemicrania, siue totam substantiam) lenit: si ex aqua propria, siue (quod præstaret) oleo resolutū hauriatur. Oleum seminis, aliqua ex parte membris generationi seruentibus, & arterijs (quæ ab iisdem in caput & cor feruntur, et cognitione quadam dependent) consecratur. Strangulationi siue suffocationi matricis, quæ Eruditorum quibusdam est ascētio (cum Galenus eam locò moueri neget) sed multo commodius passio eius synoptica, vel potius epileptica dici videtur, præsentaneo est auxilio: si tempore paroxysmi, cum potui detur, tum simul in muliebria instilletur. Antidotum cordis, cerebro, epati, membranisque, nec non venis & fibris his partibus affinitate aliqua iunctis, familiare habetur. Vsus eius tempore pestilentis, siue alyis morbis contagioso, ad omnes infectiones aëris laudatissimus est, idq; non tam ratione vir-

Paracelſi de Fœniculo montano iudicium. Appellatio Gras uecinaria vnde, Ad Ceph. lal. giam. OLEVM SEMINIS. Ad strangulationem matricis. Ad catharos. ANTIDOTVM SAL RADICIS. Ad pituitæ crassam & lentam in cerebro solvendam similisq; prohibendam. Ad aëris infecti nosas.

LXXII

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

Antidotū quomodo aëri venenato aduersetur.

Προφυλάκτις, aduersus virulentas exhalationes in locis minus frequentatis, et Cameris, fornijs, domibz, cuniculis & fodinis metallicis antiquis. Ad matricem refrigeratam. Alburum profusum.

ne virtutis attrahentis (vt quidam arbitrantur) sed potius discutientis, dum aëre segregato, venenatum quidem profligat, sanum vero admittit. In Cameras fornicatas, et scrinia longo tempore non reſerata, domosue diutius nō habitatas ituris, pondere drachm.e ſemis vtiliter exhibetur. Metallicis item, in fodinas ſive cuniculos deſertos deſcenſuris, ſive ex recentibus eodem per tranſuerſum penetraturis, aduerſus vaporum metallarium, & au-

re pestilentis (quæ per halitum corporibus ſeſe inſinuat) noxas, προφυλάκτις, & deſenſiuum eſt admodum ſalubre. Matrici denique refrigeratæ calorem reſtituit, profluuium alborum emendat, adq̃ colorem & ordinem periodorum priſtinum reducit, ſi Luna decreſcente ex Vino, quotidie numero guttarum triginta ſive pondere ſiliquarum ſeſquiſquinque, & quidem ventre ieiuno hau-riatur.

NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS FOENICVLI

Montani, doctrina Paracelſica, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis foeminei exterioribus.

OLEVM. Aducius morſus & iclus ſerpentum. S. A. L. Ad fetorē, vermes atq; carnē putridā vulnerū. Ad fecunditatē. Ad μαλακίαν prægnantium.

Oleum, ſi ventri hora ante concubitum, circa vmbilicum nec non partes verēdas inungatur, matrici calorem familiarem impertit, colloq̃ eius aſtriçto, ſperma à Viro emiſſum elabi prohibet: vnde ad fecunditatem plurimum conferre putatur. Ad ſaſtidia ciborum, quibus poſt conceptum Mulieres aſficiuntur, regioni ventriculi latitudine duarum manuum illinitur, & pannus dehinc laneus ſuperilligatur. Partu inſtante, arterijs & Venis temporum ſi illinatur, puerperam languen-

tem, & magnitudine laboris labascentem, plurimum reſicit & confortat. Ictibus deniq; ſive morſibus ſerpentum illitu medetur. Sal, vlceribus cuniculoſis & ſinubz ſi inſpergatur, ea fetere aut vermes & carnē putridam generare prohibet: ſed teneatur, inde ex loco affecto plerumq; ſanguinem elici. Pondere duarum drachmarum, cum alumine ſiliquarum ſeſquiſquinq; in vino calēte diſſolutum, et gargarifatu, Stomacacem propulſat, & gingiuis ruborē genuinum reſtituit, carnemq; renaſci facit.

Ad Stomacacem. Ad confortandas puerperas debiles.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS FOENICVLI MONTANI,

doctrina Philoſophiæ veteris animalis, ſubſtantialis, atque elementalıs, in membris corporis humani interioribus.

Veterū de qualitate & viribus plantę huius doctrina. Ad menſes reſtentos. Sanguinis boni generationem. Ad matricem refrigerat. Ad peſtem, & febres.

Veteres huic plantę tribuerunt qualitatem ſiccam & calidam in tertium vſque gradum pertinentem. Decoctum eius ex vino potum menſes du-

cit, ſanguinē quoq; bonum generat, & matrici frigore læſe calorē reſtituit. Radix, potu ad peſtem & febres prodeſt, vrinā quoq; & ſudores mouet.

NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS FOENICVLI MONTANI,

doctrina Philoſophiæ veteris, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis humani exterioribus.

Ad vulnera & ſolidanda. Ad vterum refrigeratum. Ad præſocationem matricis.

Succus cumq; hoc puluis radicis, cum vulnera reſiciat, emplaſtris epuloticis vtiliter miſcetur. Fumus ſive nidor radicis carbonibus iniectæ per partes obſcenas receptus, traditur matricem ad

præcordia vſque aſcenſu ſuo penetrantem reuocare, locoq; ſiſtere quietam. Decoctum eiſdem ex aqua pedibus lauando adhibitu, vterum refrigeratum recalſcit, & purgat.

NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS FOENICVLI MONTANI,

doctrina Magiæ veteris & recentis, ſpiritalis, cœleſtis, & miraculoſa, ex prioribus omnibus effluens & exoriens, in membris corporis humani interioribus & exterioribus.

Ad fecunditatē tam iuuandam quam impediendam.

Radix ſi ſodiatur tempore Nouilunij, & ſuſum erecta vino maceretur, vinum vero illud dehinc bibatur, creditur Mulieribus ad fecunditatem conferre. Sin in punçto plenilunij, pari modo eandem adimere. Ratio diuerſitatis redditur iſta. Quod vinum prioris, hora ante congreſſum hauſtu, matricem ſemini virili excipiendū habilem

reddat, poſterius vero, ſperma emiſſum abſtrahat, nec locum à natura deſtinatum tenere ſinat: ideoq; hoc, ægrè & diſſiciliter parientibus ſolummodo, exhibendum videri. Quod ſane euentus ipſe ſæpe verum eſſe oſtendit, & in educēdo tam fetu quam ſecundis feliciter confirmauit. Præter hæc, ex collo ſuſpenſa ſi geſtetur, omnes aëris infecti iniurias propul-

Ad aëris contagioſi noxas.

propulsat. Verum non satis constat, cum vis qualitatum celestium, ex superiore cœli regione in omnia terra nascētia impressa, tam rationem et modū fossionis, quā virtutes plantarū variet, an radices illa omnia per se presentent. Certū tamen est, quæ spacio inter Coniunctionē et primā Lunæ cornicularis quadraturā fodiuntur, eas leniter attrahere: sed multo fortius, quæ inter primā quadraturam et Oppositionem. Sic è diuerso repellunt remissè, quæ inter Oppositionē & quadraturam vltimam fossæ fuerint, fortiter vero & violenter, quæ inter vltimā

quadraturam & nonam Coniunctionem. Quæ cum ita sint, non paruam dubitationē mihi mouit, quod Veterum quidam tradunt, Hyacinthum & alios quosdam lapides, solummodo ob virtutē attrahentem, malignitati aëris venenati aduersari: cū hoc modo fieri posse existimem, vt non minus facile aërem venenatum attrahant, quam bonum et valetudini commodum. Ideoq; vsus eiusmodi attrahentium (sive herbe sint, sive radices, sive lapides, sive metalla, sive denique minere) prudenter admodum & caute videatur tractandus.

Dubium an radix hæc præfecta virtute priuata sit, vti a se mul aliena. Radix quando trahat leniter, quando fortiter.

CAVTELA.

CVM radici præsentis, sicut expellēdi insit immoderata, diligēter cauendū est, ne vel ipsa vel Substrates inde extractæ, prægnantibus (nisi her a partu instant) sit periculum vitetur, vltimo modo in se sum veniant.

L. Thurneiss da bitat. an Hyacinthus & alij piperatione virtutis attrahentis solummodo, et venenato obesse stant.

Caput nonum & decimum.

DE FOENICVLO VVLGARI SOBOLE, QVOD ALIAS FOENICVLM HORTENSE APPELLATVR.

GENVS, PATRIA, NOMEN.

FOeniculum hoc, nulli non optime notū, tot nominibus celebratur, vt his enumeradis, liber peculiaris desideretur. Ideoq; Lectorem ad Plantinam lib. 3. Dioscoriden lib. 3. cap. 8. Serapionem cap. 214. Plin. lib. 20. cap. 22. vt apud eosdē, & insuper quoq; apud Galenum (octauo Meth. medicament. simplicium) rationes appellationū cognoscat, ablegamus. Nihilominus tamen ex præcipuis & antiquiorib; aliqua interea adducemus. Aui-cennæ itaq; dicitur Baraline, Arabibus Atageniti, Hebræis קצף Ketsach, Græcis μάχθηρον, Arabibus Raienegi, Italis Fimochio, Gallis Fenouil, Hi-

spanis Funcho & Hinoio, Anglis Fenel, Bohemis Kopr Vulaštj, Polonis Kope Vuoloski, Vandalis antiquiorib; Kapriza. Porro, Chaldeis planta qdā fuit, quam ipsi idiomate linguæ gēilitio ברסעין Brābainach (quod græcis est ἀμύλαωπικὸς, id est, oculos hebetes iuuans) nominarunt. Vnde conijcitur, Hispanicum Hinoio, forte ab Hebraico descendisse, præsertim cum radix Plantæ huius, nec non semen & flores, oculis caligantibus amicissimi deprehendantur. Paracelsus appellatione vulgari fuit contentus. Prouenit autem vbique ferè locorum Germaniæ, Italiæ, & reliquorū terræ tractuū, præcipua autem frequentia in viridijs passim colitur.

NOMEN, Varietas appellationum huius plantæ. 1. Platna 2. Dicke 3. 74. Scrap. 214. Flu. 20. 23. Gal. 8 meth. simpl. Baraline Auc. Atageniti Ar. קצף Katsach Hebr. μάχθηρον Raienegi. Fimochio Ital. Fenouil Gall. Funcho Hsp. Hinoio Fend Angl. Kopr. Vulaštj Bohem. Kope Vuoloski Polon. Kapriza Vand. ברסעין Beambainach. ἀμύλαωπικὸς P. A. PATRIA.

SIGNATVRA GENERALIS.

QVEM ADMODVM Virtutes Vitales sanguinis, in Venu corporis cum Virilis non semine conclusas, vno Vt narum præsentis signauimus: ita quoque easdem in corpore puerili, nondum omnibus suis numeris absoluto signauimus.

FORMA, CONSTELLATIO, ET QUALITAS FOENICVLI HORTENSIS.

PLANTA præfens, inter reliquas Faniculi species, vulgatissima est & notissima. Sed eas vt magnitudine, ita partium subtilitate, tenuitate, & virum in agendo lenitate grata & incunda, (sive radicem sive herbam spectes) vincit. Radix formā obtinet oblongam, æqualem, & rectam: inq; superficiei leuis existens, & raro eoq; tenui capillamento fibrata, colorem candidum ostētat: carne constat lignosa, cute vero tenera, molli, et succosa: nec degener ingeniuū aut naturā facile mutat: calidius-

cula deniq; cū sit perēnat, nec frigoris asperitatib; succūbit. Herba sive foliola, capillacea sunt, atq; vt lana mollia, sed faciliē etiā quida flaccescunt. Præ se ferūt eadē, virorē quendam intensum, et præterquā q; blanda in odore acrimonia arridēt, saporis quoq; dulcedine non iniucunda, gustantibus sese comendant. Nouella eorum germina, in primo ex caule primario, vel Abnatis emersu, effigie omnino plumarū conglobatarū, in asparagos sive spōgiolas eleganti virore, et tenera mollietie spectabiles cōuo-

FORMA. Radix. Herba.

G lura

QUALITAS.
Radix habet

☉ 7. 1/2 } part.
☽ 1. 1/2 }
☿ 3/4 }

Temperamentu
radicis constat.

Sal. 7. 1/2 }
Sul. 1. 1/2 } part.
Mer. 3/4 }

Natura eius, dis-
cutere, expellere
& calefacere.
Herba et caulis.

☉ 6. 1/2 }
☽ 1. 1/2 } part.
☿ 4 }

Semina subtili

☉ 8. 1/2 }
☽ 2. 1/2 } par.
☿ 1. 1/2 }

CONS TEL.
LATIO.
Radix quando
foditnda.

☉ in 2.
☽ in 4.
☿ in 6.

Caulis.
Semen.

Herba & flores
quando metedi.

Menf. August.

☉ in dom. 1.

☽ in 2.

Semen quando
expediendum.

Menf. Septemb.

☉ in 11.

☽ in 12.

☿ in 1.

PRODV.
CTA.

Antidotum.

Oleum.

Sal.

convoluta visuntur. Caulis altior euadit, & gra-
cili proceritate erectus, cum fibris siue lineolis per
longitudinem intercurrentibus, colorē quoq; her-
baceū spectāti exhibet:

atq; arundinū more ge-
niculis, quorū singula
Stolones siue ramulos
pducūt, per interualla
nodatus, Abietis ima-
ginem quādam repre-
sentat: Robustus deniq;
est, succulentus & ina-
nis: sed tandē medullā
eandicantem concipit,
qua odorem simul &
herbæ & radicis refert. Florum exortus non so-
lum est inæqualis, sed & serotinus: partim ta-
men emergunt mensē Iunio, ydemque candidi &
fragrantes, & foliolis tenuibus circaq; staminum
apices non nihil coloratis, extuberantes. Semen ob-
longum est, striatum, & quodammodo instar Lu-
næ corniculatæ incuruum. Atq; hæc est descrip-
tio radicis, herbæ, & seminis, quorum non solum

ΕΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS FOENICVLI HORTEN-
sis, doctrina Paracelsica, animalis, substantialis, atque elementalī,
in membris corporis puerilis interioribus.

PARACELSI Paracelsus lib. 63. cap. 1. Foeniculum breuibus
de virtutibus Verbis magnificè commendat, et docet: Vsum tam
Foeniculi talis monim.

notitia, verum etiam vsus admodū est vulgaris.
RADICI qualitatis siue impertit Sol partes
septem cum tribus quartis, Mars vnam cum vna
quarta, Luna tres. Temperamentum itaque
conflatum apparet, ex partibus Sulphuris septem
cum dimidia, Salis sesquiduabus, Mercurij tri-
bus: naturamque ei inde extitisse, discutientem,
expellentem, & calefacientem. Herbam & cau-
lem ostendit examen (quod in omnibus rebus cer-
tissimum est argumentum) è Sole possidere par-
tes sex cum tribus quartis, è Marte vnam cum
quarta vna, & (quoniam satis copioso humido
abundat) è Luna quatuor. Oleum & reliquæ Sub-
tilitates artificiosa destillatione ex semine edu-
ctæ, qualitatis Solaris possident partes octo cum
vna quarta, Martialis duas cum quarta itidem
vna, Lunarī vnam cum dimidia. RADIX
exemplo prioris foditur, Sole in Leone domo sua,
(& quidem gradu eiusdē, secundo, quarto vel se-
xto) commorante: Marte vero et Luna (vt comi-
tes & pedissequæ) eiusdem iter tenentibus. Her-
ba & flores (cum viribus ferè inuicem æquentur,
& inter assidua augmenti sui, vsq; ad tempus flo-
ris perfecti incrementa, multum humoris maligni

deponant: atq; ita succo
tū probe excocto, ma-
turityatē exactius asse-
quatur) metūtur mēse
Augusto, Sole et Mar-
te in domo prima, Lu-
na vero in Leone siue
Ariete existētib⁹. Se-
mē (quod Galenus li. 8.
metodi simplicium, ma-
rathrū nōinat, Arabes
Bizeri Atasigēiti) car-
pitur mensē Septēbri, Sole in domo prima, Marte
in duodecima, & Luna in nona versante. Cum
vero in eo lateat, natura veneni cuiusdam te-
nuissimi & acerrimi, alijs venenis naturali qua-
dam amicitia seu discordia repugnans, Arte ita-
que inde producit, Antidotum, Oleum, & Sal
subtilitate & tenuitate iucundiusculum, & vsu
simul atq; bonitate præstans.

MODVS DESTILLANDI.

SVBTILITATES specierum Feniculi om-
nium trium (vt solo aspectu indicio, sapiens quis-
bet & soleri virtutu herbarum & effigatō, facile
perspicit) non solum efficacia virum potenti emi-
nent, sed etiam essentia spiritali eximie tenui,
volatili, & pura præstant: ideoq; natura proprietate
incenta, recta sursum educi anant. Nam quemadmodum ho-
mo, contemplationum & cogitationum sagacitate, atq; solertia
quadam Dadaica, reliquis animalibus præstans, spiritum vita-
lem (vt pote ex loco conditus, in superna enchat: ita et spiritus subtili-
tatum, cum harum ex plantis tribus præscriptis, & membris earum
(semine scilicet et floribus) tum qua simili natura qualitate et ha-
bitu constant alijs omnibus, in destillatione, recta in sublime (ex
loco nempe A in B.) oportet educi: nec vel deorsum, vel trans-
uersim, vel oblique à corpore suo segregari: Vbi vero ad locum B.
euecti in humorem abierint, inde in Vitrum C. derivatos, excipi.

LEONHARDI TVRNEISSERI LIBER I.

LXXV

accōmodandum. Si enim ingressus Solis in Leone, incidat in primum mensis quadrantem, qui est à Coitu ad primā quadraturam, tum plātā istam vel Subtilitates eius, præcipue autē Oleum (cum medium locum teneat) pueris annum sextum & decimum nondum egressis, omnium commodissime adhiberi: Sin in secundū, qui est à prima quarta ad Oppositionem, tum easdē (præsertim autem Antidotum) etate inter annū decimum sextum, ac tricesimum medijs quadrare: Sin in tertium, qui est ab Oppositione ad vltimā quadraturam, similiter easdem, inter annum tricesimum & quadragesimum quintum degentibus, maxime vero Sal (cum ysdem tum temporis calor naturalis paulatim incipiat decreſcere) commodē in vsum adſciſci: Sin denique in quartum, qui est ab vltima quadratura vsq; ad nouam Coniunctionem, annum quadragesimum quintum transgressis, omnes tres simul (cum etati isti vires naturales deficiant, & spiritus vitales sensim contabescant) sine noxa et periculo vsurpari. PORRO, Oleum epati & omni humori sanguineo, eiusq; receptaculis destinatur: Præterquam autem, quod cum præcedentium specierū oleis, naturam facultatum, & virium in corpore humano efficaciam,

habet eandem, insuper etiam, in fluxionibus & abscessibus oculorum, Ischuria, Lithiasis, & Gonorrhœa, opem magnificè affert. Antidotum cordi, & arterijs dicitur: atq; eadem vi pollet. Priuatim tamen etiam contra venena queuis (sive ea in cibis hausta sint, sive pota, sive illita) interque hæc omnium maxime, contra Mercurium, Cerussam, Arsenicum, & Auripigmentum, nec non morsus animalium venena ei aculantium, egregiè opitulatur. Sal, pulmonibus, humori radicali, & omnibus partib; quib; ille insidet et inheret, familiare habetur. De virtutibus autē, quib; plātā hæc in membris interioribus agit, hoc loco Paracelsus cū Philosophis antiquis cōsentit, nisi quod vice corporis cum materia terrestri coniuncti, essentiam spiritale, et Subtilitates ex radice herbæ, floribus & semine eductas (cum virtus earum sit fortior, & vsus naturæ gratior & familiarior) imperat adhiberi. Oleum itaque, si sumatur pondere siliquarum sesquiquingue, ad apostemata, nec non inflammationes pulmonum atq; epatis, tussim item & Stranguriam, siue ουνάγγελω puerorum plurimum prodest: Sin pondere drachmæ semis ex lacte, tinea sive lumbricos alui eicit, & tormina sedat.

OLEI VSVS
Ad epiphoras oculorum, lithiasis, Gonorrhœam, & Gonorrhœam
ANTIDOTUM
Ad venena
Ingressus Solis in Leonem, prout in quadrante mensis incidit ita cuilibet ætati plantam vsu aptam præstat.
Pueris quando.
A Coitu ad primam Quadraturam
IVVENIBVS
A prima quarta ad oppo.
VIRIS
Ab oppo ad vlt. quadr.
SENIBVS.
Ab vlt. quadr. ad oppo.
SAL.
Paracelsus magis probatur vius subtilitatum ex corpore impuriore et terrestri separatarum quâ corporis ipsius.
OLEVM.
vtilis pueris
Ad apostemata, pulmonum & epatis.
Ad tussim, ουνάγγελω, lumbricos & tormina.

NATURA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS FOENICVLI

hortensis, doctrina Paracelsica, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis puerilis exterioribus.

Antidotum cū oleo Chamæmelino mixtum, illitu pueros conuulsos iuuat: circa vmbilicū manū latitudine inunctum, tormina discutit, lumbricos eicit, flatibus excitatis aluum soluit, ventriculū & intestina expurgat, atque vapores deniq; malignos intra cutem & carnē erumpentes, inq; humo-

res prauos solutos, per meatus cutaneos euacuat. Sal cum butyro Verno in vnguentum redactum, simili modo si adhibeatur, porriginēs vlcerosas capitis, & serpigines reliqui corporis exiccat & sanat.

Antidoti vsus
Ad consultationes
Alui vmbilicū
Humorum percutē euacuat.
Ad Lichenas, & porriginēs vlcerosas.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS FOENICVLI HOR-

tensis, doctrina Philosophiæ veteris, animalis, substantialis, atque elemental, in membris corporis humani interioribus.

Veteres hanc plantam tertio ordini calefacientium & primo siccantiū annumerant: & tradunt, Feniculi vires primum commonstrasse Serpētes, succo eius, cum senectam exuendo, tum visum hiberna latebra obscuratum resoluendo & acuendo. Herbe & seminis cum aqua fontana decoctum quotidie largius haustum, omnes calores præternaturales extinguere, & visū roborare: Eadē vel puluerem eius, aut semina deuorata, stomachum iuuare, functiones eius promouere, ac lactis defluu mammæ replere: quanquā posterius hoc, quî fieri possit, videatur adhuc probabilibus argumen-

tis obtinendum. Semen insuper si comedatur, vrinam, calculos, saniem renum, mensesque educere affirmant: similemque effectum etiam decocto herbæ & radice, nec nō succo epoto tribuunt. Radicem cum melle coctam, ab animalibus venenatis, & cane rabido demorsis exhibent. Succum deniq; haustum docent, pulmones aperire, cerebrum confortare, pectoris angustias remouere, stomachum, & epar officinā sanguinis expurgare, tormina ventris mitigare, splenem induratum & obstructum emollire & aperire, icteritiam flavam profligare, atque oculorum caligines discutere.

Veterū de qualitate et virtutibus Feniculi hortensis iudicium.

Ad
cæcus præternaturalis, vltimum debile, stoma-chum imbecillum, lactis inopis, ischuris, Calculos, Sanies renum, Menses, morium canis rabidi, Pulmones obstructos, cerebrū debile, Pectoris angustias.

LXXVI DE HVMANO CORPORE IN GENERE
 NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS FOENICVLI HOR-
 tensis, doctrina Philosophiæ veteris, corporalis, materialis, & complexionalis,
 in membris corporis humani exterioribus.

Ad
 Vifum de
 bolen
 Maculas
 rubentes
 in facie
 Aures ver
 minofas.
 V itia ve
 rendoru.
 Vlcerâ
 manantia.
 Tomina

Succus Fœniculi, siue aqua stillatitia oculis illi-
 ta, visum serenat. Herba cū adipe Maialis rubi-
 cundi (quidā addunt portiuuncula Cernisse) in m-
 guentum redacta, illitu maculas rubentes in facie
 abstergit. Succus cum melle coctus, aurib⁹ si instil-

letur, vermes ibidē contentos necat. Radicis vino
 decoctæ vapor, encatbismate siue in fessu recept⁹,
 vitia verendorum curat. Eiusdem ex aceto de-
 coctum, vulnere & vlcera manantia sanat, &
 tormina deniq; ventris impostu sedat.

NATVRA LIS INCLINATIO, ATQVE VSVS FOENICVLI
 hortensis, doctrina Magiæ veteris & recentis, spiritalis, cœlestis, & miraculosa,
 ex prioribus omnibus exoriens, & effluens, in membris corporis
 humani interioribus & exterioribus.

Fofiso plante.
 & in S.
 D m Y.

Herba cum radice & floribus, Mercurio &
 Venere in Leone, Luna vero in Ariete cōmorâte,
 et quidē dū sicca est, ante ortū Solis metitur: ac mi-

profligat: Virū in Venerē extimulat: Semē auget:
 Fœminam conceptui habilem reddit: caput expur-
 gat: visum acuit: ab Apoplexia tuetur: digestio-

ELECTY-
 rium ex amicu-
 lo & vsis eius.
 Dedicati
 onē mor.
 Ingentu
 et memo-
 riam rob
 Cathart.
 Ven ex:
 Sem aug.
 Fac. Mu.
 Cap. pur.
 Visu acu.
 Ap. plex
 πρσφ.
 Stom. ch
 imbell.
 Lithiaia.

nutim cōcisa, vino albo
 (quātum superficiet⁹
 eā inundet) mergitur
 macerāda. Postea ōnia
 simul minutatim cōte-
 riūtur, et succus per pā-
 nū dēsū inde expressus
 coquitur, vsq; dū spisse-
 scat. Excocto, gum-
 mi Fœniculi & saccarū
 (hoc pōdere duplicato,
 illud equali) adijciun-
 tur, & Electuarium
 inde conficitur. Quod,
 mane et vesperi pōdere
 drachmæ si sumatur, omni sexū ad præcauendas
 multorū morborū iniurias, πρσφολάκτικον præstat
 admodū salubre: ingeniū simul & memoriā iuuat:
 catharros a capite in pect⁹ & pulmones decūbētes

GVMMI FOENICV-
 LORVM.

CAVLES Fœniculi, in summo Vigore & medio
 florū pullulatu existentis, die à plenissimo proximo,
 in Virgulas siue taleolas palmares dissecti, in tu-
 bum firmū atq; adco Vitreū A (cuius amplitudo sit
 palmi vnus, longitudo sesquiduorum) conferunt,
 donec tota cavitās expleatur, immittuntur. Hinc
 tubus ille, subditō primū fundo semivotoando & foraminulento,
 infundibulo B. (Ita vt illud, connexum fundi complexu suo
 aequaliter includat) imponitur: ac parte superna probe obtura-
 ta, infundibulum cum suo rostro B, per patellam orbiculatam C.
 (latitudine tripedali, & margine digitos tres vel quatuor al-
 to constantem, e.g. lamina siue anea siue ferrea sal resaliam) tra-
 jicitur: orificio vero ipsius inferiori receptorium vitreum D com-
 mittitur: tandemq; per totum areola laminari C ambitum, spacia
 a tubo palmi vnus, ignis perpetuus circumquaq; excitatur. Tubo
 ergo Vitreo hoc modo incalcescente, ex segmento canlim infir-
 torum, guttula quadam exulant: qua dum ignem vrgentem su-
 giunt, per fundum foraminulentum in infundibulum decidunt,
 atq; ita in receptorium D collectæ, summi præstant, qualitate Fœni-
 culi amula, & usq; ad valetudinem tuendam nequaquam spernēdo.

nam roborat: appetitū
 prostratum excitat: atq;
 que calculos deniq; re-
 num, & vesicæ educit
 & purgat.

CAVTELA.

Si plantæ huius vel
 radix fodiatur, vel her-
 ba metatur, vel semen
 carpatur, dum vel ro-
 re nocturno vel pluuijs
 madēt, vel cum calum
 tēpestuosum modo de-
 tonuit, vel Sol radijs

suis iusto longius incubuit, siue denique Saturnus
 Solem, Martem, aut Lunam malefico radiorum
 vibratu aspiciat, omnis vis & efficacia in ijs emo-
 ritur ac perit.

Caput vicesimum.

DE CVMINO MARE, QVOD ALIIS HÆMODORON ET
 CVMINVM ROMANVM APPELLATVR.

GENVS, PATRIA, NOMEN.

Actiologia cur
 a Fœniculo mox
 ad Cuminū hi-
 storiam transeat.
 GENVS
 Variæ apud ve-
 teres Cuminū
 genera.

ROXIMUM a Fœniculis locū
 merito occupat Cuminū: cū quod
 genera illius tria ista, de quibus
 hic historiam texere instituimus,
 hoc tempore vulgo innotuerint,
 tum in vsu & cultu frequenti passim habeantur.
 Non autem me fugit, varia ab Herbarijs anti-

quis Cuminū genera referri: vtpote à Galeno lib.
 9. de compos. Medicament. Æthiopicum Sylue-
 stre & Hispanicum, ab Hippocrate βασιλικόν si-
 ue regium, à Dioscoride agreste, atq; ab authori-
 bus alijs alia. Quæ omnia, licet in præsentium nu-
 mero (quippe quod ad eadē hand pertineant) non
 describantur: nihilominus tamen de singulis suo
 loco

oco & tempore mentionem sumus habituri. Ceterum, planta presens, antiquis illis rei herbarie Authoribus, precipue vero Theophrasto (cui, sicut etiam cum secutis, αὐμόδωρον appellatur) optime cognita fuit: & Hebraeis כמון Chammonach cognominata. A quo posteriore dubium non est, tam vocabulū Kamum quam κάμων (hoc quidem apud Græcos & Discoriden, illud apud Arabes) originem accepisse. Dioscoridi li. 3. cap. 68. κάμων ἤμερον, siue Cuminum sativum dicitur: Germanis (ut puto, vel quia primū ex Italia in Germaniam est im-

portata, vel inter genera reliqua pro efficacissima et potentissima habita) Kauscher Künich, Italis Cimino, Gallis Cumin, Hispanis Cominos, Latine vero alijs Gentibus omnibus differentie causa Cuminum Romanum: Polonis denique idioma gentilitio Kminac, Bohemis Kmyñ, Sclavis & Vandalis Romska Ia brofina, & Romska Costrouka, Anglis Cuminac. NASCITVR in Apulia maxime, et ferè omnibus tractibus Italiae. Veruntamen hominum industria, iam nullis non terris cepit esse familiaris.

NOMEN Theophrasti. αὐμόδωρον. Heb. כמון Chammonach. Arab. Kamum. Græc. κάμων. Fern. Kamisch / unde Ital. Cimino. Gall. Cumin. Hsp. Cominos. Comm. Cymni Romanum. Pol. Kmyñ. Boh. Kmyñ. Sclav. Romska. Vand. J. ita. PATRIA.

SIGNATVRA GENERALIS.

QVANTVAM in sequentibus doceatur, versus planta huius, venis precipue cerebri, cordis, & pulmonum proprium: tamen, quia haec in illis partibus vitalibus tribus, ipsa principibus contenta, cum reliquis omnibus, in toto corpore virili essentiam & originem habent communem, nobis Venicula ista spiritus & sanguinis, imagine eadem, qua ante reliquas Venas, visum est signare.

FORMA, CONSTELLATIO, ET QUALITAS HÆMODORI.

RADIX plantæ huius, ad magnitudinem herbe & seminum, proportionē habet admodum exiguam, et crassitiem sane non magni momenti. Quamquam autē fibrarum in latera circulariter dispersarum amplitudine, eam que Carri est vincat, longitudine tamen etiam Cuminum Sylvestris concedit: & caulem, quem

vincum quidem, sed robore, proceritate, atque adnatorum copia spectabilem, ut plurimū producit, potius capillamentorum sparsim & late serpenti-

CONFECTIO OLEI ARTOICI.

um adminiculo, quam corporis robusti opere rectū sustentat. Herba procul spectantibus, ferè speciem Faniculi aut Anethi exhibet, sed reuera (nō de caule loquor, sed foliolis exilibus et argutis) Chamemeli siue Delphinij, nō parū refert. Flores emergunt medio mense Maio, ex fastigio caulis nō solum primarij, sed & adnatorum superiorum atq; insigniorum: & hi quidē umbella, & semine quog (ubi id maturuerit) Faniculi emulo: nisi quod hoc idē et minus est, et magis fuscū siue ex cinericeo nigricans, illud cū magnitudine, tum flauedine antecellit. Semina singulorum generum, cum natura calidiuscula & sicca prædita sint, satis tempestatine perficiuntur

Herba, Flores.

FORMA Radix.

Semina.

LXXV III DE HVMANO CORPORE IN GENERE

QUALITAS Radix habet. 5 1 part. 4 1 part. 2 2 Herba, flores caulis. 5 1 part. 4 1 part. Herba, caulis & flores quando colligenda. Semen. 6 1 part. 3 1 part. 2 1 part. Temporamentum in plante Sul. 6 1 part. Sal. 3 1 part. Me. 2 1 part. Natura, calfaciens, attenuans & expellens. Semen quando expendum. P. R. O. D. V. C. I. A. Artoicum, Liqueor, Sal Alkali CONSTEL. L. A. T. I. O. Radix quando fodienda

tur ita, ut quibusdam in locis mense Julio, vel (si per Solem remotio) rem, vel caelum inclementius citius non liceat) Augusto, maturitatem integrè assequantur. IN R A D I C E, imperio suo vendicat Sol partes quinq; cū dimidia, Mars quatuor cum vna quarta, Luna duas itidem cum vna quarta. In herba, floribus et caule, qualitatis Solaris existunt partes quinq; Martialis tres, Lunarum quatuor. Semini cui inter reliquas plantæ partes prima est bonitas, Sol imperat partib; sesqui septē: huc accedit Mars partibus tribus, Luna duabus cum dimidia. Temperamentum itaque plantæ huius, ex superna virium è corporibus cælestibus impressione atq; influxu, constituunt, Sulphuris quidem partes sesquiseptem, Salis sesquiquatuor, Mercurij deniq; due: atq; ita eidem emergit facultas siue natura calefaciens, attenuans, seruans, & expellens. R A D I X foditur sub Spicæ exortum, nostro seculo circa diem mensis Octobris tertium fieri soli-

nibus similiter subigendis adhiberi, oleum vero in Esu repositum. Atq; hoc est Artoicum commemoratum, reuocatum bonitatis e- quidem excellentis. Ad Tannonium quod attinet, vbi commodum fuerit, de descriptionem eius quoq; non sumus praterituri.

tum. Quod si tum tem- poris Luna in Ariete, et Mars in Cancro, (po-

situ sc. in domibus suis permutato) existerent, admodum esset huic negotio opportunum, & ad radicis fodiendæ efficaciam perfectiorem, plurimum afferret momenti. Herba, caulis & flores, colliguntur Sole nondum exorto, circa diem mensis Iunij sextum & decimum, & quidem signo Arcturi (quod naturam quadamtenus Martis refert) occasu matutino siue Cosmico infra Horizontem descendente, Luna deniq; vel in Leone, vel Ariete vel Cancro domo sua commorante. Semen in vsu medicum carpi desiderat, die mensis Septembris duodecima, Arcturo ortu matutino siue Cosmico Solem precedente, & Luna in dictorum signorū aliquo versante. P. R. O. D. V. C. T. A ex hac planta sunt, Artoicum (siue potius Arteleon) siue Oleum sanguineū rubēs, Liqueor, atque Sal Alkali acri qualitate constans.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ. EFFICACIA, ATQVE VSVS CVMINI MASCVLI, doctrina Paracelsica animalis, substantialis, atque elemental, in membris corporis virilis interioribus.

ARTOICI vsus intra cor- pus: Ad Affectus cerebri fr. κατωχ. veteris. Vertiginē. οφθαλ. PARACELSI de Artoico sentētia.

Oleum illud quod splendore rubicundo nitens Artoicum appellatur, fibræ cerebri, ligamētis exanguib; & omnib; neruis carnis & sanguinis expertib; dicitur. Vsu autem ei est ad cerebrum calefaciendum præcipue efficacis & bonitatis excellentis, si Luna in latitudine ascendente (tum enim maxime vim suam in superna exercet) & quidem quotidie inter tres vices pōdere draclmæ semis hauriatur: Ideoq; id ipsum Paracels; magnificis laudibus extulit, et exemplis adductis, contra omnes affectus cerebri frigidos, præcipue vero Stuporem (quem Galenus lib. de diff. Symptomatum κατωχον nominat, recentiores Congelationē) Veterinū, et Vertiginē, docuit adhibere. Ad oculos quoque οφθαλμια affectos, si ea sit orta à causa frigida, intra corpus nō inefficaciter sumitur: si à calida (ex his duabus enim, malū hoc plerūq; procreari experientia docuit) siue etiam

fluxionibus nimis acris, vsu eius omisso, ad auxilia magis conuenientia recte transitur Sal Alkali, Venis Stomachi, intestinis atq; alijs partibus interioribus per se sanguine carentibus, proprium est. Eius intra corpus sumpti virtus est: flatus atq; vapores in caput eleuatos discutere: arterias pulmonum obstructione laborantes expurgare, viam

respirationi aperire: Venenis aduersari: Vt- rum Veneficarum maleficis impotentē à fascino soluere, vxorisq; desiderijs gratificari Vt possit perficere: vermes interficere: grumos, humorum putridorum ex cibis corruptis generatos, & viscositates tartaricas

PREPARATIO SALIS ALKALI.

R A D I X herba & flores, in Vasculo amplitudinis aquatis (luto probe obturato) conduntur: eorū fornaci lateraria siue figulina commisso, in cineres candidos exurantur: qui collecti signo litera P in Esu reponuntur. Hinc radices, herba, flores & semina alia eiusdē generis, aqua fontana pura & limpida spacio horarum sex decoquantur: humorq; inde decelatum similiter signo litera X afferuatur. Ex duobus his postea in nicem mixta lixiuum acis efficitur: Quod vbi per filtrum tribus vicibus quam mundissimo fuerit defacatum, coctura in Sal redigitur. Sal illud postea aqua stillatitia in tabella mox sequenti litera M notata, dennoq; desillata resoluatur: & defecatione eius itidem ter peracta, in Vasculo vitrato donec in Sal splendore Crystallino nitens redeat, iterum excoquitur, tandem, in Esu seruatur. Atq; hoc est Sal Alkali, quod acedine & tenuitate alijs nobilius aliquanto est & præstantius.

ventriculo impactas & concoctioni inobedientes dissoluere, eycere stomachique appetitum prostratum reducere: Cor deniq; roborare, spiritibus serenatis letitiam inducere, ingenium & memoriam acuere, semē augere, somnū placidū conciliare: ob- structiones meatū auditu soluere, sensūq; sonorū hebetatum

Causa ophthalmicæ.

LEONHARDI TVRNEISSERI LIBER I.

LXXIX.

bebetatum acuer. Liquor siue succus (cuius in tabula praecedente facta est mentio) cumq; hoc Aquae extractum, venis capitis, cordis, & pulmonum destinatur. Potu itaq; Cephalae & Hemis-

decoctum) simili modo, non parum prodest. Sal pondere duarum drachmarum in aquae huius stillatitiae drachmis sex resolutum, cum Artoici drachma una, tempore decubitus haustum, nullo post cibo assumpto, sudorem prouocat, hocq; modo humores, nec non flatus & vapores malignos venis & neruis insidentes exigit, corpusque hac ratione leue et vegetum praestat.

LIQVORIS VSVS. Melan. Cordis palm. Ubitruct. pulm. Chaph. Henu. cr.

PHLEGMA SIVE AQUA.

Radix, herba, flores & semina (qualibet suo tempore lecta) simul conciduntur, hinc artificio segregationis Chymicae Vulgari aqua in Balneo inde destillatur, & conceptaculo eius litera M notato, & suis reconditur.

Ad euacuationem humorum per sudorem.

NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS CVMINI MASCVLI, doctrina Paracelsica, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis virilis exterioribus.

Artoicum cum Sale aqua portione iunctum, Unguentis Phlegmaticis, siue homini siue pecudibus adhibendis, vtiliter miscetur: pari modo, vermes in vulneribus & vlcibus putrentibus profligat: Sed tamen in malis, quae cum periculo inflammationis sunt coniuncta, ab eo est abstinendum. Au-

ribus instillatum numero guttarum trium, vermes earum interficit. Sal aqua rosea dissolutum, & Luna decrescente faciei collutione adhibitur, naeuos & maculas quasuis discutit & extergit: Temporibus vero illitum, Vertigini siue Scotomiae medetur.

ARTOICI VSUS extra corpus.

Ad pediculos vermes vulnrum & auriu.

SALIS VSUS Ad naeuo & maculas & vertiginem.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS HÆMODOI, doctrina Philosophiae veteris, animalis, substantialis, atque elemental, in membris corporis humani interioribus.

Veteres huic plantae tribuerunt qualitatem calidam & siccam, ad tertium vsq; gradum accedentem. Decoctum seminis, radices & herbae ex vino vesperi potum, quidam Medici haud imperiti, ad Ascensionem, sorditiam, & frigiditatem matricis curandam, Hominibus Illustri loco natis plus

rimum commendauerunt: qui & (quod ipse fatentes audiui) non parum leuationis inde perceperunt. Semen vino coctum si partim bibatur, partim vmbilico imponatur, traditur vrinam egregie pmouere, tormina sedare, stomachum laeuentem reficere, atq; (quod etiam plantae sequentes praestant) concoctionem iuuare.

Galenicorum doctrina de viribus Haemodori intra corpus Affectus lord. & frig. matr. Hicoria Tormi. ventris Stom. debilit. Digest. tard.

NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS HÆMODOI, doctrina Philosophiae veteris, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis humani exterioribus.

Liquor ex planta decocta expressus, & denuo donec spissescat coctus, creditur membra frigore emortua, praecipue vero pedes & digitos eorum in integrum restituere. Lixiuio iniecta doloribus capitis ex vaporum malignorum ascensu commedatur. Trita et in olla ex vino decoctae vapor, in oculos admissus, caliginem eorundem discutere, fluxionesque profligare dicitur. Succus radices, vlcibus frigidis & manantibus succandis, imponi iubetur. Idem cum alumine & vino coctus, collutione fetorem dentium emendat, & topicos ystem ad natos soluit. Cum succo vero herbae & Terabithina impositus, apostemata & abscessus curat.

Ad Noxas frig. hyb. Cephalal. Oculos caligint. Vlcera frigida & manantia Foetore et tartent. Apofte.

NATURALIS INCLINATIO, ATQVE VSVS CVMINI MASCVLI, doctrina Magiae veteris & recentis, spiritalis, caelestis, & miraculosa, ex prioribus omnibus exoriens & effluens, in membris corporis humani interioribus & exterioribus.

Semen herba & radix in puncto plenilunij lecta, hincq; mox concisa vino sublimato, eoq; forti

in loco calido, per dies triginta macerantur. Hinc limpidum et sincerum quod est decolat, et donec spissescat

Ad corpus in itinere sine terræ rictu sine maris mo astiton feruandum in sex- tun usq; diem

spiffescat coctum, cum momento Olei fruentacei, & Tincturæ Corallorum diluitur. Mixtura huius itaque si guttas triginta ter per diem hauriant, qui vel terra vel mari iter faciunt, hi in mediam (primo quippe mixtorum cerebrum roborante, altero vires cordis fouente, vltimo deniq; epati nutrimentū sup- pedicante) vel in sex- tum vsque diē, donec

Ad pudendas gram & inflan- mationem virgæ ex concubita in- lectarum.

Ad flatu in ven- triculo conuul- sos tam per su- perna quam infer- na exigendos

OLEVM in & sum commemoratū, modo sequē- ti soleo parare. Farinam ex tritico (sive ex olyra hordeo, aut aenea, si inde facere liceat) ita molis inffo, vt secretionē per incerniculum sine cri- brum excussorium dimissa, tam sursum & glum- mola, quam farina tūmā maneant, more pifcen- di consueto tum consersam (nisi quod id aqua eius stiliata sit) tum subactam, fermento in pansificio & strato, aq; piffore mutate, candio: postea ex Massa iam fermentata, passillos puoni magnitu- dine iubeo formari, formatosq; surmo non nimium asstanti, ne plus inffo durefcent, committi. Coctura peracta, omnes simul panno li- noo (eoa mundo) inuolutos, in fornacem putrificatoriam (literis A B C D E F hic annotatas, & forma partibus suis interiori- bus omnibus perspicuam) per dies sexaginta sive (spatio duplica- to) centum & viginti, vsq; dum exacte putruerint, suffendo: hincq; demum exemptos, in Pelicanum sive Vas Hermeti recondo, & A- lembico agglutinato, oleum inde elicio. Atq; hoc est oleum fru- menti, virtute sua conseruant, nutritens, spiritibus, naturalis la- bascentes sive tabe defecentes inflaurans, & sanitatem restitutam constantem seruant.

A Panes denotat
B Abennum aquam continens
C Lychnum cum lucerna
D Ventile superius
E Ventile inferius
F Operculum furni complexu suo omnia includens.

trudit. Semē Luna de- crescente lectum, pul- dagran ex Venereo cū mulieribus infectis cō- gressu (quod admodum familiare est) cōceptā, si cū Tartaro albo pō- deris subtripli minu- tim tritū, & aceto af- fuso in puliculam sine massam redactū, dicto tēpore loco affecto per diem bis imponatur, cu- rat: virusq; contagiose infectious longius ser- pere prohibet. Idem si carpatur in plenilunio, perpetuo à magnitudine sua postea minus deficit, quam si in nouilunio le- gatur: estque hæc natura & ingenium, omnium plantarum (huius generis) trium, Seminibus commune.

sors aliter ferat, sustinere facile possunt. Radix (sive etiam semen) vino macerata, flatus in ven- triculo conclusos cum per superna (si fossa sit Lu- na ascendente) excitatis ructibus, tum infer- na (si Luna descendente) crepitibus editis ex

carpatur in plenilunio, perpetuo à magnitudine sua postea minus deficit, quam si in nouilunio le- gatur: estque hæc natura & ingenium, omnium plantarum (huius generis) trium, Seminibus commune.

Caput vigesimum primum.

DE CVMINO FÆMINA, QVOD ALIAS CARVI ET CVM- NVM GERMAMICVM APPELLATVR.

GENVS, PATRIA, NOMEN.

NOMEN.
Matten rülich.
Чеммон,
Chemmon,
Kápos.
Carui,
Caris,
Carotes,
Alcarauen,
Kmyi Cauenni
Costrouka.

Lterū hoc Cumini genus, Germa- nis nomine Matten sive Wiesen- rümlich celebratum, atq; ab Ho- ratio quoq; lib. epist. 1, nec non Ari- stotele li. 4. moralū relatū, lingua Chaldaica dicitur Чеммон, Græca κάρος

rie effertur: dicitur enim Caros, Careum, Caroon, &c. Sed nos ista appellationum varietate dimissa, magis necessarijs occupabimur, & suam cui libet in decernendis appellationibus libidinem relinque- mus. PLANTA ergo hæc, cum ex m. mise- stis nature diligenti examine excusse argu- gumentis, tum suffici- entibus obseruationum accuratarum iudicijs, nobis alterum est Cu- mini genus, & robore virum antecedente im- becillus habetur. Pro-

GENVS.

Arabica (vt quidam putāt, appellatione for- te à Cherephylo per- pcram mutuata) Car- uia, Italica hoc quoq; tempore Carui, Galli- ca Carotes, Hispanica Alcarauē, Bohemica Kmyi Cauenny, Polonica Kmyi, Vadalica et Sclauica Costrouka vel Co- stroaka. Nomē autē Eruditis vulgo receptū, forte à Caria regione, quod ibi laudatissimū nascatur, descēdit: & gentilitio linguae cuiusq; idiomate va-

SIGNATVRA GENERALIS.

IMAGINCVLAM presentem, et capi- te procedenti, Signaturā Venarum & arteriarum, qua per substantiam cerebri, cordis, & pulmonum sparguntur, adhibuimus: Ita eadem hoc loco, liga- menti a & nervus, tam cerebri quam matricis, nec non Venæ & Vasa seminaria (quod cum alijs re- liquorum partium, colligantia & affinitate mutua cohaerant) in corpore summo, putauimus adumbranda.

uentus autem eius omnibus, ferē locis Germania, Italia, et Græciæ est familiaris: omniū uero ma- xime pratensibus, atque ijs, qui olim feri & fre- quentari soliti, nunc aratri culturae expertes, atq; deserti iacent.

PATRIA.
Germania,
Italia
Græcia.

FORMA CONSTELLATIO, ET QV ALITAS CVM- NI FÆMINÆ.

Planta hæc vulgaris, & vel pueris in triuio cognita, soloq; (vt dictum est) non subacto inte- gramina

obuerfa. Hæc exitu mensis Iulij maturefcunt, colore fufco, & forma (quæ Lunæ cornicularis est) incurua. Sapor iisdem est iucundus et penetrans, odor vero acris et vehemens, vsus deniq; ad varia, præsertim vero condimentorū fastidia, accōmodat: maximè si cælo sicco, & Luna Soli opposita carpantur. **RADIX** imperio solari subiacet partibus quatuor, Marti sex, Lunæ duabus. Cauli, herbe, & floribus, Sol qualitatis suæ confert partes quatuor, Mars totidem cū vna quarta, Luna tres cū quartis tribus. Semē, quod in hac planta videntur præualet, Soli acceptas refert partes quinq; cū dimidia, Marti 4. cū quarta vna, Lunæ duas cū quarta itidē vna. Tēperamentum itaq; plantæ totius constituit Sulphuris partes sex, Salis tres, Mercurij totidem: hocq; modo in vnum coemites, eidem facultatem calefacientem, attenuantem & expellentem acquirunt. **RADIX**, secus atq; aliarum herbarum omnium, maximè vegeta deprehenditur, floribus emergsum molientibus: quod a vi quadam celesti dimanet necesse est. Roscidus enim ille humor, qui tum temporis in herbam & prima florum rudimenta decidit, sub exortum Solis, manifestè percipitur per caulem, non aliter ac per siphunculum, in radicem descendere. Observatum etiam à me est, eodē tempore: Herbam, si ro-

QUALITAS
Radix habet.
4 }
6 } part.
2 }
Caul. her. b. flor.
4 }
4 } part.
3 }
Semē.
5 }
4 } part.
2 }
Temperamentum præte
Sal. 6 }
Sal. 3 } part.
Mer. 3 }
Naturæ, calfac
ens, attenuans
& expellens.
CONSTEL
LA TIO.
Radix cu cælo
sympathia a
Th. mensura
obseruata.

FORMA
Radice
Caulis.

gramina pullulare solita, radice nititur capillata, dura, lignosa, mediocriter longa, subflauescente, acris, & linguam astringente. Caulis eius, quemadmodum Feniculi, mensē Aprili emergit: isq; non exactè teres, sed in angulos plures extuberans, concauus simul, lanuginosus, & multis geniculis articulat. Herba exanguis est et macra, intensosq; virore nitet. Folia incisuris profundiusculis diuisa, in mucrones oblongos, excurrunt, mediumq; inter Anethi, et ea que superiorē Corianni caulem cingunt, habitum exprimunt: sapore subacris & linguam quoq; si mandatur, vellicante. Flores, qui in Ægipto, Æthiopia & India, colore luteo Lybisticū æmulari visuntur, in nostra Europa candicant: indēq; celeritate exortus, tam Feniculum quam Anethum præuenientes, non solum ex fastigio caulis primarij, verum etiam Adnascentium singulorum, mensē Maio numerosè erumpunt. Hos sequuntur sub medium mensis Iulij semina exilia, aspectu decora, mutuog; quasi cōiutu sibi inuicem

COLLYRIUM SIVE VNGVENTUM OCVLARE.

SE MEN Cumini maturitate integrè abstulit, atq; (quod in hunc vsum parando, inter pisilli insulstantis impetus, virtus spiritalis magna ex parte dissipetur, ideog, confusione resistat) instrumento hoc, corio ita obducto & in orbem circum acto, ne quid odoris exipret, molitum, Primo aqua rosacea in vitro maceratur, vncijs singulis pulueris, tribus aqua affusi: post vitrum probe obturatum in sinu equinum, vel (si placeat) in cucullam arenariam, aequalem cum sinu equinum, obtinentem, per dies triginta collocatur. Tempore hoc elapso, contentū putrefactū affunditur primo acetum rosaceum pondere subdecuplo, sinuq; sublimatum optimum subdecuplo: his, inuicem bene agitatis, liquor inde exprimitur: expressus per pannos mundos colatur, atq; in Vasculo vitrate, donec vnguenti modo spissescat, coquitur. Tandem in Succo decocti vncijs singulis, additur pinguedinis Gobina exactissime depurata, drachma vna, atq; coctura (agitacione diligenti, & mixtio perfecta fiat, adhibita) leuiter repetitur. Hoc ergo est Collyrium, ad oculorum fluxiones calidas, & suscum securi admodum tum salubris. Sed hic forte interrogauerit aliquis, cum ex testimonio Plinij lib. 20, cap. 14. & 15. varia Cumini genera existant, quodnam eorum ad hoc negotium rectè adhibeatur. Huc respondeo, Eligendum istud ipsū Cuminum nostrum Germanicum.

re nocturno rigetur, læta admodum fructificatione luxuriare: sin humore illo destituta sicut, eandem tristem quasi & languidā, nulla habitus incrementa, capeffere. Foditur itaq; radix, die mensis Maij quarta, Sirio sine Canicula circa δωδεκατη μούριον Leonis (vt pote domus Solaris) occidēte, & Luna atq; Sole infra nostrum Horizontem demersis. Idēq;

Herba & folia,

Tempus fodit
die radice D.
Maij 4.
Sin sine Canic
Helice, occid.
D & C
v p o y.

Flores.

Herba, quando
colligenda. D.
Maij. 26.
Semina.

LXXXII

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

Corpora celestia ad motus sunt exemplum trahunt vices naturam semina quando capiendū. D'plena et supra Horizont. **PR. ODV. CTA.** Artoicum, Sal Alkali, Liqueor.

matutino post emersum Solis & Hyadum, & (si contingat) Luna supra nostrum Horizontem euecta, loco sicco in vsum reponenda. Nam hoc modo vis omnis, ex radice in herbam, caulem & Semen *επιγεω* (vt ita dicam) siue iam inchoatum, ad gressum Solis & aliorum signorum eleuabitur, atq; herba quidem vsui commoda reddetur, radix vero cassā & in efficax euadet. Seminis, quod sub

finem mensis Iulij maturefcit, collectio optima est, Luna Soli opposita, & Sole non Canicula oriente, Marte vero a malignis affectibus immuni, neq; vicinitate Solis combusto. **RODVCTA** ex planta hac, quemadmodum ex priore sunt, Oleum quoddam præstantissimum nomine Artoicum, Sal Alkali bonitate eximum, & Liqueor.

Ε ΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS CVMINI FOEMINÆ, doctrina Paracelsica, animalis, substantialis, atque elementalī, in membris corporis fœminici interioribus.

OLEVM
Olei visus intra corpus.
Ascensio-
nem mat-
επιλεπ-
τικος id
Ad Meustrua
vetera, Ce-
rebrum
humidum
& frigi-
dum.
SAL
Visus Salis
Ad Catharos,
Polypos & hæ-
morrhagiam nar-
rium
LIQVOR.
Visus Liqueoris.

Oleum siue (vt modo nominauimus) Artoicum, cerebro, neruis, atq; venis eiusdem, nec non, substantiæ vteri carnosæ, & vasis seminarijs, proprium habetur. Ex aqua enim florum stillatitia, siue succo herbae, simul & pondere drachmæ potum, & pari quantitate in Muliebria instillatum (cum flatu & vapores discutiat atq; euentilet) affectum matricis epilepticum, siue ascensionem coercet. Eodem pondere, cum aquæ propriæ ligulis tribus, triduo ante plenilunium haustum, tertia ab assumptione hora, venæ quam Sapeam dicunt, circa malleolum internum pedis incisione, & spinæ dorsi ex oleo eodem inunctione superadhibita, mulierum purgationes menstruas suppressas, mouet atq; educit. Simili efficacia, cerebrum quoq; humidum & frigidum siccatur, atq; calore fa-

miliari imbuit, si pondere Sicilici, ore & manibus aqua fontana recenti prius probe elotis, a decubitura hauriatur. Sal fibris cerebri, matricis & vasis seminarijs destinatur. Per nares attractum, ex aqua quidem hordei, catharos mirifice educit: ex sivi vero, Polypos & hæmorrhagiam narium curat. Venti tam per superna, quam inferna antè iniectum, vlcera & abscessus matricis curat. Liqueor (siue aqua) plantæ totius, neruis spinæ dorsi, & reliquorum membrorum dicatur. Vsu frequenti sumptus, neruos totius corporis firmat, dolores spinæ dorsi profligat, Ischiæ medetur, calculos renum, fetum mortuum, & secundas soluit, atq; expellit: Matricem itē calefacit, humores flatulētos expurgat: cor deniq; cerebrum & visum præcipue reficit atq; roborat.

NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS CARI, doctrina Paracelsica, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis fœminici exterioribus.

OLEI visus in partibus exterioribus.
SALIS visus.

Oleum & Sal (illud quidem temporibus nec non ceruici Luna crescente inunctu, hoc vero dicto tempore potu ex aqua stillatitia, menstruatim per dies tres adhibitum) caput expurgant: memoriam potenter roborant: oculorum caligines discutunt, fluxiones profligant, & ruborem eorundem emendant. Simili vsu quoq; organa auditus, ab omnibus excrementis & superfuitatibus exo-

nerant, si tum quoq; in super regio ossis petrosi, oleo dicto perungatur. Salis vino decocti fatus, vermes aurium, gingiuarum, nec non vlcerum putridorum profligat. Eiusdem in aqua resoluti collutio, cum inunctione olei sequente, morsibus, aspersioibus, & ictibus animalium venenatis, nec non apostematis, in partibus obscænis mulierum, efficaciter medetur.

Ε ΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS CARI, DOCTRINA Philosophiæ veteris, animalis, substantialis, atque elementalī, in membris corporis humani interioribus.

VETERVM
de qualitate plerumque huius iudicium.
Semina frequentius sumptum tacomodat. Cui sententia Dioscoridis est contraria.
VSVS SEMINIS.

Veteres huic plantæ tribuerunt facultatem calidam & siccam tertij ordinis, cum mediocri acredine coniunctam. Semen crebro bibentibus pallorem conciliare, sanguinem vitare, mensesq; sistere perhibetur: cui opinioni Dioscorides contrarium statuere videtur, inquit: illud ipsum

stomacho vtile, & concoctionem adiuuare. Idem ad mictus cruentos & stranguriam prodest, flatu discutit, & dysenteriam profligat. Decoctum eius ex vino potum, humores & vapores malignos, ex stomacho in cerebrum iniectos discutit, & incidit: Alborum profusiva corrigat, matricem & vasa

*Vasa generationi seruiencia expurgat, calorig
pristino restituit. Cum aceto, Asthmaticis succurrit,
& cor languens reficit. Radix cocta in cibos*

*recepta, stomachum refrigeratum calfacit, &
diarrhæam siue ventris fluores immodicos co-
hibet.*

NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS CARI, DO-
ctrina Philosophiæ veteris, corporalis, materialis, & complexionalis,
in membris corporis humani exterioribus.

*Semen in sacculo coctum, & Umbilico illiga-
tura calens applicatum, tormina matricis refrige-
rata sanat. Eodem modo adhibitum capiti quidem,
Cephalææ medetur, oculis vero cum albumine o-
ui, lippitudinem siue *Ξηροφθαλμίαν* profligat: atq;
nitorem pristinum eisdem restituit. Decoctum ei-
us ex aqua, collutionibus faciei additum (certis ta-
men temporibus) maculas & lentigines, non so-
lum in facie, verum etiam reliquo corpore exter-*

*git. Triti puluis, coctura ex aceto in pulcullam, ^{SEMINIS}
hincq; in massam redactus si odoretur, sanguinis ^{Vfus exterior.}
eruptiones ex naribus comprimit: Sin vuluis sub-
ijciatur, menses præter modum fluentes coerces.
Idem cum cera & oleo oliuarum, contusis & sig-
gillatis impositu medetur, sanguinem concretum
dissoluit, & tubercula callosa, nodos, strumas, per-
ros atq; alias ex sanguine & humoribus viscosis
collectiones scirrhusas, emolkit & expugnat.*

NATVRALIS INCLINATIO, ATQVE VSVS CARI,
doctrina Magiæ veteris & recentis, spiritalis, cœlestis, & miraculosa, ex prio-
ribus omnibus exoriens & effluens, in membris corporis
humani interioribus & exterioribus.

*In doloribus capitis intensioribus, qui affli-
gunt tempore antemeridiano, nimirum à puncto
mediæ noctis vsq; in horam duodecimam, Semen
(atq; adeo etiam Subtilitates) adhibere conuenit,
primo mensis quadrante, siue spacio inter Coitum
& primam quadraturam intercedente lectum:
Qui vero pomeridiano, ab hora scilicet duodecima
meridiana vsq; ad medium noctis, aduersus hos,
Extractis seminis inter Oppositionem & ultimã
quadram decerpti, vtendum. D. Ioannes Noster-
damus, Mathematicus
fama ingenij et artis ce-
lebris, retulit: Duplicem
esse Seminũ in hac plã-
ta naturam. Quæ enim
circa æquinoctiũ autũ-
nale, cum videlicet Sol Libram ingreditur, Lu-
næ obuertant superficiẽ conuexam, eorum vsus
maximè sexui femineo quadrare: quæ vero ean-
dem spectent, superficie cornuum lunatorum con-
caua, ea viris quouis tempore esse accommoda, mu-*

*lieribus vero minimè. Porro quibusdam in locis,
Mulieribus à balneo cum Sale datur deuorandũ:
Quo non solum vapores, ex balneo in corpus colle-
cti discutuntur & euacuantur: verum etiam vi-
res naturales, partim à calore aëris ambientis, in-
tensiore dissipatæ, partim per sudorem largiorem
subductæ, roborantur: & humores deniq; viscosi,
æstu vaporum in ventriculum depulsi, exiguntur.
Mos itaq; iste à Maioribus nostris non sine ratio-
ne est inuentus, et cõmuni salutis gratia in mūdũ*

*Ad dolores ca-
pitis antemeridi-
anos.
inter ☐ &
Cuminũ melio-
ribus a balneo
cum Sale cur ex-
hibeatur.
Ad dolores ca-
pitis pomeridia-
nos.
inter ☐ &
& ☐.*

AQVA CAVLIVM CVMINI
αὐτοσαπτός.

*C. AVLES Cuminũ, si circa plenilunium, horũ viginti
quatuor ante refectionem, in ima sui parte subnerentur, exem-
plo vitium mense Aprili incisarum, aquam extillant, odore in-
cundã, sed gustu inspidam: qua ad *ἔμπυρον* siue inuersionem aut
retorsionem palpebrarum, cum rubore coniunctam, collutione si-
his adhibeatur, remedium præstat admodum salubre.*

*introducet. Eiusdẽ Lu-
na intermestri decerp-
ti puluis, cũ adipe gal-
linaceo in unguentum
redactũ, si per dies no-
uem, & quidem quoti-
diè semel, nimirum per quadrantem horæ postme-
ridianæ (cum Sol à plaga meridionali in occiden-
tem declinat) regioni ventriculi probe inungatur,
Ἡραδουπεΐαν id est facultatẽ ventriculi alteratri-
cem languidam emendat.*

*Experimentum
NOSTER-
DAMI de se-
mine, sub æquit
noctium autum-
nale.*

*Quorum semis-
num vltus viro
quorum mulierũ
conuenit.
Ad *Ἡραδουπεΐαν*
Ψιαυ.*

Caput vigesimum secundum.

**DE CVMINO SOBOLE, QVOD ALIAS CHÆMONASVS, ET
CVMINVM THEBAICVM APPELLATVR.**

GENVS, PATRIA, NOMEN.

Plinius

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

LXXXIII.

NOMEN. Phl. lib. 10. ca. 14.

Linus lib. 20. cap. 14. mentionem facit Cumini cuiusdam sylvestris. Id mihi (saluo tamen aliorum iudicio) videtur esse illud ipsum quod Dioscorides κίμινον ἄγριον, alij latine Thebaticum, Graeci πικρόκίμινον, Hebraei...

Chemonastr. No. a thumich. Saurerf. m. d. Bergr. m. d. labrosia.

Cumini parui. Mulce plantae pro Cumino a gressu hab. te.

Kymehab. Ethiol. q. a. no. minis in πικρόκίμινον.

μαίον ex Hebraico Kymehab deductur. Contra eos, qui vnam tantum Cumini speciem agnoscere volunt, testimonium ex Galeno.

πικρόκίμινον. μίον. sive paruum significat. Ideoq. respectu humani, vocabulo πικρος in ἰσθαίος mutato, πικρόκίμινον quasi ἰσθαίος μίον id est Cuminum paruum, expositum fuisse si dicamus, nō utiq. fuerit absurdū: praesertim cum nomen Kymehab, originem non tam vocabuli Cuminum, quam epitheti sive cognominis paruum, haud obscure prodat.

sertim cum nomen Kymehab, originem non tam vocabuli Cuminum, quam epitheti sive cognominis paruum, haud obscure prodat. Veruntamen cum me (ut pote nec ingenio, nec eruditione insigni valentem) cum nemine λογισματίας moturum, sed solummodo simplicem animi sententiam propositurum, ante sum testatus, maneat sane plantae appellatio πικρόκίμινον, nostro iudicio incorrupta: & ab exilitate seminis, Cuminum paruum dicatur. Ceterum Arabibus etiamnum Kemum appellatur. Ex quibus omnibus apparet, a vero plurimum recessisse eos, qui alias plantas multas, pro Cumino Sylvestri habuerunt. Quamquam grauius impegerint, qui vnum tantum Cumini genus agnoscere voluerunt. Quorum sententia vel illud solummodo redarguit, quod Galenus Meth. simpl. li. 7. affirmat, inquit: sibi vnam seminis Cumini non minus frequentem, quam Anisi, Ligustici, Petroselinii aut Cari. Quod si itaq. ille non plura (quam vnum) Cumini genera agnouisset, haud equidem Cumini aequum ac Carui sibi familiare esse, affirmaturus fuisset.

SIGNATVRA GENERALIS.

IMAGINCVL A hac, in historia Cumini masculini quod d. m. signant arterias & Venas cerebri, cordis, ac p. mēu: in t. amina vero, ligamenta, nervos & Venas feminales, cerebri, matricis atq. testium. In hac autem qua Sobolis est, iam iterum ad nervos, Venas & tendones principales cerebri, epatis & splenis in corpore puerili signandos (quod haec partes ab eadem qua reliqua, origine propagantur atq. descendant) accommodatur.

FORMA CONSTELLATIO, ET QUALITAS CUMINI SOBOLIS.

FORMA Radice.

Caulis.

Herba.

ratione efficaciae remissioris, quam exilitatis seminis, a nobis loco Sobolis collocatum, Radicem obtinet mediocri magnitudinis, foris cute molli, intus vero carne lignosa quodammodo, & colore citrino praeditam, densa q. fibrarum capillamento syluescentem. Caulem idem erigit inanem, striatum, & multis geniculis articulatum. Herbae quantitas minuscula est. Foliola enim curta, formam Cicutariae sive etiam Cherefoly emulantur: nisi quod macriora existunt, & incisuris profundioribus diuisa, crenarum laciniolas exiliores, graciliores, atq. adeo longiores habent: Tactu eadem mollia sunt, & colores herbido eleganterq. viridi nitent: Vnde fit ut tempestiuus, & quidem ante seminis maturitatem flaccescant, eamq. ob causam (cum cuilibet rei tempus exortus certum sit definitum, peculiarisq. naturae facultas deputata) postea eo maturus, mense nimirum Aprili, in lucem emergere soleat Odoris vero iucunditate inter reliqua Cumini genera, hoc primas tenet. Semen, cum in eo (meo quidem iudicio) humiditas calorem superet, sero, atq.

TERTIVM hoc Cumini genus, non tam

atq; adeo mense Septembri primū perficitur. Exile id est admodum incuruum quodammodo, odore graueolens, & sapore cum acredine subamarulentum. Vnde ventre ieiunosi deuoretur, saepe nauſeam excitat, & bilem παραοιδῆν ſiue etiam iοδῆν id est eruginosam (quod malū Germani das Herkwasser nominant) procreat. RADIX è Sole possidet partes tres cum dimidia, è Marte quatuor cum quartis tribus, è Luna tres cum quartis totidem. Herba, caulis, & flores, Soli acceptas referunt partes tres cum vna quarta, Marti itidē tres cum totidem quartis, Lunæ quinq;. Semen vegetatur qualitatis Solaris

partibus quatuor cum vna quarta, Martialis partibus totidem, Lunaris tribus cum totidē quartis. Temperamentum itaq; eius constat, Sulphuris partib⁹ quinque, Salis quatuor cum dimidia, Mercurij sesquiritibus. Cum enim Mars & Sol, partibus caloris et siccitatis suæ, Lunæ (cuius partes ex dimidio tantum superant) nihil virium detrabere vel surripere possunt: neq; vicissim Luna frigidi & humidi sui (quæ immiscet) proportionem ferè subquintupla, quicquam de qualitate illorum imminuat aut deroget: Fit itaq;

MODVS DESTILLANDI.

GENERA Cumini ista tria, essentia crassiorum partium, naturaq; statulenta & vaporosa consistant: Vnde ad distillationem eorum, organa amplacademq; humilia requiruntur: cumq; status & vapores propellant, sibi ipsi statusistatū (ut ita dicam) halitosa, qua robore spiritus cuiusdam visusci subnixi, in cavitates corporis penetrant, vapores ibidem desidentes (ut pote vitiosos, ignavos & inertes) expellat, plurimum in se, indicio euidenti conueniant. Eorum itaq; vis illa spiritusosa, & totum hominis corpus, ex omni parte modo sursum modo deorsum rimatur ac peruadit: Ita & in distillatione, subtilitates ex usdem elicienda, primo ex alio Vasculi ampliore, Velu: ex ventre visū litera X. hic insignito (cui animali, Vitore & d. sive in iram præcipit, atq; adeo substantia carnis & sanguinis crassā admodum, idcoq; tam animo melicholico, quā corpore Villi horreæ prædito, modicè distillationis cōparantur) in caput, inde vero per pedes priores (ut pote per Circulatorium) ad feces, et ab his inuadit, sive vice alternata (ut non solum cruditate exant, Verū etiam natura sagabunda sive sine habituacquirant) sursum ducitur: tandem distillatione Vulgari (sed tamē traçū amplo eoz, humilis) reificiantur ac defecantur.

ut virium & facultatum suarum dominium, in se men (exigua tantum parte excepta) iοδοναμῶς & æquabiliter exercent: Quapropter & planta, totius natura est, calfaciens, aperiens, & discutiens. RADIX fodienda est pede dextro Orionis ferè occidente (quod tempus in finem mensis Aprilis incidit) & Luna in Ariete, sive Marte in Cancro existente. Herba cum caule & floribus insidentibus (cum planta ipsa sit syluestris & ὀψιχαρπος, sive fructus serotini) metenda est die mensis Augusti quarta: παραμῶς nimirum sive coma Brenices Cosmicæ exorta, Sole vero in Leone, & Luna in Cancro sive Ariete versante: atq; in desiccatione loco à radijs Solaribus remoto, seruanda. Semen carpitur circa diem mensis Octobris, tertium, quartum, quintumue & decimū: et quidem antequā canda Leonis occidat: atq; Sole insuper cum Marte Leonem, Arietem, sive Cancrum tenente.

Siccari autem id ipsum desiderat loco umbroso, neque radijs Solaribus illustrari solito. PRODUCTA ex hac planta integra sunt, quemadmodum ex antecedente, Oleum rubicundum nomine Artoicum, Sal Alkali, atq; deniq; Liqueor.

Blis eruginosi
Sas forguoli
fer.
CONSTELLATIO.
Radix qua rō
fodiendā ē
lis Bie,
Natura plantæ,
Calfaciens,
Aperiens,
Discutiens.
QUALITAS:
Radix naba
⊙ 3 1/2
☿ 4 1/2 part.
♃ 3 1/2
Herb. caulis
flores.
⊙ 3 1/2
☿ 5 1/2 part.
♃ 5 1/2
Semen.
⊙ 4 1/2
☿ 7 1/2 part.
♃ 3 1/2
Temperamentum
copositum
ex.
Sul. 5. 1/2
Mer. 2. 1/2
Semen quando
carpendum.
D. Octob. 13.
14. 15.
Ante caudæ Leonis occ.
⊙ 1/2 R
☿ 1/2 Y
♃ 1/2 Q
PRODUCTA
Artoicum,
Sal Alkali,
Liqueor.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS CVMINI SOBOLIS, doctrina Paracelsica, animalis, substantialis, atque elemental, in membris corporis puerilis interioribus.

Oleum, neruis, tendonibus, atq; venis primarijs, cerebri, epatis, nec non splenis in corpore puerili dicatur. Exhibendum itaq; est pueris tenerioribus, singula hebdomade semel, ex ligula aquæ herbæ stillatiæ, pondere siliquarum sesquiquinq;, idq; spacio quinque mēstri mensibus nimirum, Iunio, Iulio, Augusto, Septembri & Octobri. Cum enim tum temporis, humores plurimi crudi & viscosi, Stomachum ex inopia caloris naturalis (qui tunc membra exteriora petit) quā alias frigidiorē, ideoq; cibis concoquendis imbecilliorē obsideant: Vfus illius eiusmodi, pueros à multis egritudinum iniurijs, immunes seruat. Sal, fibris & meningibus cerebri, nec non membranulis epatis & splenis familiare habetur. Datur autem Pueris re-

solutum, in lacte caprino quidem ad siccandos catarrhos capitis, in vino vero rubeo ad malitiam Eriypelatum mitigandā, in lacte deniq; communi ad vermes necandos & educendos, torminaq; sedanda. Liqueor (siue aqua stillatiua) itidem membranulis omnibus cerebri, & cuti destinatur. Tepidas pondere vnciarum sesquiduarum potus, puerorum tussi, vomitionibus, & Ischurie medetur. Eodem modo (si simul accedat, eiusdem circa aures applicatio) parotidas curat. Ad fluxiones denique, illuue humorum crassorum & viscosorum palpebras ceu glutino compingentes utilis est, & per os exhibitus, & simul tempore vespertino capiti in panno illigatura applicatus.

OLEI VSVS,
ad colorem naturalem conservandum.
Ventre castate frigidiora.
LIQVORIS VSVS.
Ad Tussim, Vomitionem, Ischuriam, Parotidas, Flux. oculi.
SALIS VSVS
Ad Catharr. Eriypel. Vermes, Tormi.

LXXXVI DE HUMANO CORPORE IN GENERE
NATURA, PROPRIETAS, ATQVE VSUS CVMINI SOBO-
 lis, doctrina Paracelsica, corporalis, materialis, & complexionalis,
 in membris corporis puerilis exterioribus.

AQVAE V. Aqua stillatitia croco diluta, regioni epatis in
 epithemate si applicetur, accedente quoq; haustu
 Ad **Maculas.** **isidorus,** frequenti seminis integri ex iusculis, **isidorus** siue
isidorus, Varos & **isidorus**, que Iuuenibus plethoricis
 (vel ex sanguinis abundantia, siue epatis intempe-
 rie calida) in facie erumpunt, profligat. Oleum ma-
 nu calida circa Umbilicum, latitudine pollicum o-
OLEVM M. Eto, pregnantibus probe inunctum (Sale quoq; insuper
 sumpto) fetū debilem & languentem viribus in-

stauratis reficere creditur, & roborare. Hocq;
 medio, Famine aliquot illustri loco nate, non so-
 lum ipsae feliciter sunt vsae, verum etiam alij,
 quae se inde non parum lenatas senserunt, id ipsum
 comuicariūt. Aqua dicta, Luna crescēte in colluti-
 ones puerorum addita, & suapte desiccari missa,
 maculas à scabie & morbillis depereantibus rema-
 nentes extergit, cutemque candidam & leuem
 praestat.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ. EFFICACIA, ATQVE VSUS CVMINI THEBAICI,
 doctrina Philosophiae veteris, animalis, substantialis, atque elemental-
 is, in membris corporis humani interioribus.

Cuminum The- Veteres, quemadmodum duobus prioribus, ita
 baicum effica- quoque huic tertio Cumini generi, qualitatem ca-
 cor robore ac- lidam & siccam tertij gradus, atq; simul (cum syl-
 ditum est apud uetres reliquis praecellere.
 Cur haec species contra veterum sententiam loco inferiori collo-
 centur?
VSUS CV- gendo infimum locum tenere. Quod cum ita sit, nos
 mimi Theba. illud ipsum loco Sobolis putauimus statuendum.
 Ad **Concept.** Hoc itaq; genus, vt Dioscorides tradit, in Pessa-
Ocul. su. riijs siue Suppositorijs locis muliebribus iniectum,
Tormina
Vulnrat.
Lib. exti.

creditur conceptionem iuuare. Haustum fluxio-
 nes oculorum sistit. Ex melle torminibus commen-
 datur. A balneo, vulueratis, atq; ijs quoq; qui affe-
 ctibus libidinis praeter modum tentantur, vtiliter
 exhibetur. Quae reliquae ei facultates insunt, de ijs
 cum apud Galenum (lib. 7. de Medicamentorū sim-
 plicium facultatibus) tum Authores plerosque al-
 ios, expositiones extant. In genere autem (vt ipsi
 tradunt) ad omnia, ad quae Femina capite praee-
 denti descripta, conducit.

NATURA, PROPRIETAS, ATQVE VSUS CVMINI THE-
 baici, doctrina Philosophiae veteris, corporalis, materialis, & complexionalis,
 in membris corporis humani exterioribus.

VSUS CV- Decoctum plantae ex vino ventri applicatū,
 mimi theb. extra vterū flatibus & vaporibus malignis liberat, eū
 corpus. que calfacit. Semen tritum in sacculo capiti im-
 Ad **Infl. vteri.** positum, doloribus oculorum commendatur. Ad
Ocul. dol. idem valere creditur, atq; in super visum caligan-
Vis. cal. tem reficere, eiusdem mansibalitus siue vapor, af-
Podag. flatu in faciem admissus. Idem (quod recens experi-
 entia est deprehensum) in butyro verno frixum,
 atque adeo vstulatum, dum adhuc calet si impona-

tur, traditur aduersus dolores podagricos magni-
 ficè opitulari. Quod ita fieri non dubito: praeser-
 tim, si in collectione tempus quoq; et occasio, tempe-
 ramento Affectorum respondens, simul obserue-
 tur. Atq; idem ferè (quanquam parua diuersitatis
 in frixatione) mihi D. Rheticum (Virum inter
 Medicos vsu & arte excellentes haud postremū)
 & de semine Pimpinelle praedicare memini.

NATURALIS INCLINATIO, ATQVE VSUS CVMINI SOBO-
 lis, doctrina Magiae veteris & recentis, spiritalis, coelestis, & miraculosa, ex prio-
 ribus omnibus exoriens & effluens: in membris corporis
 humani interioribus & exterioribus.

Cumini Theba- Cumini syluestris radices tres, in momento
 ici radicibus, ad exortus Geminorum, & Solis in prima eiusdem
 conceptionem signi Decade, (praesertim autē gradu eius tertio,
 iunandam quale tempus deligen-
 dum?
II Ascend. septimo, siue nono) positu, vt plurimum inter dies
 mensis May duodecimum & vicesimum secundum
© in { 1 } Gr.
{ 7 } II

contingente, virtutisq; earum nondum vel in her-
 bam vel flores diffuse vigore medio, si fodiantur:
 & ante coitum, harum vna ex collo suspendatur;
 altera in potu adhibeatur, succo tertiae genitalia
 inungantur, sequente mox congressu, perhibetur
 fecunditas

fecunditas mulierum & conceptionis facultas inuari. Qua in re, physica quaedam solimodo naturae dispositio siue preparatio, & causarum quae conceptioni obsunt, depulsio spectatur. Homo enim quilibet prudens & sapiens, liberorum procreationem, Solius Dei dantis donum esse cognoscit. Neque tamen id etiam quenquam sanae mentis hominem fugit: Dei voluntati ordinis, vires naturae ad negocium istud, seu instrumenta & ministras, accedere. Sed mirabuntur fortasse hoc loco Eruditorum aliqui, cur Signum Geminorum, alioqui ipsis pro sterili habitu, aliquid ad fecunditatem conferre doceatur. Illis ergo hoc

responsum volumus, Omnes res physicas, opera sympathiae & antipathiae cuiusdam, & impediri & perfici. Quod vero ex impregnatione influxus celestis dissimili, conceptus plurimi, naturae parentis ordinem legesq; statas, non solum non referentes, verum etiam ab ipsa exorbitantes proficiuntur, testimonio est (quam aliquando Maiores nostri doctore spiritu Dei, in Magiae verae cognitionem ingressi, constituerunt) in multas partes haud absurdè didu-

eta, eademq; allegorica generationum diuisio. Verum sincerior Magiae doctrina, hoc saeculo (proh dolor) cum ipsa fide atq; virtutis studio, iam tota exoleuit: atq; tam ipsa quam vera physices sapientia, in malitiosam quandam & callidam sophisticam degenerauit. Vnde factum est, ut iam omnes artes diuinitus homini concessae, non solum contemptui habeantur: verum

etiam, quasi obseruatio & doctrina effectuum eiusmodi in corporibus caelestibus, cum quibusdam incantationum Diabolarum praestigijs, & superstitionibus profanis sit coniuncta, calumnijs et obrectationibus hominum proscindatur et exagitetur. Quamobrem & plurimi Viri excellentes, experimenta sua praestantissima, atq; a Maioribus suis non sine magno labore, & vigilijs assiduis inuenta, haud temere aut iniuria, vel prorsus occultarunt, vel saltem a scriptis posteritati consecratis secluserunt: & (ne pro exorcistis, incantatoribus, & superstiosis praestigiatoribus haberentur) v-

Multa sapientia recodite multa utilissima, Viri Praestantes, detenti malitate iudiciorum oes cultant. Quomodo Signum sterile aliquid ad fecunditatem conferre possit.

Magna vis in sympathia et antipathia, ad omnes actiones.

Genitarum diuersitatem efficiunt diuersimode impregnationes, influxus coelestis.

Vera Magia fabulata, superstitiosa & phantastica fuerunt.

EXEMPLVM.

PLANTA haec anno 1561, iussu Comitum cuiusdam Reinheimensis prope Blanckenburgum artem in aditu filia Heremia est fossa, & Comitissa cuiusdam nomine Sophia (qua coniunx fuit Alberti Comitum Lindouicensis & Muerensis, ac Domini Rupsini Veteris) in medicatione adhibita. Cuius fossionis tempus themate descriptum, inter pagellas aliquot Ioannis Cartouis, Nobilis illius Mathematici acceper: ac tum calum, quem Figura praesens praebet spectandum, Signorum & Planetarum positum obtinuit.

sum eorum prorsus abdica- rit. Atq; ita Magia, ars illa sana, Deo probata, & naturae nota, in obliuionem abijt: ita, ut si iam a quopiam in lucem proferatur, ludibrio & risui potius sit, quam ut physices sobriae loco habeatur. Sed tamen Scoticorum contumeliosorum causa, nullius rei, quae hominibus vsui esse possit, diuulgatio est intermittenda.

CAUTE LA.

In collectione seminis, & fossione radicis, nec non refectione herbae & florum, vitandi sunt Mars & Saturnus,

tam in eodem Signo vel Domo coniuncti, quam in ortu constituti. Captetur ergo Oppositio eorum, vel distantia ab inuicem quam fieri potest longissima. Quod si enim coniunctio siue vicinitas Planetarum horum coincidat, virtus plantae in vsu euadet imbecillior: si distantia longior, efficacia euidentior & fortior reddetur,

Caput vigesimum tertium.

DE PETROSELINO MARE, QVOD ALIAS PETROSELINVM MACEDONICVM, ALIAS VERO OLYSATRV M APPELLATVR.

GENVS, PATRIA, NOMEN.

HISTORIAE Cuminum iam simplicissime pertractatae, ratione cognationis virium diligenti examine exploratae, merito subiungitur

descriptio Petroselinorum, de quibus inter Homines praestantissimos, ab obitu Apis, Aesculapij, Apollinis, Arabiq; eiusdem ex Babilone filij (qui omnes prima artis Medicae fundamenta iecerunt) ad haec

Actiologia sub iuncte historie Petroselinorum.

Primitias Medice cultores, qui iuauerunt.

LXXXVIII. DE HUMANO CORPORE IN GENERE

Thracefferus nullus scripta reprehendit, aut contemnit. Etymologia vocabuli Petrofelini.

Ratio etymologica.

Petrofelini bria Genoa.

Selizerah. PATRIA. Grecia. Epirus. Peloponnesus.

NOMEN. Petrofelinum Macedonicum. Petr. { Petr. Al. Ma. Bibenella. hab. Smyrna. pro

Aestroticum. Sinon. Olystrum. Planta haec ubi conga locorum nascatur, nunc primum genus relict.

nostra tempora vsq; disputationibus tam diuersis est certatum. Quo in negotio, cum quilibet pro ingenij sui excellentia, sententiam suam publicae utilitatis causa scriptis diuulgaret, in spem haud dubiam adducor: neq; mihi vitio datum iri, si me quoq; experientiae qualiscunq; notitiam, animo bono proponam: praesertim, cum nullius Lucubrationibus quicquam derogem, aut aliorum sententias conuellam aut improbem: Sed potius sententias a me profertur, illud omne Virorum honestorum & Eruditorum iudicij subiectum, atq; adeo commendatum velim. Cum itaq; tria omnino Petrofelini genera existant, non solum forma, verum etiam viribus & effectibus ac sexu deniq; a se muticem variantia, Ideo vt eorum & ordo constet, & notitia quoq; sit expedita, nunc distinctim de singulis referemus. Primo ergo loco a nobis statuitur Petrofelinum Macedonicum. Quam plantam, quod fuerint qui cum Petrofelino Alexandrino stauerent eandem, aut Petrofelinum Macedonicum (quorum magnus est numerus) pro Bibenella haberent, quemadmodum nec defuere qui Smyr-

nium & Olystrum confunderent, Hoc inquam nihil equidem isto in loco moror. Appellatum est autem illud ipsum quoq; Aestroticum, atq; vt quorundam fert opinio) apud Syros, Sinon, & Olystrum. Quamuis vero in Epiro quam ipsa Macedonia copiosius prouenit: Tamen, vt Alcea Veneta, Spica Romana, & faba Aegyptia: ita quoq; hoc, cognomen gentilitium & primum genium, natalibus variatis nunquam deponit. Certo enim constat, hanc plantam non tam in Macedonia, quam reliqua Graecia & regionibus vicinis frequentissimam & sua sponte, in nostris vero terris, quemadmo-

SIGNATURA GENERALIS. CPM plantaru istaru natura sit, omnes humores tartarosos & viscosos in toto corpore virili (sive hi in intestinis, sive sanguine, sive musculis, sive neruis edonibus & Venis, sive deniq; intra cutem & carne delitescant) resolueret & euacuaret: Ideo loco partium diuinarum, effigiem Viri integrum huc adduximus: Atq; ita eadem corpus Virile cum omnibus suis partibus, visus tam expeditum quam recedat, signamus.

dum etiam in Italia, raram vel (nisi colatur) omnino non prouenire. Porro ad etymologiam appellationis Petrofelini quod attinet, fieri poterat: Vt prima apud Graecos ex Hebraico Selah, afflictione duarum syllabarum w et or, σελανω extiterit: atq; ex hoc postea assumpto ab alijs gentibus vocabulo πέρρα et addito λωος (quod quibusdam appellatio est seminis) πέρραλωος sit profectum: Sicq; vocabulum Petrofelini, atq; adeo Germanicum Peterlein (cum quoq; Linum semine, et plantam suam et oleum a se denominet) quasi si Steinlein sive Petrolinum id est semine petrae, respectu non solum loci natalis (quod scilicet petris, nurris, & conuallibus lapidosis inuasatur) verum etiam virtutis ληροειπτικης, ob quam non iniuria nomen vrbis Selizerah tulerit, videatur posse exponi. Ad solum natale quod attinet, prouenit haec planta, hoc etiam saeculo (vt dictum) in Graecia, Epiro, Peloponneso & Insulis vicinis sua sponte, alibi vero quidem vbiq; locorum, sed ferè non nisi diligenti

Hominum rei herbariae studiosorum cultura. Spontaneae tamè inuasatur petris (vnde & Plinio nomen obtinuisse videtur) non solum in Graecia, verum etiam in alijs pluribus: in Transilvania scilicet circa fontes Alti fluij, et in Germania mox illo celebri, quem incolae Den Sichterberg nominant, iugum eiusdem (quod Syluae nomen obtinuit) circa urbem Vuonsfeldium. A me deniq; inuenta est, anno 1575. (cum comite D. Iohanne Camerario Consiliario aulico ex Borussia proficiscerer) in monte Pomeraniae Gallo, Cestino vrbis imminente, prope Sacellum quod ibi visitur vetustum: vnde Berlinum transportatam, in horto meo domesticae sibi, vbi adhuc durat.

FORMA, CONSTELLATIO, ET QUALITAS PETROSELINI MARIS.

Comparatio Petrofelini Macedoniae cum alijs plantis

Plantarum habitus diuersimodè mutatur.

FORMA.

Radix.

NON falso quidem omnino dicitur, Petrofelinum Macedonicum similitudinem quandam Apij & Smyrni quodammodo referre. Veruntamen si libera sit eiusmodi collationum audacia, id potius speciem quandam Cherefoly aut Corianni, quam vilius alterius exprimere affirmarim. Quod non eò dicitur, quasi propter similitudinem Cherefoly pro Apio, sive Coriannum pro Cherefoly, sive deniq; Cherefoly pro Petrofelino sit habendum. Nec est (quod in omnibus plantis obseruari oportet) cur de forma eius (cum plantae singulae inter

quotidiana à primo originis emersu incrementa, habitum suum haud parum immutent: atq; eodem simul terrae vbertas, humiditas, durities, & molities &c. nec non aëris et caeli patry, atq; etiã fluij viciniam rigantis naturae, haud parum afferat momenti) hoc loco pluribus disputetur. Quod itaq; nos Petrofelinum Macedonicum esse statuimus, planta est fruticosa, densa foliorum serie ex omni parte syluescens, altitudine cubitum raro excedens, atq; virore in flauum potius quam herbaceum vergente conspicua. Radix, qua nititur robusta est & longa:

panlo, illorum odor iucundior & gratior) ferè imitantur. Flores è summo caule (qui raro videntur sesquicubitali maior) emicant cum fine mensis May, colore candido, & tam forma quam odore eorū, quos Imperatoria educat, æmulo. Foliolis horum exilibus (vbi ea defluerint) succedūt capitula, initio viridia & oblonga: que postea diuisura plerunq; trifida dehiscencia, semina oblonga, incurua, eademq; superficie conuexa sibi mutuo opposita, exhibent. Ea tandem, circa tempus exortus Pleiadum, qui in diem mensis Octobris vice-

CLISSVS.
 DE medicamento stillatorio, quod Clissus nominamus, hac ferè Lectus benivolus tenet: NOMEN hoc à Paracelso non huic vni soli tribui, Verū idipsum Subtilitatibus reliquis omnibus, quæ ex vna vniuersi generis origine, in variis eaq; diuersas partes distracta, tandem recolliguntur & in vnum coeunt, esse commune, Verbi causa. Semen terra commissum, primo in radice, hinc in herbis, mox in flores diffunditur, & deniq; ad fructus siue semina redit: & partim quidem illarū exilibus, natura peculiaris in se se deprehenditur. Si ergo iam Subtilitates ex his singulis seorsim extrahantur, hincq; congressu & societate mixta unita, denno in vnum corpus recurrant, Tum sane Coposium tale (siue Oleum, siue quod nos Arcanum dicimus, siue Liqueor, siue Puluis, siue Sal, vel deniq; fuerint aliquid aliud fuerit) Clissus aquissime dicitur. Similiter bona, quæ a patre vno, hereditate in plures liberos

transiunt, ac postea maxima horum parte è vniuersitate, in vnum recidunt, nomine hoc quos appellari queunt. Sed nos orationis nosstra institutum, de genere diuulsiuæ siue reuolutionum, non posteriori hoc, sed priore potius, volumus intellectum. CONFECTIO autem Clissi nominata, tali ferè ratione perficitur. Radicibus, folijs, floribus & seminibus plantarum istarum trium (siue aliarum quæ natura simili prædita sunt quarumuis) maturitate absolutis, & quod præsupponimus in isto tempore factis, collectis ac decerptis, omnes Virtutes & Subtilitates, vel desiliendo, vel calcinando, vel putrificando, siue modis segregationum Chymicarum alijs quibuscunq; ex natura scilicet ingenij & habitu in qualibet specie delictentis notitia explorata, quam maxime conuenienter electis, & quidem sigillatim dexterritate tractationis peculiari adhibita natura rei accommodatis (quod Chymistam quemlibet ex doctrina veterum, quæ rei cuiusuis naturam hominis ratione saltem explicat, imprimis nosse oportet) subducuntur & extrahuntur. Vbi vero iam singula separatim, vtpote altera in forma Olei, altera Salis, tertia Liqueoris (quo nomine appellentur non refert) à corporibus specierum fuerint educta, ibi non omnes simul (modo quæ iam describetur) coniunguntur, atq; in vnam essentiam spiritalem, eamq; postea inseparabilem rediguntur. Nimirum Cucurbitis tribus B, C, & D, æquali amplitudine, & inferna parte, ne ex igne iniuriam aliquam sentiant, luto probe munitis, primum Subtilitates dicta committuntur (Sal in B, Oleum in C, Liqueorem in D inmittendo) hincq; Alembicus colli capaciore A, qui orificia omnium trium fideliter occludat, accurate superlatur: atq; ignis aquabilis et proportionis Arithmetica distributus, subijcitur. Quo vbi Cucurbita æqualiter incaluerint (quod vnicū, vt omni inæqualitati occurratur diligenter obseruandū, si vero secus factū fuerit, mox est corrigendū) ex comitibus singularium, essentia tenuior (quæ volatilitate & supacitate spiritali præcedentis) duarum subtilitatem aquat) & vires animales, habitu vapore in Alembicum A transmittuntur: eaq; cotin horum mixtus, humor quidam (velut fatuus) concipitur: qui postea ex pluribus guttis sese in cavitatem Alembici colligens, per orificium eiusdem (scilicet vterum maternum) excluditur, & à Vasculo E, quasi ab officiosa Obstetricæ excipitur, atq; reponitur. Is ergo est Clissus, siue Subtilitas, vt ante ex vna triplicata, ita tandem vna ab ex tribus vniuersa, et si sua meatu oculos corporis rimante, insignem in medicando & sum præstant.

longa, foris in nigro pallet, intus albicat: Cutis crassa est, & quam caro durior, quæ tamen etiam solidiuscula est, ita vt si fortius flectatur, cum sonitu quem admodū Raphanus diffiliat: Per medium longitudinis eadem exemplo Petroselini vulgaris, neruulo siue medulla (quod in alijs radicibus rarum est) traiecitur: Odor inest iucundus & dulcis, sed tamē penetrans: sapor vero gustantibus acris, & linguam quodammodo mordicans. Herba sub exitum mensis Aprilis, germine purpureo, quæ admodum Cherefoliū, emergit: adulta ex viridi pallet, & caulem (qui angulosus potius quam teres, nec non geniculatus, concauus & ramosus exurgit) densa fruticatione stipat. Folia incisuris, atq; adeo forma ipsa, imam Corianni partem ambientia (nisi quod horum viror est dilutior

rum partibus septem cum vna quarta, Venus sesquiquatuor, Luna vna cum quarta vna. Vltimas ob imbecillitatem virium tenet semen. Huic enim dominatur Sol, partibus septē, Venus tribus, Luna deniq;

Flores.

Semina.

Radix.

QUALITAS Radix habet.

Octo cū tribus quartis, Venus duas, Luna vna cum quarta vna. Constata ita compositio eius, partibus Sulphuris octo, Salis duabus, Mercurij totidem: hincq; naturam calefacientem, attenuantem, & expellentem sortitur. Proximam à radice locū, bonitate et efficacia occupat herba: quæ Sol quidē Vegetat virium suarū

Temperamentū consistit, Sul. 8 part. Sal. 2 part. Mer. 2 Herb. 2

Folia.

Herba.

Semen.

Septem, Venus tribus, Luna duas

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

XC.

CONSTEL. LATIO. Rā dix quando fodienda? in vlt. decad.

Semen quando carpendum. D. Sc. 12. 14. 15. PROD. V. CTA. Pharna. Clissus. Oleago. CC. Sallena.

Q in dom. prop. Herba quando colligenda? D. circa diem mensis May vicesimum septimum, & mensis Mañ. 27. Pali ico orient.

deniq̄ duabus. RADICES plantæ huius adulescentes, tenerioribus efficacia præstant. Fodiuntur autem sub finem mensis Aprilis: antequam tenello foliolorum purpurascentium germine, e complexu terræ extuberent, atq̄ solo fisso in apertum se proferant: quod fit, Sole in vltima decade Tauri, Luna vero in eiusdem Signi gradu, vel primo, vel decimo quinto, vel vicesimo nono: & in mansione sue prima, siue tertia, siue quarta comorante, ac Venere deniq̄ in Domo propria cursum suū peragente. Herba in vsu medicū metitur, dū adhuc tenella est, quidem Palilicio siue λαμπαδία in oculo Tauri ex-

oriente, Luna vero in gradu Signi eiusdem, vel secundo, vel decimo sexto, vel vicesimo nono, & in mansione siue secunda, siue tertia, siue quarta existente. Semen carpendum est, diebus mensis Septembris, duodecima, decima quarta & decima sexta: Sole in prima decade Libræ, & Venere a malignis Aspectibus immuni ibidem, Luna denique in Tauro vel etiam in Libra commorante. EX TOTA PLANTA, artificiosa segregatione producantur, Clissus, Oleago & Sal facultatis soluentis atq̄ expellentis, quodque ob similitudinem cum radijs Halitri nitidis & exilibus, Sallena dicitur.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ. EFFICACIA, ATQVE VSVS PETROSELINI maris, doctrina Paracelsica, animalis, substantialis, atque elementalis, in membris corporis virilis interioribus.

CLISSI vsus intra corpus. Ad feb. quo. Nephrit. Lithiasia. Podagra.

OLEVM. Olei vsus intra corpus. Ad παρ. Α. μ. α. λ.

SAL. vsus Salis.

Ad Ventr. Vrinam. Rens. Vetricam.

CLISSVS omni humori pblegmatico, qui extra Venas, carni, ossibus, nervis, & ligamentis inheret, dicitur. Ideoq̄ in febribus quotidianis continuis, quæ (vt Eruditorum plurimi docent) ex sola humorum pituitosorum, extra vasa putrescentium inflammatione præternaturali, originem accipiunt, ille potenter opitulatur: si pondere drachmarum sesquiduarum, ex haustu aquæ Limonū, quotidie ter sumatur. Cumq̄ facultate sua penetrante, humores corporis peruergetur, eosq̄ à putredine asferat, non solum dolores coxendicium, lumborum, & spinæ dorsi (quod malum Quidam, ob doloris similitudinem potius quam causam verè communem, λιβιασιν improprie nominarunt) efficacia præsentis mitigat: verum etiam Podagricos magnifice iuuat, si ex vino sublimato pondere drachmæ hauriatur, & sudor post hæc pronocetur. Aduersus calculum vero proprie sic dictum, omnium maxime efficax est. Nam eundem cum dissoluit & eicit: tum partes in quib⁹ genitus est, à δυσκασιᾳ vindicatas ita instaurat, vt longo tempore à

mali istius iniuria, liberæ sint et immunes. Oleum humoribus pituitosis, qui putredinem in Venis causa existunt, destinatur: atq̄ isdem, quibus Clissum diximus præditum, virtutibus pollet: nisi quod efficacia eius languidior est & remissior. Priuatim autem, tempestiue simul & haustum & in loco calido inunctum, membra παρπαλητικα curat: motumq̄ & sensum interceptum, isdem restituit. Vsu frequenti oculorum quoq̄ caligini, & visus hebetis vitijs (quem affectum Græci ἀμδλωπίαν nominant) ex ingenti animi luctu, pauore, aut formidine profectæ, opem mirifice præstat. Sal itidem humoribus pituitosis, sed tam intra vasa quæ extra vasa delitescentibus, quadamtenus familiare habetur. Ideoq̄ ad eadem, ad quæ Clissus et Oleū facit, veruntamen facultate virium infirmiore. Præter hæc autem, assidue si sumatur, Ventriculū ab humoribus omnibus viscosis mundat. Vrinam quoq̄ mouet, & vteras obstructos referat, renes expurgat, humoresq̄ viscosos è vesica (si Luna crescente adhibeatur) exigit.

NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS PETROSELINI MARIS, doctrina Paracelsica, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis virilis exterioribus.

VSVS Subtilitatum extra corpus. Clissus ad Arthriticam. Oleum ad ἀγγιλα. Sal ad Car. et Lithi.

Herba vino decocta, cōtra dolores spasmodicos à causa frigida ortos, calida imponitur. Clissus cum Oleo, Arthriticis (circa loca dolentia in loco calido inunctus) plurimum prodest. Oleum, angulo oculorum maiori instillatum, ἀγγιλωπιας (quæ Abscessum ppter oculi vicinitatem, ab ἀγγι και ὄφ deno-

minant) profligat. Sal, aduersus ἀσθηκας siue Carbunculos, qui è sanguine μελαγχολικωτέρο & bilioso, secretionem criticam moliente fiunt, auxiliatur: si cum aceto rutaceo, in pannis membro affecto applicetur. Ex oleo umbilico super illitum, mirifica efficacia vrinam & calculos ducit.

Ενεργία

LEONHARDI TVRNEISSERI LIBER I

ΕΝΕΠΤΕΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS PETROSELINI MACEDONICI, doctrina Philosophiæ veteris, animalis, substantialis, atque elementalis, in membris corporis humani interioribus.

Qui ex Veteribus peritia artis Medicæ celebres habentur, tradidere: Hanc plantam qualitate calida & sicca, ad tertium vsq; gradum accedere. Aqua eius stillatitia, aduersus insim, spirandi difficultatem, & catharros in pectus decumbentes, utilis habetur. Semen deuoratum, status ventris extinguit. Cum herba & radice eodem modo adhibi-

tum, vel etiam ex vino potum, calculos renum & vesicæ frangit, vrinamq; & sudores pronocat. Idè si comedatur decoctū, tumores & tormina stomachi discutit, aqua intercutè euacuat, & doloribus vesicæ medetur. Aqua radicis, herbe et seminis, quotidiè largius pota (idq; per dies triginta) digestionē pmouet, & morsib^o canū virulentis succurrit.

VETERVM Doctrina, de qualitatibus Petroselini Macedonici. VSVS eius infra corpus. Ad: Tussim, Δυσπν. Catharros Plat. Ven. Lithiasin. Ad: stomachi tumores, torm. Hydroc. Digestim. Mora. cl.

NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS PETROSELINI Macedonici, doctrina Philosophiæ veteris, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis humani exterioribus.

Radix conuassata, impositu πηροσίασιν sine Porriginē sanat. Ad quam mihi quidē Oleo, si loco hui^o vsurpetur, magis (vt experientia ipsa didici) profici videtur. Aqua, collutionibus ad omnes affectus frigidos atq; rheumaticos prodest. Radix, herba & flores concisa, atq; in Sacculo ex vino decocta, pectori si imponantur, Orthopneam (qua qui afficiuntur, ob pulmones crassos humoribus insar-

tos, respiratione intercepta, saepe suffocari sibi videntur) profligant. Eodem modo stomacho applicata, ciborum crassorum & duriusculorum concoctionem adiuuant, epatig; sanguinem sincerū præstant. Quæ reliquæ sunt huius plantæ virtutes, eas describere. Plinius lib. 20. cap. 12. & Galenus lib. 1. de Antidotis, locisq; alijs.

VSVS Petroselini Macedonici extra corpus. Ad: Porriginē, Rheumata, Oithicp. Concom. Sang. gr.

NATVRA LIS INCLINATIO, ATQVE VSVS PETROSELINI maris, doctrina Magiæ veteris & recentis, spiritalis, cœlestis, & miraculosa, ex prioribus omnibus exoriens, & effluens, in membris corporis humani interioribus & exterioribus.

Αλεξιτήριον modo exposito paratum, ad ordinis commemorati præscriptū si exhibeatur, Epilepsiam (quæ ab humore frigido, crudo, & crasso, ventriculos cerebri obstruente, & simul affectione cū

pem, vrine & sudoris pronocandi gratia, fodienda est Saturno in Leone constituto, & Luna infra Horizontem latente: sin ad stomachum refrigeratū, Venere in Leone, et Sole supra Horizon-

Auxilium ad Epilepsiam.

D preses ventriculi.

CONTRA EPILEPSIAM.

PETROSELINI huius Macedonici herba & radix, circa ætatem floris semperfecti, nec dum spacio maturitatis decurso iam casum spectantis, tempore matutino & quidem Luna (si pote præside cerebri & significatore Epilepsia) in gradu Leonis tertio, sexto, siue nono manserit nonam (quod ea sit natura calida & sicca) obtinente, colliguntur: dumq; adhuc virent rudiuseculè concisa, cum Vitriolo Vngarico pondere subdecuplo admixto, in Cucurbitam conduntur: planta quidem segmenta adigit, Vitriolum vero tritum, cubi Latit. altitudinē, alterius inferendo: Cucurbita autem dehinc Alembicus A diligenter superlutatur, Vitriolum C. rostri Alembici committitur. Hoc factū, in cupella arenaria, destillatione lenia phlegma siue aquositas educitur: Sibi vero color humoris exillantis mutari inceperit, quod in Receptorium exceptum fuit, per rostrum D. in Cucurbitam B. supra faces refunditur. Atq; inde rursus in Alembicum, ex huius vero rostri in Vitrum recipientem (cautione tamen ne aduratur adhibita) montes iteratū vicibus traducitur. Quod tandem residet, Arcanū est ἀλεξιτήριον, et si vsu assiduo, quotidie dum Luna decreuerit, pondere duarum drachmarum sumatur, ad Epilepsiam præstantissimum atq; Saluberrimum.

corporis tū mentis, omnium quibus homo obnoxio est, maxime præternaturali existit) auxilio præsentaneo curat. Oleum ex semine, (Luna vt pote præside Ventriculi, in Sagittario existente decerpto) tempore Sagittarij ascendentis, hora quag; vicesima quarta drachmæ pōdere sumptum, temperiei Stomachi vel victus intemperatā, vel humiditatis in eum irruentis excessu perturbatæ, & vitio illato corruptæ, siue dubio succurrit. Planta integra, si expetatur ad Hydro-

tem, vrine & sudoris pronocandi gratia, fodienda est Saturno in Leone constituto, & Luna infra Horizontem latente: sin ad stomachum refrigeratū, Venere in Leone, et Sole supra Horizontem, Luna deniq; in Signo calido commorante. Radix, Sole & Luna gradum Leonis decimum sextum, vicesimum quartum & vicesimum sextum tenentibus fossa, vino per noctem si maceretur, vinum vero illud dehinc libatur, catharros suo ex capite defluxu, glandulas siue tonsillas faucium in tumorem at-

et Sole supra Horizontem, Luna deniq; in Signo calido commorante. Radix, Sole & Luna gradum Leonis decimum sextum, vicesimum quartum & vicesimum sextum tenentibus fossa, vino per noctem si maceretur, vinum vero illud dehinc libatur, catharros suo ex capite defluxu, glandulas siue tonsillas faucium in tumorem at-

Ad ventriculum corruptum. Vtopli & Hydroc. te. t. i. stom. us ad rcing. B in Q. & in Q.

Græcis acrias dicitur) profligat, auxilioq; præsentaneo leuationem præstat.

Caput vicessimum quartum.

DE PETROSELINO FÆMINA, QVOD ALIAS PETROSELINVM ALEXANDRINVM, ET OLVSATRVM APPELLATVR.

GENVS, PATRIA, NOMEN.

Differentia, O. Iufati, Smyrni, Ore. schin, H. p. bolchini vnde?

GENVS, Petroselinum Alexandrinum cur Fœminæ loco statuat.

Chryfippus & Dionyfius in cibis interdixit. NOMEN. ΑΒΕΝΑΖ. Selzerah. ΑΙΘΙΟΠΕΟ. PATRIA.

QVod Olusatrum, Smyrnon, Oreoselinū, et Hipposelinū nō vni⁹ et eiusdē plantæ appellationes existāt, vel ex distinctione Galeni li. 8. methodi simpliciū (vt Vr eruditissimus Petrus Andreas Mathiolus tradit) satis constat. Immo vero, si ab Authoribus illis antiquis, nihil quicquam ea de re literis proditum foret, obtusi sane & hebetis admodum ingenij fuerit homo, qui herbas istas, saltē seminibus (ne quid de odore aut viribus, quibus variant, referam) inuicem discernere non possit. Ita nec Petroselinum hoc Alexandrinum, cū Macedonico idem existere, etiam ex Galeno (lib. 2. de magnitudine foliorum eius & caulis, nec non seminis nigricantis testante) patet. Ratione autem qualitatum dubi-

um non est, id inter species Apji illius, quod Chrysippus & Dionysius in cibis admittendum negarunt, contineri. Plantam ergo istam, non tam auctoritate testimoniorum, quam argumentis efficacie illius, vsu ipso & experientia manifeste deprehensæ, atq; formæ etiam & habitus indicijs sufficientibus, pro altero genere (fœmina nimirum) habemus: eamq; (quod semina eius ex Æthiopia Alcairiū, hinc vero in alia quoq; loca sint delata) Petroselinū Alexandrinū nominamus. Chaldeis quidem אבנאז אבנאז benahzerah, Hebræis אבנאז Selizerah, id est ΑΙΘΙΟΠΕΟΙ sine Semensam appellatur. Prouenit vero (vt dictum) in Æthiopia, copiosissimè & sua sponte. In Germania & Italia vero exemplo prioris, (nisi colatur) non itidem reperitur.

SIGNATVRA GENERALIS.

CVM muscularum, Venarum, neruorum, & aliarū partium, vespote Stomachi, intestinorū, cordis, epatii, pulmonum, membrorum, affinitum omnium, numerus sit immensus, & ex conuexione mixta societate indisereta, nulla alia Signatura conuenientiore quam corporis famineti (quod insuper, qua in eo continentur viscositates tartarica, eas si sua planta hac præcipue discuntiat & expellat) partes illas cum interioribus tum exterioribus in vno sine vni intantum duximus proponendas.

FORMA, CONSTELLATIO, ET QUALITAS PETROSELINI FÆMINÆ.

FORMA
Radix
Herba
Semina
Caulis

PETROSELINVM Alexandrinum (omisso, quod Galenus lib. 2. methodi, de radice & odore eius forti commemorat) hoc à Macedonico differt: quod radice minore, folijs vero & viridioribus & amplioribus constet: atq; caule insuper altius consurgat. Radix enim habitu gracili in longitudinem extenuatur, & tenuibus fibris capillata, foris quidem nigricat, intus vero flauet: tactu præterea molliuscule est, odore grauis, & gustu deniq; cum exigua mordacitate siue acrimonia, subamarulenta. Folia in primo ortu visuntur nigricantia, rotunda & crassa: sed ætate, quemadmodum Petroselini vulgaris (quam plantam tamen magnitudine & robore superat) incisuris diuidantur: & cum mollitie iucunda, virorem quoq; Apji, sed nigrore dilutiorem acquirunt: atq; manibus si terantur, odorem Petroselini emulum initio, sed breuem, argutum, & celeri penetratu in meatus cerebri euolantem, emittunt. Caulis, colo-

re purpureum quid refert, concauusq; sinul, striatus, robustus, & procerus euadit, nec non alis atq; Adnatis pluribus ornatur. Cum autem in regionibus calidis viuat, mense Martio cum ex se ipsum tum Adnatis, flores candidos, eosq; Sambuci potius, quam plantæ vllius alterius similes, & verticillo conferto admodum condensatos, promit. Ex floribus his, mense Aprili semina prodeunt: que licet singulis pediculis (qui ex summo caulis fastigio extant numerosi) cateruatim conglobata insideant, grana tamen singula (quorum forma Lunata siue ΑΝΥΟΕΙΔΗΣ, color nigricans, sapor acris & odor fortis existit) ex vno principio, petioli alij, ydemq; exiles & hirsutuli sustentant. Maturitas eorum, apud Æthiopas perficitur, mense Iulio ferè. Quanquam autem idem istud Semen, à D. Giraldo Cilicio, ex Lusitania non sine magnis impensis acceptum, in hac ipsa vrbe Berlino ter senesim, nunquam tamen enasci, aut frugem fiendere

multo

rum conditio. Partium enim istarum una & e-

APXILIVM AD Hemorrhoidas.

SANGVINIS per Venas hemorrhoidas excretio, si corporibus phlegmaticis & sanguineis, si natura modo ordinato impellente fiat, ad valetudinem conservandam plurimum conducit. Ita e diversis corporibus temperamenti diversi (praesertim si immoderate effundatur, aut ubi cursum suum aliquandiu ordinare tenuit, subito supprimatur) noxa & detrimenti plurimum infert. Cum enim natura, per hanc superfluitates omnes educere, atq; ita corpus a copia nimia humoru excrementorum aut otiosorum exonerare consueverit, necesse est ex eadem impedita & intercepta, morbos plurimos eosq; gravissimos generari. Quae de re (sicut et de speciebus purgationis in hoc genere alij pluribus) Hippocrates quidem paucis, Galenus vero in omnibus fere libris, praesertim autem in quinto & nono de compositione medicamentoru, libro de Theriaca, et sectione Vena a phorismo sexto, cum hoc alij mentionem fecere. Fluoru itaq; huius, duo praecipue effectus existunt. Nimirum. Si, ut dictum, cursum suum intra metas a natura sibi circumdatus sese contineat, sanitatem & vitam conservat, atq; corpus a Varijs symptomatu ac miris tectur: Sin praeter modum augetur, aut post legitimum egressum subito retineatur, cum vires naturales aggregat ladit, in organa spirituum Vitalium & animalium vitiat, virtusque suae corporis habitudinem bonam atq; incrementum labefaciat, viresq; facultatum sine funtionum debilitat, & corporis deniq; totius membrorumq; omnium languorem ac dormitacionem inducit. Nomen autem hemorrhoidis traxit a distichibus iuxta xai em (quarum hac fluere, illa sanguinem significat) & quing. generum esse a Galeno in definitionibus medicis traditum est. Cum ergo fluxus istius moderate quidem & sponte fluentis tanta sit virtus, retenti vero contra tanta malignitas, ideo ut si aequaliter intra terminos & limites cursus sui naturalis coherceatur, ex radice, herba, floribus, & semine planta huius, adest quaedam quoddam, modo qui sequitur paratur. Seminis & florum libra singula, herba vero & radicum quaternae (illoru quide contorum horu vero minutim concisoru) in stibile A collocantur: ipsu stibile Alembico grandisculo B superiutato in arcanam calidam collocatur: atq; calore ignis S in gradum secundum adauante, humiditas omnis cum vaporibus ascendentibus ex contentis traducitur. Quo incepto, guttula ex rostro Alembici derivata, per canale extilem D in stibile regurgitabunt, vapores vero Receptorium ingressi in humorem solentur. Hi itaq; Liqueores duo, pondere Sicilici & Ventre icuno quotidie ssumantur, hemorrhoides vix quae quide sine modum servantes in statu suo tuerentur, & vix vix vero sine modum excedentes, ad mediocritatem & temperiem naturalem renocant, & obstructione deniq; compressas cursu aquabili & moderato solunt. Idem idem etiam in mulierum purgationibus mensuris praesant.

adem est natura, & in examine ab arte instituto, Solaris qualitatis produnt partes quinque cum una quarta, Venereae sesquiquatuor, Lunaris tres cum quarta una. In semine virium copia est paulo maior. Naturam enim Solis refert partibus sesquise, Veneris quatuor, Lunae duabus cum dimidia. RADIX foeditur (praesertim si ad confortacionem facultatis concoctricis expectatur) circa diem mensis Maji sextum & vicesimum, herba nimirum etate necdum confirmata (ubi enim defloruit, anno illo reliquo inefficax est) et positu Lunae in gradu Librae tertio, nono, vel vicesimo septimo, & menses decima tertia, decima quarta, vel decima quinta, Solis vero in Geminis obseruato. Herba cum floribus metitur, sole in Leone et Luna in Geminis sive Tauro existente. Semine capitur, caelo sicco, et Sole in Libra, Luna in Tauro, et Venere in hemisphaerio superiore commorante. PRODUCTA ex plata ista sunt, quae

Caulis, herba & Bract.
O 7 1/2
Q 3 1/2 part.
D 3 1/2
Semen.
O 5 1/2
Q 4 1/2 part.
D 2 1/2
CONSTEL. LATIO. Radix quando lodienda?
D. Maji 26.

multo minus maturitatem moliri) voluit. Prouenientus autem plantae huius, Indiae nec non locis quibusdam (ut accipi) etiam Aegypti, perhibetur esse familiaris. AD QUALITATES & temperantiam eiusdem quod attinet: Radix quidem Sole possidet partes sesquiocto, & Venere duas cum tribus quartis, & Luna unam cum quartis totidem. Qualitatum ergo celestium impressio atq; influxus, in temperamentum eius contulit, Sulphuris partes septem, tres Salis, et duas Mercurij. Unde ipsa facultatem calefacientem, discutientem & expellentem acquisiuit. Diuersa est, caulis, herbae, & floribus.

EFFICACIA, ATQUE VSVS PETROSELINI

Quod capite praecedenti de virtutibus plantae maris commemoratum est, id hic quoque in genere (quae res non solum in praecedentibus, pri-

admodum ex priori, Cliffus, Oleago, & Sal qualitate acri praeditum.

mae huius libri partis, verum etiam fere in cunctis sequentibus posterioris, obseruatur) de femina, & quoque post hanc de Sobole intelligatur oportet.

QUALITAS Radix habet:
O 7 1/2
Q 2 3/4 part.
D 1 1/2
Din gr 11. 14. 15.
M 11. 14. 15.
O II
Herba quando metenda?
Temperamentum constat
Sal. 7
Sal. 3 part.
Mer. 2
PRODUCTA Cliffus, Oleago, Sal.
Natura. Calfaciens, discutiens, expellent.
ADMONITIO Omnium generum species vires ad eandem virtutem habent & immunes. Sed tamen effacata inaequales & propter hoc singulis praeparatas inesse.

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

XCIII.

OLEVM.
Vfus Olei
Vilicibe
Cephalat.
Vorigat.
Ad Stomac.
Hem. gut.
Veneu.

Species ergo hæc, in genere ad morbos eosdem, ad quos mas pollet, sed efficacia imbecilliore: quemadmodum & Soboles, cum hac vires quidem etiam habet communes, sed eas minus fortiter aut efficaciter exercet. Quod hoc loco Lectoris monendi gratia repetere placuit. Præter communes autem naturæ suæ vires, priuatas etiam et sibi proprias hæc planta possidet. Nā Clissus inde paratus, humiditatibus, non tam ijs quæ in sanguine & alijs in partibus hinc inde diffunduntur, quam quæ in vesica, stomacho, intestinis, & partibus carnis expertibus alijs continentur, dicitur. Etenim si pondere drachmæ, vel ex aquæ Rutæ, siue etiam Menthæ aut Polij, siue fellis Taurini ligula vna (pro conditione temporis) vesperi hauriatur, corpore dehinc ad quietem composito, mirum est quam efficaciter menses remorantes promoueat. Veruntamen hic diligens cum ætatis tum personæ sumentium habenda est ratio. Fœminæ enim quæ annum vicesimum nondum excesserit, assumendum est ex aqua Rutæ, spacio inter plenilunium & primam Lunæ corniculatæ quadram medio. Quæ vero vicesimū transgressa, tricesimum nondum attigerit, ei ex felle Taurino, à prima quarta vsq; ad Oppositionem cōpetit. Quarum vero ætas annum tricesimum superauit, nec tamen adhuc quadragesimum est affecturæ, his ab Oppositione vsq; ad vltimam quadraturam, ex aqua Menthæ vtiliter exhibetur. Quæ deniq; quadragesimo transactō, circa quinquagesimū hæserint, eo ab vltima quadratura, vsq; ad Coniun-

CLISSVS.
Vfus Clissi ad menses ducentos sexu tertio quo modo achibeatur

Fœminis 20 annorum quomodo

SALIS.
Vfus SALIS.
Flux. hu. mcr. putr.
Ad Stomac.
Calculos.
Diarthæ.
Idem.

Vicesimum transgressis quomodo competat

Tricesimū quo modo exhibendus

Vetulis vt adhibere conueniat.

ctionem nouam, ex aqua Poly rectè vtuntur. Oleum, humoribus cerebri præcipue, oculorum, & partium quæ his sunt cognatæ, destinatur. Pondere itaq; drachmæ semis, in ore aliquamdiu detentum, si postea deglutiatur (vsu quotidie repetito) aciem visus languentem reficit. Ex vino, dolores capitis, & omnes qui ei intrinsecus accedunt, affectus noxios profligat. Quotidie sumptum, vertiginosos inuat. Ad adenas deniq; scbirro induratas (cuius affectus similis in Birtz goia vbi vsitator est, Germanicè Kröpfid est struma siue Βορροκίλη dicitur) illud ipsum se in Carinthia efficacissimum deprehendisse Paracelsus ait, si partim Luna crescente vesperi bibatur, partim eadem decrecente, tumori gutturis excrescenti inungatur. Nec contemnendum etiam aduersus venena Antidotū præstat. Sal alias Sallena dictum, ob naturæ suæ facultatem penetrantem & expellentem, felli & omni humori bilioso toti corporis addicitur. Aceto dissolutum in ore si foneatur, catharrhos quosuis putrentes, extrahit, ideog et extenuationi gingiuarum tabificæ succurrit: easdem reficit, colorem natium reducit, carnemq; absumptam resarcit: vnde in curatione Stomacaces, vicem aluminis haud iniuria supplet. Vsu frequenti idem quoq; calculos pellit, & liquida atq; aquosa alui nimium fluentis excrementa, ad mediocritatē soliditatis siue spissitudinis naturalē restringit. Cum Croco deniq; in aqua Thymi resolutum, potu ad Ictericam magnificè prodest.

NATURA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS PETROSELINI Fœminæ, doctrina Paracelsica, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis humani exterioribus.

VSVS
Substitutum ex tra corpus.
Ad Calc. ren.
Vlcera
Vulu. fin.
Mercurij inu. les.
Mer. ma. tificandu.

Sal cum Oleo & Clisso hypogastrio siue pectini inunctum, & simul quoq; regioni ossi sacro de super imminenti, manu tepida affricatum, calculos renum exigit. Aqua dissolutum collutione si adhibeatur vlceribus & vulneribus (addita inunctione Olei & deligatura prudenti) magnam in his sanandis & consolidandis vim obtinet. In cibis & potu idem si sumatur, illituram membrorum ex mixtura Olei & Clissi, ad ignem per dies triginta ad-

inungendo, Inunctione argenti viui (qualis veteri more instituitur) vel resolutis vel iacturam aliquā aliam valetudinis passis (quod ipse in pluribus sum expertus) efficacia præcipua prodest. Argentū viuum mortificare siue fugacitate dempta fixum redere qui volūt, ad eā rem vtantur Oleis his duobus & Sale: atq; offeret se manifesta inter argentum viuum & plantam istam, antipathia siue naturæ repugnantia & dissensus.

Antipathia inter Petroselinum & Alexandrinum & Argent. viuum.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS PETROSELINI Alexandrini, doctrina Philosophiæ veteris, animalis, substantialis, atque elemental, in membris corporis humani interioribus.

DOCTRINA
Vtrum de qualitatibus & vmbis Petroselini Alexandrin.

Quidam ex Veteribus Eruditi, hanc plantam caliditate & siccitate ad tertium vsq; gradum accedere, tradiderunt: magnoq; laudum encomio,

modo semen eius, modo herbam modo radicem ad affectus plurimos vtilem docuerunt. Seminis itaq; ex vino decoctum, potu calculos renum & vesicæ expellere

LEONHARDI TURNEISSERI LIBER I.

CXV

expellere, hominū testimonijs diuis tot ferè cōstat, quot de eo Scripta Authorum varia extant. Nec aduersus symptomata splenis, obstructiones ventris vtriusq; flatus stomachi & intestinorum, nec non oppilationes epatis atq; pulmonum id minus ef-

ficax esse, Authoribus tam veteribus quam recentibus satis est probatū. Cumq; deniq; & sudores moueat, vsu dicto si adhibeatur, traditur quoq; febricitantibus & hydropicis plurimum conferre, stranguariamq; discutere.

VSVS Petroselin Alexandrini intra corpus. Calculos, Splen. aff. Pul. Ep. Vent. ob. Flat. itz ma. & in Febres. Hydrop.

NATURA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS PETROSELINI Alexandrini, doctrina Philosophiæ veteris, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis humani exterioribus.

Aqua stillatitia locis pilosis illita, cutem depilem & glabram reddere perhibetur. Illigatura siue impositu adhibita, qualitatem venenatam ex vulnerebus (siue morfu serpentino, siue telis tam punctim quam caesim factis) extrahit. Succus seminis cum succo radices & florum, coctura in vnguentum redactus, membra frigore emortua, calo-

ri pristino restituit. Vnguentis mixtus, Gangrenis medetur. Quod remedium, Chirurgus quidam Aravinus in Argoia (Marcus nomine, & Vir etate iam grauis, atq; arte necnon sanandi peritia egregius) inter præstantissima & efficacissima in hoc malo auxilia, occultum admodum habuit & arcanum.

VSVS Petroselin Alexandrini intra corpus. Adcutē leuigan. Stup. ex Ing. Gangr. M. ARCVS Chirurgus Aravinus in Argoia.

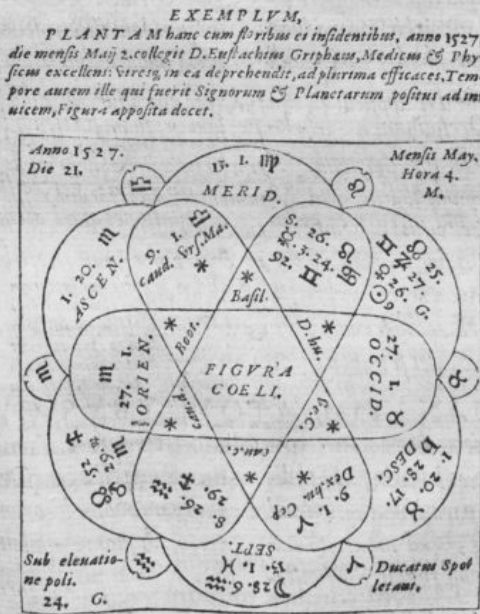
NATURALIS INCLINATIO, ATQVE VSVS PETROSELINI fœminæ, doctrina Magiæ veteris & recentis, spiritalis, cœlestis, & miraculosa, ex prioribus omnibus exoriens, & effluens, in membris corporis humani interioribus & exterioribus.

In fossione, atq; adeo etiam collectione & repositione plantarum istarum (vt & aliarum omnium) diligens habenda est ratio, situs & positus corporum cœlestium. Quamuis enim non desint, qui studio quodam contradicendi pertinaci, contendere ausint: obseruationes istas, plantarum efficacie neq;

temporis, quo radix fossa fuit, respectum diligentem habere oportet. Nisi enim hoc fiat, certum est quod vis eius laxatina potius sursum sese efferat, atq; ventositates in profundo latentes in sublime rapiat, quam vt eas cum excrementis & medicamento iniecto, per inferna extrudat. Sin eadē in auxiliū mordica-

OBSERVATIO multum cœlestium in collectione plantarum necessaria, et vtili: confirmante ipsa experientia: Quamuis non desint, qui hæc vt adia. Qz qz in iudicant.

quicquā addere neq; demere: ideoq; siue vsurpentur siue non, parum referre (quo non tam omnipotentiam Dei negant, & etiam opera eius extenuant, quam plantis atq; stellis ipsis, vires & efficaciam suam derogat) Testis tamen mihi est ipsa experientia: Vbi planta ista expetitur ad apertionem obstructorum, longe potentio-rem ei efficaciam inesse, si Sole et Luna infra Horizontem latentibus (tum enim vis eius deorsum agit) fodiatur. Ideoq; qui carnes siue inscula Caponum cum Petroselino siue radicibus alijs cocta esitare cupiunt, eos

ascendat: vel Luna in Capite Draconis existat. Quod si vero Λδοτρεπτικὴν esse velimus, eaq; humo-

Ad vsu auxi in Causitici quando todicienda.

Ad obstructio- nes quando fodienda hæc Plāta.

Causa cur Chrysippus & Dionysius interdicere vnt vsu huius Petroselin.

inf. Hori.

Quando fodienda in vsum
 Λιθοτριπτι-
 in 5 sub
 Horizonte.
 Quomodo fodienda, ut Salinde conficitur, ad viliam & vicera purganda?
 Maio M.
 M gr. 1. asc.
 infra Horiz.
 ☉ in { 8. } D.
 ☽ in { 9. }
 ☿ in II

rum viscositates induratas (ut calculos & arenulas) solvere atq. expellere optemus, nullum fossioni tempus accomodatius est, quam Luna dū in Cancro existit sub Horizonte latente. PORRO planta integra (radix nimirum, herba flores, & semen) si mense Maio, gradu Scorpionis primo supra Horizontem nostrum euecto, Luna vero in hemicyclio inferiore degente, atq. Sole in Domo septima, octava vel nona cum Ioue & Venere Geminos peragrante, colligatur: & desiccata atq. minutim concisa, aceto vinaceo acerrimo per dies triginta mace-

retur: hinc rursus exiccata, & in Vasculo probe obturato formaci figulina vel lateritie comissa, in cineres candidos exuratur: hoc autē factō acetū atē in maceratione vsurpatum, cineribus illis infundatur, Tū primo inde liciuū, ex hoc vero (ubi id per Filtrū quā mundissimè fuerit defecatum, atq. in sicili vitrato excoctum) Sal venustum efficitur: quod carnem vulnerū & vlcerum putridam sine dolore & periculo extergit, atq. ita purgatione peracta sanationem facilem præstat.

Caput vicesimum quintum.

DE PETROSELINO SOBOLE, QVOD ALIAS PETROSELINVM GERMANICVM ET HORTENSE, ALIAS VERO OLIXATRV M APPELLATVR.

GENVS, PATRIA, NOMEN.

AVTHORE.
 qui de Petroselinio fatium scripsit.

NOMEN.
 ΠΕΤΡΟΣΕΛΙΝΟΝ

ΠΕΤΡΟΣΕΛΙΝΟΝ ΚΗΠΑΙΟΝ
 Apium fatium Scapionis.
 Petroselinū hoc Perse Syriacè

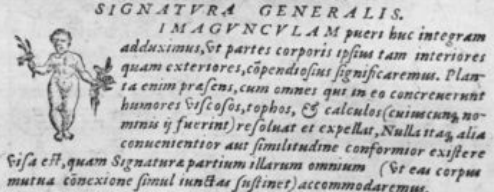

Cerbel Arabes
 Asilis nominat
 GENVS.
 Hippofelinum Sobolis loco statuitur, Oreofelinum Fœminæ, Aestreticium maris.
 Petroselinum fatium vnde Arabice Carls dicitur.

Carphs fortè a Cherephollo mutatum existimatur.
 Appellationes plantæ huius, Polonice, Hispanice, Gallicæ, Vandalicæ, Bohemicæ, & Paracelsi.
 PATRIA.

PLANTAM hanc notitiæ triuialis, & vsus nullibi non gratissimi, ex Veteribus describere Theophrastus lib. 2. cap. 5. post hunc Columella lib. 12. cap. 3. & Dioscorides lib. 3. cap. 77. eamq. ΠΕΤΡΟΣΕΛΙΝΟΝ ΚΗΠΑΙΟΝ siue satium aut hortense, appellant. An vero eadem sit Apium satium, de quo Serapio cap. 280. differit, aliorum iudicium esto. Quod autem hic animaduertendum venit, Galenus libro 8. meth. Hippofelinū virium potentia ab Oreofelino superari affirmat. Que res cum ita sit, ideo vt Oreofelinum quidem loco Fœminæ, Eleofelinum vero siue Aestreticium (vt pote robore efficacis præstantissimum) loco maris: ita hoc, loco Sobolis haud inconsultò col-

rum (Virum peritia linguæ Hebraicæ excellenti instructum) nomen קרפס Carphs Apio tribuere: Tamè cū manifestum sit, Cherephyllon cū Apio tã quo ad formam quã quo ad vires, cognationem quidem sed tamen genus distinctum habere, Existimo itaq. ei nomen suum proprium (cum in super Perse, illud ipsum hoc etiam seculo idiomate linguæ Syriacæ **ܘܕܦܝܠܝܢܐ** Cerbel nomen) relinquendum: Petroselino vero huic Arabicum **أفيلين** (quod aliqui Apio palustri tribuendum putarunt) accommodandum. Veruntamen hac in re, nullam cuiquam sentiendi legem præscribam, sed plantã nomē קרפס, et (q. ei Dioscori. tribuit) ΠΕΤΡΟΣΕΛΙΝΟΝ ΚΗΠΑΙΟΝ, gerere suam. Porro, ad reliquas appellationes quod attinet, dicitur hoc Petroselinum Polonis Pietruska, Hispanis Perslye, Italis Perexil, Gallis Persemolo, Vandalis Persilia & Persilie, Bohemis Petrel. Paracelfo deniq. Hauspeter-

SIGNATURA GENERALIS. IMAGINCVLAM pueri huc integram adduximus, ut partes corporis ipsius tam interiores quam exteriores, cõpendiosius significaremus. Planta enim præsent, cum omnes qui in eo contineantur humores viscosos, tophos, & calculos (cuiusmodi nomen y fuerint) resoluat et expellat, Nulla itaq. alia convenientior aut similitudine conformior existere visa est, quam Signatura partium illarum omnium (ut eam corpus mutua cõnexionè simul tuncq. sustinet) accommodarem.

lin est appellatum. De patria vero & natalibus eius, cum ubique locorum proneniat, non opus est, certos aliquos regionum tractus enumerare.

FORMA, CONSTELLATIO, ET QUALITAS PETROSELINI SOBOLIS.

FORMA. PETROSELINVM ergo hoc vulgare, & tam Germaniæ & Italiæ quam regionibus

alijs notissimum, folijs primum geminis, usq. exilibus, & (exemplo Cherephylli, Spinachie & A-

nisi

sunt & minus pallent) exequuntia, vt virore exi-

MODVS DESTIL-
LANDI.

GENERA
Petroselini tria
ista (S cum his
plantarum alia-
rum simili qua-
litate pradita-
rum, sicut constat, ex natura
sue natura conuenientia, &
familiaritate quadam Simon-
lari spiritus alios prosequentes:
sive vt apertius loquar, quam
primum corpus fuerit inpres-
sus, in omnes partes vim suam
quam celerissime effundente,
atq; ad morbum prostrigendum
arma & efficaciam experimen-
te. At ex omni Subtilitatum a-
liarum numero, vix aliquam
reperiat, qua tanta celerita-
te morbum adoriatur: cumq; ad
solum oppugnare, Verum etiam
exponere & subigere au-
sit. Nam vel radix, herba, &
semen simpliciter si sumantur,
vix vbi per gulam desciderint,
sensu praesentaneo confestim
percipiuntur (quod tamen ipsa
Subtilitas, quippe quam iam
Ventriculus, vt ita dicam, ignis
percoxit & digest, longe cele-
rius praestat, atq; adeo etiam pa-
tentiis specimen efficacia &
facilitatem suarum in corpus
moliri. Quapropter cum omne

mio nitent ita etiā qua
radici proximē super in
cumbunt, leuore nitido
ac sereno (qualis bracte
arū politarum conspi-
citur) effulgent: & per
se quidem deniq; odorē
nullum eximium, digi-
tis vero trita blandum,
iucundum, & salubrē
spirant. Flores exigui
atq; subtiles existunt: es-
mergunt autem illi è sū-
mitate caulis & medij
& Adnatorum (quibus
in Umbellam confertā
effigie Cherephylli col-
lecti, agminatim insi-
dent) exemplo plantarum
ferē omnium, sub
finem mensis Maij. Quo-
rum foliola tenuia, exe-
unte Iunio vbi defluxer-
int, Natura dehinc se-
mina huius generis pla-
te propria (minuta scilicet,
atq; vt grana mali
Purici striata) substi-
tuit. Ea sero admodum,
sed tamen deniq; sub fi-
nem mensis Augusti,
subcinericea & hirsuta
reddita maturitatē
assequuntur: atq; tum
primum decerpta, in va-
sum reponuntur. QVA-

Herba.

Flores.

Radix.

Semina.

nisi mucronatis emergit. Radicem vero in terrā
demitit, satis longam, & interdum διαπελασίων
sive dodrantalem, digi-
tali crassitie, flavescentē,
odoratam, inq; medio
sui medullam sive ner-
uulum lignosum (qui
coctura magis durefcit:
ita, vt quæ eam circū-
dat carnis pars mollior,
velut seuū ab ellychnio
inde separetur) continē-
tē: Præterea dum cru-
da est vtentibus graue:
cocta vero si sit iucun-
dam non solum & gra-
tam, Verum etiam va-
letudini plurimum con-
ferētē, ideoq; vsu fre-
quentissimam. Caulis eidem extuberat, anno à sātū
seminis secundo, teres, medullag. candicante &
spongiosa semiplenus: Qui foris virore intenso ni-
tens, & strijs sive lineolis per longitudinem discor-
santibus conspicuus, ex geniculis sive nodis singu-
lis (quibus frequens interstringitur) non solum ra-
mulus sibi similes spargit, Verum etiam foliola pe-
diculis gracilibus & oblongis porrigit, quæ tripli-
ci eaq; profunda diuisura, in tres angulos acutos
quemadmodum Cherephylli (nisi quod longiora

quod facilitate tam penetrante praestat, necessario sit non solum
tenuum partium, Verum etiam potentia efficacis, Subtilitates ergo
ex Petroselino istis tribus, ita vt spiritus in ascensu decussatim
sive διακρουσίων in sese cocant & concurrant, educuntur: Ratione
scilicet & via ea ipsa, qua Methodum extractionis earum artificio-
lem, Alchimia huiusmodi quidem sive contemplatiua excogitauit, Pra-
ctica vero vsu consumauit: Vel potius (vt rem illustrius explicem)
quali motu in homine, Appetitus & Cogitatio cum Volūate conspi-
rant. Nam quemadmodum, Vbi hominem Cupiditas quadam a-
lium inuadendi incescit, ibi rum Vis appetens ex corde in cerebrū
ad Partem rationalem vibratur: Vbi quicquid Ratio constituerit,
id Volūate impellente Potentia Locomotiva sive effectrix, non
Appetens exequitur: conatumq; consilij in actum deducit. Ita etiam
hic ex Ventrículoque locum Cucurbitarum gerunt, Vapores crassi-
ores in Caput (scilicet Cupiditas a corde ad cerebrum) eleuantur:
in horum cauernulas (cum formam rotundam obtineant) dum col-
liguntur, omne quicquid essentia tenuis & Spirituali praditum est,
illud à terrestri & impuro secedens (non aliter ac Ratio recta bo-
na a mala secerit) per brachia sursum tendentia in Alembicum
effertur: quod vero ad naturam terrestrem propius accedit, per
brachia deorsum spectantia, in Ventrem ad feces (quasi matrem,
quippe à qua ante prodijt & gentum est) recurrit: atq; isthic non
solum dissipatur, Verum etiam cum istdem miscetur: hinc, secun-
dum & tertium etiam (vel toties, donec tenuitatu ratione ascensio-
ni euaserit idoneum) calore ignis deparatur, & à facibus terre-
stribus tandem seceritur: Sicq; tandem per nostrum Alembici in
Receptorium destillant, in vsum excipiuntur.

septem, Venereæ duas; Lunaris tres: ideoq; con-
flata apparet, ex Sulphuris partibus sesquiseptem,
Salis duabus cum dimidia, Mercurij tribus. Vnde
Subtilitatibus quæ inde educuntur, cum caliditate
mediocri, acredo penetrans, & facultas forti-
ter expellens communicatur. Herba è Sole possi-
det partes sex, è Venere tres, è Luna totidem. Se-
minis acredo maior est, & humiditas minor. A
Sole itaq; qualitatis suæ mutatur partes sex cum
quarta tribus, à Venere partes sesquiquatuor, à

QUALITAS
Radix habet.
7 }
2 } parte.
3 }
Vnde tempera-
mentum constat.
Sul. 6 }
Sal. 2 } pa.
Mer. 3 }

Herba.
6 }
5 } parte.
3 }
Semina.
6 }
3 } parte.
1 }

I Luna

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

XCVIII.

CONSTEL. Luna man cum quartis tribus. RADIX FO- LATIO. Radix quando fodienda e Herba quando Metenda Semen quando empendum. PRODUCTA 4. existete. Herba metitur circa die mensis Iulij decimū quintū, dextro Orionis genu (q natura Venera pr. editum est) in δωδεκατημογίω Tauri oriēte, et Sole in prima Leonis decade, Luna vero in Libra si-

ue Tauro versante, & floribus deniq ad huc locū suum in caule tuentibus. Semen carpitur mense Septēbri, Sole Libram & Luna Taurum ingres. sa. PRODUCTA ex Petro selino hoc, quæ ex pri ori eadē sunt, Cliss^o nimirū, Sal in vsu mite admo dum & incundum, atq Oleago cum acriuscula, tum spissior atq adeo turbidior.

E ΝΕΡΤΕ (Α. EFFICACIA, ATQVE VSVS PETROSELINI Sobolis, doctrina Paracelsica, animalis, substantialis, atque elementa- lis, in membris corporis puerilis interioribus.

Cliffus plantæ huius, humori radicali totius corporis, ex caloris defectu nimio vel concreto, si- ne (vt ita dicam) congelato, proprius & familia- ris habetur. Recte itaq non solum à Paracelfo, verum etiā Authoribus alijs pluribus, ad humores viscosos (qui ex intemperie quadam, non tam in re- nibus & vesica, quam inter iuncturas siue commif- suras articulorum, & quæ his adiacent partes ner- uosas, in duritiem tophaceam concresecunt) discen- tiendos & euacuandos commendatur. Podagricos idem & Ischiadicos, siue forinsec^o siue intrinsecus adhibeatur, iuuat: Si enim quotidie partim pondere drachmæ ventre ieiuno sumatur, partim in loco ca- lido, coxendicibus, manibus, & pedibus iniungatur, crassum illum humorem, siue (vt nos nominamus) tartaricam viscositatem, quæ redundantie cuius- dam vitio, ex humore pituitoso & bilioso mixta eo irruit, dissoluit & profligat. Eodem modo cal- culos renū & vesicæ frangit, fractosq eijcit. Empy- cis quoq, siue ex Abscessu in cavitatib^o pectoris ena- to purulenta excreantibus, efficaciter auxiliatur: si quotidie pondere drachmæ cū ter hauriatur, tum pectori (vt pote parti affectæ) illinatur. Insignem præterea ad malignitatem venenorum obtunden- dā vsū obtinet: Ac pon- dere deniq drachmæ se- mis ex vino belēite quo- tidie si sumatur, spirit^o visuos reficit, cerebrūq à Catharris viscosis & obstructionibus asserit. Oleum, humori radicali totius corporis, bilioso quodam humore, & acri a- maritie atq flatuositate infecto, dicitur. Pueris enim, quibus condyli siue vertebræ cervicis & spi- ne dorsī, articuliq tam manuum quam pedum &

reliquorum membrorum, ex copioso humorum ma- lignorum atq adeo salforum infarctu, nimia qua- dam tensione detinentur contracti (quod malum, vt Paulus Aegineta libro. 4. capite. 55. docet, Ἀγκύλη & Ἀγκύλωσις dicitur) vtiliter illud ipsū adhibetur, si quotidie ter partim pondere drachmæ semis (idq per triduum) detur bibendum, partim regioni affectæ ad ignem illinatur. Eadem in super- vi pollet qua Clissus, sed efficacitæ fortitudine mi- nore: Vnde pueris tenerioribus, ad Affectus cōme- moratos quoslibet, præsertim vero ad calculos, con- uenientissimè exhibetur: quodque virtutibus re- liquis omnibus ei priuatim accedit, cum potu tum illitu, etiam Ἀκροχρόδον (qui genus sunt Verru- carum dolentium) tollit: flatu intestinorum per inferna exigit, & loco deniq olei communis (cum vapores et humores viscosos soluat, attrahat, & e- ducat) Clysteribus siue Enematis nō sine profectu vtentium miscetur. Sal plātæ huius, crassamen- tis humorum, tam in duritiem tophaceam concre- titibus quā mollibus et liquabilib^o adhuc, destimatur. Ex vino itaq assiduè si sumatur, calculum vt ve- sicæ ita & renum, vsu ceruisiæ immodica coctū- ra adustæ, non solum augeri, sed & generari pro-

CLISSVS Vlus Clissi in tra corpus. Ad Calculos, Podagra, Isthum, Empye, Venena, Vis. heb, Catharr. Aegineta lib. 4. c. 55. Ἀγκύλη, Ἀγκύλωσις

Ἀκροχρόδο- ves quid e Empyci quid SAL. VSVS Salis in tra corpus. Ad Calculos, Stomacæ, Podagra, Chiragra, Isthum.

OLEVM. VSVS Olei in tra corpus. Ad Ἀγκύλη, Isthum, Ἀκροχρόδο, Flauite.

CERVISIA ADVSTA.

CVM hordeum post macerationem & filamentorum tenuium emissionem, in craticula iusto vel longius vel intensius torretur, liquor qui inde colatur vel transfunditur, ceruisiā efficit ex flauo rubente & forte quidē, sed caput tentantem & valetudinis val- de noxiam. Calculos enim generat, & Catharros plurimos excitat. Ideo vsus Ceruisiarum eiusmodi, diligenter eū cavendum & fu- giendum.

hibet. Idem ex vino ori- collutū, præsentareum est ad Stomacacē Aux- iliū, atq Podagra deniq- que, Chiragra, & Ischia affectis magnificè opi- tulatur. Tartarū enim & viscositates grossas, cum incidit tum expellit: ita, vt morbo hoc affectis, a- renulas quasdam albicantes & seminum milij co- Etorum similitas, per cutem digitorum & pedum, ipse aliquando viderim expulsas.

NATURA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS PETROSELINI SO- bolis, doctrina Paracelsica, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis puerilis exterioribus.

Clissus

LEONHARDI TVRNEISSERI LIBER I.

XCIX.

Cliffus cum Oleo, Pueris circa Umbilicum manu repente inuictus, tormina ventris discutit, & sedat. Oleum, Anthraci ipsa inuasionis hora si illinatur, certo experimento cognitum est, id cute loci affecti decoriata, cum leuationem a malo isto praesentaneam, tum securitatem certam quoque, in posterum praestare. Eodem modo adhibitum, ligamenta & nervos induratos emollit. Spinae dorsi & regioni Ossis sacri inunctum, Nephriticos subleuat, doloresque mitigat. Per nares attractum, & casus siue

Abcessus fetentes narium curat. Ictibus & moribus virulentis cum Clisso illitum (inpersione Salis in plagam sequente) incolumitatem affert. Similiter Paradas siue fissuras Partium a frigore profectas sanat. Oculis instillatum, maculas eorundem ru-bentes (quas aliqui Sebel vocitant) profligat. Arterijs denique & Venis Temporum, nec non circa os stomachi illitum, anima deficientes reuocare, potenterque reficere perhibetur.

CLISSI ET Oci vias exha corpus. Ad Tomina Carbuti. Lig. & ner. indu. Nephriti. Casus. Vul. ven. Rhagad. Sebel. Lypothi.

EFFICACIA, ATQVE VSVS PETROSELINI Germanici, doctrina Philosophiae veteris, animalis, substantialis, atque elementalis, in membris corporis humani interioribus.

Planta haec, a Veteribus in tertio ordine calefacientium & secundo siccantium reponitur. Aqua eius stillatitia, quotidie pondere duarum Unciarum, vel etiam sesquiritium pota (id ipsum per dies quadraginta frequentando) traditur Calculos renum & Vesicae expellere, Vesicam expurgare, e par languens reficere, stomachum exhilarare, atque appetitum prostratum excitare. Eadem efficaciae

potentia perhibentur Valere herba & radix, intra corpus si sumantur: atque cum semine, in super flatu ventris discutere, menses promouere, tumores stomachi discutere, eundemque ab humoribus malignis exonerare, nec non & virulentiam tam mor-suum venenatorum, quam venenorum intra corpus sumptorum obtundere, & innoxiam efficere.

SCHOLAE phi Iosophorum veteris de qualitate & virtutibus Petroselini satui doctrina. INTRA COR PVS. Ad Lithias, Epatic, Stomach, Casus, Flat. vent. M& ob. Tum. sto. Venena.

NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS PETROSELINI Germanici, doctrina Philosophiae veteris, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis humani exterioribus.

Succus ex radicibus expressis oculis instillatus, ad visum caligantem comendatur. Aqua stillatitia locis pilosis illita, crinium defluuium efficere, cutemque depilem & caluam relinquere affirmant. Radix odorata, cerebrum & me-

moriā labilem confirmat. Succus herbae in deligaturam adhibitus, ictu venenatos curat. Vermiculi qui radici innascuntur, triti & applicati, tinea capillorum, fugant. Aqua cum succo illita, maculas & naeuos extergit.

Vius Petroselini satui extra corpus. Ad Viti: cal. Pilos tol. Cereb. & mem. delect. ven. Tim. capi. Macul.

AD PEDICVLOS.

F&D A illa am. alia, qua loca pilosa innadere gaudent, & pluuiarum tempestatibus, praeuunci existunt (pediculi scilicet) istius succi ex hac Radice, non solum non profligantur, verum potius inde augentur: incremento tam sacundo, ut ex denis vel noctis & nimis spacio, infinitos generari contingat. Quod a me hoc loco refertur, non quod quoenquam in contumelias aliorum insinuere cupiam, verum potius ut vim radicis huius occultam patefaciam.

NATVRA LIS INCLINATIO, ATQVE VSVS PETROSELINI Germanici, doctrina Magiae veteris & recentis, spiritalis, caelestis, & miraculosa, ex prioribus omnibus exoriens, & effluens, in membris corporis humani interioribus & exterioribus.

Quod Petroselini genera ista, ad Apoplexiam faciant non solum πεπομεννυ siue factam, verum etiam eandem prohibeant πρρομεννυ siue imminente, multis iam seculis ante, docuit sane diligenter Orribasius senior, Medicus autoritatis & eruditionis excellentis. Cuius descriptionem in Codice admodum antiquo exaratam, Medico cuidam non omnino rudi, sed πεποδοζοτερω & αρεωμετερη cum aliquando monstrasse. Ea ille postea, ob suspensionem superstitutionis (at ego ob αυβαδία & δοζοσοφία ex-istimo) se aspernatum est confessus. Sunt autem

verba Orribasij, ut ea ex versione Germanica Doctissimi Viri Philippi Bechij, utcumque latina fecimus (cum Graecum exemplar non esset in promptu) haec ferere. Radix Cherephylli petraei (non illius quidem, cuius semina oblonga sunt & acuminata, sed quod σελωου nuncupatur, vsusque vulgarissimi est) cum tenello & purpurascete Herbae pubescentis germine, altitudine vix biciniali (& similitudine lanuginis, quae in facie tenera virsuetie per cutem se profert) e complexu terrae protuberat, Solq; in Gradibus Arietis vltimis tribus, & Iu-

VIS MAGICA Petroselini satui ab Orribasio tradita. Petroselinum ad Apoplexiam quando Iodindum? Keyadozia, αυβαδία & δοζοσοφία que vitia sunt alpernatur.

DE HUMANO CORPORE IN GENERE

C.

piter cum Luna in Sagittario existit, si fodiatur: & ubi probe exiccata fuerit, Luna decrefcente in pocula fuffensa, Eadem crefcente bibatur, praefentiffimum est & certiffimum aduerfus Apoplexi- am & Paralyfin προφολάκτικον. Hec Oribafius. Quo modo adhibita, corpori in fuper quoque aduerfus Melancholiam hypochondriacam (morbum certè expugnatum difficilem, & ex mordicatione ftomachi feffe prodentem) feuritatatem praeftat. Porro radix haec eadem foditur, Venere in Tauro & Marte in Ariete ex- iftente: ex eadèq; minu- tim concifa & cū dimi- dio Terebinthina mix- ta, primo Aqua deftilla- tur, tandèq; Oleum ni- toris Criftallini. Cu- ius quarta & vicesima quag; hora gutte tri- ginta, ex Aquae Ligu- lis tribus ventre ieiuno fi bibantur, Calculos po-

tenter rumpit: & eofdem ma cum Vrina miri- fica efficacia expellit. Si vero fumatur pondere drachmae femis, ex Aquae eiuſdè ſtillatitiae Ligula ſex, pedibus ante ſumptionem per quadrantem bo- rae in Encathifmate calente uſq; ad genua merſus, et corpore tandem ad quietè compoſito, Alborū pro- fluumium (purgatione illa menſtrua ad mediocri- tatem & habitum naturalem reuocata) emendat: atq; Matrivi refrigeratae calorem deperditum re- ſtituit.

Ad Melicholi- am Hypochon- driacam.
Ad alba menſi- um profuſiua.

Radix quando fodienda contra calculos?

♁ in 8
♄ in 5

♁ in 3
♄ in 3

Thurib. orient.

OLEVM κερασσιδωτα.

OLEVM hoc paratur, radicem cum Tere- binthina (ſi diltum) concifam & permixtam in Fiſtile iuciant: & Collocat Alembico impoſito, primo igne lento eoa, exiguu Deftillatione inſtituant. Hoc factu, cum phlegmate egreditur Oleum, candes- ce pellucido Criftallo amilum: poſt per Separato- rium ſive infundibulum N. ſeceregandum, Olei Vero egredientis reliquum (quam primum id colore albo in lateu mutari inceperit) ſeorſim excipi debet, atq; in Unguenta ſolumodo & Emplaſtra affer- uari: in ſum autem intrancum (cum acredine praedictum ſit uru- lentia & corroſiua) diligenti cautione adhibita, nequaquam ad- mitti.

CAUTE LA.

Cauendum eſt: non ſolum ne ſpecierum ali- qua Petroſelini fodiat- tur, Draconis vel Capi- te vel Cauda in Scorpi- one exiſtente, ſine Ibis ribulo oriète: Verū eti- am, quae etate annu- tertium ſuperauerit, in

cibos vt ne admittatur.

Caput vigesimum ſextum.

DE CHÆREPHYLLO MARE, QVOD QVIBVSDAM PE- TROSELINVM AGRESTE, ALIAS VERO CAV- CALIS APPELLATVR.

GENVS, PATRIA, NOMEN.

Etimologia vocabuli Cherephyllon tribula eſt. Schepiphon- chets. Schlan- genſcil κερα- σσιδωτα. Quae hic de E- tymologia affo- runt, coniectu- re ſunt ſolum- modo inuelliga- tionis diligentia non Decreta ἀξιωματι. Demonſtratio- nem.

DE prima appellationis Cherephylli (ſicut & aliarum plantarum) or- rigine, certi aut ſolidi quod affir- metur (quanquam Multi id facere tentarint) nihil occurrit. Quod ve- ro in hiftoria Cuminum precedentis, appellationem Caruia, à Cherephylo forte mutuata, & Cumino accommodatam ſumus ſuſpicati, Id quem- admodum alia plura, κερασσιδωτα potius ſive conie- ctura (quod neq; illi aliter faciunt quibus haec plan- ta pro Caucalide Dioſcoridis, quae vulgo eſt Pim- pinella hirtuta ſive Paſtinaca ſilueſtris, habetur) ſaltem vt hac quoq; in parte diligentia noſtra probaretur protulimus: quam vt pro veritatis (argumētis probabilibus explorat.) decreto recipi velimus, vel ad amplectendā opinionis huiusmodi ſententiam, quenquam cogere, vel pertrahere cupi- amus. Porro (vt rem ipſam aggrediamur) conſtat apud Veteres, Plantam quandam efficacia contra Venena commendatam extiſſe, appellatione liu-

gue Hebraica κερασσιδωτα Schepiphonchets, quae Graeca κερασσιδωτα (id eſt Schlangenſcil) inter- pretatur. Hebraicum enim vocabulum Schepi- phon, ſignificatione Graecum κερασσιδωτα repraeſentat: Quod appellatio eſt certi generis Serpentum (qui- bus, vt Plin. libro. 8. cap. 23. tradit, inſtar Arietum quadrigemina cornicula corpore eminent) & iſdem impoſita ἀπο τῶν κερατων: quanquam ea- dem, ab eodem Plinio (libro. 16. capito. 41.) eti- am vermibus quibusdam, in ſtirpibus arborum ge- nitis tribuatur: de quo in ſequentibus ſuo loco do- cebitur. Quod ſi itaq; planta praefens, Schepiphon- chets veterum fuerit, vt deſcriptio eius optime il- li quadrans arguit, ipſe ego (quicquid Plinius li- bro 22. cap. 22. de herba Caucalide Feniculi ſi- mili dicat) mihi perſuadeo, Tum ſane à dictionibus κερασσιδωτα & βελος (parua earundem, quae ſepe uſu venire ſolet, mutilatione) Germanicum Korbelen quaſi κερασσιδωτα, id eſt Schlangenſcil, compoſi- tum videri poteſt. Idq; non ſolum ob plantae ipſius

κερασσιδωτα
Ratō etymolo- giae à forma & qualitate Plantae

in ne

in necandis Serpentibus efficaciam, verū etiam formam seminum: quod ea scilicet acuminata (licet Huius à forma oblonga, magis quā specierum duarum sequentiū recedant) non secus ac cornicula *קעגצוון*, bina inuicem opponantur, atq; vtpurimum quadrigemina ex vno pediculo extent. Dicta autem est hæc eadē Plāta quibusdam et *Simon*: Paracelso *Karreib* (forte à dictionibus *ריח* *Reiah* id est pulmo, & *חרח* *Charach* id est cura: ut dicatur qua

si *Σωσιπλέουμ* Vel *Lungensorg*, cū pulmonibus obstruētis aut lesis amicissima sit) Vandalis *Sywaforepenie*, Italis *Caucalides*. Nascitur vulgo in vallibus humidis, & saltibus montium desertis atq; aquosis. Vbere vero eius prouentu excellunt, *Hetruria*, *Valesia*, Tractus ad *Athesin* & *Lycum*

NOMEN. *Simon*, *Karreib*, *Lungensorg*, *Σωσιπλέουμ*.

SIGNATVRA GENERALIS. PLANTA hæc, Venas omnes pulmonum, deorsum in corpus virile sparsas, signat: Quippe qua (vt iam experientia multiplici constat) *Sympathia* & *amicitia* quadam singulari, his partibus aludat: Ideoq; spiritui virali sanguinis calidioris, & perpetui augmentū crescentiū, vitamq; fouentis, non sine causa sit dicata. Veruntamen teneatur: Signaturam istam, qua ex pulmonibus in partes corporis non quidem supernas sed infernas feruntur, Venas (spirituum, Vitalem, & sanguinem in his Venis) solummodo spectare.

fluuios, nec non *Algoia* qua sira anne alluitur, & loca Germaniæ pleuraq; alia. Omnium copiosissima tamē reperitur, in vallibus montis *Pieri* in *Thessalia*.

SYNOPSIS. *Patric*, *Caucalida*, *Hetruria*, *Valesia*, *Vall. Ath.* &c.

FORMA, CONSTELLATIO, ET QUALITAS CHÆREPHYLLI MARIS.

riorem (qua is proximè è radice extat) vestium, *Petroselino*, vel (sicut *Dioscorides* lib.2. cap. 169. inquit) *Apio* quod aliqui *Petroselinum* faciunt, similitudine respondent: qua vero superiorem stipant, *Chamaemeli*, siue (si rem significantius exprimere velimus) *Anethi* potius ferè imitantur. Vnde *Plinius*, quod *Caucalida* folia *Fœniculi* habere docuit, non satis equo iure, à quibusdam exaggitatus fuit. Sed quid queso hoc seculo facilius est factu, quam *Labores* aliorum habere contemptui, cum tamen nihil sit difficilius, quam res vtilis proprio ingenij acumine inuenire, eaq; tenebris in lucem eruere? Non solum enim *Plinius*, verum etiam *Theophrastus* ille antiquus, cumq; his *Dioscorides* & alij, sæpe plantā quodā tempore descripserunt, quæ vel mensibus duobus elapsis (cū terra nascētia inter assidua incrementa plurimū immutentur) nō solū faciem priorem exiit, verum etiam ipsis *Authoribus*, descriptionem ante certam, dubiam effecit. Ceterū, *Radix* ei⁹ parua est, breuis, fibrosa, candida, duriuscula, quodammodo lignosa, & odorem (si mundiuscule abluta, per dies duos vel tres aëri exposita fuerit) longè iucundiorē & gratiorē, quam in ipsa fossione spirans. *Caulis* quodammodo eum, quem *Pastinacæ* educant refert: nisi quod humilior est, & altitudine dodrantem cum semisse raro superat: neq; etiam folijs tam confertim syluescit. *Folia* quæ infimam caulis regionem tenent, ea (vt supra est commemoratum) effigiem *Petroselini* (nisi quod virore illo nitido carent) propemodum exhibent: quæ superiorem, imaginem *Anethi* (excepto colore qui viridior est, nec in luteum elanguescit) præ se ferunt. *Flores* emergunt mensē *Iulio*, ydemq; candicantes fastigiū caulis sui, umbellula densa

Aliena corpore facilius, quam suo Marte quid vile inuicere.

Ætas in habitu plantam plurimum immutat & sæpe descriptionem & nomen eius confundit.

Radix forma.

Cus hæc Planta dicta sit *Petroselinum* agrorum *Caulis*.

FORMA. *Herba*.

Flores.

QVOD plantæ isti nomen *Petroselinum* agreste inditum fuit, causam forte præbuit vel foliorum habitus, quorum quædam (maxime autem ea, quæ radici proxima sunt) formam *Petroselini*, non tamen odorem emulantur: vel (quod magis est verisimile) virtus eius, qua in calculis cum frangendis tum eiciendis, plurimum pollet. Sed vtcumq; se res habeat, Quæ nos *Petroselini* genera agnoscimus, ea omnia in præcedentibus iam descripsimus. Ideoq; suo cuiq; de *Petroselinis* & *Pastinacis* erraticis iudicio relicto, descriptionem *Cherephylli* aggredimur: Cuius herba, primo, duplici foliorum forma constat. Quæ enim partem caulis infe-

CII.

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

Semina.

CONTEL. Radix quando lodicnda? D. Sep. 24. 23. 25. 27. 28. 1.

QUALITAS Radix habet

4 } par. 4 } part.

Herba. 4 } part. 3 } part. 4 }

Flores, semina.

4 } par. 4 } part. 3 }

Temperament.

Sulp. 4. } par. Sal. 4. } Mer. 4. }

Herba quando metenda? Mens. Maio. 8. 20. Natura, discutiens, rarefaciens, expellens.

PRODVC. Diacozonitoxev. Oleum, Sal.

Semen quando colligendum? Iunij D. 26. 28. 29. 30. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22.

la densa exornant: folia eorum exilia sunt et tenuia, citiq; defluunt. Horum in locum succedunt semina, qua Amnios (quanquam id aliquid hanc plantam esse voluerint) aliquantulo grandiora & longiora: Quae mense Julio purpurascunt, post vero colore in nigru vertentia, mense tandem Augusto integre absoluntur. Sapor ysdem mēst iucundus, sed tamen subacris, & dentibus si terantur amarus, virtus vero efficacia remissior, & minus fortis aut vehemens. RADICI virinum suarum qualitates, Sol, Mars & Luna, aequali portione (partibus quaternis scilicet) immiscet. In herba vero sibi vendicat, Sol quidem partes sesquiquing, Mars tres cum dimidia, Luna quatuor. Flores & semina, cum eorum virtus inter reliquas plantae partes sit fortissima, imperium Solare tenet partibus quatuor cum una quarta, Martiale itidem quatuor, Lunare tribus cum totidem quartis. Temperamentum itaq; seminis maxime constituitur, Sulphuris, Salis, & Mercurij partibus quaternis: exq; harum in unum confluentium mixtura, plantae huic Natura discutiens, rarefaciens, & expellens est collata. QVÆVERO Solerti Segregationis industria inde producuntur, Ea sunt: Medicamenti genus quoddam, quod nobis quidem Hebraice גזר Gezer Graecè vero Διαφορητικον siue Discussorium nuncupandū est visum, Oleūque, et Sal facultate resolvente et expellente praeditum, RADIX, cum ante maturitatem quidem semi-

nis (quod tempestiue admodum, & fere inter aliarum plantarum semina primo perficitur) nec etatem nec vires vsui aptas habeat, post maturitatem vero & videntiam eiusdem, quem admodum mulier partu nimium exhausta langueat, Fodienda itaq; est tempore matutino, Sole nondum exorto: & quidem cum post feturam sese recolligere, & viribus novis augeri incipit: circa die Septembris sci. vicesimum, vicesimumquartū, et vicesimumoctauum: Marte in Cancro, Luna vero in gradu Arietis, vel quarto & Mansioni vicesima septima, vel decimosextimo & Mansioni vicesima octaua, vel vicesimo octauo & Mansioni prima existente: Hincq; aeri exposita, Sole & pluuijs vitatis, lentiuscule siccanda. Herba, ineunte mēse Maio (dum scilicet Sol adhuc Taurum, Luna vero vel Cacrū vel Arietem in Mansioni sexta, octaua & vicesima septima peragrat) diluculo, et caelo sereno nec humido, metitur. Semē carpendū est, cū colore purpurascēte aliquatenus deposito nigrescere incipit, viribusq; maxime viget, q; (vt antea dictū) fere circa diem mensis Iulij vicesimū sextū, vicesimū octauum et vltimū (pro vt conditio loci, et Soli ingenium, Solisq; vicinitas id tulerit) contingit: Sole nimirum in Cancro existente, Luna vero Oppositioni imminete, & in gradu Capricorni vel quarto & Mansioni vicesima, vel decimo quarto & Mansioni vicesima prima, vel vicesimo quarto & Mansioni vicesima secunda commorante.

GEZER siue Διαφορητικον.

MEDICAMENTVM ex hac planta productum, quod in omnibus (qua prater naturā solito modo accēti, cursum, suum tēnti seriem, in corpore humano gignuntur) collectionibus, coagulationibus, & indurationibus humorum callosis, vrpore Schirru, ganglijs, puru, tartaro, calculo, topus, Viscositatibus grossis, sanguine grunoso, Verrucis, Claus, atq; id genus Vitij alijs resolvendis, rarefaciendis, & discutiendis, efficacia potenti polleat, Hebraice גזר Gezer, atq; ex hoc graecè Διαφορητικον (id est Dissipatorium vel Discussorium) est appellatum. Methodus autem eius consiciendi, est hac fere. Semen illud planta corniculatum & oblongum, quamprimum colore viridi in flavescētem mutato purpurascere incipit, decerpitur, in succum ex herba & radice expressum conicitur (oportet autem Luna decrefcente hac vti hant) Vasculoy optime aperto nec conculso aut agitato, per dies nouem maceratur. Tempore hoc elapso, Vasculum recluditur: & cūta cava atq; mucilaginosa (quam humor contentus sin contraxit) spathula leniter deirabitur, ac vino albo generoso & forti committitur. Hinc Vasculum, vt ante & probe testum & immotum, denno per dies nouem seponitur. Quo facto, cūta alia (idq; cum alio ista tempore astatu calidissimo, vt pote mēse Iunio, & Iulio quocūq; incunt, ob colorem seminis iam in purpurascētem transire incipientem accomodatissima sit, per facile generatur, priori in vinum addenda. Humore omni hoc modo tandem exhausto, etiam semen iam putrescētem & sin acquisito turgēt, mucilaginosam collecta aggregatur, cumq; eadem iterum per dies tringinta maceratur. Post haec, omnia in Cucurbitam B. simul conduntur, atq; igne leno & aequali (qui a tribus lychnu, & magnitudinis & distātia aequali C, in fornace A B, huic negotio ita coparata, vt nullūaeri externo, praeterquam per Ventile inferius, ingressum praebet, sit accessus materiae essentia subtilior, per Alembicum A, in receptorium C matriculū traducitur: ac destillatione tali huius repetita, Exceptisq; super faeces totidem vitibus resusis, tertium per Cucurbitam ante nullū vībus adhibitam rectificatur: atq; inde diligenter recondita seruetur, quocūq; tempore in vsu sumenda.

Et nota, vel vicesimo octauo & Mansioni prima existente: Hincq; aeri exposita, Sole & pluuijs vitatis, lentiuscule siccanda. Herba, ineunte mēse Maio (dum scilicet Sol adhuc Taurum, Luna vero vel Cacrū vel Arietem in Mansioni sexta, octaua & vicesima septima peragrat) diluculo, et caelo sereno nec humido, metitur. Semē carpendū est, cū colore purpurascēte aliquatenus deposito nigrescere incipit, viribusq; maxime viget, q; (vt antea dictū) fere circa diem mensis Iulij vicesimū sextū, vicesimū octauum et vltimū (pro vt conditio loci, et Soli ingenium, Solisq; vicinitas id tulerit) contingit: Sole nimirum in Cancro existente, Luna vero Oppositioni imminete, & in gradu Capricorni vel quarto & Mansioni vicesima, vel decimo quarto & Mansioni vicesima prima, vel vicesimo quarto & Mansioni vicesima secunda commorante.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ. EFFICACIA, ATQVE VSVS CHÆREPHYLLI MARRIS, doctrina Paracelsica, animalis, substantialis, atque elementalī, in membris corporis virilis interioribus.

DIA PHORETICON. Vfus Diaphoretici in corpore. Mo Gal. Ad Tartarum Hydrioc.

Diaphoreticon (vt modo etiam in Signatura docuimus) venis solummodo pulmonis (quae inferiores corporis virilis partes, propaginibus suis perreptant) & spiritui vitali in his circumuolutan-

ti, proprium dicatur. Pondere itaq; drachmae, cum Sale & Oleo Plat. a huius, atq; Essentia radice Smilacis asperae, siue (vt alij vocant) Zarze Paville, singulis pari potere admixtis, si sumatur: morbo Gallico

LEONHARDI TVRNEISSERI LIBER I.

correptos, atq. ex toto infectos (sudore & Urina, alijsq. vaporibus malignis è sanguine pronocatis) purgat: & partes à lue vindicatas restituit, inq. habitum pristinū reducit. Idē pondere drachmæ seminis ex vino, Luna decrefcente si sumatur, humores viscosos siue Tartarum, partibus corporis quibuscumq. (maximè vero ijs quæ Umbilico substeruntur) inductum, vi sua (qua plurimum potest) discutiente & potenter expellente profligat: Urinam & sudores mouet: humoresq. tenues quidem & aquosos digerit, concoquit & exiccac, crassos vero, lentos, & viscosos dissoluit, attenuat & expellit. Quam ob causam, à Paracelso haud temere est consultum: Medicamentum hoc, aduersus Collectiones quasuis humorū aquosorum (quæ Græcis τῶν ὑδατῶν dicuntur: & ab humore pituitoso & feculento, de sententia Galeni quidem in definitionibus Medicis, atq. post hunc Aetij lib. 6. cap. 1. in certis partibus capitis, Ipsius Paracelsi vero, nō tam circa Venas pulmonum quam Splenis & renū, existunt) singulo vespere, peracta caena, & tempore decubitus appetente, pondere Scrupuli cum portione pari vini sublimati, esse sumendū. Oleum seminis, venis pulmonum totius corporis virilis, quæ Septo transuerso siue Diaphragmati subiiciuntur (præsertim quatenus hæ cognationis aliquid cum Splene habuerint) destinatur. Ventre ergo ieiuno, et numero guttarū triginta si sumatur, egregiam aduersus humores viscosos, virtutis suæ discussoriae & expulsiuæ specimen exhibet: maximè vero in ijs corporibus, quæ sanguine, adusto, crasso, nigro, & bilioso abundant. Numero vero guttarū duodecim cū drachma. Aquæ Macis vespere haustu, Virū ardentiore congressu Venerei conflictu fractū, atq. impotēter torpentē, somno placido cōciliato & virib⁹ instauratis, alacrem vegetūq. in prælia reuocat. Porro, vt omnes humores superfluos et præternaturales, Idē vel digerit vel expellit: Ita et semen genitale, ob partium intemperiem frigidam, vel alias causas inuitis profluens (quod malum τὸ ὑπερβολικὸν vocatur) coerces. Serpentes quoq., Araneos, Scorpio-

nes, Bufones, et animalia venenata alia, exhibitum interficit: & venenis quoq. quæ ab his Animalibus profiscuntur, aduersatur: Ita, vt licet hausta fuerint, ea vim suam lethiferam tamen in corpus exercere, aut noxam inferre ullo modo, non sinat. Sal plantæ totius, vsum habet (quemadmodum Diaphoreticon & Oleum) Venis, a pulmonibus in partem corporis inferiorem propagatis, maxime autē affinitate quadā cū renibus iunctis, & deniq. (qui in his continetur) humori omni pituitoso & pblegmatico, destinatum. Frequenter enim in cibis siue aqua Cinamomi sumptum, humorē illum pblegmaticum, qui Hippocrati Myxa dicitur, & Galeno ipso in Aphorismis Hippocratis, Commento sexto, tradente) in articulis coacervatus, ligamenta dearticulationis madefacta laxat, tandem resoluit. Dolorem quoq. & feruorem Gangrenarum, quæ à Salibus (vt Paracelsico more loquamur) salis, sed tamen cum dulcedine quodam coniunctis, in membris inferioribus cruniculos occultos molientes, nec dum maturatæ, absq. vlla continui diuisione, solo rubore & perpetuo feruoris acutissimi cruciatu, malignitatem suam produunt, illud ipsum compefcit, malumq. inualescere aut latius serpere prohibet: si in Oleo Vitrioli dissolutum, & post rursum coagulatum, pondere Scrupuli ex crusta panis. primū leuiter affata post vino macerata, quotidie sub horā decubitus deuoretur. Pari ratione (si simul & reliqua diligentis Curæ adminicula prudenter adhibeantur) in sanandis affectibus omnibus dolorificis, qui partes Diaphragmati subditas, vnitatis solutione & fluxionibus cum inflammatione inuadunt, operam egregiam nauat. Leniter enim calefacit, humores viscosos lateribus ventriculi impactos resoluit, splenem ab humore superfluo exonerat, Catbarros profligat, sanguinem instaurat, Tartarū propulsat, & dolores mitigat. Cum Diaphoretico deniq. & Oleo (equali pondere admixtis) sumptū, pulmones Apostemate et putredine vitiatos sanat: Ideoq. Phthisi & Asthmatis profligando, vires possidet nequaquam inefficaces.

Gonorrhœa quid & vnde?

SAL. VSVS SALIS intra corpus. Ad } Muçav artic. Gangræ. Infl. diap. Abfc. pu. Phthisia. Asthma.

PARACELSI testimonium de Diaphoretico.

τῶν ὑδατῶν. quid Galeno, Actio. & Paracelsi? Gangrenæ vnde originem suam, doctrina Paracelsi.

O L E V M. Vfus Olei intra corpus. Ad } Pitui. len. Vca. imp. τὸ ὑπερβολικὸν. Am. ven. occid.

NATURA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS CHÆREPHYLLI maris, doctrina Paracelsica, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis virilis exterioribus.

TAM Diaphoreticon quā Oleū, ad sanationem cum morsuum, icterum, atq. asperfusionum Animalium ἰοῦδαλῶν, tum vulnerum telis venenatis illatorum, opem magnificè conferunt: non solum si intrinsecus sumantur, verum etiam extrinsecus,

illitu siue inunctione, atq. deligatura adhibeantur. Sal, in Pblegmate Vitrioli resolutū, Luna decrefcente, & tempore matutino, numero guttarum trium oculis si instilletur, nervosas circa corneam tunnicam Excrescētias detrahit, visumq. serenat. Ponde-

VSVS DIAphoretici & Olei extra corpus, ad vulnera venenata. SALIS VSVS extra corpus. Ad } Pitui. oc. Aegilo. Mor. Ga. Manificat

CIII.

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

dere vero Drachmæ semis, cum Olei drachma una & Diaphoretici Sicilico, nutua agitatione diligenter temperatum, ex penna inter maiorem oculi Angulum & nasum inunctum, Aegilopas (quos

quidam Fistulæ Angulorum lachrymalium nuncupant) celeriter & sine dolore sanat. Simili mixtura, Pustulis quoque morbi Gallici manantibus, nec non Mariscis, Luna decrefcente salubriter applicatur.

Aegilops quid vulgo dicitur

ΕΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS CAUCALIDIS,
doctrina Philolophiæ veteris, animalis, substantialis, atque elementalís,
in membris corporis humani interioribus.

PLANTÆ huic à Galeno lib.6. Methodi simplicium, & Dioscoride lib.2.cap.169. tribuitur qualitas calida & sicca. Succus herbe, haustu vrinam mouere, & calculos atq; arenulas expellere perhibetur. Decoctum radicis, herbe, & seminis ex vino potum, corpora phlegmatica expurgat, & excrementa viscosa non solum ex stomacho & intestinis, verum etiam splene & renibus eijcit. Vinum cum semine coctum, ad oculos caligantes mirificè commendatur. Herba cum aceto si deuore-

tur, & post certū tēporis spaciū vomitu rejciatur, traditur stomachū & intestina euacuare, omesq; humores viscosos secū educere. Herbā, siue cruda siue elixa in cibos recipiatur (potu succi inde expressi accedente) Melancholicis plurimū prodesse, Quidā affirmāt. Radix cum Herba & semine si deuoretur, aduersus Quartanas eximia habetur. Similis quoque efficacia, de eadem (cum sanguinem & humores potenter purget) in Siphylide infectis restituentis, prædicatur.

Vetus Medicoru Schola quid de qualitatibus et Viribus Chreprephilli huius tradident.
VSVS CAUCALIDIS intra corpus.
Ictericum Lithasin. Obsa phl.
Ad Amelan. Melanch. Feo. Qu. Syphyl.

NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS CAUCALIDIS,
doctrina Philosophiæ veteris, corporalis, materialis, & complexionalis,
in membris corporis humani exterioribus.

HERBA vino decocta dumq; adhuc calet illigata, precedente potu Succo, aduersus Tormina ventris (presertim, si ea ex visco phlegmatis humore proueniant) auxilium salubre præstat. Quod si radix vino decoquatur vsq; dum tota mollescat, atq; dehinc ipsa quidem in sacculo, cum circa umbi-

licum tum supra Os sacrum applicetur, Vinū vero bibatur, Affectionē Colicam (qua Intestinum crassius grauissimè torquetur) inde compesci, experimētis cōstat. Herba et succo (hic quidē plagæ impostū illa vero comesta) à Pastinaca, Scorpione, & Dracone marino morsos, auxilio præsentaneo iuuant.

VSVS CAUCALIDIS extra corpus.
Ad Tormina. Celicam. Mer. Ictericum. Scori. Drac. ma.

NATURALIS INCLINATIO, ATQVE VSVS CAUCALIDIS,
doctrina Magiæ veteris & recentis, spiritalis, cœlestis, & miraculosa, ex prioribus omnibus exoriens & effluens: in membris corporis humani interioribus & exterioribus.

RADIX, si fodiatur Marte in Cancro, siue Ioue in Piscibus versante: & Luna in Libra, Sole vero in Scorpione existente (quod die mensis Octobris vel Nouembris duodecima, in anno vulgari accidere potest) cum tum temporis virtus eius omnium maxime vigeat (presertim si Signum Scorpionis fuerit ascendens) tam ipsa, quam omne quod inde in vsu medicum paratur, Pleuonicis reuelation efficacissimum præstat. Nam in eiusmodi positu, calor Solaris, frigidus & humido Scorpionis corrigitur: quemadmodum calidum vrēs Martis, Cancri qualitate simili emendatur. Vice vero versa, caliditas Solis viri radiorū Scorpionis plurimum debilitat: vt Mars caliditate et siccitate sua, Cancri humidū & frigidum moderatur. Sic Luna frigidū quidē, calor Libræ mitigat: humidū vero

frigidum eiusdē, calidum humidū Signi dicti temperat. Cum itaq; Iupiter calidus & humidus, in Domino sua frigida & humida (Piscibus videlicet) similiter & Sol in Scorpione, Luna in Libra, Mars deniq; in Cancro, naturalis temperiei proprietate conuenienti, pulmonibus & pectori præsit, Quapropter in fossione radicis, positus dicti tempus, non solum est magnificandum, verum etiam summa attentione obseruandum. Nam cum Affectus pulmonum præternaturales & vitiosi, ex vitio temperiei cuiusdam procreentur: Ideo aduersus eosdem, Auxilia qualitatis quam maxime temperate solummodo, & quidem nature contrarie accersere decet. Etenim θεγου ορίμφοτος, siue calor congenitus, qui teste non tam Galeno quam ipsa experientia, non solum vitam corporis & omnium partium

EXPLICATIO, deducta ex causis Physiis, quomodo positus commo- ratur, efficacia Cauca- lidis contra Vitiu pulmo- num augmentu conferre possit: & cur obserua- ri debeat.

partium eius tuetur, sed etiam Actionum eius
 & naturalium author
 & effector existit,
 Si ex frigore immo-
 derato & duplicata sti-
 bi inimica, in membris
 internis (praesertim au-
 tem in pulmonibus, in
 quos praesentis generis
 plantae, singulari qua-
 dam naturae sympathia
 propendent) iniurie &
 incommodi aliquid ac-
 ceperit, Extra dubita-
 tionem omnem positum
 apparet, iacturam tale
 Remedijs naturae quide
 conformibus, & Parti
 affectae familiaribus,
 Symptomati vero ex di-
 ametro oppositis, om-
 nium commodissime et tutissime resarciri. **CÆTE-
 RVM.** Si radix foliatur Scorpione ascendente, &
 Marte in eodem signo constituto (vitandus autem est
 patiens Lame in octava Domo) tum solo gestatu

Μυροζύκων sine Unguentum aduersus Venena,
 Vulgo Kotschelm.

APPELLATIO Germanica Kotsalb sine Kotschelm, quam
 Unguentum hoc apud vulgus obtinuit, ex dictionibus Hebraicis
 קוֹשׁ & שֶׁלֶם (quarum altera retich, idem quod חָגָמָאִין sine Ve-
 nenum, altera shehemen idem quod אֲבִיָּא sine Unguentum significat)
 vitiosa quadam corruptione profecta videtur. Compositio enim
 dictionum israhum, primum nomenclatura קוֹשֶׁלֶם Kotschemen si-
 ne dubio constituta cum fuisset, pro ea tandem qua fors nominibus
 alijs multis facta est communis barbarum Kotschelm usurpatum,
 atq; hinc a Chirurgis quibusdam (sine intellectu originis ipsius) tale
 uentum videtur. Modus autem Unguentum illud conficiendi hic
 est. Radix concisa, quassatur a quam fortissima exprimitur, in suc-
 co expresso (qui quodammodo fluet) ubi per pannum fuerit cola-
 tus, per horas tres decoquitur. Quo dec octo percolato, radix rursus
 probe exprimitur, & in aceto resacco rubente (aquali cum ipsa pō-
 deris) per horas viginti maceratur. Post macerationem vero istam
 acetum colatur, et substantia eius limpidior succum, prius decoctum
 & expressum, in Vastulo plumbeo, & q; ad partis decima tantum re-
 sidentiam, id est donec de decem semuncijs Vna tantum fiat super-
 stas igne lento Vna decoquuntur: atq; Residuo faciem propemodū
 mellis, nisi quod in staudine magis rubet, tandem pra se ferenti,
 additur Oleo ex semine plantae huius Vnicia dimidia, Olei oliuarum,
 Adipis Anserini & Serpenti Vnicia singula. Hac itaq; & q; dum
 mixtura exquisita coalescat simul colata, Unguentum praestant te-
 verum & rubens, a quo colore appellatio Kotschelm sine Kotsalb
 quibusdam desumpta videtur. Vfus aduersus Venena praestantissi-
 mus, atq; etiam tempore contagij pestilentis (si circa nares, nec non
 vicera qualitate virulenta imbuta manitione leui adhibeatur) non
 inefficax.

ex collo (cum Venena contraria, mutuo quali-
 tatum attritu sese ipsa
 conficiant) aëris infecti
 contagia arcet. Vngue-
 tum deniq; ex ea paratū
 (quod vulgo Kotschelm
 nuncupari est solitum,
 atq; etiam apud D. Ma-
 ximilianum Imperato-
 rem, & Iohannem Oli-
 uerū Medicū Ipsū, in
 magno precio habitū)
 Plagas quasuis vene-
 natas, siue ab Animalibus
 siue telis venenatis
 incussae fuerint, inunctio
 ne si ysdē adhibeatur,
 sanat. Ac regioni Ven-
 triculi quide illitū (ac-
 cedete haustu Olei &
 Salis inuicē mixtorū)
 Venena deuorata innoxia reddit: Peetori vero, ad-
 uerſo Apostemata laterū et pulmonū, nec nō Phtibi-
 sin, Vsum baud infrugiferum praestat.

Medicamenta
 pulmonibus ad-
 hibenda, oportet
 esse qualitatis
 temperate, &
 Affectū coram
 praeternaturali
 opposita.

DIV. MAXI-
 MILIANVS
 IMP. ROM.
 IOHAN. OLI-
 UERVS Medicus
 vnguentū Kots-
 schelm in mag-
 no precio habuit
 etc.

AD
 Contag. Pest.
 Vulu. venenata.
 Ven. haust.
 Plurit.
 Pluribus Radice
 quando fodi.
 in Ascend.
 in m.

Caput vicessimum Septimum.

DE CHÆREPHYLLO FÆMINA, QVOD ALIAS CHÆRE-
 PHYLLON SYLVESTRE, ET MYRRHIS
 APPELLATVR.

GENVS, PATRIA, NOMEN.

RLANT Abec, alterum est Chæ-
 rephylli genus, & apud Germanos
 alibi Wüder Rörffel, alibi Gesucht-
 traut, alibi ayssen traut & ayssen sil
 appellatur. Quo fit, vt Germanicum
 Rörffel, hoc quidem loco, vt existimo, a græca
 dictione κηροειον, quo Abscessus quidam Achoribus
 cognati (Plinij quoq; mentione lib. 20. cap. 2. nec nō
 lib. 23. cap. 7.) multis foraminibus quibus fauis a-
 punn respondent, humorem melleum fundentes sig-
 nificantur, originem duxisse videatur. Ac fuit
 quoq; prisca illis Hebraeis, herba quaedā vlcera-
 nomme lingua gentilitio שֶׁבֶשֶׁבֶשׁ Schebesch
 celebrata. Ea itaq; an hæc nostra fuerit, incertum
 est affirmare. Indicium tamen eius rei quodammo-
 do præbet, nomenclaturæ dictæ vt pronuntiatio cū

altera Herbae præcedentis nonnil cognata, ita &
 vocabulorum quibus ea explicatur κάρφον & έλαος
 (id est stramen vlceris siue ayssenheru) allusio
 non prorsus absurda. Quanquam alia etiam,
 nomine Stechin raneh, a Iudæo quodam prisca
 Seculi סַפּוֹנָבֶל Sasonabel id est Gottfried (qui
 anno mundi 3391. imperante Babiloni rege Lab-
 nithumo, in Valle Raphaim habitauit, atq; plurima
 de reb^o naturalib^o literarū monumentis cōsecrauit)
 descripta, nō min^o huc quadrare videatur: præfer-
 tim, cum caulis plantæ huius, & cavitatis & geni-
 culis articularum, arundinem emuletur: & præ-
 ter hæc, alicubi altitudine staturam humanam æ-
 quet. Cum ergo appellatio Germanica Rörffel, vo-
 cabulo κάρφον ortu videatur vicina, Planta vero
 ipsa, naturæ suæ proprietate specifica, peculiarem
 quandam

NOMEN.
 Wüder Rörffel
 Gesuchttraut.
 Ayssen traut.
 Ayssen sil.
 Rörffel.
 Germanicum
 Rörffel & Chæ-
 rephyllon hoc
 loco deducun-
 tur a Græco
 Κηροειον &
 Φυλλοισ, siue
 Cerion & Ioh.
 Schebesch vete-
 rum forte fuit
 hoc Chærephy-
 llon.
 Stechin Raneh
 nomen. Hebraic.
 a Iud. שֶׁבֶשֶׁבֶשׁ
 & λουρα Sabo-
 el (id est Gott-
 fried) commo-
 moratum &
 Haic Affine.

quandam in sanandis Cerijs efficaciam præstet, Ideo ad differentiam Specierum reliquarum, Chærephyllo. Fœmina nobis quidē græce κηρίσκαρϕος, latine Fœniceria, Germanicè Apffen seu: Geschwehew (nomine tamen eius antiquo Myrrhis, quod forte ab odoris incunditate accepit, non abrogato) in posterum dicitur. Porro plâta præfens, haud dubie videtur esse Simon Hippocratis, siue Sison cuius Dioscorides libro tertio cap. sexagesimo quarto meminit: quam

PARACEL. fo. dicta fo. pleu mon Sylvestris, Wilder Kungin heil. Chærephyllon Fœmina qualis Plânta fuerit, Hippocrati. Diosc. et Plinio. Sententia aliorum de hac plantâ. VAND. Siuua Scopel. HELV. Quind. Ketselen.

Ital. Myrrhida.

quam ea, quæ ab eodem Authore, de Myrrhida lib. 4. cap. 116. & de Thymbrâ siue Cimila lib. 3.

SIGNATVRA GENERALIS.

AD quem modum, capite vicefimo sexto præcedenti, propagines Venarum pulmonarium, in membra corporis virilis inferiora sparsas, signauimus: Ad eundē quos, hoc loco arterias & Vehicula quas Spiritus, atq. cum his partes & fibras cognatas pulmonum corporis feminei, deorsum (Sepote ad membra generationis seruentia) decurrentes, quod hu natura planta huius singulari familiaritate respiciat, Effigie hac præfenti, animo proponimus concipiendâ.

cap. 45 (quemadmodum à Plinio lib. 20. cap. 16, siue etiam lib. 19. cap. 8.) afferuntur, diuersum quid inducant. Paracelfo dicta est Sospileumon agrestis siue Wilder Lungenheil. Alijs, vel ipsa reclamante rei natura, pro specie Apj, alijs pro Cicuta, alijs pro Cicutaria est habita. Vandalis Siuua Soropenil nuncupata fuit. Heluetijs (in quorum tamen regione rara inuenitur) lingua ipsi vernacula Sundstörbelen, et Kassenkörbeln sicut Vitium Apj Κοκοειδης (q. Germani Glets, quidam Cicutam minorem vocitant) Kassenpeterlein, Italis vero Myrrhida appellatur.

FORMA CONSTELLATIO ET QUALITAS CHÆREPHYLLI FÆMINÆ.

Herba.

Flores.

FORMA. Radic.

Semina.

PLANTÆ huic (ad formam habitumq. eius quod attinet) radix est lignosa, sed candida, & odore iucundo (vnde Vetustati eruditæ Myrrhis forte dicta fuit) nares delectans, longa, & crassiuscula simul, nec non fibris pluribus capillata. Ex hac, ineunte Maio nouello germinum fetu virescente, cyma primum purpurascens protuberat: quæ mox (si tepor humidus aëris uerni aspiret) veloci incremento aucta, in caulem consurgit, robustum, concauum, & instar arundinis multis geniculis nodatum, striatum, breuisq. temporis fruti-

catione in eximiam proceritatem euadentem: Ita, vt mense Maio anni 1577, ad lacū Domui Venatoriæ Arcis Electoralis Grimnitz vicinū, mihi ipsi quidam huius generis sit oblatas, qui crassitie duos digitos, altitudine vero pedes humanos tredecim æquaret: geniculatum deniq. exemplo Leuistici aut Fœniculi, pluribus Adnatis hyluescentē: quæque radici insidet, colore purpureo, qua vero in umbellam fastigiatur, è flauo virescente conspicuum, lignosum, & lanugine candida (ad imitationem eius qui Fœniculi est) intus obductum, atq. odorem fortem & iucundum simul spirantem. Herba qua caulis vestitur, nisi quod foliola tam longitudine & magnitudine, quam incisuris profundioribus præstant, nec virore tam intenso nitent, cetera ab habitu Chærephylli vulgaris, non sane multum est diuersa. Umbella ei emicat sub mediū mensis Iulij, colore candido, & numerosa confertaq. pediculorum serie spectabilis. Florum quos gerit, quilibet foliola quinq. æquali ordine disposita exerunt: inq. medio calyculi sinu, stamina quædam exilia & visum ferè fugientia, atq. parte sui superna tuberosa promentes, Rosulas quasdam elegantes effingunt: sed quia corpore constant tenui admodum & subtili, fit vt idem cito defluunt. Capitulis itaq. eorum denudatis, innascuntur semina oblonga, & seriatiim bina inuicem coagmentata (complexu tam arcto, vt diuisuram siue discrimen eorum, primo intuitu haud facile quis deprehendat) versus pediculum quidem ex quo extant crassiuscula, extremitates vero sēsīm extenuata, et festucarū modo acuminata. Hæc deniq. mēsis eiusdē quo flores emerere

tere exitu, a se inuicem diducuntur, & singula se...

MYRRHA GERMANICA.

CAULES illi inanes & gemiculi, quos planta hac educat, humorem continent...

utrisque calidum & siccum immineat naturali temperie calefacere, discutere & expellere.

tuor cum vna quarta, Marti tres cum dimidia, Luna quatuor cum quarta vna.

Semen. 3 1/2 part. 4 1/2 part. Temperament. Sal. 4 1/2 part. Mer. 4 1/2 part.

PRODVCTA Diaphoreticon, Oleago, Sal. CONSTEL Radix quando fodienda?

utrisque calidum & siccum immineat naturali temperie calefacere, discutere & expellere. PRODVCTA Pharmaceutica ex Cherephylo hoc, eadem sunt...

Radix non potest rennis. QUALITAS Radix na bet. 3 1/2 part. 4 1/2 part. Herba colligen. Maio. M. in. Semē quando carp. in.

EFFICACIA, ATQVE VSVS CHÆREPHYLLI FŒMINÆ, doctrina Paracelsica, animalis, substantialis, atque elementalis, in membris corporis fœminei interioribus.

Diaphoreticon plantæ huius, venis pulmonum in partes generationi seruietes sparsis, & humore magis pituitoso & aqueo, quam sanguine exquisita cōctione elaborato refertis, atq; tunicis præterea alijs omnibus, nec non vesiculis humoris quid continentibus destinatur.

raturum calfaciendum, viscosis humoribus oppletum & Alborum profluuijs laborantem expurgandum, fecunditatemq; conferendam.

DIAPHORE non. Vitis fr. & obstr. Alb. prof. Fac. inua. Ad Varices, Nauseam Vomito.

flatulentis in Venas depulsis, & sanguini earum mixtis, circa crura excitantur, auxilium salubre præstat: si vsu frequēti, cum intra corpus sumatur, tum extrinsecus Venæ hoc Affectu laboranti illinatur. Ab hec

præterea virium, cum Diaphoretico aliquatenus habet communem, atq; cognatam: nisi quod ob im-

tuositate et spissitudine, min^o penetrat: ideoq; vim suam & mitius & lentius, deprehenditur exercere. Præter facultates tamen commemoratas, egritudine quoque Fetus in utero materno (quæ præcipue ex eo, cum Vterum gerenti Menses erumpūt, cognoscūt) illud medela affert. Fætū enim egregie confortat: si partim pōdere Drachmæ semis à muliere decubitura quotidie hauriatur, partim Venti inferiori circa Muliebria & Umbilicū inunctione adhibeatur. Sal plātæ totius, Venis et arterijs, quæ à pulmonibus et Arteria

MODVS DESTILLANDI.

QV ANQV A M temperamentum quo Charephylli generata tria, illud nimirum quod modo descripsimus, quod iam describimus, & quod mox descripsi sumus) prædita sunt, inter Plantas essentia crassa & tenui, constantes, naturam quandā mediam obtineat, Qualitas tamen eius, potius terrestris aliquid quam æreum, sine (Si ita dicam) corporeum quam spirituale, id est magis Mercuriale quam Sulphureum respicit. Cum vero in eo Elementa duo Sulphur scilicet & Mercurius essentia spiritali (illud quidem calido siccō, hoc vero frigido humido) aliquatenus admiscetur, atq; adeo Sal copia emineat, palmam obtineat, siue locum prædominij sibi vendicet: Quapropter Subtilitates Plantarum istarum (siue naturæ, simili præditarum) extrahuntur que sunt, Ea in re ad instigationem Animalis illius voracis, & nunquam non insatiabilis, quod Quidā Latini Crocutam, Alij vero Cullonem, Græci xanthos, Gentis Septentrionalis præcipue vero Norvegia Ieriff, Tartari Sclauice Rosomaha appellant, hocq; loco littera B, insignitum præstat, se se componant oportet, illud enim, cum passu cadaveris præter modum saturatum: ex cibo ingesto, facultati concoctricæ calore potenti, partem nutrimenti nobilissimam exsuxit, inter angustias Arborū siue rupiū (littera A notatur) se se comprimunt, facies vertunt omni & essentia vtiliore spoliatas, tam per anteriora quam posteriora excludit: humore solummodo alimentaris intra stomachum retento: Unde postea, absq; omni cibo alio, longo tempore vitam miraculose sustentat, vitæq; corporis integritas seruat. Tali sepe ratione Planta hæc tres, ubi tempore idoneo fuerint collecta, integra cuncta in Liqueur aliquo conueniente (Cassæ optime tertia) deceduntur: Vel in eodem, donec si partem nobilissimam, siue materia spiritalis essentiam, à corpore terrestris exsuxerit) macerantur. Quod ubi factum fuerit, quassatura & expressione qualicumq; humore vim plantæ spiritalem sibi unitam continens, ex sacibus exigitur: & communis sed tamen naturæ Planta accomodata) Destillationis Via (ut Vocant) Sublimatur: siue modum Separationum Chymicarum alijs rectificatur: & in Essentia cuiusdam spiritali & animalis Formam præcipue vero, Diaphoreticam, & Oleum, siue Sal) reducitur, sibi necessarijs reponitur.

Nausea & Vomitiones Grauidi, quæ vnde causantur.

Fluxus mensiu in Grauidi, lignum Factus & grotantis.

SALIS VSVS intra corpus. Ad Gonorrhœam, Tormenta, Abortus, Mel. Ad Vomitus an Grauidis sistendū.

OLEI VSVS intra corpus. Ad Fœtus nigritudines.

Luna Ascendens quando dicatur.

lis superflua euacuetur, plerisq; minimè videantur sistendi: Tamen concussio ista, & perturbatio Ventriculi immoderata, à metu variorum periculorū, maximè vero Abortus, rupturæ Venarum pulmonis aut epatis (siue partium aliarum) atq; ita & in terceptionis alimenti Fætui destinati, vix potest esse immunis. Grauidis itaq; Medicamentum hoc, post diligentem Oris & manuum collutionem, pōdere Scrupuli vnius, securè & audaciter sumere licet. Olei vsus, Venis corporis Fœminei, quæ à pulmonibus ad vbera, Vasa seminaria, & Matricem descendunt, dicatur. Naturæ enim virtute ingenita, ad eadem ad quæ prioris speciei confert: sed effectus tanto est imbecillior, quanto calor & siccitas Charephylli maris fortior. Partem quoque

trachea, parti corporis fœminei inferiori communicantur addicitur. Virtus huius cum Plantæ præscriptæ fere est eadem, verum in effectu similiter & remissior & tardior. Priuatim tamen quæ possidet vires, hæc ferè hoc loco obseruande occurrunt. Frequenter de die limētum, vel ex vino haustum, Gonorrhœam sistit: Fœtum imbecillum & imperfectum confirmat: Tormenta ventris inferioris sedat: atq; Abortus fieri prohibet. Pondere vero Drachmæ dimidiæ dum Luna ascendit in Latitudine meridionali (id est à puncto Capricorni versus Polū siue Verticem nostrum mouetur) quotidie ex aqua Rosmarini quater si bibatur, Tristitiâ & lachrymas Prægnantiū, atq; omnes animi Attribile vexati Affectus, efficaciam singulari dissoluit.

NATURA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS CHAREPHYLLI fœminæ, doctrina Paracelsica, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis fœminei exterioribus.

VSVS Charephylli & Substitutum eius eccorpus ad Ichthiam & Calculos.

PLANTA hæc, ut ante satis est dictum, Urinam potenter ducit. Sed longe efficacius, & potentius, si herba, radices, & seminis ex aqua Tartari Decoctum, circa Umbilicum, coxendices & Os sacrum (qua spinâ dorsi excipit) Epithematis modo calens applicetur: Simul vero

Sal cum Oleo & Diaphoretico mixtum, Urinæ obstructione laboranti, tribus vicibus (inter singulas mora quadrantis horarj tantum interposita) exhibeatur. Sic enim Urina cum ipsis Calculis, alijsq; viscositatibus crassis, quæ vteretas occuparūt, exigitur: humoribus quidem obstructionem efficien-

tibus attenuatis, calculis vero resolutis & cum Urina extrusis. Oleum, venenis cuiuscumq; generis, (si continuo ab illata noxa bibatur) medetur: omnesq; Vnitatis solutiones, & vulnera (maxime recentia) sanat. Sal & Diaphoretico, venenis ijs precipue, que vel in cibis vel potu sumuntur, sine in cationu ministerio corpori impressa, altius actis radicib; in sanguine sunt inueterata, resistunt. Viscu siue mucilago glutinosa, ex herba, radice, & semine, (aqua pluvia exquisitè excoctis) in pano laneo dum adhuc calet brachijs cruribusq; applicatum, dolores

spasmodicos partium harum (quem Affectum Germani quidam das Lauffent Vorgicht, Alij das kalte gesucht, Alij vero in Comitatu Tyrolensi & ad lacum Podamicu, das Geschos appellant) mitigat et lenit: Remedijs sane quam consecrationes & conirationes Sagarum, Veneficarum, Agyrtarum, et Exorcistarum (qui in locis dictis ex hoc morbo pecunie aucupia peculiaria captant) non solum melius, verum etiam pietati Christiane conformius, & viribus efficacius.

OLEI VSUS advenena & v. uinera recentia. SALS ET Diaphoretici v. ius, extra corpus ad Venena in cationum & fascinarum ministerio corpori impressa. Mucilago viscida ex coctura plante huius ad dolores spasmodicos & Asthmicos.

ΒΕΡΡΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS MYRRHIDIS, doctrina Philosophiæ veteris, animalis, substantialis, atque elementalís, in membris corporis humani interioribus.

Quidam prisca seculi Medici, plantam hanc inter species Cicutæ, alij inter Pastinacæ, Alij inter Staphylini numerarunt: eamq; calefacere & siccare docuerunt ordine secundo. De virtutibus autem hoc traditum est: Eam ex vino potam, contra Venena intra corpus hausta, auxilij plurimum præstare: quod a vero minime videtur alienum. Decoctu herbe radice & seminis haustum ex Vino, ad menses cohibitos, Colatum vero & coctura altera in Elethuarium redactum, pondere drachmæ per diem bis deuoratum, contra Phthisin plurimum commen-

datur. Succus radice cum Saccharo coctus, obstru- Etiones omnes pulmonis solucere, inflationes discutere, anima deficientes reficere, spirandi difficultatibus, et deniq; Asthmatis mederi perhibetur. Herba cum Sale aceto & Oleo communi, more olerum acetariorum vulgarij mane deuorata, His qui (Galeno de differentijs symptomatum & Celso lib. 3 cap. 22. Ατροφιο nominati) cibum non sentiunt, & in victu abundantij corpore tamen deficiunt, macieq; contabescunt, egregie opifera habetur.

VETERVM Medicorum doctrina de Myrrhidis qualitate & virtutibus intra corpus. Venena. Men ob. Phthisin. Obst. pul. Ad Lycop. Dyspnæ. Asthma. Atrophia. Ατροφιο Galieno & Celso qui.

NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS MYRRHIDIS, doctrina Philosophiæ veteris, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis humani exterioribus.

Cherephyllon feminam, odoratu in pestilentia aiunt salubrem. Succus radice & herbe, Ulceribus venenatis opitulatur. Idem oculis instillatus, eorundem & ruborem proficit, & aciem reficit: Auribus immixtus, vermes ibidem contentos necat: Calidus ventri applicatus, tormina sedat. Radix trita, & cum sapone cera & myrrha in Pessario vuluis iniecta, Matricem expurgare, familia-

ri calore imbuere, & conceptui habitè reddere affirmant. Cuius Fæmina quædam Illustris, vsu ipso periculum fecit: & gratia Diuinæ benedictionis aspirante, efficaciam eius presentissimam abunde est experta: Veruntamen Ea ventrem quoque inferiorem, per dies triginta ante conceptum, vesperti decubitura Oleo simul inunxit.

VSUS MYRRHIDIS extra corpus, iuxta doctrinam Medicorum prisca seculi. Pestem. Ulcer. ven. Ocul. rub. Ad Αμολ. Aut. ven. Mat. pur. Concept.

NATVRA INCLINATIO, ATQVE VSVS CHÆREPHYLLI Fæminæ, doctrina Magiæ veteris & recentis, spiritalis, cœlestis, & miraculosa, ex prioribus omnibus exoriens, & effluens, in membris corporis humani interioribus & exterioribus.

SI PLANTÆ huius generis, Saturno & Ione in Cancro coniunctis, vel (cum id raro contingat) Aspectu radiorum Sextili siue εζαρωα (ita vt Saturnus in Cancro, Iupiter in Virgine existat) sese contuentibus: Luna vero in Domo quarta cœli hærente (& precipue Signorum dictoru aliquo ascendente) effodiantur: hinc herbe & radices cum

cervisia recenti eademq; proba decoquantur: cervisia autem sub hæc percolata, in vsu (cautione adhibita ne acefcat) cado condatur: Tandemque per spacium illud semimestruum quo Luna crescit, Cuculus primus exenteratus, post folijs & radicibus eiusdem Generis (sed recentibus) infarctus, & lardo maialino adipat^o moxq; assatus, diebus singulis

VIS MAGICA Myrrhidis intra & extra corpus. Myrrhis quomodo lodicanda contra Phthisin. Continuè vel sepe assata.

CX.

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

gulis edatur, ceruisia ante preparata in locum potus consueti accersita, Haec inquam si praestetur, Phtihisi & Vitijs pulmonum quibuscumq; laborantibus, leuatione praesentissima inde afferri, experientiae ipsius documentis constat. Veruntamen toto illo incrementi Lunarise tempore, nullus alius potus quam ceruisia dicta, neque alia cuius caro quam Cuculi, neq; praeterea edulia vlla alia, quam panis & ptisana recens cum iure carniu cocta (condimentis, praeter Sal quantitate tamen conueniente vsurpandum, omnibus abdicatis) in vsu est admittenda. SINE HAE fodiatur Venere in Scorpione commorante, & Herba radices, & semina earum aceto forti per dies triginta macerata destillentur: humor vero stillatitius, cu floribus Violaru, Endiuiae, et Artemisiae (singuloru

vincijs sexquiduab) probe coquatur, tandemq; expresso bibatur, Traditur hoc pacto Ascisio (vt vulgo vocant) Matricis sine mora feliciter copefici. SINDENIQVE radices colligantur Luna decrescente, earuq; Vincijs sex cum Mastiche et Tartaro albo in puluerē redacto (illis quidem vncia vna, huius vero duabus) commixtis, infundantur vini generosi nec Sulphurati Tertiarj sine Mesurae Francicae duae, addita olei Vitrioli sinceri et rectificati Vncia dimidia: Hoc facto, haec ipsa vase bene operculato per horas tres decoquatur, et post coctura percolata saccharo temperetur, quolibetq; diluculo vetre ieiunio potere drachmae sumatur (sequete ieiunio sine abstinentia horae vnius) Plethora et onerasa corporis nimia pinguedine distenti molem, sine periculo & noxa minuunt.

DVPLEX VNIVS PLANTAE VIRTVS.

QVAM mirabilis virtus natura, Plantae a Deo & Insulentis celestibus in vtilitate humani generis sit impressa, vel Praesens (vt pote facultatibus duabus diuersis usq; quodammodo inter se contrarijs constans) satis manifeste prodit. Auxilio enim & ministerio huius vniui (variatae solimodo additamētū euiusq; sine vti eius exitantibus & adiuuantibus) tam corpus tate deficiente, vt primus paragraphus docet instauratur, quam e diuerso (de quo vltimus tradit) Plague sine humorum praeter modum adultorum abundantia, imminuitur: Argumento sane haud leui omnipotentia diuina, efficacitas, Insulentiarum celestium, & Documento simul Veri & sui applicationis Auxiliuorum, in laudem Dei & salutem Proximi nequaquam occultandorum, Causa autem effectuum tam dissimilium, quantum coniectura ingenij mei ista simplici colligere possum sine dubio existit, temperamenti naturae in planta virtus quadam specificae: qua in nutritione corporis, vel excessum vel defectum committit nequaquam sinit.

QVOMOdo fodienda ad Alceissae matricis.

QVOMOdo fodienda ad Plethoram & pinguedine minucendam. D decref.

Caput vicessimum Octauum.

DE CHEREPHYLLLO SOBOLE, QVOD QVIBVSDAM GINGIDIVM, ATQVE ALIAS CEREFOLIVM APPELLATVR.

GENVS, PATRIA, NOMEN.

NOMEN.

Erymologia vocabili Cerefolium deducitur in hac specie ex Hebraico Churothaleth (vtilit quali Κυροθάλιο) & tantem Latino Ceres Ocloliam Appellationes Cereis apud Graecos & Latinos. Μηλόσορος Κυροθα. Churothaleth. Κυροθάλιο. Etymologia nominis Germanici Zemmiterleu.

ERTIVM hoc atq; adeo vulgatissimum Cherephyllorum genus, appellationem Cerefolium latinis receptam, mea quidem opinione a Cere Dea & filia (testimonio quoq; Ciceronis lib. 4. de Natura Deorum) Saturni & Opis (vt dicatur quasi herba vel folium Cereris) accepisse videtur. Dea enim ista Graeci non solum μηλόσορος sed etiam (nomine ex Hebraico Churoth & Chukym deriuato) Κυροθα appellata fuit. Quapropter ex Graeco Κυροθάλιο, interpretatione ex Hebraico Churothaleth (quod Pseudoludaei Samaritani huic plae tribuerunt) deducto, Cerefolium ex tisse facile potest. Nec dissimilem originem, Germanica quoq; Cherephylli huius nomenclatura respicit. Etenim Dea illa, cum Latinis primo (vt vulgo notum est) a geren-

dis frugibus, pro Ceres (mutatione primae literae) Ceres, postea vero Graecis Δημήτηρ quasi γημήτης appellata fuisse perhibeatur, fieri itaq; potest, vt nomen Erdmutterlein sine (si recte id esse ferre volumus) Erdmutterlein, quod adhuc plerisque Regionibus Germaniae est in vsu, simili ferè sorte qua Germanica alia (vt pote erdrauch) erdfeigen &c) prima ortus sui principia fuerit sortitum. Alterum vero Germanicum Körbelein, quatenus huic Speciei respondet, an reuera a cornibus vel από τῶν κερατων, ob semen tam forma oblonga quam colore nigricante cornua representans, descendat: De eo (cum plus positum sit momenti in cognitione nominis quam virtutum) per me hic

SIGNATVRA GENERALIS.

IMAGINCVLA praesenti, vt ante in Viro & postea quoque in Famina, ita quos, nunc in Vuero (ratione in planta latenti Symparbia & qualitate amica) Venus pulmonum fibrae & partes eorum deorsum spectantes signamus.

Cuilibet liberum est indicare. Ac sufficit scire, quo loco haec Planta nobis habeatur, quoue nomine appelletur. Paracelsico scilicet Curbella, id est

LEONHARDI TVRNEISSERI LIBER I

CXI.

est Kriegsarsney sine Kriegsheit nucupata fuit. Qui busita vero (ne Aliorū quoq̄ cōmemorationē silentio pr̄etereamus) Cherephyllion, & Cherophyllū, Italis

Cerefoglio, Gallis du Cerfeuil, Bohemis Trebule anebo Kerblik, Vandalis Soropenie, Anglis Cherbly, et Hispanis quibusdam Trebel nominatur.

Parac. Curbella. Kriegsheit. Cherephyllon. Ital. Ceref. glo. Gall. du Ceru. Boh. Trebul. &c.

FORMA CONSTELLATIO ET QUALITAS CHERE- PHYLLI SOBOLIS.

partim in viridi pallēt, partim flauēt, partim deniq̄ sub rubēt, & incisuris profundiusculis diuiduntur (verū exilia sunt, facile marcescūt, formaq̄ Petroselinum imitantur: ac odore iacundo quidem sed languido nares afficiunt) circa extremitates confertos, Flores, ex fastigio tam caulis primarij quā Adnatorum, conferto agmine conglobati erumpunt: ydemq̄ circa Maij mensis medium, candidi, exiles, atq̄ Petroselini ferē æmuli (nisi quod illi foliola gerūt quintupla serie in calyculis suis digesta, & ceu compositione duorum ad effigiem cordis humani in summo crenata, hi foliolis constant tantū quatuor, & forma effigiem quandam cruciformem representantibus) erumpunt: eumq̄ corpore macro & tenero præditi sunt, sic vix cito marcescentes euanescaut. Loco itaq̄ eorum subnascuntur semina gustu subdulcia, sed inodora, oblonga, gracilia, mucronata, eademq̄ primum gemina singulis siliquis eleganter virentibus inclusa, post vero colore incipiente mutari, in diuersa discedentia: quanto enim color ex purpureo ad nigrum propius accedit, tanto magis granula ista à se inuicem (donec ineunte Iulio maturitatē integrē assecuta, singula singulis petiolis seorsim insistant) segregari conspiciuntur. PORRO, pro conditione sexus sui, Planta hæc præstanti sane & nobili temperamento prædita est. Sol enim radici Virtutis sue inserit partes quatuor cū quartis tribus, Mars duas cū quartis totidē, Luna sesquiquing. Ideoq̄, quātumuis in ea qualitas Solaris, proportione numeroq̄ partiū præscriptis præpolleat, Facultatū tamē siue virium robur, reliquis infirmius obtinet: atq̄ ita (cum Mars & Luna in subsidium accedant, ille quidē calido suo sicco, hæc humido frigido) corpori puerili, vsu & familiarissima & saluberrima atq̄ comodissima existit. Herba vegetari deprehenditur virtutis Solaris partibus tribus cum quartis itidem tribus, Martialis totidem, Lunarise sesquiquing. Facultatibus itaq̄ (quod tamen varo vsu venit) hæc radici ferē æquat: nisi quod calor radicis auxilio Solis paulo est intensior, vicissim vero illius siccitas ob Sal à Marte paruo momento copiosius sibi collatum fortior. Medium inter has partes locum occupat semen. Soli enim acceptas refert partes sesquiquing, Marti quatuor, & Lunæ mutuas tradenti operas tres cum dimidia. Plantam

Caulis.

Flores.

Semina.

FORMA. Radix.

QUALITAS Radix habet.

☉ 4 1/2
♁ 2 1/2 part.
☾ 4 1/2

Herba. Pueri. Clasos est sic ut pro pueri. germinat.

Herba.
☉ 3 1/2
♁ 3 1/2 part.
☾ 4 1/2

Semen.
☉ 4 1/2
♁ 4 part.
☾ 3 1/2

RADIX Cherephyllio huic vsu & natura vulgato est candida, gracilis, ut plurimum diuaticata, atq̄ appendicibus siue fibris pluribus (natura quasi nullibi nō prouida, cum radix alioqui sit imbecillis, harum ceu Retinaculorum in latera excursu circulari, caulem aliquando ad altitudinem cubiti vel ultra etiam surgentem, cum herba & floribus, ne is ventorum impetu prosternatur, firmare volente) in omnes partes, præcipuē vero circa ceruicem, terræ visceribus (descensu tamen non profundo) sese insinuans: præterq̄ hæc, odore non nihil iacundo sed tamen non vtiq̄ memorabili, in sensus incurrens. Ex hac, vbi frigoris hyberni asperitates deuicerit, germinatione tempestiuore (mense Februario scilicet) sub niue incumbente adhuc, cymula quedam purpurascens emergit: quæ veloci incremento aucta, luxuriosē sese diffundit: Ita vt ex herba, mense Martio Acetaria vsus pulmonibus admodum salubris, comparari facillē possint. Caulis ingenium radicis trahit (quippe qui nec longitudine, nec robore, nec crassitie excellat) & ima sui parte, quæ admodū pars foliolorū, ad similitudinē Betæ eleganter purpurascit: int̄ cōcauū est, atq̄ Adnata siue Ramulos ex se spargit, folijs quæ

K 2 itaq̄

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

CXII.

Temperament. itaq; hanc, concretā & compositam apparet, è Sulphuris partibus sesquiquing, Salis quatuor, Mercurij tribus cum dimidia: Eandemq; & huius temperamenti sui potestate, & priuata viriū ingenitarum natura (coitu mutuo coalescentibus) discutere, expellere & sanare. ARS CHEMISTICA Medicinas inde acquirit, & forma & viribus cum Priorum easdem: Diaphoreticon nimirum, Oleum, & Sal subtiliū partium, atq; acre & attenuans.

CONSTELLATIO. Radix quando fodienda? M. Octobri.

Herba quando colligenda. M. M. in m. in p.

Semen quando carp. in m. in p.

HERBA fertilitate pene perenni germinat (nam eam sepe etiam sub nibe eleganter virentem inueni) & mense Martio sata, Maio vsu apta enadit: Sin vero maturius desideretur carpi, feritur mense Augusto siue Septembri: tum enim sata enascitur, & per hyemem durat. Quamquam autem magnam foliorum partem seuitia frigoris hyemalis absumat, radix tamen perpetuo vsibus necessarijs aliquid reseruat: & niuibus tandem mense Aprili euascentib; recenti germinum purpurascens herba, in con-

specum hominum redit. Radicem itaq; hanc, sicut mense Augusto sata fuerit, nouellam, neq; diu Herba copiosius syluescentem (mense nimirum Octobri, Sole in Scorpione & Domo secunda, Luna vero in Virgine & Domo prima, Marte deniq; in Cacro et Domo decima existente) fodiisse conuenit: atq; Subtilitates, priusquam hæc humiditate dissipata flacce scat, inde aggregasse. Herba, si sata sit mense Martio, omnium comodissimè metitur, sub exitum mensis Majj, Sole in Geminis, Marte in Cancro, & Luna in Virgine versante. Sin sata sit mense Iunio, oportuniior ei est messis, circa finè mēsis Octobris, Sole nimirū in Scorpione, Marte in Virgine, & Luna in Cancro versante. Semen carpitur in vltima Decade mensis Iulij, Sole in Leone, Marte in Cancro vel Virgine, & Luna in Oppositione constituta, siue lumine crescente. Ex quo παρρηγως hoc etiam discere licet: In collectione Plantarum, & tatem & tempus satus, simul esse respiciendum.

ELECTVARIVM.

FLORVM ad hunc humore & viribus adhuc vigent (cum ob meritatem corpora sui marcore facile contabescant) pedicula herba & capitulis dimisjs collectorum vncia quatuor, cum Sacchari vncijs decem, vt in preparatione Sacchari rosati consuevit fieri, contusione in mortario lapideo, ad formam Electuarij rediguntur, quod Calciosus (quantitate drachma quotidia si sumatur) plurimum predest.

Ε ΝΕΡΤΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS CHEREPHYLLI SOBOLIS, doctrina Paracelsica, animalis, substantialis, atque elementalis, in membris corporis puerilis interioribus.

DIAPHORETICUM Qualitas, Natura, & vsus intra corpus sum pt.

Ad Catharos, Tussim, Pleurid., Pceplic., Displic., Cathart.

Ratio, quomodo vltus Diaphoreticem plenior praestet.

Diaphoreticon Cherephylli Sobolis, ob qualitatem optimè temperatam, lenitate in exercendis vribus iucunda, ideog homini amicissima, inter reliqua praestat: & praeterea ad omnes, qui in Mare et Faemina commemorati sunt, Affectus (quanquā sensu efficacie tenuiore, minusq; forti aut euidentē) cōducit. Quapropter quemadmodum Diaphoretica Generum duorum priorum, Maris scilicet & Faeminae: Ita hoc, venis pulmonum corporis Puerilis inferioribus, & (que in his reconditur laticis instar) Humorum phlegmaticorum atq; aquosorum superfluitatib; proprium dicatur. Praeter virtutes autē, quas cum reliquis habet cōmunes, priuatiu Pueris tenerioribus & multis Fluxionibus obnoxys (si his à primis Cunabulis, quolibet Plenilio per dies tres, singula vice numero guttarū

nouē ex lacte exhibeat) aduersus Catharos omnis generis, & Symptomata inde proficiscentia plerazq; alia, praecipue vero contra Tussim, Apostematata laterum & pulmonum, προφοδ. ε. x. t. i. v. admodum salubre praestat: atq; Respirationem ad hæc liberam integramq; (cum arterias pulmonum non solum expurget, sed etiam dilatat) affert: Etenim cum cor inde viribus auctum, iam & fortius moueatur & aerem copiosius emittat, fit vt meatus molles adhuc nec annis indurati, dum ad proportionem spiritus assidue extenduntur, deniq; laxiores & ampliores euadant. Abundantiā quoque humorum συεκαζαζαζα hoc ipsū corrigit: et sāguinis aquosi generationem in eodem corpore puerili prohibet: si per mensem bis, nimirum quoties Luna quadrantem circuli à Sole distat, tempore matutino pondere

LACERTÆ LVSITANICÆ. LVSITANIA genus quoddam Animalculorum, qua incolū vt & Latini sunt Lacerta, Hebraei חמט, Chometh, Graeci Ζυζακι, Germani Eidechsen, Gallo ad Rhodanū circa Lugdunū & Aunione (ubi viridia et agmine numerofo viuunt) Lasfardē, copiose producit. Hac magnitudine Lacertarū vulgarium excedunt, & circa fructea & palustria stipularum degunt: Virare vero Narbonensē quidem imitantur, sed quoz isdem grandiores existunt: ita tamen, vt quāmnis magnitudine Martes aequent, formam Crocodili terrestris siue Lacerta, nihilominus pra se ferāt. Eorum itaq; licet venem careant, iracundia tamen est & adeo pernicax: Vt partem, quam impetu facto dentibus mordicis arripuerint, antequam ea tota sit perfracta, & os cruore largo spumescat, non dimittant: atq; nec ipsa cade sua (nisi pane recentis calido naribus adhibita, tum enim morsum remittunt) auelli sese patiuntur. Ad vulnera vero eiusmodi sananda, nihil salubrius adhibetur, quā succus Cerefolij istius (quod in Lusitania copiosissimè & vberissime prouenit) in penicillo siue linamento plaga immisus, vel simpliciter instillatus. Diaphoreticon autem & Oleum inde conficere mihi isthic locorum versanti datum non fuit. Veruntamē vsu eorum, quoz in hoc casu, non infruigerus videtur futurus.

LEONHARDI TVRNEISSERI LIBER I.

CXIII.

pondere drachmæ semis, in iusculo (vel ex Avena decorticata, vel carne bybula, siue ouis confecto) sorben lum exhibeatur. Oleum plantæ huius, non tam (quod in Venis corporis puerilis inferioribus continetur) pblegmatis flatuoso, quam humori sanguineo, sufficienti & perfecta coctione elaborato, consecratur. Præter virtutes autem, quæ ei cum Oleis reliquarum Specierum sunt eadem, etiã expurgat: atq; (si frequenter & liberalius sumatur) Ligamēta et fibras exanguis plurimum reficit, ac instaurat. Cum aqua propria exhibitum, Pueris Pleumoniacis, Hepaticis, et Splēeticis succurrit. Solum frequentius sumptū, quietem difficulter capiētib; & In somnijs vexatis, somnum facilem na-

tur, eg, accommodatum conciliat. Sal, iisdem quibus Diaphoreticon & Oleum Affectibus opitulatur. Quia tamen ratione temperamenti sui & qualitatū, id languidius præstat, Ideo Flatuositatibus, quæ sanguini atq; humoribus alijs, in Venis corporis puerilis inferioribus immiscetur, deputatur. Ventos enim, flatus, & vapores, ex Venis & intestinis exigit, calculosq; rumpit & expellit: idq; operatione virium leni & miti, sed tamen excellenter penetrante: Ob quam causam, vsus eius corporibus teneris non solum est innoxius, verum etiam valde salubris. In Ligula deniq; Aquæ Cardui benedicti stillatitiæ propinatā, Lumbricos teretes alui profligat, & Tormina circa Umbilicum sedat.

OLEVM. Vfus Olei intra corpus.

Ad Ligum. et nix. dehil. Pleumo. Hepatic. Spicueti. Infirmos.

SAL. Vfus Salis intra corpus.

Ad Ung. flat. Calculos. Ternalia. Tor. vent.

NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS CHÆREPHYLLI Sobolis, doctrina Paracelsica, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis puerilis exterioribus.

Folys Plantæ huius purpurascētib; peculiaris inest, ad Duritiem epatis & lienis efficacia: Si tempore matutino collecta, & dehinc cum Pistis virentibus siue Sero cocta, ad Vitium quidem epatis lateri dextro (siue circa pectus) ad splenis vero lateri sinistro, modo Epit hematis per horas duodecim applicentur. Herba virens contusa, impositu Tumores & Apostemata soluit: si tamen loco affecto, simul inunctio Olei supra descripti accedat. Oleū, iētus & noxas alias, aspersione virulenta d

Phalangijs & Formicis illatas curat. Et Herba atq; radix (si contrita his solummodo imponantur) suppurationes fieri vetant. Succus herbæ & radice, nec non Aquam stillatitiā, Oleum item & Diaphoreticon (præsertim si Sal in his fuerit resolutū) Ulceribus putridis, collutione audacter adhibere licet Sal ex Oleo auribus instillatum, Vermes earū interficit. Aqua stillatitia oculis si colluatur, visui languenti prodest.

VSVS CEREBOLI et Subtilitatum eius extra corpus.

Ad Scr. Epatis. et Lie. Tumores. Aposte. Ictus, ple. venent. Ulcer. put. Calig. vis. Apoc. ver.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS CEREFOLII, doctrina Philosophiæ veteris, animalis, substantialis, atque elementalis, in membris corporis humani interioribus.

Medici quidam antiquiores tradiderunt: Plantam hæc calefacere ordine tertio. Alij vero ex Recentiorib; eam caliditate ad secundum gradum accedere, & æqualem virium in succando & humectando temperiem obtinere docuerunt. Cuius Dicti (vt ego quidem Chymico more id accipio) hæc forte sententia fuerit. In planta hac, qualitatem neq; siccam neque humidam dominari: ideoq; ei (quippe cui ex ipsorum doctrina, elementa quemadmodū & qualitates quatuor inesse oporteat) frigiditatē tertij ordinis tribuendam videri. Quod fieri nullo modo potest. Quod enim ex concursu quatuor principum qualitatum confluit, sicci & humidis (vt pote qualitatum contrariarum) dominium æquale sustinere nequit. Etenim si id temperamento humido præditum est, Humiditas tantum solummodo sese exerit, quantum Siccitas opposita deficit: Sin vero sicco, Siccitas vires suas non magis libere ex-

erget, quam quantum ei Humiditas robore inferior cedit. Quod si itaq; in hac Planta siccum & humidum portionibus æquatis concurrant, neutra harum qualitatum (cum mutua confusione debilitentur) prædominabitur: atq; ita quarta qualitatum (de calore iam est dictum) frigiditas scilicet, necessario superior euadet. Sic in eadem nec caliditas primi ordinis, & frigiditas tertij consistere potest. Vnus enim frigoris gradus, vni caloris sese diluens, qualitatem ambiguan efficit: huic vero residui duo si iungantur, oppresso calore, frigiditas palmam & Denominationem obtinet. Minus autem obscuritatis & erroris admittetur, si calida ordine primo, sicca in secundo, frigida in tertio, & humida in quarto statuatur. Quoniam ergo Isaacus prisçi seculi Medicus, libro de Dietis particularijs, dum Apij mentionem facit, Plantæ huic caliditatem quam reuera habet maiorem, tertij scilicet gradus

MEDICORUM superiorum scolorum doctrina de Cereb. folio.

Examē & Doctrina. Ictus: an. quicquid de Qu. litalit. atq; temperamento Cereb. foli.

Qualitates duæ contrarie non possunt simul & minere in vno subiecto.

Sententia Theophrasti Vereri more prolata.

Duæ contrarie qualitates possunt simul esse: sed in gradibus inæqualibus (Ita vt inferior prædominetur) & pro portionē Cereb. mētica.

CXIII.

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

CAUSA TRI
partite diuisio
Qualitatum
a I humilitero
constituta.

Sententia Thur
nolli de huius
qualitate, Para
celfico more ex
plicata.

Sermo hic fit de
Intemperatis Co
jugatis & sim.
picius, siue de
temperamento
ad iustitiam non
ad Pondus.

Sententia veteru
in Examine Pa
racelfico depro
henditur Italia.

Ad
Ilichiam.
Calculos.
Ilich-riam
San. con.
Men. sup.
Torm. ve.
Pul. vitta.
Mors. ca.
rabid.
Rupta.
Fracta.
Cere. deb.
Tæn. ven.

Quomodo acci
piendum quod
dicitur Cerefoli
um Ilichæ me-
re.
Hypotyphosis Cal
culi egressu.

gnalus tribuit. Ea itaq; causa (quemadmodum al
tera quoq;) nos in hoc consiliu impulit, vt qualitates
Partis nostræ (quod ea res minus incomodi habere
videretur) sectione quadripartita omiffa, trifariam
diuideremus. Planta igitur præfens, nostro more
primam sententiam si proferamus, Constat Sulphu
ris partib⁹ quatuor (id est caliditate ordinis primi)
Salis itidē quatuor (id est siccitate ordinis secundi)
Merc. deniq; totidē, id est frigiditate et humiditate
ordinis tertij: Id q. ex nostris rationib⁹ faciliū est
probatu. Mercurius enim qualitatem possidet frigi
dam & humidam, Sal siccam & calidam, Sulphur
calidam & siccam. Sed in nulla harum qualitatum
Sulphuris, simul dominantur vel siccum et humidum,
vel calidū & frigidū. Quod quidē a me, de Sulphuris
qualitatibus in tēperamētis Coniungatis & simplici
bus (non de temperamento vniuerso intellecto, & vt
alias nemo non nouit, in omnibus rebus perfectē
mixtis, harmonia siue concentus quidam quatuor
principum qualitatum ex omnium elementorum
permixtione esse definito) commemoratur. At sen
tentiam Isaaci more nostro si explicemus, consta
bit sane planta dicta Sulphuris partibus nouem,
Salis sesquiduabus, & totidem Mercurij. Quod
fieri nequaquam potest. Atq; hæc iam tertium, idq;
modo variato (vt nostra qualitatum diuisio in se
quentibus octo, Legentib⁹ magis sit aperta) in hoc
libro visum est monendum. Sed vt quod cepimus
nostra pertextat oratio, Decoctum Plantæ huius ex
vino potum, dolores coxendicum mitigare perhi
betur: idq; (sed respectu cause cuiusdā occultæ et sin

gularis) haud falso. Quando enim Calculus renum
solutus, per meatus vrinarios erumpit, dolores ex
citatur: qui non solum in coxendices, sed & Intesti
num rectum redundant. eo effectu, vt Ager aliu
solui putans, ad desessum (sed frustra, cum calculi
egressus, talem quendam sensum efficiat) sese com
ponat. In hoc itaq; casu, Decoctum herbæ & radicis
potum, successu præsentaneo calculos in vesicam
propellit; quo facto, in momento dolor lumborum
& coxendicum cessat; hincq; in Orogoniam propaga
tus tam diu durat, donec calculi ex vesica progressu
vriæ per Virgam penitus fuerint eiekti. Quæ rati
one etiam hoc a Veteribus verè additum est: hoc
Auxilio vrinam placidè & leniter educi. Porro,
Succus & Aqua stillatitia pota, sanguinē concretū
dissoluunt: si tamen & corporis superficiei exter
næ, in pannis simul applicentur. Aqua cum herba
huius cocta, potu menses prouocat: flatus excitat,
Ventris inferioris dolores profligat, atq; Vitiâ pul
monum sanat. Semen cum Saxifraga decoctum, si
ue etiam vino maceratum, a cane rabioso morsus
subuenit: si simul & bibatur, & plagæ collutione
adhibeatur: calculosq; renum expellit. Aqua stilla
titia, ex alto lapsis exhibita, sanguinem concretum
dissoluit: & interius diuisa siue fracta consolidat
& purgat. Eadem (sicut & herba ipsa, cum aceto
& Oleo oliuarum acetarij modo decurata) pulmo
nibus, cordi, & stomacho plurimum conferit, cere
brumq; & sensus roborat. Succus ex herba & radi
ce, cum aceto tempore matutino sumptus, Lumbricos
alii teretes interficere perhibetur.

NATURA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS CHÆREPHYLLI
Sobolis, doctrina Philosophiæ veteris, corporalis, materialis, & complexionalis,
in membris corporis humani exterioribus.

VSVS CERE
folij extra cor
pus ex doctrina
Veterum.

Ad
Ver. capi
Fistulas
Carcino.
Fracturas
Pleuritida
Spasmus
Anorexi.
Apeptia.

Herbæ, vel (vt Quidam malunt) radicis De
coctum, cum aceto, lixiuio in capitis collutione ad
mixtum, Vermiculos capillares profligat. Puluis
herbæ & radicis aride, cum melle Fistulis & Ul
ceribus cancris salubriter applicatur: fractisq;
præterea illigatura adhibitus, plurimum auxilij
præstat. Aqua stillatitia, partim modo Epithema

tis pectori et lateribus applicata, partim pota, Pleu
riticos iuuat. Herba cū Oleo communi frequenter
comesta (accedente collutione membrorum ex Aqua
stillatitia) certo experimento deprehensa est, dolo
res conuulsivos Partium pacare, appetitū prostra
tum reducere, & Concoctionem ventriculi instaurare.

NATURALIS INCLINATIO, ATQVE VSVS CHÆREPHYLLI
Sobolis, doctrina Magiæ veteris & recentis, spiritalis, cœlestis, & miraculosa, ex prio
ribus omnibus exoriens & effluens: in membris corporis
humani interioribus & exterioribus.

IOHANNES
NOSTERDA
mas Foliu
vini Magicam
& cœlestem hu
ic plantæ acqui
rite docuit.

D. IOHANNES NOSTERDAMVS,
celebris famæ Mathematicus, cum anno 1535, ex
Germania inferiore per regionem Tungrorum
Parisiū proficisceretur, præfente Petro Picte

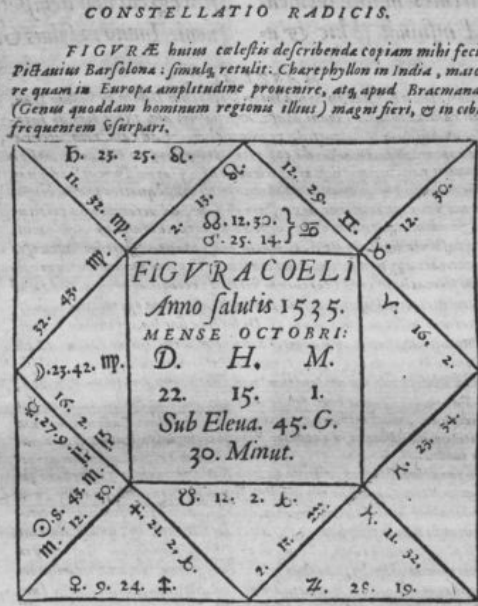
nio, Equite Militiæ Auratæ Generosissimo, &
Medico simul multiplici rerum vsu insigni, Hanc
herbam & radicem (quod longo tempore post, ma
iorem oppurnitatem ad eam rem vix occursum
iudica

judicaret) die mēſis Octo. vicesima ſecūda Samarobrigæ effodit: inq; eadē, cū cælū quē Figura appoſita exhibet, poſitum ſiderum tū habuiſſet, multum virium ſalubrium uſu obſeruauit. Puluis itaq; radicis, cum portione Sacchari Candi, pondere drachmarum triū, in puncto Plenilunij ex vino albo hauſtus, omnes ægri tudines atq; vlcera tiones renum et

in purgando ſanguine medicamentis omnibus alijs præſtare perhibetur: Quo d puer adhuc, Iohannem Huberinum Medicum non indoctum, Georgio Comiti VVirtenbergensi referentem audiui: & ab eo tempore, certis efficaciz documentis ſæpe verum didici. Radix tēpore dicto foſſa, tribus ante Plenilunij diebus, per mediū ſi findatur: et pars altera vi

Nephrit. V. c. zgr. Calculoſ. Aſthma, Tuſſim. Pleurmo. Pur ſing. Ictericam

veſicæ ſanat: calculoſque in ſuper in partibus vtriq; generatos, mirificè ducit. Caulis & radix dum virent, in partes concifa, in aceto vineo albo, vſq; ad conſumptionem partis maximæ decoquuntur: hinc Saccharum inijcitur, et coctio (donec idipſum cum aceto probè coaleſcens, a ſegmentis caulis & radicis imbibatur) dygetur. His peractis, decoctæ refrigeſcere ſiuntur, tandemq; in uſum reponuntur. Quæ Confectio per annū aſſidue ſi ſumatur, Aſthma

mathicis, Suſpirioſis, Tuſſientib; et Pleumoniciſ, leuationē certiffimā præſtat. Vinum, in quo radix per horas ſex macerata fuerit, Luna creſcēte potū,

ſeptima, vicesima octaua, aut prima exiſtēte. Quod ſi vero per imprudentiā, tali tēpore collectio fuerit ſuſcepta, ab uſu Plætæ eiufmodi ònino cauere oportet.

no nō Sulphurato, altera oleo oliuarū per dies tres, vſq; ad decrementū ſiue ἀποκροσιν Lune maceretur: poſt in puncto Plenilunij, Ictericis ſimul et Oleū illud circa epur diligēter illinatur, et vinum de radice bibatur, ſuffuſio bilis ceſſat.

CAVTELA. Plantæ huius ſemen nequaquam ſerendū eſt Luna decreſcente: neq; etiā radix fodieda, ſiue herba aut ſemē colligēdum, Marte in Aquario, ſiue Luna in Ariete & Domo octaua, ſiue Manſione vicesima

QVI POST tus vitidi in col- lectiohe Plantæ huius. & in 22. D. in V. D. S. & Man. 17. 24.

Caput vigefimum nonum.

DE CERVARIA MARE, QVÆ ALIAS SARDINICA ET RVBRA, ALIIS NIGRA COGNOMINATVR, ALIAS VERO CAVSIMON, ET THYMOLEON APPELLATVR.

GENVS, PATRIA, NOMEN.

QVÆ proprie appellationis Ceruaria ſit origo, nihil equidem quod certi aliquid arguat, in medium afferri poteſt: Niſi forte ea ab virtutis capillari, qua ceruix radicis, et & caulis quoq; ex parte in ambitu pubeſcit, fuerit trāſlata. Etenim hyluoſa illa capillamētorū coma, nō ſolū colore, verū etiā habitu et forma, ad ſimilitudinem caudæ ceruicæ tam prope accedit, vt vulgo naſcentium vix quicquam aliud. Non itaq; præter rem fieret, ſi quis nomen Ceruaria, forte ex latino Ceruus & Græco οὐρα, compoſitione mutua coalu-

iſſe ſuſpicietur: præſertim cum iam multis ſæculis ante, plantam quandam in lingua Phœnicia nomine tali celebratam, Iudaicæ quoque ſimiliter צריר צריר Iſſibizanab (quod Græcis eſt ελαφοειδής id eſt Hirſchenſteris) appellatam fuiſſe, certis Authorib; conſtet. Ne autem & Aliorū ſententias ſilentio prætereamus: fuere, qui ſpeciem Ceruariæ præſentem, pro Elaphoboſco (à Dioſcor. libro 3. ca. 50. & Plinio lib. 12. ca. 22. deſcripto) alteram pro Pabulo Cerui ſiue Hirſenſutter (nulla nominum differentia) venditare audent: ſicut nec de fuere, qui arrogantiā quam Hippie illius polyhiſtoris non minore,

NOMEN. Appellationis Ceruariæ origo ambigua & incerta. Coniectura præſentis de Etymologia exhibita radicis. Ceruaria nomen eo poſitum forte ex Latino ceruus & Græco οὐρα id eſt cauda. Veteribus quoque talis Planta fuit.

K 4 Gratiolam

Gratiolam cum hac eandem facere non dubitarēt.

observatione vsus) plerumq sub prima mensi

Similitudinis eō uenientia uidetur arguere, Cerauriam fuisse Tisibizanab apud veteres.

Porro, ob hirsutiem illam capillarem, Plautam hęc nostra forte veterū Tisibizanab fuerit dicēda: quanquam descriptio Authorum, formam atq habitum illius, quam virtutes minus luculenter aut disertē proponat. Sed insinuat se hic & a-

lia præterea, de origine appellationis dictæ coniectura. Nimirum. An ea à Vermiculis in radice latitatib, et nomine Κεράσις à Theophrasto lib. 5. de causis plantarum, nec non ex huius doctrina à Plinio li. 16. cap. 11. d. scriptis sit deducēda. Et si enim (quod Fortasse quis obiecerit) Theophrastus loco dicto, Vermes illis Ficis arboribus proprios faciat: dubium tamen non est, alios quoq similes, sub hoc genere contineri. Qua tamen in re, suū cuiq iudicium relinquimus ille sumi: nec auctoritati Scriptorum alie-

SIGNATYRA GENERALIS.

FIGYRA apposita, ut magis aperta sit doctrina nostra sententia, Signaturam omnium uenarum (et cum his fibrarum affinitatem) qua a corde in inferiora corporis uisus membra descendunt, representamus.

MASZLACH.

HERBA hæc, in Syria inter Desertum Dablin, et Urbem Dan, ad radices montis Libani Masz appellatur: atq, is hic loci ab Incolis quibusdam Tracostida regione, tempore ad eam rem accurate captat, latitèr admodū colligitur: principiq, ex ea succo, postea gummi paratur: quod Masz lach dicitur, et apud Turcos vndiq, uel in precio maximo habetur. Hi enim quoties pralis consistunt uel expugnatione aggressuri cū sunt, ad accendendos fortitudine animos, frequenter et largē eo utuntur. Et enim in Aqua multa resolutam si sumatur, efficaciam præsentanea, spiritus animosos concitat: atq, non solum cupiditatem ardentem exacuat, Verum etiam stomachum cor et cerebrum uiribus recentibus armat. Sed tamē sumentis, eius vsus à prima pueritia assuetum oportet: nam in asuetos, non secus atq, Opium et Deleteria similia, incōmodi grauisus afficit. Quia cum ita sint, Existimo nomen quibus datur id est Gentis beneuolus (origine tenus Sæthatoribus quibusdam Philosophia Theophrastica incognitum) non sine præmeditatione Erudita, a Paracelso Planta huic fuisse accommodatum: et id quidem per artem, quasi minime humanus aut beneuolus: Eadem nimirum ratione, qua efferam ira temere ferentes, uicinis lingua Germanica familiari, Stentus egyptio sapienter, cum tamen omnium minime sui compotes sint, auriga quippe Ratione excusio appellare solemus. Et ergo natura rei attentè inuestigatione inhaeramus, non dubitamus appellatione Dryades datur, animi fortem siue Fortitudinem bellicam significari: et alteram Thymoleon, quam alij huic ipsi planta tribuunt, ab eadem origine descendisse. Caterum in Macedonia, similis quadam planta reperitur: ex qua (quanquam mihi eius rei testem non oculatum, sed auritum solummodo esse fuerit concessum) quod gummi Masz lach paratur, sed bonitate et efficaciam, minus quam Syriacum commendatum: Herba ipsi quidem forma Apij tribuitur. De vocabulo autem Turcico mihi omnino videtur: illud uel ab Hebræo מרזלח Marz lach, siue Chaldaico מרזלח Marz lach (quod hæc duo ad sensum appellationis illius, siue ueritatis intelligantur siue seric, non inepte alludant) derivari.

prilis exordia, non solum herbã, quæ primo geminū partu emerferat, Verum etiam (si ipsi per frigoris hyberni asperitates, altius aut copiosius egredi non licuisset) ipsas radices demorsas inueni. Immo in syluis Garlebiæ & Garcio (quarum vrbium prior regionis Brunsvicensis, altera Pomeraniæ cōtermina est) imminentibus, ubi feræ Principis senero interdicto ledi prohibet, tã cicures enasere, ut hominum accessum etiam maximè propinquū non horreāt, Ibi inquam corvã et itavrotopo (quod aiunt) Ceruas non solum herbam hanc arrodētes, Verum ipsas etiam radices eruentes spectant: et tam prope ad easdē accessi, ut cedentibus frustula commansa ex ore exciderent. Caterum ad reliquas Plantæ huius appellationes quod attinet, dicitur ea Mar-

CONIECTVta Altera de origine nominis Ceruaria, à Vermiculis radicis, qui cum h. q. i. Κεράσις dicitur cuius cognationis quid habeat

Κεράσις a pud Theophrastum & Plinium.

Garleb. } Vrb. Garcio. } Mar.

Ceruaria quos modo apud varios populos appellatur. Marc. Schwarz & r. h. u. u. u. Wand. l. h. t. nou.

Ceruaria ubi videtur defuncta a pud Plinium.

Philib. 8. ca. 12.

OBSER. V. A. tio Thunnefferi qua statuit, Ceruariam esse eam Plantam quam Plinius Ceruas purgari tradit.

PATRIA. Marchia. Sardinia. Samothracia. Pelonia. Germania. Lithuana.

norum, quicquam cupimus detractum. Hoc autem certum est, Plantas huius generis omnes tres, locis solitarijs, & à ceruis ferisq, similibus assidue frequentatis, gaudere. Nec dubitarim, hanc præsentē pro ea ipsa, qua Plinius lib. 8. cap. 32. Ceruas ante partū purgari cōmemorat, habere. Nam toto illo septennio, quo hætenus Medicū ordinariū illustrissimū Principis ac Domini D. Iohannis Georgij, Sacri Romani Imperij Electoris & Marchionis Brandenburgensis, ago: in omnib, syluis saltibusq, (attenta

ebitis vocabulo vernaculo Schwarsch hirschwurbs/ Vadalis (quorū lingua & vetusta admodū est & latè diffusa) Iehlehnonuy: Ob vires vero facultatū suarū, rectè Hirschwurbs quã Hirschwurbs diceretur. Natalibus eius copiosis excellunt, Marchia circa Hirschbergã, in vtraq, Peninsula Domui venatoriæ recens extractæ vicina, et post hæc Sardinia et Samothracia. Nec minori vbertate copiane, Eadē in gētes Germaniæ, Poloniæ, et Lituanie syluarū solitudines (cū hæ tres Regiones feris abundēt) producūt.

FORMA, CONSTELLATIO, ET QUALITAS CERVARIÆ MARIS.

RADIX. Caulis.

RADIX qua planta hæc nititur, longiuscula est, foris nigricat, intus in candido flauet, et quæ admodum Mastiche trita odorem fortem admodum spirat: præterq, hæc è uertice suo primo cespitem quædam oblongum, qui foliolis capillacis nec nō colore & habitu caudam Ceruinam (vt ante dictum)

omnino refert, atq, caulem è medio sui quasi ex penicillo egredientem vndiq, ambit, profert. Caulis quemadmodum Leuistici pluribus geniculis nodatur (verum eodem gracilior, humilior & fragilior existit) intus concavus est, & multis Adnatis, sigillatim ex folliculis siliquaceis & tenuibus, quales

les ferè in Angelica vifuntur (nifi quod minus tur-
gent) circa genicula e-
mergentibus, diffundi-
tur. Folia, quæ bina bi-
nis sibi inuicem (veluti
Apj aut Petroselinj pro-
podiom) in pediculis
fuis oppofita Adnafcèn-
tiæ fuftinet, læuia sunt,
crassa, subrotunda, &
crenulis exilibus in am-
bitu quadamtenus diuifa (vel potius laciniata) odo-
rata, partimq; vt folia quercina tenera ad huc sub-
flaua, cætera vero folijs Calamenthæ aquaticæ non
difiimilia. Semen quod floribus, venusto candore,
habituq; omnibus numeris probato nitentibus suc-
cedit, agminatim summos caulij primary pedicu-
los occupat: formamq; in lato angulosam, ad imi-
tationem feminum Angelicæ obtinet: ac tandem,
mense Septèbre odorem fortem, sed gustum acriore-
rem acquirit. **RADICI** vi influxus fui, Sol con-
fert partes septem cum vna quarta. Mars duas cū
quarta itidem vna, Luna sesquiritres. Herba è Sole
obtinat partes sex, è Marte duas cum quartis tri-
bus, è Luna tres cum quarta vna. Semē secundum
à radice bonitatis locum tenet: & Soli acceptas re-
fert partes quinq; cum vna quarta, Marti quatuor
cum quarta itidem vna, Lunæ vero duas cum di-

quario & Piscibus: idē, longè fortius, si Sol tum temporis in gradu
Signorum distorū sexto, duodecimo, vel Vicesimo quarto Veretur:
Sed omnium potentissimè, si simul Luna in Mansionē septima, vice-
sima, vel vicesima secunda decurrat: Quanquam Mansio vicesima
prima, eò qualitate temperatam omnia mitiget: qua vi tanto
sentitur infirmius, quanto magis plantis ab efficacia eius cæuetur.
Sic caliditatem & humiditatem idē Planeta auget, si in Signo cal-
ido & sicco existat: intensius vero si Solis in talibus Signis (Cæcis
nimium, Leone & Virgine) cursus coincidat: at intensissime si Lu-
na in Mansionē nona, decima octaua, & vicesima quinta astret.
E diuersa autem, qualitates ille omnes ad mediocritatem restrin-
guntur, si Luna in Mansionē vicesima tertia (quod ea tēperata sit,
& omnibus rebus ex aquo addita) cursum peragere contingat. Atq;
idē de Planeta & Signis reliquis omnibus, positus, eorundem
est sentiendum.

SIDERA POSITV VARIA-
so efficaciam quos suam in
hac inferiora Ca-
uare.

OBSERVATIONES & E-
lectiones temporum, qua in hi-
storia cum Planta huius tum
præcedentium & sequentium
quos, a nobis statumur, Lector
quodammodo atq; artium vtilium
amant, scribit & dextere diu-
dicabit: omnem, ab hu super-
stitionis & profanitati calum-
niam, quantum in ipso est, ab-
stinebit. Nam Stella tam erran-
tes quæ in fixa, positi suo Vario,
subinde quid qualitati & ef-
ficacia peculiaris, rebus in hoc
Orbe elementari nascentibus,
inducunt. Atq; ita, si tempus po-
situm opportunum capteretur, pla-
ta non solum calorem intensum, si-
tus qualitate frigida immere:
Verum etiam cum humiditate
superflua tum siccitatem immo-
deratam aliquatenus mitiga-
re: Adeoq; naturam ipsius in-
tegram immutare queunt.
I exempli gratia, Saturnus in O-
rionie constitutus, frigiditate
& humiditate nascens inu-
bit, in Occidente vero siccitate
& calore, At, priuatiō frigidita-
tem & humiditatem potens
ter impertit, in Capricorno, A-

midia. Temperamentum itaq; plantæ huius, coalu-
isse liquet: ex Sulphuris
omniū præstatißimi &
subtilissimi partib; ses-
qui septem, Salis optimè
depurati & qualitate
corrosiua præditi sesqui
tribus, Mercury denig-
à terreno crassamento
exquisitius defecati tri-
bus: Atq; ita naturā qua
litatum ei insitarum ef-
se, potenter calefacere,
molliter siccare, & si-
mul extrahere atq; adeo
instaurare. In vsum au-
tem Medicum, ars Chy-
mica solerti Segregatio-
ne inde parat: Oleum,
quod a virtute sua Ee-
halah siue Εουφοριου
appellare placuit: nec nõ
Essentiam siue Virtutē
nobilissimam, vel (vt a-
ly loquuntur) Quintum
esse: & Sal denig purū
admodum, & acredine
corrosiua præditum.
PORRO, fossio ra-
dicis huius calidissima,
diligentiam singularē,
& tēporis positusq; cor-

Temperamentum
Sal. 6 }
Sal. 2 } pa.
Mer. 3 }
}

Naturæ & facti
Calefacere.
Siccare.
Extrahere.

PRODVCTA
Pharmacopœia
Εουφοριου
Essentia.
Sal

Herba, & folia
Flares & lenti.

CONSTEL-
LATIO.

porum cælestium, observationem prudentem requi-
rit. Si enim hæc fossa fuerit, Sole siue Marte in
Leone versante, ad nullos membrorum interiorum
Affectus, nisi cautione prudenti adhibita, est admit-
tenda: sed solummodo Aegritudinibus partium
externarum, ab frigoris iniuria profectis reseruan-
da. Eius vero rei causa, non tam à Tempera-
menti Partibus simplicibus (siue quæ lis impressa
est qualitate) quam Sulphuris puritate excellentis-
sima, Salis acredine intensa (cum vitrum tum
ferrum corrodente) & tandem Mercury tenuita-
te ac subtilitate eximia dependet. Quarum partium
proportio, & quantitas siue mensura, quanquam in
alijs plantis hætenus deprehensa sit maior, Subti-
litate tamen & puritatis præstantia, eadem quæ
in præfenti non fuit. Eamq; ob causam, cum in plan-
ta aliqua Sol partes quatuor tenere dicitur, nõ ideo
Lector

QUALITAS
Radix habet:
7. 1/2 }
2. 1/2 } par.
2. 1/2 }
Herba.
6. 1/2 }
2. 1/2 } part.
2. 1/2 }
Semen.
5. 1/2 }
4. 1/2 } part.
2. 1/2 }

Non solum In-
fluxus cælestis
vis, verum etiam
Elementorum et
qualitatum Ele-
mentarum cons-
ensus & auxili-
um mutuum, ros
hæc & efficien-
tiam in rebus præ-
stant: idq; pro ut
vigore & puri-
tate præualu-
riat.

CXVIIII.

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

Leetor totidem Sulphuris inesse cogitet: aut Sulphuris vim in omnibus aequalem reperiri: aliamue que partibus Sulphuris quatuor constat, in effectu idem prestare iudicet. Nam quemadmodum Sol plus potest in Leone quam in Ariete: & e converso in Ariete quam Aquario longe potentius, in Libra vero (vbi non solum diminutionem potentie, verum etiam Deiectione sue Casum subit) infirmius quam in Aquario dominatur: & tamen in omnibus his Signis quatuor non minus quam in reliquis octo idem Sol permanet: nisi quod in altero vires suas languide, in altero vero fortiter exercet: Ita etiam hoc loco, Quamquam Sulphur Sal et Mercurius, in omnibus plantis tam nomen quam

substantiam perpetuo retineant eadem: diversimode tamen, in alia subtilitate, in alia efficacia, in alia denique puritate excellunt: Atque ita in diversis plantis, gradus qualitatum diversos sortiuntur. Qualifere ratione inter Vina, aliud virtutis robore potentius, aliud languidius, tertium profusum imbecille deprehenditur: & tamen nullum non horum, nomine locoque vini dignamur. Que cum ita sunt, Radix itaque fodienda est mense Octobri. Herba metatur die mensis May, tertia, quarta, vel quinta. Semen carpatur circa diem mensis Septembris decimum, duodecimum, vel decimum quartum: & quidem Syd. rum συζητησιμους maleficis absentibus.

Simile 2 Solis
Dignitibus in
aqualibus, sub
stante vero
qualitate porp
tua
Sulphur, Sal,
Mercurius vbi
que odens. sed
vis aut bonitas
sive efficacia no
nem
Aliud simile a
Vino.
RADIX quan
do fodienda.
Mense Octob.
Herba metenda
M. Masi D
Semen carpatur
10.
M. S. P. 12.
D. 14.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS CERVARIÆ MARIS, doctrina Paracelsica, animalis, substantialis, atque elemental, in membris corporis virilis interioribus.

Oleum Behal.
hulah sic
μορφή.
Vene Em. lgn.
tes q. az.

VSVS THY
m. kintici intra
corp. Vnde

Ad
Anim. fl.
Hydr. ice.
Col. Dul.
Sca. l. p. c.

Sal enha leum
cure prone in
liqua paricula
ut aut Paracel.
Υδρ. κηλη
qu. & va. o.

Ex 200g. f. le
nis quid fit. &
vnde
Humores vitiosi
cucantur per
vitrina, Sudore
Mar. ca. (sive
Horm. n. h. d. e.)
Mense & tunc
f. sibilent expi
rationem.

ESSENTIA
v. s. intra cor
pus.

Ad
Virt. notu.
rob. rau.
Synopt.
Vires.
Corusim
mo. had.
P. r. ca. &
dos mor.
Luminea.

Oleum Behalah, ob caloris excellen-
tiam, & in concitando & irritando τω θυμω
sive Potentia cordis (vt vocant) irascibile effica-
ciam naturalem, Cordi & Vene caue sanguine
vitali laxius infarctæ, quatenus ea a corde calido
& humido, propaginitibus suis in subiectas corporis
virilis partes (ossa scilicet musculos, & lacer-
tos) descendit, consecratur. Virtuti autem eius θυμω
ζωτικῆ, sive Animositatis, iræ, atq; audacie conci-
tratrici, etiam accedunt aliæ. Nam Abscessus, qui
a Sale (vt Schola Paracelsica nominat) enthalico,
infectione quadam corrupto, sive humore putredine
vitiat, in Tunicam Erythroiden, sive inter hæc &
Membranam carnosam colliguntur, & Hydroce-
le appellantur, Illud ipsum profligat: si pondere
drahmicæ semis in haustu aceti Violati, novies per
diem exhibeatur. Eodẽ pondere ex Aqua propria
(Aqua intellige Plantæ huius stillatitiam) haustu,
dolores contusivos (vt vocant) sive μετα θλάσεως
quis calculi a renibus in meatus vrinarios depulsi,
duritie & aspritate sua in ventre inferiore &
ὀσφροσ, sive parte Virgæ virilis anteriore excitat,
calculis ipsi expulsi sedat. Nec minus ad splenem
nimio feculenti sanguinis infarctu non solum tur-
gentem, verum etiam inde duritie callosa correptũ
(quod malum Medici ζαίρορον vocitant) Luna de-
crescente per dies novem, singulo vero die ter (ma-
ne nimirum, meridie, & vesperi) quantitate drach-
mæ in Ligula aque Anisi, vtiliter exhibetur. Nam
hoc modo flatibus copiose concitatis, lien tam a
duritie quam excrementis atræ bilis terrestribus
exoneratur Essentia, quæ ex planta hæc integra

producitur, in corporis virilis parte inferiore, no-
mis vtriusq; venæ caue, qui in renes geminos, dex-
trum scilicet & sinistrum pertingunt: Venæque
mulgentes dicuntur (quod aquositate superflua
a sanguine exurgunt, atq; in renes derivant) cõpetit.
Quæ egregiè hæc sit cum θυμω ζωτικῆ Virtuti natu-
ralis confortat iuu, vel tũ saltẽ quando humor su-
perfluus, in eiusmodi membrum decubuit, vnde nec
in stomachũ nec in intestina derivari, aut per vomitum
sive aluam cyci potest, Medico cui libet eruditio
experiendo satis fiet manifestum. Etenim si ponder
Scrupulorũ sesquiquing, in Aquæ floribus Tiliæ
& Ligulis tribus, tempore matutino et Sole nondũ
exorto propinetur, Vires naturales potenter robo-
rat: humoresq; vitiosos, & malignos, non solum per
poros cutis, verum etiam tam per vterque in vesica-
m, et ex hac cum vrina extra corpus, quam (quod
plus admirationis habet) in Viro quidẽ per Maris-
cas, Muliere vero per menses, nec non insensilem
expirationem, euacuat atq; excernit. Syncope quoq;
sive animæ Deliquio affectos, & ex leui causa cor-
dolentes potenter reficit, & corpus Venere ener-
uatum atq; impotenter torpens instaurat: Si Luna
crescente quotidie sumatur. Vfus deniq; ei eximius
est, in Morbis ex membrorum aut temperie tur-
bata, sive actione laesa, vel συμπεργία & constitu-
tione naturali destructa genitus: si illis (vt vulgo
loquuntur) in fieri existentibus, nec dũ viribus fir-
matis in apertum prorumpentibus, quotidie cum
Spiritus Vitrioli guttis novem, in Ligula vini hau-
riatur. Sal plantæ huius, venæ illi multis anfra-
ctibus tortuose, quæ a Vena caua iuxta vertebra
spine

spine dorſi & musculos lumborum decurrens, in Peritoneum distribuitur, dicitur. Vis autem ei est in corpore humano, ad Sal Vitriolatū (vt Theophrastus loquitur) vel (vt Galenus de Tumoribus præter naturam cap. 12.) atram bilem, quæ in carnē decumbens, si mordacitate temperamentum siue virtutem particule euincat, cute & musculus perrosif Cancrum μεθ' ἐλκώσεως efficit, sui mitior (natura quippe nondum succumbente) extiterit, καρκινώσας ἀνέλκωσας siue Cancrum occultum, sed tamen tumore duro sese prodentem producit, profligandā: Si ad purgationem loci tali Fæditate obfessi, pon-

dere drachmæ, cum Olei Terebinthini candidissimi & purissimi guttis nouem, ex phlegmatis Vitrioli drachmis duabus quotidie sumatur. Veruntamen sumptio eiusmodi inchoanda est Luna in Cancro existente, hincq; per dies triginta quotidie semel frequentanda. Præterea ad Vitia putrida oris confert. In aceto enim rosaceo optimo cum terra Sinapios parte mixtum, ad Intinctus cibis si adhibeatur, gingiuis ruborem venustum conciliat, dentes firmat, materiam omnem putredinis remouet, halitumq; oris fetentem (si modo à causa dicta sit ortus) emendat.

VSVS SALIS
Canc. vlc.
Ad Canc. vlc.
Oris put.
Canc. siue Carcinoma, quomodo fiat ex doctrina Paracelsi & Galeni.
Sal Vitriolatu
Atra bilis mordacis,
Κάρκιν. μεθ' ἐλκώσεως.
Κάρκιν. vlc. ἀνέλκωσας.

NATURA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS CERVARIÆ maris, doctrina Paracelsica, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis virilis exterioribus.

Oleum, Pustulas liuentes, & eas quoq; quæ à morbo Gallico (ex occultis cuniculis quasi in apertum emergente) excitantur, inunctu sanat. Sal, in aqua Veronicæ ponderis decupli dissolutum, Herpetas militares & ἀδριαμένους siue depascentes, Scabiesq; malignas alias, quæ vicinam cutem acredine sua (descensu tamen non profundo) depascent, colutione mane et vesperi adhibitum profligat sanatque. Essentia, in lotura capitis lixiuio addita, vel post lotionem Cosmocomio siue Comptorio instillata, atq; ita cum hoc, capillo comendo adhibita, Tineas capitis (quod Vitium Quibusdam Fractio ap-

pellatum fuit) tollit. Cum Oleo & Sale, Mariscas (sunt hæc Vlcusculorum in Sede eruptiones) illitum exiccat, exiccatasq; detrahbit. Oleum, Temporibus, arterijs & Sapbeæ inunctum, non solum Lipothymia siue Defectioni animæ (non fori tamen) medetur: verum etiam spiritus exhilarat, animositatem & alacritatem inducit, & partium suarum tenuitate in ima corporis penetrans, cor roborat, & inertitiam omnem discutit: vt ita Planta ipsa, nobis Germanis pro Hirzwurz potius Herzwurz dicenda videatur.

VSVS SVBtilitum extra corpus.
OLEI.
{ Puff. lvi.
Mor. Ga.
Lipthy.
An. lang.
SALIS.
Ad { Hep. mil.
Scabi. ser.
quasuis.
ESSENTIA
Ad { Tin. cap.
Mariscas.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ EFFICACIA, ATQVE VSVS CERVARIÆ, doctrina Philosophiæ veteris, animalis, substantialis, atque elementalis, in membris corporis humani interioribus.

Qui rerū terra nascentiū vires solerti inquisitione sunt scrutati, huic Plantæ qualitatem siccam & calidam tribuere. Decoctū huic ex vino potū, ad Cicuta improviso hausta noxas, viresq; stomachi inde prostratas valet. Semen tritum & radix minutim concisa simul cocta, siue etiam puluis horū crudus, esu ad Tormina ventris & dolores spasmodicos membrorum commendatur. Succus radicis arteriam asperam expurgat, cor roborat, ideog & Tussi me-

detur. Seminis & radicis cum carne Caprina coctorum in sculum, dum adhuc calet cum lapillis Cancrorum in puluerem redactis potum, Medicis non solum Seculi prisce sed & recentis, contra calculos efficax est deprehensum. Caules plantæ huius Saccharo conditi, & pondere drachmarum quatuor tempore matutino simulq; ventre ieiunio sumpti, lienem obstructione induratum, ad habitum pristinum reduciunt.

MEDICORum & Philosophorum vetera doctrina, de qua habitibus & Facultatibus huius Intro.
{ Nox. Cic.
Tor. ven.
Spasmod.
Tulsi.
Calculos.
Schir. sph.

NATURA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS CERVARIÆ, doctrina Philosophiæ veteris, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis humani exterioribus.

Herba conuulsata, imposito presentaneum esse fertur morsibus canum rabiosorum nec non animalium venenatorum aliorum Auxilium. Decoctum radicis & herbe, modo Epithematis adhi-

bitum (præsertim si simul & radix ex vino bibatur) membris frigore afflictis, calefaciendo opem egregiam præstare perhibetur. Succus herbe vnguentis ætius ætiosus siue feruorem ambustorum mitigans.

VSVS PLANte huius extra corpus ex doctrina Veterum.
Ad { Mor. Ve.
Nox. frig.
Fcr. amb.

mitigantibus, vtiliter miscetur. Nam ob æquabilem qualitatis calidæ temperiem, quemadmodum calor radio, um Solarium calorem ignis naturalis

debilitat, ita hic omnem inflammationum æstum molliter sedat.

Quomodo fac
cus Hæbe ad
ambusta condu
cat ?

NATURALIS INCLINATIO ATQVE VSVS CERVARIE,
doctrina Magiæ veteris & recentis, spiritualis, cœlestis, & miraculosa, ex prio-
ribus omnibus exoriens & effluens: in membris corporis
humani interioribus & exterioribus.

Massa ex Oleo feminis, Succo radicis, & Gummi herbe, tempore conuenienti comparatorum, &

quæter suppeditat) inducat: Eadem etiã Ægritudine dictæ naturaliter resisti. Quod cum ita se habeat,

VIS ET FA-
culas Magica
huic plantæ quo
modo acquiritur.

Marte in Domo prima Saturnoq; in septima commorante (ita tamen, vt virtus Signi quod in Domum primã incidit, quam eius quod in septimam, sit potentior) muicè mixtorum, atq; agitatione assidua ad Solem inspissatorũ, magnitudine fabæ deuorata, continuo sanguine & spiritibus concitatis animũ efferat: Ita, vt morte & periculis ferociter spretis, in cædes & effusionem sanguinis totus feratur: ac truculentia æquali atq; inhumanitate inexorabili, tam in homines quã bestias defœuiat. Atq; eadem ad Paralyfin quoque (quæ priuatio siue defectus quidã est moro naturalis in corpore, ac in neruis, ligamentis, et tendonibus solummodo spectatur) laudatissima simul & efficacissima

Fortitudi-
incendit-
Paralyfin
prohibet

Proceres Tur-
cici vniuersi Paraly-
sicis affliguntur,
idq; in hoc
Gummi Masz-
lach frequentius
sumpti.

Pterocholis si-
Oxycholis cito
defflagat ita tito-
que minus ma-
h inde percipi-
unt.

Quomodo hæc
Maszocham Pa-
ralysi occurrat

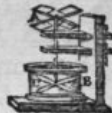
Ratio à testimo-
niis physicorum
quorundam, &
exemplis ex ip-
sis Experimenta
desumptis.

Vnius causæ
plures effectus.

TITVS IM-
perator in fabita
Excandescencia
spasmo liberatur

babetur. Quibus enim rerum virtus naturalis longo vsu cognita, & causa simul efficacie quam exercent explorata fuit, illi hoc assëuerant. Quæ res subitis Affectibus animum immutet, ita vt pro humano & miti furiosum, pro tristi vero hilarem, pro truculento & hostili amicũ, sincerum & beneuolũ (qualiũ conuersionũ exëpla, vita humana fre-

MASZLACHI CONFECTIO.

CVM in planta præsentis historia, mentis facta sit gummi Maszlach, hoc loco exponendi videtur, quod de eo aliquando ex relatione Calephi cuiusdam Characteris cognoui. Egit Is in aula Imperatorũ Turcicũ Chapiangasum (id est Præfectum suũ veteris Familiorum, qui Inuicibus purpuratu Atrij ministrant) longo tempore, ante artem tensoriam professum: & tandem ob præstitam in officio administrato diligentiam & fidem, anno 1555. ab Imperatore Solimano non solum libertate donatus, Verum etiam liberaliter collatus spiritibus diuisus, Vallona (vrbe Macedonia satũ antiqua) domicilium verum & fortunarum suarum collocauit. Vbi cum annos aliquot habitasset, iam senex peregrinationem Mæchitanam suscepit. In eo itinere, cum inter alios me quoq; ei comitem iungi contigisset, sermone Gallico quem mediocriter callebat, mihi significauit. Lachrymam hæc a Solu Meiz, emũ (Sacerdotes illi sunt legum Mahometicarum scientiam professi) duodecimo quoq; anno, quando Sol Leonem tenuerit (tempus hoc lingua patria on it) idem solera Vocitant) in Træconitide monte, arte diligentissimè occultata ita ferè parari. Semina quolibet anno, dum Venus vel Iupiter in Signo Leonis, & quidem ascensu suo Horizontem modo affecto) versatur, colligunt: atq; cura diligenti adhibita ne situm contrahant aut pulueribus vitentur, subinde versata acri exponunt: tandem vbi tempus expetitum adest, ea ipsa molunt. Vbi in trapezo quassant, & Oleum (quemadmodum ex lino, nucibus, & papauere solet inde exprimunt, expressumq; reponunt. Vbi vero Sol gradum Leonis decimum, decimumquintum, vel Vicefirmum cursu suo attingit, quoq; herbae florum & radicum copiam magnam colligunt: & radices quidem minutim concidunt, succumq; inde exprimunt: herbam vero & flores, aqua Iordanis suauĩ decoquant Decidit hinc vbi id refrigerit, mucilago quadam glutinosa supernat. Huius ergo illi partes æquales tres, cum succi ex radice duabus, & Olei ex Semine vna commiscunt. Hoc facto, omnia simul in Vasculum capaxius A, operculo foraminulento D. testum reconduntur: Vasculum vero in loco sublimi & radijs Solaribus pateat collocato, instrumentũ B, (quod Ventu superne impellentibus perpetuo circumactũ, spatulũ quatuor C. materiam in fundo assidue agit) inferunt. Hanc itaq; hoc modo reconditur, vbi tandem ad spissitudinem mellis (vel vltra etiam) fuerit redactus, Agitatorio ablato, vbi dum durefcet siccatur. Atq; hoc perhibetur esse gummi Maszlach, cuius apud Turcas vsus est frequẽs, sed notitia ortus & modi quo paratur (præter Sacerdotes dictos, qui ante tempus constituti, quoq; vxores & liberos suos, ab eius tractatione arcent) paucis admodum perspecta. Porro ingens precium ex hoc Sacerdotes colligunt: Nam ipse portionem drachmas sex pendentem, Asperu ducentis & triginta emi: quam mecum in Germaniam detuli.

statim excutiunt: Vt plurimum vero immo sepiissime illos, qui fomitem iracundiæ fouere ac premere, nec in apertũ emittere consueverunt. Cui testimonio, vel exemplum Titi Imperatoris Romani accedit: Qui spasmodicis doloribus resolutus, cum iracundia subita excandisset, membrorũ motum, & sanitatem pristinam est consecutus.

Caput Tricesimum.

LEONHARDI TVRNEISSERI LIBER I.

DE CERVARIA FÆMINA, QVÆ ALIIS CERVARIA ALBA SIVE GERMANICA, ET PINASTELLVM, NEC NON MEON, ALIIS VERO CORDYLON SIVE TORDYLION APPELLATVR.

GENVS, PATRIA, NOMEN.

Altera hæc Cervariæ species, quæ mihi quidem à dictionibus Ayalah & Aleiba איליבא Aialebab (id est Ελαφίσις siue Hirschenschwanz) dicta videtur, Appellationem Tordylion siue Cordylon (vel etiã, vt Paul^o Aegine- ta habet, Gorchylō) quã Dioscorides cuidã huius generis Plantæ tribuit, ad Plantam illam Sylvestrẽ et graueolentẽ, quæ etiam hoc sæculo tam Arabibus quã Chaldeis notissima איתחלב איתחלב, id est cor muliebri (quod omnem virulentiam & asperitatem intractabilẽ animi emolliat, Affe-

ctumq; mitem et placidũ inducat) nuncupatur, vt referam monet. Nã Chaldaicum איתחלב Aithaba cũ Græco θηλεία id est mulier, et איתחלב cum καρχαία id est cor, significatione cõueniũt. Si itaq; di-

ctiones illæ Græcæ (Syllabis α et λ, vt in q; re scelis) cõponantur, inde appellatio καρχαία, quæ Dioscori non ineptè respondeat, constatur. Ceterũ dicta est hæc quibusdam Germanice Harstrang, Alijs Ocellum cerui, Alijs Pes porcin^o: si de veritate nomi-

SIGNATVRA GENERALIS.

QVÆ effigie in capite precedenti, dum historiam Cervariæ maris persequeremur, Genus omnes corporis virilis, quæ a corde in inferiorem eius partem feruntur perspicue signantur. Ea etiam easdem partes primarias & in inferiorem corporis Mulieris partem sparsas (quod distributione & forma à Viri nõ multum discrepent) volumus signatas.

RATIO QVÆLITATIS.

QVOMODO subtilitates planta precedentis & quog; sequentiã, animos Vrentium effert. Et feroci impetu in viriles ausus rapiant, partim capite modo præmissis est commemoratum, partim in sequentiã describitur. Quod autem hæc, contrarium illis ductus effectum præstat. Cum iracundiam mitigat, & Affectus mites placidosq; ciet nemo cur miretur habet. Nam tam Sol quam Luna, & alia Sydera errantia, vbi primi Motus circumsistunt contorqueantur ab ortu in occasum, motus tamen peculiare habent: quibus contra morem stellarum fixarũ immo & primi Mobilis ab occasu in ortũ reuertuntur. Præterea, tempus & occasio qua radices fossio instruitur (observatis præsertim Signis saminis & beneficiis. Sapore, Piceibus, Virgini, & Libra: positum item Planetarum congruo, & Iouis in Domo prima, Martis in septima vel quarta, & Veneris in decima) momenti plurimum ad efficaciam talem addit. Quod non solum in planta præsentis, sed etiam aliarum similium, radicibus, folijs, & seminibus (vt scilicet. quamvis generis sint eiusdem, natura tamen qualitatibus inuicem pugnent) sapissime & iuvare solet.

nis retinẽdi admodũ à bigua. Vandalis appellatur Mellinossela (id est herba deliquis) Indis quibusdã non sine causa Atunsaal. Nascitur autem vulgo in sylva Hercinia, & ad Laborum amnẽ in Tractũ Tribocensi: visitur etiam circa Curiam Rhetorum, nec non in Valle Athesina, atq; etiam Corniculo mõe, locisq; præterea alijs pluribus: inter quos copioso eius proventu eminent, Sarmatiæ Europæe solitudines ille immensæ, & campi quog; Marchiaci circa Villantiquam & Massinã oppidũ, prope Aedes Venatorias vtrusq;

FORMA, CONSTELLATIO, ET QVÆLITAS CERVARIÆ FÆMINÆ.

RADIX Plantæ huius, odoris vehementia & gustus acrimonia priorem ferè emulatur: sed tamen eadem & minor existit & gracilior. Quinquã autem colore tam intra quam extra purpureum quid præ se ferat, atq; ideo pro Cervaria rubra quibusdam videatur habenda, me tamen ea re à sententia nequaquam dimoveri patior. Nam plantas (vt initio sum testatus) Subtilitatibus potius inde extractis, quam specie formæ externæ spectandas duco. Quod si vero his quog; argumenta & indicia habitus externi respondeant, iudicium & certius & firmitus inde facere non dubitavim. Ideoque Plantam istam, siue Quis pro Cervaria nigra, siue candida (siue vt cuiusq; animo libitum fuerit) habeat, nihil sane moror. Porro radix ista, superne

densa capillamentorum coma, quæ tam habitu quã colore à Mare nihil discrepat, vestitur. Sed herba à similitudine eiusdem non parum recedit. Nam folia, vt profunditate incisurarum (etiam Pimpinellæ aut Apij superantium) Mari præstant: ita firmitate & viroris in luteum elanguescentis elegantia, vicissim eidem cedunt. Caulis quemadmodũ Cumini geniculatus est & gracilis, soloq; pingui & sæcundo sæpe altitudinem cubitorum duorum, vel etiam (si vbertas superet) sesquiterium acquirit. Flores iidem vt Cumini, umbella candicante & pediculis numero se confertis emergunt. His vero semina ad exemplum Maris, de quibus abunde dictum est, & lata et angulis striata succedunt. **RADICEM**, quæ partibus reliquis caliditate præpollet, Sol vegetat

NOMEN.

Altera Cervariæ species dicitur hæc vt reliquæ (sed voce mutata a n fons)

איתחלב Aithabab id est cor femineum siue καρχαία.

Alijs Appellata Ger. Karntsch. Lat. Ocellum Cerui, Pes porci Vand. Mellinossela Atunsaal.

Chaldæis sicut Planta huius, nomen.

איתחלב Aithabab id est cor femineum siue καρχαία.

Tordylion deducit. ex Chaldaico Aithabab. h. ut fit quasi καρχαία.

PATRIA. Hercinia sylvæ, Vallis Labori. Curia Rhetorũ. Ceraticæ montis. Sarmatiæ Easto. Marchiæ.

FORMA Radix.

Herba.

Caulis.

Genus & Dignitas Plantarum Thurneissero mega spectatur & Subtilitatibus & Virtutibus quam indicis ex formis formæ. Quinquã ea quæ non parum ad iudicium constitudinem addere dicit, si vultu consonant.

Flores & semina.

Temperamentū
Sul. 7 }
Sal. 3 } par.
Mer. 2 }
Natura & facult.
tis.
Calcfacit.
Roborat.
Lenit.

CONSTEL.
LATIO.
Radix quando
fodtenda?
⊙ in Decad.
vit. 8.

Manū f. 11.
ouc. 8.

Herba colligen-
da.
M. Maio.
⊙ in Gr. 11:
14. 16. 2.

Cre. fe.
⊙ in 8.

QUALITAS
Radix habet:
⊙ 6 1/2 }
⊙ 4 1/2 } par.
⊙ 1 1/2 }
Herba.

⊙ 6 1/2 }
⊙ 2 1/2 } par.
⊙ 2 1/2 }
Semen.

⊙ 3 } part
⊙ 3 }
Semen carpen-
dum.

M.O.S.D. 2.
Sacerdotes Aeg-
gypti diem sex
mēnsis qua-
si pro inauspic-
to habuerunt.

getat virium imperij sui partibus sesquiseptem,
Mars quatuor cum quarta vna, Luna vna cum
quarta itidem vna. In herba dominium qualitatis
Solaris sibi vendicat partes sex cum duabus quar-
tis, Martialis duas cum tribus quartis, Luna
quoque duas cum quartis tribus. In Semen (quod me-
diam inter partes commemoratas naturā obtinet)
virtutis suae contulit Sol quidem partes sex, Mars
vero tres, Luna totidem. Qua mixtura cum partes
ille in societatem mutua cocant, Planta haec inte-
gra, in Separatione artificiali (quae ministerio artis
Chemicæ perficitur) è Sulphuris partibus sex,

Ε ΝΕΡΤΕΙΑ. EFFICACIA, ATQVE VSVS CERVARIAE FOEMINAE,
doctrina Paracelsica, animalis, substantialis, atque elementalis,
in membris corporis feminei interioribus.

THYMOX.
vulgi ex hac
Planta vites in-
tra corpus.
Ad }
Duro.
Motus.
Iram.
Furorem.
Spasmodum.
Paralyfis.
Melanch.

Thymokynthi-
ca tam gal. rē
quam frigus na-
turae inimicum
moderate et
temperate argu-
mento admiran-
dae eiusdem po-
tentiae in natura
eorum latentis.

Oleum Behalah, quod ex Radice hac confi-
citur, venis quae à trunco vene cauae (vbi is ad po-
stremam spinæ vertebrae et sub caput Pectinis ap-
pulis) bifidatim in membra generationi famulantia
sparguntur, deputatur. Vfus eius Affectibus Ma-
tricis omnibus, quos Hippocrates & Galenus plu-
rimos recensent, praesertim autem ijs, quos intem-
peries frigida, & vitium quoque naturae in Attra-
ctioe, excessu vel defectu peccante procreant (vt
sunt humorum & Ichorum deprauatorum colle-
ctio, Mole, atq. id genus alij) praesenter medetur.
Nam vt aestus quosuis praeternaturales extinguit:

Salis tribus, & totidem Mercurij constare ap-
paret. Atq. hinc eidem,
Potentia & vis quaedam
peculiaris in spiritibus
rescendis, virtute na-
turali confortanda, atq.
cupiditatibus Affectuum
tumultuantibus sedan-
dis atq. comprimendis
inest. PRODUCTA
ex ea, quae in Mare ea-
dē sunt: nimirū Oleum
Behalah, Essentia, &
Sal tenuitate admodum
penetrante praeditum.

METALLA QUALI-
tate sua corrosiva exuen-
di modus.

OLEA ex Salib-
us, Liqueoribus,
& Sulphure (si-
ue etiam specie-
bus Metallorum
alijs) extracta,
quando vt intra corpus tuto
sumi possint parare volumus:
ea nos Extractū radicum huius
proportione sesquialtera mis-
cere, & igni reddere subigenda
oportet: atq. omnibus quae ars
Chymica requiritur peractū, De-
stillatione vulgaris ex loco A. in
B. & per C. in D. ducta, tandem
reficere. Laborem istimum-
di, cui studiū Chemia cordis sue-
rit, equidem haud tractabit in-
gloriosa. Nam experientia mul-
tiplici cognoui, hac methode om-
nem qua mineralibus inheret
qualitatem corrosivam, Virtute
potente radicum huius mitiga-
ri: & Spiritus Arsenici quos,
Mercurij Sublimati, nec non
Vetrioli immixtos & vsus idone
et reddi.

quarto & Mansionē undecima, siue (quod praesta-
ret) in primo & Mansionē octaua versante, ac cae-
lo quidem sereno siccoq. institui desiderat. Herba
summum vigoris gradum tenet, mense Maio: Sole
in gradu Geminorum decimoquarto, & decimo
sexto, Marte vero in Leone existente. Colligenda
autem est, Luna in incremento suo ad plenā orbis
illuminationē aspirante, & siccā loco ubroso: atq.
antequā annus elapsus fuerit ad vsus medicos tradu-
cēda. Semē carpedū est die mēsis Octobris (quē A-
egypti Πασφί, Graeci Πουαυε Λύνα vocarunt) septima:
Nā sexta, q. in ea Sol omnium potētissimē vires suas
exerceret, Sacerdotes Aegyptij talia inchoare vel
tractare serio interdixerunt.

ita etiam frigus omne naturae inimicum temperat,
& ad mediocritatis conuenientis terminos restrin-
git. Etenim cum naturae nunquam otiose & non
solum (vt Galenus inquit) per se omnia sapientis-
simae agentis, verum etiam insuper documentis so-
lertiae suae pulcherrimis omnia erudientis motibus,
plurima subinde efficiantur: quae saepe & fidem su-
perant & aduata videntur: Ideoq. nec in his plan-
tis tribus, eandem tam calorem quam frigus pra-
ternaturale corrigendi potentiam, quis habet cur
miretur, aut experiendo a se nō exploratam, neget.
Sumitur autem secure atq. absq. periculo (cum etia
Pregnans

LEONHARDI TVRNEISSERI LIBER I.

CXXIII

Pregnantibus innoxium sit mane & vesperi pon- dere drachmæ, ad Affectus calidos quidem in Aqua Portulacæ, ad frigidos vero Cinamomi. Porro ve- nis Temporum arterijsq; illitum, & simul pondere drachmæ semis in Aqua Violarum lutearū hau- stum, Affectuum à san- guine circa cor ebullien- te ferocientium æstum mitigat: Paraly sin siue Spasmodium, qui ab excā- descentiæ immoderate suppressione violēta or- t̃, nervos corporis toti- us adducit atq; motu v- sug, eosdē priuat (tremo- re quoq; membrorū om- niū superinducto) præ- senter soluit. Cum trib⁹ deniq; guttis Olei Anti- monij pari pōdere ex A- que cornu cervini stil- latitiæ Ligulis tribus sumptū, in atra bile atque a- deo Spirituum tristitia (præcipuē vero ira) ejcien- da plurimum pollet. Humore enim noxiū dū pro- fligat, cor Affectuū pcellis ex eo turbatū, trāquillū & placidū reddit. Essentia, radices, herbæ & se- minis, propaginib⁹ venæ cauæ, quæ cū Venis semi- nalibus (dextra & sinistra) in Vterum & reliquas partes vētris inferioris generationi seruiētes spar- sim feruntur, familiaris habetur. Pōdere itaq; drach- mæ quotidie ter sūpta (pāniculis quæ Oleo modo cō- memorato sint irrigata, in collum Matricis simul innisus) Schirros, Phlegmonas, Cancros, & quia in hac parte contingunt Tumores & Vlceraiones

alias similes sanat. Sal radices, herbæ & fe- minis, venis lumborū & coxendicum, surculisq; earum qui supra & infra Venæ cauæ diremptus v- trinq; exorbitantes, in Peritonæum, musculos lumborum & Omentū, hinc vero deniq; ad or- gana generationis pro- pagatū, addicitur. Mu- lieribus ergo in partu (vt crebro accidit) ex nimia profusione san- guinis (vt pote spiritus & vitæ douicilium ex istentis) deficientibus, ex vino generoso par- tim assidue potui datū, partim illitu frequenti circa Venas Temporū & nares adhibitum (cū illi mixtum, ad omnem

OLEVM ANTIMONY καθάρτικον.

OLEVM hoc natūgenū paraturū qui sunt, primo Antimonium crudum & Mercurium quam exquisitissime & depuratum & sublimatum in puluerem tenuem redigunt, atq; Salu primum liquati & post hec recoagulati tandem triti parte sextadecima adiecta) inuicem miscent: Ita nimirum, vt pondus Antimonij sit vinctarum octo, Mercurij quatuor, Salu vna cū dimi- dia. Hac itaq; probe commixta, in Cucurbitam B, simul conduntur: Ipsa vero Cucurbita probe luto munita, in fornacem Ventilatoriam A (cum imum, ne cineres, pulueres vel sordes alia per- fluant ignemque quid impedimenti interspillet, craticula munitur) pendula quasi, vt figura apposita exiguo, sed post gradatim magis magis, donec Cucurbita rubescat aucto, humor ex contentis in Re- ceptorium C educitur. Quamprimum autem rubor ille sese ostende- rit, Oleum quod iam extillauit & candidum est atq; pellucidum, cōtinuo vt effundatur oportet. Nam si Phlegmatis rubei vel guttu- lam minima ei miscatur, mox limpiditate & perspicuitate amissa concreuit, & in materiā butyro hyberno similem transiit. Hac ergo vbi peracta fuerint, Olei limpidi vincta quatuor cum radicem He- paphylli rite siccatarum & concisarum vinctis duabus, Cucurbita inuertuntur: & Alembico imposito, Destillatio lenta igne institur- tur. Tunc demum Oleum profuit sensus admodum & incandū, quod potentissimè purgat, & ad vlcera omnia putrida & tuberosa, ausiliū excellentissimū prestat.

Agitatio & con- cussio vehemens spiritui atq; hu- morum in tra- corpori Paraly- tin & spasmodi- cae infert.

Quomodo Thy- monsynthon de- stum cordis cum Affectibus con- sistens comp- primat.

tus præter modum defecere vel languent, celeri ad- iectione resarciendam, vi singulari polleat) cum- nutriendo tū roborādo magnificè auxiliatur. Præ- terea Matricem refrigeratam & humoribus disco- sis oppletam, calfacit, expurgat, & (cum facultate adstrictoria simul præditum sit) collum quoq; eius- dem vt probe occludatur facit. Ideoq; ad Gonor- rhæam, Quod radix dum viret rafa perq; medium secta Aqua ardente maceratur: post vero per dies sexaginta, Aqua ipsa tempore matutino & ore op- time cloto mensura Ligulæ bibitur, Est illud inuē- tum vtilitatis non contemnenda.

ESSENTIÆ vltis intra Cor- pus, Ad Schirros, Phlegm. Car. &c.

SALIS VSPS De Puer. Keyea. comp. Ad Fri- Ob- Gonorr.

NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS CERVARIÆ, doctrina Philosophiæ veteris, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis humani exterioribus.

Herba cum radice minutim concisa ex aqua & sale (inter bulliendū iniecto) Decoctum, Mulie- ribus ob tēperamētī fri- giditatē facultate gignendi destitutis, si bibe- tur, Diuino amuente auxilio, fecunditatem haud dubiè confert. Suc- cus Radicis cum mica panis recens cocti & Terebinthina in Em- plastro impositus, Tu- mores illos Schirrosos,

atq; Abscessus δυσουρῆος siue suppuratu diffici- les, quos in Mulieribus quidem Menses obstructi, in Viris vero Hemor- rhoides suppressæ gene- rant, emollit: locumq; affectum à Symptoma- tum malignorū incur- su tuetur. Succus ex se- mine trito illit⁹, tuber- cula ex Phthiriasi orta Morbung ipsam dise- cutit. Oleum, ad vlcera queuis fetentia &

VSVS CER- varie femine Subtilitatuq; ei- us extra corpus Herba, radice, & seminis vltis. Fecundit. Ad Tumores callosos Phthiria.

DE SIRONIBVS ATVN.

IN India orientali (quod hoc loco memoratu non est indignū) quemadmodum & in loci quibusdam America, in adicula & cō- tubernijs Incolarum, ex sudore humano qualitate cali & natura regionis habitata subferente) gignuntur animalcula quadam exilia, nigra, oblonga, & quemadmodum Centurpeda multū pedi- culis ingredientia, Homini bus locorum dictorum Atun appellata. Hac hominum dormientium corpora inuadunt: & cute celeri mor- su perforata, humori qui inter hanc & carnem continetur sese immer- gunt: vbi postea tenaciter hærentia, locum vicinum paulatim ero- dunt, inq; cavitatem exesam quasi onā quadam exilia & candida (quemadmodum musca in carnis excrementa sua Vermiformia, Triper sue Mida in Auellani fructibus, alij scobem magnitudinis nuclei Ceraforum numerose conglomeraata deponunt: vnde cen à Sironibus vniu, membrum pruritu indolens) sexatur: tandem, canicula illa ex affrictu concidentibus, in plurimū quoq; corrup- pitur: vel sapsim (cum plerumq; pedes aggregantur) in super omni-

OLEI. Ad vlcera fist- da & manantia,

L 2 fluxuosa

CXXIII.

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

fluxuosa salubriter admodum adhibetur. **ESSENTIA**, Vermes non solum dentium & aurium, verum etiam (si pāniculis instillata circa umbilicum applicetur) ventris, nec non Vlcera si his instilletur efficaciter interficit, partemq; in-

ESSENTIA.
Dentium
Ad { Aurium.
Ventr. {
Vlcera.

SALIS.
Ad Varos & Ictus in facie.

no claudam & mancum euadir. Huic ergo Mala Incola herba ipsa Aristal dicta, qua nostra odore & forma (excepta magnitudine & libertate qua superat) prorsus responder, succurrunt. Atq; hac est ratio, qua hoc loco Cernariam Faminam ad Phibiviasin (quod morbus hic cum Affectu dicto genus videatur habere comune) quāquam eius rei nondum periculum fecerim, commendandam duxi. Rem autem istam, si quādo morbi tales offerentur curandi, Medicinā experimento explorandam committo.

quinatā mūdificat ex purgat: Id q; mihi ipsi in bobo, equis, & pecudibus alijs sepe numero est perspectum. Salex Aqua rosacea si illina-

tur, Varos siue iōbous in facie profligat: cutemq; lauem & equabiliter coloratam præstat.

ENERGIA, EFFICACIA, ATQVE VSVS TORDILY,
doctrina Philosophiæ veteris, animalis, substantialis, atque elementalis, in membris corporis humani interioribus.

Vetus Medicorum Schola, huic Plantæ (si modo quam descriptio illius exhibet, ea hæc nostra existit) qualitatem quam etiam reuera possidet, calidam & siccam attribuer. Porro, facultatum eius vis atq; natura ferè cum Cernariæ maris est eadem: Sed efficacie ob temperamenti conditionem ignobiliorem, robur languidius & mitius. Radice autem huius capillata, Ayrta et Sage in Philtris siue Veneficij amatorijs atq; artibus in bonefistis alijs, plurimum vsi fuer, & etiamnum vtuntur: Sed cum recitationi exemplorum contagiosorum, omnino duxerimus superfedendum, huic loco ea de

Vetustiores quid de qualitate & viribus Tordily tradiderint.
VSVS TORDILY Legimus.
Ad { Ven. frig.
Melanc.
Ob. men.

Quæ Piorum aures atq; animos ostendunt ab Authore hic prætermittuntur.
Menses victus incontinencia, causa suo naturali reuocantur.

re nihil quicquam est insertum. Alias autem si decocta fuerit, ex aceto quidem cum Croco & Piperi, potu venenis (præcipue qualitate frigida & humida præditis) potenter resistit: Ex vino vero cum herba ipsa, Aniso & radice Filicis (paribus portionibus adiectis) Imagines absurdas cogitationum ex animis atra bile agitatit eximit: atq; rationem perturbatam diuina aspirante clementia, in integrum restituit: Cū Myrrha deniq; rubea, Croco, & semine Anethi, menses victus inordinati & incontinentis vitio suppressos, ad cursum suum reuocat.

NATURA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS TORDILY,
doctrina Philosophiæ veteris, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis humani exterioribus.

Quod Cernaria Mas iam descripta, in partibus corporis Virilis externis, id ipsum etiam præstans in corpore femineo præstat: Sed virium potentia remissiore, ideoq; temperamento sexus femineo accomodatior. Planta itaq; hæc decocta vel cruda etiam, membris frigore perustis (siue Affectibus frigidis quibuscunq; afflictis) vtiliter applicatur. Radicis arefactæ puluis siccus panis insutus, Hydropticis circa ventrem & crura tumore aquoso turgentia impositus, aquam intercutem mirificè

VSVS TORDILY extra corpus adhibiti.
Ad { Fri. noct.
Hydropt.
Paralyfis.
Animalia venenata.

excitat: Sed Epithema hoc, sexta quaq; hora sublatum, ad radios Solares siue ignem calidum (vt humiditas inbibita inde extrahatur) suspendere oportet: atq; siccum subinde reponere. Herba & florum ex lixiuio Fraxineo et aqua (æqualiter dilutis) Decoctum, collutione adhibitum, Paralyfim ex laxitate neruorum obortam propulsat, motumq; amissum restituit. Plantæ carbonibus viuis impositæ sufficitus, Serpentes venenatos, Bufones, Scorpiones, & Araneos ex Cœclauibus fugat.

NATURALIS INCLINATIO, ATQVE VSVS CERVARIÆ
Fæminæ, doctrina Magiæ veteris & recentis, spiritalis, cœlestis, & miraculosa, ex prioribus omnibus exoriens & effluens, in membris corporis humani interioribus & exterioribus.

Plantæ huius, Sole cum Marte & Venere (vicinitate eiusdem tamen non combustis) in Leone ascendente & Domo prima constituto, Significatoribusq; agritudinum bene habentibus fossæ & repositæ, is qui sequitur vsus existit. Radix herbæ inuoluta, solo gestatu ex collo, nō solum iræ, liuoris, & odiorum acerbitatē, affectuumq; viru-

VIS MAGIÆ & fidealis Plantæ huius, si fodia ut.
in D.
D.
ascenden.

lentorum quorumuis incendia mitigare: verum etiam omnes pauores & terriculamenta imaginaria animi statu suo moti soluere: & Affectus placidos, mites, atq; hilares creditur præstare: idq; efficacius & potentius, si ipsa simul ex vino quotidie bibatur: Quod non solum hoc nostro testimonio asseritur, verum etiam (cum Natura ex sententia Hippocratis

Hippocratis, in rebus siue adstruendis siue destruendis per se ipsa viam agendi monstret (euentus ipse sepius confirmat. Quod si etiam semina genitalia siue Viri siue Mulieris, ob vitium intemperiei cuiusdam Fœtui naturali viuog. gignendo non sunt: siue etiam quæ in Matrice est potentia formatrix (more non Theologico sed Medico loquor) putrefactionis alius cuius vel frigoris immoderati iniuria, siue etiam pauore subito, iracundia, & alijs perturbationibus vehementibus animi, eo imbecillitatis sit redacta: ut ex semine recepto, Fœtum omnibus partibus suis perfectum conformare nequeat: atq. inde partus monstrosos siue etiam mortuos edi contingat, Malo itaq. eiusmodi ut occurratur, per dies viginti nouem vel triginta, Oleũ & Essentia pondere drach-

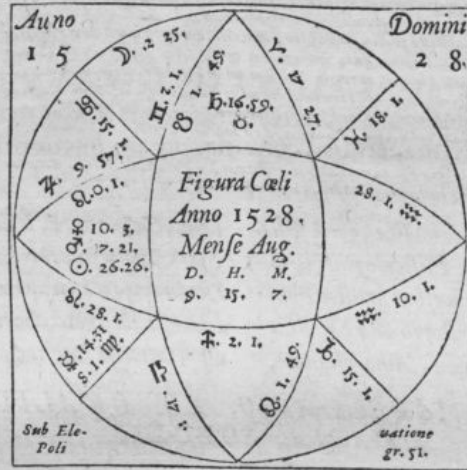
mæ dimidiæ (illud quidem tempore matutino ex iusculo auenario, hæc vespertina in hausto vini) quotidie vero Sal pondere drachmæ, in cibus est sumendũ. Auxilium id est ad Affectus tales efficacissimũ. Veruntamen (quod obseruari oportet) sumptio illa inchoanda est à mora Lunæ in Cancro, & vsque ad Eiusdẽ in idem Signum reditum (tum enim vsus eiusmodi mutari conuenit) frequentanda. Radix denig, tempore Contagij populatim grassantis osdorata (siue etiam mansa) aduersus Infectionẽ Πρεφυλακτικον salubre præbet: præcipue si Scorpione ascendente fossa, & aère sereno fuerit siccata. In quem vsus etiam ex Succo vel ipsa radice, additis Aromatis & Odoramentis alijs, Pomum odoriferum formari potest.

Quæ perfectio nem & formationem fetus intorciunt.

Intemperies ferminis spiritibus formatur in semine vitibus & corruptis.

CONSTELLATIO PECVLIARIS.

PLANTA hæc anno 1528 collecta est, a D. Friderico Strengero Medico & Physico excellenti: & præter vires commemoratas etiam alijs multũ pollere deprehensa est. Tempore autem fœtionis illius, Calam positu Planetarum & Signorum (ut Figura apposta ostendit) talem ferẽ faciem obtinuit.

Caput tricesimum primum,

DE CERVARIA SOBOLE, QUÆ ALIAS PHÆNICIA COGNOMINATUR, ET GERMANIS Schwefelwurz, QVI BVS DAM VERO HERBATHVRVM, SED VVLGO PEUCEDANVM APPELLATUR.

GENVS, PATRIA, NOMEN.

PERTIVM hoc Ceruaria Genus, Priscis mea quidẽ opinione אצלנאב Ayalzanab (quod significatione cũ præcedentibus consentit) appellata, & in Palestina optime nota fuit.

An vero pro ea, quæ nobis Wasserrausch vocatur, sit habenda, vix cuiquam videtur exploratum. Veruntamen inter dictiones אצלנאב quod est fluere & אצלנאב quod cauda, cognationis plurimum intercedere nemo non fatebitur.

Cum autem Peucere, strepitum qualis tubarum in distantia longiore auditur, Dan vero brachium alterum Iordanis (qui fluuiolus hodiẽ Belenas dicitur, atq. ultra Casaream Philippi in radicibus Libani montis vbi oritur, cum sonitu & fragore graui, per rupes descendit) significet: atq. Planta ista ipsa (quemadmodum & Ceruaria mas) in Libano monte circa fontes Fluuioli dicti copiosissima

NOMEN. אצלנאב Ayalzanab. Cõiectatio, quæ illis hæc herba fuerit apud Veteres, ex cognatione vocabulorum Zanab et Zaab. Planta hæc in Libano monte prope fluuiolum Dan, magno fragore per petras ruentem, maxime frequẽs prouenit. Peucedanum itaq. forte à Peucere id est strepitu & Dan primum fuerit appellatum.

SIGNATURA GENERALIS.

CORPVS puerile corporibus Viri & Fœmina (Vapore qua vtraq. ex hoc in maturitatem absolutam consurgunt, idem, ipsum Sicissim gignunt) similitudine proximum cum sit: Ideo imagine ea ipsa, quæ ante propagines Venarum in partem corporis cum Virilitate tum Fœmine inferiorẽ sese demittentes signauimus, etiam nunc Signaturam Venularum corporis Puerili, quæ à corde in omnes partes & membra inferiora diffunduntur, proponimus.

Peucedani origi-
ne Hebraici
quasi *rotatus*
ῥοτατος Id est
Wasserrausch
vel Haufhdan.

Peucedani altera
derivatio à
Peucedonia regni-
cula.

Quomodo hæc
Planta vulgo
& gentium di-
uersim linguis
vocetur
Ambrosiana,
Gratia Dei,
Cauda suilla,
Maxibatium,
Schweftwurts,
Herbatium,
Peucedamo,
Peucedame,
Herbatum, &c.

piofissima proueniat: Quapropter à fluxu siue stre-
pitu *Aque* & nomine
Dan, Appellatio Peu-
cedanum, que plerisque
Eruditorum est fami-
liaris (vt scilicet dica-
tur quasi *Wasserrausch*
siue *ῥοτατος* ῥοτατος aut
Kauschdan) origine pri-
mam sumpsisse videri
potest. Quamquam etiã
à regiuncula Calabriæ
(Peninsule illi, in ex-
trema Italiae ora versus *Affricam* site, & à *Pli-
nio* quoq; libro. 3. capito: 5. atq; *Historiographis* a-
lijs commemorat.) quæ *Authoribus* multis Peu-
centia dicitur, extitisse queat. Porro *Alij* hæc *Plã-
tam* non sine errore *Capulariam*, *Ambrosianam*,

Gratiam Dei, Caudam suillam, & Maxibatium
appellarunt: Alijs Ger-
manice *Schweftwurts*
(ratione si calor eius im-
mensus spectetur, nõ ab-
surda) & *Herbatium*
(nomine, cum radix o-
dore th^o emuletur, quo
que non reijciendo) est
nuncupata. *Italij* autem
Peucedamo, *Gallis* Peu-
cedame, *Hispanis* &
Arabib^o *Herbatum*, *Bo-
hemis* *Gelenykorë*, *Vadalis* *Ieblekoreybn*, *Polonis*
Siarkakorzejn, *Anglis* *Horestrange*, & plerisq;
Hörstrang & *Harnstrang*, sed (quod minctus assi-
duos efficiat) recte *Harnstreng* *Harnoffi* & *Harn-
uil* *Paracelso* vocitatur.

DIFFERENTIA VIRIVM INTER CERVARIAM
Marem Sobolem, & inter Famulam, ex etymologia
nominum Peucedanum, & Terhyllon.

DE Vocabulo Peucedano Et quiddam hoc loco referam, facit
facultas Planta huius cum Mare cognata. Cum enim Peucece de
sonitu armorum militarium (vt pote tuba sine tympani) exponi que-
at, Respectu eius, appellatio Peucedanum Planta huic nõ male qua-
drabit. Nam quemadmodum tympanum militare siue tuba, tam iam
cum hoste praelio constituto, alacritatem & (quod nemo inficiat
ibit) animum quoq; intrepidum & ferocem addit: Ita & Suerua
Planta huius, exemplo Maru iram in hostem conceptam magis ex-
asperat, impetuq; feruentiores ad certamen efficit. Non itaq; cui
mirã fuerit, si Mars & Soboli nomen Peucedanum, quasi *ῥοτατος*
vel *ῥοτατος* ῥοτατος, id est mutatio acerbitate, Famula vero
Terhyllon quasi *Kaghdana* (quod affectu iracundia tumultuantes
cohibeat & tranquillitatis restituit) à Vetustate rerum naturas
diligentissime scrutata, factum putetur.

FORMA, CONSTELLATIO, ET QUALITAS CER-
VARIÆ SOBOLIS.

Caulis

FORMA
Radix

Hoba

RADIX plantæ huius, inter reliquorum
Generum fere maxima
est: foris cute in cineri-
ceo nigricante & fibris
prolixioribus obducta,
intus candida, succosa,
mollis, & odorem (quã-
vis eũ aliqui, significa-

tionem parit) ex his Venena duplicia, qua odio capitali & uicinia
summa inuicè desiderare, atq; ita àli. d. v. siue *Adi. q. g. u. x. x. x.* sibi mu-
tuo prestare certo constat) eumit: Ita ferè sese habent Plan-
ta tres commemorata: Dum prior in iracundia tritanda & exag-
geranda, altera in eadem mitiganda: posterior vero *u. u. u. u. u. u.*
siue media via incedent, vim prioris quidem temperando corrigendo
& leniendo, posterioris vero adaugendo atq; roborando, potentia
& efficaciam peculiarem declarat. Quæ cum ita se habeant, Sub-
tilitates Plantarum istarum trium qua in sublime educuntur, pro-
tenuissimis & in exercendū Viribus lenissimis: qua in latius, pro-
crassioribus atq; adeo robustioribus: qua deniq; deorsu siue per def-
censum, pro crassissimis et robore operationis validissimis habentur.

tionem nominis Peucedani & amaritatem forte re-
spondentes, etiam dixe-
runt) iucundum, suauẽ,
exeplog, reliquorũ Ge-
neum thus in Vtriculo
cõcussu imitatẽ spiras:
ac cessite deniq; qui for-
ma caudæ cervinæ ver-
sus caulem rectã surgit,
in capite itidẽ vt Speci-
es reliquæ insignis. Cau-
lis (vt dictũ) satis robu-
stus, sed gracilis tamen
concauusq; existit: &
virore eleganti, atque
multitudine surculorũ
hlyosa nitet: ab radice
vero coliculi quidem
aliquot alij consurgunt:
Sed hi, quamquam simi-
liter *Adnatis* hlyescat,
proceritatem tamen ei-
us non assequuntur. Eler-
ba vt *Ferule* longiuscu-
la est, & tenuifolia, atq;
agmine dẽso vndiq; per
caulem sparsa: nisi quod
Foliola densius succres-
cunt, & robustiora si-
mul

MODVS DESTIL-
landi.
A PLANTIS pra-
scriptis tribus
ca inest natura
proprietas, vt
B Subtilitates ca-
uẽ nõ nõ tantũ
modo sed pluribus (suis sum ni-
mirum & deorsum) possint edu-
ci. Nam siue antrosum siue re-
trosum aut modo quocunq; a-
lio elcita fuerint, tenuitate
partium, purissimũ & nobilissi-
mũ nunquam nõ conferri pos-
sunt. Ideoq; Modum destillatio-
nis eorum, imago Scyptales
siue *Ambubana* (Serpens il-
lus bicapita, cuius Plinius lib.
5. cap. 23. & lib. 20 cap. 20. Dio-
scorides lib. 8. cap. 9. Aristote-
les libro de generatione anima-
lium cap. 3. & Aelianus deniq;
lib. 15 cap. 28. meminerũt) nõ si-
militudinem quam cum eo no-
bis visa sunt habere, merito
duximus adumbrandum. Nam
quemadmodũ Serpens ille (quã-
tumcumq; sane *Albertus* contra
Solimũ, eũ *ap. q. m. i. q. d. u.* neget)
non solũ ob cessu quoquo ver-
sus mobiles in Vtramq; partem
repi, videt, & audit: Verum e-
tiam cibum per ora dua capit:
atq; (quod magis in eo admira-
tionem parit) ex his Venena duplicia, qua odio capitali & uicinia
summa inuicè desiderare, atq; ita àli. d. v. siue *Adi. q. g. u. x. x. x.* sibi mu-
tuo prestare certo constat) eumit: Ita ferè sese habent Plan-
ta tres commemorata: Dum prior in iracundia tritanda & exag-
geranda, altera in eadem mitiganda: posterior vero *u. u. u. u. u. u.*
siue media via incedent, vim prioris quidem temperando corrigendo
& leniendo, posterioris vero adaugendo atq; roborando, potentia
& efficaciam peculiarem declarat. Quæ cum ita se habeant, Sub-
tilitates Plantarum istarum trium qua in sublime educuntur, pro-
tenuissimis & in exercendū Viribus lenissimis: qua in latius, pro-
crassioribus atq; adeo robustioribus: qua deniq; deorsu siue per def-
censum, pro crassissimis et robore operationis validissimis habentur.

simul atq; etiam latiora euadunt, nec virore vndiq; respōdent: cetera vero Fœniculū quodāmodo emulatur. Flores profert in locis quibusdam, præcipue vero circa Palestinam (vt in Festo memoriæ Magorum antiquitus consecrato, ibidem idipsum vidi) luteos, graueolentes, formaq; Anethi æmulos: Odor autem ille Succini tam similis est, vt nullius rei alterius magis: Ac perfectio eorum in loco commemorato (vt Incole referebant) incidit in tempus inter Pascha & Pentecosten medium. Semen in loco suo genituali maturitate absolutum, angulosū est & oblongū: atq; odore constat, nisi teratur ignauiusculo, sed acrimonia euidentiore linguam tentantium afficit: cumq; pinguiusculum sit, oleum (quemadmodum Anethum, Feniculum, & Cuminū) si destilletur copiosum, immo ratione proportionis non solum sufficiens, verum etiam superabundans fundit. IN RADICE imperio suo vendicat, Sol partes quinq; cum quartis tribus, Mars duas cum dimidia, Luna tres cum totidem quartis. Cauli, herbe, & floribus, qualitatē Solaris insunt partes quinq;, Martialis tres, Lunaris quatuor. Semen Sol obtinet partibus sesquifex,

Mars duabus & quartis tribus, Luna itidem tribus cum totidē quartis. Atq; ita Tēperamentū Plātæ huius constatū esse apparet, ex Sulphuris partibus sesquifex, Salis sesquiquatuor, Mercurij vero tribus: hincq; simul eidē naturā existere, calefaciendi, siccandi, & conseruandi. IN VSVM autem Medicum inde parantur, Oleum Behalah, Essentia, & Sal mordacitate corrosiua & penetrante præditum. FOSSIO radice, cumq; hac mesis herbe & collectio seminis, in Marchia, Misnia, Saxonia, Pomerania, Ducatu Megalburgensi, Silesia, Bohemia, Brunswiga, Borussia, & parte quoq; Poloniae, Eodem quo Fœmina tempore institui desiderat, Nimirum Radix foditur, Sole in gradu Leonis vicesimo quarto, vicesimo sexto, vel vicesimo octauo, & Marte cum Luna in eodem Signo existente. Herba metitur mense Maio, Sole verstante in Geminis, Marte vero in Leone, & Luna crescente, atq; cælo deniq; sereno nec pluuijs occupato. Semen carpitur circa diem mensis Octobris quintum vel septimum. Quod tamen tempus, cum positus siderum cum situ locorum varient, non vbiq; ad hoc negocium similiter confert.

Thymus in Falcibus. Pectus num. in. ut florent. pale. post. istu. tu hyd. rum. Temperat. Sulp. 4 1/2 Sal. 3 1/2 par. Mer. 3 1/2 Natura. Calefacere, Siccare, Conseruare. PRODVCTA Pharmaceutica. Oleum Ouyou. Essentia & Sal. CONSTELatio. Radix fodienda. Ingr. dl. 24 26. 28. & in dl. QUALITAS Radix habet. 5 1/2 2 1/2 par. 3 3/4 Caulis, Herba, flor. es. 5 3 part. 4 3 1/2 Senca. 3 1/2 3 1/2 par. 5 1/2

ΕΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS CERVARIÆ SOBOLIS, doctrina Paracelsica, animalis, substantialis, atque elementalī, in membris corporis puerilis interioribus.

Θυμοζύρινον plantæ huius, surculis venæ cauæ in corpore puerili ferè omnibus, qui à corde vsq; ad pubem descendunt, proprium dicitur. Ad febres enim hecticas (quæ Causonas, longitudine temporis in humorem cordis tandem grassari eūq; depascere incipientes, vt plurimum comitari solent: ideoq; & Μαζαροπιδίς siue tabidæ dicuntur) Auxiliū præstantissimū existit. Nam habitū cordis labefactatum instaurat, spiritū vitālē roborat, humidū eius sã naturale (quod partibus duabus principalib; humore nimirum sanguineo & bilioso continetur) firmat, putrida consumit, inflammationem extinguit, & Affectus deniq; ei aduersos quoscunq; prostrigat. Sumitur ergo illud in hoc casu ex Aqua rosacea pondere drachmæ: idq; quotidie, & quidem ventre ieiunio. Essentia, Venis omnibus, quæ à Venæ cauæ diuisura per musculos fœmoris infra genua sese demittunt, ibiq; in ramos atq; fibras multiplices desinunt, deputatur. Præter virtutes autē, quas cum Essentijs Generum priorum habet communes, Syncope quoq; (Affectui scilicet illi θανατοειδῆ, qui non solum vincula facultatis vi-

tam fouentis dissoluit: verum etiam harmoniæ & constitutioni hominis vniuersæ quam maxime aduersatur) egregie medetur: si Pueris ea correptis, partim numero guttarum nouem per pennam lingue instilletur, partim arterijs, Venis Temporum, et regioni stomachi inungatur. Sal plantæ huius, viribus ysdē quibus Θυμοζύρινον, Essentia, & Sal quoq; tam Maris quam Fœminæ, (singulatim tamen Affectui peculiari familiaribus) pollet: nisi quod robur eius in producendo effectū tanto est languidius, quanto temperie qualitātū dissimili a præstātia reliquorū Generū longius recedit. Quæ ob causam (vt & ob materiæ suæ substantiam terrestrem) sanguini crassiorum & magis terrestriū partium, qui in Venis à corde & Venæ caua in subiectas corporis imi partes deriuatis velbitur, vsus eius consecratur. Priuatim autem (vt facultates quibus Salibus Maris & Fœminæ æquatur taceamus) contra Aegritudines cordis, à nutrimēti crassitie immoderata, atq; materia humorum crudorum ac terrestrium existentes, interq; hos præcipue ad Melancholiam, siue animi ex atra bile agitationē,

THYMOZ. ynthici ex hac planta vsus intra copus ad Febres hecticas, Febris hectica & habitualis quid sit. SALIS VSVS intra corpus. Ad Affectus Sale prius sum genus curas bilis, ac Melanchol. Maceratio. siue tabidæ lebris. Quomodo Thymozύρινον Febrim hecticam curet. ESSENTIÆ vsus intra corpus. Ad Synopom siue Resolutionem solitam visum causis. Syncope qualis Affectus. Affectus melancholici à nutrimēti crassitie & cruditate. L 4 somnio

CXXXVIII

DE HUMANO CORPORE IN GENERE

Somniorum item turbulentiam, nec non Incubum & Epialten, efficaciam singularem obtinet: si in Filicis Femine Aqua Stillatitia, Luna ab ultima

quadra ad Zivodov tédente, diluculo exhibeatur. Ac Præterea si cum Oleo Rutæ sumatur, cor quocumque pauidum exhilarat atq; reficit.

NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS CERVARIÆ Sobolis, doctrina Paracelsica, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis puerilis exterioribus.

RADICIS & herbe vlt extra corpus, Ad Vn Pu cr. { San. } fir. { An. }
OLEI VSVS extra corpus, { Vicer. ma } { naatia ca } { pitis & } { faciel. } { Calculos. }
Germanica hu ius Plantæ ap pelitio & urni streng vnde fit. Cautela. Pueri nimio Di uretico il vlu in Diabeta prola buntur. Ad pruritum dolorificum in pedibus & ma nibus infantum.

Decoctum radice (cum nervos calefaciat, & multum humiditatum malignarum, quibus tenera corpuscula secatent, absumat) illitu in fantes robustos efficit: atq; ysdem (cum simul harmoniam Temperamenti æquabile efficiat) Augmentum felix præstat. Herba cū folijs Fagi arboris, loco straminis in Culcitriscunarū supposita, Infantes maximoperè inuat. Oleum inunctione leuiore adhibitum, Vlcera manantia capitis & faciei exiccat: ac fluxū humoris lati⁹ grassari prohibet. Efficacior autem vsus eius redditur: si cum Butyro, in quo ouum vstulatione in pulveres re-

reductum fuerit, misceatur. Simili modo ventri inferiori Puerorum applicatum, Calculos promouet, & vrinam potenter ducit: Vnde ei nomen Harnstreng (quod alij supposita litera a, Harnstrang dicunt) factum fuisse opinor. Ideo vsus eius, cū mielus tam vehementer vrgeat, ne Pueri vitio Diabetico (vrinam in lectulos profundendo) assuescant, moderate & cautè est tractandus. Sal ex Essentia illitum (inunctione Olei, vbi illitura desiccata fuerit, succedente) pruritus mordicantem pedum ex Sironibus (vt vulgo vocant) insidentibus tollit.

Ωδοουροον.
OLEVM sine potius Butyrum aut Adepi, cuius hoc loco fit mentio, tali fere paratur modo. Butyrū vernum liquatur, & coltura à sordibus & facibus (quas alibi lacernam Glūren vocitant) purgatur: hinc, refrigerere & congelari sinitur. Ex hoc itaq; sumitur massa pondere Libra, & in sartagine dissoluta optimè calcfit, & dum nidorem vredinis exhalet. Hinc una viginti quatuor tu eo iam diu frigitur, donec nigrescat, & prorsum exuratur: Tandem, pinguedo remanens, in Cucurbita vixidiu sine rostrum Spina D laxata aerē emittenti hauriēis, genere B. per Alembicum A ad Receptorium C, Destillatione vulgarī traducitur. Pinguedo hac sine Epyrum, in multa rebū vsu commodissimum præstat.

NEPTEIA, EFFICACIA, ATQVE VSVS PEVCEDANI, doctrina Philosophiæ veteris, animalis, substantialis, atque elemental, in membris corporis humani interioribus.

DOCTRINA Veterum de qua litate & virtutibus huius Plantæ.
VSVS SVCCI: { Stom. & } { san. purg. } { Sud. pro. } { Ven. retri. } { Calculos. }

Veteres huic Plantæ tribuerunt qualitatem calidam & siccam: minus tamen quam Succo, quæ præstare indicarunt. Quo si Subtilitates (vt videtur) intelligunt, bellè illis cum Paracelso non solū de qualitatibus primis, sed & odore Succī recentis (quod scilicet is caput tentet & Vertiginem moue-

at) conuenit. Porro, succus induratus ex aceto potus stomacho & sanguini purgādo comendatur. Vinum in quo semen tritū per diē naturālè fuerit maceratum, modo dicto adhibitum sudorem prouocat, stomachum cibus sine potuibus frigidis læsū restituit: atq; vrinam & calculos mouet.

NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS PEVCEDANI, doctrina Philosophiæ veteris, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis humani exterioribus.

VSVS PEVCEDANI extra corpus iuxta doctrinam Veterum. Vicer. for. Squa. ofa. Cica. ob. Sud. pro. Lechiarg. Vertiginē. Obstr. spl. Spasmodum Cephalal. Ad Epilepsiam. Ischiam. Vlc. mal. Stran. vul. Serpentes Odontal. Ver. den. Ramice. Vmbicm.

Radix arida, Emplastris & Vnguentis Vlcera atq; Pustularum salubriter miscetur: nec in Potionibus vulnerarijs quocumque (moderate his addita) vsu contemnendum obtinet. Puluis eius, inspersus vlcera sordida purgat, ossium squamas detrahit, carnem generat, atq; cicatricem inducit. Radix cū Oleo Anethino trita & spine dorsi inuncta, sudorem prouocat. Herba atq; adeo Succus, cum aceto & oleo rosaceo si inungatur, ad omnes cerebri, nervorum & membranarum corporis Affectiones frigiditas (vt Lethargum, Vertiginem, Obstructionem splenis, Spasmodum, Epilepsiam, Dolorem capi-

tis diurnum, atq; Ischiam) commendatur: Quos effectus, etiam Oleum, Essentiam, & Sal (Diuina aspirante Gratia) præstare posse, Lector benivolus non dubitabit. Radix sicca, illita quidem Vlceribus malignis optimum est remedium: Olfacta vero, strangulatu Vulue laborantes renocat: & Suffita Serpentes fugat. Succus aurium doloribus cum Oleo communi instillatus prodest: canis dentium exesis inditus, dolores eorundem mitigat, & vermes necat: atq; Ramici deniq; & Umbilicis emittentibus Infantum vtiliter illigatur.

Naturalis

NATVRALIS INCLINATIO ATQVE VSVS PEUCEDANI, doctrina Magiæ veteris & recentis, spiritalis, cœlestis, & miraculosa, ex prioribus omnibus exoriens & effluens: in membris corporis humani interioribus & exterioribus.

Radix cum herba, Ioue in Cancro commorante si fodiatur: & minutim concisa in ceruisia veteri & sincera probe decoquatur, donec ex tribus Tertiarijs Sextarius remaneat: postea Succus ex Decocto Vincis quinq; miscetur due Olei Vitri, una vero Aquæ (sive pblegmatis) candicatis ex Terebinthina cū vino destillata: sicq; inuicem mixtorum singulo Vespere sumantur Ligulæ tres, Probatissimum id aduersus Tussim siccam, Obstructiones atq; Putredines pulmonum, que pueris & mediam ætatem obtinentibus accidunt, auxilium præstat. Sin Luna in Scorpione existente fossa minutim concidatur, & cum vino rubro & bono fere vsq; ad humoris totius consumptionem (ustione tamen vitata) decocta, in puliculam redigatur: ex pulicula vero illa cum cera recenti, Pessus crassitie & longitudine medij digiti formetur: isq; Oleo radice oblitus, Fæminæ obstructæ ex filo serico (ne à cavitæ vteri absorbeat) in Muliebria immittatur, intra spaciū horarum sex fluxū mensium retentum prolicet: sed tamen vsus suppositionis eiusmodi, in Oppositione siue puncto Plenilunij est instituend⁹. Quod si vero auxilium ex ea queratur,

Puellis pubertatem iam transgressis sed menstruis purgationibus adhuc destitutis, Tum primo drachmam Essentiæ, tempore vespertino post cenam (idq; dies tres ante Plenilunium) sumere confert:

VIS MAGICA Plante huius acquiritur aduersus Tussim & obstructiones pulmonum si hodiatur. 74 in 28

OLEVM VITRI, CV M hoc loco mentio sit facta Olei Vitri, præparationem eius, hoc loco breuiter exponemus. Vitrum binum & sincerum (quidam Venetum solummodo probant, sed nihil refert, cum Hæstiacum & Bohemicum, quemadmodum & Lothringiacum bonitate haud sit inferius) Penicillo ex lixio acerrimo mundissime abluatur: & ad Solem (vitæ ne pulueribus aut alia quâpiam re contaminetur) sicatur: sicatum rudiuscule (donec arcuola fragmentorum magnitudinē Misy aut Papaueris æquet) conteritur: contritum in Cucurbitam (Ego vero sumptus vitandis gratia Fibrili vitæ C. Nitro) spargitur: serie stratorum alternata, paniculas lineas mundissime elotes, siccas, & in particulas Grossi Fraxici latitudine concisas, interueniendo. Post Collum operculare B. cū Alembico A. imponitur: & cæterorū humor per Alembicū (diligenti attentione ne vredine corrumpantur adhibita) in arena ad Receptorium D. prolicetur. Quo factis, Oleum coloris Citrini in Receptorium dimanet, quod Oleum Vitri appellatur: & cum ex materia prodierit tam sicca, non solum opere ipso est miraculosum, Verū etiam vtilis multu accommodatissimum

(inunctione in loco calido præmissa) pānos Oleo humectatos, spine dorsi & ventri inferiori circa Umbilicū applicare: Aut etiam puliculam Decocti commemorati cum cera in tabellam palmarem subactam, loco Pessi ventri anteriori & Verendis illigare.

Planta hæc si fodiatur. D in m Menles obstrucios tam puellis quam Mulieribus prouocat.

CAUTE LA.

Radicem fossuros, siue herbam collecturos, aut semen decerpuros, diligenter cauere oportet, Dignitates Lunæ & Saturni in Angulis: nisi alter Planetarū, aut morbi (contra quem Planta expetitur) Significator, aut Οικονομότης vel Dominus natiuitatis (dum curandus nasceretur) extiterit: Tum enim nihil obstat, quo minus collectio auspiciatō sit instituta. Quemadmodum scilicet in historia Fæminæ contigit, in cuius fossione Saturnus Domum decimā tenuit. Nā cū morbus & Personæ natiuitas illi situi quadrent, ideo is neq; morbo neq; auxilio adhibendo, atq; ita nec Ægro impedimentum aut dispendium aliquot injicere potest.

Que vitanda in fossione huius plante h in Angulis &c. Pessimum siue Suppositorium ex hæc planta.

Caput tricesimum secundum.

DE SESELI MARE, QVOD ALIAS MASSILIENSE ET SILER MONTANVM APPELLAVNT.

GENVS, PATRIA, NOMEN.

DE origine nominis Siler & Sefeli (vnde id scilicet Plātæ huic cōtingerit) apud Authores varios opinioes diuerse existūt. Ex quibus Aliqui, quod Plātā ipsa cū Cernariæ speciebus duabus cognationis & similitudinis plurimū habeat, Etymologiā illi à Greco σείσω siue σείσω, id est motu strepero Aquarū fluentiū (vt Peucedani scilicet, de quo tamen Capite præcedenti abundè est commemoratum) deducunt. Alij vero eam ex diuisione antiqua Silatum derivandam putant. Veteres enim Vinum, quod radice siue semine Plātæ huius conuasato esset conditū Senatoriorum cū purgandorum tum confortandorū gratia ante meridiem

NOMEN. Duplex nomen Siler & Sefeli: Etymologia. Picta à Greco σείσω (quod alias est σείω) siue σείσω: id est agitatio, ne, quod ad aquarum decursus citatos in montibus nascatur.

CXXX

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

Silatum dictum pro leucaculo. Actiologia cur Silera Silatum videtur ortum continens duas causas.

Prima coniectura secunda ratio.

Causa cur a sumptione Medicamentorum quorundam os condudatur.

Altera coniectura secunda ratio, ex nomine Plantae antiquae significat hanc aliquid iudicant.

PATRIA. Malsilia, Sylva Zofiana, Draceph. mons Ora eastopff, Cerafai montes &c.

Σελή, Σελή, Σελή, Σελή.

Seseli, Sili, Saxifraga maior Ruellii, Salsus, Alcegeleos, Ol-neck, Seseli, Cognomen Malsilicis inde est quod in tractu Malsilicis vrbis maxime frequenter prouenit.

diem sumere solitos: idq; Cibi gen^o (pro eo q; alias A- xedatioros siue Ictaculū dicebatur) Silatū nominasse aiūt. Ratio equidē nequaquā absurda, aut (cū Prif- ci, appellationes ut plurimū vel à virib^o, vel forma, vel loco natali desumpserint) contemenda. Quod si enim se res ita habe- at, fieri poterat: Quoni- am post sumptionem Conditurae eiusmodi, os clausum habere so- lerent (quod et hoc nostro seculo in sumptione Medicamentorum quorundā obseruatur)

SIGNATURA GENERALIS.

CVM Plāta ista, pra Partibus reliquis maxi- me domicilio anima (sanguini scilicet) sit familia- ri & cognata: subtilitates autem eius, nihilomi- nus Essentia sua qualitate proprio ad crasum quā- tenus, siue fixum quam Volatile, id est, grane & corporeum potius quam leue aut Spiritale accedat. Vel etiam (ut luculentius loquar) adiones Virtutum suarum protin- us deorsum quam sursum exerant, atq; adeo inuisum efficacie circa Epas & plurimum moliantur: Ideo eadem Venas omnes, qua ex prima illa Natura Parcuis distributione in unum corpora Virilis ab Epate propagantur, signantur.

ne scilicet vapor spirituum in quibus vis efficacie recondita est, per os, sed potius in cerebrum & facilius & fortius euolaret (praesertim cum Plantae huius generis omnes tres, capiti & Spi- ritibus animalibus sunt amicissimae) Ut à voce latina Silere atq; adeo græca σίλη, appellatio ista il- li dimanarit. Sed vnde cumq; sane origo existat, Pa- lestinis certè Plāta quaedā nomine Σηλεζαρ Se ha- kat gezar (quod Græcis est Σηλόζος, Latinis Ra- dix silentij, Germanis Schweigwurz) in vsu & notitia familiari fuit. Quae siue haec nostra fuerit siue diuersa, ratione tamen facultatis & efficacie praeter causas reliquas, eam hoc nomine dignabi- mur: & nihilomin^o, ne cui nebulariū quid offūdatur, ei nomē Seseli Malsiliense siue Σησελι Μαλοσα λεωτι- νον, propriū relinquem^o. Epithetō vero siue cogno-

men Malsiliense (quod ei Diosc. li. 3. ca. 60. cum al- tero quoq; Σηλόζος adijcit) inde esse dicitur: quod in vicinia Malsiliae, vrbis ad ostia Rhodani sita, max- ima frequentia germinet: Quamquam, cum isthic Loci Anno 1549. versarer, nulla eius rei indicia aut vestigia potuerim deprehendere: quod ta- mē forte in tempus an- ni, cum tum Ecclesia Festū (ut vocant) Tri- um Regum celebraret, atq; aliis etiam herbe à frigore hyberno pri- mum sese recolligere

inciperent, potius videretur referendum. Enim- uero quod Tractui dicto sit familiaris, pluribus Vi- rorum praestantissimorum testimonijs satis fide dignis, longè ante est confirmatum. A me quidem inuenta est haec Plāta in Sylua Zofiana Marchiae, & monte Dra. ocephalo (qui Germanicè Drachen kopff dicitur) in Ditione Megalpurgenfi, nec non montanis Cerafinis Lusitaniae ad fluuiū Timco- rio, locisq; alijs pluribus. Quod restat, dicitur ea Hip- pocrati quoq; Seseli nec nō & Sili: Alijs (ut Ruellio li. 3.) pro Saxifraga maiore, de qua suo loco dicitur, habita est: neq; tamē nomē istud, ob virtutis cogna- tionē, iniuria ei fuerit tributū. Ceterū Arabib^o Si- salios appellatur et Ascegeleos, Polonis Olefneck, Gallis Sermōtain, Italis deniq; ut Latinis Seseli.

FORMA, CONSTELLATIO, ET QUALITAS SESELI MASSILIENSIS.

FORMA. Radix. QVALITAS. S E P A R A T I O. elementorum Chymica. quae ad notitiam qualitatibus deduct vt vbiq; feliciter succedat, requirunt. Ingenium et dexteritas iudicij cum industria et peculiari.

Φιλοσοφία peculiarι.

Radix habet. ① 5 1/2 } part. ② 3 1/2 } ③ 3 1/2 }

Caulis, herba, flos c.

④ 4 1/2 } part. ⑤ 3 1/2 } ⑥ 4 1/2 }

Semen. ⑦ 6 1/2 } ⑧ 3 1/2 } par. ⑨ 2 1/2 }

RADICEM Plāta haec habet longius- culam, rectā, profundē in terram descendentem, & odore aromatico, nec non colore candido constan- tem: Ex eaq; caulem erigit, procerum, robustum, ge- niculatum, ymosum, concuum: folijsq; praepingui- bus, & Feniculi ferē emulis (nisi quod viror mi- nus est intensus, odor vero penetrans & acris) ve- stitum. Flores ex candido quodammodo flauent, Umbellaq; Anethum referunt: ac, cum Plāta ipsa, magna ex parte sylvarum solitudinibus, & celsis montium infrequentatorū iugis, atq; adeo conual- libus quoq; salebrosis (vnde Ruellio Saxifraga mō- tana, alijs vero Siler mōtanū, Alijs deniq; Feniculū mōtanum appellanda visa est) ut plurimū imasca- tur, primum exitu mensis Iulij emergunt: Hisq; circa prima mensis Septembris initia, Semen lon- gum & angulosum succedit: quod sub finem men-

sis Octobris maturitate integrè perfici solet. POR- rō, In separatione elementorum artificiali & metho- dica, ope intellectus seria diligentia & dexterita- te scite in rē intensi, nec nō Ratiocinationis in rerū quarumuis cognitionem penetrantis, et studij deniq; mentis, immenso eaq; continuo ardore naturae in- uestigatoni inhiantis (quibus partibus tribus, Ho- mo alia bruta omnia non solum vincit, verum etiam, ut Praeses siue ἐπιστάτης gubernat) In radicem virium & qualitatum suarum imperium exerce- re manifeste percipitur, Sol quidem partibus quin- que cum vna quarta, Mars trib^o cū quartis duab^o, Luna itidē tribus cū quarta vna. Herba et Caulis Soli acceptas referunt partes sesquiquing, Marti quatuor cū vna quarta, Lunae tres cū quarta itidē vna. In Semen vero (quod praeter Examen Artis, gustus quoq; aperte prodiit) qualitatis suae imperio

ven.

ritur cōiuncta) aperte prodit Sulphuris partes sef-

MEDICAMENTI Schilimach parandi ratio.

MEDICAMENTUM hoc, nomine suū Schilimach sive (ut alij nominant) Schilimach Minchagh, id est (ut id vicij, grace reddidimus) Παραχέτις sive Αποφαινη ab Aqualicij siue ὀφεινῶν , per quos humores ab uno loco in alterū oculi to meatu derivatur, est sortitū. Artificium autem eiusdem parandi tale fere est. Radix a sordibus omnibus mundata minutim conciditur, concisa diligenter exprimitur, succus, qui inde colligitur reponitur. Hinc facies residua, aqua tepida per dies tres macerantur, macerata denuo exprimitur, atq; expressum quod est succo priori additur. Post hac aqua alia affunditur, & post triduum elapsus liquor expressione collectus iisdem humoris dicto aggregatur. Atq; sic consequenter, & Infusio & maceratio tridua, tandem expressio, (q; dum in Retinensium sive brisa nec, odorū neque saporū quid reliquum fuerit) iteratur. Tandem vero segmenta il-

vendicat, Sol partes sex cum quarta una, Mars tres cum quartis totidem, Luna deniq; duas. Cum itaq; constet: Calorem quemuis qui equali temperie fuerit libratus, in Planta tam hac quam alia simili societate mutua sibi connexum habere triplex saporum gen^o: inq; his unum virtutis prerogatiua emittens: Nimirum, pinguem quem aliis Sulphureum, acrem quem Saliosum, & subdulcem sed tamen adstringentem quem Mercurialem vocamus. Quapropter in Ista Mercurialis (ratione caloris emittentis, qui cuilibet rei Saliosa a se probe excoctae & humiditatibus suis spoliata, dulcorem stypticum siue saporem adstringentem inducit) postremas tenet: atq; ita Mercurio non plures quam partes sesquiduae competunt. Sic, cum veritati naturae consonum sit, Vbi humiditas nimium exiccatur, ibi Sal copiosius produci: In eadem itaq; continentur Salis partes quatuor, atq; adeo essentiae siue Subtilitatis materia crassa, terrestri, & minime tenuis. Pinguedo vero (cui nullus in Mercurio relinquitur locus, verum tamen ob caloris naturalis conuenientiam & familiaritatem nec non substantiae dulcedinem veram, fere cuilibet Sali repe-

la, maceratione & expressione repetita exhausta, olla recentis immittuntur: hac, optime obstructa & per dies nouem in fornace Lateritia siue Figulina igni feruentissimo profutata, in cineres albicantes exuruntur. Qui postea (modo candorem cretae cum perfecte referant) succo collecto adduntur. Quod itaq; iam de radice factum, idem quos, cum herba dum floret, & vltimo similiter quos, cum semine agitur: & qui inde acquiruntur cineres & Succus, omnes simul in vnum vasculum coacervantur. His peractis, aggregatum illud colatura per Filtrum tribus vicibus quam diligentissime defecatur: defecatum in Circulatorium conditur, & per dies decem in cinere calido Circulatur. Quo tempore praterito, materia contenta (si instar mellis viscescat & colorem aureum contraxerit) exprimitur: humor, in Balneo inde subtrahitur. Hoc factū, Oleitas in fundo remanet, qua collecta in vsum reponitur.

mē vigent, & efficacie praestantia praepollent, circa diem mensis Iunij, vicesimum quartum, vicesimum sextum, & vicesimum octauum: Sole in vltima Decade Cancrī, & Luna in gradu Arietis, sexto, octano, duodecimo siue decimosexto, in Mansionē vicesima octaua existente. Semen carpēdū est, circa diem mensis Septembris, secundū, quartū, vel sextum: Sole in Virgine, & Luna in gradu Arietis vicesimo, vicesimo secundo, & vicesimo sexto, in mansionē prima decurrente. PRODVCTA, quae ex hac planta artificio Destillationis solertis acquiruntur, sunt: Αλεχητις praestantis efficacie: quod, cum praecipue pituitam capitis per meatus a natura deputatos (inq; his per naves maxime) expurget, nobis Hebraicē Schilimach id est Αποφαινη sive Παραχέτις vel Humoricium dicitur, nec non Oleago, & Sal quoq;

Natura siue facultas ex qualitate siue condicione partium physice explicatur: estq; Rarefacere. Aprare. Penetrare.

CONSTELLATIO. Radice quando fodienda. Mens. Sept. 12. 18. 24. in 10. 12. 14.

Saporū in quolibet temperate calido Species tres existunt: & pro excellentia luce conditione copiam partium elementarium arguunt.

Herba quando metenda. Mens. Iunij. D. 24. 16. 20. in vlt. Dec. ad 25.

in 8. 12. 16. Mans. 28.

Semen carpēdum. Mens. Septem. D. 2. 4. 6. in 10. 12. 14. Mans. 1.

PRODVCTA Pharmaceutica. Αποφαινη. ματιςικον. Oleago, Sal.

quoque igne Crystallino candens, crassiorum tamen partium & terrestrium quodammodo non expers,

ΕΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS SESELI MARIS, doctrina Paracelsica, animalis, substantialis, atque elementalıs, in membris corporis virilis interioribus.

ΑΡΟΦΛΕΓ ματτις υιας ιν τω corpus. Ad } Sang. fr. P. Ev. ph. Xinc. put. Graui. cap.

Αιμαπτιον. Scium vade.

Ριποητιλια & Χι ιπιταλια q. id.

SALIS VSVS ινtra corpus.

Ad } P. r. cou. P. r. ch. Epatic. Atrophit. Reg. m. i. an Epith. Vis. hebe.

OLEI VSVS ινtra corpus.

Ad } Par. fitas. Ophat. Calc. os. Espan. n. P. cumo.

VSVS SPB- tilitatis οcha corpus.

Tumorum spe cie tres iuxta di visionem Re centium.

Ap. Cl. ad } Ap. Sal. } Ex.

Ap. stema ipid Graeci vocabu um est omni- bus tumoribus omniue.

Απεφλεγματικων siue παροχευτικων, Venis quibusdam ac Tendonibus capitis & colli, quarum origo ab opate & membrana eius dependet, consecratur. Senes itaq; αιμαπτοιικους siue cruenta expu- entes, si eiusdem Oleo Sulphuris (eius quod colore sanguineo rubet) proportione ημολιω siue sesquial- tera mixti guttae tri- ginta, quotidie suman- tur, plurimum iuuat: et tum praesertim, si Af- fectus ille, vel ab san- guine epatis putredine maligna vel superflui- tate vitiosa laborante, siue etiam a pulmonib^o (quas causas Auicen- na & Paulus Aegine- ta recitant) originem sumat, auxilium haud contemnendum praestat. Peculiaris quoque eidem est vis, tam ad εμεροφθαλ- μιαν quam εμεροφθαλμιαν (quorum Affectionum alter quidem, pruriginosa est palpebrarum scabies, alter Lippitudo oculorum sicca citra humoris effluxum, in qua oculus egre mouetur) si palpebrae ipsae, tem- pore quidem decubitus eo molliter inungantur: ma- ne vero, pblegmate quad in Destillatione eius pri- mo effluxit, abluantur. Idem cum Beta rubra per nares attractum, mucum siue pituitam crassam, que meatibus cerebri infarcta, inspirationem im- pedit, praesenter expurgat: viasque obstructas aperit. Oleum, musculus atque fibris quibusdam

OLEVM SVLPVRIS RVBICVNDVM. CVM hoc loco mentionem fecerim Olei Sulphuris rubicundi, opera precium salutaris videor, si modum eius parandi, Lectori exponam. Res itaq; hac ita fieri se habet. Sulphur Simum in puluerem tenuem redactum, cum aqua portione Olei Tarsari miscetur. Post in Vitro firmo, donec resolutum in Liquorem transeat (quod spacio horarum trium fere contingit) coquitur. Decoctum per Filterum colatur: colatum vitro alij infunditur: & lento igni calore, usq; dum siccificat & vrborem sangui- nu grumosi sine coecci acquirat, Digeritur. Hinc maza illa minu- tim teritur: & qui inde conficitur puluis, super marmore A, in Cel- lam humidam statuitur. Huc facto, humor quidam tenuis ex La- pide A, in Vasculum subiectum B, defuit. Qui per particulas Vitro mundo infusus, in cinere siue arena calida usq; ad consumptionem humiditatis si sumatur, Oleum tandem suppeditat, colorem rubi- eundum Carbonicis, cuius quem vulgo Rubinum appellamus) referen: & vsu facultati ad plurima mirifice efficacis praeditum: in cuius consecrationem, Viri multi praestantes magnis quidem impensis atq; labore & studio multiplici muestriarunt: sed antequam Modus praesens pateficeret, nihil quicquam scilicet admittente,

capitis, nec non Organis Visus, quibus quaedam cum epate familiaritas siue cognatio intercedit, proprium constituitur. Numero enim guttarum triginta si sumatur, os petrosum siue lithoedus eodem simul inungendo (idque dum humor Fluxionis defensum molitur) Parotidas, ωταλιαν, atq; Affectus auribus noxios plerosq; alios profligat. Pōdere vero drachmae, in hau- stu Aquae quae ex semine destillata fuerit se sumatur (corpore a sup- tione calidus tegumen- tis opperto) defectum atq; impotentiam omni- um Auxiliorum λιθοειδου supplet: calculo- losq; solutos expellit, at- que mitigationem do- loris praestat. Epaticis

deniq; & Pleumoniacis, si numero guttarum vi- ginti quotidie hauriatur (id ipsum per dies sexaginta frequentando) Remedio praesentaneo succurrit. Sal, fibris aliquot Venarum, quae ab epate ad Orga- na sensuum (& praecipue Auditus) porriguntur, ad- dicitur. Ex vino potum, Ictericis & Πνευμοχολις (siue quibus flava bilis ex candescencia crebra re- dundat) medetur. Cum Oleo & Απεφλεγματικω hauritum, Epaticos, Αρεοφους, & quibus quoq; Vena aliqua epatis rupta fuerit, iuuat. Nec parnam quoq; aduersus surditatem aurium, visusq; hebetati cali- ginem, qua nimia fluxionum copia efficit, opem affert.

NATURA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS SESELI MARIS, doctrina Paracelsica, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis Virilis exterioribus.

Productis Plantae huius omnibus tribus ex- tra corpus adhibitis, vsus est primo ad Tumores quosuis praeternaturales (siue hi Apostemata, siue Pustulae, siue Exiturae fuerint) accommodatus. Απεφλεγματικων enim, Emplastris επισπαστικω siue attrahentibus, aduersus Apostemata siue Tumo- res maiores & grauiores applicandis miscetur. Ole- um Pustulis seu Tumorib^o minutionibus (quos Bo- thor appellant) inungitur. Salis vero vsus diuer-

susculus est. Exituris enim (quae Latinis proprie Abscessus, Graecis Αποσπματα nominantur) si cum in- famatione siue Phlegmone sunt coniunctae, ex aceto rosaceo: sin cum frigore, ex vino austero, Absinthio, et Aqua ardete in panis applicatur. Praeter haec, illa tria in Maculis, Neuis, omnibusq; symptomatis me- brorum externorum (in quibus scilicet solutio & di- uisura continui vel iam adest vel adhuc gignitur) tollendis, vtiliter in vsu adfiscuntur.

Ενεργεια

ΕΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS SESELI MASSILIENSIS, doctrina Philosophiæ veteris, animalis, substantialis, atque elementalis, in membris corporis humani interioribus.

Qui ex Veteribus hanc plantam Cuminum pratense esse existimarunt (inter quos & Serapio existit) ei siccitatem & calorem quam primi ordinis paulò maiorem attribuerunt. Galenus libr. 8. de compositione Medicamentorum, itidem de qualitate eius calida testatur. Rufus vero Medicus ei vim ἀποκατασκευαστικὴν tribuit. Succus eius humores crassos, sanguinēq; concretum (si bibatur) discutere perhibetur. Idem (qui scilicet ex radice colligitur) tempore vespertino sumptus, ἀπερὶαν sive Facultatem stomachi concoctricem debilitatam instau-

rat. Decoctum seminis, herbe, & radice ex vino, haustum: Epar, pulmones, et Intestina, ab omnibus humorib; viscosus ac tenacibus exonerat: flatu occlusos exigit: simulq; (ratione huius) Tormina Vētris soluit. Pari modo & aduersus Stranguriam confert, obstructiones pulmonum tollit, Tussim veterem expugnat: & Asthmaticis quoque (vt quidam volunt) plurimum auxiliatur. Radix in ore gestata, pituitam ex capite copiose trahit, mucosq; educto meatu narium & ossis ἠδμοειδούς sive Cribriformis recludit.

DOCTRINA Medicorum veterum de qualitate & Virtutibus huius Plantæ.

Hum. cra. San. con. Appetit. Tor. ven. Stranguria. Asthma. Tussim. Graui. cap.

Απερὶαν.

NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS SESELI MASSILIENSIS, doctrina Philosophiæ veteris, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis humani exterioribus.

Herba aceto decocta, circa coxendices & Os sacrum si applicetur, Calculos soluit et expellit. Eadem cum lacte caprino illita, sepe cognita est maculas liuentes, quas in pedib; Ambustas atq; Vlcerationes quoq; aliæ) relinquunt, extergere. Succus

illitura adhibitus, Mariscas exiccare, crustasque ipsdem detrabere perhibetur. Semen tritum & in Sartagine frixum, calidumque Ventri Epithematis modo illigatum, στρόφους sive Tormina Ventris sedat.

VSVS Sesele Malisicis tartaricus adhibitus iuxta doctrinam Veterum.

Ad Calculos, Cut. mac. Mariscas, Tormina.

NATURALIS INCLINATIO, ATQVE VSVS SESELI MASSILIENSIS, doctrina Magiæ veteris & recentis, spiritalis, celestis, & miraculosa, ex prioribus omnibus exoriens & effluens: in membris corporis humani interioribus & exterioribus.

Radix si adhibenda fuerit ad Morbos, quibus Saturnus præest (vt pote Ictericam nigram, Είλεον, & Catharros peruitiosos, sive etiam ad Calculos renum & vesicæ, Fluxionesq; capitis quæ dentium dolores afferunt) foditur ea Saturno Dignitates suas gerente: id est sive Exaltato (quod in Libra accidit) sive Domum suam, quæ in Aquario est & Capricorno, tenente. Ita ad Vitia epatis & pulmonū, nec nō Spasmos & κἀροχον quoque, Herba metitur: Ioue non solum Dignitates, vt eas in Saturno recitauimus, verum etiā Fines & Triplicitatē (sive Trigonū) in Angulo vel Domo succedente sortito, cursumq; secundum Signorum seriem dirigente, Similis ratio seruatur & in collectione seminis. Nam ad

Menstrua prouocanda, sive Passionem Colicam, necnon obstructiones Ventriculi, atq; Intestinorum Egritudines alias si expetatur, positus Luna in Angulo orientali sive Medio cæli, ad collectionem eius est captandus. In primis tamen etiam requiritur, ne Planetarum illorum trium aliquis, sive dum radix foditur, sive herba metitur, sive deniq; semē carpitur, radiorū Martis Aspectu malefico (qualis est Quadratus aut Oppositus) impediatur: aut ab Angulis cadat. His itaq; obseruatis, Subtilitates plantæ fossæ, ad Affectū cōmemoratos, tā intra quā extra corp; pro conditione tēporis & naturæ Egri adhibita (quæ in re Medicus quilibet prudens iudicium adhibere sciet) haud absq; fructu vsurpabuntur.

VIS MAGIca acquiritur huic Plantæ.

Ad Icteric. nigr. Illiacam, Catharros, Calculos.

CAVTELA.

Ad Epaticam, Pleuricam, Comulif. Catoch. in Dignitatibus & Directionibus.

Ad Men. ob. Colicam, Vent. & intest. ob. in Angulis orient.

ELECTVARIVM.

QVOD modo de tribus Planetis, Saturno scilicet, Ioue, & Luna traditum est: illud quoq; tam de Planetis, quam membris & eorum morbu reliquiis accipiat. Porro, Succus sive Gummi radice huius longiuscula & odorata (quod hoc loco quoq; obseruandum venit) cum Saccaro selectissimo & Croco, coctura in Electuarium redigitur: Succo quidem ponderē librarū trium, Saccaro vnius, & Croco vnciarū trium assumpto. Quod, dum Luna decreuit, si Ventre ieiuno & tempore matutino magnitudine inglandū sumatur, Auxilium est aduersus Affectus atra bilis quoscunq; præsertim autem Delirium & Alienationem mentis præstantissimum: & cor præterea roborat: id; ipsius spiritibus serenatis exhilarat. In fossione autem radice, ad Delirium quidem, positus conuenientis Mercurij, ad reserctionem Vero cordis, Solis rationem habere oportet.

Caput tricesimum tertium.

M

DE

DE HUMANO CORPORE IN GENERE
DE SESELI FÆMINA, QVOD ALIAS ÆTHIOPICVM,
ALIIS VERO GORDILION APPELLATVR.
GENVS, PATRIA, NOMEN.

NOMEN.
Seseli. Ictulium
Placentia.
Ch. Wilhelmus
Placentinus Chi-
rurgus.

Sisili
Seseli Aethiopi-
cum Eruditum
vulgarè
שֵׁשֶׁלִי
Choschizerah.
Σεσέλιον
Sisifeminiū.
Silberba.
P A T R I A.

Coniectura un-
de appellatio Sil-
berba descendit.
Sisili fluvij natu-
ra.

Hæc planta cre-
dita esse Cus-
minum Regium
Hippocrati.

Hæc Planta em-
bet inter Sabatras
relata.

Tassila Toppe
nomen herbe
regine.

SESELI masculinum siue latifoli-
um Gailhelmi Placentij Chirurgi
(qui Imperatore Rudolpho Hab-
sburgense, anno 1581 Verone cla-
ruit) etiã hoc seculo, in quibusdam

locis Palestine atq. circa Sinũ Persicũ
Sisili, vulgo vero חושכזרזח Choschizerah (q. Græ-
ci quidem Σεσίλιον, Latini Silifeminiū red-
derint) appellatur. Quæ appellatio Plantæ huic no-
stræ haud malè quadrat. Quamquam Autor modo
nominatus (vt Autographũ ipsius testatur) docue-
rit: eam ad fluvium Silarum, qui inter Picentinos
& Lucanos interfuit,
eag. natura prædit. est,
vt ligna omnia quæ hau-
serit, in lapidem trans-
mutet (exceptis folijs

& caule Plantæ huius, vnde ea sine dubio et nomi-
ne Saxifraga antiquitus digna indicata fuit) co-
piosè nasci: atq. ita præter derinationes alias, ab hoc
nomẽ Silberba deduxisse videatur. Porro aliis (vt
herbæ aliæ multæ) a Patria Aethiopicũ dicitur: idq.
nomen æquissimo iure proprium sibi vendicat

SIGNATVRA GENERALIS.
QVEMADMODVM capite præcedenti, in Histo-
ria Seselios maris, figura ap. q. s. a, surculos venen-
arum ab epate in subiectis corporu partes descen-
dentes signauimus: ita quos, habitudinem partium
earundem corporu faminis ad Plantam præsentẽ,
ista ipsa adumbramus.

præ alijs: Licet Dioscorides, Alij, eruditione &
Rei herbariæ peritia eximia præstantes Viri, Plã-
tam ab hac diuersam hoc nomine exhibeant: docen-
tes scilicet, Seseli Aethiopicũ, folijs Hederae simi-
libus constare. Prouentus eius, Germania, atq.
adeo toti Europæ (cum naturæ proprietate quadam
peculiari, ad intensos illos æstatis calores, quibus
herbæ aliæ omnes languide flaccescunt, ipsa diuersi-
modè alacrior et letior insurgat) sanè non est fami-
liaris. Quod autẽ ea ipsa, pro Cymino regio Hippo-
cratis (quod alij de semine Ammios acceperunt)
sit habenda; coniecturis id potius, quam argumen-

tis firmis (ut alia plu-
ra) colligitur. Hoc au-
tem constat: apud Æ-
thiopsas herbam extare,
folijs robustis & Fe-
niculaceis, radice graueolente, cuiusq. semen lin-
gua Abyssina Tassila Toppe (id est semen reginũ)
appellatur. Quamquam verum sit, appellationem
Toppe, etiam Plantis alijs, vnde isti hic loci Aceta-
ria conficiuntur, esse communem.

FORMA, CONSTELLATIO, ET QUALITAS SESELI
FÆMINÆ.

Occupatio.
Thymifera
Iud. Seseli Ac-
thi picum exhi-
bet quã vulg.
Eruditores pro-
ferunt.

Corecor.
Mithal oppida.
Aethiops.
Con hæc Planta
loco Seselios tes-
tim. statutus.

FORMA.
Radix.

Obformatio
Thymifera in
radice huius
& lantæ.

Suspiciabuntur forte hoc loco Viri eruditores

& in cognitione plantarum probe exercitati, me
Seseli Aethiopicum (quod ipsi ostendunt radice, cau-
le, & folijs Caryophyllatæ, floribus vero & semi-
ne Anethi siue Feniculi montani) excludere: aut
pro Seseli agnoscere nolle. Cuius enim pictura hic
proponitur: eam in Connallibus illis secundis mon-
tium Aethiopiæ, quæ inter Coreoram & oppidum
Mandali interiacent, inueni: & Artis Examine
solito consideratam, eiusdem cum Generibus Seseli-
os alijs, & virtutis & naturæ participem depre-
hendi. Effecit itaq. id ipsum, vt ea in hunc locum pro
Femina videretur statuenda: Seseli Aethiopicũ
Eralitorum, in suã sedem (vt in sequentibus pate-
bit) iralucto Ideoq. quod illud hic omittitur, ne vel
obliuione præteritum, vel ex genere Seselion ex-
terminatum putetur velim. Ad formam ergo eius
quod attinet: Radix quam Maris aliquantum est
maior & succosior: foris fibris rarioribus sed ta-
men robustis capillata: & in longitudine quasi ci-
atricem quandam siue sulcum (qualem exiua sur-
rim in Naturalibus mulierum, siue radice Saponari-
æ, quæ Germanis quibusdam Sperensich di-
citur,

LEONHARDI TVRNEISSERI LIBER I.

etur, aut etiam Valeriane, quanquam non similiter profunda exhibet) ostentans: eamq. (quod attentè obseruau) plerumq. versus plagam mundi Occidentale verrens extrinsecus nigricans, intus rubore quodam tenui & visum ferè fugiente (ita vt roseum corporis humani ferè exprimat) persusa: odore (quo Pimpinella imitatur) graueolens & penetras: gustuq. deniq. amarulèto adstringè, & qualitatis aluminose quid referè. Caulis a radice ista exurgit non vnus (vt in Anebo aut Feniculo) sed Stolobis plurib. diffus: q. folijs oblongis & in viridi flauentibus, nec nò graueolentib. còsertim fructicat: vt potius fruticè quàm herbã representèt. Sema fastigijs scaporib. colore flauo & Anni seminib. nò dissimilia, agminatim insistit: ac inuicè quòdè, ternè singulo petiolo prostant: vbi Verò maturitatè attingerint, a complexu mutuo diuelluntur. **RADICEM** (Quoniam calor naturalis in ea imbecillior est, adeoq. & vis efficacie quam in precedentibus remissior) Sol tenere apparet partibus quatuor cum trib. quartis, Mars totidem cum quarta vna, Luna deniq. tribus. Herba qualitatis Solaris prodit partes quatuor: & cum materia terrestri siue (vt nos loquimur) saliosa cõstet, Martialis itidè

DEFINITIO QVINTÆ ESSENTIÆ.
P H I L I P P V S iste Tarde-sicrus, natione Hispanus, Vrbe Antiquera Regni Granatensis oriundus, & professione Medicus multis vsus atq. experientia referebat: Cũ anno à Christo nato 1515, ad solennitatem Comitiorum Imperialium (à Maximiliano Imperatore, Sigismundo, Ladislao, & Ludouico, Regibus Polonia, Vngaria, et Bohemia, Proceribusq. Imperij alijs Vienna Austria celebrandorum) cum Legatis Hispanicis venisset: Hincq. postea digrediens, Regem Polonicum Toronã esset secutus: incidisse sese forte fortuna in Theophrastum Paracelsum, cumq. eo colloquium breue habuisse: Sed tandem Varsovia congressu altero amicitia (cõsuetudine priore contrãta) redintegrata, ex Eodem, Quid quinta esset res cuiuslibet Essentia quã substantia exegit tenuis visus fuerat) ita vt Discipulum & Tyronẽ studisse cognosceret: & ab eo Methodos ac documenta Medicamentorũ artificiosè & cõficiendorum & tractandorum plurima, eademq. solertia & dextertatũ nec non vilitatũ immensã plenissimã, accepisse: atque inde **TRYPANUM** siue Inuentorum compendiosorum in re medica exercenda haud vulgariũ aliquot, Authori ipsius manu descripta scribit, ex eo tempore quam charissimã, adhuc asseruare. Ex doctrina ergo Homuncionũ illius Helueticũ cuius & lineamenta, nec non proportionem & Vestitum, atq. sermoneẽ quozq. quãdã repræsentare norat) Hispanus iste hoc quozq. Artificium didicerat: vt ex plũta quacũq. fructũ aut ligni, spacio dici naturalis, Quintam essentiam educere posset. Verum Extraktionẽ istã, qua ratione quane methodo proficeret (quanquam plurimã alia ab eo obitinerim) mihi tamẽ nunquã cognoscere licuit. Cũ itaq. via Extraktionũ ita expedita, per ipsum nullo pacto mihi patuerit, Ideo aliam quandã ex alijs, nihilominus Paracelsicã, explicatione breui, quid sit Quintam Essentiam pramissa) loco huic primum inferendã. Est ergo **QVINTA ESSENTIA** nihil aliud, quam anima siue Virtus cuiuslibet rei subtilissimã, à Mixto siue corpore siue (in quo antea non cõsistit) actũ, sed arte et sciẽtia effectus solummodo perceptibilis, tanquam Spiritus vitalis in sanguine delituit, extrahit: ac (si propriè loquamur) materia conditione, non solum (vt Spiritus Vitalis à sanguine) ab elementis tribus diuersa. Verum etiam à partibus eorum tenuerrimis & puritate nobilissimũ selecta: Et tamen à natura elementari longius remota, Essentia itaq. dici possunt, tam Sal quam Oleum atq. etiam Lignorum. Sulphur enim suam habet Essentiam, Sal suam, Mercurius itidem suam: & tamen in quolibet horum, Elementa omnia tria concurrunt. Quoniam autem ex Sulphure Sal & Mercurius, ex Mercurio Vero Sal & Sulphur, & (vulgã) ex Sale Sulphur & Mercurius, qua quozq. Essentia sint, parari possunt: tamen Essentiarum istarum vlla, neq. ipsum Sulphur, neq. Sal, neq. Mercurius existit: sicut nec Elementum, Puritate enim & tenuitate elementorum fortẽ superant Verantamen ex Elementis vt materia extrahuntur: atq. ex Spiritu crassiori in substantiam animalẽ commutantur. Essentia itaq. Spiritus atq. animalis, a corpore composito si segregentur, nò solum muscem ha. coalescunt: Verum etiã vires suas sortis exerunt, quam dum omnes tres societate mutua cohererent. Materia enim Elementariũ, siue Essentia spiritalis & animalis (sua dum admisceat) absquecat, atq. bebetat. Quando Vero anima à societate spiritus diueltitur, simul quozq. diuimuntur vires: & altera harrum partium Essentialium vel grauior debilitatur, vel in nihilum redigitur. Superstitium tamen qualibet siue Oleum fuerit, siue Aqua) robũ suum, quam dum in corpore suo teneretur vniũta, efficacius exercet: A quo ceũ fonte deducitur illud ipsum, quod dicitur: Oleum siue Lignorem, qui pinguedine careat, posse esse Essentiam: corpus Vero elementare (siue pnyne siue humidum id fuerit) minimũ. At concurrant in re qualiter, corpus siue lapidem siue lignum, siue herbã, siue fructũ) constituent, elementa tria. quartam Vero se hu. iungit quam diximus Materia. Quod si autem materia terrestres, omnis à corpore elementari separatur, productur Vel Oleum Vel Lignorum. Quodcumq. igitur Productorã istorum, Virtutem Spiritalem secum trahit, illud Quintam eiusdem Essentia existit. Quod autem ad Methodum Paracelsi attinet, docet ille, Quintam Essentiam ex Zedoaria educere hoc modo. Radices minutim concidantur: concisũ Vinum rectificatum (si Vocant) donec digitorum trium altitudine super eas extet, infundatur. Hinc Vasculum cõtinenti, optime obstruatum per dies naturales nouem in Digestione relinquatur. Tempore hoc elapsũ, materia contenta in cineribus vel arena calida, siq. dum nihil prætere a humoris exudet (Vitato tamen Vitro adustionis) destilletur. Ex destillatione hac excectum quod est, in Vitro recentis per Balneum traducatur: & tandem in fundo Quintam Zedoaria Essentia reſidit, quam postea prudentia Pharmaceutici ritè asseruabit. Atq. est illa Essentia Quinta, vt ita dicã) Lignoralis. Hac Paracelsus de Essentia. Nunc meũ quid de Essentia Oleaginosa Experimentum, in exemplo Casturæ proponã. Casturã ego minutim cõtendo: concisã aqua Perri clarificata, & ex Halmitro & Chalcãto siue Vitriolo destillata, in Cucurbitã immergo: Hinc Cucurbitã S. Tripodi impostã, in

humiditatis aliquid plerumq. addit) tres cum quarta vna. In semine imperio virium suarũ vendicat Sol partes sequinq. Mars quatuor cū tribus quartis: Luna duas cum quattis tribus. Temperamentum itaq. Plantæ constituitur, ex partibus Sulphuris Salis & Mercury equali temperie mixtis: Vnde fit, vt radix (quemadmodum & Semen) non solum in gustu sui grata & iucunda, verum & in usu mitis, neq. tamè inefficax. Cũ enim sapor pinguis, salsus, & amarulentus, ab vno eodemq. calore originẽ sumant: In hac Planta ergo, pinguis essentiam crassiorẽ, salsus medio crẽ, amarities cū acridine tenuẽ arguit. Eamq. ob causã, in corp. humanũ adhibita, vim habet calorẽ naturalẽ fouendi poti, quã augẽdi aut acueãdi: potẽter vero expellendi, et interna corporis ab humorib. viscosis & mucco inueterato expurgandi, & insuper instaurandi: vt hac ratione, à Veterib. haud iniuriã Saxifragã rũ numero adscripta videatur. Porro cū Sefeli hoc Aethiopicum, inuentu in Europa quidem admodum sit rarum, in Asia vero & Africa (vbi Herbe citius maturantur) per frequens, **RADIX** itaq. rectè

Semen. 4 1/2 } part. 2 1/2 }
 Temperamentũ Sal. 4 } par. Mer. 4 }
 Caulis.
 Qualitas Saporum arguit conditionẽ substantiæ in planta.
 Semen.
 Natura siue facultas. cruanis. Expellens. Instaurans.
 QUALITAS Radix habet: 4 1/2 } part. 4 1/2 } 3 }
 Heba. 4 1/2 } par. 4 1/2 } 5 1/2 }

M 2 foditur

R. adix fodienda
M. Maij D. 10.
17. 18.

5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

Herba metenda.
M. d. April.
D. in 1. Dec. v.
D. crescente.

Semen capen.
dam.
O. in d.

Yerese. f. 7.
12 gr.

PRODVCTA
Pharmaceutica.
A populi g. 10.
Ole. 20.
Sal.

foditur circa diem mē-
sis Maij, decimumsex-
tum, decimumseptimū,
& decimum octauum:
Marte in Finibus (id est
vel in gra lu quinto, A-
rietis, Leonis, siue Sagittarij) existente: siue gra-
dum sextum Scorpionis, Cancrī, aut Virginis pera-
grante. Herba cum floribus metitur inuente men-
se Aprilī, Marte primam Faciem siue Decadem
Arietis obtinente, & Luna lumine accrescente.
Semen in locis commemoratis absoluitur, ex parte
circa mensis Iuly initium, ex parte, circa eiusdem
medium. Ideoque id ipsum (quemadmodum Plan-

locum calidum per horas duodecim statuo. Hec ergo modo Capbu-
ra liquata, ubi clara & limpida supernatat, eandem ab Aqua Forti
separatam per Retortam destillo. Atq; ita promanat Oleum omni-
um pulcherrimum & nurosimissimum, quod partium est admodum
conueniens, & natura Spirituali omnino praeferendum: Sicq; Oleago Ze-
doaria, quemadmodum hic phlegma, nihil Virium consequitur:
In prima quippe Destillatione Liquore, in posteriore Oleagine, & spū-
tiam intra horas duodecim sibi vendicant.

tarum aliarum, in cen-
su olerum numeratarū)
in vsu metitur: Sole
in Leone existente, Lu-
na vero in Augmento
gradū Signi dicti quin-

tum, Septimum, siue nonum, in Mansionē nona
possidente. PRODVCTA Pharmaceutica
Chymica ex Planta hac integra, eadem sunt quae ē
precedenti: Απολεγματισικον nimirum, Oleago,
& Sal colore luteum, gustu cum adstrictione qua-
dam acre, ideoque naturam aluminosam quodam-
modo respiciens.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS SESELI FOEMINAE,
doctrina Paracelsica, animalis, substantialis, atque elementalī,
in membris corporis femineī interioribus.

VSVS APO-
phlog nativus in
tra corpore
Ad
Concept
Diarrheā
Dig. bo.
Anor. ex
Choliam

Απολεγματισικον itaque quod ex hac Plāta
cōficitur, epati, stomacho, & Vnis ijs quae Recepta-
cula seminis existūt, perq; substantiā Vteri diuisiō-
nē: nec nō intestinis & partib⁹, quae affini atē ali-
quam cum his habent, qualem tenus dicatur. Plan-
tam autem ipsam quidem, ad Cōceptionem siue Fa-
cunditatem aliquid facere, adhuc in Arabia &
Aegypto vulgo putatur. Quomodo autem ad eam
rem adhiberi soleat, ne cui occasionem aut causam
peccandi praebeam, expositioni illi consulto super-
sedemus. Quod enim legibus nec diuinis nec natu-
ralibus consonat, id neq; in honestorum aut Utili-
um numero haberi potest. Hoc tamē experiētia do-

quedo omnis substantia spissior sit quā aqua, ideoq;
calidior atq; adeo succior) etiam Oleaginē istam
ad vsu hunc adhibui: vimq; eius (quippe sicco
quolibet si acerbum habeat coniunctum adstringen-
te sim calidum attenuante atq; ideo expurgante) cer-
tō efficacem deprehendi. Porro Απολεγματισικον
hoc, stomachum quoq; & Intestina roborat & cal-
facit: Diarrheam coerctet: Digestionem bonam
praestat: & appetitum excitat: si Vesperi (Cena
scilicet quae peracta) numero guttarum decem,
cum Spiritus vini crudi siue (ut potius appellare
conuenit) Musti, guttis viginti sumatur: corpus d
sumptione ad quietem componendo. Eiusdem aequa
portione cū Oleo Tere-
binthino albo mixti, gut-
tae triginta nona quae,
hora si exhibeantur:
Vreteras, ex vitio aut
languore Virtutis expul-
trici siue infarctū cal-
culi in renibus generati
obstructos, atq; Ischuria-
am hinc consequentem
soluit. Oleum plan-
tae huius, Virtuti At-
tractrici epatis & sto-
machi, nec non neruis
& Παγασάταις, (testicu-
lis muliebris assiden-
tibus, ac Matrici famu-
lantibus) atq; in super a-
Menses

GNOME.
Quae com legi-
bus diuisiō-
naturibus p. g.
nant, ex honesto-
rum in me re-
ctē excluduntur

Quomodo Ap-
pophlog nativus
co. exceptio
nem paracel-
at.

Ichuria ex cali-
culi.

OLEI VSVS
intra cor. us.

PHILIPPUS
Tarde flosus
(Gemmae)
Epo. frecht.)
Pispor. h. h. h.
S. Seb. Achio-
pki comendat.

gnit, & in turpitudi-
nis abomināde habere
videtur: Απολεγματι-
sicorum huius, sinu Vuluae
malebris ante Coitum
probe si inuogatur, id
ipsum Matricem totam
expurgare: & vi sua
adstringente simul per-
ficere, ut collum ipsius
arctius contrahatur &
conuieat: Quamquam
dum Cassae versarer,
Philippum Tarde-fier-
uo (Hispanum, & Vi-
rum praestantissimum)
audiuerim Virtutē istā
etiā Essentiae ex herba,
radice & semine tribuentem. Ego vero (cum pin-

SPIRITVS MUSTI.

SPIRITVS ille musti Αρωματιστικου sine ulla
ignis ministerio acquisitus, in regionibus Sincaraū
copia abundantibus, absq; labore aliquo singulari, &
opera natura impulsu spontaneo sese mouentis po-
tius, quam artificio exquisiti cuiusdam subsidij, ab
Homnibus etiam rusticissimis, atq; Chemia omnia
experientis, inclusivā saltem & attentione qualicunq; adhibita
elicitur, atq; paratur. Quando enim melleum recens, a Torcularibus
in ades transfusum, & transfusione per colum doli grandioribus
conditum, in cellam repositum tam iam effervescente incipit: & qua
inter vindemiandum & exprimendum immixta fuere) sordidum
illiusc immundā (quales sunt Aranea, Eruca, & Vindemiatorū ipsora
sordes ex manibus illius, halitus afflatus, maligni, necnon pui-
ta guttatis ē naribus stillans, & id genus spurcicia eorundem
alia: ne quid de pedibus impari dum sua calcantur, non se-
lun Virorum, Verum etiam Mulierum, Virginum, & Puercorum,
munditiam haud perpetuam tuentium, necnon asseribus sadatis,
legumibus, & instrumentis alijs, ab insidijs & Reptilibus per noctem
inquinata, quorum omniū impuritas, in istud ipsum velut sentinam
redundat, dicant) partim excutere, partim absumere, clarissq; limpi-
ditus & purus fieri incipit. Tum inquam, supra Orificium doli p.
collum sitile siue vitreum (idē, ne impediat) super hanc vero Ale-
bicum A sata grandē ne quid Vaporū aut spiritus exhalet) lato
fideliter acclinat. rostrō vero Alebici Receptorij C. apponit. Quo
facto, ex Vaporibus vini ascendentibus, Liquor quidam aggregatur:
qui, cū solius natura ad hunc notu spontaneo sit genitus & acquisi-
tus, Spiritus musti merito appellari potest.

liquatenus Vesicae quoque & renibus deputatur.

LEONHARDI TVRNEISSERI LIBER I.

XXXVII.

Menses ergo suppressos promovet, si corpore obeso quidem pinguiq; & temperamento frigido atq; humido præditis, cum Oleo Fœniculi, Asari, siue Petroselinii: macris vero & calidioribus, cum Oleo Endiviæ, & Scariole, siue seminis Lactucæ frequenter sumatur: & simul (siue temperamentū adsit calidum siue frigidum, corpusq; vel pingue vel macrum) collum Matricis semine Annuios, Galla Moschata, & Styrace suffumigetur. Præterea ad Vterum, Vinculis quibus coxarum ossib; alligatur præter modum laxatis, Musculusq; lumborum interioribus (qui Græcis Λόα dicuntur) debilitatis prolabantem, conducit: si quotidie, tam intra corpus sumatur, quam spine dorsi atq; Locis Muliebribus inungatur. Cum Oleo deniq; Melissæ equalibus portionibus frequenter haustum, et subinde ad ignem siue Fornacem calidiorem inunctū,

Ischuria laborantibus & Nephriticis succurrit. Sal huius, colore eleganter cædicatè nitens, arterijs quibusdam epatis, Ori siue collo Matricis, Meatibus vrinarijs, atque Vasis seminarys, nec non testiculis muliebribus competit. Cum Apophlegmatistico itaq; & Oleo pondere drachmæ equaliter mixtum, calculos renū et vesicæ comminuit: Tartarumq; omnem, qui in cavitatibus corporis continetur resoluit: atq; (cum simul sudores moneat) aduersus Hydropem & Podagram, diluculo quouis quantitate eadem vtiliter adhibetur. Cum cera vero & Tartaro albo vsto farinaq; Olyracea in Pestum redactum: Oleoq; hinc irrigatum, ex filo serico Vulvæ si injiciatur, Vlcerà Matricis emollit, aperit, expurgat: locosq; affecto instaurato, sanationem αναλγητιν siue doloris omnis expertem præstat.

Menstruaria quæ medijs admittenda.

SALIS VSVS intra corpus.

Ad Calculos, Ta. que, Hydropem, Podagram, Vlcerationes Matr.

Locos musculi interiores lumborum.

Pessus ad Vlcerationem Matricis.

NATURA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS SESELI FOEMINÆ, doctrina Paracelsica, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis femine exterioribus.

Sal modo proximè commemorato mixtū, in Emplastra si imponatur, Bubones (Vlcerationesue partium obscenarū similes) in constitutione aeris calidiore ex Hominis impuri congressu Venero contractas, sanat. Quod si Vnguento isti, Mercurij præcipitati citrini (ut vocant) pars viceßima accesserit (cum ille vi coarctationis siue incarnatina poleat) Pusillus quoq; & Vlceribus cauernosis & de-

passendo serpētibus huius Gallicæ inueteratæ, medetur. Cum Oleo autē in Emplastra vulnerum receptium additum, sanationem lenem præstat: Veruntamen vsum eius manātia, saniosa, & affluxu humoris Aqueosissimi laborantia, minimè admittere videntur. Humiditates enim attrahit: ideosq; suppurandis et callosis omnium maxime quadrat.

SALIS vsum cu reliquis Substantiis mixti extra corpus.

Ad Pudentia, Partis vi. Lue Gal. Vulnera.

Caustela: vbi ab vlu Salis fit abs tinendum.

MERCURIUS PRÆCIPITATUS. MERCURII præcipitati (cuius vsum Sulphurator est) parandi ratio simplicissima hæc est. Mercurius depuratus, atq; per cornum siue alutam expressus, in Aqua forti Sulphuricæ, cogit, probat, & ex partibus Halimivi quidem triginta, Vitrioli vero viginti quinq;, Aluminis deniq; duabus destillata) resolutur: in eadem per noctem relinquitur macerandus: Hinc vbi imitatione Salis radatim concreuerit, Aqua qua tum colorem eleganter viridè induit, tẽpore matutino subsequit decolatur ipse vero in Fictili nõ vitrato A Carbonibus Vinis impõitur, et Cochleari B hinc inde agitatur. Hoc factò, Mercurius primo instar Adipis siue Butyri liquefit, atq; in Vasculo seruet: vbi vero vis ignis magni magis intenditur, tandem duræcit, croceæ, colore utescere & nidore emittere incipit. Qui vbi suapte omni exspirauerit, materia indurata forcipe C, detrahatur: & quando resurxerit, in puluerem teritur. Atq; hic est Mercurius ille præcipitatus, in administrationibus Chirurgicalibus notissimus & receptissimus. Veruntamen eius parandi modi sunt præterea alij duo, quibus plus inest artus, quos suo tempore recitabimus.

EFFICACIA, ATQVE VSVS SESELI ÆTHIOPICI, doctrina Philosophiæ veteris, animalis, substantialis, atque elementalis, in membris corporis humani interioribus.

Plantæ huic, a Medicis & Physicis præstantioribus Scholæ Veteris, qualitas sicca & calida secundæ Ordinis tribuitur. Decoctum eius ex vino potum, Affectibus frigidis Membrorum Generationi seruientium opitulatur. Locis vero Muliebribus inpersum, Matricem Ascendentem atq; a leo suffocationem minitantem compeßcit: & Respirationem expeditã reddit. Idẽ calens exhibitū, non solū hominibus verum etiam peculibus præ-

nantibus (& inter has maxime Capris) partus faciles præstat. Quæ res Eruditorum plurimos mouisse videtur, ut quam Plantam vulgo Gebeerwurtz nominant, illi hanc esse crediderint. Radix hora ante Coitum deuorata, Authorum multorum antiquorum testimonio, Fecunditati & conceptionis facilitati tam in Hominibus quã brutis conducere perhibetur. Decoctū seminis & radicis, aduersus Epilepsia & Mensū suppressionē opitulatur.

VETUSTIORES medici quid vulgo de qualitatibus & virtutibus Sesele Aethiopicæ tradiderint.

Vsum Sesele Aethiopicæ.

Ad Affic. frig. veteri qua, Afcen. & Cist. matr. Part. facul. Fecund. Epilepsia. Men. ob.

CXXXVIIII.

DE HVMANO CORPORE IN GENERE NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS SESELIOS ÆTHIOPICI, doctrina Philosophiæ veteris, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis humani exterioribus.

Vfus Sefdi Ae. thiopti ccha copas iuxta do ctina Veterum. Ad Afc. Mat. Men. alb. Concept. Foetum et secundas Ledacend. Aqua pitu infante ex vte ro descendens.

Radiciſ, herbae, & ſeminis vino optimo decoctoru vapor, Encathismate ſiue Inſeſſu per inferiora receptus, Aſcenſionem Matriciſ prohibet: Menſes quoq, Vteri frigidityte vel humorum craſſoru viſcoſitate reſiſtentes expedit: atq, eoſdem prætere rea (quod ſæpius contingit) vitio concepto in putrilaginem albicantem tranſmutatos corrigit. Idẽ per Inſundibilũ in collum Matriciſ admiſſus, hu-

moribus excrementitijs purgatis, ſecunditatem inſtaurare: ſemenq, Virile in locum ſibi à natura deputatum ſucceſſu ſelictiori vt feratur, perficere perhibetur. Radix tempore partus, vbi Aquæ (vt vocant) ſecundina rupta effluerint, Vuluæ molliter ſi ſubjiciatur, Experimentiſ certis deprehenſa eſt, Foetum atq, adeo ipſas ſecundas extrudere: & labores deniq, nixus allenare.

NATVRALIS INCLINATIO ATQVE VSVS SESELIOS FOEMINÆ, doctrina Magiæ veteriſ & recentiſ, ſpiritaliſ, cœleſtiſ, & miraculoſa, ex prioribus omnibus exoriens & effluens: in membris corporiſ humani interioribus & exterioribus.

FACVLTAtes vteri ſanctiſ Attractioſ Nutrientiſ Expulſioſ.

Vteruſ muliebriſ ſanuſ, atq, partium omnium ſpiritalium valetudine integra vigenſ, Facultatiſ ſue Potentiſ (quas ei Creatoriſ æterni ſapientia & Naturæ liberaliſ communicauit) tribuſ maximè pollet: nimirum attrahente, nutriente, & expellente. Harum autem vna ſi deficiat, neceſſe eſt pro deficientiſ qua-

litate, vel in conceptione, vel formatione Foetui, ſue deniq, in Partu, vitium & peccatum aliquod enorme committi: Eſt enim Virtuſ Attractrix, ſemina vtraq, auidè arripit: inq, locum ſuum pro-

Ad perfectionẽ ſelictẽ Foetui requiritur valetudo & fortitudo Facultatum Vteri omnium fru-um coluclũ.

litate, vel in conceptione, vel formatione Foetui, ſue deniq, in Partu, vitium & peccatum aliquod enorme committi: Eſt enim Virtuſ Attractrix, ſemina vtraq, auidè arripit: inq, locum ſuum pro-

SITVS PLANETARVM APPOSITIS conferendi.

Si quiſ in tempore futuro, Veritatẽ Reſula cõmemorata, Experimento cognoscere cupiat, Radicẽ hanc ad affectum priorẽ quidẽ (Cui ad id tempuſ Vita prorogabitur) fodiãt, Anno 1551 die menſiſ Maij Viceſima. Tum enim Mars Leonem ingreditur: inq, eodem Signo, ſiquẽ ad diẽm Iulij octauam anni dicitur commorabitur. Ad alterum vero, die menſiſ Iunij decimanona: cum Venus tum temporuſ, in Cancro Demoſina ſiſq, ad diẽm Iulij decimanquartam ſiſ commoratur. Caterum, anno 1555, die Iunij decima octaua (vultuſ) Iupiter in duduſtatũq, Geminorum diuertit: inq, eodem, ſiſq, ad quartum diẽm Iulij anni ſequentiſ reſiſet. Atq, ita tunc & ſpaciũ & otij quog, ſatuſ offerretur, radicẽ harum quantamcuq, copiam colligendi & reponendi. Hoc tamen eſt vitandum: ne ſuſſo (cũ rũ teporuſ Plãctũ ſit Retrogradũ) inter Viceſimũ meſiſ ſeptẽ, anni 1555, & decimũ ſextũ Ianuarij anni 1566 ſuſcipiatur,

EXEMPLUM radiceſ 3 Theor. ph. ſto tollẽt coſtillatione peccati obſeruata.

nutritiua eſt veſtigio ei operam ſuam iungat, aut præſentia perpetua aſſiſtat, fieri non poteſt: vt Foetus omnibus numeris ſiſ abſoluatur. Sic: licet Attractrix & Nutritiua officio ſuo non deſint, atq, conceptio ſucceſſerit, Foetuiſq, iam nutriatur: Omnium tamen maximè periculum & difficultaſ imminet: Si Foetuſ perfectõ, Expulſioſ vel excluſioni nõ ſit ſufficiens, vel labore fracta & viribus amiſſiſ fuerit proſtrata: ſiue etiam proſuſ deſtructa & in nihilũ redacta. Deſectũ itaq, Facultatũ harũ triũ, ſi robore virium ad æquabilem temperiem reducẽto ſit compenſandũ: ſiue abſentia earundem, vigore priſtino reuocato cõplẽda, Ad Attractricẽ ergo roborandam, Radix iſta plurimum conferre cognita eſt: Si Marte in Signo Orientali, & quidem Virili, nec non calido & ſicco fixoq, (Leone nimirum) exiſtẽte, ſit acquiſita. Sin Nutritiuæ ſubleuãda expe-

tentiſ & quidem calido humido & aëreo (in Geminis nimirum) verſante. Sin deniq, Expulſioſiſ promouendæ depoſcatur, fodiſ deſiderat: Venere in Signo mobili, Septentrionali, femineo & frigido humidog, (in Cancro nimirum) verſante. Quẽ temporiſ obſeruandi prudentia methoduſq, in radicib, herbis, & deniq, ſeminibus Plãtæ non ſolũ hu-ius, verũ etiam aliarũ ſimiliũ, fodiendiſ, colligendiſ, & decerpẽdiſ neceſſario eſt adhibẽda. PORRO (ne commemoratione futurorum, præteritorum nobiſ obrepat obliuio) Theophrãſtuſ Paracelſi, Anno 1528, hanc radicẽ in vſum Medicum effodit. Quo tempore Pars Leoniſ decima fuit aſcendens, cœliq, eũ quẽ Figura appi-ẽta exhibet, Planetarũ & Signorũ poſitũ obtinuit.

QVOMODO hinc vltimẽ vis Magia acquiratur, ad Delectatũ Facultatũ Vteri inflantur doſ.

Radix fodiẽda. Ad Attractricẽ roborandam.

Signo { Ori. Cal. Sicco }

Ad Nutritiuam { Ori. Cal. Hum. Acr. }

Ad Expulſioſ { Dep. Lem. Frig. Ham. }

Caput tricesimum quartum.

DE SESELI SOBOLE, QVOD ALIIS CRETICVM ET PELOPONENSE, QVIBVSDAM VERO TOR- DYLION APPELLATVR.

GENVS, PATRIA, NOMEN.

SERTIVM Seselios genus, vt prio-
ra duo, voce tantum paulisper im-
mutata, nobis Hebraice דמחשב
Damahscheb (quod Grecis est Σ-
ρύμιος germanis Schweigkraut)
appellatur. Cui cum descriptione respōdeat Planta
quæ dā Priscorū, nomine (vt idipsū vtcūq; grecē
redditur) Θεόφωτος id est Gotteskraut, quod etiā
nū hodie apud Arabas extat (licet notitia Plantæ
ipsius exolenerit) vtrasq; non tam Specie quam no-
minis origine existere easdem, fere ausim suspica-
ri. Quod scilicet Hebraicum דמחב Damah, initio
vel expositione vitiosa
in id transmūtatum (pro
Damah id est דמחב si-
lētio, דמחב id est De-
us reddito) vel è lectiōe
etiā corrupta postea de

tortū: atq; ita demū (cū דמחב vt alias apud Græ-
cos per σίος Dialecto Æolica, ita apud Hebr. eos per
dictionē דמחב El exponatur) adiunctione particule
חב El ad Hebraicū alterū Heseb, nomen דמחשב
Elhescheb siue etiam (per μεταθεσιν seu Transposi-
tionem, quæ linguae Hebraicæ est familiaris) He-
schebel (à quo tandem nostra etiam appellatio Sese-
li forte descenderit) constituta videatur. PORRO
speciem Seselios præsentem, Peritissimi quique
Rei herbariæ, Seseli Creticū appellare consuevere.
Atq; est id forte hoc ipsum, cuius Cicero libro se-
cundo de Natura Deorū meminit. Plerisq; ob for-
mam (vt puto) quam nos Ceruariam siue **Sirschi-
wurz** dicimus, esse putatur: sed falsō. Si enim ex
descriptione Pli. libr. 8. cap. 32. Ceruas Seseli herba

(vt in historia Peucedani est commemoratum)
purgari referentis, id colligendum sit: miror
sane, cum Creta & Peloponnesus Ceruas non
alat, quomodo ea in locis dictis Ceruæ purgari
queant. Tria ergo solummodo genera Seselios,
nimirum duo illa, quorū historia iam est exposita,
& hoc præsens quod tractamus (Dioscoridi qui
quatuor Species numerat, sua sententia relicta)
reuerà reperiri statuo: & Seseli Creticum atque
Peloponense non Plantas diuersas, sed easdem
existere. Licet non inficias eam, Seseli quoddam
Aethiopicū extare folijs Hederæ: sed an id sexu,

SIGNATYRA GENERALIS.

VT descriptio Plantæ huius generis tam Mas-
cula quam Fæmina, Imago præsentis, Venas ab epa-
te dorsum tendentes proposuit considerandas: Ita
easdem partes in corpore imperfecto & Puerili, ead-
em hoc loco solummodo Signatas.

forma, & virtute, spe-
cieb; Seselios vulgarib;
respōdeat, alio loco (vo-
lente Deo) dicitur. No-
men certe Germanicū
Morenkummich /

id est Cuminum Aethiopicum (si ob appellatio-
nem pro eo sit venditandum) Præsentis quam sibi
conuenientius gerit: cum quod Peloponnesus hodie
Morea dicatur: tum præterea in vtriusq; (Cretico
nimirum, quod à me aliquando in monte Ida est col-
lectum, & Peloponesiaco quod ad fluiuium hodie
Spirnaza dictum, in Arcadia effodi) naturas ex
omni parte sibi inuicem similes & cognatas, idip-
sum experiendo deprehenderim. Omnino autem
hoc genus, habitu Seseli marem representat: nisi
quod radix eius masculula est, folia vero ampliora,
& folijs Absinthij marcore extenuatis per simi-
lia existunt: Semina latiora & planiora euadunt:
ac virtus deniq; Plantæ totius, cum odore & gu-
stu, tum efficacia tenuiore quam priores pollet.

NOMEN.
דמחשב
Damahscheb,
id est.
Σρύμιος.
Schweigkraut.

Trius titulus fuit
Seselios genera.

CONIECTV-
ra quomodo ap-
pellatio Dama-
hischeb in Elhe-
scheb (id est
Schweigkraut in
Gotteskraut) iue-
rit mutata.

Seseli Creticum
& Peloponen-
se sunt eiusdem
generis Plantæ.

Seseli Aethiopi-
cum Euditori
huc nō colloca-
tur.

O casio mutas-
tionis, expostio
& lectio vitiosa

Appellatio **Mo-
renkummich** quo-
modo huic Pla-
tæ conueniat.

חב
El.
דמחשב
Elhescheb.
Heschebel.

Ratio cur Seseli
Creticum & Pe-
loponense vna
Planta sint non
diuersæ.

Cicero lib. 2. de
Natura deor.
Planta hæc qui-
busdam habetur
pro Ceruasia
sed falsio.

FORMA, CONSTELLATIO, ET QUALITAS SESELIOS SOBOLIS.

RADIX Plantæ huic robusta est, duritie
lignæ quid referens, crassa, longa, atq; ex albo fla-
uescens. Caulem ex se promit eadem vnicum qui-
dem sed robustum, rectum, intense viridem, in lō-
gitudine striatum, & aliquatenus concavum, mul-
tis articulis (è quibus singulis aduata germinant,

folijs magnitudine & crassitie Cicutæ similibus,
seriatim vt in Tanaceto & Filipendula videmus
conferta) geniculatum: herbaq; in parte ima (quæ à
capite radice, proximè è terra eminente pullulat)
quam summa, & latius & densius luxuriantem.
Semina huius, ziguntur. vt plurimum in fastigio
caulis

FORMA.

Caulis & her-
ba.

Semina.

Sul. 5. }
Sal. 2 } part.
Mer. 5 }

Odegratas vn
de Herba.
5 1/2 }
5 1/2 } part.

Semen
5 1/2 }
2 } part.
5 }

Virtus Plante.
Rarescere.
Aperire.
Expeller.

Schilwach.
Oleum.
Sal.

Συγιανος.

Rarescit
Aperit.
Expellit.

CONSTEL.
LATIO.

Radixodienda
5 1/2 }
5 1/2 } part.
5 }

Herba metenda.
5 1/2 }
5 1/2 } part.
5 }

QUALITAS.

Calor, humidum
terrestre vcho
mentis occurens
auget amaritie,
ficcitatem, robur
& celeritatem
virtutis; necnon
falsedinem quoque.

Pinguedo &
dulcedo succundi
tate & salubri
tate principatum
tenent.

Semen carpen
dum.

Mars in Tauro
frigiditatem &
ficcitatem efficit.

PRODVCT.
Pharmacutica.
Sal &
Oleugo.
Radix habet
5 1/2 }
5 1/2 } part.
5 }

caulis primarij, raro in Adnatorum: eademq; agmi
natim profus conglobata, et (veluti Panacis cuius

historia Capite tertio

pertractata fuit) folia

cea, colore cinericea, o

dore acuta, gustu ama

riuscula, & siliquis pre

ter hec (scutula sue pa

tinus duas, aduersis canis inuicē fornicatim cōmis

sas referentibus) inclusa. AD QUALITATE

TE S quod attinet: Vt planta integra minus calori

quam priores, ita radix quoque eiusdem & semen,

gustu minus amarulentie produunt. Hoc enim de

prehenditur, non solum in Planta presenti, verum

etiam substantijs omnibus alijs: Quo materia ter

restris fuerit adustior, eo magis amaritiam eius

intendi: atque ideo & siccitatem potentiorē, &

virtutem efficacie celeriorē, necnon robustiorem

reddi: Sicut ab eadem causa, falsedo mordacior,

atq; ideo ingratiior, nec non consolidationi quā dul

cedo & pinguedo (cuius vsus in quouis casu omni

um gratissimus est, saluberrimus, & utilissimus)

ineptior euadit. Hac ergo ratione, Radix qualitati

Solari acceptas refert partes quinque cum tribus

quartis, Marti vnam cum quarta vna, Lune

quinq. Quo argumento, ea Sulphuris partibus

ΕΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS SESELI SOBOLIS,

doctrina Paracelsica, animalis, substantialis, atque elementalıs,

in membris corporis puerilis interioribus.

quinq; duabus Salis, & quinque Mercurij con
stat: membrisque reliquis,
bonitate & iucunditate
MODVS DESTIL
lanat.

PARTES
renuiores essen
tia Spirituosa,
ex Plantis hu
tribus extrahē
ti, Via commu
nissima & comodissima, modo
perficitur eiusmodi: Quo Spiritu
crassamētis et factibus ter
renis immersis, non solum tenui
ores & puriores euadunt: Ver
um etiam natura sua agre
sti horrida, deposita (dum in
se se ipsos frequenter repetit
us vicibus reducuntur) mitio
ri affuescunt. Nam dum motu
assiduo circumgyrati in sese
ipsos resiliunt, crudelitatem et
crassitatem omnem substantia
sua exiunt, & quicquid ad
strictionis mordacis habent de
ponunt: Vix, longe nobilitorem
& salubriorem acquirunt. E
tenim quos, sicut ille ignis nat
uralis, humoribus nunquam
non indefatigabilis, aquositas
tatem naturam aluminosam
resipientem & sibus medicis
ineptiam, paulatim exhaurit:
ita, ut Subtilitates attenuat
ione assidua, non solum ab ea
deperentur, verum etiam virt
tus latius diffusa, ad centrum
propinquius contracta. Vnde

atq; etiam vsu insuper gravior
reddatur. Quapropter modum Destillationi huiusmodi, Pelicano
pulsantibus adumbrandum. Faces enim in ventrem A venduntur:
& Virtus Spirituosa & animalis, per collum resiliunt, in pelius aper
tum, supra faces regeritur: ac Trachitione tali, secundum, tertium,
immo & quartum sterata, in vsum medicum corporis aeri tamen
petius, quam delicias voluptatibus de deti (sumentibus enim Extra
ctum hoc minus gratum est) paratur.

quing; duabus Salis, & quinque Mercurij con
stat: membrisque reliquis,
bonitate & iucunditate
odoris (cum tempera
mentum quodlibet pro
portione qualitatum &
quabili constitutum, hu
miditatem aëream in
Sēforia grata temperie
exhalantem præstet)
antecellit. Herba qual
tatis Solaris possidet
partes quinq; cum vna
quarta, Martialis v
nam, Lunarıs quinq; cū
tribus quartis. Semē ē So
le obtinet partes quinq;
ē Marte duas, & Luna
quinque. Natura ergo
plātē totius est, rarefa
cere, aperire, & expelle
re. PORRO cū in eadē
humiditas calorem nat
uralē vincat, ideoq; o
peratio viriū mitior ex
istat: Radix itaq; Marte
in ortu, Sole in Cancro,
& Luna in prima Qua
dra (cū hi Plātas eiusmo

di tempore, qualitate calida & sicca imbuant) me
rito fodietur. Herba vero & flores (cum humi
do copiosiore quam radix abundant, ideoq; et min
caloris possideant) meti desiderant, Sole in Leo
ne existente, Marte Occidentali, & Luna in Arie
te comorante. Tū enim virtus Plantarum siccan
do & calefaciendo fortius agit. Semen, quia ei
calor inest acutior & quodammodo vrens: Ideo
que corporibus Puerorum (vtpote humido copio
so affuetis) hand ἀνάλογος siue proportionē respō
dens, Marte in Tauro versante (in hoc enim Signo
qualitate frigida & sicca humo nascentia imbuit)
in vsum carpatur. PRODVCTA Pharmaceutica
ex hac Planta sunt, ἀπολογιστικόν (sed virib
quam Plante precedentis infirmius) Sal tenue &
aquosum, & Oleum crassum admodum, victuosum
& terrestre.

ἀπολογιστικόν

Amo Δευαταις itaque Plāta huius, cauitatibus epatis, & quæ huic accumbit Vesicula fellis, Ventriculiq; parti infimæ, cum omnibus fibris & Venulis affinis, consecratur. Ideoq; στροφός sive Tormina ventris inferioris (quod malum ætati iuuenili maxime, doloribus intolerabilibus infestum, ex cibi potusq; vel cruditate, vel acore immoderato, vel ingestione nimia gignitur: interdum etiā Pueris, ex lacte vitioso, eorū animi subito excandescens commotione vehementiore concreto, sive etiā aliquando ab frigoris iniuria aliqua, que omnia Spiritus flatulentos in involucris intestinorum excitant, enascitur id ipsum profigat: Si numero guttarum nouem, in haustu Aquæ Anisi stillatitiæ sumatur. Cū Lactis vero Virginei & à Venere emulsi guttis decem, quantitate guttarum triginta, diluculo, & ventre ieiuno, ex Vino sublimato haustum (motu ambulationis, donec corpus sudoribus probe incalescat, cum Abstinentia sive ἀστιάβοηθαρων trium consequente) ἄστυμος sive Singultus, atq; motiones stomachi conuulsorias similes, compestit: Præterea etiā Orificia Ventriculi (vitio resolutionis & laxitatis cuiusdā, vapores crudos à cibimodo assumptis in cerebrum transmittentis) facultatem claudendi restituit: atq; virtutem concoctricem, calore naturali eliso labefactatam instaurat: Si numero guttarum viginti, ante

& post sumptionem cibi (quam bis tantum per diem, & quidem certo statōq; tempore, mane nimirum hora decima, vesperi quinta fieri oportet) ex vino veteri, probe, & quidem tepesfacto bibatur: Veruntamen antequam id ipsum fiat, Regio ab ima Vertebra colli inter ὠμοπλάτας sive spatulas decurrens, Oleo (de quo mox disseremus) in loco calido probe perungatur oportet. Oleum humorib; in partibus commemoratis (Epate nimirum, Ventriculo, & Vesica fellis) contentis, dicatur. Catharos igitur viscosos & tenaces, è regione superiore

in partes subiectas descendentes, incidit: & præcipue materiam terrestrem humorum, in renibus crescere prohibet. Quo nomine, Quidam Plantam ipsam, numero Saxifragarum haud iniuria adscripsisse videntur. PORRO pondere drachmæ cum Oleo Glyceribzeo & Mastichino equaliter mixtum, Adolescentioribus ad δυσπρωσιαν ex pituita in pectus defluente genitam, efficaciter adhibetur: Si Mixtura hæc, hora quaq; tertia, partim numero guttarum nouem detur sorbenda, partim circa suturas cranij simul diligenter illinatur. Diarrhæe quoq; & Ventris Fluoribus immodicis eorundem, præcipue autem Lienterie ex imbecillitate Facultatis Retentricis Ventriculi proficiscenti, necnon Deiectionibus saniosa & eruentis, sive Dysenterie (aliis à cibis in Ventriculo putrescentibus, aliis vero à sanguine venarum existenti) Remedium salutare præstat: Si pondere drachmatum quatuor, cum drachma dimidia Croci Martis, Olei Myrolanini, & Succu Volarū, drachmis singulorum duabus mixtum, tribus Diesibus (qualibet nimirum vice tres drachmæ) sumatur. Sal parti Ventriculi inferiori, Intestinis, & Venis grandioribus epatis, destinatur. Cum ergo Sal omne, opera ignis naturalis, humiditate sua in Digestione spoliatū, siccius euadat: Illud igitur corporibus tenerioribus (vtpote humido copioso eodemque

crudo refertis) aptissime quadrat. Ex vino enim Cretico quotidie potum, Retentricem Pylori sive Orificij Ventriculi inferioris (q; sc. Intestino Duodeno proximè incubit) læguesactam instaurat: et (qui Affectum hunc est subsequutus) ciborum crudorum & necdum alteratorū Effluxum sive Lienteriam, coerctet. Ex Vini vero (sive Aquæ ex Herba stillatitiæ) Ligulis tribus, per dies duodecim dum Luna crescit, mane & Vesperi tepidum & quidem Croco paucillo dilutum sive hauriatur, Lithiasin dolorificam Puerorum, lenatione presentanea soluit.

NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS SESELI SOBOLIS, doctrina Paracelsica corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis puerilis exterioribus.

Quam

CROCVS MARTIS.
CROCVS Martis, ex ferro Cretico, sive Cretici copia non detur) Norico, recensione frequenit diligenter deparato, & tandem limato, tali modo paratur. Primo, limatura ex Sale & calce viva (aqua dissoluta et in lixiuū redacta) probe lauatur: & à sordibus omnibus puratur. lota vero in pelui Orichalino, supra igne, agitatione continua (denec pro more ad gremio, colorem aureum caruleo mixtum contrahat) deficcatur. Postea in Aqua Forti vulgari lentius resoluitur: atq; humore in arena calida per Alembicum & q; ad siccitatem tractato, reliquum post hæc eximitur: atq; dimidio Sulphuris flauis & boni ad mixto, cum aceto Rutaceo Vel Sambucine diligentissime trituratur: tritum in Fornace Reseruatoria (vt vocant) huic negotio aptata A, B, C, per dies naturales tres Reuerboratur. Huius peractis tandem tollitur, et cū aceto Rosaceo rubente tritum, in Trochiscos formatur: qui acris deficcanti, postea in puluerem tenuem moluntur. Atq; hic est Crocus Martis, ad Affectum commemoratum Utilis. Eius Vero in vsus alios preparandi modis plures, & quidem Methodo ab hoc Variantes, in Operu nostri Parte sequenti sumus exposturi.

APOPHLEG
natio vltia in
ha ca
Ter. ven
singulis
Ad Ref. sto
Apepā.
Scl. h Pelopo
nenc intrad. est.
Inq. gelatum.

Tormina ven
tri vnde gucul
ant.

Lienteria vnde

Dysenteria vnde

Lac Virginiæ è
Venere.

Crocus Martis.

SALIS VSVS
intra corpus
Ad Lienteria
Lithiasin.

Pylori Reten
trix labefacta.

OLEI VSVS
intra corpus.
Ca haros
Calculos
Dysnoes
Dyshe.
Li. atris.
Dysenter.

CXLII.

DE HUMANO CORPORE IN GENERE

VSVS PLAN
te huius extra
corpus.

Ad { Fur. } ca.
Ver. }
Verrucas.
Spetra.
Som. terr.
Aer. cont.

Obferuatio Con
fclat. num in
collethone Pif
ts. homini Chri
ftiano concella.

Quam efficaciam Speciebus Seſelios præceden
tibus, in corpore primum Virili poſtea & Fæmi
neo tribuimus: eandem etiam deprehenditur Præ
ſens, in corpore etate & Viribus imperfeclius exer
cere: Priuatim tamen his quoq; virtutibus pollet.
Radix in lixiuio collutionibus adhibita, Furfures,
Vermes, atq; Animalia fæda capitis quæcunq; pro
ſigat. Succus herbæ Verrucis tollendis vtilis ex
iſtit, ſi Veruice recife veſtigio cruentanti, conti
nuo illigetur. Præter hæc quoq;, radix geſtatu

ex collo, Lemurum ludibria, & terriculamenta
Parræſia in ſomnis, nec non aëris quoq; contagioſi
noxas, auertere perhibetur. Cum autem hoc loco,
multum ceremoniarum ſuperſtitioſarum in foſſio
ne ſimul adhibendarum imperetur, res illa nobis
indubiū recidit. Quod ſi tamen temporis non ſit ne
gligenda Obſeruatio (quæ nulli homini Chriſtiano
vitio dari poteſt) poterit ſane radix in uſum talem,
Saturno in Scorpione exiſtente, & Signo illo Af
cendente fodi.

ΕΝΕΠΤΕΙΑ. EFFICACIA, ATQVE VSVS SESELIOS PELOPO
nenſis ſiue Cretenſis, doctrina Philoſophiæ veteris, animalis, ſubſtantialis, atque
elementalis, in membris corporis humani interioribus.

VETUSTA
tis eruditæ do
ctrina de Vitas
tibus & qualita
tibus huius Plan
te.

VSVS SE
ſeli Peloponen
ſis in tra corpus.

Ad { San. bon.
Ipl.
pa. } ob.
Re. }
Frigerz.
Diabcten.
Lithiaſin.

Vetuſtas eruditæ, Plantæ huic tribuit qua
litatem calidam & ſiccam: eamq; humoribus phleg
maticis ſuperſtuitate peccantibus diſcutiendis &
expellendis commendauit. Radicis herbæ & ſemi
nis Decoctum ex vino, Pueris (ſi his exhibeatur bi
bendum) ſanguinem bonum præſtat, atq; Lienem,
Pulmones, ſtomachum, & Renes expurgat. Cum
Pipere potum, corpus ab alioribus & frigoribus
aſperitate innoxium præſtat. Quod Pueris ob

temperamenti humiditatem faciliè argentibus, Præ
ſidium fuerit maxime accommodatum Simili mo
do ad Διαζητην Puerorum, qui continuè emiſſa uri
na lectulos corrumpunt, plurimum confert. Idem
deniq;, ſi cum melle deſrutum fuerit, frequenter
ſumptum, calculos renum & Veſicæ propellit. Quod
Plantam iſtam, haud temere in numerum Saxifra
garum relatam conuincit.

NATURA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS SESELIOS PELO
ponenſis ſiue Cretenſis, doctrina Philoſophiæ veteris, corporalis, materialis, & com
plexionalis, in membris corporis humani exterioribus.

VSVS PLAN
te huius extra
corpus.

Ad { Neucos.
Mar. cut.
Ver. aur.
Incubum
Catharos
San. bon.

Cum Seſelios huius natura ſit rarefacere &
diſcutere, haud iniuriâ cutem terſam & candidam
reddere docetur. Idæoz, Decoctum herbæ, collutio
nibus frequentibus Pueris ſi adhibeatur, ſine dubio
neuos et maculas, ex Morbillis, Exanthematis, ſiue
Affectibus alijs relictas, tollit. Seminis decocti vapor

in aures receptus, Vermes ibidem contentos necat.
Herba impoſita, Pueris aduerſus Fannorum in
ſomnis terriculamenta, Amuletum egregium præ
ſtat. Radix ex collo geſtata, eoſdem à Fluxionum
maleficijs tueri: & ſanguinem bonum generare
perhibetur.

NATURALIS INCLINATIO ATQVE VSVS SESELI PELOPO
nenſis, doctrina Magiæ veteris & recentis, ſpiritalis, cœleſtis, & miraculoſa, ex prio
ribus omnibus exoriens & effluens: in membris corporis
humani interioribus & exterioribus.

MAGICA
vis quomodo
acquirenda ſe
li Peloponenſi.

Ad { Calculos
Alienati
Imentis.

Certitudo prior
no Vastus ab
Magorum te
monijs

Planta iſta dum adhuc floret, in puncto No
uiliunij effoditur: & aëri (humiditatum tamen cõ
tactu, & radiorum Solarium acceſſu vitato) ex
ponitur ſiccanda. Hinc Vindemia appetente, illi
us minutim diſſectæ libræ triginta, in Muſti dul
ciſſimi libris nonaginta (pauis Vaſi ſuperinſtra
tis, ne humiditas aëria expret) tandiu coquuntur,
donec vini pars tantum tertia (libræ ſcilicet triginta)
remaneat. Tum enim Decoctum ſepoſitum,
ſpacio diei naturalis refrigeſcere ſmitur: ac dehinc
colatum, in Fictili donec inſtar mellis ſpiſſeſcat,
coloremq; aureum acquirat (quod Tertiarijs ſiue

Menſuris Francicis plenioribus tribus, adhuc reſi
duis contingit) denno coquitur. Reliquumq; opti
mè tectum in uſum reponitur. Huius ergo ſucci
drachmas tres, cum Butyro ſalſo & bono æqualis
ponderis, & Allij nucleis ſiue ſpicis (tuniculis ſuis
excutis, manibusq; immundis quam mimumum tra
ctatis) totidem, contuſione in mortario marmoreo
in maſſam redegiſſe: eamq; eodem quo Planta ſoſſa
eſt (in puncto Pleniliunij nimirum) tempore ſump
ſiſſe: Omni etati & ſexui (de quo mihi Homines
plurimi ſortis haud vulgaris, teſtimonium perhi
bebunt) aduerſus Calculos renum & Veſicæ, Aux
lium

lium præstantissimum ac efficacissimum existit. Idem etiam in libra Electuarij dicti (sed cum Selibra nucleorum siue Enascentiarum & Filicis Fæminæ radicibus Orientem versus porrectarum, & Ariete ascendente effosarum, tandēq; ubi in particulas tenues dissectæ fuerint maceratarum, mixti) si Piscibus Ascendentibus hora quaque vicesima quarta, per dies triginta exhibeatur, Melancholicis sui oblitis, siue mente alienatis, rationem & intellectum perturbatum in statum suum reducit.

CAVTELA.

Hoc loco prudenter est cavendum, ne plantarum istarum trium, quas descripsimus, siue radix fodiatur, siue herba metatur, siue semē carpatur, in Horis combustis & inequalibus: quæ digressionē Lunæ à Coniunctione siue Oppositione proximè comitantur: & ab Astronomis vetustissimis Albutim dictæ, singulæ singulis Signis sunt attributæ, quemadmodum series subiecta monstrat.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
γ.	δ.	ε.	ς.	ζ.	η.	θ.	ι.	κ.	λ.	μ.	ν.

Observationibus enim assiduis est animadvertendum: Planta si colligatur in primæ Seriei horarum aliqua, & tenti (si modo Signorum iuncturarum aliquod, Egro nascente fuit Descendens) mortem decerni: Sim in secundæ, & Signorum alterum hora Natiuitatis fuerit Ascendens, vel etiam Præses membri affecti, ægrotudinem diuturnam quidem, sed tamen deniq; in melius contertendam, & liberationem promitti: Sim deniq; in tertiam & postremam, & Signorum alterum hora natiuitatis in Medio celi siue Domo decima extiterit: morbusq; debellandus, vel Signo horæ siue potius Planetæ fuerit subiectus, Egro diuturnam cum morbo conflictationem, & tandem mortem ipsam significari. Quæ Regula siue Observatio, quauquam Multorum iudicio videatur peregrina & absurda: propter antiquitatem tamen & certitudinem, causarum naturalium testimonijs innitentem, non minus quam dies Critici (quibus Schola Medicorum vulgò plurimū tribuit) existimationis atq; autoritatis meretur.

Folio in prima serie q. id. Egro particulari...
Digi siue Enascentiarum radicem Filicis feminæ.
Quid in secunda da?
Di. tam. morbt. sed tamen liberatio.
Quid in tertia? Longu. i. u. i. u.
Hec comb. sit. & in. quat. les.
Veritas huius Reg. br. sit. ars. g. m. t. o. a. u. t. q. u. a. r. u. m. o. c. cau. san. phy. sic. ram. salu. m. o. u. i. s.

Caput tricesimum quintum.

DE OENANTHE MARE, QUÆ ALIAS DIFFERENTIÆ CAUSA, FORTE NON INCOMMODE OENOSME APPELLATUR.

GENVS, PATRIA, NOMEN.

VNDE huius generis Plantæ nomina sua apud Vetustatem obtinuerint, nostro sæculo equidem quis merito miretur: ac potius plurimi, si ea in re coniectationibus multis anxie occupari velint, reprehensionem diligentiam inanem & superstitiosam, ideoz cum stultitia coniungat, quam nominis rectè peruestigati aut explicati laudem retulerint. Quid enim (quæso) formam Plantarum istarum trium, quod Labruscæ siue Viti syluestri similitudine respondeat, habet? Nisi id à curvitate caulis in Specie sequente (Fæmina nimirum) petere sit necesse. Quod tamen neq; ipsum, ad veritatem rei confirmandam, hoc loco argumenti sufficientis quicquam præstat: tantum abest, ut appellationis impositæ originem & causam veram monstrat. Quod si vero cui appellationem Oenanthe, ab aue Oenanthe (de qua Plinius lib. 1. ca. 2. refert) fortè q; hæc semine huius vel purgetur vel frequenter atq; auidè vescatur, deducere libeat: non quidem ea res ratione prorsus carere videretur: si modo in his locis, ubi Oenanthe plurima prouenit, Genus quoq; auium illarum reperiri constaret. Ex qua nominis origine tam dubia, hoc etiã satis liquet: quam sepe Betaroyca Veteres, præcipuè vero Theophrastus (qui herbarum huius historiam lib. 6. cap. 2. exponit) & alij, nomenclaturas vsu vulgari Plebis (cæco impetu & sine ratione appellationes fingere solite) tritas, interduq; à causa quam leuissima petitas, recipere: atq; Plantis describendis (velut adhuc hodie plurimis in rebus accidit) eas tribuere sint coacti: Quod etiam de nomine Botrys (quippe cuius Herba odor, vino Rbetico generoso tam est similis, quam flores acinis vuarum, racematim atq; confertim congestis) similiter est factum. Caterum nos Plantis his tribus, nomen Oenanthe siue Vitiflora relinquemus commune: Ita tamen, ut Nominis, Signaturæ, & Facultatũ commemoratione, sigillatim paucis syllabis variata (quod studio facimus non nouitate indu.

NOMEN.
Plante tre ses q. h. c. v. d. e. n. o. m. e. n. O. e. n. a. n. t. h. e. n. e. r. u. o. i. n. i. t. c. o. n. i. e. c. t. u. s. a. m. b. i. g. u. u. s. u. p. o. t. u. s. q. u. a. m. A. r. g. u. m. e. n. t. o. r. u. m. r. a. t. i. o. n. i. b. u. s. s. i. d. e. d. i. g. i. s. d. i. s. t. i. c. t. u. r.
B. tanographi sepe creati sunt appellationes ab vbi communis vulgi petere: nõ cogitatio sed nec castitate.
Appellationes motre à rebus ipsi recedunt.
B. t. u. s.
Exemplum Ety. mol. græ. que nomen Oenanthe ab Oenanthe aue deducta.
Part. Coniect. ut altera obfusca indu.

CXLIII.

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

Actiologia An-
thoris, cur Spec-
en cuiuslibet nomi-
pccare addat,
ppellatur ge-
nos dimissa.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ
ΗΥΚΑΡΖΕΠΕΚ, id
est.
Κεαυροποις?
Strumaria.
Kropffwurcz.
E Rome.
Faucrotis.
Kippernuis.
Philib. v. ca. 27.

CONIECTV-
ra altera de Ery-
nologia oenon-
nis Oenanthe,
ab vrbe Oenon-
thia siue Oenoi-
da.

PATRIA.

Sophia vrbs Sar-
matie Adiatice.

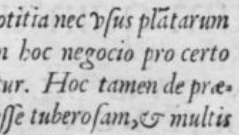
Ptolemeo lib. 7.

Coniectura ter-
tia, à congerie
racemosa verru-
culorum radice.

inducta, Authorum Antiquorum sententias, audacia siue proteruitate quadam Gigantea, conuellendi aut censura asperiore dammandi, sed potius agnitionem plâe cuiusq. ab altera, expeditiorem reddendi in singulis differentie & diuersitatis aliquid percipi possit. AN ITA QVE he Plantæ tres, principio vel a semine, vel herba, vel radice, siue etiam vrbe Lyicie Oenoanda (cuius Plinius libr. 5. cap. 27. meminit) nomen sint fortitæ: nec planè constat, neque etiam planè negari potest. Plantarum equidè, quæ à Patria dicuntur, plures extant. Ac præsentem, prope Sophiã vrbe Sarmatiæ Asiaticæ, quæq. multis seculis ante à Ptolemæo (libro quinto) Oenanthia dicta est, adhuc nasci, compertû habemus. Vnde, cû nec notitia nec vsus platarum istarum sit vulgatus, in hoc negotio pro certo quod affirmetur, non datur. Hoc tamen de præfenti constat: Radicem ei esse tuberosam, & multis

verruculis siue capitulis (propemodum vt vna acinis) confertam: atq. odore simul iucundo, sed tamè forti, et vini recentioris non dissimili, præcipuè dâ vi et, dotatam. Quam ob causam, alias Hebraicè ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΗΥΚΑΡΖΕΠΕΚ (q. Græcè est κεαυροποις, latine Strumaria, Germanicè Kropffwurcz) Germanis alicubi Erdnûs quasi glans terrestris, Gallis Faueroles, atq. Anglis Kippernus appellatur. Amat autem eadem, solo vt plurimû sicco & arenoso, aëris que liberè accedentis tepore mediocri fructe, nasci. Atq. a me quidem inuenta est, ad Lacum Podamicum in tractu montiû, qui Accolis der Rücksteig dicitur: item prope Veltkirchiû, & in montanis quoq. Croatiae, nec non in Fmlandia prope urbem VVibnirg, atq. in montibus deniq. Castiliæ circa urbem Olguerra, copiosissima, & viribus simul quam alibi præstantissima.

SIGNATVRA GENERALIS.
I N sinem Libri huius, quem paucû capitulum (Plantas triginta sex, eaq. corporis partes nō dursas & vnicas, quæ admodû Libri sequenti, sed integrales atq. adeo Principales, si pote totam siue Ostitum, siue carnem, siue Venarum, siue cordis, siue epatis, siue Cerebri substantiam signantes, comprehendunt) absoluitur. Atq. in V'stulo Operis, loco Eio aywvæ cuiusdâ sine Introductionis, ad intellectum Methodi nostræ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ, & Generum siue partium eius singularum dignotionem faciliorem, putauimus exhibendum, cursu Hypothesi nostræ aequaliter siue iniquar deducto, Plantas tres coniecimus. Quæ licet sub eodem genere contineantur, atq. in præfatione & Influencia Virtuali (vt ita dicam) Plantarum trium eadem simul fruantur: tamen quia id mensura & sorte inæquali agitur: ideo secus atq. Alie aliorum Genarum, qualitatis, naturæ, atq. adeo efficacia quoq. vi dissimili, à se inuicem disiunguntur. Quapropter cum priori, Symplicia & Familiaritatu aliquid cum Epate & cerebro intercedat: atq. eidem essentia tenuior (quæ natura strumosa & volatili proprius accedit) insidat. Venit ergo clariore solimmodo, atq. ab Epate ad Sensoria ascendentes, hęc, famulantes, nec non partes Spirituales aliam omnes, quæ nervus & fibræ partium illarum Organicarum, atq. adeo à Cerebro & Epate Assintium coherant, ratione conuenientia illius naturalis, hac imagine placuit Signare.

FORMA, CONSTELLATIO, ET QUALITAS OENOSMÆ.

Oenanthe Saxifraga ab Officinis pro Saxifraga rubra venditata.

De differentia Oenanthe huius & Filipendule vane est disputatum à Doctis.

Caulis.

FORMA.

Radix.

Hërba.

Flores.

QVOD Planta præfens, à quibusdam pro Saxifraga rubea est venditata: & ab Officinis plerisq. eodem nomine adhuc exhibetur, atq. medicamentis miscetur, causam abusus eiusmodi quæ admodû aliorû similitû Authoribus suis relinquimus agendam. Quomodo vero Oenanthe & Filipendula differant, id Viri quidam eruditione & notitia herbarum spectati, non sine disputationibus rixosis, usq. hæud vtiq. ab errore vacuis, sufficienter explicarunt. Qua de re (quod fides nostra, in eorum, qui sententiam Dioscoridis rectè assequuntur, iudicij, merito acquiescat) cum pluribus agendum non videatur: Loco itaq. hoc prætermissio, formã ipsam plantæ, quatenus ea nobis est perspecta, atq. vsus siue virtutem (in quo posteriore plurimum positû est) paucis exponemus. Oenanthe ergo hæc, tali ferè forma constat. Radix est carnosâ, succosa, crassiuscula, in fibras longiusculas distracta: & tuberculis glandulaceis, in formam rotundam potius quam oblongam tendentibus, atq. (præterquam

quod minora existunt) radici Peoniæ Femiinæ nō dissimilibus, conspicua: foris præter hæc nigra, intus candida, subdulcis, & gustantibus grata. Quantitas eius dubia est, nec vbiq. gentium ac locorum equalis. Nam in locis octodecim distinctis, in quibus eam mihi offerri contigit, quantitatem perpetuò variare vidi: ideoq. et quantitas siue crassities certa, a nobis tibi vix posse videtur. Vt enim solum pingue nata fuerit: ita fibræ tuberibus glandulosis augetur, & radix ipsa cum caule, omnibus partibus plenius absolvitur. Caulem eadem promit, robustum, crassum, & alibi locorum bipedalè, alibi tripedalè, concavû quodammodo, succosum: atq. Adnata plura, non quidem ex Alarû sinu concavo, sed geniculis simplicioribus exerentè. Herba tenera, viridis, & habitu quidem eius, quam Sardoam dicunt, subtilitate vero folijs inferioribus Coriandri (nisi quod tenuior est) ferè similis spectatur. Flores exigui sunt, & foliolis quinq. candicantibus formam stellarem expriment. His vero flaccescentibus,

ramentum Plantae huius constituit, ex Sulphuris purioris & defecationis partibus quinq, Salis nitidi & granosi partibus quatuor, Mercurij optime expurgati & coctura subtiliati tribus. Vnde fit, ut Planta ipsa, facultate polleat penetrante, adstringente, & instaurante. QVONIAM AVTEM Capitibus praecedentibus, varios Planetarum & reliquorum siderum positus (quorum observatio in fossione radicum, mense herbarū, & collectione seminum necessaria est) commemoravimus: Quapropter etiam hoc loco (ut Operis huius nostri Pars prima, nullius non generis exempla continent) Plantis praesentibus tribus, cum (more ab ingenio praecedentium diverso) qualitates habeat natura à se invicē dissidentes, modos fossionis, collectionis, & detractionis tres, eosq, cuilibet accommodatos, decernemus. Neq, tamen cum Parte Operis istius, indicationem Constellationum certarum, quae Plantae & morbo cuilibet quam maxime seruiunt, sumus terminaturi. Sed Methodi nostrae pars illa, in Libris etiam sequentibus, et Plantae cuiuslibet historia (verum tamen, cum moles Operis in immensum accrescat, verborum ambitu contractiore) ut ante retinebitur. Radix ergo ista, primo foditur circa diem mensis Aprilis, sextum, octavum, aut decimum: antequam herba mole inuale scat: ac multo magis antequam vlla florum rudimenta sese ostendant: Sole nimirum in gradu Arietis vicesimo octavo, vicesimo nono, siue tricesimo: Marte autem cum Luna in Signo eodem, & in Domo prima vel etiā in Libra comorata: & quidē Ascensione Signi, quod Planetae illi tenuerint, observata, N PRO.

MEDICAMENTVM hoc ἀλλήγειν, quod nobis propter virtutis sua adstringenti atq, sanantis praeminentiam, Hebraice quidem ריזון Esur, Graece vero Κραυρόσημ (id est Glutinatorium) dicitur, ex Radice hac modo qui sequitur paratur. Radix antequam Sires suas genitales in herbam effuderit, in momento Constellationis modo commemorata effoditur: & tam radij Solaribus, quam aere vitato, continuo in taleolas digitales, per transfuerum (ita ut caro & cutis exterior, in longitudine integra seruentur) dissectatur. Ac taleola ista, situ recto in Ollam vitratam, & Liqueori sibi commissos fideliter continentem, in medio patella aenea Emulsi foraminulis pertusa interseptam, A, (ut in strue lignorum in Carbones exurenda fieri solet) donec ipsa impleatur, confertim componuntur. Hinc Olla huic Fittile aliquid, idē Orificij aptitudine respondentem, sed longē Ventrosius & duplo capacius, inuersum (ne quid vaporum transpirare possit) superlatur. Hoc facto, Olla inferior A. cum radice in eadem recondita, in terram (ita ut ea, Olla quosq, superstructa C. collum, altitudine palmi minoris tegat) defoditur: huius vero quicquid effossum est, id intra spatium circumuacuum reingeritur: atq, pedibus solidiuscule incultato, arena altitudine sextantis inspergitur: atq, in ambitu Olla extantis & vacua, e longinquo igniculus accenditur: Is gradatim postea auertus, Olla (donec contactu eius viciniora vehementius incalescat, sed tamen non candeat) paulatim propior admoventur: Sicq, spacio diei naturalis fouetur. Post hac igne amoto, & astu deferuere misso, Olla effoditur. In qua, sub patella aenea, in fundo Olla A. hic seorsim litera D. notato) Succus siue Liqueor quidā reperitur: qui (ut immundities omnis inde sevegetur) transcolatus, in Retorta (Alembico superimposito) igne tenui retificatur: & meatu obliquo in transfuerum siue latius ductus, phlegmate spoliatur. Quod itaq, in fundo remanet, & colorem mellis de spumati & dulcedinem euidentem pra se fert, est Κραυρόσημ illud ipsum, cuius hoc loco mentio habetur.

Temperamentū Sal. 5 } par. Sal. 4 } Me. 3 } Natua. Penetrat. Adstringere. Instaurat. CONSTELLATIO. Author in tota huius Partis serie, ut aliarum rerum etiam variam .ita constellationum quocumq, omnis generis exempla adducit.

Plantae praesentis, nec qualitates & vires, nec constellationes nec confellationes habent commemoratas, aut similes. Semen. QVALITAS Qualitatum crisi go est ex Aere (id est virtute in fluctuanti) & Illa astrali siue virtute oculata naturae suae cooperantis. Radix habet 4 } 5 } par. 3 } Herba. 4 1/2 } par. 3 1/2 } 4 1/2 }

tibus, & exemplo florum aliorum decidentibus, succedit semen, planum quadamtenus, & siliquis fornicatis inclusum. Quod plerisq, in locis medio mense Iulio, alijs circa initium mensis Augusti formatur: Sed raro ante mensis Septēbris mediū, maturitatē perfectē acquirit. RADIX, praeter facultates quas ex terra parēte hausit, beneficio Ares (ut Paracelsico modo loquamur) id est Dispensatoris vel Dispositoris naturae, vel Impressionis potius Influētiali (ut vulgo loquuntur) corporū celestium, qua substantijs omnibus, Illa astralis (ut Paracelsus loquitur) siue virtus occulta naturae inferioris, mutuo virium suarum auxilio conspirantis inseritur, Qualitatis Solaris continet partes quatuor, Martialis quinq, Lunaris tres. At Herba (cum minus sicca & calida existat) Soli acceptas refert partes quatuor cum vna quarta, Marti tres cum quartis tribus, Lunae quatuor. Partes autem has vtrascq, temperamenti bonitate, atq, caloris siccitatisq, potentia, semen superat. Hoc enim Sol quidem vegetat, Virium suarum partibus quatuor cum quartis tribus, Mars tribus cum totidem quartis, Luna sesqui quatuor. Coitus itaq, Partium istarum mutuus, tempe-

Nota. Cum moles operis descriptione Plantarum tantum diuersarum iusto maior crescat, Pars historica subsequens eratione contractiore sed tamen modo eadem tractabitur. Radix Oceananthre maris fodientia. M. April. D. 6. 8. 10. in 25 } 25 } 10 } V. gr. Ascend. Semen. 4 1/2 } par. 3 1/2 } 4 1/2 }

CXLVI.

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

PRODVCTA
pharmaceutica
ex Planta hac
ΠΙΘΩΝ sive
Καλλιόρις.
Oleum &
Sal.

PRODVCTA Chemie Pharmaceutices ex hac
Planta sunt: Liquor sive Succus, qui ob faculta-
tem adstringentem ideoz consolidantem, qua in
Rupturis & in vulneribus plurimum potest, He-

braicè, ΠΙΘΩΝ sive Græcè Καλλιόρις (id est Glutinari-
riū) haud immerito nuncupatur: Post hæc Oleū ὕψι-
τιδὲ salubris, & deniq; Sal incundū, colore flauum,
nec non virtute διωρητικῶν & διουρητικῶν.

ἘΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS OENOSMÆ,
doctrina Paracelsica, animalis, substantialis, atque elemental-
is, in membris corporis Virilis interioribus.

COLLETICI
ex hac Planta
vltus intra cor-
pus.

ΚΟΛΛΗΤΙΚΟΝ, virtutib; & partib; tā spiritali-
bus quā naturalibus, vsq; partim epati partim sto-
macho, & cerebro, neruisq; & Musculis, atq; adeo
Virtuti Attractrici eorū seruiētib; cōsecratur. Pri-
mo ergo, ἔσθιαλτι sive Incubo (preludiū morbi Co-
mitialis, Melancholice, & Apoplexie edente) infe-
stari solitis, inq; somno vim sibi ab aliquo fieri pu-
tantibus succurrit: si Malo hoc correpti, dum Lu-
na decrescit, modo mox commemorando, id quoti-
diè sumere asuescant. Paribus portionibus cum
Oleo Zedoariæ mixtum (dimidio Tincturæ Solis

Ad { Paig. sive
Incubum.
Phrenet.
Melanch.
Hemicra.

SALIS VSVS
intra corpus.
Ad { Cathart.
Alpe. ut.
& Odo.
exulcerat.
Scr. Epi.
Hepatic.
Splenicæ
Cacochy.

addito) numero guttarum nouem, dum Luna de-
crescit diebus singulis, & vētre ieiunio si hauriatur,
Phreneticos et Melancholicos, quiq; in gaudijs me-
dijs Sodalium conuiuantium, subito animum deici-
unt & tristantur, restituit: mentemq; serenam in
statu suo tuetur. Hemicraniam præter hæc idem
profigat, si cum Oleo Anethino æqualiter mixtum,
tempore vespertino (pamculo, qui aqua Rosacea
Croco tincta, fuerit irrigatus, lateri affecto prius
applicato) pondere drachmæ sumatur, corpusq; de-
hinc ad quietem componatur. Oleum plantæ

OLEI EX
hac planta vltus
intra corpus.
Ad { Hemicr.
Palsylin.
Vertigin.
Cholera.
Icteric.
Pal. cord.

huius, Viribus atq; adeo partibus, vt spiritalibus
ita & naturalibus, partimq; epati, partim Vesicæ
Fellis, & neruulis cerebri cognitione quadam iun-
ctis, & Virtuti Retentrici, proprium dicatur.
Quantitate enim, drachmæ quidem cum portione
pari Essentiæ ex Helleboro nigro haustum: Sici-
lici vero simul venis Temporum sive Caroticis,
Arterijs, & Saphæe iunctum, partibus corporis
(ob spiritus obstructione interceptos, & Functio-
nes principes lesas) sensu motuq; destitutis (qui
Affectus ἡμιπληγία atq; etiam Παράλυσις appella-
tur) leuationem præstat haudquaquam contem-

Sal acre Cathar-
rosacea profligat.

ἡμιπληγία
& Παράλυσις
quid & vado.

nendam. Vertigini item præsentaneo remedio est,
si quis eius cum Oleo Amaracino mixti guttis tri-
ginta, ventre ieiunio quotidie vescatur. Corpori de-
niq; partim inunctione (primo circa verticem ca-
pitis, secundo pectus à iugulo vsq; ad os stomachi,
hincq; circa regionem huic subiectam, manuum dua-
rum latitudine) si adhibeatur, partim dū Luna de-
crescit, quotidie numero guttarū sexaginta, in hau-
stu Aquæ Macis bibatur, Biliosus, Ictericus, & cor-
dis Palmum patientibus magnificè auxiliatur: te-
stante id ipsum experientia, non sine prædicatione
& commendatione Hominum multorum Illustri-
um, quorum nomen hic consulto siletur. Sal plan-
tæ huius, Viribus & partibus naturalibus atque
Spiritalibus, simulq; Epatis, Intestinis, & Cerebro
cognatis, & præterea Virtuti Expultrici destina-
tur. In Succo itaq; Violarum ad ignem exiguum
dissolutum, omni sexui ad Affectus varios, præci-
pue vero ad asperam Arteriam sive stomachū (vel
Oesophagium) fluxionum ex capite in partes has
descendentium mordacitate atq; acredine exulcera-
tum, si Egro exhibeatur lingendum, egregie cō-
fert: malumq; efficaciter profigat. Nam etsi ipsum
quoq; per se, qualitate acri et mordicæ præditū sit:
causā tamē Tussis ex Catharris illis genitæ effi-
centē, nihilomin⁹ debellat. Ex Oleo vero Gūmi Am-
moniaci, tertio quoq; die pondere drachmæ haustum,
Schirro sive duritiæ Epatis medetur. Præterea cū
Salis Absintij drachmis quatuor, ex Solutionis si-
ue Liquaminis vncijs quinq; pondere semuncie ha-
ustum (nullo intra spacium horæ cibo adhibito) He-
paticis, Splenicis, & Cacochymis Ætatis cu-
iuscunq; egregie confert.

NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS OENOSMÆ,
doctrina Paracelsica, corporalis, materialis, & complexionalis,
in membris corporis virilis exterioribus.

VSVS OE-
nosmæ & Subti-
liatum extra cor-
pus.
HERBÆ.
Ad { Strepitosa
Hincum.

Decoctum herbe & radice ex vino, Στεγνώσι
sive Obstructionem meatuum cutaneorum, vapo-
ribus malignis atq; sudori egressum præcludentem
discutit: si corpus totum ante balneum eo perlua-

tur, tandemq; Oleo perungatur. Vnde & τραυμα-
τάλοις sive Hircum olentibus (vitio temperamen-
ti corrupti) atq; etiam Hydropicis vtilissimum ex-
istit. Καλλιόρις cum Oleo (æqualiter sibi admixto)
maxillis

LEONHARDI TVRNEISSERI LIBER I.

CXLVII

nona quaq; hora in loco calido maxillis semel inun-
 Etum, contra Σπασμὸν Κοινὸν siue Conuulsionem
 Muscularū mandibulariū, qua non solum habitus
 oris deformiter distorquetur, verum etiam (vt Æ-
 tius lib. 6. cap. 30. docet) nasus, oculi, & (in summa
 dimidia faciei pars peruertitur, succurrit: & par-
 tes distensas atq; distractas, ad habitum siue statū
 naturalem reducit. Cum Sale vero, Oleo præsentī,

& Oleo Tartari, (hoc quidem proportione subtri-
 pla, illis pondere equali admixtis) Eruptiones illas
 vlcera modo rotundas, atq; cum duritie quadam
 rubētes, quæ Græcè ob cōformitatē ὄροι Σωιδείτις;
 vbi vero inueterauerint τολεματα appellantur,
 & superficiem capitis atq; faciem vti plurimum oc-
 cupant, si ysdem vespere quolibet dum Luna de-
 crescit, inunctione applicetur, sanat.

Σπασμὸς Κο-
 νινός quid?
 Actius in 6 cap.
 30.
 ὄροι Σωιδεί-
 τισ;
 ὄροι Σωιδεί-
 τισ;
 τολεμα-
 τα

ΕΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS OENANTHÆ maris, doctrina Philosophiæ veteris; animalis, substantialis, atque elementalīs, in membris corporis humani interioribus.

Physici eruditiores pleriq; veteris Sæculi, hu-
 ic Plantæ omnes quibus Saxifraga rubea pollet,
 virtutes attribuere. Alijs facultates Filipendule
 possidere tradita est. Quibusdam in secundo, alijs
 vero in tertio calefacientium & siccantium Ordi-
 ne visa est reponenda. Puluis ergo radicis triteæ,
 aduersus Asthma siue Respirationis difficultatem
 vtiliter sumi, calculos icm rumpere & expelle-

re, nec non stomachum refrigeratum calefacere:
 atq; Concoctricem labefactatam restituere perhibe-
 tur. Radix cum melle, coctura in Electuarium re-
 da, atq; (vbi lingue aliquandiu supposita fue-
 rit) deglutita, ad Tussim veterem commendatur.
 Decoctum radicis ex vino, aduersus Stranguriam,
 atq; Vesicæ Vitia pleraq; alia, frequēter et tepidum
 si bibatur, efficac habetur.

SCHOLAE
 veteris doctrina
 de qualitate &
 virtutibus Oenanthi-
 maris.
 Ad Asthma,
 Calculos,
 Diuulsi,
 Tulam,
 Strangur.
 ELECTVA-
 rium ex radice
 huius Plantæ.

NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS OENANTHÆ maris, doctrina Philosophiæ veteris, corporalis, materialis, & complexio- nalis, in membris corporis humani exterioribus.

Succus & radix cum Aqua Rosacea frequen-
 ter post balneum corpori illita, næuos & maculas
 cutis extergere dicitur. Idem, siue puluis etiam
 radicis & herbe (mibi vero Oleum potius, Vngue-
 tis huc facientibus si misceatur, placet) in Empla-
 stris ad vlcera recentia plurimum commendatur.

Nec nimis aduersus ῥαβδῶς siue Hordeola, Clauso-
 efficac habetur. Radix molita, sanguinis eru-
 ptiones immodicas sistere perhibetur. Succus herbe,
 impositu Paronychijs & Reluujs digitorum tam
 in manibus quā pedibus medetur: atq; dētes vermi-
 culantes quoq; cavitatib⁹ eorū si inferatur, curat.

VSVS PLAN-
 te huius extra
 corpus iuxta do-
 ctinam Vctorū,
 Næuos,
 Mac. cut.
 Vulicra,
 Hordeol.
 Clauso.
 Ad Parony-
 chias,
 Reluu-
 jas,
 Vcr. dētes.

NATVRALIS INCLINATIO ATQVE VSVS OENANTHÆ MARI- ris, doctrina Magiæ veteris & recentis, spiritalis, cœlestis, & miraculosa, ex prio- ribus omnibus exoriens & effluens: in membris corporis humani interioribus & exterioribus.

Pharmacostagmata siue Producta Medi-
 cinalia ex hac radice (sive tempore cōmemorato
 fossa fuerit) industria artis Chymicæ confecta, ad
 Affectus sequentes efficaciam deprehenduntur. Κολλ-
 λητικόν cum Oleo Terebinthino equaliter admix-
 to, inunctione ante balneum (idq; Luna à Coitu
 ad primam Dimidiationem siue Quadraturam con-
 tendente, Sole vero siue in Geminis, siue Libra, aut
 in Aquario existente) corpori vniuerso, vel (si id
 non comodū videatur) particulæ saltem eius alicui
 adhibitum, aduersus Conuulsionem haud dubiè sub-
 uenit; atq; prinatim Speciei eiusdem illi maximè,
 quæ à causa frigida & sicca, vel ab excandescen-
 tia & pauore subito proficiscitur: & membra in
 partem vtramque, cum rigore rectā intendit, ac

τέρας dicitur, aduersatur. Cum Oleo Euphorbijs
 vero equaliter mixtum, ad Spasmi speciem alte-
 ram illam, in qua ex repletionem immoderata, humor
 in partes nervosas irruens, membra occupata an-
 trorsum tendit, vel etiam fibras tantum aliquot
 nervorum infestat, et Εμπροσδοτόνος appellatur, con-
 ducit: Si in balneo, sudore largius prouocato (idq;
 dum Luna à Quadratura priore ad Oppositionem
 properat: Sol vero in Cancro, vel Leone, siue Vir-
 gine commoratur) loco affecto siue etiam corpori
 vniuerso inungatur. Cum Oleo deniq; Rutaceo ei-
 usdem quantitatis, dum Iupiter in Signo sangui-
 neo, siue Morbis à sanguinis affectu vitioso proue-
 nientibus præfecto (vt in Geminis, Libra, vel A-
 quario) versatur, musculis & nervis balneo probe

VIS MAGI-
 ca subtilitatem
 ex radice huius
 plantæ.
 Ad Τετραπ-
 οδον.
 Ομοδ.
 Tetanos quan-
 do curandus?
 Ad 1. ad 1. □
 Ad 2. ad 2. □
 Ad 3. ad 3. □
 Ad 4. ad 4. □
 Empirothoto-
 nos quid & qui-
 do curandus?
 Ad 1. ad 1. □
 Ad 2. ad 2. □
 Ad 3. ad 3. □
 Ad 4. ad 4. □
 SPECIES
 ipsi.
 Tetanos quid
 & videtur?

N 2 emollitis

CXLVIII.

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

emollitis, modo dicto corpori si applicetur (Salis tamen drachma, horis tribus ante inunctionem talem, prima vice ex Aqua Absinthij, altera Pulegij, tertia Iuniperi pota) in specie Spasmi tertia, que interdū

à causa calida, interdum etiam ab alijs generata, membra retrorsum intēdit. & Οριστικος dicitur, Auxilium salubre pręstat.

Opisthotonos quid?

Caput tricesimum sextum.

DE OENANTHE FEMINA, QVÆ NOBIS ALIAS GLEVCANTHON APPELLATVR. GENVS, PATRIA, NOMEN.

NOMEN. ענינת. Tschact. Γλευκάνθη. Μοσβλή. Φυεθλόγος. Furuncularia. Crisowurg.

Alterum hoc Oenanthę genus, quod nos hoc loco ob odoris incunditatē, Hebraicę ענינת Tiro schnets, id est Γλευκάνθη sive Μοσβλή dicimus, Schola Theophrastica alijs Φυεθλόγος, id est Furunculariam sive Trüs

fert opinio) Id non tam habitus herbę, quam Floris (ne de odore aut virib⁹ quid referam) redarguit, atq; refellit. Porro, Planta pręsens, secus atq; Oenanthę mas (cui etiam viribus cedit) locis prone nit humidis, pinguib⁹, & vliginosis. Pręcipua autem frequentia reperitur, in Germania circa Beli

Opiniones aliorum de Plaura pręsentē quo nomine scilicet ab Auth. vibus anquis fuerit descripta.

wurz appellat. Plinius vero lib. 21. cap. 24, Oenanthę quādam describit, folijs Pastinacę, radice magna, & numero sa, sive multifida constantem. Ea an cū

Oenanthę Plin. Apios, Dicscor. H. has Theophr. Chamaesyce.

PATRIA. Belgium. Buckonia. Saurmunda. Spoletum. Falacium. Comina. Buntus. Tripolis. Hellepontus.

Apio Dioscoridis (quam ille libro. 3. cap. 135. describit, Theophrastus Gręcus vero in γάδα nuncupasse videtur) eadem sit, forma ipsa si consideretur docet. Quod vero Chamaesyce existat (vt plurimorum

SIGNATURA GENERALIS.

VT capite pręcedenti Epas & cerebrum, in proximo vero sequens potentiam virtutis spiritaliū interiorē, qua corā & cerebro est familiaris, & scietate unita, metum, sumus in superiora exerit, imagine pręsentē signamus: ita Arterias pulmonales & cerebro similes, nec non ligamenta, atq; que cum his coniunguntur partes similes, ac Facultates deniq; animales, eadem Volumus Signatas & intellectas.

ciū (nō procul à Salinis) & Buckonium (vbi Alumen excoquitur) ac Saurmūdā deniq; Oppida Marchię Bran deburgensis. In Italia vero à me in Ducatu

Spoletano, & vicinia Falacrinorum, atq; ad fluvium Caminate, locisq; & tractibus Regionū alijs, pręcipue vero circa Tripolim & in Helleponto, est reperta.

FORMA, CONSTELLATIO, ET QUALITAS GLEVCANTHI.

FORMA. Radix.

Caulis

Flores.

Semina.

QUALITAS

Qualitatis diversitas signaturam quoq; diversam trahit.

Planta hęc qualitate, Signatura, & temperamento à pręcedente est diversa.

Planta hęc, quam in genere Oenantharum Femine loco statumus, radice tuberosa, inæqua

li, sed formam tamen teretem ferē tuente, foris nigricante, intus vero candida, succosa, & dulci, verum tentantibus minus grata constat. Ex hac vero qui emergit Caulis, gracilis est, tenera hirsutie aspersus, tortuosus: nec unicus aut simplex, sed pluribus (qui ab origine una surgentes, rursus in ramos diffunduntur) stipatus: nec proceritate aliqua insigni altum petens: & herba insuper folijsue Visnaginis quam Apij similibus virens. Flores sese proferūt medio mense Iulio, cādidi, stellati, exigui, odore hand vtiq; iucundi, & densa congerie ad exemplum Corianni in Umbella conglomerati: Quos demum semina Anisi emula (sed nigricantiora & anousstiora, atq; sapore acri & subamarulento prędita) comitantur. CVM AVTEM Subtilitates sive Essentia partium (quibus hęc planta constat) spiritalis & animalis, efficacia diversa, vires suas in corpore humano exerceat: roborisq; & naturę vim operatricem in partem animalem aliam (pulmones scilicet) expromat: Ideo Signaturam, ad partem corporis illam ipsam, duximus dirigendam. Pręter hęc eadem, Temperamento

mento quoq; & virium Planetariorum dotibus, ab Oenante mare variat. Radicem enim imperio suo vendicat, Sol quidē partibus tribus, Mars quinq;, Luna quatuor. Cauli, herbe, & floribus, influit qualitatum suarum partibus quatuor Sol, totidem cum vna quarta Mars, Lunatibus cum totidem quartis. Semen naturę Solaris Partibus tribus cū dimidia, Martialis quatuor cum tribus quartis, Lunaribus totidem vegetari, Separatiua Elementorum Artificialis demonstrat. Quę cum ita sint, Plantę totius compositio, ex Sulphuris partibus sesquiquatuor, Salis sesquiquinque, quatuor deniq; Mercurij confluit: Quęque ei hinc collata est Natura, facultate pollet, adstringendi, soluendi, & expellendi. **RADIX HUIUS**, foditur circa diem mensis Augusti vicesimum sextum, vicesimum octauum, & tricesimum: quamprimum floribus deiectis, Semen apparere incipit: idq; Sole & Marte coniunctis, atq; in Cardinum aliquo nec non Signo vtrig amico (vtpote in Ariete) simul degētibus: Luna vero in Tauro existente. Herba metēda est mēse Maio, Sole in Geminis, & Luna in Cā-

cro (vitato tamē, ne tū Caput Draconis in Geminos incidit) versante. In semine carpando requiritur:

EKKPINOENTIKON
parandi modus.

EXTRACTVM sine Pharmacostigma istud, EKKPINOENTIKON dicere placuit: nō tā quod in floribus, Mensibus, immo in Fatu etiam expellendo, precipua vi polleat: quam quod ipsam quoq; naturam sine Facultatem Partium expultricem, ad Functionis suę executionem simul extirulet, atq; insuet, Modus autem eius, ex radice, herba, & floribus vndum avestiu conficiendi, se ferē se habet. Partes ista Planta vnduscula concisa, in Ollam vitratam A, camq; in parte ima quidem foramine B perforatam, a fastigio vero superioris lateris, Collabum sine Spinam digitalem C. gerentem, operculog, (amplitudine equalis orificium includente) reſtam, conduntur. Hinc Vitrum E, huic substituitur: & quemadmodum operculum D. ne quod vaporem expiret) Olla quā diligentissime agglutinetur. Pesseca Olla quadam alia, vel potius (quod huic negotio magis accommodatam putamus) Globus concavus F (Qui ex metallo, are, sine Orichalco, & crassitie aquabilis, prater, hoc in alterutro hemisphaeriorum, foramine orbiculato, coq; nummuli Metensis latitudinem habent. Et Spinam sine Obstramentum G recipere possit, ac capacitate duplo quam cubito vnius intercedente, collocatur: Hinc Siphunculus Laminaris idemq; cubitalis H, extremitatum altera cum Spina Ollari G. altera cū Spina Spharali G. luto adhibito diligenter comittitur: Atq; igne subiecto, Vinum vi bulliat vi getur. Hoc facto, Vapor quidam feruidus ex Globou Ollam, inde vero per Segmēta contenta transi: Atq; ex his Essentiam spiritalem & Virtuosam (qua quibusdam substantia Vinosa, id est in qua Spiritus deliquescit, appellatur) in habitu Liquoris secum in Vitrum E. vehit: Et q; ea substantia humida & Aquosa, atq; vtilissimam Oleosam immixtam pra se ferre videtur. Annotare ergo hoc, ubi colatura a facibus fuerit purgatum, Vasculo probe obturato conditur: & vase in solaribus expostum, calore illo calescit, & ad consumptionem partiu media attenuatur, hincq; in Sfum servatur.

vt Sol, vel principium vel finē Dom^o decimę obtineat: & simul Lunam radio sinistro, eog. vel trigono vel hexagono respiciat: Marsq; Dom^o illius decimę o: uodecimo gerat. Nec operam inutilem quis locaturus fuerit, si ad eam rem mensis Septembris, decimam sextam, decimam octauam, & vicesimam secundā deligere possit. Sed cū occasio talis nō semper offeratur, hoc saltem diebus illis est cauendum, ne Saturni Domus decimę Dominium sibi vendicari: siue Scorpio fuerit ascensens: aut Cauda Draconis (quod atē monimus) neq; Geminos neq; Sagittarium occuparit.

EXPLANTA

AVTEM HAC in vsum Medicum ars Chymica producere nouit, Liqueorem qui tamen (vt Paracelsico more loquamur) in Arcanorum numero censeri nequit: sed speciem ab his diuersam constituens, respectu facultatis & nature sue, EKKPINOENTIKON (id est Expultrici stimulatoriu) visus est nuncupādo: Prater hūc vero, quoq; Oleū expellēdo potēs, atq; simili facultatis genere efficaciam egregiam prestās.

Semen capitur: $\text{Cin 10. D. } \frac{1}{2}$ $\text{Sine } * \text{ Dr. } \frac{1}{2}$ $\text{Do, 10. Do. } \frac{1}{2}$ $\text{M. Seprem. 16. } \frac{1}{2}$ $\text{16. 22. } \frac{1}{2}$ Radix habet: $\text{C } \frac{3}{4}$ } $\text{par. } \frac{1}{2}$ $\text{D } \frac{4}{4}$ } $\text{Caulis herba } \frac{1}{2}$ } $\text{fiores. } \frac{1}{2}$ $\text{C } \frac{4}{4}$ } $\text{D } \frac{4}{4}$ } $\text{Temp eramentū } \frac{1}{2}$ } $\text{Sal. } \frac{1}{2}$ } $\text{Me. } \frac{1}{2}$ } $\text{Facultas ad hinc } \frac{1}{2}$ } $\text{gener. solvere, exa } \frac{1}{2}$ } $\text{pellera. } \frac{1}{2}$ } **CAVTELA,** **PRODVCTA** Pharmaceutica. **EKKPINOENTIKON** Oleum. **SAL** **CONSTELATIO** Radix foditur: $\text{M. Aug. D. 20. } \frac{1}{2}$ $\text{28. 30. } \frac{1}{2}$ $\text{Con } \frac{1}{2}$ } $\text{in } \frac{1}{2}$ } $\text{D } \frac{1}{2}$ } $\text{Herba colligitur } \frac{1}{2}$ } $\text{Mense Maio, } \frac{1}{2}$ } $\text{C } \frac{1}{2}$ } $\text{D } \frac{1}{2}$ } $\text{non in } \frac{1}{2}$ } $\text{Mæstitia } \frac{1}{2}$ } $\text{A } \frac{1}{2}$ } $\text{Prægnantium, } \frac{1}{2}$ } $\text{Gonorrhæa in } \frac{1}{2}$ } $\text{Vris } \frac{1}{2}$ } $\text{et mulieribus quid } \frac{1}{2}$ } $\text{vnde. } \frac{1}{2}$ }

ΕΝΕΡΓΕΙΑ. EFFICACIA, ATQVE VSVS GLEVCANTHI

doctrina Paracelsica, animalis, substantialis, atque elemental, in membris corporis fæminei interioribus.

EKKPINOENTIKON Plantę huius, parti virtutis Spiritalis et ενεργητικης, siue actiue, illi, quę ex parte cordi, cerebro & pulmonibus subseruit (Respirationi scilicet) dicatur. Pondere ergo drachmę semis, cum Oleo Rutaceo & Mentbino, singulis numero guttarū decem admixtis, aduersus Gonorrhæam (qua semen vel vitio intemperie alicuius frigida, vel imbecillitate virtutis Retentricis, atq; resolutione partium genitaliū, mulieribus quidem cum pruritu & titillatione absq; contactu Viri, Maribus autem tam per somnum quam vigi-

lian non sentientibus effluit) quotidie mane & vesperi vtiliter hauritur. Cum Essentia autem maiorum Punicorum (ea, quę ex tota eorum substantia est educta) collo Matricis in pannis immisum, Pręgnantes ab effluxu Aquę Secundine & Abortu tuetur. Affectus quoq; Melancholicos (vt trepidationes insolitas & mæstitiam profundam) eaurundem discutit, Si cum Oleo Xyloaloes siue Agallochi equaliter mixtum, pondere drachmę dimidię ieiunis quotidie exhibeatur. Oleum plantę huius, virtuti Spirituali atque actiue, quatenus

ECCRINO, vius intra cor, pus. $\text{Gonorrh. } \frac{1}{2}$ } $\text{Abortum } \frac{1}{2}$ } $\text{Melanc. } \frac{1}{2}$ } $\text{Mæstitia } \frac{1}{2}$ } $\text{A } \frac{1}{2}$ } $\text{Prægnantium, } \frac{1}{2}$ } $\text{Gonorrhæa in } \frac{1}{2}$ } $\text{Vris } \frac{1}{2}$ } $\text{et mulieribus quid } \frac{1}{2}$ } $\text{vnde. } \frac{1}{2}$ }

CL.

DE HVMANO CORPORE IN GENERE

hec pulmoni, arterijs, & Cerebro, familiaritate alludit) necnon Emboupticos siue Appetitiue proprium deputatur. Quantitate enim drachmæ dimidiæ, cum Olei Anisi Siliquis sesquiquing, totidemq; seminum Lamij, in haustu Vni rubri, dum Luna crescit vespere quolibet sumptum, Mulieres Alborum profluvio laborantes (presertim si Malum hoc à temperamēti frigiditate vitiosa existat) magnificè inuat. Cum Tinctura vero acetosa Vnio- num siue Margaritarum (equaliter admiscenda) pondere Siliquarum sesquiquing, quotidie haustu, Nauseam & vomitiones quibus Grauidæ ob mutationis istius insolentiam primò afficiuntur, sedat. Simili modo Malaciæ earundem, siue Ap- petitui illi ciborum absurdo medetur, lac auget, & simul purgat, Fœtuiq; alimentum iucūdum præstat. Idem deniq; si singulo die, tam mane ante prandium quam vespere post Cenam sumatur, sanguinem ab humoribus impuris euacuat, corpusq; præter hæc partui habile efficit. Sal plantæ huius, parti Vir-

OLEI VSVS
 intra corpus
 Men. alb.
 Vomito.
 Nauseam.
 Ad M. ac l.
 fact. bon.
 Fœt. bo.
 Tinctura ceru-
 isa Porum Chas-
 mardu.
 Menstruum
 alborum crigo.
 Tinctura aceto-
 sa Margarita-
 rum.
 Olea adstringē-
 dictamni.
 Melise.
 Caphura.
 SALIS VSVS
 intra corpus.
 Ad Dyflorian
 L. porhi.
 Menstru.
 immodice
 fluxentia.

tutis Spiritalis & ενεργητικῆς siue actuosæ, cui cum pulmonibus, lacertis siue musculis, & cerebro Affinitas intercedit (id est Facultati Motrici) consecratur. Cum Tinctura ergo cærulea florum Chamemeli (luteorum, & odoris præstantia Vina generosa emulantium) equaliter mixti drachma, ex Aqua Pulegij si sumatur, Labores Puerpera- rum diutius in partu hesitantium, remedio præsen- taneo promouere & expedire, vsibus frequentibus est perspectum. Eodem modo Virtutem quoq; Ex- pultricem & Respirationem roborat, Puerperamq; iam labascentem & anima deficientem reficit: utq; fœtui excludendo sit, efficit. Veruntamen in hoc casu, cum potenter expellentibus, Præcipue vero Oleo Succini albi, est exhibendum. Ex Oleo deniq; Dictamni, siue alio quod vi adstringendi polleat (ut Melise, siue Caphura, siue etiam Aqua Cima- momi) in ipso Nixu (sed Encathismate præmisso) exhibitum, Menstruâ fluxu immoderato à partu erumpentia sistit.

NATURA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS GLEVCANTHI, doctrina Paracelsica, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis Fæminei exterioribus.

ΕΚΚΡΙΝΟΥΣΤΙΚΟΝ, aduersus Tumo- res corporis (presertim vero membrorum Princi- palium) ex humore flatuoso genitos, & maxime ad Oedemata vulgaria, cum Aqua Lactuce inun- gitur: vel (si apertura adsit) in pannis applicatur. Oleum, cum Oleo Thymi equaliter mixtum, ad Apostemata siue Abscessus (non γενεῶς Græcorū more intellectos, sed apud nos peculiari specie ab

VSVS SVB-
 stitutum ex hæc
 Planta extra cor-
 pus.
 ECCRINOX
 YNTICL
 Ad Oedemata.
 OLEI
 Ad Apostema-
 ta.
 Apostemata Chi-
 rurgi recentio-
 res aliter vocant
 quam Græci.
 S A L I S.
 Ad Excituras
 phlegmaticas.

his distinctos) tam apertis quam integris adhuc adhibetur. Exituris vero phlegmaticis (quæ pitui- ta corrupta & putrefacta putrilaginem fatidam ex se fundunt, atq; à materia quidem qua præcedē- tes generantur, sed tamen accidentibus ab iisdem distant) Sal ex Phlegmatis Terebinthine, Olei Vi- trioli, & Diaphoretici Solis accommodatur.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ, EFFICACIA, ATQVE VSVS OENANTHÆ HVIVS, doctrina Philosophiæ veteris, animalis, substantialis, atque elementa- lis, in membris corporis humani interioribus.

Plantam hæc Medici Antiquiores, inter Μηναγώγια siue Auxilia mensēs pronocantia cele- brarunt: eamq; caliditate & siccitate prædominari tradiderunt. Quam in re (præter id quod iisdem in Saxifragarum censum est relata, & Decoctum Herbe & radice ex vino potum, aduersus Stran- guriam commendatum) nihil equidem, ut Quidam censent, à vero recessisse videri queunt. Quod ve- ro his superaccedit: Ad cibos & potus, qui partui moram aut impedimentum afferunt, innocios præ- standos, Fætuusq; & Secundas expellendas, hæc ipsa egregie efficax habetur: Si simul & Herba

VETERVM
 doctrina de qua
 litatibus & viri-
 bus huius Plan-
 tæ.
 Ad prouoca.
 Menica.
 Stranguri.
 Δυστῶ.
 Calculos.
 L. ides Cancro-
 rum.
 Succinum al-
 bani.

in Aqua Chamemeli lixata, dum calet vmbilico applicetur: Radicis vero Decoctum ex vino tepi- dum bibatur. In calculo deniq; Vesicæ & renium quoq; plurimum potest: si radix partim minutim corcisa, Oleo Limi tandiu frigatur donec nigres- cat, Oleumq; dehinc transfusum & repositum, cir- ca Os sacrum & vmbilicum probè inungatur: par- tim trita & cum parte decima lapidum Cancro- rum, Vicefima vero Succini candidi (simul com- minutorum) mixta, drachma dimidia, hauriatur: corpore dehinc tegumentis calidis optimè tecto.

Natura

NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS OENANTHÆ huius, doctrina Philosophiæ veteris, corporalis, materialis, & complexionalis, in membris corporis humani exterioribus.

Succus ex radice expressus, siue Decoctum eiusdem ex Aqua stillatitia, Epithematis modo tepidum si applicetur, Stomacho, Vtero, & Intestinis expurgandis et calore familiari imbuendis, plurimum prestare: atq. adeo Concoctionem quoq. promouere, Tormina sedare, & dolores Matricis, soluere perhibetur. Aqua, herbe, & florum de-

coctorum, cicatrices deformes, & Pustulas rubentes faciei, si quotidie collutione adhibeatur, tollit: cutemq. nitidam & equabiliter mundam efficit: atq. Vlcera insuper patentia, Fistulas, & Furunculos Virgæ virilis iam maturatos expurgat, adq. sanationem perducit.

VSVS PLAN- te huius extra corpus huius do- ctinam Vt. su. Sto. } pr. Vte. } Inte. } Dysep. } Tormit. } Dol. mat. } cicatrices. } Pust. rub. } Vlcera. } Fistula. } Fungus.

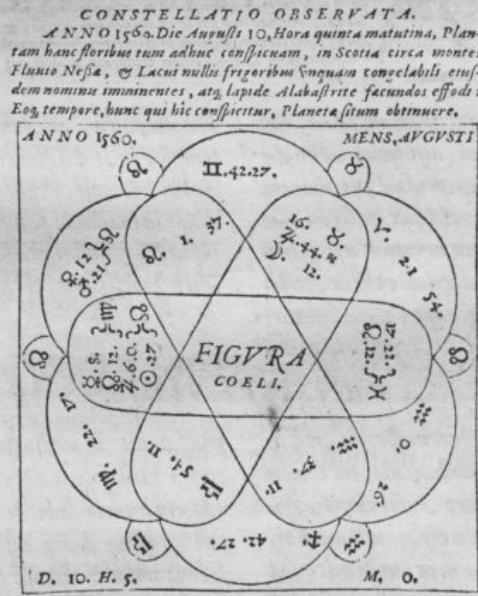
NATVRA LIS INCLINATIO, ATQVE VSVS GLEVCANTHI, doctrina Magiæ veteris & recentis, spiritalis, cœlestis, & miraculosa, ex prioribus omnibus exoriens & effluens: in membris corporis humani interioribus & exterioribus.

Vt capite precedenti, de Spasmo à varijs causis (vt calore, frigore, & humiditatibus) initium sumente, in genere sumus locuti: Ita hic in Specie siue priuatim, Quomodo Affectui frigido, causa (siue qualitas) calida opponatur, atq. Cura siue Me-

nuerit. Id quod experientia ipsa verum esse deprehendi. Nam eam prope Urbem Duncijsbij (dū Nāuē que me in Orcadas Insulas transportaret, ibidem operiret) in vsum Medicum parauit: atque præter Facultates notas (siue intra siue extra cor-

QVOMODo Glectio aug- mentum calori acquiratur ex pulsu siderum: idq. aduersus Affectus Ingh- doi. In omnibus re- bus vis quedam peculiaris ab In- fluxu siderum impressa delicta- cit.

dicatio quā aptissime administretur, docemur. Cum itaq. Planta hæc qualitate calida prædominetur, Inficias vix ire potest, qui Influxum siue Απορροιαν aliquam ex corporibus cœlestibus in res terrestres agnoscit: Huic ipsi (quemadmodum Alys omnibus) Observatione positus situsq. stellarū, in fossione et collectione vsurpata, plurimum ad calorē naturalem addi. Ideoq. Affectuum frigidorum (sed tamen qualitati illi conuenientia quadam respondentium) emendationem, accessione haud exigua augeri. Dum enim (vt res exemplo illustretur) Mars in ortu est constitutus, Sol vero in Leone existit, & Luna à prima Quadra ad Oppositionem properat, Plāta hæc plus virium ac caloris acquirat, Plurimum vero si Signum Leonis tum simul fuerit Ascendens, & Sol in Hæmisphæriion superius euectus, Medium cali te-

lorum, & imbecillitatem Visus caligantis (quippe cum calor radice & frigus Aquæ, temperie admodum salubri & prænobili conspirent) emendat. Idem pondere drachmæ cum Aqua Feniculi tempore vespertino sumptus, Anhelantibus siue Suffisiosis egregie profuisse est cognitum. Præterea & arterias pulmonum expurgat, atq. Obstructionem earum soluit.

EXPERI- menta Thurneif- leri de hac Re- gula fossionis Plantæ Duncijsbij vrb. Ad } Apepiti. } Odontal. } Rub. oc. } Cal. visus. } Affluua. } Plāta hæc quæ do moderate ca- lere augatur. & in Ortu. ☉ in Scl. ☽ in I. ☐ ad ☽ Quædo fortius? ☽ Ascend. ☽ in med. cal.

DE HVMANO CORPORE IN GENERE
Caput tricesimum septimum & vltimum,
 huius Libri primi.

DE OENANTHE SOBOLE, QVÆ OENANTHOIDES
 APPELLARI POTERAT.

GENVS, PATRIA, NOMEN.

NOMEN.
 Oenanthoides.
 עֲנַנְתִּי
 Oxhagiziov.
 Venucaria.

Refutatio eorū
 qui Oenanthem
 non Plantā sed
 vnam Labruscā
 esse sinit: ex ip-
 sius Plinij ver-
 bis, quem allegit
 deducta.

Labrusca apud
 Plinium (quem
 admodum Dios-
 coriden) duo-
 rum generum.

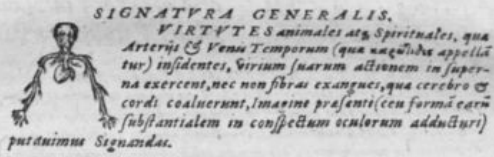
Oenanthē hęc
 non quidem est
 flōs, sive etiam vi-
 ta vitis syluestris
 sed tamē in folijs
 similitudinem ali-
 quā habet cum
 Labrusca.

PATRIA.
 V Volof.
 V Vedra. s. vrb.
 Tuuerza fluit.
 Luoinus lacus.
 Morania.
 Franconia.
 Gallia.

D. Bernhardus
 Splaeger.
 Labrusca apud
 Plinium etiam
 est nomen Plan-
 tæ.

TERTIUM hoc Vitifloræ genus
 (licet Alij nomen Oenanthæ, Race-
 mulis Labruscæ florentis, Alij flo-
 ribus Vni proprium fecerint) à no-
 bis in posterum Oenanthoides, vt à
 reliquis appellatione quoque dignoscatur, dicitur.
 Quanquam ergo Plinius lib. 12. cap. 29. doceat: Oe-
 nanthem vnam esse Labruscæ sive Vitis Sylue-
 stris: Tamen cum idem (vt quog. Dioscorides) La-
 bruscam duplicem fa-
 ciat, Res ipsa docet (si
 modo id ipsum de for-
 ma potius, quam mag-
 nitudine & proportio-
 ne intelligamus) Folia

huius, quamuis sint minora, incisurarum tamen ha-
 bitu, folijs Labruscæ alterius (nisi quod laciniolæ
 graciliores sive angustiores, & profundius inuicem
 sunt diuisæ) ferè respondere. Ad hæc quog. an non
 Labrusca isthæc commemorata, nomen Vitis Sylue-
 stris sive Plantæ cuiusdam alterius existat, testi-
 monio sunt, quæ Libro 23. capite 1. referuntur:

SIGNATVRA GENERALIS.
 VIRTUTES animales atq. Spirituales, qua
 Arterij & Venæ Temporum (qua nauiganda appella-
 tur) insidentes, virium suarum actionem in super-
 na exercent, nec non fibræ exanguis, qua cerebro &
 cordi coalescunt, imasine presentis (cui formæ carni-
 bus substantialem in conspectum oculorum adducturi)
 putantur signandas.

Deque eodem verba quarti Capituli in Libro eo-
 dem, de Vnguento Oenanthino, quid monere vi-
 dentur. **PORRO** Planta præsens, apud nos Græcè
 quidem Oxhagiziov (id est Verrucaria sive **War-
 genwurts**) Chaldaicè עֲנַנְתִּי Hocketsgezar ap-
 pellatur: atq. ingenij & viriū natura, à præcedēti-
 bus multū recedit. Vt plurimū enim locis palustris-
 b^{us}, vliginosis, atq. muscosis reperitur, aerēq. frigidū
 amat. Ideoq. vsus eius non vtiq. commodè, aut (nisi
 accedat cautio prudēs)
 sine noxa aliqua adhi-
 beri potest. A me quidē
 eadē Anno 1558. in Fi-
 nibus Mosconie, inter
 vrbes Vuolofschack &

Vuedrapusta, ad fluium Tuuerza: Alio vero
 tempore in Italia quog. circa lacum Lucrinum, nec
 non in Moravia, Franconia in Valle Tuberina, &
 deniq. in Gallia, in palustribus ad Ararim fluium
 supra Lyodorum, præsentē Bernharde Spluegero
 Viro Doctissimo, est inuenta.

FORMA, CONSTELLATIO, ET QUALITAS
 OENANTHOIDIS.

FORMA.
 Radix.

Caulis.

Flores.

Semen.

QUALITAS.

Planta hæc ha-
 bet nonnihil ve-
 nenositatis occul-
 tæ, ex vi quadā
 Virtutis Eleme-
 ntis desuper
 huius.

TERTIA huius generis species, radice
 crassa, rotunda, simplici, & molliuscula, sed tamen
 nodosa, int^{us} cādicāte, foris vero ex cinericeo nigri-
 cāte ac succiplena cōstat. Caulis est robust^{us}, crassus,
 & hirsutus: ac primum quidem in imo flauet, sed
 etate ad virorem herbæ magis magisq. accedit: atq.
 Adnatis pluribus, innumerisq. ramulorum Sobole,
 qui exemplo ipsius rara lanugine asperguntur, &
 folijs profundè incisis, sed tamen asperioribus, &
 Consolidæ Regalis (nisi quod agmine confertiori
 pullulant) non dissimilibus conferuntur, hyluescit.
 Flores (quemadmodum Specierum reliquarum) in
 umbellam serie dēsuscūla coaceruantur, & singuli
 foliolis quinis (cæterarum tamen Specierū maiori-
 bus) Rosulas sive stellulas quasdam elegantes re-

presentant: in medio vero caliculorum sinu, ex-
 emplo Millefolij punctum nigricans ostentant: atq.
 odorem iniucundum, acrem, & graueolētem emit-
 tunt, gustuq. deniq. adstringunt. Semen Anisum
 ferè æmulatur, planius tamen est & minus, sapore
 constat amaro & cæterā insipido: Nauseam quog.
 & Vertiginem, si Ventre vel ieiunio vel vsu fre-
 quentiore sumatur, mouet. **PLANTA ERGO**
 integra, natura prædita est prorsus agresti & hor-
 rida, ideoq. Virulentie sanitati noxam inferentis
 haud vtiq. expers. Quam vim ex sola quadam qua-
 litate Virium Elementarium Orbis superioris (coi-
 tu mutuo in vnum coalescentium) substantiæ suæ
 commixtam, modo quodam occulto nec oculorum
 sensui patente, sed effectus solius indicio manifeste
 fouet,

timente, & Scorpione Ascendente fuerit col-
lecta, corpori absq; vlla
controuersia Venenum
lethale existit. Ideoq;
in fossione radicis, tem-
pus, quo viriū parte al-
tera in herbam, altera
in flores sparsa, ipsa ter-
tiā tantū retinet (Quod
circa diem mensis Au-
gusti, quartū, octauū,
& decimū, comodissi-
mē accidit: Sole quippe
adhuc in Leone existe-
te ideoq; tū qualitatem
Radici Mercuriale atq;
frigidam emendate) ob-
seruasse, omnium max-
imē fuerit consiliū.

MODVS DESTILLANDI
& Artificiosius con-
ficiendi.

MODO De-
stillationis duo-
decimo, ea in-
est natura. Et
Subtilitati suae
Essentia parti-
um tenuiori, vnde cum ea fuerit
reproducta, vim & qualitatem
ei in quo nutrita & alia sunt
contrariam inducat, Ideoq; Cr-
tonia, si pote ex animalium ve-
neratorum pastu. Vt plurimum
Vestriant, atq; non tam adipe
carne & sanguine in vno me-
dicum prohibet, quam sola cor-
poris vni presentia, Venenis
quibuscumq; pernitiosiss, anima-
lium in vno, aere contagiosis,
& ciborum intoxicatorum. Si-
cut Ceruus Serpentibus certat
ve, atq; nidore cornu aduisti e-
usdem abigere, febriumq; timo-
riose carne degustata, restimo-
nio Pliny lib. 3. cap. 32. mede-
tur adnerfanti, Michodum si-
ne Viam Extrahimus eruina-
di coparamus, vna Extrahit
duobus specierū Antecedentiū
nomina sua imposuimus, ita
etiam hoc praesent (Quod, licet
compositum eius natura agre-
stis & aspera praeditum, motus
turbulentos & ferus eicat:

Ascendente fuerit col-
lecta, corpori absq; vlla
controuersia Venenum
lethale existit. Ideoq;
in fossione radicis, tem-
pus, quo viriū parte al-
tera in herbam, altera
in flores sparsa, ipsa ter-
tiā tantū retinet (Quod
circa diem mensis Au-
gusti, quartū, octauū,
& decimū, comodissi-
mē accidit: Sole quippe
adhuc in Leone existe-
te ideoq; tū qualitatem
Radici Mercuriale atq;
frigidam emendate) ob-
seruasse, omnium max-
imē fuerit consiliū.

CONSTEL-
LATIO.

Planta fossio
quando infelix
& nocua.
In D.S. Di-
beb.
Ascend.

Quando aulph
cata?
M. Aug 4. p. 10
in Q.

Herba colligen-
da?
Simili tempore
da?

Radix habet
3
3 1/2 part.
5 1/2

Caulis herbae
licet.
3
4 part.
5
Semen.

Temperamen-
tum constat.
Sal. 3
3 part.
Mer. 6

Semen capitur.
M. Septembri.
II
III
IV
V
VI
VII
VIII
IX
X
XI
XII
Ascend.

PRODVCTA
Pharmaceutica.
Charadiah sit.
Artich. sit.
Oleum &
Sal.

fouet, inq; corpora exercet. Examen enim Artificia-
le, Radici (quae partium reliquarum Plantae ipsius
nobilissima est) a Sole
inesse ostendit Partes
tres, a Marte sesqui-
quatuor, a Luna quin-
cum dimidia: Cuius qui-
dem rei explorandae ne-
gocium, impensa labo-
ris & sumptuum con-
stitit haud exigua. Cau-
lis vero, herba, & flo-
res, a Sole vegetantur
Partibus tribus, a Mar-
te quatuor, a Luna
quinque. Semini (quod
quanquam acredine su-
peret, tamen quia mi-
nus habet caloris, nocentius est) Sol quidem quali-
tatis Elementalis suae (vt ita dicam) Influentialis in-
serit Partes duas, Mars quatuor, Luna sex. Tem-
peramentum igitur Plantae totius, ex Sulphuris
partibus tribus, totidem Salis, & sex Mercurij co-
creuisse apparet: Vniq; eidē inde promanare, resol-
uendi, dissipandi, & potenter expellendi. P O R-
R O, Q V A E C V N Q V E partium Plan-
tae, Saturno in Domo octaua Dignitatem ob-

Ipsam tamen modo & efficaciam contraria, vires suas leniter atq; a-
deo salubriter exercere, nec non tumultus humoris exsurgentis pa-
care soleat) Artichocum appellauimus. MODVS au-
tem eius parandi hic est. RADICVM concisuram libra fere octo-
decim, Aceti Violacei sine Sambucini aut Resacis (quod fere Venena
omnia, maxima Virulentia sua parte exuere consuevit) libra nonem
per dies totidem macerantur: ita, vt tertio quocq; die, acetum in
vrbibus radicem imbutum inde coletur, atq; recens libra tres qua-
libet vice substituatur. Nonā die, vbi libra Aceti tres posteriores
fuerint detracta, Aqua ardens fortissima pari quantitate affon-
ditur: atq; cum in Infusione & Decoloratione eius, vt cum Aceto per
dies nouē similiter agitur. Quo modo virtus omnis & radicibus elicitur
tuta, vt Res Viciae sine Vira atq; factulata. Vigore carenti similes,
neg; odoris neg; gustus alienius sensum praebent: aut vlla facultate
sua indicia prodit. Hi peractis, Aceti atq; Aqua ardens (qua potere
libras plus minus octolecta constituent) per pannum lineum mundū
& sissum, colando in Circulatorium transmissa, lento igne donec
de libris illis octolectis vna tantum maneat superflua, in orbem sine
circulariter traducuntur. Tandem humor residuus (qui eleganti
fluiditate nitet, & vini extoat sissitudinem refert) in Cucurbitam
conditur: & Alembico superimposito, Phlegma in Balneo ignis separa-
ratur. Quod collectū, libras fere dimidiā pendit. Atq; ita libras sedecim
non completas relinquit: Antidotum atq; Eleuatium sane
salubre, cuius vires, inter noxia alius sui quocq; generis Venenis
a vltima manifesta resistunt.

rio sine Libra) Ascēdēte: & Luna a Coitu ad pri-
mam Quadraturam eunte. ARS Chymica, in vsum
Medicū ex Planta hac conficit, Medicaminis ge-
nus quoddam, quod Hebraice Charadach,
Graece Αρτιχόκιον (quasi Returbatorium sine
Widertoll) dicitur, Oleūq; vi lethifera praeditū,
& Sal mordax, Generisq; & originis suae Natu-
rae, viribus contrarijs repugnans.

Egyptia

CLIII.

DE HVMANO CORPORE IN GENERE
 ΕΝΕΠΤΕΙΑ. EFFICACIA, ATQVE VSVS OENANTHOIDIS,
 doctrina Paracelsica, animalis, substantialis, atque elementa-
 lis, in membris corporis puerilis interioribus.

ANTITARAXICI
 vis intra cor-
 pus.

Ad Aphthas
 Anginam
 Fluxum
 V. c. &
 Put. g.

ANTITAPAEIKON, parti spiritali Facul-
 tatis rationalis, commercio partim cordis partim
 Cerebri vtēti, atq. in regione capitis anteriore sedē
 obtinenti, (Sensui cōmuni nimirum) dicitur. Exā-
 themata ergo atq. Aphthas, in palato Infantium
 erumpentes, sine dolore sanat: easq. longius ser-
 pere, aut radices profundius agere prohibet: si pars
 exulcerata (vitato, ne pus atq. sordes viscosae, screa-
 tu eiciēda, deglutiantur) eo mungatur. Pari effica-
 cia & Angine horum (atq. omnium quorum etas
 adhuc media est) Si cum Oleo Chalcanthi rite para-
 to & melle Rosato mixtum, in ore retentum fue-
 rit, medetur. Verum Mixturam istam, ex ipsius
 quidem (Antitaraxici intellige) vncia vna, Mel-
 lis duabus, & Olei Chalcanti drachmis tribus cō-
 poni oportet: drachmamq. ex hac singula sumptio-
 ne in ore fouere, atq. tandem gargari satam expue-
 re. Præterea in Fluxionibus calidis, Vermiculari-
 one, & putrefactione dentium atq. gingiuarum
 (quos Affectus Oribasius libro Cur. exundatiæ san-
 guinis vitiosi, Galenus vero πείσι εμπίσιων siue faci-
 le parabilibus, alijs causis refert acceptas) loco affe-
 cto in linamentis impositum, inflammationem ex-
 tinguit, vermes interficit, & carnem exulceratam
 sanat. Sed simul & pituita affluens assidue est exp-
 uenda, & nequaquā deglutienda. Oleum plan-
 tæ huius, parti Facultatis rationalis, partim cere-
 bro partim cordi familiari, inq. Cerebri Ventriculo
 medio dominati (Phantasia nimirum & διανοητικῆς)
 tribuitur. Ad Tumores igitur infantibus sub lin-
 gua erumpentes (qui Græcè βάτραχος nominantur)
 remedium haud inefficax præstat: Idq. magis tum,
 quando calore æstiuo aër feruet, aut Pestis conta-
 gia lethifera populatim grassantur. Verūtamen cū
 qualitate venenata præditum sit, ne per gulam de-
 cidat cauere oportet. Quo etiam idem facit, si in pā-
 niculis instrumento conuenienti annexis, cavitati
 oris sanande inungatur. Quod si vero medulla spon-

SALIS VSVS
 intra corpus.

Ad Memoriam
 roboran.
 Catochia
 Cap. put.
 Sotiasu.

Fluxio, Vermiculario, & putrefactio dentium & Gingiuarum vnde Oribasius. Galenus

Oleum Mastichinum verum.

OLEI VSVS

Κατόχος vnde.

Ad Ratan.
 Cathanos.

Βάτραχος quid.

Απφλεγμωτισμος.

giosa è caule Sambuci, condyli digitalis longitudi-
 nem æquans, per horam in eo maceretur, donec par-
 tem eiusdē imbibat: & expressa post in ore aliquā-
 diu foueatur, meatus narium oppletos aperit: &
 non solum Catharros calidos atq. nociuos ex capite
 deducit: verum etiam pituitā viscosam in inferio-
 ra iam delapsam, ex arteria Aspera & Oesopha-
 go allicit: cumq. ipsa medulla reijciendam præ-
 stat. Sal plantæ huius, parti Facultatis Rationa-
 lis, partim cordi partim cerebro agnatæ, atq. in Vē-
 triculo cerebri posteriore sedem suam tenenti (Me-
 moriæ nimirum, notitiam tam præteritorum quam
 præsentiu distinctā custodienti) dicitur. Vt enim
 Antitaraxicon & Oleum, corpori intrinsecus si ad-
 hibeantur, extremē perniciosā iudicantur: Sic è di-
 uerso Sal, si vsui eius à Pueris quis assuescat (id ip-
 sum mense singulo pondere drachmæ dimidiæ ex
 Aqua Pyrethri stillatitia, primū quidem quotidie,
 post vero semel tantum sumendo) ad Memoriam
 languentem confortandam, atq. deperditam reuo-
 candā mirificè confert. Cū Oleo vero Pyrethri &
 Mastiches (quod ex granis eius depuratis, & nitore
 pellucido Crystallum amulantibus, nullo Oleorū
 aliorum additamento artificiosè est destillatū) mix-
 ti drachma, spongiolæ instillata in ore si teneatur,
 & (hoc ipso dietim ter repetito) humor viscosus
 pituitæ inde attractæ, assidue per screatum reijcia-
 tur, κατόχος siue Deprebenfos (quod malum à δό-
 κησία siue intēperie quadā frigida & humida ori-
 tur) egregiè inuat. Pondere deniq. vnciarū sesqui-
 duarū, cū Oleis seminu Sinapios, radice Pyrethri,
 & Galangæ (singulorum drachmis quatuor) si mis-
 ceatur: atq. quotidie hora decubitus instante, mēsu-
 ra Ligulæ hauriatur, & in ore retenta post euoma-
 tur, corpore debinc ad Quietem composito, memo-
 riam successu haud fallaci roborat, caput expurgat,
 somnosq. placidos & incundos conciliat.

NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS OENANTHOIDIS,
 doctrina Paracelsica, corporalis, materialis, & complexionalis, in
 membris corporis puerilis exterioribus.

VSVS SVB-
 eliptum extra
 corpus.
 ANTITA-
 maxici ad Ag. ta-
 fionem ipentus
 uni in mod.

ANTITAPAEIKON, pondere drachmæ cum
 Oleo Zedoariæ & Macis (singulis æqualiter ad-
 mixtis) capiti & Temporibus vel simpliciter illitū
 vel in panis applicatum, mentem calamitate ali-

qua insigni, aut desiderij amorisue incendio rebe-
 mentiori afflictam, siue etiam metu aut pauore im-
 moderato percussam, atq. adeo statu suo motam,
 reuocat: nec non Affectus quoq. alios cum calore
 præter

LEONHARDI TVRNEISSERI LIBER I.

CLV.

præternaturali & Vertigine supra modum exæstuan-
tes, præsentè mitigat & sedat. Oleum ponder-
re Vnciarum sesquiduarum, cum Oleis seminum
Hyosciami & florum Rosmarini (singulorum Vn-
cia dimidia) cervici & fronti inunctum, somnum
conciliat: & mentem nimia siccitate cerebri vt in
Mania delirantem, in integrum restituit. Sal quan-
titate Vnciæ Vnius cum Olei Cinamomi drachmis

duabus, Olei Croci Drachmis quatuor, totidemq;
Olei Saluiæ mixtum, Cerebro ex copioso vaporum
à stomacho & cibis crudis exhalantium ascensu,
Catharris siue *καρρῶσα* oppresso, membrisq; Para-
lysi inde correptis auxiliatur: Si quotidie bis, par-
tim pondere Drachmæ ex Essentiæ Galangæ Vn-
cijs sesquidubus bibatur, partim membro attoni-
to, in loco calido probè illinatur atq; affricetur.

OLEI AD
Delium à core
ini sic citat nō
mia obtinuit.

SALIS.
Catharros
Ad Grauedi-
Paralyfin.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ EFFICACIA, ATQVE VSVS OENANTHÆ HVIVS,
doctrina Philosophiæ veteris, animalis, substantialis, atque elementalis,
in membris corporis humani interioribus.

DE qualitate & viribus Plantæ huius (cum
ea quemadmodum plantæ aliæ multæ, sine dubio nō
vbiq; fuerit cognita) pauca equidē, quæ ex Antiqui-
tatis eruditæ testimonijs hoc loco adducamus, sup-
peditantur. Vsum tamen eius intra corpus adhibi-
tæ, fuere qui à periculo nequaquam vacuum, ideoq;
dextrè & prudenter tractandum docerent: Digni
equidem, quib; pro re tam liberaliter manifestata
gratia peculiaris referatur. Decoctum radicis &
Herbæ, per nares attractū, hincq; emunctum, mea-

tus Ossis cribiformis obstructione oclusos aperit:
ac Vermes capitis cavitatibus insidentes interficit:
idq; non tam in hominibus quam bestijs verminosus.
Suffitus radicis, Vermes aurium, dentium, & car-
nis quoq; necat. Lumbricos præterea alui eadem
tollit atq; exigit, si pondere Drachmæ cum quanti-
tate pari Mithridatici, ex Vino Cretico siue Aqua
ardente (in qua per diem naturalem fuerit macera-
ta) bibatur. Sed tamen ea res, non sine periculo vi-
detur posse tentari.

QUALITAS
& vis huius
plante à Vcteris
litteris prody-
ta.

Ad Corizan.
ver. } au.
ca. }
de. }
ci. }
Lum. alu.

Vfus Plantæ hu-
ius non vndiq;
que tutus.

NATVRA, PROPRIETAS, ATQVE VSVS OENANTHÆ
huius, doctrina Philosophiæ veteris, corporalis, materialis, & complexio-
nalis, in membris corporis humani exterioribus.

Plantæ huius, membris corporis humani
externis adhibita, vsum est ad plurima maximè
vero ad Pustulas calidas, *φλέγμονες*, & Inflam-
mationes salubris. Succus radicis, Ambustis conti-
nuo illitus, suppurationem fieri prohibet: & quoq;
dolores mitigat. Idem Vulneribus etiam venenatis
(præsertim vero ijs, quæ telis feruentibus, vt pote
lardo Tormentorum bellicorum siue Bombardarū,

Spiculis siue succo Cephæ & spūto hominis ieiuni illi-
tis infliguntur) purgadis, rectissimè applicatur. Qua-
litate enim virulentam veneni impacti, tenuitate
veneni proprij potentiore (quippe quæ aliorum cō-
gressu inualescit & roboratur) impetu facto eli-
dit: atq; sibi ipsi quidem innocens, illi Virus exitio-
sum & malignitate superius euadit.

OENANTHæ
præsentis vsum
extra corpus
iuxta eorū lam
Doctrinæ veteris.

Ad Pustu. ca.
Phlegm.
Inflam.
Ambustis.
Vul. ven.

Cepa & Salua
hominis ieiuni
tela intoxicant.

NATURALIS INCLINATIO, ATQVE VSVS OENANTHIDIS,
doctrina Magiæ veteris & recentis, spiritalis, cœlestis, & miraculosa, ex prio-
ribus omnibus exoriens & effluens: in membris corporis
humani interioribus & exterioribus.

In Conclusionè Historiæ præsentis, de Plantæ
proximè præmissa commemoratis (quomodo sci-
licet radici huic, Frigiditas calori opposita acqui-
ratur) cōtrariū adducemus. Radix ergo ista, si Pla-
neta cui morbus ea curandus subiacet, in Loco siue
Signo frigido (vt pote Saturno in oriente, Sole in
Capricorno, Aquario, aut Piscibus, Luna deniq; in-
ter *Διζωτομία* siue Quadraturam vltimam & Coi-
tum) existente, fodiatur: herbaue & semen decer-
patur: non solum Frigiditati verum etiam maligni-
tati naturæ eius, tantum accedit incrementi: vt

solo contactu, hominem calore naturali priuet, in
stuporem adducat, & cœu Veneficijs Circes effasci-
natum constringat. Atq; id eo fortius: si in fossione,
Ascendentis & graduum eius conuenientium ratio
diligens habita fuerit: Solq; in Hæmisphærio in-
feriore latuerit. Quod nemini mirum videri debet.
Nam sic Torpedini quoq; ea inest Natura, vt nas-
se irretitus, Piscatorem funiculum trahentem tor-
pore obrigescere faciat: Lepori marino (Indico tā-
tum mari noto) vt tactu solo vomitum & dissolu-
tionem stomachi creet: Pastinacæ, vt arbores radi-

QUOMODO
huic Plantæ ex
virtute & pos-
siti Astrorum
augmentum fr-
igiditatis & vi-
rulentæ acqui-
ritur.

H in oriente.
in }
inter }
infra terræ.

Exempla Anti-
pathorum simi-
lium.
Trepido.
Lepus marinus.
Pastinaca mar.

CUM

CAVTELA.

Cantharides.
Aster siue stella
marina.
REGVLA
et Cant. la. in fol
sione Plantarum,
cum huius tum
reliqvarum om
nium (si cum
aspicitam esse
velimus) obler
uanda.

Lithuani hac
planta utuntur
ad varias super
stitiones.

Et h con
gellus corporis
us telix.

Planete & sig
na beneficia in
situ aduerso, col
lectionem effici
unt inauspicam

EPILOGOS
huius primæ par
ticconfans pe
tinæ & itans
facione. & Di
grefione ad Os
peris iusti deici
pionem.

CAVTELA
Generalis de vsu
huius Plantæ.

Vfus huius plan
te requirit pru
dentiam & dex
tentem flagu
larum.

cum complexu necet: ne quid de *Astere*, aut *Cantharidibus* (quorum hi solummodo manu retenti, *Urinam* in *Vesica* colore sanguineo tingunt, ille feruore tā igneo præditus dicitur, vt omnia quecumq; in mari contigerit, adurat) cōmemorem. Cuius generis exempla, multo plura afferri possent. Sed nobis ista hoc loco enumerasse sufficiat. **PORRO**, Quam res mirificas *Lituanii* (cuius gentis pars, superstitionibus fanaticis adhuc impensus est ad dicta) radice hac ipsa (quam ritus peculiari genere et pronuntiatione verborū peregrinorum, neq; illis ipsis quoq; intellectorum adhibita, effodiunt) designent: Quanquam in ea re exponenda, iustum *Libellum* conficere poteram, Tamen ne pjs mentibus fortē offendiculo sim, commemorationem illam intactam dimitto. Veruntamen hoc monendum duco. Ne quis planta hac intra corpus, nisi *Viris* eruditis & peritis consultis vtatur. Plurimū enim noxæ ei occulto inest: quæ quidē nō in ipso sūptionis momento, sed aliquanto post, primō malitiam suam prodit. At extrinsecus, in partium corporis inflammationibus, Affectibusq; eorum qualitate venenata imbutis (cum eos *Auritideia* nature sue ingenita perdomet atq; expugnet) vel decoctā imponere, vel tritam *Emplastris* miscere, vel etiā *Pharmacostigmata* inde parata, cum *Extractis* alijs morboq; profligando accommodatis, partim *bibere* (sed non nisi consilio bene præmeditato) partim etiam *illitu* & *inunctione* forinsecus adhibere, non est *vetitum*.

Quæ de positu stellarum tam *Errantium* quam *Fixarum*, in *Historia Plantarum* huius generis trium, & reliquarum omnium docuimus, in his omnibus hoc quoq; animaduertendum restat. *Marte* Saturno congressu corporeo applicante: Ita, vt interuallo minuti vnius siue (ad summum) quinq; a se inuicem distent: Atq; *Domicilia*, *Exaltationes*, siue *Dominationes* proprias obtineant, *Collectio* tam radicum quam herbe & seminum feliciter cadit. E diuerso autem *Planete* & *Signa* benefica, in *Positu* aduerso constituta, eandem infaustam præstare possunt. Quæ omnia (quemadmodum & *Σφάλματα* lapsusq; in nominum *Orthographia* vitiosa, transpositione literarū &c, per *Homines* harum *Regionum*, *Idioma* lingue *Helueticæ*, quæ mihi vernacula est, non vbiq; assessorum, commissos) *Lector* benignus, cuius iudicio erudito & candido simul, hæc submitto, æquo animo accipere non grauabitur. **HÆC ERGO** in *Libro* hoc primo, *Εισαγωγῆς* siue introductionis gratia, ad intellectum *Methodi*, qua *historiam* illam nostram *Plantarum* sumus tractaturi, ambage verborum & *Rationum* longiuscula dixisse sufficiat. Nunc in nomine *Dei æterni*, *Summi* illius rerum *Arbitri*, *Descriptionem* *Operis* iusti, eadem qua cæpimus *Methodo* & *filo*, sed tamen (cum molem eius, titulorum verboritate augere, inutile videatur) oratione adstrictiore persequemur.

Finis Libri primi.

INDEX RERVM AC VERBORVM MEMORABILIVM, QUÆ IN parte hac prima operis Botanologici occurrunt, per locos & feriem Alphabethi apte digestus

AD LECTOREM.

NOMINA Plantarum, Regionis, Flumina & Urbes, Historica, Authores, Homines Virtute celebres, Res physicas, cæli positus, Siresq; notandas;

Corporis humani partes, medicamina, & ipsa Formandi Methodos, præcepta Chymifica, morbos, Curandiq; modos varios, qua sparsim ista

Parti operis recitat, promptè se nosse laborat; En apte digesta locis, numerisq; notata Singula cùm tantum tibi præfens exhibet Index, S. T.

CATALOGVS APPELLATIONVM HERBARIVM ET ALIARUM QUORVM RERVM QUÆ IN HOC LIBRO REFERUNTUR, IUXTA SERIEM LITERARVM DIGESTA.

PELLATIONVM HERBRARIVM, Syriacarum, Arabicarum, & Persicarum, qua in hac Operis parte, Herbis, ac simul quos Rebus alijs tribuntur, ordine Alphabetico digestus, Numerus notat paginam, Asteriscus dictiones qua non sunt appellationes Plantarum.

Table listing botanical names in Hebrew, Arabic, and Latin, with page numbers and asterisks indicating non-plant appellations. Includes entries like Angelab, Abirgerah, Aben Pilepel, etc.

Table listing botanical names in Hebrew, Arabic, and Latin, with page numbers and asterisks. Includes entries like Hanachschekkt, Halcafmeq, Hazsienu, etc.

Table listing botanical names in Hebrew, Arabic, and Latin, with page numbers and asterisks. Includes entries like Moss, Makelbeseheb, Manch, etc.

Table listing botanical names in Greek and Latin, with page numbers and asterisks. Includes entries like Thausibah, Theledgez, Tassila toppe, etc.

INDEX.

* Εκκρηνοζόντικον. f. 149
 Η.
 * Ηΐσαι. f. 84.
 * Ημίπληγία. f. 146.
 Θαλάμικον. f. 19.
 * Θοΐψ. f. 27.
 * Θυλος. f. 35.
 * Θυλάκιον. f. 35.
 Θηλιθίδιον. f. 47.
 * Θυμαζόντικον. f. 117.
 Θεόφυτ. f. 139.
 * Θυλέα. f. 121.
 Ι.
 Ιππιμάραθρον. f. 66.
 Ιππικμινον. f. 84.
 * Ιππ. f. 84.
 Ιχθας. f. 148.
 Κ.
 Καύλα. f. 23.
 * Κερατία. f. 23.
 Κραταίοφιδίειλα. f. 42.
 Καύκαλις. f. 51.
 Κληζακμινον. f. 54.
 * Καμηλοπάραδλις. f. 64.
 Κύμινον. f. 77.
 Κύμινον ημερον. f. 77.
 Καρ. f. 80.
 * Πικρία. f. 80.
 Κύμινον αγειον. f. 84.
 Κερασθαλ. f. 100 101.
 * Κεράςη. f. 100.
 * Κερας. f. 100.
 * Κήριον. f. 105.
 Κάρθη. 105.
 Γηρίκα. f. 106.
 * Κράκοττα. f. 108.
 * Κίρησα. f. 110.
 Ευροφύλλιον. f. 110. 111.
 * Κασκιν. f. 119.
 * Γασκινωμα. f. 119.
 * Κασθία. f. 121.
 Καρδίλεια. f. 121. 122.
 Κραυροζήζ. f. 144.
 * Κολητικον. f. 145. 146.
 Κοριζειον. f. 71.
 Λ.
 * Λόβει. f. 23.
 Λιγύτικον. f. 27.
 Λιθανοζίωμα (uel potius Λι-
 βανοζίον) f. 32.
 * Λιθ. f. 42.
 Λιθονεικάνδρα. f. 42.
 Λιθόπεπρι. f. 41.
 * Λιθίασις. f. 47. 51.
 Λαμπυροπέπρι. f. 51.
 Λυσίλιθ. (uel Λυσίλιθον) f. 54.
 Λιθόσπερι. f. 92. 90.
 * Λιγμ. f. 141.
 Μ.
 Μάσπετον. f. 23. 24.
 Μάραθρον. f. 27 73 74.
 * Μνάμει. f. 34.
 Μελαμφιδίειλα. f. 51. 52.
 Μίκρον. f. 84.
 * Μυρον. f. 105.
 * Μηλέφρα. f. 110.
 Ν.
 Νέφρηξ. f. 37. 38.

* Νείκω. F. 51.
 Ζ.
 * Ξηροφθαλμία. F. 132.
 Ο.
 Οφθαίνατ. (uel potius εφά-
 κτετα) F. 15.
 Οποθίλης. F. 35.
 * Οπ. ibid.
 * Ουρα. F. 115.
 Οχθροζίον. F. 152. 53.
 Ογκοι συκώδεις. F. 147.
 Π.
 Πάκρ. εκτόπως (uel potius
 Ουρπικ.) F. 2.
 Πάναξ. F. 10.
 Πανακεις. F. 10.
 Πάν ακάν. F. 10.
 Πανακεία. F. 27.
 Πρ. έρασι επαγαγών (uel po-
 τius Ερωταγών) F. 27. 28.
 * Παγχρησ. uel Παγχρησον. F. 34.
 Πέπρι. F. 41.
 Παιλιθονίκη. F. 51.
 Πετροσελινον κηπίον. F. 96. 97.
 * Πυανελιόν. F. 123.
 * Πευκία. 126.
 * Πικρία. F. 126.
 Πευκιδανον. F. 126.
 Πιταμύθεομιον. F. 126.
 * Παροχευτικον. F. 131.
 * Παραστάτις. F. 136.
 * Παράλυσις. F. 146.
 Ρ.
 Ρίζιον (uel potius ρίζιας) F. 23.
 Ρίν. F. 93.
 Σ.
 Σωτήρα ανθρώπων (sive potius
 Σωστόροτον). F. 2. 3.
 * Σπινδύλη. F. 14.
 Σίλφιον. F. 23.
 Σέλιφιον. F. 23.
 Σφονδυλιον. F. 4.
 Σωματιχορον. F. 27.
 Σκαμμωνία. F. 34.
 Σέληνον. F. 88. 89.
 Σαγύσηνον. f. 40.
 * Σηρουκκάμηλ. f. 60.
 Σέλινον κηπίον. F. 97.
 * Σαύρα. F. 112.
 * Σεντάλη. F. 126.
 Σέσση. F. 130.
 Σείω. F. 119.
 * Σίερον. F. 129.
 Σιγρόζήζ. E. 130.
 * Σιγη. F. 131. 139.
 σέσση Μασσαλεωτικον. F. 13.
 σιγρόσπερι. F. 134.
 σιαλι λιθιοπικον. F. 134.
 σιγύπι. F. 139. 140.
 * σί. F. 139.
 * σπρίφει. F. 141.
 σφάγγον. F. 130.
 * στεγνωσις. F. 147.
 * σίκα. F. 147.
 * σπασμ. F. 145.
 Τ.
 Τοκετοζόζα. F. 79 71.
 Τρωγομαζάλοι. F. 146.

Τέταν. F. 147.
 Τυλωματά. F. 173.
 Υ.
 * Υπόπυον. F. 34.
 * Υπόπυον. F. 34.
 * Υδροκεφαλον. F. 103.
 * Υδροζήλη. F. 118.
 Φ.
 * Φθίνοντ. {δεκάτη} F. 4.
 {ένάτη} F. 4.
 {εγδοή} F. 4.
 * Φάρμακον. F. 105.
 Φυγεθλόζήζ. F. 148.
 Ψ.
 * Ψωροφθαλμία. F. 132.
 * Ψοάι. F. 137.
 Ω.
 Ωταλγία. F. 132.

APPELLATIONES
 LATINÆ HERBARVM HV-
 ius Libri in seriem literarum
 Alphabeticè distri-
 buta.

A.
 Ambrosiana. f. 9. 126.
 Acanthus. f. 14.
 Apium agreffe. f. 14.
 Amar puerilis. ibid.
 Angelica minor. f. 19.
 Angelica minor. f. 19.
 Angelica vnde. ibid.
 Angelica magna. f. 23.
 Angelica magna vnde l. ibid.
 Amorem provocans (sive potius Ama-
 rilicum) f. 27.
 Angelica maior. f. 27.
 Apium sativum. f. 57.
 Aëstraticum. f. 58.
 Apium palustre. f. 57.
 Apium. 106.
 Β.
 Brancha Vrsina. f. 14.
 Bibbulla vera. f. 46.
 Bipennula. f. 51.
 Bonus damus. f. 116.
 Beta rubra. f. 132.
 Botryx. f. 143.
 Bismago. f. 146.
 Γ.
 Cubicularis. f. 19.
 Carobalsamum. f. 10.
 Caulis. f. 23.
 Calitrichon. f. 49.
 Cancalis. f. 50. 100.
 Calculrupa. f. 54.
 Cymium alni. f. 54.
 Cymium Romanum. f. 76.
 Cymium mas. f. 76.
 Cymium sativum. f. 76.
 Caru. f. 80.
 Cymium Famina. f. 80.
 Cymium Germanicum. f. 80.
 Caron. f. 80.
 Carocum. f. 80.
 Cymium Soboles. f. 84.
 Cymium Thebaicum. f. 84.
 Consolida Regalis. f. 152.
 Calamentha aquatica. f. 117.
 Cordilan. f. 121.
 Cymium regium. f. 134.
 Cynula. f. 106.
 Cicutaria. f. 106.
 Cerefolium. f. 110.
 Cerefolium woheral (so genent) f. 110.
 Curbella. f. 110.
 Cherephyllon. f. 111.
 Cherephyllum. f. 111.
 Cernaria. f. 116.
 Causimen. f. 115.
 Cernaria woher also genent f. 115.

Carda squilla. f. 126.
 Cicuta minor. F. 106.
 Chamefice. F. 148.
 Capularia. f. 126.
 D.
 Dancus Bluestria. f. 51. 59. 101.
 Dancus Germanicus. f. 54.
 Dancus Creticus. f. 58.
 Dancion. ibid.
 Dancus veterum verum. f. 58.
 Dancus magnus. f. 62.
 Dancus hortensis vel sativum. f. 62.
 Danci species una peregrina. f. 63.
 E.
 Esula. f. 53.
 Elaphosicum. f. 115.
 Elecofinum. f. 97.
 F.
 Ferula mas. f. 31.
 Ferula samina. f. 34.
 Ferula Soboles. f. 37.
 Faniculum porcinum. f. 58.
 Faniculum mas. f. 66.
 Faniculum erraticum vel Bluestre. f. 63.
 ibid.
 Faniculum montanum. f. 70.
 Faniculum samina. ibid.
 Faniculum hortense. f. 73.
 Fanicaria. 105.
 Filipendula. f. 153. 144.
 Furuncularia. f. 148.
 Ficus terra. f. 148.
 G.
 Grielen. f. 14.
 Granaedmaria. f. 70.
 Granaedmaria woher (so genent). f. 71.
 Gratiola. f. 116.
 Gingidium. f. 110.
 Gratia des. f. 116. 126.
 Gardilan. f. 121.
 Gardilan. f. 134.
 Galla Moschata. f. 137.
 Gummi Ammoniacum. f. 146.
 Glencanthon. f. 148.
 H.
 Helio. f. 14.
 Heligo. f. 14.
 Hypopiton. f. 34.
 Hypopiton woher also genent. f. 34.
 Hippomarathon. f. 66.
 Hamadron. f. 77.
 Hippofelinum. f. 87.
 Herbartharum. 126.
 I.
 Imperatoria. f. 2.
 Impendia amara. f. 2.
 L.
 Lasopitium. f. 2. 23.
 Libyiticum. f. 27.
 Leusticum. ibid.
 Libanotis. f. 31.
 Libanotis woher (so genent). ibid.
 Lichnicandra. f. 42.
 Labrusca. f. 144.
 M.
 Magiftrantia. f. 2.
 Melamphyllon. f. 34.
 Mori serpentum. f. 15.
 Masseran vnde. f. 23.
 Marathripfa. f. 27.
 Milium capra. f. 62.
 Myrseneum. f. 66.
 Marathron. f. 74.
 Myrrhis. f. 106.
 Myrrhis woher es (so genent). ibid.
 Meon. f. 121.
 Maxibathrum. f. 126.
 O.
 Ostrinum. f. 2.
 Ostrinum. f. 2.
 Ostrinum. f. 2.
 Ostrinum woher es (so genent). f. 2. 3.
 Opopanax. f. 11.
 Opopanax warumb mit dem Balsam
 verglichen. f. 10.
 Olus atrum. f. 14.
 Olus.

I N D E X

Olivatrum unde ita dicitur? f.14.
Olius febris, f.66.
Oculus hebetes inuani (sine potius) f.73.
Olyfatrum, f.87.
Olyfatrum, f.92.
Olyxatrum, f.96.
Oreofelinum, f.96.
Ocellum cerui, f.121.
Oenanthe mas, f.143.
Oenanthe unde dicitur? f.143.144.
Oenanthe femina sive *Oenofeme*, f.143.
Oenanthoides f.152.
Opobalsamum f.10.
Panax *Herculis* sive *Heracleon* f.9.
Panax sive *Panaces* unde dicitur? f.10.
Paderota sive *Paderus* f.14.15.
Pastinaca Sylvestris f.14.50.
Paucranon f.34.
Paucranon unde dicitur? f.34.
Piperium ibidem.
Piperium unde dicitur? ibidem.
Petrapium, f.41.
Pimpinella sive *Dibenella* unde dicitur? f.41.42.
Petroelinum *agreste*, f.101.
Pastinaca *erratica*, f.59.101.
Pimpinella *mas*, f.41.42.
Pimpinella *femina*, f.46.
Pimpinella *robusta*, f.41.
Pampinula, f.46.47.
Petrifindula, f.47.
Pimpinella *Soboles*, f.51.
Pimpinella *nigra*, f.51.
Pimpinella *crispa* ibidem.
Pelichonica, ibidem.
Pimpinella *aquatica*, f.57.
Pastinaca *Gallica*, f.42.
Petroelinum *mas* sive *Macedonicum*? f.51.57.88.
Petroelinum unde dicitur f.88.
Petroelinum *Alexandrinum* *famiana*, f.92.
Petroelinum *Germanicum* sive *burgense* *Soboles*, f.96.
Petroelinum *Astraticum*, ibid.
Pinastellum, f.121.
Peucedanum, f.125.
Peucedanum unde dicitur? f.125.
Pabulum *Cerui*, f.115.
Quinquofolium, f.10.
Quinquofolium unde dicitur? f.10.
Radix *Angeli*, f.19.
Radix *partus*, f.70.
Radix *silentij*, f.130.
Rosmarinus, f.31.
Smyrnion, f.27.88.
Smyrnion *Theophrasti* *senioris*, f.14.
Sphondylium, f.14.
Sphondylium unde dicitur? f.14.15.
Sernatrix *hominum*, f.2.
Silphium, f.23.
Silphium unde dicitur? ibidem.
Sperma, f.23.
Scammonium, f.34.
Scammonium unde dicitur? ibid.
Sagepenum, f.40.
Saxifraga *hircina*, f.41.
Saxifraga *hircina* unde ita dicitur? f.42.
Selbstrella, f.31.
Saxifraga *montana*, f.30.
Siler *montanum*, ibidem.
Spica *Romana*, f.88.
Staphylinum, f.62.
Simon, f.101.106.
Smilax *aspera*, f.102.
Stramen *Ulcerae*, f.105.

Sospileumon *agreste* f.106.
Siler sive *Seseli* unde dicitur? f.129.
Seseli *mas* sive *Masilienfe*, ibid.
Seseli *Masiliese* unde dicitur? ibid.
Sphagnon f.130.
Sili ibidem.
Seseli *femina* sive *Ethiopicum* f.134.
Seseli *Ethiopicum* unde ita dicitur? ibidem.
Seseli *Soboles* sive *Creticum* *Vel* *Peloponense*, f.139.
Silifeminium, f.134.
Silberba f.134.139.
Strumaria f.144.
Saponaria f.134.
Topiaria T, f.14.
Topiaria unde ita dicitur? ibidem.
Thalapsinum, f.27.
Thapsia f.34.
Thapsia unde dicitur? ibidem.
Trinacria ibidem.
Trinacria unde dicitur? f.33.
Thymoleon 115.116.
Tordylium f.121.139.
Tanacetum f.139.
Vitis *Spontanea* V, f.143.
Visnago f.148.
Verrucaria f.152.
Valeriana f.135.
Vincetoxicum f.66.
Zansa *Parilla* Z, f.102.
I N D E X Q V A R T V S .
A P P E L L A T I O N V M
G E R M A N I C A R V M , Q V E
Herbii huius Libri primi, et cum his
naciegus quos mentione perfirritis
tribuntur: serie Alphabetica
digestus.
A
Alters beger f.34.
Altsenfraut f.105.106.
Altsenfrut ibidem.
B
Barentlaid f.15.
Brustwurgel f.19.
Blaschwammen f.40.
Starck Dibenel f.42.
Unodtlich machendt Dibenel f.46.
Schwarz Dibenel f.51.
Berwurg f.58.60.70.
Bawentimlich f.84.
Bergtimlich ibidem.
E
Engelwurg f.19.
Elsensch f.54.
Erlach ibidem.
Ehruutterlein f.110.
Erdmutterlein ibidem.
Erdrauch f.100.
Erdseigen f.110.
Erdmüß f.144.
F
Frawensafft f.35.
Rosfenchel f.66.
Sebetkraut f.66.
G
Geberwurg f.58.60.
Geißhirt f.52.
Gesichtkraut f.105.
Geschwerch f.106.
Gostkraut f.149.
H
Heilig Geiß wurgel f.19.
Hirschwurg f.31.139.
Hirschbrunn f.38.
Haupteterlein f.96.
Hundertörbelen f.106.
Hirschenserg f.115.

Hirgenfutter ibidem.
Schwarze Hirschwurg f.116.
Hirschschwung f.121.
Harnstrang ibidem.
Harnstreng f.126.
Harnstoff ibidem.
Harnviel ibidem.
R
Ragen Peterlein f.106.
Ragenörbelen ibidem.
Röbelen f.100.110.
Röffel f.105.
Kriegsargney f.111.
Kriegsheil ibidem.
Kropfwurg f.144.
L
Lungenförg f.101.
Laubstückel f.27.
Leuchstückel ibidem.
Leibstückel ibidem.
Leibstieffel ibidem.
Leibtreffel ibidem.
Leibstiecker ibidem.
M
Meisterwurg f.2.
Mausbege f.23.
Martentimlich f.80.
Morentimlich f.139.
Mosföblust f.148.
P
Pfefferwurg f.41.
Pfinstkraut f.70.
Peterlein f.88.
R
Riegrutlieb f.27.
Kreuder Rosmarin f.30.
Rosfenchel f.66.
Rostimlich f.84.
Rauschbann f.126.
S
Schlangeneudt sive *Schlangentodt* f.15.
Steinpfester f.41.49.
Steinstein ibidem.
Starck er steinstein f.42.
Schlangenspeil f.100.
Schwarze Hirschwurg f.116.
Schweifwurg f.126.
Schweizwurg f.130.
Sperensich f.134.
Schweigtraut f.139.
T
Trisswurg f.148.
W
Wurmfenschel f.27.
Wenrauchswurg f.31.
Wassertrauch f.125.126.
Wentimlich f.80.
Wilder lungenhell f.106.
Wargenwurg f.152.
I N D E X S E X T V S .
C O N T I N E N S
A P P E L L A T I O N E S P L A N T A R V M
huius Partis, Pandalicas, P-
lonicas, Bohemicas & Tartaricas
ordine Literarum nota-
tat,
A
B. Angelica f.19.
B
B. Bedryck f.47.
C
V. Costronka f.80.
V. Costronka ibidem.
V. Chizach f.59.
D
P. & VV. Dzeigil f.19.
G
B. Gelenicoren f.129.
I
V. Iadkyrzin f.15.
V. Iakbrige f.47.
V. Iehleuusuh f.116.
V. Iabrosin f.84.
V. Iehle Koryhm f.126.
K
B. Kopr. VV. Laßij f.73.
P. Kope VV. Valockij ibidem.
V. Kapriza ibidem.
P. Kmine f.80.
B. Kmyh f.77.
B. Kmyh Kanewij f.80.
P. Kmyh f.77.
O
B. Libzeck

I N D E X.

<i>H. Liebeck</i> L	f. 27.	<i>Badelthornia</i> Urbis <i>VVestphaliae</i>	f. 42.	<i>Grinnitz</i> arx in <i>Marchia</i>	f. 106.	<i>Praga</i>	f. 25.
<i>P. Lubbeck</i>	ibid.	<i>Batzena</i> Vallis	f. 63. 44.	<i>Garctum</i>	f. 116.	<i>Persicus Sinus</i>	f. 27. 55. 134.
<i>V. Liebeck</i>	ibid.	<i>Balsum</i> fluvius	f. 43.	<i>Gotbart</i> mons	f. 69.	<i>Polonia</i>	f. 54. 116. 126.
<i>P. Mearckorzen</i> M	f. 3.	<i>Brandenburgensis</i> <i>Marchia</i>	f. 51.	<i>Gracia</i>	f. 88. 9.	<i>Eyrenai montes</i>	f. 59. 44.
<i>V. Malinuffela</i> N	f. 121.	<i>Burckysum</i> in <i>Marchia</i>	f. 59.			<i>Pilatius mons</i>	f. 52.
<i>B. Netawdy</i> <i>Pazmuth</i> O	f. 15.	<i>Euckonum</i> oppidum in <i>Marchia</i>	f. 148.	<i>Hirtzelina</i> montana	f. 3.	<i>Poloponnesus</i>	f. 58. 135.
<i>P. Olesueck</i> P	f. 130.	<i>Requiment</i> mons in <i>Anglia</i>	f. 62.	<i>Hircania</i> regio	f. 10.	<i>Prussia</i>	f. 88.
<i>B. Petrel</i> R	f. 95.	<i>Bregia</i> in <i>Valesia</i>	f. 66.	<i>Habsburg</i> arx	f. 66.	<i>Pierus</i> mons	f. 101.
<i>P. Petruszka</i>	ibid.	<i>Binzogonia</i>	f. 94.	<i>Habsburg</i> Urbis	f. 69.	<i>Parifium</i>	f. 114.
<i>P. Petruszka</i>	ibid.	<i>Belenus</i> fluvius in <i>India</i>	f. 125.	<i>Hanfflen</i> Urbis	f. 70.	<i>Pemcetta</i>	f. 126.
<i>P. Petruszka</i>	ibid.	<i>Balsia</i>	f. 115.	<i>Heida</i> mons	f. 88.	<i>Picemania</i>	f. 126. 34.
<i>K. Remika</i> <i>Labeofina</i> R	f. 77.	<i>Blanckenburgum</i> arx in <i>aditu</i> <i>Sylva</i>	f. 87.	<i>Hetruria</i>	f. 101.	<i>Pharybus</i>	f. 57.
<i>V. Ramka</i> <i>Cofteuaka</i>	f. 108.	<i>Brumum</i> oppidum	f. 65.	<i>Hirberg</i> <i>Damm</i> <i>Genetria</i> in <i>Mar</i>	f. 101.	<i>Palestina</i>	f. 51. 125. 134.
<i>P. * Rosfomaka</i> S	f. 108.	<i>Barfalina</i> Urbis <i>Hispania</i>	f. 115.	<i>chia</i>	f. 70. 116.	<i>Pomerania</i>	f. 54. 57. 88.
<i>V. Syna</i> <i>Soropame</i> S	f. 101.			<i>Hellespontus</i>	f. 148.	<i>Rauschbrunnen</i> Pagus	f. 44.
<i>V. Sima</i> <i>Soropamul</i>	f. 105.	<i>Carpathus</i> mons	f. 11. 62.	<i>Helnetia</i>	f. 42. 59. 62. 69. 70. 106.	<i>Abugia</i> Urbis	f. 55.
<i>V. Soropame</i>	f. 111.	<i>Celsum</i> Urbis	f. 88.	<i>Herynia</i> <i>Sylva</i>	f. 59. 70. 87.	<i>Rhockdali</i> oppidum <i>Anglia</i>	f. 62.
<i>P. Stark</i> <i>Soropam</i>	f. 126.	<i>Caribcalus</i> mons	f. 121.	<i>Hispania</i>	f. 63. 69.	<i>Raphaim</i> Vallis in <i>India</i>	f. 105.
<i>B. Trebule</i> <i>enck</i> <i>Kerblük</i> T	f. 111.	<i>Civitas</i>	f. 144.	<i>Imbriense</i> oppidum	f. 19.	<i>Rhadanus</i> fluvius	f. 112. 130.
<i>P. VVestdabr</i> VV	f. 3.	<i>Conflantienfis</i> lacus <i>Vide</i> <i>Bodamicus</i>	f. 19.	<i>S. Iohannes</i> Pagus in <i>Transilvania</i>	f. 44.	<i>Kuckholz</i> <i>montes</i> ad <i>lucum</i> <i>Sodamicum</i>	f. 114.
<i>V. Zuc</i> <i>Dazegil</i> Z	f. 3.	<i>Caria</i> <i>heterunt</i>	f. 121.	<i>India</i>	f. 9. 47. 125.	<i>Realu</i> <i>Insula</i>	f. 69.
		<i>Carthusianus</i> <i>Trancostuntense</i>	f. 44.	<i>Iochimica</i> <i>Vallis</i>	f. 70.	<i>Rhetia</i>	f. 42. 59. 44.
		<i>Capelina</i> <i>therina</i> in <i>Bohemia</i>	ibid.	<i>Ida</i> mons	f. 139.		
		<i>Charra</i> Urbis in <i>Mesopotamia</i>	f. 45.	<i>Iou</i> fluvius	f. 57.	<i>Spigelberga</i>	f. 44.
		<i>Chor</i> Vallis in <i>Arabia</i>	f. 47.	<i>Icelandia</i>	f. 44.	<i>Sarmatia</i> <i>Europae</i>	f. 123.
		<i>Clagenfurtum</i>	f. 34.	<i>Iugum</i> <i>Diaboli</i> <i>montes</i>	f. 63.	<i>Sophia</i> Urbis	ibid.
		<i>Campania</i>	f. 47.	<i>Lycia</i>	f. 10. 27.	<i>Sitarus</i> fluvius	f. 134.
		<i>Cramate</i> fluvius	f. 148.	<i>Lycia</i> <i>Vide</i> <i>dilla</i>	f. 27.	<i>Spirma</i> <i>A</i> fluvius	f. 139.
		<i>Creta</i>	f. 58. 139.	<i>Lufania</i> f. 31. 47. 54. 92. 112. 130.	f. 31. 123.	<i>Sura</i> fluvius	f. 101.
		<i>Columbum</i>	f. 70.	<i>Lugdunum</i>	f. 112. 152.	<i>Samarobria</i> Urbis	f. 115.
		<i>Caserea</i> <i>Philippi</i>	f. 125.	<i>Lujatta</i>	f. 54.	<i>Scir</i> montana	f. 19.
		<i>Calabria</i>	ibid.	<i>Loxa</i>	f. 63.	<i>Schergantina</i> montana	ibid.
		<i>Cerasana</i> <i>Sylva</i> in <i>Ensitania</i>	f. 130.	<i>Lycia</i>	f. 101.	<i>Sidon</i>	f. 31.
		<i>Ceyra</i> in <i>Aethiopia</i>	f. 134.	<i>Lithuania</i>	f. 116. 156.	<i>Smyra</i>	ibid.
		<i>Cassa</i> Urbis in <i>Hispania</i>	f. 136.	<i>Laberi</i> Vallis	f. 121.	<i>Syria</i>	f. 31. 47.
		<i>Castilia</i>	f. 144.	<i>Lucania</i>	f. 134.	<i>Seleucia</i>	f. 31.
		<i>Coriola</i>	f. 42.	<i>Lucrinus</i> lacus	f. 152.	<i>Sardinia</i>	f. 116.
		<i>Carinthia</i>	f. 34. 42. 44. 59. 54.	<i>Lycia</i>	f. 144.	<i>Samothracia</i>	ibid.
		<i>Carniola</i>	f. 44. 42.	<i>Landecum</i>	f. 19.	<i>Spoleum</i>	f. 94. 145.
						<i>Sarmatia</i> <i>Asiatica</i>	f. 144.
						<i>Samsata</i>	f. 31.
						<i>Syracusa</i>	f. 34.
						<i>Scythia</i>	f. 42.
						<i>Saros</i>	f. 44.
						<i>Scotia</i>	f. 151. 04.
						<i>Silphium</i> <i>Insula</i>	f. 23.
						<i>Syricus</i> <i>Sinus</i>	f. 23.
						<i>Sarmunda</i> oppidum	f. 148.
						<i>Stersum</i>	f. 54.
						<i>Steria</i>	f. 3. 44.
						<i>Sudama</i>	f. 47.
						<i>Succia</i>	ibid.
						<i>Senen</i> <i>montes</i>	f. 62.
						<i>Scopium</i>	f. 70.
						<i>Sepsum</i>	f. 44.
						<i>Sylva</i> <i>alias</i> <i>dic</i> <i>Heidi</i> <i>mons</i>	f. 88.
						<i>Transilvania</i>	85.
						<i>Tunetum</i>	f. 3. 51.
						<i>Tyrolus</i>	f. 10. 109.
						<i>Teletum</i>	f. 31. 69.
						<i>Thapsus</i> <i>Insula</i>	f. 34.
						<i>Thermopyla</i>	f. 34. 59.
						<i>Trimacia</i>	f. 35.
						<i>Toplicen</i> <i>Therma</i>	f. 44.
						<i>Tartaria</i>	f. 11. 47.
						<i>Thessalia</i>	f. 9. 101.
						<i>Tribicentis</i> <i>Tractus</i>	f. 121.
						<i>Tolo</i> <i>in</i> <i>Marchia</i> <i>Brandenburgensi</i>	f. 51.
						<i>Tarrantum</i> Pagus in <i>Valle</i> <i>Superiore</i>	
						<i>Oem</i> fluvius	f. 53. 63.
						<i>Tracometus</i>	f. 120.
						<i>Trico</i> <i>rio</i> fluvius	f. 130.
						<i>Torona</i> Urbis <i>Polonia</i>	f. 135.
						<i>Tripelis</i>	f. 47. 148.
						<i>Tanera</i> <i>A</i> fluvius	f. 152.
						<i>Tanberina</i> <i>Vallis</i>	ibid.
						<i>Tangororum</i> regio	f. 114.
						<i>Tigurinus</i> <i>Tractus</i>	f. 62.
						<i>Vifum</i> <i>Christi</i> <i>Monasterium</i> in <i>Ethi</i>	apia

I N D E X.

epia f. 38.
Vallona Urbis Macedonia. f. 120.
Verona. f. 134.
Vesula oppidum Heluetiorum. f. 69.
Valesia f. 66, 101.
Vienna f. 135.
Vngaria f. 67.
Vulhart saltus f. 59.

VV.
VVestphalia f. 19, 42, 44.
VValsachsum Urbis f. 70.
VVonsidelium Urbis f. 88.
VVarschouia. f. 135.
VViburno oppidum in Italia. f. 144.
VVelschack Urbis Moscovia. f. 152.
VVedrapusta *ibid.*

Z.
Zeila Insula f. 34.
Zebusiensis Comitatus f. 44.
Zolienfis Comitatus *ibid.*
Zorzena Sylva f. 55, 150.
Zirzxi montes. f. 62.

I N D E X O C T A V V S

ORDINE ALPHABETICO RECENSENS

Nomina Authorum & Hominum Excellentium, quorum sententia & testimonia in hac Parte Operis afferuntur.

A.
Aristoteles f. 14, 80, 126.
Anicenna f. 132, 34.
Albinus Cortesius f. 69.
Aucythos f. 70.
Ælius f. 103, 147.
Ælianus f. 126.
Albertus *ibid.*

B.
D. Bernhart Splüger f. 52.
D. Balthasar Conradinus f. 26.

C.
D. Caspar Melliger f. 57.
Judaus Caramannicus f. 27.
Cicero f. 34, 110, 135.
D. Cornelius Felminger f. 41.
Chryssippus f. 92, 95.
Celsus f. 109.
Columnella f. 50.
Caleph Caraceler f. 120.

D.
Dioscorides f. 3, 5, 14, 27, 31, 33, 34, 54, 58, 62, 66, 73, 76, 77, 84, 85, 96, 101, 104, 106, 115, 121, 126, 130, 134, 139, 148, 152.
Dionysius f. 92, 95.

E.
Ezechiel Propheta f. 146.
Eustachius Græphus f. 95.

F.
Fridericum Strengerm f. 125.

G.
Galenus f. 5, 15, 27, 34, 55, 60, 62, 73, 74, 76, 78, 84, 86, 91, 92, 93, 96, 103, 104, 109, 119, 122, 133, 154.
Guilhelmus Platentius f. 134.

H.
Herodianus f. 10.
Hippocrates f. 23, 76, 93, 103, 106, 125, 130, 134.
Herodotus f. 23.
Hieronymus Cardanus f. 53, 68.
Horatius f. 80.

I.
Iosephus f. 46.
D. Ioachimus Rheticus f. 86.
Iohannes Olnerius f. 105.
Isaac Medicus f. 113.
D. Iohann. Huber f. 115.
D. Iohann. Carion f. 87.

M.
Marcellus Virgilius f. 39.

Mycen f. 65.
Marcon Chirurgus Aravinus f. 95.
N.
Nosterdamus f. 9, 53, 114.
Nicander f. 35.

O.
Oribasius f. 99, 154.

P.
Plinius f. 3, 5, 9, 14, 15, 23, 27, 31, 34, 38, 42, 47, 55, 58, 66, 73, 81, 84, 91, 100, 101, 105, 106, 115, 116, 126, 139, 143, 144, 152, 153.
Petrus Paulus Vergerius f. 9, 53.
Philippus Paracelsus f. 9, 12, 19, 20, 27, 30, 34, 42, 45, 47, 51, 38, 59, 66, 70, 71, 73, 74, 75, 78, 89, 94, 98, 101, 103, 105, 110, 119, 126, 135, 138, 145, 148.
Paulus Pfintzger Cancellarius Hispanicus f. 9.
Petrus Manfredus Hispanus f. 55.
Petronius Diadotus f. 68.
Petriculus f. 55.
Ptolemaus f. 144.
Philippus Bechini f. 99.
Petrus Pitavianus f. 114, 115.
Platina f. 75.
P. Andreas Matthioli f. 92.
Paulus Ægineta f. 98, 121, 132.
D. Philippus Tardeferno f. 135, 136.

R.
Ruellius f. 59, 150.
Ruffus f. 133.

S.
Sebastianus Munsterus f. 9, 51, 96.
Serapio f. 19, 66, 73, 96, 133.
Samuel Propheta f. 46.
Sasonaheel f. 105.
Solinus f. 126.
Strabo f. 14.

T.
Theophrastus senior f. 3, 5, 14, 31, 34, 37, 58, 77, 96, 101, 116, 143, 148.

V.
V. Colonienfis f. 9.
Vergilius f. 9, 62.

I N D E X N O N V S.

ORDINE ALPHABETICO NOTANS H. I.

Historia, qua in hac Operis parte attinentur.

A.
Angelica Magice fassa experimentum fit ad conciliandam amicitiam inter tres Trapatentes Vires. f. 8, 9.
Angelica Magice fassa Viriutem deprehendit efficacem Vir præstanti Anno 1544 ad plurima. f. 9.
Apu
Æsculapius } primi Cultores Artium
Apollo } Medica f. 87
Arabus
Albertus Magnus rejicit qua Salinus de Amphibana retulit. f. 126.
Angelica fassio & Vfus Magicus instituitur anno 1524. f. 8, 9.
Acessus Medicus rudi Deucalione saculo. f. 10.
S. Augustini templum adhuc Hippone Visitur reliquum. f. 10, 11.
Ægyptus plantarum expert. f. 27.
Æthiopia mulorum ferax. f. 38.
Abfolon coma quantum quotannis penderit. f. 46.
Actus genus pediculorum cutem & carnem perrodentium. f. 123.
Amphibana Serpens tring, serpens, videns, audiens, & edens. f. 126.
Albinus Cortesius Medicus Lusitanus in Hippomarathro Magice a se fasso obseruat peculiare Virtutes. f. 69.
Albertus Comes Lindouensis, Macevensis, &c. f. 87.

B.
Ægyptiorum Sacerdotes diem Sextum Cernaria fodienda indicantur atrum.
Aqua Tartarosa ubi potissimum reperiantur. f. 44.

R.
D. Balthasar Conradini Artificium in curando morbo Colico. f. 26.
Eibencella celebritatem acquirit ab Hyrode Parthorum rege. f. 46, 47.
Bintzgoia Regioncula Hominiibus Strumosis abundat. f. 94.
Brachmanibus in India Cerefolium in precio esse. f. 115.

C.
Creta & Peloponnesus non alunt Cernaria. f. 139.
Chapiangasi appellatio officij certi in Aula Turcica. f. 120.
Cameloparadisi in incessu pedes duos Virinus lateris simul monet. f. 64.
Chameleon animal obstinate ingenij, sicut ex aere, & omni generis coloribus adfiscit. f. 31.
D. Cornelius Felminger testatur de fassione & Viribus Magicis Ferula. f. 41.
Cn. Martius Coriolanus diuisus ab expugnata Urbe Coriola. f. 42.
Christy Mathusalah appellatur. ibi.
Chryssippus & Dionysius Apu & sum in cibis prohibere. f. 92, 95.
Crocata animal Septentrionale, voracitate nobilitatum. f. 108.
Ceres Dea filia Saturni & Opus quomodo Græci & Hebraei fuerit appellata. f. 110.
Caleph Caraceler Turcus Thurnesiffenium erudit de confessione Gummi Mazlach. f. 120.
Cantharides manu retenti Urinam in vesica colore sanguineo tingunt. f. 156.
D.
Deucalion Rex Thessalia. f. 10.
Duacis Germanici natura mirifica obseruata à Thurnesiffero. f. 55.

E.
Eustachius Græphus Medicus Confectionis peculiaris obseruatione fodit Petroselinum Alexandrinum. f. 95.
Ferula anno 1529. Magice fassa egregias Virtutes prodit. f. 40.
Fridericus Strengermus Medicus Torchyon effudit Confectione infigi ad eam rem captata. f. 125.

G.
Gastibea hasta ferrum quantum pendit. f. 46.
Cera quid sit. *ibid.*
Giraldus Ciliensis semina Petroselini Alexandrini Thurnesiffero transmittit ex Lusitania. f. 92.
Gulo vide Crocata.
Georgius Comes VVirtenbergensis. f. 115.
Guilhelmus Platentius Chirurgus anno 1278, Verona docuit. f. 135.

H.
Hebraorum gens antiquissima. f. 34.
Hyrodes Parthorum Rex aduersus Surinam exarscens in morbum prolabitur, sed mirabili casu recuperat valetudinem, sed mirabili casu recuperat celebris capti haberi. f. 46, 47.
Hyrodes ira astuans quantum potius Vna die exhaurerit. f. 46.

I.
D. Iohannis Huberi testimonium de Virtutibus Cerefolij coram Georgio Comite VVirtenbergense. f. 115.
Iohannes Comes Hauensiu Episcopus Monasteriensis. f. 34.
Iupiter vnde diuisus fuerit Opitulus. f. 35.
Indiana Mulieres vnde Virorum suorum Venere torpentem prouident *ibidem.*
Iosaphatus Hyrodis Medicus, egece non fides sua speciem erga Regem edit. f. 47.
D. Ioachimus Rheticus semen Fimipinella Thurnesiffero commendat aduersus Podagram. f. 86.
Iohannis Cartonus pagella aliquot Thurnesiffero communicantur. f. 87.
Iohannes Camerarius Consiliarius Aula Prussica. f. 88.
Iohannes Nosterdamus cum Alijs praedicat exitum efficacia in Angelica ad dirimendam animorum dissensionem Magice tentata. f. 9.
Iohannes Nosterdamus naturam singularem obseruat in semine Cumini. f. 83.
Iohannes Nosterdamus in situ Cæli singulari Cerefolij effudit. f. 114, 115.
Iohannes Georgius Eleger Brandeburgensi. f. 116.
Iohannes Olnerius Medicus Caserens Vnguentum Roschelou magnificat. f. 105.

K.
Kyâvus genus Serpentum. f. 100.
Kyâvus genus Vermium. f. 116.

L.
Lacertarum Lusitanicarum & Gallicarum, appellationes, forma, & natura. f. 112.
Lithuania Homines habet plurimos Superstitibus fanaticis deditos. f. 156.
Lithuani Oceanus Sobole multa fanatica designant. *ibid.*
Labyrinthum Rex Babylonij quando Vixerit. f. 105.
Libo Rex Libyficum & Lybiam à se denominat. f. 27.
Leuistici anno 1453. Magice fassio Vni Vsu deprehenditur à Duacis quadam & Paracelsus. f. 30.
Libanus mons, & longitudo eius. f. 31.
L. Metellus Prator Romanus Panchose medicamento multos Familiarium curat. f. 34.
Lugduni in Gallia Ferula imprudenter alchibita malitia in publico spectata, anno 1533. f. 41.
L. Scipio vnde Asiaticus dicitur. f. 42.
Ladislans Rex Bohemia. f. 135.
Ludouicus Rex Vngaria. *ibid.*
Lepus marinus solo tactu Stomachi subuersionem excitat. f. 156.

M.
Mediolani post bellum & famem diuturnâ pesti grauisima oborta. f. 20.
Maximilianus I. filia ab Episcopo Monasteriense Nouiomagum deducitur. f. 34.
Mina quid. f. 46.
Marcus Chirurgus Aravinus peculiarie experimentum habet in curanda Gangrena. f. 55.
Maximilianus II. Vnguentum Xoti schelm in magno precio habuit. f. 105.
Mazlach Gummi Ouyâovirum in Syria paratum Turci in Vsu est præparatum in Vsu. f. 116.
Meizemi Sacerdotes legum Mahomettarum Consulti. f. 120.
Maximilianus I. comitia celebrat anno 1515. Vienna. f. 135.

N.
Nero Imperator primus in Italia Thapsiam nobilitat. f. 34.
Nauta Septentrionales familiariter laborant Scorbuto. f. 28.

O.
Otto de Predon ex Nata sine Stracemate perperam curata fit Apoplecticus. f. 57.

orum Venere torpentem prouident *ibidem.*
Iosaphatus Hyrodis Medicus, egece non fides sua speciem erga Regem edit. f. 47.
D. Ioachimus Rheticus semen Fimipinella Thurnesiffero commendat aduersus Podagram. f. 86.
Iohannis Cartonus pagella aliquot Thurnesiffero communicantur. f. 87.
Iohannes Camerarius Consiliarius Aula Prussica. f. 88.
Iohannes Nosterdamus cum Alijs praedicat exitum efficacia in Angelica ad dirimendam animorum dissensionem Magice tentata. f. 9.
Iohannes Nosterdamus naturam singularem obseruat in semine Cumini. f. 83.
Iohannes Nosterdamus in situ Cæli singulari Cerefolij effudit. f. 114, 115.
Iohannes Georgius Eleger Brandeburgensi. f. 116.
Iohannes Olnerius Medicus Caserens Vnguentum Roschelou magnificat. f. 105.

K.
Kyâvus genus Serpentum. f. 100.
Kyâvus genus Vermium. f. 116.

L.
Lacertarum Lusitanicarum & Gallicarum, appellationes, forma, & natura. f. 112.
Lithuania Homines habet plurimos Superstitibus fanaticis deditos. f. 156.
Lithuani Oceanus Sobole multa fanatica designant. *ibid.*
Labyrinthum Rex Babylonij quando Vixerit. f. 105.
Libo Rex Libyficum & Lybiam à se denominat. f. 27.
Leuistici anno 1453. Magice fassio Vni Vsu deprehenditur à Duacis quadam & Paracelsus. f. 30.
Libanus mons, & longitudo eius. f. 31.
L. Metellus Prator Romanus Panchose medicamento multos Familiarium curat. f. 34.
Lugduni in Gallia Ferula imprudenter alchibita malitia in publico spectata, anno 1533. f. 41.
L. Scipio vnde Asiaticus dicitur. f. 42.
Ladislans Rex Bohemia. f. 135.
Ludouicus Rex Vngaria. *ibid.*
Lepus marinus solo tactu Stomachi subuersionem excitat. f. 156.

M.
Mediolani post bellum & famem diuturnâ pesti grauisima oborta. f. 20.
Maximilianus I. filia ab Episcopo Monasteriense Nouiomagum deducitur. f. 34.
Mina quid. f. 46.
Marcus Chirurgus Aravinus peculiarie experimentum habet in curanda Gangrena. f. 55.
Maximilianus II. Vnguentum Xoti schelm in magno precio habuit. f. 105.
Mazlach Gummi Ouyâovirum in Syria paratum Turci in Vsu est præparatum in Vsu. f. 116.
Meizemi Sacerdotes legum Mahomettarum Consulti. f. 120.
Maximilianus I. comitia celebrat anno 1515. Vienna. f. 135.

N.
Nero Imperator primus in Italia Thapsiam nobilitat. f. 34.
Nauta Septentrionales familiariter laborant Scorbuto. f. 28.

O.
Otto de Predon ex Nata sine Stracemate perperam curata fit Apoplecticus. f. 57.

INDEX.

Opis Dea. f. 110.
 Oenanthe avis. f. 143.
 P.
 D. Philippus Tardeferus, Medicus Hispanus a Paracelsi obtinet plurima documenta artificialia & praeprae rationem extrahenda Quinta essentia. f. 135.
 Philippus Tardeferus Essentiam Seseleis Aethiopicis commendat ad facienditatem. f. 135.
 Paulus Pinzingerus Cancellarius Regni Hispaniae eateatur de Ety-mologia Panace. f. 9.
 Pan Denis Passorum Medicinam facit. f. 10.
 Pan Aesculapi Medendo Vincit ibid.
 Paracelsi curat Leprosi, Elephan-tiasin, & Asperitiam. f. 20.
 Paracelsus Medicationem exerceat anno 1510 in Feste Medulanensi. ibid.
 Podagra curatur in Petro propietynti eius qua ille in annum 25. 92. con-flictatus fuerat. f. 25.
 Paracelsus docetur a Principibus de Veturibus Leuitis a se in purper-rijs deprehensa. f. 30.
 Paracelsus iuristico anno 1483 so-f. so curat Cordis palinon & Consul-tionem. ibid.
 Paracelsus quando natus. ibid.
 P. Stepo unde dicitur Affricanus f. 42.
 Paracelsi restituit Contractos f. 44.
 Paribi M. Crassum & Exeritium Romanum cadunt. f. 45.
 Pavorus ab animi patri Hypodis erga se infensum cogitur in Aegy-ptum fugere. f. 46.
 Phazaris Hyrodus filius alter Patris totum curat, Sed proditus eodem necatur. f. 46. 47.
 Petrus Lufredus Hispanus Thur-nefferus adeft in collectione Dauci Germanici f. 55.
 Petrus Piccanius Eques Aurata Mi-litia & simul Medicus cum Thur-neffero de Cerefolia disferit. f. 115.
 Paracelsus Sesele Aethiopicum fo-dit in Constellatione peculiari f. 138.
 Paracelsus in Polonia Torona & Varithoniis Hippo Tardeferus ali-quot Artificiorum suorum documen-ta imperit. f. 135.
 Pastinaca marina arboris quas totis gerit perdis. f. 150.
 R.
 Romani Ducibus imponere nomina Gentium ab ipsis denotatum. f. 42.
 Romani a Paribz caduntur. f. 46.
 Romani antiquiores Vinum Seseleite soliti sunt tempore matutino sumere. Unde Silatium pro ientaculo sum-ptum. f. 129. 130.
 Rudolphus Habspurgensiu Impera-tor Romanus. f. 134.
 S.
 Stella marina quacumq; tetigerit corrumpit. f. 156.
 Silarius fluminis iucantia ligna hantia omnia in lapidem conuertit prater Sesele f. 134.
 Sacramentum in Arabia, Angelica sese inuenerunt aduersus morsus serpentis. f. 3.
 Sarina Dux Hyrodus Regis Parthi-ci, exercitum Romanum profugit, & insulenter inde redditus oratia Regis edidit. f. 45.
 Spondyle genus Serpentis f. 15.
 Sicili quid sit. f. 46.
 Struthocacelus ferru absorbit. f. 60.
 Sophia Conitissa euidam Alberti Comitis Lindauensis Comes quidam Rheostenensis Magico fodi curat Hippocrymum. f. 87.

Sasonabeel Physiologus Indicum, quando & ubi vixerit. f. 103.
 Seljmannus Imperator Turcicus. f. 120.
 Sigismundus Rex Poloniae. f. 135.
 T.
 Turca primum mitari animositate accendenda gratia vntur Gummi Mazlach. f. 116.
 Thurnefferus in colloquium Venit cum Sacramentis Arabi Thurliga. f. 3.
 Thurnefferus Angelicam reperit in Aegypto Syria & Arabia f. 8.
 Thurnefferus cum Cancellario His-panico colloquitur de Panace. f. 9.
 Thurnefferus Contractos sanat f. 20.
 Thurnefferus Angelicam educat Berlini Viri ad Vndecim palmeram altitudinem. f. 23.
 Thurnefferus cum Iudaeo Carama-nico colloquitur de Lybystico. f. 27.
 Thurnefferus anno 1573 parat editionem Botanologicis suis, & Melan-choliam curat in Viris & Famina. f. 30.
 Thurnefferus Episcopus Monasteri-ensem Nuzimagan sequens Tha-physiam inuenit. f. 34.
 Thapsia in Morio Insula arborefcit, in Aethiopia Vero staturam huma-nam duplo superat, & Afina in pa-lula additur. f. 38.
 Thurnefferus Tarranci in Valle superiore Oeni habitantem inuisum Vergerius & Cardanus. f. 33.
 Thurnefferus peculiarem naturam obseruat in Dauco Germanico. f. 55.
 Thurnefferus Ottom Predicanti hinc ante praeit mortem ex ma-le curato Stetasmate. f. 57.
 Thurnefferus in Anglia reperit Daucum magnum f. 62.
 Thurnefferus anno 1559. tranti lu-gum Diaboli iter faciens in speciem peregrinam Dauci incidit. f. 63.
 Thurnefferus anno 1561. in Hispa-nia speciem peregrinam Dauci in-uenit. f. 63.
 Thurnefferus anno 1566. Angria curat in Purotia f. 67.
 Thurnefferus Anno 1568. medita-tur descriptionem suminum Europa. f. 70.
 Thurnefferus peculiarem naturam obseruat in Cuiusno Germanico f. 81.
 Thurnefferus multum documento-rum obtinuit a Philippo Tarde-fero Medico Hispano. f. 135.
 Thurnefferus Cassa audit Essentiam Seseleis Aethiopicis commendantem ad facienditatem. f. 136.
 Thurnefferus communicantur Sche-da aliquot Ioannis Carianus f. 57.
 Thurnefferus anno 1573. ex Pn-sia proficiscens in Pomerania inue-nit Petrofelinu Macedonicum. f. 88.
 Thurnefferus Petrofelinum Alexan-drinum Berlinia satum non enasctur. f. 92.
 Thurnefferus testimonium Orbisly Medico euidam efendens communi-tur. f. 99.
 Thurnefferus anno 1571. ad lacum Grimmensem in Marchia inuenit Cerefolium cuius altitudo trede-cim pedes humani aequat f. 106.
 Thurnefferus in Parsalona a Pisanis describendam accipit figuram con-stellationis a Nesperdamo in festio-ne Cerefolij obseruata. f. 115.
 Thurnefferus puer adhuc Basilea audit D. Johannem Huberum Vircutem Cerefolij comemerantem cora Geor-gio Comite VVittenbergense. f. 115.

Thurnefferus hanc Operu sui par-tem in publicum emittenti iam in se-pitimum annum Medicum primarium agit Elepora Brandeburgica. f. 116.
 Thurnefferus in Venatibus obseruat quantum Ceru esu Cernaria dele-ctentur. ibid.
 Thurnefferus in Arabia a quodam Calepha Caracero discit ratione pa-randa Gummi Mazlach. f. 120.
 Thurnefferus Gummi Mazlach se-cum desert in Germaniam. ibid.
 Titus Vespasianus dum subita ira exastuato morbo liberatur. ibid.
 Turci proceres & sui Gummi Maz-lach affueti raro Paralyfi corripiuntur. ibid.
 Thurnefferus anno 1549. Masilia Verfatur. f. 130.
 Thurnefferus in Aethiopia inuenit Speciem singulari Sesele Aethiopicis f. 134.
 Thurnefferus in Sesele Aethiopicis peculiare quid obseruat. f. 134.
 Thurnefferus Sesele Creticum inue-nit in monte Ida in Creta, Delo-pense Vero ad fluum Spinzaza in Arcadia. f. 139.
 Thurnefferus Constellatione peculi-ari obseruata Oenanthem f. amnam effudit in Scotia. f. 131.
 Thurnefferus traiecit in Oreada in Julius. ibid.
 Thurnefferus Oenanthidem fedit in finibus Mafconitum anno 1553. f. 132.
 Torpedo piscis marinus, fuprem in dencis. f. 150.
 V.
 Vifum Christi Monasterium in Aethi-opia nullum animalium prater homi-nem ferens. f. 38.

INDEX DECIMVS.
 ORDINE ALPHA.
 BETICO NOTANS P H Y.
 Ita qua in hac Operu Parte attinguntur.

A.
 Artes Dispositio sine Dispensator ma-tura f. 141.
 Anispathia inter Petrofelinum A-lexandrinum & Argentum Vivum. f. 54.
 Arsenicum alijs Venenis aduersatur f. 22.
 Anima & Vita sedes est sanguis f. 6. 123. 130.
 Amarietis arguit tenuitatem sub-stantia. f. 135.
 Amarietis & laeredo existunt a ma-teria adusa f. 135.
 Adstringens sapor existit in re qua-libet Saliosa excolta & humidita-tibus suis a calore exhausta. f. 131.
 Acri sapor est saluus ibid.
 Altissimum causa in Homine impulsi-ua & efficiens f. 97.
 Aurum exhilarat Cer. f. 16.
 Auri anima est essentia ipsius. ibid.
 Annulari digito peculiarem coenatio est cum corde f. 18.
 Aurum obryzum f. 86.
 Auri ter per Stridium fufum. ibid.
 Affectum calidi Anxilijs non solum frigidis Verum etiam calidis emen-dantur. f. 64.
 Astra postu Variato mutationem qualitatum in Plantis inducunt. f. 107.
 Adusto materia in Planta quo in-tenfior est, eo magis amaritici, siccit-atis, acrodo, & effectum celeritatis au-getur. f. 140.

B.
 Balsamum Verum non est Oleum f. 10.
 Balneum in isto calidiorum incom-moda f. 53.
 C.
 Curatura atas Personarum speflan-da. f. 94.
 Cerevisia adusa detrimenda. f. 98.
 Corpora omnia terrestria habent impressionem Elementarem, naturas lem & calestem, & ex hac natura & Veres. f. 48.
 Corporum omnium essentialium tria Principia materialia f. 4.
 Conceptiones naturales & praeerna-turales sunt diuersa impragnatione Astrorum f. 27.
 Ceruorum sanguis, caro & c. Serpen-tibus & Venenis aduersatur. f. 152.
 Calor igni extingui potest. f. 25.
 Cuiusmodi cur a balneo cum Sale ex-hibetur decurantur f. 37.
 Carui semina natura in duas partes distrahuntur. ibid.
 Conceptio est donum Dei & natura subferuentis facultas f. 57.
 Charephylli peculiaria natura f. 107.
 Conceptio quomodo inuasi possit fo-geri fieri. f. 57.
 Ciconia Vinct postu Venenatorum, & hu tota substantia sua aduersatur. f. 153.
 Caloris naturalis officium in homi-ne enalibet. f. 104.
 Calor quilibet bene temperatus se-cum trahit tres species Sapientiae pra-dominantis. f. 131. 135.
 Calidum & succum sicconiunguntur aduersatur. f. 127.
 Capa succus gladij illatus Veneno est f. 57. 166.
 Caliditas & frigiditas nimia corri-gi potest Vna caliditas Placita f. 122.
 D.
 Doctrina definitiva Chymica cuius-libet necessaria. f. 85.
 Dulcedo sine dulcis sapor est Mer-cury. f. 131.
 E.
 Effluvia pars materia nobilissima si-ne Quinimum esse. f. 117.
 Elementa Ve dextre separare & di-uisicare possumus quid necessarium sit. f. 130.
 Quinta essentia definitio. f. 135.
 F.
 Epar fons & officina sanguinis. f. 67. 77.
 Examinu Artificialiu documentum in omnibus rebus certissimum est in-dex. f. 5. 74.
 Efficacia rerum omnium corporalis quibus causis consistat. f. 4. 5.
 Efficacia nulli rei naturali tribuen-da extra ordinem diuinitus infusa. f. 20.
 F.
 Famina inter Plantas qua & in di-catur. f. 12. 10.
 Facunditas quomodo naturaliter ac-quiratur. f. 37.
 Faniculam Venenitatis quid habet. f. 54.
 Facultates tres partium trium prin-cipalium corporis humani f. 4.
 Fricida non semper aduersus calid-itas Affectus re & adhibetur. f. 25. 64.
 Factu procreatio Vi rite succedit & perficiatur, oportet ut facultates omnes Matrici valeant. f. 131.
 G.
 Generationes ab Antiqui in Varis partes sunt diuisa f. 57.
 Gradus Vnus qualitatis de quo Co-leniti

I N D E X

lenici docent hic in tres dirimitur. f. 4.
 Graduum antiquorum & recentium collatio f. 4. 52. 114.
 Grauidi an Vomitus sistendi nec ne. f. 108.
 Generationes et corruptiones omnes sunt vel per Sympathiam Vel Antipathiam f. 87.
 H.
 Hamorrhoidum fluxus sanguineus & Phlegmaticus si moderatus sit plurimum confert, sin minus graniter obest. f. 93.
 Hydropis curanda Hypotyposi. f. 50.
 Homo quot partibus Bruto animabilis antecellat & imperet. f. 130.
 Homini origo impura & misera. f. 108.
 In homine quomodo Appetitus, Ratio, & Voluntas ad producendum a-Grum consistunt f. 97.
 Homini cogitationes subtilissima & diuissima f. 74.
 Humana vita conseruatio qua in re consistat. f. 45.
 Homini animae spiritus genita est, corpus ex carne & sanguine. f. 10.
 Homo ex spiritu anima & carne, e-ue crassa conclusus. f. 41.
 Hamorrhoides naturaliter fluentes omnes superfusitates exonerant f. 93.
 Hiacinthus & similes lapides an Pe-ssi resistant simpliciter ratione Vir-utis sua trahentia. f. 73.
 I.
 Ignis igni potest extingui f. 25.
 Ignis naturalis feruorem membrorum ambustoribus extrahit. ibid.
 Illa spiritalis Virtus occulta natura co-operans f. 145.
 Impregnationes diuersa calis effici-entis conceptiones naturales & pra-ternaturales f. 87.
 Intemperis morbofa oppugnanda est bene temperata f. 105.
 Influentiali qualitate Vir. f. 10.
 Influas, principia tria materialia, Sulphur, Sal & Mercurius f. 16.
 Ingressio ex Astru & terra corporis Elementari spiraculi Vita est. f. 43.
 Influentialis Vus est in omnibus rebz elementariibus. f. 151.
 Inuenta noua nunc contemnatur. f. 54.
 Influencia dissimilitudo Variat Plan-тарum tam positionem quam Virtus tes f. 23.
 Iram alere debilitat cor & omnes partes Vitales f. 120. 123.
 Ira descriptio Physica ibid.
 Ignis humiditatibus nunquam sati-atur f. 140.
 Influencia Vus f. 55.
 L.
 Lac in ira Vehementiori corrupit-ur & concrefeit. f. 141.
 Luna Plantis imperit Mercurium id est humiditatem. f. 452.
 Luna in qualibet Planta sibi parie- vendicat. f. 4.
 M.
 Mercurius Versatilis f. 48.
 Medicamentis quomodo Vires attri- buenda f. 26.
 Medicamenta aduersus intemperie in morbis adhibenda, oportet esse optime temperata et antipathia qua- dam Affectus opposita f. 104.
 Medicum quemum oportet gnarum esse Mysteriorum natura. f. 51.
 Mas inter Plantas qua & cur dicit-ur. f. 1. 2.
 Matrix integra Valetudine Vitens, tres facultates habet: attractivam,

humiditatum crudarum facile ab- genit. f. 142.
 potentia tres aeterna & incorrup- tibilis. f. 10.
 Principia materialia omnia rerum terrestrium iuxta doctrinam Para- celsi sunt sulphur, sal, & Mercurius. f. 4. 135.
 Principiorum materialium in quali- bet Planta numerus idem, Subtilitas Vera & puritas nequaquam. f. 117. 118.
 Principia & qualitates a Paracelso constituta quomodo cum Galieno- rum Elementis, qualitatibus & hu- moribus concordent. f. 45.
 Purgantium Violentia quomodo ar- te corrigi possit f. 54.
 Vehementer penetrantibus inest ma- gna tenuitas, subtilitas, & efficacis expedira. f. 97.
 Plantarum in quolibet genere tres sunt sexus sine species, Mas, Famina, & Soboles sine Puer f. 1.
 Planta qua specierum sui generis in firmissima est, cur soboles sine Puer appelleretur. f. 12.
 Planta qua sui generis specierum praestantissima est, cur mas appellet- tur. f. 1. 2.
 Planta qua Viribus inter reliquas sui generis species media est cur fa- mina appelleretur. f. 1. 2.
 Plantarum congenerum sexus tres constituit Thurniciferus non ex do- ctрина Schola Veteris, sed experientia priuata documenta. f. 1.
 Purgationum Via in corpore huma- no. f. 118.
 Plantarum tres sexus hic constitu- untur, propter tres causas. f. 1.
 Planta hic assistantur non proportio- ne sed viribus. f. 31. 121.
 Plantarum sexus in medicando im- terdum pro conditione rei possunt permutari f. 30. 50.
 Planta qualibet prater virtutes quas cum speciebus reliquis sui ge- neris habet communes priuatas etia possidet. f. 17. 93.
 Planta qualitates postu siderum diuerso Variant. f. 117.
 Planta Vnius partes raro Viribus a- qualibus pollent. f. 111.
 Plantis vnde diuersitas facultatum & efficacis existat. f. 55.
 Planta a primo exortu Vir, ad com- pletum incrementi sui Vigorem in- signiter mutantur. f. 88. 101.
 Planta multa Vnius generis naturae diuersas & inuicem pugnantis ha- bent. f. 123. 144.
 Planta congeneres discernuntur in- iuscem, temperamento, qualitatibus & quemadmodum, Mas, Vir Fami- na & Puer. f. 2. 16.
 Planta Umbellifera totum corpus suo mul signant. f. 2.
 Plantarum incrementum & mutat- tio est ex qualitate terra, atri sine cali, & aquis. f. 3. 10. 15. 88.
 Planta omnes huius partis, quemad- modum Vulgo corpus humanum, in partes tres principales distribuunt- tur. f. 4.
 Plantarum spiritus in Destillatione ducti circulari & calore ignis con- ditae exnuntur. f. 140.
 Plantarum Virtus dispersa, Subtili- tatis separatis ad centrū contra- ctus cogitur, ac Valencior atq; ten- uior euadit. ibid.
 Plantis sideru postu obseruato qua- litate potest minus sine augeri f. 131.
 Plantis mas colligenda est in Sieno masculis. f. 2.

Plantis famina colligenda in Sieno f. 2.
 Planta Soboles (sive Puer) colligen- da in Sieno medij. f. 2.
 Pueri qui hic nominantur. f. 10. 14. 28
 Plantam masculam quidam Volucera Mulieribus omnium maxime salu- brem. f. 1.
 Planta Soboles inter marem & fa- minam medium tenet. f. 1.
 Plantam feminam quidam Volucera in Vsu Medico Viru aptissimam. f. 1.
 Planta famina medium tenet inter Matrem & Sobolem sive Puerm f. 1.
 Aperientis f. 11. 12. 15. 16. 28. 59. 71. 84. 85. 131. 140.
 Adstringentis f. 145. 148.
 Calefacientis f. 3. 4. 11. 12. 15. 16. 20. 32. 35. 38. 39. 42. 43. 48. 59. 74. 77. 78. 81. 84. 85. 89. 93. 97. 101. 106. 117. 118. 122. 126. 127.
 Confusentis f. 145. 77. 78. 81. 89.
 Discutientis f. 15. 16. 20. 42. 43. 47. 71. 74. 84. 85. 89. 93. 97. 101. 106. 111. 112. 148. 154.
 Expellentis f. 20. 28. 42. 43. 48. 59. 47. 71. 74. 77. 78. 81. 89. 93. 97. 101. 106. 111. 112. 134. 135. 140. 154.
 Inflamantis f. 3. 4. 28. 52. 55. 62. 65. 122. 134. 139. 145.
 Mollipiensis f. 11. 12.
 Nutrientis f. 62. 63.
 Penetrantis f. 38. 39. 97. 131. 145.
 Purgantis f. 35. 98. 39. 154.
 Rarefacientis f. 24. 48. 131. 140.
 Roborantis Vire, In- flamantis. f. 62.
 Siccantis f. 32. 59. 117. 118.
 Subriliantis Vide rare facientis
 Sernantis f. 3. 4. 32. 52. 55. 126. 127. 154. 155.
 Sanantis f. 52. 62. 63. 111. 112. 126. 127.
 Trahentis f. 35. 117. 118.
 Pediculi lati illius succi ex radice Petrofelini poterit auferant. f. 99.
 Plantarum Vires a celo, elementis & natura profiscuntur. f. 4. 5. 43. 48. 110. 145.
 Pinguedo sine matredo corporis im- moderata quomodo Vna eademq; Planta corrigitur. f. 110.
 Q.
 Quinta essentia quid sit. f. 135.
 Qualitas plantarum singularium a Thurnicifero diuiditur in duodecim partes. f. 4.
 Qualitates vnde Veteres desinierunt dubitatur. f. 5.
 Qualitas certissime cognoscitur ex- perientia Paracelsica iudicij. ibid.
 Qualitas temperata quomodo fiat. f. 55. 107. 105.
 Qualitates contraria non possunt in- mul gradibus aequalibus emittere in Vno subiecto f. 114.
 Qualitates cur hic ad gradus tres tantum restringantur. ibid.

INDEX

Qualitates omnes in qualibet re con
nitas sed distincte excellentia. *ibid.*
Qualitates elementares non sola ad
Effectus producentes sufficiunt. f.
117.
Qualitas et separatione elemen
torum dignosci queat, quid requira
tur. f. 130.
Rerum omnium substantialium tria
principia materialia f. 4. 135.
Rerum animi causa efficientes De
us et naturae. f. 1.
Sanguis est habitaculum anima f.
16. 123. 130.
Sextus reperitur in omnibus rebus
f. 1.
Sexus in Vegetabilibus Unde agnos
citur *ibid.*
Spiritus non solum lucentes. f. 51.
Scholes (sive Puer) inter Plantas
congeneres quae dicuntur & tur. f.
2. 10. 16.
Stomachus mensis Iunio, Iulio, Aug
usto, Septembri, & Octobri calor
naturalis inopia animi maxime
laborat. f. 85.
Sympathia & Antipathia quadam
omnia cum frant tum impediuntur.
f. 87.
Signum sterile quomodo ad Con
ceptionem inuadendam adferri queat.
f. 87.
Siccitas calor ignis terrestrius Sim
betat. f. 120.
Siccitas augetur humiditate nim
iam exiccata. f. 131.
Sal amarum & crassum Unde f. 48.
Siccitas arguit substantiam inter
crassum & tenuem mediam f. 135.
Sulphur in Plantis est Oleum &
Virtus ignea, sive essentia summa
f. 69.
Sulphur, Spiritus f. 64.
Sulphur gemma oculis exhilarans
f. 16.
Sulphuris anima est Tinctura ipsius.
ibid.
Subtilitas separata a Plantis reli
qua corpus virtus & inerte est. f. 16.
Sympathia Imperatoria & Branchia
Vrinae pene siccum. f. 15.
Sympathia Plantarum cum corpore
sive Signatura est a tribus Potentijs
aeternis & incorruptibilibus. f. 10.
Tinctura Plantarum Vniuersaliter
vniuersum corpus notari quo
modo intelligenda f. 2. 10.
Signatura generales Vniuersaliter
huius libri habent etiam specifi
cum quiddam, &c. f. 3.
Sulphur sive calor Vrens herbarnum
est o Sale. f. 4.
Sal sive aereus penetrans & mor
dax est e Marte, *ibid.*
Sulphur acru & corrosiuum sic dicitur
eius amara eduntur. f. 48.
Salina hominis scindit glandis iuncta
Veniens est. f. 156.
Siccitas acerbis confringit. f. 137.
Separatione & dyndicatione ele
mentorum solerti quid accedere o
porteat f. 130.
Semina mirifica quomodo arte effiti
possint. f. 41.
Sal quomodo siccum euadit f. 141.
T.
Temperamentum calida est efficacia,
habitus & odoris f. 4.
Tartari natura & origo. 44.
Tartaricum aquarum Sui inhibe
tur Pimpinella auxilio *ibid.*
Temperamentum naturale in nutri
tione neq. excessum neq. defectum ad
mittit f. 110.
Trabantibus medicinis tempore pe

stru cautè est ostendum. f. 73.
Temperamentum ad Infitium &
ad pondus. f. 114.
V.
Venenum Venens mors est. f. 105.
126. 136.
Virus ex longinquo proportionem &
habitus corporum agnoscere sed no
stidem dyndicare potest. f. 66.
Vires animales Spirituales & altima
in Plantis distimiles sunt. f. 16.
Vires spirituales & occulta omnium
Plantarum hic comparantur, spiri
tuali duodecim Directorum. f. 16.
Vulnera glandis succo capa illitis in
ficiunt lethalia sunt. f. 57. 156.
Vulneribus profundis celeriter con
solidantia non adhibenda. f. 65.
Vomitus an sistendi granidis. f. 108.

INDEX VNDECIMVS:
ORDINE ALPHABETICO NOTANS PAR
tes corporis humani, quas Planta
huius Libri tam in genere quam
specie Signant.

A.
Articuli sive Iunctura f. 2. 31.
Aqua secundina f. 138.
Arteria. f. 6. 25. 27. 67. 75.
Attractrix virtus epatis f. 136.
Attractrix, cerebri, stomachi & e
patis. f. 146.
Attractrix stomachi. f. 137.
Arteria Vteri ad cor & cerebrum
pertingentes f. 71.
Arteria epatis f. 28. 137.
Arteria splenis f. 28.
Arteria pulmonum. f. 68.
Arteria pulmonum inferiores f. 106.
Arteria cerebri & pulmonum f.
148.
Arteria pulsatiles f. 25.
Appetitiua f. 150.
Adens f. 44.
B.
Brachia f. 2.
C.
Cecum intestinum. f. 32.
Cor f. 2. 4. 39. 63. 67. 71. 75.
Cana Vena. f. 118.
Cartilagineae f. 3. 6. 39.
Cencha f. 6. 39.
Cucula f. 17.
Colum intestinum f. 32.
Corpus humanum integrum f. 2. 3.
10. 14. 94.
Caro f. 3. 39.
Collum matricis f. 137.
Cerebrum f. 4. 2. 12. 19. 20. 23. 25.
39. 56. 63. 71.
Capilli f. 2.
Cuts f. 2. 17. 39. 85.
Cranium f. 33.
Cerebri meatus f. 71.
Cerebri Vena f. 77. 82.
Cerebri ligamenta f. 82.
* Cordis humor naturalis qualis? f. 127.
* Cordis facultates sive functiones f. 4.
* Corporis humani principes partes
epar, cor, cerebrum. f. 4.
Costa f. 33.
D.
Diaphragma f. 17. 58.
Duodenum f. 32.
Dentes. f. 31.
Dumiditas pars animi f. 154.
E.
Epidymia f. 150.
Expultrix f. 146.
Epar f. 2. 4. 12. 20. 36. 39. 48. 56.
63. 67. 71. 75

* Epatis facultas Vniuersalis f. 4.
Epatis cana f. 14.
Emulgentes Vena. f. 118.
F.
Fibra exanguis cordis & cerebri.
f. 132.
Fibra cerebri f. 78. 82. 85.
Fel f. 2. 28. 36. 46. 56. 94. 141.
Fibra stomachica f. 141.
Fibra exanguis f. 8. 12. 56. 78.
G.
Glandis Penus Virilis f. 35.
Glandula faucis f. 91.
Glandulae partes f. 12. 71.
Glandula sine caro glandulosa. f.
12. 17.
H.
Humor partium carnis experitum.
f. 94.
Humor cerebri & aculorum *ibid.*
* Hamorrhoides. *ibid.*
Humidum Epatis, Vetriculi, Vesicae
Fellus. f. 141.
Humor radialis f. 36. 48. 54. 56.
58. 62. 75. 98.
Humores totius corporis f. 48.
I.
Iunctura osium. f. 2. 31.
Intestina f. 2. 7. 25. 29. 36. 48. 78.
136. 137.
Intestina gracilia f. 32.
Ictinum f. 32.
Intestinum curcum *ibid.*
Intestinum crassum *ibid.*
Intestinum rectum f. 17. 25. 32.
L.
Ligamenta partibus animalibus ser
uientia f. 148.
Ligamenta f. 2. 29. 56.
Laba f. 17.
Longalum f. 32.
Lumbi f. 43.
Ligamenta Peritonaei f. 12.
Ligamenta Vteri f. 60.
M.
Membrana cerebri f. 71.
Matrix facultas f. 150.
Matrix f. 23. 60. 82.
Matrix collum f. 137.
* Matrix tres Virtutes, attractrix,
nutritrix, expellens f. 138.
Musculi capitis f. 132. 146.
Membrana cerebri, epatis, & ple
urae f. 85.
Musculi f. 3. 6. 10. 39. 56. 60.
Medulla osium. f. 7. 19. 41. 47.
51. 52.
Meninges f. 17. 19. 25. 85.
M. f. 2.
Membrana cordis, cerebri & epatis
f. 71.
Membrum Virile f. 43.
Melancholicus sanguis f. 56.
Membrana carnosae f. 7. 12. 56.
Membrana exanguis f. 64.
Memoria f. 154.
* Musculi Lumborum interiores f.
137.
* Musculi maxillares f. 147.
Medulla spina dorso f. 7.
Membrana Vteri f. 60.
N.
Nervi f. 2. 6. 136. 159. 23. 27. 29.
39. 52. 87.
Nervi spina dorso. f. 82.
Nervi capiti & colli ab epate pro
pagati f. 132.
Nervi cerebri f. 20. 84. 85.
Nervi stomachales f. 20.
Nervi, epatis, stomachi & cerebri
f. 146.
O.
Offa f. 2. 6. 31. 32.
Offalia medulla f. 7.

Omentum f. 2. 7.
P.
Palpebra f. 17.
Pupilla f. 28.
Pinguedo sive adeps f. 17. 52.
Pulmones f. 2. 12. 21. 39. 64. 75.
* Partes principes corporis humani
cerebri, cor, epatis. f. 4.
Penus f. 43.
Phlegma sine Vituita Venarum pul
monarum inferiorum f. 93. 112.
107. 113.
Peritonaeus f. 17. 43.
Phlegma viscosum, crassum, Vitreum
& salsum f. 56. 90. 98. 113.
Phlegmaticus humor viscosus f. 90.
Phlegmaticus extra Vasa contentus
ibid.
Phlegmaticus humor in sanguine,
& Venu contentus. *ibid.*
Παράσάτα f. 36.
* Vasa musculi Lumborum f. 137.
Phantasia f. 154.
Patella genu f. 33.
Pedes f. 2.
R.
Retentrix facultas f. 146.
Renes f. 2. 12. 21. 29. 36. 43. 56.
64. 136.
Respiratio f. 68. 149.
Rectum intestinum f. 17. 23. 32.
S.
Seminales Vena f. 2. 6. 12. 43.
Sanguis f. 6. 36. 39. 48. 66. 75.
* Spiritus in semine formator, fa
tor, & epifex f. 138.
Spiritus Vitalis in pulmonibus f. 101.
102.
Spiritus Vitalis in sanguine f. 66.
101.
Stomachus f. 2. 7. 20. 25. 29. 36.
39. 48. 136.
Sanguis melancholicus f. 56.
* Stomachi orificium inferius f. 141.
Stomachi pars ima *ibid.*
Sanguis pulmonum f. 101.
Stomachi fibra f. 141.
Sanguis Venarum pulmonarum in
feriorum f. 115.
Sanguis Venarum cordialium inferio
rum f. 127.
Secundina f. 12.
Semen Virile f. 56.
Septum transversum. 17. 93.
* Sal entalcum f. 118.
Sensus communis f. 154.
Splén f. 2. 10. 20. 36. 48. 56. 64.
Spiritus animalis f. 66. 68.
T.
Tendones f. 2. 6. 27. 29. 39. 52.
Testiculi cerebri f. 28.
Testiculi summi f. 137.
Tendones Peritonaei f. 12.
Tendones cerebri f. 84. 85.
Tunica humorales f. 97.
V.
Vertebra f. 6. 33.
Vuluum. f. 32.
Veteres sive Meatus Primarij f. 12.
43. 137.
Vasa Chori f. 2.
Vena emulgentes f. 118.
Vires animales f. 6. 152.
Vires Vitales animales & naturales
in sanguine f. 66. 70. 63.
Vires spirituales & naturales, epatis
Stomachi, cerebri, horum, musculo
rum, nec non selli & intestinum
f. 146.
Vasa seminaria f. 2. 6. 12. 43.
82. 37.
Vires arteriarum & Venarum Ca
rotidum sive suam sursum excre
ntes f. 152.
Vesica f. 2. 17. 25. 29. 43. 48. 156.
Cmo.

I N D E X.

Generales f. 6. 20. 27. 29. 64. 66. 75.
 Cordis, cerebri, & epatis. f. 71.
 Cordis, cerebri, & pulmonum. f. 77. 78. 80.
 Cerebri f. 78. 77. 82. 84. 85.
 Stomachi f. 73.
 Pulmonum f. 68.
 Cerebri, Epatis, & Splenis f. 85.
 Inferiores pulmonum, f. 101. 102. 105. 107. 108. 110. 112.
 Inferiores cordis. f. 116. 118. 121. 125. 127.
 Genitales f. 122. 123. 137.
 Coxendicum f. 123.
 Lumborum f. 118. 125.
 Renum f. 118.
 Inferiores Epatis f. 130. 134. 139.
 Senjoriles ab epate derivata f. 132. 144.
 Causa epatis f. 118. 141.
 Omentales f. 127.
 Seminales f. 82. 136. 137.
 Positionis f. 118. 119. 123.
 Ab epate ad cerebrum surgentes f. 144.
 Mamillares f. 12. 25. 60.
 Menstruales f. 23.
 Nutrimtiales & Veteris matricis f. 12. 25. 60. 82. 123. 136.
 Vifus organa epati affinia f. 132.
 Vterus Vitae matrix. f. 31.
 Vegetativa potentia f. 35.
 Virtutes & partes spirituales, vegetivae pulmonum, cordis, & cerebri. f. 149.
 Virtutes spirituales & actus pulmonum, arteriarum, & cerebro affines f. 150.
 Virtutes spirituales & actus pulmonum, lacertis siue mufculis, & cerebro cognatae, ibid.

INDEX DYODECIMVS.
ORDINE ALPHABETICO NOTANS CONSTELLATIONES INSIGNITARES, SIDERVM PROPRIA, & ASTRONOMICAE QUANTVM CIRCA SOSTENOM PLANTARVM HVIUS PARTIS NOTABILIORA OCCURRANT.

A.
 Aequinoctium autumnale fit Sole Libram tenente f. 84.
 Arcturus ortu Cosmico Solem praecedens 79.
 Aries Signum natura calida f. 55.
 Arcturus quando occasu Cosmico descendat f. 78.
 Algorab Stella Benefica in Cornu, natura Saturniana & Martia orient f. 95.
 Arcturus natura Martialis particeps f. 79.
 Ara orient f. 100.
 Aspectus masculini Planetarum insigniores f. 18.
 Aspectus masculini ☉, ☐ & ♀ f. 133.
 Albutim hora combusta & inagnales qua & comitantur. f. 143.
 Aquarius Domus Saturni f. 18.
 ΑΠΟΚΑΘΑΙΣ LUNE f. 115.
 Aquary Facies tertia Ascendens f. 14.
 Aries quando ascendat siue orientur f. 71.
 Astra Sires in Plantis reconditas ad motus sui similitudinem trahunt f. 81.

Astra pro postus sui natura subindo qualitatu quid peculiaris rebus terreftribus imprimunt f. 117.
 Aries Domus Martis f. 131.
 Astrorum postus cum situ locorum & Regionum Variat f. 127.
 Affricus Ventus ab occasu brumali spirans f. 33.
 C.
 Cancer Domus Luna f. 5. 78.
 Cor Leonis quando oriatur f. 5.
 Canicula quando occidat f. 81.
 Canicula cum Sole orient ibid.
 Capricornus Domus Saturni f. 23.
 Critici dies f. 143.
 Constellationes insignes quibus Magica more observatis Planta huius Partis fossa, & ad certos affectus efficaces fructe deprehensa, vide Figura calis
 Constellationes adversa & vitanda in sositone Plantarum huius Partis f. 18. 30. 41. 65. 66. 77. 87. 115. 149. 155. 156.
 Cancer qualitatu frigida & humida f. 104. 138.
 Cancer quando ascendat f. 71.
 Congressus Corporeus Saturni & Martis quid & cuius efficacia f. 136.
 Capricorno subiecta Regiones f. 9.
 Caput & Cauda Draconis in Scorpione f. 30. 100. 149.
 Calidam & siccam qualitatem Plantis impertunt. ☉ in DL, ☽ occidentalis & ♃ in V f. 140.
 Cauda Leonis occidit f. 87.
 Cancer domus Venereus f. 30. 48.
 Calidam & siccam qualitatem Plantis communicant ☽ Orientalis, ☉ in DL, Luna vero in prima Quadratura f. 140.
 Coniunctio Saturni & Iouis in Cancro raro contingit f. 109.
 Cali medium f. 5.
 Cora Berenices oritur f. 85.
 Cancer cum Ioue peculiari Sympatibia afficitur erga epas f. 48.
 D.
 Decas tertia Iulij f. 5.
 Domus Martis Aries f. 131.
 Decas prima Leonis f. 98.
 Decas tertia Leonis f. 67. 122.
 Decas prima Octobris f. 122.
 Decas tertia Libra f. 48.
 Decas prima Iulij f. 11.
 Domus prima, Domus Vita f. 22.
 Decas prima Geminorum f. 87.
 Decas prima Libra f. 90.
 E.
 Exaltatio Mercurij f. 22.
 F.
 Figura calis f. 8. 22. 24. 41. 45. 69. 105. 124. 138. 151.
 Facies tertia Virginis f. 26.
 Facies tertia Aquary ascendens f. 14.
 Facies Ultima Geminorum f. 24.
 Facies prima Geminorum f. 24.
 Facies tertia Virginis finis f. 12. 26.
 Facies prima Martis f. 136.
 Fines siue Terminij Mercurij, f. 160.
 G.
 Gemini Signum calidum humidum, aerum & occidentale f. 38.
 Geminorum prima Facies f. 24.
 Gemini, Domus Mercurij f. 16.
 Gemini Ventri praesunt f. 48.
 Geminorum Facies Ultima f. 24.
 Gemini Signum sterile f. 87.
 H.
 Hydrae oriuntur f. 81.
 Hydra f. 96.
 Hora combusta inaequales qua & quomodo observanda f. 143.
 I.
 Influxus caelestis impragnationes dissimiles, conceptiones tam naturales

qua praeternaturales efficiunt f. 87.
 Iulij mensis Decas tertia f. 5.
 Iulius apud Aegyptios Euphi dicitur f. 11.
 Iulij mensis Decas prima ibid.
 Iouis Domus Sagittarius & Piscis f. 22. 104.
 Iupiter in Cancro constitutus qualitatem habet, epatis & morbis eius admodum familiarem f. 48.
 Iupiter natura calida & humida f. 164.
 Iupiter quando Geminis ingreditur Anno 1585. f. 358.
 Influentia Vis & impressio varia f. 110.
 Iguens Trigonus f. 60.
 Iupiter & Sol Cardiaca praesunt f. 30.
 Influentialis Virtutis exemplum f. 55.
 Influentialis Vis & impressio varia Plantarum sositonem Variat f. 73.
 Influxus caelestis non solus efficaciam praestat in plantis f. 147.
 L.
 Leo Domus Solis f. 74.
 Luna in Sagittario praesidet Ventriculo f. 91.
 Libra Decas prima f. 52. 90.
 Leonis Decas tertia f. 67.
 Libra Decas tertia, f. 48.
 Leonis cor oritur f. 5.
 Leonis primus, secundus Terminij ibidem.
 Libentius Ventus f. 31.
 Luna quadrantes quatuor f. 73. 79.
 Luna praesidet cerebri et significator epilepsiae f. 51. 131.
 Luna prima Decas f. 98.
 Luna dicitur Ascendens in Capricorno f. 108.
 Luna in Libra cum Marte pectus & pulmones tenet f. 104.
 Luna ariogavis siue decrementum f. 115.
 Luna gignit Mercurium f. 48. 52.
 Luna ad omnia initia humidam & frigidam qualitatem impertit inter Plenilunium & quadraturam Altissimam f. 60.
 Luna natura frigida & humida f. 45. 55. 107. 112.
 Luna Domus Cancer f. 5.
 Luna quot dierum spacio Zodiaci anobis emittatur f. 17.
 Luna descendens f. 16. 35. 58. 61. 62. 80. 100.
 Luna Ascendens f. 35. 58. 61. 69. 78. 80. 109.
 Luna in Aquario praesidet Genitali Viri & Mulieris f. 35.
 Luna inter primam Quadraturam & Oppositionem impertit calorem f. 63. 140. 151.
 Luna & Saturnus Vesica praesunt f. 43.
 Libra Domus Venereus f. 30. 48.
 Libra subducuntur, Renes, Vesica & lumbi f. 43.
 Libra natura calida & humida, tenuis, activa, & Virilis f. 45. 104.
 Leo Signum Orientale, Virile, calidum, fixum & fixum f. 139.
 Luna quando maxime humectet & refrigeret f. 28.
 M.
 Mercurij Exaltatio Virgo f. 22.
 Martis Lacus prima in Arieze f. 135.
 Martis & Saturni Applicatio sine congressus corporeus beneficis f. 136.
 Mansio vicefima prima natura est media & omnia temperat f. 117.
 Mars operatur sulphur & sal f. 48.
 Mercurius terrestris a Luna procreatur f. 48. 52.

Mars in Virgine Ventis inferiori praesidet f. 48.
 Mars in Tauro refrigerat & siccatur f. 140.
 Mars quando anno 1581, in Leone ingreditur f. 138.
 Martis natura calida & sicca f. 45. 52. 55. 104. 107. 112.
 Mercurij Terminij f. 16.
 Mercurij Domus Gemini f. 16. 24.
 Mercurius Planeta Α'μφίβαλλος, & X'ρ'ος & Versatilis f. 20.
 Mars in Cancro pulmonibus & pectore vi praesit f. 104.
 Mercurius quando existat in prima Facie Geminorum f. 24.
 Mercurius occidentalis impertit siccitatem f. 28.
 Mercurius in Virgine afficit siccitatem & frigiditatem f. 28.
 Mars in Libra, lumbis, renibus, & Genitalibus praesit f. 43.
 Mars in oriente caelestis & siccatur f. 140. 151.
 Mars combustus f. 82. 5. 24.
 Meridies quid Astronomicè loquendo, f. 85.
 Mansio vicefima tertia est temperata & omnibus rebus accommodata f. 117.
 Mars quando in Cancro f. 102. 104.
 Medium cali quid f. 5. 143.
 Martis Domus Aries f. 131.
 Martis Terminij quintus gradus Arietis, Sagittarij et Leonis f. 136.
 Mars in prima Facie f. 5.
 Mansio nona est natura calida & sicca f. 91.
 Orionis genu dextrum natura Venerea in Regione Tauri oritur f. 98.
 Octobris mensis prima Decas f. 122.
 Orionis Genu dextrum quando occidat f. 85.
 Octobrem Mensis Aegyptij appellat ΠΕΡΘΗ ΓΡΕΚΙ ΠΟΥΑΥΕΨΙΩΝ, 122.
 Opposita Solis & Luna est Plenilunium f. 129.
 Oppositio siue oppositus Aspectus Iouis & Venereus Vis f. 404.
 P.
 Planeta pro postus qualitate, qualitates Plantarum possunt auerere & minuire f. 105. 121. 131.
 Pleiades quando oriuntur f. 89.
 Pisces domus Iouis natura calida & frigida f. 22. 104.
 Planeta habent matrem peculiarem & cursus primi Mobilis reitentem f. 121.
 Planeta & sidera reliqua postus suo variant qualitates in Plantis f. 117.
 ΠΕΡΙΟΤΟΣ ΔΙΚΑΤΗ, ΕΝΔΑΤΗ, ΟΥΔΩΝ f. 3.
 Planetarum Partes in Plantis quomodo accipiende f. 117. 118.
 Planeta retrogradus & sub terra delicescens omnibus operationibus inijs noxam & incommodum praestat f. 54.
 Poli elevatio Toleti in Hispania 39. grad. minut. 55. f. 69.
 Poli elevatio Hamburgi 54. grad. 24. minut. f. 69.
 Planeta & Signa benefica in postus adverso constituti collectionem Plantarum insalutem praestare possunt f. 156.
 Planeta maligni collectionem Plantarum tempus Virile & sanium praestare possunt f. 156.
 Paticulum orient f. 90.
 ΠΛΟΚΑΜΟΣ Sydis, Cosmice Plantae f. 85.
 Planetarum qui ΒΙΟΔΩΤΟΣ & ΕΥΦΩΣΙΟΙΟΙ. f. 67.
 R.
 Regulus alias cor Leonis quando oritur

I N D E X

Hydro f. 5.
S.
 Spica Virginis orientis f. 12. 78.
 Saturnus quando & ubi in effluente
 da siccitate & calore, sive frigore &
 humiditate, fortis, fortior, & for-
 tissimus existat f. 117.
 Saturnus quibus morbis praesit f. 133.
 Sagittarius Domus Iovis f. 22.
 Scorpio quando oritur f. 52. 95.
 Saturni Dignitates, Exaltatio in
 Libra, Domus, Capricornus, & Aqua-
 rius, &c. f. 133.
 Syrius quando occidat f. 81.
 Sol, quando ultimam Faciem Gemi-
 norum teneat f. 24.
 Syrius e regione Dodecatemorii Leo
 omni positus f. 81.
 Soli ingressus in Signa in primo
 Quadrante, secundo, tertio, & quar-
 to f. 75.
 Signum fimum & mite Pisces,
 Virgo & Libra f. 121.
 Sol Planetarum auctor & conservator
 Vita f. 67.
 Sol quando ingrediatur in Leobem
 f. 66. 69.
 Soli corpus igne sacro & incambu-
 stibili repletum f. 69.
 Sol quando in Ultima Decade Can-
 cri f. 131.
 Soli ingressus in Leonem omnibus
 annis & locis per horas viginti qua-
 norum dici naturalis Variat f. 69.
 Tempus & positus calossum obser-
 vatio abis, superstitione & serpanda
 f. 117. 142.
V.
 Saturnus & Luna Vesica praesent
 f. 45.
 Sol operatur Sal & Sulphur f. 48.
 Sol quando Faciem tertiam Virgi-
 nue teneat f. 25.
 Saturnus praesit Hydropi f. 48.
 Soli natura calida f. 52. 53. 104.
 107.
 Scorpius cauda orientis f. 12.
 Sol quando in Gemini f. 18.
 Saturni Domus Aquarius ibid.
 Saturni Domus altera Capricornus
 f. 22.
 Sagittarius natura calida f. 61.
 Soli Domus Leo f. 74. 81.
 Sol in Virgine Plantis imprimi in-
 figuratorem caliditatem & siccitatem
 f. 28.
 Sol & Iuppiter Domini tremoris
 cordialis & cardiaca f. 30.
 Sol quando Sagittarium occupet
 f. 61.
 Saturnus frigida & siccata natura
 f. 55.
 Sol die mensis sexta omnium poten-
 tissime vires suas exercet iuxta do-
 cturam Sacerdotum Aegyptiorum
 f. 122.
 Sol in Scorpione pectori praesit f. 154.
 Sol potentia alius Viget, alius lan-
 guet, sed tamen nihilominus ubiq; Sol
 manet f. 118.
 Sol in Leonem ingredienti mo-
 mentum Sacerdotes Turci in Syria
 appellant, Omnis ydolosora f. 120.
 Sensus Syderum Variat cum positu lo-
 corum f. 127.
 Signa (caelestia) humana & virilia
 f. 2.
 Signa humana & fimum. ibid.
 Scorpii natura humida & frigida
 f. 104.
 Signa calida Leo, Aries, Sagittarius
 f. 55.
 Sol in Scorpione, lumbos, renes, Vesicam,
 & Genitalia tenet f. 43.
 Signa aqua & virulenta Cancer
 Scorpio & Aquarius f. 61.
 Signa calida & siccata qua. f. 153.
 Signum orientale, Virile, calidum,

f. 138.
 Signum sterile Gemini f. 86.
 Signum calidum, & humidum, aere-
 um, & occidentale Gemini f. 138.
 Signa calida & humida f. 135.
 Signum mobile, fimum, frigidum,
 humidum, & Septentrionale Cancer
 f. 139.
 Sol ubi & quando mediam calis oc-
 cupet f. 5.
 Sol quando & quam diu in Ariete
 versetur f. 6.
 Sol sub terra & supra terram qua
 Sem in sigilla obtineat f. 69.
 Sudores in Sud Ventus f. 31.
 Sol quando primam Decadem Gem-
 inorum teneat f. 86.
 Sol in quibus Signis potentia (ac-
 crementum & decrementum habeat f.
 118.
 Sol in tertia Decade Leonis poten-
 tissimus f. 18.
 Signa sanguinea Gemini, Libra, A-
 quarius f. 147.
T.
 Terminus secundus Leonis f. 5.
 Tauri Ultima Decas f. 90.
 Terminus Mercurij f. 16.
 Terminus Martis f. 136.
 Terminus Veneris f. 12.
 Trigonus igneus in Ariete, Leone
 & Sagittario f. 60.
 Thuribulum orientis f. 100.
 Tempus & positus calossum obser-
 vatio abis, superstitione & serpanda
 f. 117. 142.
V.
 Venus combusta f. 124.
 Venus quando in Libra f. 59. 63.
 Virginis Spica quando oritur f. 12.
 78.
 Virginis Facies tertia f. 12. 25.
 Virgo, exaltatio Mercurij f. 22.
 Virginis Spica quando descendat
 f. 106.
 Veneris Terminus qui f. 2.
 Veneris Domus Libra & Cancer
 f. 30. 48.
 Venus in Scorpione Genitalia Femi-
 neo praesit f. 36.
 Venus & Mars renes praesent f. 45.
 Veneris natura humida & frigida
 ibid.
 Venus quando 1581, Cancrum in-
 greditur f. 136.
 Virgo Signum fimum f. 60.
 Vita Domus qua f. 22.
Z.
 Zephyrus, Ventus ob occasu aquina-
 tialis spirans f. 33.
I N D E X
ORDINE ALPHA-
BETICO NOTANS ME-
dicamenta simplicia & composita, dis-
versa forma cum ex Plantis huius
Partis ministerio artu Distillatoria
elicita tum etiam ex alijs aquis, &
per aqua relata. Una cum Metho-
dicis ac Liburgis Pharmaceuticis,
Instrumentis, & Admonitionibus ad
Artem hanc & eius Studiosas
speculantibus, &c.
A.
 Annulus ex Imperatoria Sobole quo
 modo artificiose formandus f. 18.
 Antidotum ex Hippomarathro f.
 67. 68.
 Alembici refrigerandi exemplum
 f. 28.
 Antidotum ex Hippomarathro quo
 modo paratur f. 68.
 Antidotum ex Faniculo montano
 f. 71. 72.

Antidotum ex Faniculo hortense
 f. 74. 75.
 Artoica ex Cumino Romano f. 77. 78.
 Artoicum ex Cumino Germanico
 f. 81. 82.
 Artoicum ex Cumino Thebaico f. 84.
 Alembicus cacus f. 14. 20. 52.
 Antimonij Vitrum flandicus Hyacin-
 thina f. 17.
 Auripigmentum f. 75.
 Antimonij Vitru quomodo paratur.
 f. 17.
 Ardens f. 6. 21. 52. 50. 68.
 79. 81. 90. 103. 123. 132.
 141. 149. 155.
 Picarum f. 7.
 Heleny ibid.
 Sefeli Massiliensis f. 132.
 Florum Angelica f. 25.
 Dauci Cretici f. 60.
 Anisi f. 118. 141.
 Brancha Vrsina f. 17.
 Pimpinella maris f. 44. 45.
 Pimpinella femina f. 49.
 Polij f. 94. 148. 150.
 Pimpinella femina composita
 f. 50.
 Cardui Benedicti f. 113.
 Myrrhidis, composita f. 110.
 Charephyli Soboli f. 113.
 114.
 Cumini Romani f. 79.
 Chamemeli f. 75. 150.
 Cernaria maris f. 118.
 Cinamomi f. 6. 103. 125.
 150.
 Oenanthe femina f. 150.
 Caponum f. 7.
 Sulphur f. 36. 132.
 Cuculi f. 7.
 Callitricis f. 49.
 Pimpinella Soboli f. 53.
 Persolata ibid.
 Dauci maris f. 56.
 Ungularum Alci f. 39.
 Angelica femina f. 25.
 Glandium f. 60.
 Florum Angelica Soboli f.
 39.
Aqua
stillata
 Fernula Soboli f. 39.
 Herba Angelica Soboli f.
 29.
 Filicu femina f. 128.
 Petrosilini hortensis, compo-
 sita f. 100.
 Fumiculi f. 21. 76. 151.
 Fernula maris f. 32.
 Composita ex Succo Fernula
 Soboli f. 40.
 Sambuci f. 39.
 Cornu Cervini f. 123.
 Florum Cumini Germanici f. 82.
 Florum Tilia f. 20. 118.
 Herba Cumini Thebaici f. 85.
 Lactuca f. 56. 150.
 Petrosilini hortensis f. 99.
 Macu f. 103. 146.
 Radicu Imperatoria maris
 f. 7.
 Seminum Imperatoria maris
 f. 6.
 Iuniperi f. 148.
 Menthe f. 84.
 Petrosilini Macedonici f. 91.
 Salu ex Fernula mare f. 33.
 Portulaca f. 123.
 Florum Brancha Vrsina f. 17.
 Radicu Brancha Vrsina. ibid.
 Ruta f. 14. 94.
 Hippomarathri f. 67. 69.
 Pyrethri f. 154.
 Rosarum f. 14. 64. 79. 81.
 124. 127. 146. 147. 151.
 Thymi f. 94.
 Scariola f. 49.
 Limanum f. 90.

Acetosa f. 39.
 Hordei f. 82.
 Sinapi albi f. 60. 82.
 Veronica f. 119.
 Salvia f. 7.
 Tartari f. 108.
 Tamarisci f. 7.
 Sefeli Cretensis & Pelopo-
 nensis f. 141.
 Terebinthina f. 35. 68. 150.
 Caminorum adhaesales f. 83.
 Vitrioli f. 17. 45. 103. 119.
 Violarum lutearum f. 123.
 Absinthij f. 56. 148.
 Antia anima est Quinta ipsius essen-
 tia f. 16.
 Arundo ex Angelica Femina & Soj-
 bole contra Anginam quomodo pa-
 randa f. 26.
 Angelica mas praebet Oleum, Arch-
 num, & Sal f. 20.
 Argentum vivum f. 94. 75.
 Angelica femina suppeditat, Oleu,
 Anihos & Sal f. 24.
 Angelica Soboles sive Puer praesit,
 Oleum, Liguorem, & Sal f. 28.
 Arcanum ex Angelica mare f. 20.
 Arcanum ex Angelica vare quomo-
 do parandum ibid.
 Anthran Species certa Salu, apud
 Paracelsum f. 26.
 Arsenicum sublimatum f. 22.
 Arsenicum f. 75.
 Anihos, sive Virtus animalis ex-
 trahita ex Angelica femina f. 24.
 25.
 Angelicarum Subtilitates, Impera-
 torias Virtutes potentia, praestantia
 & tenuitate vincunt f. 28.
 Angelicarum Subtilitates quomodo
 artificiose destillari debent f. 28.
 Alembicus cum epistomio Verticali
 f. 39.
 Angelicarum destillatio Equo com-
 paratur f. 28.
 Arcanum ex Angelica femina con-
 tra Epilepsiam f. 24.
 Antimonium crudum f. 123.
 Alembicus triplex f. 35. 66.
 Αποδευματιστικον ex Sefeli
 Massiliense f. 131. 132.
 Antimonij Vitrum virorum Smaragdini
 dimi f. 25.
 Αποδευματιστικον ex Sefeli Aethi-
 opica f. 134. 135.
 Αποδευματιστικος ex Sefeli Mas-
 silense f. 133.
 Αποδευματιστικον ex Sefeli Pe-
 loponense & Cretico f. 140.
 Αποδευματιστικος ex Oenan-
 thoides f. 154.
 Αποδευματιστικον unde ita di-
 catur. f. 131.
 Αποδευματιστικος ex Fernula
 mare f. 33.
 Aqua fortis ex quibus rebus paratur.
 f. 135. 137.
 Ambra f. 22.
 Antitaraxicon species certa Pharmacia
 costagmati ex Oenanthe Sobole
 quomodo paratur. f. 153.
 Antimonij Vitrum calcinatum f. 25.
 Antitaraxicon qua habeat causam
 & originem appellationis f. 153.
 Alumem f. 72. 79.
 Arcanum ex Petrosilino Macedoni-
 co contra Epilepsiam f. 91.
 Arcanum & ex Petrosilino Alexan-
 drino contra Haemorrhoides f. 95.
 Alumem visum f. 25.
 Anihos ex Angelica Femina f. 24.
 25.
 Acetum Sambucinum f. 25. 141. 153.
 Arcanum ex Angelica mare f. 20.
 21.
 Acetum

INDEX

Acetum Rutaceum f. 141.
Acetum Rosaceum f. 25, 29, 44, 57, 67, 81, 115, 153.
Acetum ex Dauco Cretico quomodo paratur f. 61.
Acetum Violatum f. 115, 153.
Acetum Vary Coloris quomodo fiat. f. 61.
 { *Maiala rubicunda* f. 76.
 109, 51.
Caponum f. 44.
Anserum f. 105.
Adepi { *Goby* f. 81.
Canum f. 44.
Gallinarum f. 83.
Serpentum f. 105.
Daxi f. 33, 44.
Alumen omni f. 7, 29, 37, 40, 53, 83.
 B.
Borax Veneticum adhibetur confectio f. 17.
Balsamum sine Virtus animalis ex Dauco Mare f. 55, 56.
Balsamum ex Dauco Mare quomodo parandum f. 56.
Balsamum ex Dauco Cretico f. 59, 60.
Balsamum ex Dauco Magno f. 62.
Balsamum ex Dauco Magno quomodo parandum f. 64.
Behalab ex mare f. 117, 118.
Behalab medicamentum Opusculum ex Cernaria mare, femina, & Sobole f. 117.
Behalab ex Cernaria femina f. 122, 123.
Behalab ex Cernaria Sobole f. 126.
Butyrum Vernum f. 57, 86, 128.
Butyrum cutati quomodo parandum f. 128.
Balneum Maria f. 6, 26, 131.
Balsamum C. f. 7, 10.
Cerotum Stomachale ex Pimpinella Sobole f. 54.
Circulatorium f. 22, 43, 85, 130.
Cernaria rubra Gummi quomodo conficitur, quas vires habeat f. 120.
Cauterium ex Cerula femina f. 36.
Collyrium ex Gummi Germanico f. 81, 82.
Cucurbita f. 13, 14, 52, 91, 128.
Cernusa f. 15, 25, 75, 76.
Cerevisia Myrrhites sine Myrrhite condita contra Phthisin f. 109.
Crocus f. 68, 94, 124, 133, 141.
Charephyllorum Subtilitates quam habent naturam, & qua Destillati-
 onu methodo educi debeant f. 108.
Cupella arenaria f. 56, 66, 91.
Charephyllorum destillatio natura Guloni adumbratur f. 108.
Cera f. 44, 57, 83, 10, 19, 12, 9, 137.
Charephyllon mas, femina, & Soboles f. 108.
Charephyllon mas, femina, & Soboles f. 101, 106, 107, 111.
Crocum Martis quomodo parandum f. 141.
Confortativum Digestionis ex Pimpinella Sobole f. 53.
Κολλήτιον sive Colleticon, Vide Esur f. 10.
Carpobalsamum f. 10.
Cancrorum lapides f. 119, 156.
Confectum radicum Gingidij f. 115.
Confectum radicum Faniculi f. 61.
Cunimorum Subtilitates cuius sint natura & quomodo cum Vrso similitudinem habeant f. 85.
Castoreum f. 53.
Callena Species Salis ex Petroselinio Macedonico f. 89.
Cuninum mas, femina, & Soboles f. 89.
Cuninum mas, femina, & Soboles f. 77, 78, 81, 82, 84, 85.
Camphora f. 20, 21, 29, 33, 49.
Confortativum Veneti ex Ferula

Sobole quomodo parandum f. 39.
Confortativum Cordiale ex Pimpinella Sobole quomodo parandum f. 52.
Clissus ex Petroselinio Macedonico f. 89.
Clissus ex Petroselinio Alexandrino f. 93.
Clissus ex Petroselinio Macedonico quomodo paratur ibid.
Clissus ex Petroselinio Germanico f. 97.
Cuculus auis f. 109.
Clissus quid appelletur & cur f. 89.
Caprina caro f. 119.
Cernaria mas, femina, & Soboles fundunt, Oleum quomodo educi debet, Effentiam, & Sal. f. 117, 122, 126.
Cernariarum Subtilitates cuius sint qualitate, natura, quomodo Amphibia bana Serpente adumbrantur, quomodo Destillationu modo apparentur. f. 126.
 D.
Diploma f. 58.
Daucus Mas, Femina, & Soboles f. 55, 56, 59, 62, 63, 64.
Daucus Mas interduum Oleum fundit interdum non f. 55.
Daucorum Destillatio Camelopardalis comparatur f. 64.
Daucorum Destillatio comparatur Struthocamelo f. 60, 64.
Dialthea f. 13.
Daucorum Subtilitates quam habent naturam & quomodo educi debent f. 60, 64.
Destillatio Subtilitatum Ex *
 Imperatoris Angelica f. 109.
 Perulii f. 109.
 Pimpinellii f. 109.
 Daucii f. 109.
 Faniculi f. 109.
 Cuminii f. 109.
 Petroselinii f. 109.
 Charephylli f. 109.
 Cernariis f. 109.
 Sefilibus f. 109.
 Oenanthis, comparatur Spiritibus animalibus duodecim Animalium Pulgarium Gtosis * f. 16.
 Equi f. 23.
 Piscis f. 35.
 Camelo f. 52.
 Struthocamelo f. 60.
 Camelopardali f. 64.
 Motus & qualitate cogitationu humana f. 74.
 Vrso f. 85.
 Potentiss. anima in homine f. 97.
 Giloni f. 108.
 Amphibia bana f. 126.
 Pelicano f. 141.
 Ciconica f. 153.
 Destillatio Generum duodecim huius Partium Animalibus duodecim comparatur f. 16.
 Destillationis methodi in re qualibet non sunt arbitraria & Vbi, Vni-
 usmodi, Sed in qualibet corpore artificium tractationis penitenti-
 qualitati accommodatum requirunt f. 16, 28.
 Destillator quislibet ex doctrina definienda, & ex notitia certa natura & habitus in re qualibet, rei cuiuslibet debet tractandi artificium adhibere Vi notit tenetur f. 89.
 Diaphoreticon ex Charephyllio mare f. 101, 102, 103.
 Diaphoreticon cur ita appelletur & quomodo paratur f. 102.
 Diaphoreticon ex Charephyllio Fe-

mina f. 105.
Diaphoreticon ex Charephyllio Sobole f. 111.
Destillatio separat Elementa in Plantis, & inde de qualitatibus eorum indicat, trium Auxiliorum sive Instrumentorum adminiculo f. 130.
Diaphoreticon Solu f. 130.
Destillationum Methodos & artificia Alchimia Speculativa excogitavit, Practica Vsu consumavit & perfecit f. 97.
Damularum ex aluo materna excisusarum pulvis f. 26.
 E.
Epithema ex Pimpinella Sobole f. 53.
 { *Zarfa Parilla* f. 102.
Cernaria maris f. 117, 118.
Cernaria femina f. 122, 123.
Cernaria Sobole f. 126.
Hippomarathri f. 68.
Zedoaria f. 135, 136.
Seseli Ethiopici f. 136.
Hellebori nigri f. 146.
Granatorum f. 149.
Camphora f. 135, 136.
Imperatoria maris f. 6.
Galanga f. 155.
Sulphuris f. 21.
Thymi f. 39.
Expressorium f. 29.
 { *Myrrhite* f. 109.
Charephylli floribus f. 112.
Seseli Mastice f. 133.
Pimpinella mare f. 45.
Seseli Cretense sive Peloponnesiense f. 142.
Oenanthe mare f. 147.
Faniculo montano f. 69.
Faniculo hortense f. 76.
Pimpinella femina f. 49.
 Emplastrum ex Succo Ferula Sobole f. 40.
 Esur Pharmacopagmatu Genus (altus ΚΟΛΛΗΤΙΟΝ appellatum) ex Oenanthe mare quomodo paratur, et qua sit ratio appellationis f. 145.
 Epithema ex Gingidjo f. 113, 114.
 Ecrynoxynthicon, medicaminu species ex Oenanthe Femina, quomodo paratur, & qua de causa sic nominetur f. 148, 149, 150.
 Epithema ex Hippomarathro f. 69.
 { *Brancha Vrso* f. 17.
Aura argente, ferro, & similibus f. 43.
Sulphure, Arsenico, Taleho f. 43.
 Elisi f. 43.
 { *Sale, Chalcantho, Haluivro* f. 43.
 { *Succino, Margaritu, Smaragdu, Amethystu, Coprallo* f. 43.
Marmore, Quarzo, topisu f. 43.
 Pimpinella mare f. 42, 43.
 Pimpinella femina f. 48.
 Pimpinella Sobole f. 52.
 Emplastrum Sulcrum alia Sarcotica, alia malacica, alia collectica, alia expulotica f. 21.
 Entathisma ex Faniculo hortense f. 76.
 Elixir penetrans Vita conferna f. 43.
 Elixir cussos & tutanquam Vita internum f. 17.
 Elixir ex Brancha Vrso quomodo parandum ibid.
 Elixir quid sit f. 43.
 Elixeres sunt in triplici differentia: nimirum metallares, Gemmei, & Plantares ibid.
 Elixieres Plantares sunt diversimodis ibid.

Elixieru natura, Virtus, & officium ibid.
Elixir quomodo ex Pimpinella mare parandum ibid.
Essentia, Virtus sive pars materia nobilissima & quintum esse f. 117.
Alembicus duobus vestru pradicus f. 77.
Essentia ex Imperatoria quomodo paranda f. 6.
Epithema ex Cernaria femina f. 124.
Essentia ex corporibus naturalibus detracta nihil virtum remanet f. 16.
Essentia Virtus fortior est quam Magisterij f. 16.
Epithema ex aqua Cuminu Thebaici f. 86.
Essentia non potest esse Magisterium f. 16.
Essentia Unde extracta est, ibi amplius Magisterium acquiri nequit ibid.
Extractum ex Imperatoria Sobole f. 16, 17.
Epithema ex Hippomarathro f. 25.
Epithema ex Ferula mare f. 33.
Extractum minus habet robur quam Magisterium f. 33.
Extractum non potest esse nra Essentia nec Magisterium ibid.
Epithema ex Pimpinella femina f. 49.
Extractum ex Imperatoria Sobole quomodo paratur f. 17.
Extractum ex Angelica f. 24.
tra Epilepsiam f. 24.
Emplastrum ex Succo Cernaria maris f. 123.
 F.
Fornax Remerberatoria f. 141.
Fornax Lychnalis f. 25, 102.
Fornax descensoria f. 11.
Fornax Ventilatoria f. 123.
Fornax Putrificatoria f. 80.
Ferrum Cretense & Noricum f. 141.
Ferula mas fundit Oleum, Ticturam & Sal. f. 32.
Ferula femina suppeditat Hazar, Thurbith, Sal. f. 35.
Ferula Soboles prabet, Oleum, Saccum, & Sal. f. 38, 39.
Faniculum mas, femina, & Soboles suppeditant Antidotum, Oleum, & Sal. f. 67, 68, 71, 72, 74, 75.
Faniculorum Subtilitates quam habent naturam, quomodo cum cogitationum humanarum motu similitudinis quid habeant, & quo Destillationis genere & artificio educi ament f. 74.
Ferularum Subtilitates efficacia robore Angelica & Imperatoria superant f. 35.
Fimus Caninus f. 13.
Ferularum Subtilitates quo tractationis artificio sint elicienda f. 35.
Fel Taurinum f. 94.
Faniculorum Gummi quomodo paratur f. 76.
Filtratorij pictura f. 6, 17.
Faniculi Oleum quomodo paratur f. 70.
 Gummi { *Imperatoria* f. 11, 12.
 { *Myrrhite* f. 107.
 { *Faniculo* f. 76.
 { *Cernaria rubra* f. 120.
 Gezer medicamentum ex Charephyllis quomodo conficitur, & cur sic appelletur f. 102.
 Glacies longu frigoribus inueterata sine Glycer f. 25.
 Gallinarum instacula f. 57.
 H.
Hyacinthum f. 73.
 Hazar

I N D E X.

Hætar Succum ex Ferula femina f. 35.
Pazar unde ita appellatur *ibid.*
Vul Hermetica f. 24. 80.
Halimurum f. 29.
Hætar Succum quam formam hætar f. 35.
Instrumenta et *Subtilitates Plantarum* huius *Libri* primi educenda et *segreganda* quam *alys* etiam *paranda* designata *varij generis*.
 1. 6. 7. 11. 12. 13. 14. 17. 20. 21. 22. 24. 25. 28. 29. 33. 33. 39. 43. 50. 52. 54. 58. 61. 64. 66. 68. 69. 70. 74. 76. 77. 80. 81. 85. 89. 91. 97. 100. 102. 105. 107. 112. 120. 122. 123. 128. 129. 131. 132. 133. 135. 137. 140. 143. 145. 153.
Imperatoria mas *supplicat* *Essentiam*, *Oleum*, et *Sal* f. 6.
Imperatoria maris *Succum* quomodo ex *pediculis* et *caulis* *artificiose* sit *colligendus* f. 7.
Imperatoria femina *præbet* *Oleum*, *Mastrerium*, et *Sal* f. 12.
Imperatoria Soboles *fundit* *Oleum*, *Extractum*, et *Sal* f. 16.
Imperatoriarum *subtilitates* *substantia* *sunt* *crassa* et *terrestria* *ibid.*
Imperatoriarum *subtilitates* *quo* *artificio* *sint* *distillantur* *ibid.*
Infulatorium A. B. f. 7.
Imperatoria *femina* *sive* *Panacis* *Succum* *quomodo* *parari* *debeat* f. 11.
Imperatoria *femina* *Cumini* *quomodo* *et* *quantitate* *paretur* f. 12.
Ius *Caponium* f. 95.
Ius *carum* *bubula* f. 113.
Ius *Gallinarum* *vide* G.
Ius *Aucna* f. 113. 125.
 L.
Lac *Virginis* f. 20.
Lac *Virginis* *et* *Veneris* *emulsion* f. 141.
Liquor *ex* *Angelica* *Sobole* f. 28. 29.
Liquor *ex* *Angelica* *Sobole* *quomodo* *parandus* f. 29.
Liquor *ex* *Ferula* *Famina* f. 36.
Liquor *ex* *Ferula* *Famina* *color* *et* *forma* f. 36.
Lixivium *et* *cinere* *Ferulae* f. 64.
Lixivium *ex* *fermento* *Vitium* *et* *Sale* *Ferula* *Sobole* f. 40.
Laudanum *Thiobastis* f. 34. 35.
Liquor *ex* *Cumino* *Germanico* f. 81. 82.
Liquor *ex* *Cumino* *Thebatico* f. 14.
 M.
Liquor *ex* *Cumino* *Romano* f. 77.
 78. 79.
Lac *Caprinum* f. 28. 36. 64. 88.
Laps *ex* *subtilitatibus* *Pimpinella* *digestione* *concretis* f. 52. 55.
Liquor *compositus* *ex* *Pimpinella* *Sobole* f. 52.
 M.
Morsus *an* *ex* *Ferula* *mare* f. 33.
Medicamenta *Officinarum* *apud* *plurima* *resistantur*, *ob* *impræparatam* *indem* f. 45.
Metallicis *et* *Mineralibus* *Oleis* *quomodo* *acido* *corrosiva* *subtrahenda* f. 122.
Mercurius *precipitatus* *coloris* *aurei* *quomodo* *parandus* f. 137.
Mercurius *coagulatus* f. 22.
Myrrha f. 125. 124.
Mercurius *sublimatus* f. 125. 123.
Magisterium *quid* *est* *et* *cur* *ita* *appellatur* f. 13.
Magisterium *ex* *Imperatoria* *femina* f. 12.
Magisteria *sunt* *diversorum* *generum* 16.
Mercurius *Sita* *ex* *Angelica* *mare*

quomodo *paretur*. f. 22.
Mastix f. 110.
Mastix *clarificata* f. 32.
Magisterium *infimum* *est* *quam* f. 16.
Myrrha *Germanica* *quomodo* *confici* *debeat* *ex* *Myrrhida* *Plantis* f. 107.
Mazlach *Cumini* *Syracum* *ex* *Cernaria* *rubra* *atque* *quosum* f. 116. 120.
Mel f. 37.
Mazlach *Macedonicum* f. 116.
Mitridaticum f. 155.
Mulsium f. 12. 25. 26. 37.
Mel *rosatum* f. 134.
Medulla *Rubula* f. 44. 57.
Myrrhida *ex* *Cancalide* f. 105.
Methodi *sive* *Medi* *conficendorum* *medicamentorum* *in* *hac* *Parte* *tractati* f. 6. 7. 11. 12. 13. 14. 17. 20. 21. 22. 24. 25. 26. 28. 29. 33. 39. 45. 50. 52. 56. 61. 64. 66. 68. 69. 70. 74. 76. 77. 80. 81. 85. 89. 91. 97. 100. 102. 105. 107. 112. 120. 122. 123. 131. 132. 135. 135. 135. 137. 140. 143. 145. 153.
 O.
Olea *metallica* *et* *mineralia* *quomodo* *accedere* *sua* *corrosiva* *præferuntur* f. 122.
Opopanax *ex* *Imperatoria* *femina* *quomodo* *et* *quando* *parari* *debeat* f. 12.
Oleum *quid* *in* *Arte* *Distillatoria* *appellatur*, *et* *quando* *plus* *virium* *habeat* *quando* *vere* *conium* f. 16.
Olea *ex* *quibus* *herbis* *copia* *matore* *elicantur*, *quam* *proposito* *ipsum* *indici* f. 17.
Oenanthe *mas* *fundit*, *Veratrum*, *Oleum*, et *Sal* f. 145. 146.
Olei *propria* *natura* f. 10.
Oenanthe *Famina* *fundit* *Eterno* *xanthicon*, *Oleum*, et *Sal* f. 148.
Oenanthe *Soboles* *supplicat*, *Antitartaricum*, *Oleum*, et *Sal* f. 153.
Oenantharum *subtilitates* *cuius* *sint* *natura*, *qualitates*, *quomodo* *Cicentia* *natura* *alludant*, *et* *quo* *artificio* *debeant* *segregari* f. 153.
Oleum *Artocicum* *et* *Tanis* *differunt* f. 78.
 M.
Mars f. 154.
Florum *Angelica* f. 20.
Capsura f. 25. 136. 150.
Chamœmelis f. 75.
Faniculi, *burtenfis* f. 74. 75. 136.
Maiorana f. 146.
Framentis f. 80.
Danci *Germanici* f. 55.
Danci *Magni* f. 62. 65. 64.
Feni f. 44.
Ferula *maris* f. 32. 33.
Seminum *et* *Florum* *Angelica* *Famina* f. 20.
Fena f. 147. 149.
Florum *et* *Seminum* *Ferula* *Famina* f. 36.
Ferula *Sobolis* *Seminum* *et* *Florum* f. 38. 39.
Picea f. 65.
Pimpinella *famina* f. 48. 49.
Pimpinella *maris* f. 42. 45. 44.
Pimpinella *Sobolis* f. 52.
Danci *maris* f. 55. 56.
Seminum *Danci* *maris* f. 56.
Panicum *Danci* *maris* f. 56.
Danci *Cretici* f. 59. 60.
Hippomarathri f. 67. 68. 65.
Faniculi *montani* f. 70. 71. 72.
Cumini *Romani* f. 87. 88.
Olinarum f. 6. 15. 21. 36.

87. 105. 115. 128.
Angelica *Sobolis* f. 28. 29.
Angelica *famina* *simplex* f. 24.
Angelica *famina* *compositum* f. 25.
Angelica *maris* f. 20. 21.
Imperatoria *maris* f. 6.
Imperatoria *Famina* f. 12.
Imperatoria *Sobolis* f. 16. 17.
Opopanax, *Fistulare* f. 13.
Cera f. 13. 28.
Terebinthina *album* f. 13. 29. 100. 119. 136. 147.
Sulphurum f. 28. 44.
Sulphurum, *corrosum* f. 25. 132.
Solia f. 25.
Pannonium f. 28.
Petrofelini *Macedonici* f. 89. 90.
Seseli *Masiliensis* f. 131. 132.
Petrofelini *Alexandrimi* f. 93. 94.
Vitri f. 129.
Petrofelini *Germanici* f. 97.
 98. 137.
Charephylli *maris* f. 101. 102. 103.
Charephylli *famina* f. 106. 107. 108.
Charephylli *Sobolis* f. 111. 112. 113.
Cernaria *maris* f. 117. 118.
Cernaria *famina* f. 123. 124.
Cernaria *Sobolis* f. 126. 127.
Antimony *purgans* f. 123.
Asari f. 137.
Seseli *Ethiopicum* f. 134. 135. 135.
Endivia f. 137.
Scartola *ibid.*
Lactuca *ibid.*
Melissa f. 137. 150.
Glycyrriza f. 141.
Masticum f. 141. 154.
Myrobalanorum *ibid.*
Croci f. 155.
Salvia f. 155.
Oenanthe *maris* f. 145.
Seseli *Cretensis* *sive* *Deloponensis* f. 140. 141.
Vitrioli f. 17. 20. 25. 30. 39. 49. 52. 64. 67. 80. 110. 118. 150. 154.
Oenanthe *famina* f. 148.
Oenanthe *Sobolis* f. 153.
Zedoaria f. 136. 146. 154.
Cumini *Ammoniaci* f. 146.
Hyoscyami f. 155.
Euphorby f. 147.
Itorum *Rosmarini* f. 155.
Tyrrhri f. 154.
Tartari f. 152. 147.
Mentha f. 145.
Xylalocet *ibid.*
Anisi f. 150.
Cinamomi f. 153.
Dillamini *albi* f. 153.
Thymi *ibid.*
Anethi f. 146.
Succini *albi* f. 150.
Lini *ibid.*
Galanga f. 154.
Seminum *Sinapi* *ibid.*
Rosarum f. 128.
 Ωδοϋτηρον f. 128.
 Οπλοϋριϋα *sive* *Pinguentum* *armarium* f. 65.
Opebalsamum f. 10.
Opodylus *Succus* *apud* *Indos* *qualis* f. 53.
 P.
Pariapton *ex* *Pimpinella* *Sobole* f. 54.

Panchreston *medicamenti* *genus* *certum* f. 34.
Pariapton *ex* *Angelica* *Sobole* f. 30.
Pariapton *ex* *Ferula* *famina* f. 37.
Pomum *odoriferum* *ex* *Danco* *Georgi* *manico* f. 58.
Pomum *odoriferum* *ex* *Angelica* *mare* f. 22.
Pomum *odoriferum* *ex* *Imperatoria* *mare* f. 7.
Pomum *odoriferum* *ex* *Cernaria* *alba* f. 125.
Pomum *odoriferum* *ex* *Angelica* *famina* f. 26.
Pimpinella *mas* *fundit*, *Elixir*, *Oleum*, et *Sal* f. 42. 43.
Pimpinella *famina* *dat* *Elixir*, *Oleum*, et *Sal* f. 48.
Pimpinella *Sobolis* *fundit* *Elixir* *Oleum*, et *Sal* f. 52.
Pimpinellarum *subtilitates* *quam* *habeant* *naturam*, *quomodo* *Distillationis* *generis* *velint* *educi* f. 52.
Pariapton *ex* *Danco* *Germanico* f. 58.
Pimpinellarum *distillatio* *Camelo* *comparatur* f. 52.
Pimpinella *subtilitatum* *lapu* f. 52. 53.
Planta *imbecilliores* *et* *Silicis* *parum* *Essentia*, *Magisterium*, *et* *Extractum*, *sed* *tamen* *equalia* *robora* *et* *efficacia* *tuas* *aliarum* *Plantarum* *fundunt* f. 33.
Phiala f. 33.
Pomum *odoriferum* *ex* *Cumino* *Germanico* f. 53.
Pinguetia *ex* *osibus* *equorum* *antiquis* f. 44.
Pariapton *ex* *Ferula* *Sobole* f. 40.
Pannonium *et* *Arsenicum* *Oleum*, *distillantur*, *contra* *opinionem* *quorundam* f. 78.
Pimpinella *Famina* *Aqua* *peculiaris* *composita* *ad* *Hydropem* f. 50.
vehementer *Purgantium* *Quomodo* *mitiganda* f. 54.
Petrofelinum *Macedonicum* *fundit*, *Oleum*, *Clissum*, et *Sal* f. 89. 90.
Petrofelinum *Alexandrinum* *fundit* *Clissum*, *Oleum*, et *Sal* f. 83.
Petrofelinum *Germanicum* *supplicat* *Clissum*, *Oleum*, et *Sal* f. 97. 98.
Pariapton *ex* *Angelica* *famina* f. 26.
Panis *Olyraceus* f. 40.
Pariapton *ex* *Imperatoria* *mare* f. 22.
Petrofelinarum *subtilitates* *quam* *habeant* *naturam*, *quomodo* *ad* *motum* *cupiditatis* *et* *Voluntatis* *humanae* *alludant*, *quomodo* *Distillationis* *Sita* *educi* *velint* f. 57.
Pariapton *ex* *Faniculo* *mirano* f. 72.
 Παροξετυτικον *certum* *Medicamentum* *genus* *unde* *ita* *dicitur* f. 152.
 Παροξετυτικον *ex* *Seseli* *Masiliense* f. 131. 123.
Pelicannus f. 80. 140.
 Παροξετυτικον *ex* *Seseli* *Ethiopicum* f. 134. 135.
 Παροξετυτικον *ex* *Seseli* *Cretense* *sive* *Deloponense* f. 140.
Pariapton *ex* *Cernaria* *Famina* f. 124.
Pariapton *ex* *Hippomarathro* f. 70.
Pessus *ex* *Myrrhida* f. 105.
Pessus *ex* *Cernaria* *sive* *Pencelava* f. 125.
Pariapton *ex* *Pimpinella* *famina* f. 54.
Pessus *ex* *Seseli* *Ethiopicum* f. 137.
Pralum *G. H.* *ad* *expressum* *Oleum* f. 6. 64.
Pessus

INDEX

Pessus ex Cumino Thebaico f. 86.
Pix f. 13.
Periapton ex Sefeli Cretense f. 142.
Pessus ex Ferula femina f. 37.
 Q.
Quinta Essentia ex Zedoaria quomodo ad prescriptum Paracelsi conficiatur f. 135.
Quintam Essentiam ex Camphora iuxta Thurneseri experientiam conficiendi modus f. 135.
Quinta Essentia qua Subtilitates dici possint nec ne, &c. ibid.
Quartzum sine forte lapu lignabile tertij generu f. 43.
 R.
Resina clarificata f. 33.
Radula ferrea ibid.
Rectificatio in Balneo Maria f. 28.
Retoria f. 36.
Roschelm Vnguentu antidiariorum ex Caulalide, quomodo fiat & unde ita appelletur f. 105.
 S.
Scutum Stomachale ex Pimpinella Sobole f. 54.
Sulphur f. 37.
Saccharum f. 7. 76. 79.
Succinum f. 150.
Sennum Cervinum f. 33.
 Imperatoria maris f. 7.
 Imperatoria femina f. 11.
 Violaria f. 141. 146.
 Faniculorum f. 16.
 Rosarum f. 154.
Succum Ferula Sobolis f. 38. 39.
 Hippomarathri f. 46.
 Ferula femina f. 36.
Separatorium f. 46. 70. 77. 100.
Sigillum sine Sennam Solum cum Hippomarathro quomodo parandum f. 69.
Sigilli Sola natura & propria ibid.
Sapo f. 21.
Syrupus ex Bibenella femina f. 47.
Saccarum rosatum f. 112.
Saccarum Candum f. 115. 133.
Sagapenu f. 40.
Smegma ex Angelica mare quomodo paratur f. 21.
Signum sine Sigillum aduersus Carcinoma quomodo ex Imperatoria mare parandum f. 22.
Subtilitates qua per descensum des stillantur crassiorum sunt partium quam qua per ascensum f. 126.
Sulphur sublimatum f. 13. 25. 40.
Saphyri Spiritus est Tinctura illius. f. 16.
Sal quid in Desillatione nometur ibid.
Sulphuris phlegma Vide in Aquu, Spiritu Vitrioli. f. 118.
Sal pro vi ex corpore nobili prodierit ita candidum & acre euadit. f. 16.
Sulphur est Oleitas & Virtus ignea sine Essentia pari praestantissima in Plantu. f. 59.
Subtilitates ideo sunt robustiores quod Virtus earum latius diffusa ad Centrum contractius redigitur f. 140.
Sefeli Massiliense fundit Medicamentum Schilnach sine Nazozulivru, Oleum, & Sal f. 131.
Sefeli Aethiopicum praebet Nazozulivru, Oleum, & Sal f. 134. 135.
Sefeli Peloponense sine Creticum fundit Nazozulivru, Oleum, & Sal f. 140. 141.
Sefelium Subtilitates cuius sint natura, qualitas, & quo Desillatio-

nis genere segregentur f. 140.
Serum f. 113.
Spiritus Vitrioli, Arsenici, Mercurij sublimati, & alij quomodo vsui grati & incundi reddantur f. 122.
Schilnach medicamenti Species certa ex Sefelibus, quomodo fiat & unde ita appelletur f. 131.
Sal Sclerarium quomodo paratur ex Petrofelino Macedonico f. 96.
Spiritus Musti quomodo paratur f. 136.
Sulphuris Oleum rubicandum quomodo paratur f. 132.
Alcali Cumino Romano f. 77. 78.
Dauco mare f. 55.
Faniculo mare f. 67. 68.
Faniculo femina 70. 71. 72.
Ferula mare f. 32. 33.
Ferula femina f. 35. 36.
Ferula Sobole f. 38. 39. 40.
Pimpinella mare f. 42. 43.
Pimpinella femina f. 48. 49.
Pimpinella Sobole f. 52.
Dauco femina f. 59.
Cumino Thebaico f. 84. 85.
Cumino Germanico f. 81. 82.
Oenanthe Sobole f. 133.
Branche Vrsina f. 14. 15.
Imperatoria mare f. 6. 7.
Imperatoria femina f. 12.
Imperatoria Sobole f. 16.
Angelica mare f. 20. 21.
Angelica femina f. 24.
Angelica Sobole f. 28. 29.
Oenanthe mare f. 145. 146.
Oenanthe femina f. 148.
Hippomarathro f. 63. 68.
Dauco Sobole f. 62. 63. 64.
Faniculo Sobole f. 74. 75.
Sefeli Aethiopico, f. 134. 135. 136.
Petrofelino Macedonico f. 89. 90.
Petrofelino Alexandrico f. 93. 94.
Petrofelino Germanico f. 97. 98.
Charephylo mare f. 101. 102. 103.
Charephylo femina f. 106.
Charephylo Sobole f. 111. 112. 113.
Ceruaria mare f. 117. 118.
Ceruaria femina f. 122. 123.
Ceruaria Sobole f. 126. 127.
Sefeli Massiliense f. 131. 132.
Sefeli Cretico sine Peloponense f. 140. 141.
Abinthio f. 145.
Sandarax Arabum f. 29.
Sefelium desillatio Pelicano comparatur f. 140.
Strax f. 7. 137.
Sal ut clarificetur inter cogendum inicitur albumen oui f. 7.
Subtilitatis ex Planta detractis reliquum corpus manet Victum & inutile f. 16.
 T.
Thurbit ex Ferula femina f. 35.
Thurbit ex Ferula femina paratur in forma pulueris & Massa f. 36.
Thymoxymithicon Species certa Olei ex Ceruaria, f. 117. 118.
Tartarus albus, f. 110. 137.
Terebinthina f. 143.
Corallorum f. 25. 39. 70.
Solu f. 146.
Perlarum atersa f. 150.

Tin- Chamemelorum lateoru ca- f. 150.
tura rulea f. 16.
Saphyri f. 37.
Trochisci de Imperatoria f. 37.
Thus f. 43.
Talchum f. 43.
 V.
Vinum rectificatum f. 135.
Vernix f. 20. 57.
Vitrioli Oleum Vide in Oleu
Vitrum Antimonij luteo colore Hi- acinbi f. 17.
Vitrioli phlegma Vide in Aquu
Vitrum Heftiacum, Bohemicum, & Lothringiacum bonitate aquat Venetum f. 129.
Vitrum Antimonij colore Smaragdi- no pradtum. f. 25.
Vitrolum Vngaricum f. 91.
Vinum Helenite f. 96.
Vitri Oleum, quomodo fiat f. 129.
 Oleo Angelica Sobolis compositum f. 28.
 Ex Sale Faniculi hortensii f. 75.
 Dauco mare f. 57.
 Oleo Opopanaci f. 13.
 Dauco Sobole f. 65.
 Sefeli Aethiopico f. 137.
 Herba Faniculi hortensii f. 66.
 Angelica mare f. 21.
 Ferula mare f. 33.
 Decoctio Angelica Sobolis compositum f. 29.
 Ferula femina f. 37.
 Floribus Angelica Sobolis compositum f. 26.
 Ferula Sobole f. 39.
 Ocularium ex Cumino Germanico f. 51.
 Pimpinella mare, compositum f. 44.
 Cumino Germanico f. 83.
 Angelica mare f. 21.
 Angelica femina f. 25.
 Angelica Sobole f. 29.
 Pimpinella f. 51.
 Opopanace f. 14.
 Caulalido f. 105.
 Petrofelino Macedonico f. 95.
 Vesica pillura, A. B. f. 7.
Vinum Sublimatum sine adustum Vide in Aquu, Aqua ardens.
Venena frigida qua f. 25.
 X.
Xylobalsamum f. 10.

Αγχαλιν qualis sit morbus & unde oriatur f. 98.
Αγοροχορδαρες quid f. 98.
Ατροφι qui apud Galenum & Celsum dicantur f. 109.
ΑΙΜΑΠΤΟΥΣΙ quid Veteres nominent, & qua morbi huius sit origo, f. 132.
Apoftema quid hodie Chirugi nominant appellent quid vero Graci & Priscorum Eruditiore f. 132. 150.
Apoftemata Matricu unde aliquando existere soleant f. 49.
Abortus unde fiant f. 125. 138.
Ascensio matricu improprie ita appellatur cum non loco moueatur f. 71. 49.
Affersionum Venenatarum Species praecipua f. 7.
 B.
Bilis Προσοειδης sine ιωδης id est arginosa in Stomachu genita f. 85.
Βρογχονηλη adenum colli indurata & Vni maxime fistata f. 94.
Dauco mare quid sit f. 53.
Bothor genus Tumorum f. 132.
 C.
Calculus quid aliqui appellarint f. 90.
Cancer Scler cur ita appellatur f. 22.
Colicam passionem quid signat f. 32.
Calculi generatio unde f. 44.
Contractio unde fiat f. 6. 44.
Contractio quomodo sanetur f. 44.
Carbunculi appellaciones varia & origo qua sit f. 90.
Certa genus Abscessum multu feruimibiu humorem fundens f. 105.
Cancrum sine Κελκινωμα μεθ' ελκωστωε quid est hinc secundam doctrinam Paracelsi, quid vero Galeni f. 119.
Cancrum ανελκωτων sine noudum Scleratum quid efficiat iuxta Sebela Virius Medicu f. 119.
Connulsio Canina quid, & in quibus partibus contingat f. 47.
Calculi excitant dolorem μετ' θλαστωε f. 118.
Connulsio generalis puerorum Species Epilepsia f. 25.
Connulsio unde aliquando pueniat f. 147. 123.
Connulsio eris Ventriculi in Pueru (vulgo Ericku sine Das hergesperr) Species Cardiacu sine Palmi f. 65.
Cephalalgia unde, Vide D.
 D.
Dysenteria generatio & causa efficiens f. 141.
Delirium a nimia siccitate cerebri obortum f. 155.
Doloris capitis unde sint f. 22. 32.
 E.
Epilepsia quid & unde f. 91.
Empyca & Empyema quid sit f. 98.
Exitura quid aqua vesfiri temporu Chirurpos appellentur f. 132. 150.
Ephialtes sine Suppressionibus nocturna quid aliquando denunciant f. 146.
Emprothotonos quid sit f. 147.
Elementa corporu humani unde corumpantur f. 44.
 F.
Febres heftica qua dicantur & quid sint f. 127.
Febres quotidianae quid sint & unde oriatur f. 90.
Fatuu debilitas in Vtero materno unde agno-

INDEX DECIMVS QVARTVS ORDINE ALPHABETICO NOTANS ET IN

dicans morbos, de quorum natura, proprietatibus, & origine, iuxta doctrinam tam Theophrasti Paracelsi quam alterum Schola Medicorum in hac Operu Parte aliquod refertur.
 A.
Arthitidis causa materialis qualis f. 98.
Epilepsia f. 13. 71. 82.
Apepsia quid f. 49.
Anasarca Species alterius Hydropsis proprium f. 50.
Asitus tertia Species natura f. 50.
Αγχαλιν oculorum morbus qualis & unde dicitur f. 91.
Agilopi morbus Angulorum ocularum unde ita dicatur, & quid sit f. 104.
Αγχιος morbus sanctium unde originem sumat

INDEX

de agno/catur f. 103.
Factum formationi absculunda in vtero materno qua auxilia necessaria f. 135.
Ficus Viscerulorum genus f. 147.
Ficus imbecillata quomodo dicantur ibid.
Fistularum Varietas f. 29.
Faciei rubor unde saepe existat f. 69. 86.
G.
Gonorrhoea unde oritur in viris & mulieribus f. 103. 149.
Gravida capiti sine Coryza unde f. 132.
Gangrena unde iuxta doctrinam Paracelsi originem sumant f. 133.
Gallicus morbus quam habeat naturam & ortum f. 22.
Gravidu sine Vterum gerentibus unde & quando vomitus & ciborum fastidia obviantur f. 108. 150.
Gravidu an vomitus sistendi nec ne, rationes in vtraque partem ibid.
H.
Haemorrhoidum tam naturaliter quā praternaturaliter et immoderate fluxum natura et effectus f. 93.
Haemorrhoidum unde dicatur f. 93.
Haemorrhoidum suppressio Tumores duos generat f. 123.
Hydrocephalon quid sit apud Galenum & Paracelsum f. 103.
Hydrocele quomodo fiat iuxta Paracelsum f. 112.
Haemores viscosi per quot vias ex sanguine caduntur f. 118.
Hemiplegia quid sit f. 145.
Hydrops quot species, & earum aetio genesis f. 48.
Hydrops qualibus Auxilijs sine Remedijs omnium aptissime curetur f. 50.
Hydropis curanda initium, medicum, & finis hypotyphsi quodam expeditur ibid.
Hydropis origo & Symptomata ibid.
I.
Itaca a quali causa excutitur f. 32. 60.
Ischia unde generetur f. 98.
Inflantia genus Tumorum sine abcessum quale f. 150.
Ischuria unde scilicet existere f. 108. 135.
Iomitu sine Vari in Facie unde existant f. 86.
Iranu atq. odium occulto alimentis est. Itas morbus obnoxius finit, quam qui ea abundant, & animo obsequantur f. 120.
L.
Leucophlegmatia species Hydropi f. 33.
Lienteria sine laetitia intestinum unde oritur f. 141.
M.
Melancholia sine Affectuum tristitia unde saepius solent oriri f. 34.
Menses puellarum retentis provocare quid profit f. 17.
Macula rubra in Facie unde existant f. 69.
Matriu morbi f. 122.
Matriu morbi quomodo apud veteres expurantur f. 122.
Matriu unde saepe Apostemata existant f. 49.
Matriu puellu puberibus unde revidentur f. 64.
Menses in puellula obstructione retenti quantum mali afferant f. 64.
Menses mulierum a quibus causis obstruantur f. 124. 138.
Menses suppressi Tumores generant f. 123.

Melancholia Hypochondriaca qualis morbus, & quid sit eius signum. **Δυσχολία** f. 110.
Mania praludium f. 146.
Myxa articulorum qualis affectus sit apud Hippocratem & Galenum. f. 103.
Matriu Viscerulorum sine Verrucarum eruptiones in Sede f. 119.
Menstrua alba praevalent vicio temperamenti frigidi f. 150. 149.
Melancholici affectus cordis quam causam materialem habeant, j. 127.
Mania unde f. 135.
Matriu Ascensio, vide Ascensio & c.
Morbi quot Vulgo causis habeantur & quid sint. f. 118.
N.
Nervu unde saepe eveniat tumor & luxatio f. 6. Contractio & Stenop f. 7.
O.
Oedema genus Tumorum quale, & unde f. 150.
Ophthalmia causa duplici, f. 78.
Oribopnea unde f. 141.
Ozana quid f. 99.
Opisthotonos quid f. 147.
Oru putredines unde iuxta Oribasium & Galenum. f. 114.
Os stomachi **δυσκαταλαξίαν** quid efficiat, f. 108. 141. 155.
P.
Pestis infectio contrahitur imaginatione, metu, & odore sine aere per inspirationem recepto. f. 22. 25.
Pleuritis incocta natura iuxta Galenum. f. 69.
Paralysis descriptio, f. 146. 124. 120.
Paralysis unde, f. 124. 125. 120.
Paralysis quibus remedijs quam aptissime curetur, f. 120.
Isophthalmia quid f. 132.
Purgativum naturalium in vtro & semina suppressarum effectus f. 123.
Pustula quid hodie apud chirurgos appellatur. f. 132.
Puerorum morbus Cardiacus vulgo Eteckum & **Ηερασιπερ**. f. 65. 29.
Partu sinistri unde naturaliter existant f. 125. 138.
Παγκόσμιος quibus flama bilis exant descendit crebra exundat f. 132.
Pirenensis unde f. 118.
Pertusis quomodo quid & unde f. 36.
R.
Rhagades sine Rima ex frigore asperitate f. 99.
Respiratio quomodo roboretur f. 112.
S.
Singultus motu convulsoria stomachi f. 141.
Spasmus cynicus sine convulsio canina f. 147.
Synoma vide **σπυγγώδα**.
Spasmus species qua & quot f. 6. 147.
Sal Viscerulatum Paracelsi, quid sit iuxta Galenum, f. 115.
Sanguinis fluxum vide **Αιματόμω**.
Scorbutus sine Stomacace qualis morbus sit, apud quas Gentes, in quibus partibus corporis, & a quibus causis existat f. 98.
Sal Entaleum f. 118.
Synopa descriptio & definitio f. 127.
Σεισην obstructio meatuum cutaneorum quid efficiat f. 146.
Spirandi difficultas unde f. 141.
Stenop unde f. 144. 118.
Stenitatis causa qua f. 125. 138.
Schirru silem quid sit & unde oritur f. 118.

Stomachi temperamentum & digestio unde dicitur f. 91.
Schel dictio Arabica quem morbum designat f. 99.
Sacri morbi prodromi f. 146.
Sideratum praludium f. 146.
Suppressionis nocturna descriptio f. 146.
Spasticorum dolorum in Arthritide a causa frigida appellaciones Variata f. 109.
T.
Tormina Centru unde oriuntur f. 104. 141.
Tumores callosi & schirroi in viris & mulieribus ex retenti meatuum & haemorrhoidalium fluxu nasci. f. 125.
Tartari natura, origo, & proprietates in corpore humano f. 44.
Tartari significatio apud Paracelsum f. 45.
Tympanitidis natura f. 50.
Tartari species in corpore f. 102.
Tetanus quid f. 47.
Tumores statosi unde f. 150.
Tumores ex quibus partibus ad quos commodissime derivari possunt f. 36.
Τραυμασχαλάς qui dicitur f. 145.
V.
Vomitus in Gravidu comoda tam imcomoda f. 107.
Vicerum corrosivum in corpore humano natura & origo f. 44.
Veneris sine dilatato Venarum tribulatione in Tamnis unde oriuntur f. 108.
Venerum species f. 5. 75.
Vergentia armata fieri nullo incantationum aut artium Diabolicarum ministerio f. 67.
Virus caligo saepe ab insigni & enormi lusu sollicitudine, metu & paupere existens f. 86.
Virus caligo aliquantulis ab fluxionum iniuria presciscitur. f. 132.
X.
Ξηροφθαλμία quid sit f. 132.
INDEX DECIMVS QVINTVS.
ORDINE ALPHABETICO NOTANS MORBOS, QUI PLANTIS HUIUS PARTIS, & MEDICAMENTIS PHARMACEVTICIS CHYMICA MORE INDE CONFECTIS CURANTUR: IUXTA DOCTRINAM PARACELSI & THURNICHERI.
A.
Afferones Venenata a formicu, et Araneis f. 703. 113.
Animalia Venenata necare f. 103.
Animositate accendere f. 116.
Apoplexia f. 6. 49. 56.
Anthrax f. 13. 90. 99.
Ascensio Matriu f. 13. 36. 49. 71. 82.
Alopecia f. 20.
Anasarca f. 48.
Apoplexia f. 49.
Asthma f. 12. 64. 68. 78. 103. 112. 141.
Angina f. 29. 67. 68. 145.
Asciops f. 104.
Αμύλωπια f. 21. 25. 33. 68. 82. 90. 94. 98. 103. 113. 132.
Arthritis a causa tam calida quam frigida, f. 25. 29. 52. 80. 109.
Anchilops f. 90.
Αγκυλή Puerorum f. 98.
Ακροχρόδιες f. 98.
Αιματόμω f. 152.
Αποσπematata vide Tumores & Vicerum.

Abortus f. 60. 108. 149.
Ambusia refrigerare & sanare f. 25. 55.
Aqua articulari sine (si ita appellare licet) **ΑΥΕΛΕΙΣΜΑΤΙΚΗ** fluxus. Vulgo **DAF** **WIEDERWASSER** sine Symptia, & sistenda f. 21. 53. 56.
Aer pestilens f. 7. 20. 25. 49. 56. 71. 142.
Argentii vini noxa ex immixtione in morbo Gallico. f. 94.
Aurium vermes vide litteram V.
Aurium sibilus. f. 20.
Aurium abscessus vide Parotid.
Aurium obstructio f. 25. 78. 82.
Aurium dolor f. 152.
Apera Arteria Ulceratio f. 146.
Aqua Tartarosi Vin suam adimere f. 44.
Achoves puerorum f. 64. 128.
Appetitus ciborum acere f. 78. 150.
Atrophia f. 132.
Aeris metallici noxa f. 72.
B.
Bubones partium obsecrarum ex commixtione cum insectis f. 37. 39. 137.
Βάτρυχ f. 154.
Bubones f. 132.
Bubones pestilenciales f. 13. 39. 40. 53.
Bilem purgare tam per superna quam inferna f. 30.
Βρογχίτις sine Bosis Cauturis f. 94.
C.
Cerevisia adusta incomoda amoliri f. 98.
Contractio f. 6. 21. 44. 56.
Cardiaca f. 12. 79.
Carboniculus vide Anthrax.
Convulsio f. 6. 29. 75. 80. 109. 122.
Colica passio f. 21. 32.
Causis f. 33. 67.
Cephalae sine Cephalalgia. f. 8. 12. 32. 53. 71. 79. 94.
Chiragra f. 98.
Carburi f. 71. 82. 85. 94. 141. 154.
Cutis macula f. 86.
Constituta morbus sine Caducis f. 36. 39.
Curem utitandam & mollem reddere f. 86.
Cacoehymia occurrere f. 112.
Concepcionem vitiatam emendare f. 61.
Convulsio puerorum sine (Passio) Vulgo **Rinderwiche** f. 28. 40. 63. 75.
Coxendicum morbus f. 6. 8. 53. 82. 90. 98.
Cordis palmus f. 12. 29. 145.
Caput purgare. f. 20. 25. 49. 53. 71. 82. 94. 98. 132. 154.
Cervu debilitas f. 8. 12. 25. 52. 68. 78. 79. 82. 110. 119. 128. 154.
Cerebri frigiditas f. 39. 78. 82.
Capillorum venicululi f. 89. 142.
Calores maligni f. 122.
Cancer. f. 56. 109. 125.
Κάτω f. 78. 134.
Cutis veniculans puerorum vide Sirones.
Cicatrices Cuiusmodi extergere f. 36.
Calculu f. 25. 29. 36. 39. 43. 44. 45. 52. 53. 56. 59. 64. 75. 82. 90. 84. 98. 100. 102. 108. 113. 118. 128. 132. 137. 141.
Chemosis oculorum vide in littera P.
Conceptionem innare f. 7. 12. 13. 136. 150.
Clauus 102.
D.
Dentium

I N D E X.

<i>Dentium fluxus</i> f. 154.	<i>Hydroscela</i> f. 118.	<i>Matricis sanitatem & incolumitatem tueri</i> f. 13.	<i>Pueri augmentum felix praestare</i> f. 128.
<i>Digestionem roborare</i> , f. 7. 49. 78. 85.	<i>Humiditatum vitiosarum purgatio</i> , f. 7. 17. 25. 49. 56. 75. 79. 82. 98. 103. 118. 123. 127.	<i>Maculas cutis detergere</i> f. 29. 30. 79. 86. 132.	<i>Puerorum vomitiones</i> f. 85.
<i>Delirium</i> f. 57. 68.	<i>Humorum Tartarisationem prohibere</i> f. 141. 44.	<i>Malacia</i> f. 150.	<i>Pulmonum obstructio</i> f. 7. 12. 36. 49. 64. 68. 78. 79. 112.
<i>Diarrhea</i> f. 44. 136. 141.	<i>Heapes iohannis</i> f. 119.	<i>Marisca, Vide Ficus.</i>	<i>Pulmonum debilitas</i> f. 113. 132.
<i>Dysenteria</i> f. 141.	<i>Hydropsi</i> f. 12. 48. 49. 137. 146.	<i>Melancholiam & Affectum Melancholicos discutere</i> f. 12. 64. 79. 103. 119. 123. 147.	<i>Pulmonum Abscessus sine Apoplema</i> f. 75.
<i>Dispnaea</i> f. 112.	<i>Herpes miliaris</i> f. 8. 29. 49.	<i>Menses prouocare</i> f. 17. 49. 60. 64. 72. 82. 94. 137.	<i>Pulmonum putrefactio</i> f. 103.
<i>Deliquium animi Vide Lipothymia.</i>	<i>Hircus siue Virus fater corporis</i> f. 146.	<i>Mania ex longa agitudine</i> f. 56.	<i>Pulmonum inflammatio</i> f. 75.
E.	<i>Humorem radicalem confortare & instaurare</i> , f. 6. 56.	<i>Memoriam roborare</i> f. 6. 8. 12. 7. 8. 82. 154.	<i>Pedicularum morbus siue Phthiriasis</i> f. 123.
<i>Empyema</i> f. 98.	<i>Humores crassos & viscidos Stomachi intestinorum & Vesicae incidere & resolueri</i> f. 7. 17.	<i>Medullam crurum frigore stupentem renouare</i> f. 57.	<i>Puerperarum dolores post partum sedare</i> f. 49.
<i>Epatis Schirrus</i> f. 93. 44. 49. 115. 146.	I.	<i>Memoriam roborare</i> f. 6. 8. 12. 7. 8. 82. 154.	<i>Parotides</i> f. 85. 132.
<i>Epatis obstructio</i> f. 7. 12. 17. 44. 49. 56. 60.	<i>Insomnia, Vide literam S.</i>	<i>Matricis Vitia siue calida siue frigida in genere</i> f. 122. 61.	<i>Psorophthalmia</i> f. 132.
<i>Epatis debilitas</i> f. 17. 49. 56. 113. 132. 146.	<i>Insomnia in Facie</i> f. 86. 124.	<i>Myxa</i> f. 105.	<i>Paralysis</i> f. 6. 146. 155.
<i>Epatis Abscessus</i> f. 44. 56. 75.	<i>Ictericus nigra</i> f. 36.	<i>Myxa alba corrigere</i> f. 60. 72. 107. 150.	<i>Podagra</i> f. 6. 8. 25. 52. 90. 98. 137.
<i>Epatis inflammatio</i> f. 25. 75.	<i>Ictericus f. 8. 28. 36. 94. 132. 146.</i>	<i>Menses praeter modum fluentes sistere</i> , f. 118.	<i>Phibisi</i> f. 3. 35. 49. 60.
<i>Epiphora</i> f. 64. 75. 81. 85.	<i>Intestinorum Apoplemata</i> , f. 32.	<i>Morbos prouocare</i> , f. 118.	<i>Purgare phlegma viscidum, Vide literam H.</i>
<i>Empyothorax</i> f. 6.	<i>Ictericus, Vide coxendicium morbum.</i>	<i>Matricis Ulcera</i> f. 49. 82. 123. 137. N.	<i>Purgare sanguinem, Vide literam S.</i>
<i>Elephantiasis, Vide Lepra.</i>	<i>Intestina obstructa purgare</i> f. 7. 20. 75. 113.	<i>Nodi, Vide Tumores nodosi, & alii.</i>	<i>Pessifera infectione correpti mortem siue vitam denunciare</i> , f. 25.
<i>Erysipelas</i> f. 68. 85.	<i>Iliaca passio</i> f. 3. 2. 60.	<i>Nervi, Vide Tumores nodosi, & alii.</i>	<i>Peripneumonia</i> f. 36.
<i>Epilepsia Vide Comitialis morbus.</i>	<i>Inflationes, Vide Oedema.</i>	<i>Nervorum luxatio</i> f. 6. 53.	<i>Phrenesis</i> f. 12. 57. 68. 146. 155.
<i>Exitura</i> f. 132.	<i>Infestina roborare & calfacere</i> f. 136.	<i>Nervorum tumor</i> f. 6.	<i>Pyretos</i> f. 67.
<i>Exitura phlegmatica</i> f. 150.	<i>Incantationum maleficia</i> f. 7.	<i>Nervorum durities & contractio</i> f. 67. 99.	<i>Polypus</i> f. 62.
<i>Ephialtes</i> f. 8. 128. 146.	<i>Itam extinguere & mitigare</i> f. 146.	<i>Nervorum obstructio</i> f. 12.	<i>Paraplegia</i> f. 90.
F.	<i>Inflammati</i> f. 123.	<i>Nanus extergere, Vide macula cutis.</i>	<i>Putrefactioni in Uteribus resistere</i> , f. 7. 53. 72.
<i>Fatui nutritionem conuenientem praestare</i> f. 12.	<i>Impetiginosae, Vide Lichenes.</i>	<i>Nervi refrigerati et stupentes</i> f. 12.	<i>Partus monstruosos praecutere</i> f. 61.
<i>Fatum languentem roborare</i> f. 12. 86. 108.	<i>Ictericus venenati</i> , f. 7. 17. 29. 40. 53. 68. 72. 82. 94. 103. 113.	<i>Narium Hamorrhagia</i> f. 82.	<i>Phlegmona Vide literam L.</i>
<i>Faecunditatem inuare</i> f. 2. 2. 5. 72. 107. 123. 136.	<i>Ictericus f. 17. 28. 57. 75. 85. 90. 108. 137.</i>	<i>Nervorum debilitas</i> ibidem.	<i>Pediculos & Phthiriasis profugare</i> f. 79. 123.
<i>Fistula</i> f. 13. 39. 56. 64.	L.	<i>Nephritis Vide Renum debilitas.</i>	<i>Pediculos augere</i> f. 90.
<i>Frigoris noxa</i> f. 7. 6.	<i>Lepra</i> f. 20.	<i>Ophthalmia siue Oculorum Lippitudo vera</i> f. 68. 75. 81. 82. 132.	<i>Phlegmona lethales qualitates</i> f. 13. 133.
<i>Febri ardens, Vide Casus.</i>	<i>Ligamenta roborare</i> f. 113.	<i>Oculorum Pterygion siue Vnguis</i> f. 68. 104.	<i>Pustula</i> f. 152.
<i>Febri in genere</i> f. 64.	<i>Ligamenta matricis nimia distensionis laxiora reddita reducere & instaurare</i> f. 60. 136.	<i>Oculorum fluxus, Vide Epiphora.</i>	<i>Pustula linida</i> f. 119.
<i>Febri quotidiana</i> f. 90.	<i>Ligamenta Schirra indurata emolliare</i> f. 99.	<i>Oculorum Chemosis</i> , f. 83.	<i>Pectus Abscessus</i> , f. 98.
<i>Ficus</i> f. 104. 119.	<i>Lichenes</i> f. 129.	<i>Oculorum vicia siue Perturbatio</i> f. 82.	<i>Paronychia, Vide Reduntia</i>
<i>Formicans cutis (siue Vermiculans) Vide Sirones.</i>	<i>Lemurum ludibria auertere</i> f. 142.	<i>Oesophagi exulceratio</i> f. 146.	<i>Pustula digitorum</i> f. 39.
<i>Faciei rubedo</i> , f. 86.	<i>Ligna ne reuadino vitentur</i> f. 29.	<i>Oedema</i> , f. 150.	R.
<i>Fluxus Aneurismaticus Vide Aqua articularis</i>	<i>Lisenteria</i> f. 141.	<i>Ocularium angularum Abscessus, Vide Anchylopt.</i>	<i>Renum frigiditas cum Apoplemato</i> f. 124.
<i>Fatum mortuum expellere</i> f. 12. 82.	<i>Lumbarum dolor</i> f. 90.	<i>Ocularium vicia siue Perturbatio</i> f. 82.	<i>Ruptura partium corporis interiorum</i> f. 28. 53.
<i>Flatuositates expellere</i> f. 21. 60. 75. 82. 98. 113.	<i>Ligamenta frigore stupentia & luxata</i> f. 53.	<i>Oesophagi exulceratio</i> f. 146.	<i>Ruptura herniosa</i> f. 31.
<i>Febri Tertiana</i> f. 67.	<i>Lyx sue Avyus, Vide Singulis.</i>	<i>Oedema</i> , f. 150.	<i>Rana puerorum, Vide Bactera.</i>
<i>Faucium inflammatio, Vide Angina.</i>	<i>Lethargus</i> , f. 6. 78.	<i>Ocularium Lippitudo sicca, Vide Anchylopt.</i>	<i>Renum dolor</i> f. 137.
<i>Fraeturas inflammaciones alias symptomata auertere</i> f. 53.	<i>Lippitudo humida & arida, Vide Ophthalmia.</i>	<i>Ocularium Lippitudo sicca, Vide Anchylopt.</i>	<i>Renum Abscessus siue Ulcera</i> f. 56.
<i>Frigore stupentia & emortua Vide stupor ex frigore</i> f. 113.	<i>Lienis durities siue Schirrus</i> f. 7. 12. 44. 53. 113. 116.	<i>Ocularium Lippitudo sicca, Vide Anchylopt.</i>	<i>Renum Obstructio</i> f. 56. 64. 90.
G.	<i>Lienis obstructio</i> f. 7. 17. 44. 56. 103.	<i>Ocularium Lippitudo sicca, Vide Anchylopt.</i>	<i>Renum debilitas</i> f. 56. 99.
<i>Gallicus morbus</i> f. 36. 103. 104. 119. 137.	<i>Lac deficienti augere</i> , f. 12. 28. 60. 150.	<i>Ocularium Lippitudo sicca, Vide Anchylopt.</i>	<i>Rhagades siue Rima</i> f. 98.
<i>Gangrena</i> f. 39. 57. 104.	<i>Lac inquamatum & vitiosum purificare</i> f. 26. 150.	<i>Ocularium Lippitudo sicca, Vide Anchylopt.</i>	<i>Respirationem roborare</i> f. 150.
<i>Glutinis effluxus in Veneribus (siue Das Gluedwasser) Vide Aqua articularis &c.</i>	<i>Lienis debilitas</i> f. 17. 146.	<i>Ocularium Lippitudo sicca, Vide Anchylopt.</i>	<i>Reduntia in digitis manuum & pedum</i> f. 159.
<i>Ganglia Vide Pari Granidarum Mulierum Melancholiam discutere</i> f. 108. 150.	<i>Lienis Tumor siue Abscessus</i> f. 44. 103.	<i>Ocularium Lippitudo sicca, Vide Anchylopt.</i>	S.
<i>Granidarum Vomitiones</i> sistere f. 108. 150.	<i>Lipothymia</i> f. 39. 99. 118. 119. 127.	<i>Ocularium Lippitudo sicca, Vide Anchylopt.</i>	<i>Synovia siue Myxa fluxus in Veneribus (Vide Gluedwasser) Vide A. G. et F.</i>
<i>Granidarum malacia</i> f. 150.	<i>Lupus siue Cancer Viceratus</i> f. 39.	<i>Ocularium Lippitudo sicca, Vide Anchylopt.</i>	<i>Sanguinem impurum purgare</i> f. 7. 21. 39. 49. 64. 103. 146. 150.
<i>Granodo capiti siue Coryza</i> f. 132. 155.	<i>Luxata restituere</i> f. 6. 53.	<i>Ocularium Lippitudo sicca, Vide Anchylopt.</i>	<i>Sanguinem gramosum dissolvere</i> f. 7. 28. 36. 102.
<i>Gonorrhoea</i> f. 75. 103. 108. 123. 149.	<i>Lumbrici intestinorum</i> f. 29. 63. 75. 78. 123.	<i>Ocularium Lippitudo sicca, Vide Anchylopt.</i>	<i>Sanguinem inflammatum refrigerare</i> , f. 64. 67.
<i>Granidarum nausea & fastidium post conceptionem</i> f. 72. 108. 150.	<i>Lienem purgare</i> f. 12.	<i>Ocularium Lippitudo sicca, Vide Anchylopt.</i>	<i>Sanguinis spursum, Vide h. m. a. p. u. s. i. s.</i>
<i>Gingivarum Abscessus</i> f. 64.	M.	<i>Ocularium Lippitudo sicca, Vide Anchylopt.</i>	<i>Spasmus, Vide Convulsio.</i>
<i>Glandularum partium Affectus putridi</i> f. 12.	<i>Matricis frigiditas, plenitudo impura, siue Cacochymia</i> , f. 25. 36. 60. 72. 82. 94. 107. 123. 133.	<i>Ocularium Lippitudo sicca, Vide Anchylopt.</i>	<i>Stupor membrarum ex frigore</i> f. 6. 7. 60. 154.
H.	<i>Morsus Venenati</i> f. 7. 17. 33. 40. 56. 68. 72. 75. 82. 99. 103. 104. 112.	<i>Ocularium Lippitudo sicca, Vide Anchylopt.</i>	<i>Spiritus animales, Vitales, & naturales languentes confortare</i> f. 7. 68.
<i>Hordeola</i> f. 102.	<i>Matricem in partu nimis refrigeratam aut sanguine immoderate praefusa debilitatam instaurare</i> f. 60. 123.	<i>Ocularium Lippitudo sicca, Vide Anchylopt.</i>	<i>Spiritus ex frigore stupentes renouare</i> f. 64.
<i>Hemicrania</i> f. 12. 79. 146.	<i>Matricis ligamenta satisfacta resoluere</i> f. 60. 137.	<i>Ocularium Lippitudo sicca, Vide Anchylopt.</i>	<i>Soda, Vide Cephalae</i>
<i>Hamorrhoides</i> f. 32. 93.		<i>Ocularium Lippitudo sicca, Vide Anchylopt.</i>	<i>Sinenilis</i> f. 141.
<i>Herpes ferruginei</i> f. 44.		<i>Ocularium Lippitudo sicca, Vide Anchylopt.</i>	<i>Schirrus</i> f. 102. 123.
<i>Hemiplegia</i> f. 146.		<i>Ocularium Lippitudo sicca, Vide Anchylopt.</i>	<i>Spasmus Cynicus</i> f. 6. 147.
<i>Hispania scabies</i> f. 44.		<i>Ocularium Lippitudo sicca, Vide Anchylopt.</i>	<i>Sirones puerorum (Vide Scutum) (Vide esser.)</i> f. 40. 128.
<i>Hypsarca</i> f. 48.		<i>Ocularium Lippitudo sicca, Vide Anchylopt.</i>	<i>Siruma</i> f. 94.
<i>Hydrophoides (Wassergallen)</i> f. 49.		<i>Ocularium Lippitudo sicca, Vide Anchylopt.</i>	P 2
<i>Hebica</i> f. 49. 127.		<i>Ocularium Lippitudo sicca, Vide Anchylopt.</i>	<i>Stomachi</i>
<i>Hydrocephalon</i> f. 103.		<i>Ocularium Lippitudo sicca, Vide Anchylopt.</i>	

JND E X.

Stomachi Cauterium ruberare, Vide literam D.
 Stomachum purgare f. 8. 21. 54. 75. 78. 90. 103. 136.
 Stomachi Orificium superius vixitandum reddere f. 32. 68. 141.
 Stomachi Orificium inferius, sive pylorum resolutum adstringere f. 141.
 Scabies serpens sine Serpigo f. 8. 56. 75. 119.
 Spina dorsi dolor f. 82. 90.
 Somnus placidus conciliare f. 7. 8. 103. 113. 154.
 Semen augete f. 7. 78.
 Secundam expellere f. 12. 36. 60. 82.
 Syncope, Vide Lipothymia.
 Sanguinum turbulencia f. 8. 128. 142.
 Στέγνωσις f. 146
 Σωκός, Vide Ficus
 Scabitus sine Schelolyte aut Stomatice (Vide Schardoff) f. 28. 60. 72. 94.
 Sudorem movere f. 30. 75. 79. 103.
 Synochus f. 67.
 Sulfus augete f. 67. 78.
 Speltra, Vide L.
 Strangulatio puerorum, Vide puerorum Synuche.
 Sebel f. 99.
 Sorditas f. 78. 132.
 Saniem sive pus gramosum Abscessum discutere f. 29.
 T.
 Tumores nodosi f. 17.
 Tumores statiosi, Vide Oedema.
 Tumor ventris & intestinorum f. 21. 29. 75. 85. 99. 108. 141.
 Tumores f. 132. 150.
 Tumores & Abscessus interni f. 43. 56.
 Tumoris materiam sparsam e profundo contrahere in superficiem & expellere f. 36.
 Tumorum περιόχρησις, sine deris nato a loco ad locum ibidem
 Tumores duros sine Callosos molles & discutere f. 117. 118. 102. 123.
 Tumor f. 12. 23. 84. 68. 83. 112. 117.
 Testis f. 6.
 Tartarum omnem in corpore resoluere f. 7. 36. 43. 44. 48. 52. 55. 98. 100. 103. 137. 141.
 Tartarificationem humorum prohibere f. 44. 141.
 Tympanites f. 48.
 Testis febris f. 57.
 Tartarus sine topbor articularum in Podagra resolueret f. 6. 44. 98.
 V.
 Vestire eum, Vide T.
 Vulcanum Tormentariorum sine Bombaridarum ferorem extinguere f. 29.
 Vomitiones Puerorum, Vide literam P.
 Vomitiones Gravidarum, Vide G.
 Venena per incantationes corpori immutata f. 109.
 Viram provocare f. 17. 35. 57. 75. 90. 103. 104. 118. 128.
 Varices sine Venarum distorsio f. 107.
 Vena rupta f. 132.
 Vires totum corpori collapsas celeri adfectione instaurare f. 123.
 Vermiculi Capillares, Vide C.
 Vesica obstruatio f. 94.
 Vlcera f. 7. 39. 53. 57. 54. 94. 109. 132.
 Vlcera putrida f. 8. 39. 113. 123.
 Vlcera corrosiva f. 33. 44. 53. 56. 60.
 Vlcera antiqua manantia f. 27. 39.
 Vlcera frigida & humentia, f. 39. 60. 64.

Vlcera Venenata. f. 53. 33.
 Veterum, Vide Lethargus.
 Vertigo f. 5. 20. 78. 79. 94. 146. 355.
 Vermes intestinorum, Vide literam L.
 Vulnerum dolores mitigare f. 53.
 Vapores Cerebri capellere, Vide C.
 Venereum irritare f. 7. 39. 56. 78. 103. 118.
 Vulnere Venenata f. 13. 29. 40. 68. 103.
 Vermes cerebri f. 17. 39.
 Vulnere antiqua furida f. 59.
 Vulnere manantia & humentia f. 31.
 Vulnere in genere sanare f. 21. 57. 94. 105. 137.
 Vermes in Vulneribus & Vlceribus putrentibus proficere. f. 53. 72. 79. 82. 124.
 Vermes Aurium. f. 79. 82. 113. 124.
 Vermes dentium f. 82. 124. 154.
 Verruca dolentes, Vide Ε. 29. 92. 93. 94.
 Virtutem naturalem debilitatam reficere f. 57. 68.
 Venesicium f. 7. 78. 108.
 Visum roborare, Vide Α. 68. 100. 103.
 Vlcera interna a catharis salis f. 60.
 Venena ex Vulneribus extrahere f. 13.
 Verrucas tollere. f. 102. 142.
 Venena Serpentum, & animalium in illis, metallorum, plantarum, ciborum, contagiorum, & exhalationum f. 5. 25. 45. 52. 56. 67. 68. 75. 94. 98. 104. 109.
 Virga Virilis inflammatio ex commixtione impura, Vide B.
 X.
 Ξηροφθαλμία f. 132.
 INDEX DECIMVS SEX TVS.
 ORDINE NOTANS MORBOS, qui Plantis huius Partis, & Medicamentis officinarum more inde compositis, curari debentur: iuxta doctrinam schola sine Medicina, (Vt Vetant) Galenica.
 A.
 Achores in capite puerorum f. 55.
 Ambustionum ferorem extinguere f. 109. 155.
 Animalia Venenata sugere. f. 124. 128.
 Angina f. 17. 29.
 Asthma f. 18. 68. 83. 91. 133. 147.
 Ascensio Matricis f. 13. 18. 61. 72. 79. 128. 137. 138.
 Amorem Conciliare f. 124.
 Apoplemata, Vide literam T. & V.
 Αποφθία f. 109.
 Asperities animalium Venenata f. 21.
 Αμβλυωπία f. 13. 40. 68. 75. 79. 86. 99. 109.
 Aurium dolor f. 128.
 Appetitum excitare f. 99. 104.
 Apoplexia f. 8.
 Aurium obstruatio solvere f. 83. 49.
 Aurium Vermiculatio f. 128. 142.
 Arthritis a causa frigida & calida f. 13. 114. 119.
 Aurium Abscessus f. 18. 21.
 B.
 Bilem purgare per superiora & inferiora f. 37.
 C.
 Clonus f. 147.
 Columella prolapsio f. 35.
 Cerebri frigiditas f. 128.
 Catharrus f. 8. 53. 68. 91. 142.

Carunculus. f. 13. 29.
 Coica f. 20. 104.
 Conuulsio f. 13. 53. 114. 128.
 Crines tollere f. 55. 59.
 Capillares Vermiculi f. 99. 114.
 Cutem mollem & nitidam efficere f. 142.
 Cerebrum debile roborare f. 75. 99. 114.
 Caput & Cerebrum purgare f. 8. 22. 56. 68. 135. 155.
 Coxendicum morbum f. 8. 13. 64. 114. 128.
 Cor languens reficere & roborare f. 8. 26. 53. 83. 114. 119.
 Canum rabiosorum morsus f. 13. 75. 91. 114. 119.
 Capillos crispas facere f. 15.
 Cephalica sine Cephalalgia f. 29. 79.
 Es. 128.
 Crines el cere f. 36.
 Calores malignos extinguere f. 75.
 Cerebri humiditates nimias & vapores excicare f. 68. 82.
 Carnem generare f. 128.
 Conceptionem inuare f. 29. 100. 137.
 Cutis macula et navi, Vide L. M. 138.
 Cancer f. 114.
 Calculus f. 8. 45. 49. 57. 61. 64. 78. 91. 94. 99. 104. 114. 119. 128. 133. 142. 147. 150.
 Concisionem roborare, f. 8. 40. 93. 75. 78. 82. 111. 114. 133. 147. 150.
 Cicatrices tollere f. 131.
 Capiti Vermiculatio, Vide literam P. D.
 Diarrhea f. 49. 83.
 Diabetica passio f. 142.
 Dentium Vermiculatio f. 147.
 Delirium f. 124.
 Dentium dolor f. 21.
 Dentium satorem & tartarum proficere f. 79.
 Dysenteria f. 42. 82.
 E.
 Excrescentia quam vitiosa f. 81.
 Erysipelas f. 129.
 Epatus obstruatio f. 37. 75. 94. 133.
 Epilepsia f. 33. 128. 137.
 Epatus Abscessus f. 18.
 Epatus debilitas f. 18. 99.
 Ecchymomata sanare, Vide suggillata resoluere.
 F.
 Facies rubor f. 85. 76. 181.
 Flatuositates expellere f. 99. 94. 94. 98. 135.
 Frigore suspensa recalcere f. 217. 99. 124.
 Febri in genere f. 83. 75. 72. 95.
 Fatium morinum expellere f. 8. 61.
 Febri quartana f. 8. 42. 4.
 Fistula f. 18. 26. 29. 114. 151.
 Facunditatem acquirere f. 86. 129. 138.
 Fracturas internas sanare f. 113.
 Frigus f. 142.
 Fluxus auertere ibidem.
 Infusus capiti, Vide Porrigo.
 Ilicus f. 142.
 Tebrium horrores prepsuare f. 33.
 Fatium promouere f. 35.
 G.
 Ganglia, Vide T. 1.
 Gallicus morbus f. 104.
 Gangrena f. 53.
 H.
 Humiditates vitiosas per sudorem excicare f. 33.
 Humiditates ex ventre in superficiem trahere f. 51.
 Hemicania f. 29.
 Hamorrhagia f. 42.
 Hamorrhagia marium f. 40. 83.
 Humores crassos incicere f. 133. 124.
 Hydrops f. 8. 73. 91. 95. 124.
 Herpes miliaris f. 37.

Hardealum f. 47.
 Hamorrhoides nimium succosae f. 33. 40.
 I.
 Intestinorum obstruatio f. 37. 104. 131.
 Intestina purgare, f. 104. 133. 141.
 Intus Venenata f. 21. 26. 32. 94. 104.
 Intestinorum flatuositas f. 13. 49. 55. 99. 133.
 Intestini relli inflammatio f. 33.
 Ictericus f. 8. 15. 33. 75.
 Ictericus, Vide C.
 Inflationes, Vide T.
 Ignes Perficis, Vide Erysipelas.
 Illius passio f. 64.
 L.
 Lethargus f. 18. 128.
 Lac augete f. 35. 48. 71.
 Lienis Scirrhus f. 73. 129.
 Lienis dolor & Lienis Apoplema: Vide Pleurisia.
 Lac concretum dissoluere f. 8.
 Lienis Abscessus f. 18.
 Lienis vitia quatuor f. 95.
 Leucobrii alui f. 114. 15.
 Lepra f. 37.
 Lichenis f. 37. 73. 82.
 Lienis obstruatio f. 36. 71. 128. 142.
 Lipitudo, Vide Ophthalmia.
 Lixata in corpore resoluere f. 33. 11.
 M.
 Morsus Canum, Vide C.
 Morsus animalium Venenatorum f. 8. 13. 26. 35. 75. 54. 59. 114. 119.
 Morsus animalium rabiosorum f. 7. 59. 119.
 Matricis dolores f. 49. 131.
 Menfes albi f. 82. 38.
 Menfes Cruenti f. 82.
 Matricis frigiditas f. 72. 79. 83. 80. 105. 137. 151.
 Marisca f. 33.
 Matricem purgare f. 138. 151.
 Macula rubentes in facie, Vide F.
 Memoria debilitas f. 99.
 Menfes preuare f. 83. 18. 33. 49.
 6172. 75. 95. 114. 124. 137. 138. 150.
 Melancholicum discutere & expellere f. 7. 13. 104. 124.
 Maculae & naui cutis tollere f. 36. 49. 83. 95. 135. 142. 147.
 Menfes nimium succosae f. 82. 83.
 Matricem purgare. f. 8. 72. 79. 83. 86. 109.
 Morbi frigidus in genere f. 83.
 Matricis Tumor f. 18.
 N.
 Navi Cutis, Vide Macula & C.
 Nervorum obstruatio f. 33.
 Nervorum Hamorrhagia, Vide H.
 Nava, Vide Erysipelas.
 Nodi, Vide Tumores cari & callosi.
 Nervorum resolutio & laxitas f. 124. 124.
 Nervus refrigeratus calcare f. 128.
 O.
 Oculorum Vngula sive Pterygia f. 21.
 Oculorum dolor f. 18.
 Oedema, Vide literam T.
 Ophthalmia f. 79. 83. 109.
 Oculorum Epiphora f. 79. 86.
 Obstruatio in quibuslibet partibus corporis interiorum f. 93.
 Orthognia f. 54.
 P.
 Puerperas a partu purgare. f. 39.
 Pulmones contrahere, calidum, percutiunt sive casu laeso sanare f. 8.
 Pectoris dolores f. 26.
 Pulmonum Abscessus f. 105.
 Pulmonum obstruatio f. 21. 37. 53. 64. 75. 95. 119. 133. 142.
 Pulmonum debilitas f. 6. 104. 114.
 Pulmonum contractio, Vide Orthognia.
 Paresides

INDEX

Parosides, Vide Aurium Abscessus.
Podagra f. 8. 13. 86.
Phlegma & pituitam expurgare f. 17. 18. 105. 142.
Pannu inguinis, Vide P.
Phibisus f. 15. 45. 105.
Pustula f. 128. 155.
Partum expedire f. 13. 137. 138. 150.
Pectoris vitia antiqua f. 33.
Pestis f. 8. 21. 26. 45. 49. 2.
Pleurisus f. 26. 29. 105. 114.
Porriga Sclerata f. 91.
Pulmonum putrefactio. f. 59.
Pusora f. 37. 65.
Pudendorum lasio & Scleratio f. 18. 76.
Puri f. 61. 83.
Panaritium sive Paronychia f. 39. 147.
Paralytis ex frigore, podagra f. 26. 12. 4.
Porriga non Sclerata f. 142.
Phlegmone f. 155.
R.
Rupturas sanare f. 17. 45. 114. 128.
Renum Abscessus sive Apostema f. 75.
Reductio, Vide Paronychia.
Raucedo f. 29.
Renum obstructio & oppilatio f. 75. 104. 142.
Ranex puerorum f. 128.
S.
Sanguillata retinere f. 83.
Sanguinem cancerum sive tumorem dissolvere f. 83. 114. 133.
Stranguria f. 13. 18. 26. 45. 82. 95. 135. 147. 150.
Spasmus, Vide Convulsio.
Stomachi Tumor sive Apostema f. 91. 99.
Stomachi frigiditas f. 127. 147. 83. 151.
Stomachum roborare f. 40. 75. 79. 82. 99. 114. 119. 128. 133.
Stomachum purgare f. 8. 75. 104. 119. 142. 150.
Scabies f. 37. 33.
Scabies serpens f. 37. 65.
Squamis osium detrabere f. 125.
Sudores prouocare f. 8. 40. 53. 72. 91. 95. 128.
Secundum eicere f. 8. 61. 138. 150.
Stomachi ἔγκαυσις sive ardor aut βῆρυγμα & κνιστώδης f. 25.
Stomachum turbulenta f. 142.
Sputum eructum sive sanguis vel iectio per sputum f. 40.
Sanguinem in iectum purgare f. 53. 104. 128.
Semum conciliare. f. 53.
Στεάτημα f. 37.
Sanguinem bonum generare f. 72. 91. 142.
Stomachi flatuositas f. 94.
Sensus roborare f. 114.
Sanguinem sistere f. 147.
T.
Tussis f. 13. 21. 53. 64. 91. 119. 133. 147.
Tumores Οιδηματούδας & turgis di. f. 57.
Tabes, Vide P.
Tumores duri f. 12. 37. 61. 83.
Tormina Ventrii & intestinorum f. 33. 40. 41. 60. 64. 69. 75. 79. 83. 86. 91. 103. 109. 115. 133. 151.
Tumores excitare in superficie corporis f. 37.
Tumores in genere f. 61.
V.
Vesica Vitis quavis f. 147.
Vesitum eminentem puerorum cohercere f. 115.
Vesiu caliginem discutere, Vide

Αμύλωσις,
Primum prouocare f. 8. 18. 33. 72. 75. 79. 104. 114. 128.
Vesica scabies & dolor f. 13. 91.
Virga Virilis Phlegmone sive Inflammatio. f. 151.
Vesicam expurgare f. 99.
Vlcera frigida & humida f. 26. 76. 79. 91. 119.
Vaula prolapsio, Vide C.
Vlcera in genere sanare f. 72. 128.
Vlcera callosa f. 33. 61. 79.
Vlcera venenata f. 109.
Vlcera purgare f. 33. 151.
Vlcera putrida f. 8. 21. 128.
Veterinus, Vide Lethargus.
Vertigo f. 57. 128.
Vermes intestinorum, Vide L.
Venerem excitare f. 8. 40. 61. 68.
Venerem extinguere f. 85.
Vulnera sanare f. 21. 39. 45. 55. 72. 76. 86. 147.
Vermes Aurium f. 69. 76. 109. 128. 142. 155.
Vermes capillares f. 99. 114.
Vermes cerebri & capiti f. 155.
Vermes dentium f. 128. 155.
Veneris tam intra quam extra corporis illata f. 8. 25. 49. 61. 68. 99. 105. 129. 119. 124.
Vulnera Venenata f. 26. 17. 95. 155.
Vulnera periculosa capiti f. 45.
**INDEX DECIMVS SEP-
 TIMVS.**
**ORDINE ALPHA-
 BETICO NOTANS MOR-
 BOS, qui Plantis huius Partis & Me-
 dicamentis inde confectis Magicis (id
 est Constellationibus alicuius peculiaris
 efficacia in sapientia & compositione
 dextre captata) idq; ex testimonijs
 sive experimentis Virorum pra-
 stantissimorum, curari
 docentur.**

A.
*Aegro mortem sive Vitam denuncian-
 te* f. 143.
Aeris metallici noxia vitare f. 40.
Αίγυλιος f. 22.
Asthma f. 22. 109. 115. 151.
Angina f. 26.
Afcentio matricis f. 110.
*Amorura coniunctionem & amicitiam
 efficere inter duos viros odia
 & inimicitia inter se dissidentes* f. 8. 5. 9. 30. 124.
Aer Pestilens f. 21. 54. 58. 73. 125.
Ambrosioru feruore extinguere f. 58.
*Affectum corporis externi calidi &
 maligni sive virulenti* f. 156.
*Animositatem sive audaciam conti-
 nare* f. 120.
*Animi sive affectuum ferociam tum-
 multuantem mitigare* f. 124.
*Αντία sive Amygdalarum in Fau-
 cibus Tumor* f. 91.
Auditum acutere f. 70.
Apoplexia f. 34. 76. 99.
Animalia Venenata fugare f. 18.
Acicem noxiam purgare f. 40.
*Articularem Aquam fluentem sistere
 & Vide G.*
B.
Bradypepsia f. 83.
C.
Cancer f. 22.
Cor roborare f. 69. 133.
Cephalalgia f. 58. 83.
Capita vapores excicare f. 22. 83. 8. 70. 76. 151.
Caput purgare f. 22. 33. 58. 70. 76. 151.
Caput confortare f. 22. 99.

Cardiaca f. 18. 69.
Catharrus f. 76. 133.
Convulsio f. 133. 147. 151.
Colica passio f. 132.
Causiticum f. 95.
Cerochium f. 133.
Catharrus f. 21. 58.
Cathari materiam extrahere f. 33.
*Corporu pinguedinem & obesitatem
 minui, Vide P.*
Cardus tremor f. 30.
*Convulsio cardiaca pueroru sine
 Vulgo vocant) Ericum* f. 65. 30.
Cutem pueroru nitidam efficere f. 37.
Calculus f. 23. 76. 55. 100. 115. 142. 145.
Colicella prolapsio f. 26.
Conc prouocare f. 76. 125.
Chemosis palpebrarum f. 83.
D.
Delirium f. 15. 133.
Dentium rheuma sive fluxus f. 133.
Dentium dolor f. 151.
Digestionem roborare f. 54. 76. 171.
Digestionem Sittatam corrigere f. 91.
E.
Epilepsia f. 26. 91.
*Exhalationem sive enaporationem
 Venenosarum vim obtundere* f. 40.
Epatis Abscessus f. 59.
Epatis imbecillitas f. 133.
Emprosphotonos f. 147.
F.
Faciem venustam efficere f. 40.
Fecunditatem efficere f. 72. 86.
Fecunditatem adimere f. 72.
*Faciem in dies aliquot perferre
 & posse* f. 80.
Fatum expellere f. 73.
*Flatuositates per superna & inferna
 expellere* f. 80. 95.
G.
Gallicus morbus & concatur f. 22.
*Glutini in Vulneribus effluxum pro-
 hibere* f. 31.
Gallicus morbus factus & profigitur f. 34.
H.
Hemiplegia f. 100.
Hydrops f. 9. 50. 91.
*Humiditates superflua & vitiosas
 & ventre extrahere* f. 33. 83.
I.
Iberitia. f. 115.
Iberitia nigra f. 133.
Illica passio f. 133.
Iram mitigare f. 8. 9. 30. 124.
Incanationum maleficia, Vide V.
Ilum sanare & maturare. f. 54.
L.
Lentiginos Vide literam M.
*Liberorum eiectione erga parentes acu-
 ere* f. 18.
Lethargus f. 26.
Leucophlegmatia f. 33.
Lipophymia f. 69.
*Lien Apostemate Vel Veneno infestus
 & restituitur* f. 69.
M.
Menses albi f. 100.
Manuetudinem efficere, Vide A.
*Melancholiam & Affectum Melan-
 cholia discutere* f. 18. 22. 26. 30. 34. 37. 58. 143.
Memoriam acutere f. 58. 70. 76.
Matricem refrigeratam calfacere f. 100.
Matricem Atracticem roborare f. 138.
Matricem Retentricem roborare f. 138.
Menses prouocare f. 100. 109. 133. 137.
Maculas cutis extergere f. 37. 40.
Matricem roborare in genere f. 25.
Matricem Enpultricem roborare f. 138.

*Morbi quomodo ex sanguine diuini-
 ri possint.* f. 14.
Melancholia Hypochondriaca f. 100.
Morbi frigidi in genere f. 38.
N.
Nanos extergere. f. 37. 40.
O.
Opisthotonos f. 147.
Obstructiones in genere solvere f. 9.
Oedema f. 37.
Oru halitum commendare f. 22.
*Oculorum Epiphora sive fluxus &
 Lippitudo* f. 70.
Oculorum rubor f. 71.
Ophthalmia f. 22. 37.
P.
Palpebrarum Chemosis f. 83.
Pleurisus f. 103.
*Purgationes virulentia quid habent
 & innoxia efficiantur* f. 54.
Pestis f. 22. 58. 70. 125.
Phibisus f. 69. 105. 110. 125.
Paralytis f. 91. 100.
*Putredinem in Vulneribus et Scleribus
 antiquis profligare* f. 56.
*Plenitudinem sive Plethoram inero-
 rosam minuire* f. 1. 9. 110.
Partum expedire f. 30. 23.
Phrenesis f. 15.
Pulmonum obstructio f. 22. 109. 125. 151.
Puerorum Cardiaca, Vide C.
Pulmonum pueredo f. 65. 125.
Pulmonum Abscessus sive Apostema f. 69. 105.
Pulmonum debilitas f. 65. 13. 133.
Pusora f. 9. 14.
*Partus mensivosos & vitiosos pra-
 cauere* f. 125.
*Puellis cutem nitidam & mundam
 praestare* f. 37.
R.
Raucedo f. 26.
Renii Pitia quavis sanare f. 11. 133.
S.
Sensus acutere f. 76.
Semen auerere f. 76.
*Stomachi ἔγκαυσις sive ardor aut
 βῆρυγμα & κνιστώδης* f. 14.
Somnia mirifica efficere f. 41.
Sudorem mouere f. 56.
Secundinam expellere f. 75.
Sagittas ex Vulneribus extrahere f. 61.
Sanguinem purgare & subiliare f. 22. 135.
Stupor ex panoro f. 15. 133.
Singultus f. 14.
Stomachum roborare f. 54. 76. 91. 151.
Splenis Apostema f. 69.
Stomachi flatuositas f. 80.
Stomachum purgare. f. 34. 83.
Stomachi frigiditas f. 51.
Sanguinem roficere & calefacere f. 22.
Spectra amoliri f. 54.
Somnum conciliare f. 76.
Stomachi obstructio f. 133.
T.
Tetanus f. 147.
Tabes, Vide Phibisus.
Tumores efficere sive attrahere f. 25.
Tumores discutere f. 25. 37.
Tussis f. 15. 129.
Tartarum in toto corpore solvere f. 45. 55.
V.
*Virga Virilis Apostema sive Phleg-
 mene ex Concubitu impuro* f. 60.
Vesicam expurgare f. 76. 114.
Veneris impotentia ex Maleficia f. 13. 14. 40. 54.
Veneris resistere f. 9. 18. 70.
P 3
Venerum

BERLINI
Excudebat Michael Henzke
Anno
M. D. C. C. LXXIII.

BERLINI
Excudebat Michael Hentzske,
Anno,
M. D. L XXVIII.

